GERIAUSIA IŠ GERIAUSIŲ
LITERATŪROS KLASIKA

Drakula

BRAM STOKER

OBUOLYS

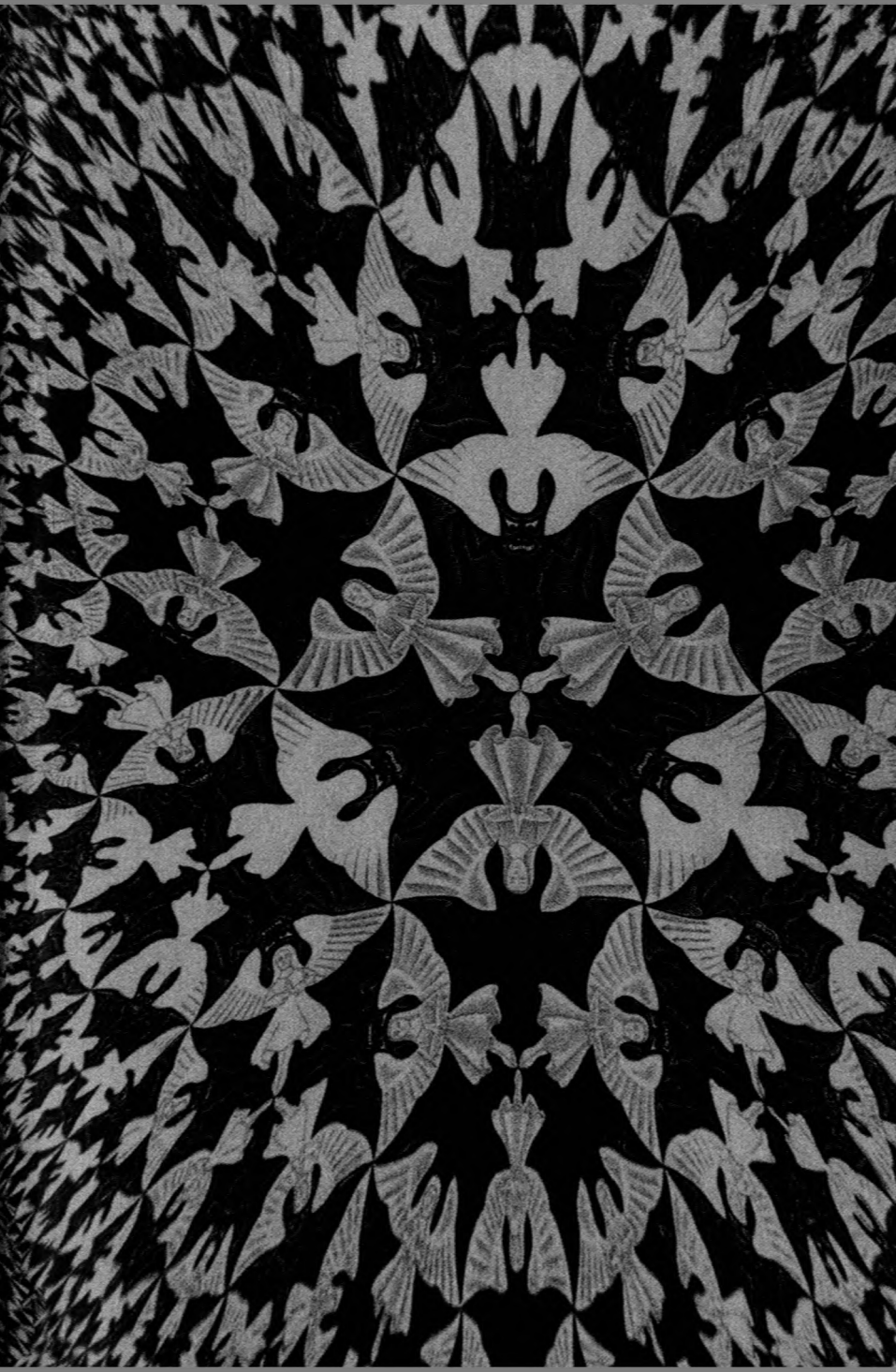

Drakula

BRAM STOKER

Iš anglų kalbos vertė
KĘSTUTIS ŠIDIŠKIS

OBUOLYS

UDK 821.111(417)-312.4
St219

Versta iš: Bram Stoker
Dracula
Heritage Press, New York, 1965

ISBN 978-609-406-824-2

© Vertimas į lietuvių kalbą, Kęstutis Šidiškis
© Viršelio dizainas, Andrius Morkeliūnas, 2015
© UAB MEDIA INCOGNITO, 2015

Kodėl šie užrašai pateikiami tokia, o ne kitokia tvarka, paaiškės juos skaitant. Visi neesminiai dalykai buvo praleisti, kad ši istorija, šiais laikais skambanti neįtikėtinai, atrodytų kaip paprastas faktas. Čia ničnieko nėra pasakojama apie praeitį, kurią prisimenant gali suklysti atmintis: visi dienoraščiai buvo rašomi iškart po minimų įvykių ir atspindi juos rašiusiųjų nuomonę ir reiškinių suvokimą.

I

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

(*rašyti greitraščiu*)

Gegužės 3-oji

Iš Miuncheno išvažiavome 8.30 gegužės 1-ąją, Vienoje buvome anksti kitą rytą. Turėjome atvykti 6.46, bet traukinys visą valandą vėlavo. Atrodo, kad Budapeštas – puikus miestas, kiek spėjau apžiūrėti jį pro langą ir trumpai pasivaikščiojęs gatvėmis. Bijojau nuklysti toliau nuo stoties, nes traukinys, vydamasis tvarkaraštį, ketino išvažiuoti kuo anksčiau. Jaučiausi tartum kirsčiau sieną, skiriančią Rytus ir Vakarus: gražūs, tikrai vakarietiški tiltai per Dunojų, šioje vietoje didingą ir platų, perkelia į turkų valdas su jų krašto papročiais.

Išvykome geru laiku ir sutemus pasiekėme Klauzenburgą. Nakčiai apsistojau „Karališkajame“ viešbutyje. Pietų, tiksliau sakant, vakarienės, valgiau savotišką, su raudonaisiais pipirais pataisytą vištieną. Labai skanu, bet ir nepaprastai troškina. (Nepamiršti recepto Minai.) Pakalbinęs kelnerį sužinojau patiekalo pavadinimą – „paprika hendl“. Tai jų tautinis patiekalas, ir aš galėsiąs jo gauti visuose

Karpatuose. Šiaip ne taip susišnekėjau vokiškai ir labai džiaugiausi, nes, tiesą sakant, nežinau, kaip būčiau išsivertęs be tų kelių žodžių.

Londone, turėdamas laisvo laiko, nuėjau į Britų muziejų paieškoti knygose ir žemėlapiuose žinių apie Transilvaniją. Maniau, jog šį bei tą žinodamas apie tą kraštą, galėsiu lengviau bendrauti su vietiniu didiku. Radau, kad jo aprašytas kraštas yra ten, kur sueina trijų valstybių – Transilvanijos, Moldavijos ir Bukovinos – sienos, pačioje Karpatų širdyje. Tai viena mažiausiai civilizuotų ir menkiausiai ištirtų vietovių Europoje. Nei žemėlapiuose, nei knygose man nepavyko rasti Drakulos pilies, nes nėra šio krašto žemėlapių, kurie prilygtų mūsiškių karinių topografų paruoštiesiems. Tačiau sužinojau, kad Bistrica, kurios pašto antspaudas buvo ant grafo laiško voko, pakankamai garsus miestas. Žemiau pasirašiau kelias pastabas, kurios padės man atgaivinti atmintį, kai pasakosiu apie savo keliones Minai.

Transilvanijoje gyvena keturios didžiosios tautos: pietuose – saksai ir su jais sumišę valachai, dakų palikuonys; madjarai vakaruose ir šekeliai rytuose bei šiaurėje. Štai pas juos, kildinusius save iš Atilos ir hunų, aš ir vykau. Tai panašu į tiesą, nes madjarai, užkariavę tą kraštą vienuoliktame šimtmetyje, čia jau rado apsigyvenusius hunus. Perskaičiau, kad viso pasaulio prietarai buvo tarsi susitelkę Karpatų kalnų „pasagoje“; tai buvo savotiškas žmonijos vaizduotės verpetas. Jeigu tai tiesa, mano kelionė bus labai įdomi. (Nepamiršti išklausinėti apie tai grafą.)

Nors lova buvo gana patogi, miegojau prastai ir sapnavau keistus sapnus. Po mano langu visą naktį kaukė šuo; matyt, todėl ir varčiau-

si, o gal kalta buvo paprika. Išgėriau visą ąsotį vandens, bet vis tiek troškino. Paryčiais užmigau ir mane pažadino ilgas beldimas į duris; iš to sprendžiau, kad buvau kietai įmigęs. Pusryčiams dar gavau paprikos su tam tikra kukurūzų miltų koše, čia vadinamos „mamalyga“, ir malta mėsa įdarytų baklažanų – nepaprastai puikus valgis, kurį vadina „impletata“. (Nepamiršti ir šio recepto.) Reikėjo pusryčiauti paskubomis, nes traukinys turėjo išvykti prieš pat aštuonias, bent jau taip buvo rašoma tvarkaraštyje, tačiau nulėkęs stotin 7.30, dar kokią valandą tūnojau vagone, kol traukinys pajudėjo. Atrodo, kuo toliau į Rytus, tuo mažiau laikomasi tvarkaraščio. Įdomu, kas dedasi Kinijoje?

Visą dieną riedėjome nepaprastai gražiomis apylinkėmis. Kartais pro šalį praslinkdavo nedidelis miestukas arba ant stačiašlaitės kalvos stovinti pilaitė, kokias matome senovinių mišiolų paveikslėliuose; retsykiais pasirodydavo upė ar upokšnis, kurių plačios akmeningos pakrantės bylojo apie smarkius potvynius. Reikia daug vandens ir stiprios srovės, kad taip išmaltų upės krantus. Kiekvienoje stotelėje būriavosi žmonės – kai kur ištisos minios – apsirengę margiausiais drabužiais. Vieni panėšėjo į mūsiškius valstiečius arba sodiečius, matytus važiuojant per Prancūziją ir Vokietiją, – trumpais švarkais ir namų audimo kelnėmis; tačiau išvydome ir itin spalvingų asmenybių. Moterys atrodė gana patraukliai, tiesa, tik iš tolo, ir storokos per juosmenį. Visų jų marškiniai buvo vienokiomis ar kitokiomis plačiomis baltomis rankovėmis; dauguma susijuosusios plačiais diržais, nuo kurių karojo siauros juostelės, besiplaikstančios apie kojas kaip balerinos sijonėliai, bet, žinoma, po apačia jos dėvė-

jo pasagalus. Keisčiausia buvo slovakų išvaizda: iš pažiūros mažiau civilizuoti už kitus, su plačiakraštėmis kaubojiškomis skrybėlėmis, erdviais smėlio spalvos šarovarais, baltais marškiniais, įspūdingais, maždaug pėdos pločio odiniais diržais, nusagstytais varinėmis kniedėmis. Apsiavę jie buvo ilgaauliais batais, į kuriuos buvo sukišti šarovarų galai. Visų ilgi juodi plaukai ir ilgi juodi ūsai. Vyrai atrodė įspūdingai, tačiau nelabai draugiškai. Scenoje jie puikiausiai būtų tikę vaidinti Rytų plėšikus. Esu girdėjęs, jog tai labai taikinga padermė, norinti tik apsiginti savo teises.

Kai pasiekėme Bistricą, įdomų ir seną miestą, jau buvo sutemę. Įsikūręs pačiame pasienyje, – nes Borgo perėja nuo čia veda į Bukoviną, – miestas per savo istoriją patyrė daug sukrėtimų, ir tai krenta į akis. Prieš penkiasdešimt metų čia kilo keli didžiuliai gaisrai, penkis kartus nusiaubę miestą. Pačioje septynioliktojo amžiaus pradžioje miestas kentė trijų savaičių apgultį ir neteko trylikos tūkstančių gyventojų, nes badas ir ligos padidino karo aukų skaičių.

Grafas Drakula buvo nurodęs man apsistoti senoviškame „Auksinės Kronos“ viešbutyje. Nudžiugau, nes man knietėjo pažinti visus to krašto papročius. Matyt, buvau laukiamas, nes prie durų mane pasitiko malonios išvaizdos pagyvenusi moteriškė įprastais valstietės drabužiais – baltais marškiniais su ilga dvipuse prikyšte priekyje ir užpakalyje; spalvotas audinys buvo ne itin kukliai aptempęs jos stuomenį. Kai aš prisiartinau, ji nusilenkė ir paklausė: „Ponas anglas?“ „Taip, – atsakiau, – Džonatanas Harkeris“. Ji nusišypsojo ir kažką pasakė vidutinio amžiaus vyriškiui baltais marškiniais, atsekusiam ją iki durų. Šis kažkur nuėjo ir netrukus grįžo su laišku.

„Mano bičiuli. Sveiki atvykę į Karpatus. Laukiu Jūsų nekantraudamas. Gerai išsimiegokite. Trečią valandą ryto išvyksta diližanas į Bukoviną. Jums užsakyta vieta. Ties Borgo perėja lauks karieta, kuri nugabens Jus pas mane. Tikiuosi, kelionė buvo laiminga ir Jums patiks viešnagė mano nuostabiame krašte.

Jūsų draugas Drakula“

Gegužės 4-oji

Supratau, kad šeimininkas gavo grafo laišką, kuriame buvo prašomas palikti diližane man geriausią vietą; tačiau, kai panorėjau išklausinėti smulkiau, jis pritilo ir apsimetė nesuprantąs, ką jam sakiau vokiškai. Tai negalėjo būti tiesa, nes ligi tol jis mane puikiai suprato, bent jau atsakydavo į klausimus taip, lyg būtų supratęs. Jie su žmona, pagyvenusia moterim, kuri mane pasitiko, susižvalgė tarsi kažko išsigandę. Paskui jis sumurmėjo, jog pinigus gavęs voke ir daugiau ničnieko nežinąs. Kai paklausiau, ar jie pažįsta grafą Drakulą ir gal galėtų ką nors papasakoti apie jo pilį, jiedu persižegnojo ir atsisakė toliau su manim kalbėti. Netrukus turėjome išvykti, tad neliko laiko pokalbiams. Viskas dvelkė keista paslaptimi ir mane nelabai paguodė.

Kai jau ketinau eiti, senoji moteris užėjo į mano kambarį ir susijaudinusi tarė:

– Jūs turite važiuoti? O! Jaunasis pone, ar būtina važiuoti?!

Per tą didelį jaudulį ji, atrodo, pamiršo ir tuos kelis vokiškus sakinius, kuriuos mokėjo, nes ėmė vokiškus žodžius maišyti su kalba,

kurios nemokėjau. Suprasti, ką ji sako, galėjau tik nuolat klausinėdamas. Aiškinau jai, jog tuojau pat turiu išvykti kelionėn, vykstu verčiamas svarbaus reikalo. Ji vėl paklausė:

– Argi nežinote, kokia šiandien diena?

Atsakiau, kad gegužės ketvirtoji.

Ji papurtė galvą ir vėl tarė:

– Taip! Žinau! Žinau, bet ar žinote, kokia tai diena?

Pasakiau, kad nesuprantu jos, ir ji tęsė:

– Šiandien Šv. Jurgio išvakarės. Ar negirdėjote, kad šiandien, kai laikrodžiai muša vidurnaktį, visą pasaulį užvaldo piktosios dvasios? Ar nutuokiate, kur keliaujate ir kas jūsų laukia?

Ji taip sielvartavo, kad aš bandžiau ją nuraminti, tačiau veltui stengiausi. Galop ji puolė ant kelių ir ėmė maldauti, kad nevažiuočiau arba palūkėčiau dieną ar dvi. Visa tai atrodė juokinga, bet man buvo neramu. Turėjau atlikti man pavestą darbą, todėl negalėjau gaišti. Mėginau pakelti ją, tikindamas, jog esu dėkingas, tačiau privalau keliauti. Tuomet ji atsistojo, nusikabino nuo kaklo kryželį ir paprašė manęs jį paimti. Nežinojau, kaip pasielgti. Būdamas anglikonų tikėjimo, žiūrėjau į tuos dalykus kaip į tam tikrą stabmeldystę, tačiau nutariau, jog būtų nemandagu atsisakyti dovanos iš pagyvenusios moters, turinčios geriausių ketinimų. Matyt, ji išvydo mano veide abejonę, nes pati užkabino man ant kaklo rožinį ir, tarusi „dėl jūsų motinos“, išėjo pro duris. Šiuos žodžius rašau laukdamas diližano, kuris, žinoma, vėlinasi, o rožinis tebekabo ant mano kaklo, tačiau sielon smelkiasi nerimas. Jeigu šie užrašai pasiektų Miną anksčiau už mane, tebus tai mano atsisveikinimas. Štai ir diližanas!

Gegužės 5-oji, pilis

Ryto pilkumas išsisklaidė, ir saulė pakibo aukštai virš tolimo horizonto, iš pažiūros rantyto – nežinau, ar dėl medžių, ar kalnų, nes viskas buvo taip toli, kad ir dideli, ir maži daiktai liejosi į viena. Miegas neima ir niekas man netrukdo, todėl rašysiu tol, kol apsnūsiu. Reikia užrašyti daug keistų dalykų, ir tam, kad kas nors nepamanytų, jog iškeliavau iš Bistricos sočiai pavalgęs, leiskite man aprašyti pietus. Valgiau tai, kas čia vadinama „plėšikų kepsniu" – gabaliukai kumpio, pagardinti raudonaisiais pipirais, jautiena, užmauta ant iešmo ir kepta virš ugnies, labai primena valgį, kurį Londone vadina „katės pietumis". Vynas buvo „Golden Mediasch", šiek tiek aitrokas, bet, tiesą sakant, malonaus skonio. Išgėriau jo porą taurių, ir tai buvo visas mano valgymas.

Kai sėdau į diližaną, vežikas dar liko kieme. Mačiau, kaip jis kalbasi su šeimininke. Greičiausiai juodu dominau aš, nes jie vis į mane žvilgčiodavo. Dar keli žmogeliai, sėdėję ant suolelio prie namo, vadinamo „gandų skleidėju", sienos, priėjo pasiklausyti pokalbio ir taip pat ėmė varstyti mane užuojautos kupinais žvilgsniais. Girdėjau nuolat kartojantis tuos pačius keistus žodžius, nes grupelėje buvo įvairių tautybių žmonių. Iš kelioninio krepšio išsiėmiau daugiakalbį žodynėlį ir pasitikrinau. Turiu prisipažinti, kad man nuo to nepalengvėjo, nes tai buvo „ordog" – šėtonas, „pokol" – pragaras, „stregoica" – ragana, „vrolok" ir „vlkoslak" – abu, vienas slovakiškai, o kitas serbiškai, reiškiantys tą patį: vilką ar vilkolakį. (Nepamiršti išklausinėti grafą apie tuos prietarus.)

Kai diližanas truktelėjo iš vietos, žmonės minioje, kuri buvo gana didelė, visi kaip vienas ėmė žegnotis ir rodyti mano pusėn dviem pirštais. Šiaip ne taip prisiprašiau bendrakeleivio, kad man paaiškintų to keisto gesto prasmę. Iš pradžių jis nenorėjo leistis į šnekas, tačiau, sužinojęs, jog esu anglas, paaiškino, kad tai kerai, apsaugantys nuo piktos akies. Džiūgauti neturėjau dėl ko, nes rengiausi vykti į nežinomą vietą susitikti su nepažįstamu žmogumi. Visi man buvo tokie malonūs, manęs gailėjosi ir užjautė. Niekuomet nepamiršiu paskutinio žvilgsnio į užeigos namų kiemą ir jame besibūriuojančios spalvingos minios – visi žegnojosi, stovėdami po plačia, skliautuota galerija su rododendrais ir kiemo viduryje žaliose dėžėse žydinčiais apelsinmedžiais. Paskui vežikas plačiomis lininėmis kelnėmis, kurias čia vadina „goca“, pliaukštelėjo ilgu botagu virš keturių žemaūgių arkliukų nugarų, ir šie pasileido risčia. Mūsų kelionė prasidėjo.

Netrukus, susižavėjęs nuostabiu kraštovaizdžiu, pamiršau visus rūpesčius, nors, jeigu būčiau supratęs, ką kalba bendrakeleiviai, kažin ar būtų taip lengvai pavykę nusikratyti baime. Po mumis plytėjo žalias, šlaituotas kraštas su giraitėmis ir miškais, šen bei ten kyšančiomis aukštomis kalvomis, papuoštomis šileliais ar sodybomis, kurių balti stogų kraigai buvo atsukti į vieškelį. Akys įskaudo nuo žiedų margumyno – obelys, slyvos, kriaušės, vyšnios; po vaismedžiais regėjau žalios žolės kilimus, apibarstytus žiedlapiais. Tarp šių žalių kalvų krašto, kuris čia vadinamas „vidurio kraštu“, vingiavo vieškelis, kartais pranykstantis už žaliuojančio posūkio arba įlendantis tarp dviejų pušyno kraštų, kurie vietomis leidosi nuo kalnų šlaitų tarsi liepsnos liežuviai. Vieškelis buvo grublėtas, tačiau lėkėme tartum

kažkur karštligiškai skubėdami. Tuomet nė nenumaniau, kodėl taip skubame, tačiau vežikas, matyt, buvo pasiryžęs negaišti laiko ir pasiekti Borgo perėją kuo anksčiau. Sužinojau, kad vasarą vieškelis būna labai patogus, ir dar nesuskubta sutvarkyti jo po žiemos pūgų. Tokiu atveju jis turėjo labai skirtis nuo kitų Karpatų kelių, nes sena šio krašto tradicija buvo prastai rūpintis keliais. Nuo senovės laikų „hospodarai" jų netaiso, bijodami, kad turkai pagalvos, jog rengiamasi pakviesti svetimą kariuomenę, ir atsiras karo pavojus, kuris čia gali kilti bet kada.

Už vešliai žaliuojančių Vidurio krašto kalvų aukštyn, ligi pat skardingųjų Karpatų kalnagūbrių, stūksojo dideli miškai. Uolos stiebėsi mums iš kairės ir iš dešinės; popiečio saulės spinduliai, krisdami ant jų, atspindėjo visas didingas šio nuostabaus kalnyno spalvas – tamsiai mėlyną ir purpurinę kalnų pavėsyje, žalią ir rudą ten, kur tarp uolų dygo žolė; ir visur, kiek tik akys užmato – dantytos ir smailos pakriaušės, kol visa tai galop pranyksta tamsoje, kurioje dunkso iškilios sniegu užklotos viršukalnės. Tai vienur, tai kitur kalnų grandinėje žiojėjo properšos, kuriose besileidžiančios saulės spindulių apšviesti sublyksėdavo vandens kriokliai. Kai sukome aplink žalios kalvos papėdę, vienas bendrakeleivis palietė mano ranką: staiga prieš mane iškilo snieguota viršukalnė, kuri dėl kelio vingių, atrodė, stūksojo tiesiai mums ant kelio.

– Žiūrėkit! Dievo sostas! – ir jis persižegnojo.

Taip mums besirangant vieškeliu, kuriam, atrodė, niekada nebus galo, ir saulei leidžiantis vis žemiau už mūsų nugarų, artyn ėmė slinkti vakaro šešėliai, atrodę dar tamsesni šalia snieguotos viršukal-

nės, nutviekstos besileidžiančios saulės spindulių ir švytinčios ramia oranžine spalva. Kartkartėm aplenkdavom čekus ir slovakus; visi apsirengę pavaizdžiais drabužiais. Šalikelėse pristatyta daug kryžių ir, mums dardant pro šalį, bendrakeleiviai žegnodavosi. Šen bei ten prie koplytėlės mačiau klūpantį valstietį ar valstietę, kurie mums prisiartinus net nepasukdavo galvos: atrodė, jog jie visa esybe pasinėrę į maldą ir nei mato, nei girdi, kas dedasi aplink. Daug ką mačiau pirmą kartą: pavyzdžiui, į medžius įkeltus šieno kūgius, nuostabius karūnuotuosius beržus, kurių balti kamienai žvilgėjo sidabru pro švelnią lapijos žalumą. Kartais aplenkdavom valstiečių vežimą su ilgomis lenktomis ienomis, pritaikytomis kelio nelygumams. Kiekvienam vežime sėdėjo būrelis namo skubančių valstiečių: čekų baltomis, slovakų spalvotomis skrandomis; pastarieji turėjo per pečius persisvėrę kirvius su ilgais kirvakočiais. Vakarėjant smarkiai atšalo, ir tirštėjančios sutemos, atrodė, sulydė į vieną daiktą medžius: ąžuolus, bukmedžius, pušis, o slėniuose, giliai įsmukusiuose tarp kalnų keterų, mums kylant perėja, buvo matyti tai šen, tai ten stirksinčios tamsios eglės tarp dar neištirpusio sniego lopinėlių. Kartais, kai kelias kirsdavo pušyną, kuris tamsoje tarsi užsiverdavo virš mūsų galvų, dideli pilkšvi debesys, tai šen, tai ten pakibę tarp pušų, kėlė keistą įspūdį, vėl grąžinantį mintis ir niūrius vaizdinius, užplūdusius mane anksčiau, kai saulėlydžio atšvaitai tarsi keisti reljefai atsispindėjo vaiduokliškuose debesyse, kurie čia, Karpatuose, atrodo, dieną ir naktį draikosi tarp slėnių. Kai kur įkalnės buvo tokios stačios, kad arkliai, nepaisydami vežiko raginimų, galėjo eiti tik žingine. Norėjau lipti iš diližano ir eiti greta, tačiau vežikas nė klausyti apie tai nenorėjo.

„Ne, ne, – kalbėjo jis, – čia negalima išlipti, šunys kaip pasiutę“, – o paskui pridūrė, matyt, norėdamas pajuokauti, nes apsidairė po diližaną, ieškodamas pritarimo šypsenos: „Jūs dar ne tokių dalykų prisižiūrėsite, kol nueisite miegoti“. Vienintelį kartą jis sustojo uždegti žibintus.

Kai aplink sutemo, keleivius apėmė kažkoks keistas jaudulys; jie kalbino vežiką ir ragino jį paskubėti. Šis be gailesčio čaižė botagu arklius ir garsiai šūkaudamas vertė juos stengtis iš paskutiniųjų. Paskui pro tamsą įžvelgiau lopinėlį pilkšvos šviesos priekyje, tartum tarp uolų būtų koks įtrūkis. Keleiviai dar labiau sunerimo; tas beprotiškas diližanas siūbavo ant didžiulių odinių lingių tarsi valtis audringoje jūroje. Turėjau laikytis. Vieškelis pasidarė lygesnis, ir mes juo skriete skriejome. Paskui kalnų keteros suspaudė mus iš abiejų šonų ir pakilo viršum galvų; mes pasiekėme Borgo perėją. Vienas per kitą bendrakeleiviai ėmė siūlyti man savo dovanas taip nuoširdžiai, kad negalėjau jų atstumti; tai buvo keisti ir įvairūs daikčiukai, ir kiekvieną lydėjo geras žodis, palaiminimas ir tas paslaptingas, baimę keliantis dviejų pirštų gestas, kurį mačiau Bistricoje, viešbučio kieme – kryžiaus ženklas ir apsauga nuo piktos akies. Paskui, mums belekiant kaip ant vėjo sparnų, vežikas palinko į priekį, o keleiviai, ištiesę kaklus ir persisvėrę per diližano kraštą, godžiai stebeilijosi į tamsą. Buvo aišku, kad laukiama kažko atsitinkant arba jau dėjosi kažkas nepaprasta, bet nors aš ir klausiau visų keleivių, man nepavyko išpešti nė žodžio. Tokia įtempto laukimo būklė tęsėsi kurį laiką, ir galop priekyje išvydome, kaip rytų pusėje prasiveria perėjos vartai. Virš galvų lėkė juodi audros debesys, ore pakibo sunki ir slegian-

ti perkūnijos nuojauta. Atrodė, kad kalnynas skiria dvi skirtingas atmosferas, ir mes patekome į audringąją. Dabar ir aš pradėjau dairytis, bene pamatysiu karietą, turėjusią nugabenti mane pas grafą. Kiekvieną akimirką laukiau, ar nešvystelės žibintas, tačiau viskas skendėjo tamsoje. Vienintelė šviesa, kurią mačiau, buvo mūsų diližano žibinto mirgėjimas, kurio atšvaituose stebėjau nuo suplukusių arklių kylantį baltą garą. Dabar prieš mus plytėjo smėlėtas vieškelis, tačiau karietos nebuvo. Keleiviai su palengvėjimu atsiduso ir atsilošė sėdynėse, tarsi šaipydamiesi iš mano nusivylimo. Aš jau ėmiau sukti galvą, kokia būtų geriausia išeitis, kai vežikas, žvilgtelėjęs į laikrodį, kažką pasakė kitiems keleiviams; tų žodžių beveik neišgirdau: taip tyliai jie kalbėjosi. Bet man pasigirdo, kad jis tarė „valanda anksčiau laiko". Paskui atsisuko ir prabilo vokiečių kalba, kurią mokėjo dar prasčiau už mane.

– Karietos nėra. Pono čia nelaukia. Ponas dabar važiuos į Bukoviną ir grįš ryt, geriau poryt.

Sulig tais žodžiais arkliai sužvingo, ėmė prunkšti ir kaip pasiutę stotis piestu. Vežikui net teko juos prilaikyti. Paskui, garsiai šūkčiojant valstiečiams ir be paliovos jiems žegnojantis, už mūsų pasirodė dviratė karieta, pakinkyta keturiais žirgais: pasivijo mus ir susilygino su diližanu. Žibintų šviesoje mačiau, kad žirgai buvo juodi kaip anglis ir nepaprastai puikūs gyvuliai. Važnyčiojo aukštas vyriškis ilga ruda barzda ir juoda skrybėle, kuri slėpė jo veidą. Išvydau tik porą akių, raudonais atšvaitais blykstelėjusių žibintų šviesoje, kai jis pasisuko į mūsų pusę. Vyras tarstelėjo vežikui:

– Šiandien ankstyvas, bičiuli.

– Anglų ponas skubėjo, – atsakydamas sumurmėjo žmogelis, o nepažįstamasis jam tarė:

– Matyt, todėl ir siūlei jam važiuoti į Bukoviną. Manęs neapgausi, bičiuli. Žinau daug, o mano žirgai greiti.

Kalbėdamas jis nusišypsojo, ir ant jo veido kritęs atšvaitas nušvietė ryžtingą burną su ryškiai raudonomis lūpomis ir smailiais dantimis, baltais tarsi iš dramblio kaulo. Vienas bendrakeleivių sumurmėjo eilutę iš Burgerio „Lenoros“:

„Denn die Todten reiten schnell“

(„Nes mirusieji keliauja greitai“)

Keistasis važnyčiotojas, matyt, nugirdo tuos žodžius, nes pakėlė galvą ir jo veidu šmėstelėjo šypsena. Keleivis nusuko akis į šalį, tiesdamas du pirštus ir žegnodamasis.

– Paduokite pono bagažą, – tarė vyriškis, ir mano daiktai, perduoti kaip per gaisrą, bematant atsidūrė karietoje. Tuomet ir aš išlipau iš diližano, kuriam prie šono šliejosi karieta; nepažįstamasis, norėdamas padėti, ištiesė ranką ir tarsi plieniniais gniaužtais suspaudė mano plaštaką. Tai buvo nepaprastos fizinės jėgos žmogus. Netaręs nė žodžio, jis krestelėjo vadeles, žirgai apsisuko, ir karieta pranyko perėjos tamsoje. Atsigręžęs spėjau pamatyti diližano žibintų šviesoje garuojančius arklius ir siluetus dar neseniai buvusių mano bendrakeleivių, kurie stovėjo būriu ir žegnojosi. Paskui vežikas pliaukštelėjo botagu, šūktelėjo arkliams, ir diližanas nurūko keliu, vedančiu į Bukoviną. Kai jie pranyko, mane nusmelkė šaltukas, ir aš pasijutau baisiai vienišas, tačiau tą pat akimirką ant mano pečių buvo užmestas apsiaustas, kelius užklojo pledas, o vežikas tarė taisyklinga vokiečių kalba:

– Naktis vėsi, mano pone, o šeimininkas grafas liepė man jumis rūpintis. Po sėdyne yra butelis slivovicos (vietinė slyvų degtinė), jei užsigeistumėt.

Neparagavau, bet vis tiek buvo gera žinoti, kad jis ten yra. Savijauta buvo keista, aš lyg kažko bijojau. Manau, turėdamas iš ko rinktis, būčiau atsisakęs naktinės kelionės į nežinią. Karieta dardėjo tiesiu vieškeliu, paskui apsisuko ir vėl nulėkė tiesiai: man pasirodė, kad sukame ratą po rato tuo pačiu keliu, todėl, norėdamas patikrinti kilusį įtarimą, įsidėmėjau vieną uolos kyšulį ir netrukus įsitikinau, jog buvau teisus. Mielai būčiau paklausęs vežiko, ką visa tai reiškia, tačiau bijojau. Pamaniau: jeigu kas tyčiomis užsigeidė gaišti laiką, vargu ar man, atsidūrusiam tokioje padėtyje, savo priešgyniavimu pavyktų ką nors pešti. Šiek tiek mums pavažiavus dirstelėjau į laikrodį: iki dvyliktos valandos buvo likusios kelios minutės. Mane nupurtė drebulys gal tik todėl, kad prietarais apgaubto vidurnakčio baimę padidino neseniai patirti įvykiai. Laukiau kamuojamas bjaurios nežinomybės.

Staiga kažkur toli toli, vienoje slėnio sodybų ėmė staugti šuo: nuaidėjo pratisas, tarytum baimės sukeltas ir pilnas kančios staugimas. Netrukus ėmė kaukti kitas šuo, paskui trečias, ketvirtas, ir galop vėjas, švelniai pūtęs išilgai perėjos, atskraidino iki mūsų laukinį kauksmą, sakytum, kaukė šunys viso krašto, kiek tik vaizduotė gebėjo aprėpti nakties tamsoje. Išgirdę staugimą, žirgai pradėjo blaškytis bei trauktis atatupsti, ir nors vežikas keliais žodžiais juos apramino, gyvuliai stovėjo apsipylę prakaitu lyg kažko išsigandę. Ir štai tada, iš didžiausios tolumos, nuo kalnų, kylančių abiejose kelio pusėse, atsklido dar garsesnis, dar labinu šiurpinantis vilkų staugimas, vie-

nodai paveikęs ir mane, ir žirgus, nes man kilo nenumaldomas troškimas šokti iš karietos ir bėgti kur akys mato, o žirgai traukėsi atpakali arba šoko į priekį it galvų netekę, ir vežikui tik nežmoniškomis pastangomis pavyko juos sulaikyti. Po kelių minučių aš apsipratau su tuo garsu, žirgai taip pat atrodė tiek nurimę, kad vežikas galėjo lipti ant žemės ir prie jų prieiti. Jis glostė žirgus ir švelniai juos šnekino, kažin ką šnabždėdamas į ausis, kaip esu matęs darant laukinių žirgų tramdytojus, ir tos jo pastangos nuostabiai paveikė gyvulius: po tapšnojimo jie vėl tapo suvaldomi, nors dar tebevirpėjo. Vežikas užsiropštė ant sėdynės ir, pliaukštelėjęs botagu, paleido žirgus šuoliais. Šį sykį, karietai privažiavus perėjos galą, jis staigiai pasuko žirgus siauru keliuku dešinėn.

Netrukus mus iš visų pusių apsupo medžiai; kartais jų šakos būdavo taip susipynusios viršum galvų, kad mes važiavome lyg tuneliu; paskui vėl iš abiejų pusių it sargybiniai iškilo niūrios uolos. Nors buvome užuovėjoje, girdėjome, kaip dejuodamas ir švilpaudamas tarp uolų kyla vėjas, o medžių šakos mums lekiant pro šalį daužosi viena į kitą. Oras vis labiau šalo, ir galop ėmė snigti dideliais minkštais dribsniais, netrukus balta marška nuklojusiais visas pakeles. Smagesnis vėjo gūsis dar atnešdavo iki mūsų šunų lojimą, tačiau mums tolstant garsas ėjo vis silpnyn, užtat vilkų staugimas kaskart artėjo, tarytum žvėrys būtų supę mus iš visų pusių. Tačiau vežikas nėmaž nesijaudino: jis dairėsi kairėn ir dešinėn, o aš nieko neįstengiau įžiūrėti tokioje tamsybėje.

Staiga kairėje kelio pusėje išvydau blyksint melsvą žaltvykslę. Tą pat akimirką ją pastebėjo ir mano vežikas; sustabdęs žirgus, jis nušo-

ko ir pranyko tamsoje. Nežinojau, ko griebtis, juolab kad vilkų staugimas artėjo. Man dvejojant, kur buvęs, kur nebuvęs atsirado vežikas, sėdo į savo vietą, ir mes keliavome toliau. Matyt, buvau užmigęs ir sapnavau tą įvykį, nes man atrodė, kad jis kartojasi daugybę kartų, ir dabar viską prisimenu tarsi klaikų slogutį. Sykį žaltvykslės sumirgėjo taip arti kelio, kad net ir mus gaubiančioje tamsoje mačiau, ką daro vežikas. Jis greitai nuėjo ten, kur ribuliavo ta šviesa – labai silpnai ir beveik nieko neapšviesdama – ir, radęs kelis akmenis, sudėliojo juos tam tikra tvarka; o kartą man pasivaideno nei šis, nei tas: kai vežikas stovėjo tarp manęs ir žaltvykslės, mačiau ugnelės blykčiojimą, tarsi tas žmogus būtų perregimas. Nustėrau, tačiau regėjimas truko akimirksnį, todėl nusprendžiau, kad mane apgavo akys, apraibusios nuo ilgo stebeilijimosi į tamsą. Paskui žaltvykslės liovėsi švytėjusios, ir mes skrosdami tamsą lėkėme pirmyn, o aplinkui staugė vilkai; atrodė, kad jie seka mums iš paskos glaudžiai apsupę gyvu žiedu.

Po kurio laiko vėl sustojome, ir šį sykį vežikas nuėjo toliau nuo kelio negu pirmus kartus, o kol jo nebuvo, žirgai ėmė smarkiai drebėti, prunkšti ir žvingauti. Iš nustebimo kraipiau galvą, nes nemačiau jokios priežasties jų baimei. Vilkai tuo tarpu buvo nutilę, bet tą akimirką, plaukdamas per juodus debesis, išniro mėnulis, kuris pasirodė viršum aukštai iškilusios, pušimis apaugusios ir vėjų iškramsnotos uolos, ir mėnesienoje išvydau mus žiedu apsupusius vilkus, kurie stovėjo iššiepę baltas iltis, nukorę raudonus liežuvius, remdamiesi ilgomis raumeningomis kojomis ir pašiaušę gaurus. Toje juos vienijančioje tyloje jie atrodė šimtąsyk kraupiau negu tuomet, kai staugė į valias. Kraujas sustingo gyslose. Tiktai susidūręs akis į akį su tokiomis baisybėmis, žmogus gali suprasti, ką tai reiškia.

Staiga vilkai vėl sustūgo, tarsi kažkokiu būdu paveikti mėnesienos. Žirgai blaškėsi arba metėsi į šalį klaikiai vartydami akis, kad net baisu buvo žiūrėti, tačiau gyvasis siaubo žiedas supo juos iš visų pusių, ir žirgams buvo lemta likti jo viduryje. Šūktelėjau vežikui, kad greičiau grįžtų, nes išsigelbėti galėjome tik prasiveržę pro tą ratą. Rėkdamas nesavu balsu aš daužiau karietos šoną, nes vyliausi nubaidyti vilkus iš tos pusės, kad vežikas galėtų pasiekti karietos dureles. Dievai žino, iš kur jis pasirodė, bet išgirdau balsą – valdingą ir įsakmų šūktelėjimą, ir, pasukęs ton pusėn galvą, pamačiau jį stovintį vidury kelio. Kai jis iškėlė rankas tarsi stumdamas nuo savęs kažkokią apčiuopiamą kliūtį, vilkai ėmė atatupsti trauktis tolyn. Tą akimirką mėnulis pasislėpė už debesies, ir viskas aplink vėl pasinėrė į tamsą.

Kai akys vėl apsiprato su tamsa, vežikas jau ropštėsi ant sėdynės, o vilkai buvo dingę. Viskas dvelkė tokia šiurpia paslaptimi, kad mane apėmė nenusakomas siaubas, surakinęs ir sąnarius, ir liežuvį. Atrodė, kad laikas stovi vietoje; mes skriejome vieškeliu – dabar jau visiškoje tamsoje, – nes storas debesų sluoksnis ilgam buvo paslėpęs mėnulį. Daugiausia kilome į kalną, o kartais šaudavome žemyn stačia nuokalne, tačiau didžioji kelio dalis kilo aukštyn. Staiga suvokiau, kad vežikas suka žirgus kieman didžiulės apgriuvusios pilies, kurios aukštų langų kiaurymės juodavo be menkiausio žiburėlio, o apirę bokštai dantytu siluetu dunksojo mėnesienos nušviestame danguje.

II

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI – tęsinys

Gegužės 5-oji

Matyt, kuriam laikui užsnūdau, antraip būčiau pajutęs, kad artinamės prie nepaprastos vietos. Pilies kiemas iš pažiūros buvo erdvus, bet jis turbūt toks atrodė tiktai tamsoje. Klaidino kelios alėjos, vedančios į visas puses po didžiulėmis apvaliomis arkomis. Dar nemačiau kiemo dienos šviesoje.

Karietai sustojus, vežikas nušoko ir ištiesė man ranką. Vėl pajutau nepaprastą to žmogaus jėgą. Atrodė, kad jo ranka – plieninės replės, kuriomis jis galėtų sutraiškyti man pirštus. Paskui jis iškėlė mano daiktus ir pastatė ant žemės greta manęs. Stovėjau prie pagrindinio įėjimo į pilį, žiūrėdamas į geležinėmis vinimis apkalinėtas sunkias duris šiek tiek išsikišusioje mūrinėje staktoje. Prieblandoje mačiau akmens raižiniais papuoštą portiką, smarkiai aptrupėjusį nuo laiko tėkmės ir oro darganų. Taip man bestovint, vežikas vėl užlipo ant

karietos, trūktelėjo vadeles, žirgai pajudėjo ir kartu su karieta pranyko po tamsia arka.

Likau stovėti vienas tylėdamas, nes nežinojau, ką toliau daryti. Prie durų nemačiau nei skambalo virvės, nei plaktuko ir net nesitikėjau, kad mano balsas gali prasiskverbti pro tas niūrias sienas ir juodas langų kiaurymes. Atrodė, kad stoviu čia jau visą amžinybę, ir mano širdin ėmė brautis nerimas ir dvejonė. Kur aš patekau? Tarp kokių žmonių? Koks gi tasai gūdus nuotykis, į kurį būsiu įsivėlęs? O gal tai įprastas dalykas juridinės kontoros klerkui, atsiųstam sudaryti nekilnojamojo turto pirkimo sutarties? Juridinės kontoros klerkas? Minai tai nepatiktų. Advokatas. Prieš pat išvykdamas iš Londono gavau žinią, kad sėkmingai išlaikiau egzaminą ir dabar esu tikras advokatas! Ėmiau rankomis trinti akis ir žnaibyti sau šonus, nes pamaniau, kad miegu. Man dingojosi, jog tai tėra baisus košmaras – laukiau, kad štai imsiu ir pabusiu savo namuose, o pro langą skverbsis pirmieji brėkštančio ryto spinduliai, kaip ne kartą yra buvę po sunkios darbo dienos. Tačiau šonus skaudėjo nuo žnaibymo, ir akys manęs neapgaudinėjo. Aš nemiegojau ir buvau Karpatuose. Tad man beliko sukąsti dantis ir laukti ryto.

Vos tik spėjau taip pamanyti, kai už didžiųjų durų išgirdau sunkius žingsnius ir pro plyšius pamačiau mirgant šviesą. Paskui sužvango nukabinamos grandinės, sudžerškė atitraukiami sunkūs skląsčiai ir girgždėdamas surūdijusioje spynoje pasisuko raktas. Durys atsivėrė.

Tarpduryje stovėjo aukštas vyras, švariai nusiskutęs, išskyrus ilgus pražilusius ūsus, juodai apsirengęs nuo galvos iki kojų ir baisiai išblyškęs. Rankoje jis turėjo senovinę sidabrinę lempą be gaubto,

kurios liepsna, virpanti nuo tarpduryje traukiančio skersvėjo, blokė ant sienos mūsų šešėlius. Senis galantišku dešinės rankos mostu pakvietė mane užeiti vidun, prabildamas puikiausia anglų kalba, tik keistai tardamas žodžius:

– Sveiki atvykę į mano namus! Įeikite be baimės ir savo noru!

Jis nežengė nė žingsnio manęs pasitikti, o liko stovėti nelyginant statula, tarytum tas rankos mostas būtų pavertęs jį akmeniu. Bet vos tik peržengiau slenkstį, jis puolė prie manęs, sugriebė mano ranką ir spustelėjo ją su tokia jėga, kad aš susigūžiau: maža to, jo ranka buvo šalta kaip ledas – ne, greičiau numirėlio negu gyvo žmogaus.

Jis vėl tarė:

– Sveiki atvykę į mano namus. Užeikite drąsiai. Nesibaiminkite ir palikite čia dalelę laimės, kurią atsinešate su savim!

Tas baisus rankos paspaudimas priminė man vežiką ir, manydamas, kad gal tai bus tas pats žmogus, paklausiau, norėdamas nuvyti abejonę:

– Grafas Drakula?

Vyras mandagiai nusilenkė ir atsakė:

– Aš esu Drakula. Sveikinu jus, misteri Harkeri, atvykusį į mano būstą. Prašau į vidų. Naktis šalta, jums reikia pasistiprinti ir pailsėti.

Kalbėdamas jis pastatė lempą ant sienos karnizo, paskui išėjo laukan ir įnešė mano daiktus, man nespėjus sumoti, ką jis daro. Bandžiau prieštarauti, tačiau jis užsispyrė:

– Ne, sere, jūs mano svečias. Jau vėlus metas, ir tarnų neprisišauksiu. Leiskite man jumis pasirūpinti.

Jis nunešė nešulius koridoriumi, paskui aukštyn – plačiais įvijais laiptais, paskui dar vienu ilgu koridoriumi. Mums einant garsiai ai-

dėjo nuo akmeninių grindų atsimušęs žingsnių aidas. Koridoriaus gale jis atidarė sunkias duris, ir aš apsidžiaugiau pakliuvęs į ryškiai apšviestą kambarį su vakarienei padengtu stalu ir didžiuliu židiniu, kuriame pleškėjo dar visai neseniai sumestos malkos.

Grafas stabtelėjo, pastatė ant grindų nešulius ir uždarė duris. Paskui, perėjęs kambarį, atidarė dar vienas duris, už kurių buvo nedidelis aštuoniakampis kambarėlis su vienintele lempa ir be langų. Perėjęs ir šią patalpą, jis pastūmė dar vienas duris ir mostu pakvietė mane užeiti. Išvydau malonų vaizdą. Tai buvo ryškiai apšviestas erdvus miegamasis. Dideliame židinyje spragsėjo malkos, o plačiame židinio dūmtraukyje ūbavo liepsna. Grafas paliko čia nešulius ir prieš išeidamas pasakė:

– Po kelionės norėsite sutvarkyti savo tualetą. Manau, čia rasite viską, ko reikia. Kai būsite pasirengęs, aname kambaryje jūsų lauks vakarienė.

Šviesa, šiluma ir grafo lipšnumas bemat išsklaidė visas mano abejones ir baimę. Atkutęs aš pajutau, kad man grobas grobą ryja iš alkio. Tad paskubomis apsitvarkęs drabužius, nuskubėjau vakarieniauti.

Vakarienė jau laukė ant stalo. Šeimininkas, kuris stovėjo prie židinio atsirėmęs į mūro atbrailą su papuošimais, ranka grakščiai parodė stalą ir tarė:

– Meldžiu jus sėsti ir vakarieniauti pagal savo skonį. Tikiuosi, atleisite man, kad nesėdu su jumis. Aš jau pietavau ir niekada nevakarieniauju.

Padaviau jam antspauduotą laišką, patikėtą man misterio Hokinso. Jis atplėšė voką ir perskaitė laišką surimtėjusiu veidu, paskui

žavingai nusišypsojo ir padavė laišką man. Ypač mane nudžiugino viena pastraipa.

„Apgailestauju, kad podagros, kuri mane nuolatos kankina, priepuolis man dar neleidžia leistis į keliones, tačiau su malonumu noriu pranešti, kad siunčiu puikiai mane pavaduosiantį žmogų, kuriuo visiškai pasitikiu. Šis energingas ir savaip talentingas jaunuolis gerai dirba, yra santūrus, be reikalo neaušina burnos. Jis subrendo dirbdamas mūsų kontoroje. Jam pavesta sutvarkyti visus Jūsų reikalus ir atsižvelgti į Jūsų pageidavimus."

Priėjęs prie stalo grafas nukėlė dubens dangtį, ir aš kibau į puikiai iškeptą vištą. Vištiena, sūris, salotos ir dvi taurės tokajaus – štai mano vakarienė. Kol aš valgiau, grafas klausinėjo apie kelionę, ir aš po truputį išpasakojau visus tą dieną patirtus nuotykius.

Baigęs vakarieniauti, grafo prašymu pastūmiau kėdę prie židinio ir užsirūkiau cigarą, kurį pasiūlė grafas, prisipažinęs, jog jis pats nerūko. Dabar turėjau progą įsižiūrėti į tą žmogų iš arčiau, ir iškart krito į akis nepaprasta išvaizda.

Jo veidas buvo labai griežtų ereliškų bruožų: siaura, kumpa nosis, ypač išlenktos šnervės, plati ir iškili kakta, plaukai ties smilkiniais reti, bet šiaip jau vešlūs. Tankūs antakiai beveik suaugę virš nosies. Plaukai kuplūs ir banguoti. Burna, kiek ją mačiau pro tankius ūsus, rodė ryžtą ir žiaurumą – su savotiškai nusmailėjusiais baltais dantimis, šiek tiek išlindusiais virš lūpų, kurios tviskėjo raudoniu ir gyvybingumu, stebėtinais tokio amžiaus vyriškiui. Dar noriu pridurti, kad jo ausys buvo neįprastai baltos, su smailia viršutine dalimi; smakras tvirtas ir platus, skruostikauliai įdubę. Apskritai šnekant, didžiausią įspūdį darė nepaprastas veido blyškumas.

Jau kiek anksčiau atkreipiau dėmesį į jo rankas, gulinčias ant kelių ir apšviestas židinio ugnies. Iš pradžių man pasirodė, kad jos labai baltos ir išpuoselėtos, tačiau dabar, matydamas jas iš arti, pastebėjau, kad jų oda buvo grublėta, plaštakos plačios su trumpais pirštais. Keisčiausiai atrodė viduryje delno augantys plaukų kuokšteliai. Nagai buvo ilgi, dailūs ir nusmailinti. Kai grafas palinko prie manęs ir prisilietė ranka, aš negalėjau susilaikyti nesuvirpėjęs. Gal kaltas buvo iš jo burnos sklindantis suduses kvapas, bet mane apėmė baisus šleikštulys, kurio, kad ir labai norėdamas, neįstengiau nuslėpti. Grafas, matyt, tą pastebėjęs, atšlijo nuo manęs su niauria šypsena, ir aš vėl išvydau jo atsikišusius dantis. Kurį laiką abu tylėjome. Žvilgtelėjęs pro langą, išvydau pirmąjį brėkštančio ryto ruoželį. Mus apgaubė paslaptinga tyla, ir aš išgirdau žemai slėnyje staugiančią vilkų rują.

– Pasiklausykite jų – nakties vaikų. Kokia muzika!

Paskui, turbūt išvydęs keistą mano žvilgsnį, pridūrė:

– O sere, jums, miestų gyventojams, sunku suprasti medžiotojo jausmus.

Grafas atsistojo.

– Jūs jau pavargote. Miegamajame viskas paruošta, ir šiandien miegokite kiek panorėsite. Grįšiu tik popiet. Gero poilsio ir saldžių sapnų!

Grakščiai nusilenkęs, jis pats atidarė aštuoniakampio kambario duris, ir aš žengiau į miegamąjį...

Sunku nupasakoti, kokie sumiši jausmai kilo mano krūtinėje. Aš bijojau, abejojau. Galvojau apie nesuvokiamus dalykus, kurių ir pats sau nedrįsau prisipažinti. Dieve, apsaugok mane, bent jau dėl tų, kurie man brangūs!

Gegužės 7-oji

Ankstus rytas. Aš gerai pailsėjau ir puikiai praleidau praėjusią parą. Miegojau ligi vidurdienio, kol pabudau niekieno nežadinamas. Apsirengęs nuėjau į tą patį kambarį, kuriame vakarieniavau, ir pamačiau pusryčiams padengtą stalą. Karšta kava garavo kavinuke ant prieždos. Ant stalo gulėjo raštelis:

„Turiu trumpam išvykti. Nelaukite manęs. – D."

Sėdęs prie stalo, sočiai papusryčiavau, o paskui ėmiau dairytis skambalo. Norėjau pranešti tarnams, kad nuneštų indus. Bet skambalo nebuvo. Pasigedau name kai kurių daiktų – keistas dalykas, regint aplink tokią prabangą. Indai ant stalo buvo auksiniai – nepaprastai puošnios kalybos ir, matyt, labai brangūs. Portjeros, kėdžių ir kanapų apmušalai, lovos užuolaidos iš brangaus, itin dailaus audinio, puikiai išsilaikiusio, – ir tada, kai jie buvo išausti, turėjo kainuoti didelius turtus, nes jiems jau šimtai metų. Panašią gelumbę mačiau Hempton Korte, tačiau toji buvo sutrinta, išblukusi ir išėsta kandžių. Bet visuose kambariuose pasigedau veidrodžio. Net ant mano naktinio stalelio prie lovos nebuvo to reikalingo daikto, todėl teko traukti iš krepšio mažutį veidrodėlį, kad į jį pasižiūrėdamas galėčiau nusiskusti ir susišukuoti. Iki šiol nemačiau nė vieno tarno ir negirdėjau kito garso, išskyrus vilkų staugimą. Praslinkus valandėlei po valgio – sunku pasakyti, pusryčių ar pietų, nes buvo jau tarp penktos ir šeštos valandos – ėmiau dairytis po kambarį ieškodamas kokios nors knygos, nes nenorėjau be grafo leidimo vaikščioti po pilį. Bet kambaryje neradau nei knygos, nei laikraščio, nei kito kokio spaudinio, todėl atidariau dar vienas duris ir čia aptikiu į biblioteką panašią patalpą. Pamėginau atidaryti priešais mano kambarį korido-

riuje esančias duris, bet jos buvo užrakintos. Apsidžiaugiau bibliotekoje radęs šūsnis angliškų knygų, pilnas lentynas įrištų žurnalų ir laikraščių komplektų. Stalas viduryje kambario buvo klote nuklotas angliškais žurnalais ir laikraščiais, tiesa, jau senstelėjusiais. Knygos buvo įvairiausių mokslų – istorijos, geografijos, politikos, politinės ekonomijos, botanikos, geologijos, teisės – visos apie Angliją, anglų gyvenimo būdą ir papročius. Radau čia net tokius žinynus, kaip „Mėlynąją knygą" – žymiausių šalies žmonių sąrašus ir „Raudonąją knygą" su Anglijos perais, Viteikerio almanachą, armijos ir jūrų laivyno sąvadus ir – tai man buvo maloniausia – įstatymų sąvadą.

Man bevartant knygas, atsidarė durys ir įėjo grafas. Nuoširdžiai pasisveikinęs paklausė, ar gerai išsimiegojau. Paskui kalbėjo toliau:

– Džiaugiuosi, kad patekote į šį kambarį, nes manau, kad čia rasite daug įdomaus. Jos, – jis padėjo ranką ant knygų, – buvo mano geri draugai, ir per kelis pastaruosius metus – nuo to laiko, kai sumaniau keliauti į Londoną, – suteikė daug malonių valandų. Iš jų sužinojau apie jūsų didžiąją Angliją, o ją pažinti – reiškia pamilti. Aš trokštu pereiti pilnomis žmonių jūsų galingojo Londono gatvėmis, pasinerti į jo gyvenimą, atsinaujinimą, mirtį ir visa tai, kas miestą daro miestu. Bet, deja! Jūsų kalbą kol kas moku tik iš knygų. Ir tikiuosi jūsų pagalbos, mano bičiuli, jos mokantis.

– Bet, grafe, – paprieštaravau aš, – jūs puikiausiai mokate anglų kalbą ir gražiausiai ja šnekate!

Jis nusilenkė su rimta veido išraiška.

– Dėkoju, mano drauge, už nepelnytai aukštą įvertinimą, bet aš manau, jog tik žengiu į kelią, kuriuo užsimojau eiti. Žinoma, moku gramatiką, žinau žodžių, bet nemoku jų vartoti.

– Jūs tikrai kalbate puikiai, – pasakiau jam.

– Nesutinku, – atsiliepė grafas, – žinau, kad jei eičiau per jūsiškį Londoną ir šnekėčiau su žmonėmis gatvėse, nesutikčiau nė vieno, kuris nesuprastų, jog esu svetimšalis. O aš to nenoriu. Čia esu didikas, esu bajoras; paprasti žmoneliai mane pažįsta, aš šeimininkas. O svetimtautis nepažįstamoje šalyje yra niekas. Žmonės jo nepažįsta, vadinasi, ir nekreipia dėmesio. Man bus gana, jei būsiu toks kaip kiti, jei niekas manęs nesustabdys pamatęs ir nesakys išgirdęs mane kalbant: „Cha, cha! Svetimšalis!“ Taip ilgai buvęs šeimininku, noriu ir toliau juo būti, bent jau nenorėčiau, kad kas nors save vadintų mano šeimininku. Jūs atvykote pas mane ne vien tik kaip mano draugo riterio Hokinso iš Ekseterio agentas papasakoti apie mano naują namą Londone. Tikiuosi, kad pailsėsite čia kurį laiką. Bendraudamas su jumis išmokčiau taisyklingos tarties, ir dar norėčiau, kad taisytumėte visas mano klaidas. Atsiprašau, kad šiandien ilgėliau užtrukau, bet jūs, žinoma, atleisite žmogui, turinčiam tiek neatidėliotinų reikalų.

Aš, žinoma, pasakiau, jog sutinku, ir paklausiau, ar galėsiu ateiti į šį kambarį, kada panorėsiu. Jis atsakė „taip“ ir pridūrė:

– Galite vaikščioti po visą pilį, kur širdis geidžia, išskyrus užrakintas duris, kur jums, tiesą sakant, ir nešaus noras brautis. Yra priežasčių, kad viskas būtų taip, kaip yra, ir jeigu jūs galėtumėt žiūrėti mano akimis ir žinotumėt tiek, kiek žinau aš, geriau mane suprastumėt.

– Nė kiek tuo neabejoju, – pasakiau jam, o grafas tęsė:

– Mes esame Transilvanijoje, o Transilvanija – ne Anglija. Mūsų papročiai kitokie. Pamatysite daug ką, kas jums pasirodys keista. Jūs man papasakojote apie savo nuotykius ir žinote, kokių čia galima sutikti keistenybių.

Prasidėjo ilgas mudviejų pokalbis. Mačiau, jog jis linkęs bendrauti. Tad apipyliau jį klausimais apie man kritusius į akį dalykus. Kartais jis nusukdavo pokalbį kita linkme ar dėdavosi manęs nesupratęs, bet šiaip jau atvirai pasakojo apie viską, kas mane domino. Ilgainiui aš įsidrąsinau ir ėmiau klausinėti jį apie keistybes, kurios dėjosi mano akyse praėjusią naktį, pavyzdžiui, apie vežiką ir žaltvyksles. Išgirdau jo aiškinimą, kad čionykščiai gyventojai tiki, jog tam tikrą metų naktį, – matyt, tokia buvo praėjusi naktis, – pasaulis pakliūva piktųjų dvasių valdžion, o žaltvykslės pasirodo ten, kur užkastas lobis.

– Galima beveik neabejoti, kad vietose, pro kurias vakar važiavote, yra užkasta lobių, nes šiuose kraštuose šimtus metų kariavo valachai, saksai ir turkai. Juk čia nerasite ir pėdos žemės, kuri nebūtų buvusi aplaistyta vyrų – gynėjų ir grobikų – krauju. Senovėje čia būdavo neramių laikų, kai užslinkdavo saksų ir madjarų ordos, o prieš juos sukildavo vietiniai gyventojai – vyrai ir moterys, seniai ir vaikai; jie laukdavo pasirodant priešų sulipę ant aukštų uolų virš perėjų, kad užverstų juos dirbtinėmis kalnų griūtimis. O ir nugalėję grobikai menkai pasipelnydavo, nes turtus priglausdavo gimtoji žemė.

– Bet kaip, – toliau domėjausi, – jie tiek laiko galėjo išgulėti neatrasti, kai yra tikrų ženklų, rodančių jų užkasimo vietą. Tereikia nueiti ir paimti!

Grafas nusišypsojo, ir po kilstelėjusia lūpa pasirodė keisti šuniški dantys, aštrūs lyg iltys. Jis atsakė:

– Todėl, kad valstietis yra bailus ir kvailas! Tos žaltvykslės užsižiebia tik vieną naktį, o kaip tik tą naktį nė vienas šio krašto žmogus, jeigu tik jo neverčia reikalas, nekels iš namų kojos. Ir net jeigu atrastų, mielas sere, nežinotų, ką toliau daryti. Juk net ir valstietis,

apie kurį jūs pasakojote, akmenimis pasižymėjęs vietą, dienos metu nežinos, kur jos ieškoti. Galiu drąsiai tvirtinti, kad ir jūs nerastumėte, nesugebėtumėte tos vietos atpažinti, ar ne?

– Jūs teisus, – pasakiau. – Kur tų turtų ieškoti, žinau ne daugiau už mirusiuosius.

Paskui ėmėme kalbėtis apie kitką.

– Dabar, – paprašė jis, – papasakokite man apie Londoną ir tą namą, kurį man pirkote.

Atsiprašęs aš nuėjau į savo kambarį pasiimti parengtų popierių. Dėliodamas juos reikiama tvarka, aš išgirdau gretimame kambaryje skambčiojant porceliano ir sidabro indus ir grįžęs pamačiau, kad stalas jau nurinktas, lempa uždegta, nes jau buvo gana vėlus metas, o grafas guli ant kanapos ir skaitinėja angliską Bredšou traukinių judėjimo žinyną. Kai aš įėjau, jis nukraustė nuo stalo knygas ir kitus popierius, ir mudu įsigilinome į planus, dokumentus ir įvairiausius skaičius. Jį domino viskas, išgirdau tūkstančius klausimų apie namo vietą ir aplinką. Matyt, jis iš anksto buvo domėjęsis tomis apylinkėmis, nes baigiantis pokalbiui žinojo nepalyginamai daugiau už mane. Kai jam taip ir pasakiau, jis tarė:

– Taip, mano bičiuli, bet argi man nereikia žinoti? Kai ten nuvažiuosiu, būsiu vienišas, ir mano draugo Harkerio Džonatano, ne, atleiskite, savo krašto papratimu pavardę tariu prieš vardą, – mano draugo Džonatano Harkerio nebus šalia manęs, kad mane pataisytų ar man pagelbėtų. Jis bus Ekseteryje, už daugelio mylių, tikriausiai triūsdamas prie teisinių dokumentų su kitu mano draugu, Piteriu Hokinsu. Štai kaip!

Mes nuodugniai aptarėme visas namo pirkimo Perflyte smulkmenas. Kai išdėsčiau jam visus faktus, jis pasirašė reikalingus doku-

mentus, pridėjo prie jų laišką misteriui Hokinsui ir ėmė klausinėti, kaip man pavyko rasti tokį gerą namą. Aš jam perskaičiau, ką turėjau pasižymėjęs paieškų metu, ir tai dabar pateikiu jums:

„Perflyte, vienoje nuošalesnių gatvelių, užtikau namą, kokio, atrodo, ir pageidaujama, be to, aplūžusi lentutė skelbė, jog namas parduodamas. Namą juosia aukšta senovinės statybos siena, sumūryta iš stambių akmenų ir nuo neatmenamų laikų netaisyta. Sunkūs, ąžuoliniai kiemo vartai apkaustyti geležimi, kuri jau smarkiai surūdijusi.

Ta vieta vadinasi Karfaksu, matyt, iškreiptas prancūziškas Quatre Face, nes namas turi keturias sienas, nukreiptas į keturias pasaulio šalis. Visa sodyba užima maždaug dvidešimt akrų. Plotas aptvertas jau minėta tvora. Ten anga daug medžių, nuo kurių kiemas skendi prietemoje; yra gilus ir tamsus tvenkinys, tikriausiai palaikomas šaltinių, nes vanduo jame skaidrus ir išteka iš tvenkinio nemenku upokšniu. Pastatas labai didelis, greičiausiai statytas viduramžiais, nes viena siena labai stora, tik su keliais, pačiame viršuje iškaltais langais, sutvirtintais storomis grotomis. Toji namo pusė primena pilies bokštą ir panaši į senovinę koplyčią ar bažnyčią. Į tą namo dalį negalėjau patekti, nes neturėjau rakto, tačiau nufotografavau ją iš visų pusių savo „kodaku“. Kita namo dalis pristatyta vėliau, bet, atrodo, tai buvo padaryta akipločiu, todėl tegalėjau spėlioti apie namo užimamą plotą, tačiau viskas rodė, kad jis nemažas. Šalimais namų nedaug. Vienas beveik naujas. Ten įsikūrę privatūs pamišėlių namai. Tačiau šios įstaigos iš kiemo nematyti“.

Išklausęs grafas tarė:

– Džiaugiuosi, kad jis didelis ir senas. Aš irgi senos giminės palikuonis, ir gyvenimas naujai pastatytame name man reikštų mirtį.

Namo tinkamu gyventi nepadarysi per dieną, antra vertus, kaip greit prabėga šimtmetis. Malonu, kad ten yra senovinė koplyčia. Mes, Transilvanijos didikai, bijome ir pagalvoti, kad mūsų kaulai atguls amžino poilsio greta paprastų mirtingųjų. Nesivaikau linksmybių ir malonumų, man nerūpi nei kūniški džiaugsmai, nei saulės spinduliai, nei žvilgantis vanduo – dalykai, svarbūs tiems, kas džiaugiasi jaunyste. Nesu jaunas, ir mano širdis, tiek daug metų gedėjusi mirusiųjų, atprato nuo pasilinksminimų. Maža to, mano pilies sienos skeldėja, čia apstu šešėlių, ir vėjas pučia savo šaltą kvapą pro įskilusius sutvirtinimus bei langus. Mėgstu prieblandą ir šešėlius, mielai pasilieku vienas su savo mintimis, kai galiu.

Tačiau jo veidas sakė ką kita, nors galbūt neįprasti bruožai teikė jam pikto niūrumo.

Galiausiai grafas, paprašęs manęs susidėti dokumentus, atsiprašė ir išėjo. Kurį laiką likau kambaryje vienas ir ėmiau žiūrinėti knygas. Radau atlasą, atverstą, suprantama, ties Anglija; knygos išvaizda bylojo, jog ji dažnai vartoma. Įdėmiau įsižiūrėjęs išvydau skrituliukus, kuriais buvo apvedžiotos tam tikros vietovės. Vienu tokiu skrituliuku buvo pažymėta rytinė Londono dalis, matyt, jo naujojo namo vieta, kitais dviem – Ekseteris ir Vitbis prie Jorkšyro pakrantės.

Grafas grįžo beveik po valandos.

– Aha! – šūktelėjo. – Vis dar sklaidote knygas? Gerai! Tačiau nevertėtų vien dirbti be atvangos. Prašau eiti su manimi. Man pranešė, kad vakarienė jau ant stalo.

Jis paėmė mane už parankės ir nusivedė į kitą kambarį, kur buvo padengtas stalas su ištaiginga vakariene. Grafas vėl atsiprašė negalėsiąs sėstis prie stalo su manimi, nes jis pietavęs ne pilyje. Kol aš

valgiau, jis sėdėjo ir kalbėjo, kaip ir praėjusį vakarą, o po vakarienės aš vėl rūkiau prie židinio, o grafas buvo šalia, pasakojo pats ir kamantinėjo mane apie tūkstančius dalykų. Taip slinko ilgos valandos. Mačiau, kad laikas jau labai vėlus, tačiau jam neprasitariau, lyg ir jausdamas įsipareigojimą tenkinti savo šeimininko įgeidžius. Nesijaučiau apsnūdęs, nes po ilgo vakarykščio miego buvau žvalus. Tačiau prieš auštant nugara perbėgo šaltukas, kuris visuomet tokiu paros metu suvirpina visą kūną, užplūsdamas it potvynio banga. Tą pasikeitimą gerai žino ir mane supras tie, kuriems yra tekę po varginančios dienos budėti iki išnaktų. Staiga užgiedojo gaidys. Tasai šaižus, antgamtiškas garsas lyg peiliu perskrodė vaiskų rytmečio orą. Grafas Drakula pašoko ant kojų ir tarė:

– O, jau vėl rytas! Tai mano apsileidimas, kad taip ilgai pas jus užtrukau. Kad kitą sykį neužsimirščiau, stenkitės ne taip įdomiai pasakoti apie mano naująją šalį Angliją.

Ir jis išėjo pro duris, mandagiai nusilenkęs.

Atsidūręs savo kambaryje atitraukiau užuolaidas, bet ne ką tepamačiau: langai buvo į kiemą, ir aš išvydau tik pilkšvėjantį ryto dangų. Todėl užtraukiau užuolaidas ir sėdau aprašyti dienos įvykių.

Gegužės 8-oji

Pradėjęs rašyti šį dienoraštį, iš pradžių bijojau pasirodyti smulkmeniškas, tačiau dabar džiaugiuosi ėmęs nuo pat pirmosios dienos viską kuo smulkiau dėstyti, nes toji vieta, kur atsidūriau, turi kažkokią keistą paslaptį, ir aš prieš savo valią jaučiu krūtinėje kylantį

nerimą. Norėčiau sveikas gyvas būti toliau nuo čia, gailėjausi apskritai čion atkakęs. Galbūt man nervus dirgino naktinis gyvenimas, bet kad tik tai mane graužtų! Galėčiau kęsti, jei turėčiau su kuo pabendrauti, bet esu vienas. Vienintelis mano pašnekovas – grafas, tačiau jis... Bijau, kad be manęs pilyje daugiau nėra nė gyvos dvasios. Leiskite man pasakoti sausai, pateikiant tik faktus, prilaikant savo vaizduotę, antraip man gresia pražūtis. Tokia mano dabartinė būsena.

Atsigulęs į patalą nusnūdau gal tik porą valandų ir jausdamas, kad daugiau nepavyks užmigti, lipau iš lovos. Veidrodėlį turėjau pasikabinęs ant lango rėmo ir tuoj pat ėmiau skustis.

Staiga ant peties pajutau prisilietimą ir išgirdau grafo balsą, sakantį man „labas rytas“. Krūptelėjau iš netikėtumo, nes niekaip negalėjau suvokti, kodėl nepamačiau jo veidrodyje, nors jame atsispindėjo visas kambarys už mano nugaros. Ranka sudrebėjo ir aš įsipjoviau žandą, tačiau tą ne išsyk pastebėjau. Atsakęs į grafo pasveikinimą, aš pakreipiau veidrodėlį, norėdamas dar kartą pabandyti ir įsitikinti. Taip, aš neapsirikau, nes grafas stovėjo už mano nugaros. Tačiau veidrodyje jo nebuvo! Jame mačiau visą kambarį, patį save ir jokio kito žmogaus. Tai buvo nesuvokiama, ir aš, prisiminęs visas ankstesnes keistenybes, pajutau, kaip mano nugara bėga šiurpas; taip būdavo visuomet, kai grafas stovėdavo šalia; bet tą pat akimirką pastebėjau skruostu varvantį kraują ir šiek tiek pasisukau į šoną, norėdamas pasiieškoti pleistro. Kai grafas pamatė mano veidą, jo akyse užsižiebė demoniška ugnis, ir jis griebė man už gerklės. Žengiau atatupstas, ir grafo ranka nuslydo karoliukų vėriniu, ant kurio kabojo kryželis. Grafas bematant atsimainė. Šėla jo žvilgsnyje užgeso, ir aš pamaniau, kad tas žaižaravimas man tiesiog pasivaideno.

– Atsargiau, – tarė jis, – atsargiau, neįsipjaukite. Šiame krašte tai daug pavojingiau, nei jums atrodo.

Paskui čiupo veidrodėlį ir tęsė:

– O, štai tas prakeiktas daiktas, kuris dėl to kaltas! Bjaurus žaislas, žmogaus tuštybės vaisius! Šalin jį!

Stumtelėjęs sunkius lango rėmus, jis vienu savo baisios rankos riešo judesiu išsviedė veidrodį lauk. Tas sudužo į tūkstančius skeveldrų žemai apačioje, ant akmeninio kiemo grindinio. Daugiau netaręs nė žodžio, grafas išėjo. Aš baisiai susierzinau netekęs skutimuisi reikalingo daikto. Kitą kartą teks žiūrėti į laikrodžio dangtelį arba į dugną pamuilėms skirtos stiklinės, kuri, ačiū Dievui, metalinė.

Svetainėje radau pusryčiams padengtą stalą, tačiau grafo nebuvo. Teko valgyti vienam. Keista, bet dar nemačiau grafo nei geriant, nei valgant. Išties nepaprastas žmogus! Papusryčiavęs nutariau pasivaikščioti po pilį. Netoli laiptų radau kambarį su langais į pietų pusę. Iš ten mano akims atsivėrė nuostabus vaizdas, ir aš galėjau į valias juo gėrėtis. Pilis stovėjo prie pat baisios prarajos krašto. Mestum akmenį, ir jis skrietų į nežinią neatsitrenkdamas tūkstantį pėdų! Kiek akys užmato – žalios medžių viršūnės, o vietomis – kur veriasi bedugnės – tas kilimas įdumba. Šen bei ten sidabru žvilga juostos upių, tekančių giliais tarpekliais tarp miškų. Tačiau neturiu ūpo pasakoti apie tą grožį, nes ėjau toliau. Visur tik durys, durys – visos užsklęstos ir užrakintos. Iš pilies ištrūkti įmanoma tik pro langą.

Ši pilis tikras kalėjimas, o aš jo kalinys!

III

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI – tęsinys

Supratęs, jog tapau kaliniu, aš kone pamišau. Puoliau laiptais aukštyn, paskui žemyn, klebendamas visas duris iš eilės, dairydamasis pro kiekvieną atrastą langą, tačiau netrukus įsitikinau, jog esu visiškai bejėgis. Šis suvokimas apmalšino mano įkarštį. Dabar, kai jau praėjo kelios valandos, prisimenu savo elgesį ir manau, kad buvau it galvos netekęs, nes blaškiausi tarsi į spąstus pakliuvusi žiurkė. Tačiau suvokęs visą padėties beviltiškumą, ramiai atsisėdau – ramus kaip niekad gyvenime – ir ėmiau sukti galvą, ieškodamas išeities. Tuo ir dabar esu užsiėmęs, nes kol kas nešovė į galvą jokia išganinga mintis. Dėl vieno dalyko esu tikras: nereikia savo minčių atskleisti grafui. Jis puikiai žino, kad mane įkalino; ir, pats tai padaręs dėl kažkokių sumetimų, jis bandys mane apgauti, jeigu kartais jam išsipasakočiau. Matyt, geriausia išeitis man – įdėmiai sekti, užgniaužus savyje visas mintis ir nuogąstavimus. Žinau, kad aš galbūt kaip vaikas baiminuosi įsikaltų į galvą nesamų baidyklių,

bet jeigu ne – tuomet padėtis nepavydėtina. Tada turėsiu sukaupti visą savo valią, kad ištverčiau.

Vos spėjau taip pagalvoti, apačioje išgirdau trinktelint didžiąsias duris ir supratau, kad grįžo grafas. Jis ne iš karto pasirodė bibliotekoje, ir aš, ant pirštų galų nutykinęs prie durų, pamačiau, kaip jis kloja mano lovą. Nustebau, tačiau tas vaizdas tik patvirtino seniai man kilusį įtarimą, jog pilyje nėra tarnų. Galutinai tuo įsitikinau kiek vėliau, kai pro įskilimą ties vyriu žiūrėjau, kaip grafas svetainėje dengia stalą. Jeigu jis pats sau už tarną, tai, matyt, pilyje nėra kam tų darbų nudirbti. Aš persigandau: jeigu pilis tuščia, tuomet tik grafas galėjo būti tas važnyčiotojas, kuris atvežė mane čia. Baisi mintis, nes jeigu tai tiesa, tuomet ką reiškia jo galia sulaikyti vilkų gaują vien pakelta ranka? Kodėl taip smarkiai dėl mano likimo drebėjo žmonės Bistricoje ir diližane? Ką reiškia man padovanoti rožinis, česnako galvutė, laukinė rožė, šakelė šermukšnio? Telaimina Dievas gerąją moterį, užkabinusią man ant kaklo rožinį! Nes prisilietęs prie jo pasijuntu ramiau, ir mano siela atgauna stiprybę. Sunku suvokti, kad toks daikčiukas, kuriuo buvau mokomas bodėtis kaip tam tikra stabmeldystės apraiška, gali padėti sunkią vienatvės valandą. Gal ta jėga slypi daikto prigimtyje, o gal jis tėra tarpininkas, perduodantis pagalbą ir paguodžiantis prisiminimais apie gailestingumą? Kada nors, jei bus lemta, turėsiu tuo pasidomėti ir išsiaiškinti. Tuo tarpu reikia mėginti kuo daugiau sužinoti apie grafą. Šiąnakt jis turėtų papasakoti apie save, jei man pavyktų nukreipti pašnekesį tinkama linkme. Tačiau turiu būti apdairus, kad jis nepradėtų manęs įtarinėti.

Vidurnaktis

Ilgai šnekėjau su grafu. Užteko man tik užsiminti apie Transilvanijos istoriją, kad jis pultų į kalbas.

Klausantis jo pasakojimo apie įvykius, žmones, o ypač apie mūšius, man dingojosi, kad jis pats buvo tų įvykių dalyvis. Vėliau grafas paaiškino, kad „bajorui" jo namų ir giminės garbė reiškia jo paties garbę, jų šlovė – jo šlovę, o jų likimai – jo likimą. Kalbėdamas jis vartojo daugiskaitą ir dažniausiai sakė kaip karalius – „mes". Gaila, kad negaliu tiksliau pakartoti jo pasakojimo, kuris, mano supratimu, yra nuostabus. Atrodo, kad galvoje jis turi sukaupęs visą savo krašto istoriją. Pasakodamas grafas jaudinosi, vaikštinėjo iš kampo į kampą, pešiodamas savo žilus ūsus ir griebdamas visus po ranka pasitaikiusius daiktus, tarsi norėdamas sutraiškyti juos savo nepaprasta galia. Dalį jo pasakojimo čia pateikiu kaip galima tiksliau, nes tai jo giminės istorija:

– Mes, šekeliai, turime teisę didžiuotis, nes mūsų gyslomis teka kraujas daugelio narsių genčių, kurios kaip liūtai kovėsi už valdžią. Čia, Europos tautų katile, ugrų gentis paveldėjo iš Islandijos kovingą dvasią, kurią jai įkvėpė Toras ir Vodanas, kurią jos didvyriai parodė siekdami žiauraus tikslo Europos – o, žinoma, ir Azijos bei Afrikos pakrantėse – kol tautos ėmė manyti, jog jas užpuolė tikri vilkolakiai. Atsikėlę į šiuos kraštus, jie čia rado hunus, kurių karinga prigimtis it ugnies viesulas nusiaubė žemę, ir žūstantieji manė, kad juos užpuolė senovės raganos, išvarytos iš Skitijos ir dykumose susiporavusios su velniais. Kvailiai! Ar gali būti ragana arba šėtonas didingesni už Atilą, kurio kraujas teka šiomis gyslomis?! – Jis iškėlė aukštyn rankas. –

Argi nenuostabu, jog esame nugalėtojų tauta, jog madjarams, avarams, bulgarams ir turkams tūkstantiniais pulkais užpuolus mūsų šalies pasienį, jie būdavo nubloškiami atgal? Argi nenuostabu, kad Arpadas, perėjęs su savo legionais Vengriją, pasienyje atsitrenkė į mus, kad čia buvo sutriuškintas Honfoglalas? Ir kai vengrų antplūdis nuslinko į rytus, šekelius savo kraujo broliais pavadino pergalingieji madjarai ir padarė mus nuolatiniais pasienio sergėtojais, nes, kaip sako turkai, „vanduo snaudžia, bet nesnaudžia priešas“. Kuri iš keturių tautų mieliau griebdavosi kalavijo ar greičiau susiburdavo po karaliaus vėliava iškilus pavojui? Kas išpirko didžiąją tautos gėdą, kai Kosovo lauke valachų vėliavos nusilenkė pusmėnuliui? Tą atliko vaivada iš mano giminės, kuris persikėlė per upę ir sumušė turkus jų žemėje. Jis buvo tikras Drakula! Ir vargas užgriuvo tada, kai jam kritus, jo tikras brolis pardavė turkams savo žmones, užtraukdamas ant jų galvų vergijos gėdą! Argi ne ano didžiojo Drakulos dvasios įkvėptas mūsų giminės atstovas po šimto metų ne sykį vedė kariuomenę per Dunojų į turkų žemę? Nublokštas atgal jis vėl grįždavo. Grįždavo vienas, palikęs krauju plūstančius savo karius mūšio lauke, nes žinojo, kad tik jam lemta sulaukti triumfo valandos! Jį kaltino, kad jis, esą, kovoja vien dėl savo garbės. Cha! Ką gali valstiečiai, jeigu jų niekas neveda? Kuo baigsis karas, jeigu kariaujama be proto ir širdies? Paskui, kai po Mohačo mūšio nusimetėm vengrų jungą, mes, Drakulos, buvome tarp vadų, nes prigimtis neleido likti mums vergais. Ak, jaunasis sere, šekeliai su Drakulomis – svarbiausia atšaka, savo protu ir kalaviju – gali didžiuotis tokiu medžiu, kuriam nė iš tolo neprilygsta tokie grybų guotai, kaip Habsburgai ir Romanovai. Karų epocha baigėsi. Kraujas tapo pernelyg brangus šiais

negarbingos taikos laikais, ir didžiųjų giminių istorija dabar skamba kaip pasaka.

Miegoti nuėjome jau paryčiais. (Šis dienoraštis nepaprastai panašus į „Tūkstančio ir vienos nakties“ pasakas, nes viskas kasdien baigiasi su gaidgyste, – arba istoriją apie Hamleto tėvo šmėklą.)

Gegužės 12-oji

Leiskite man toliau pasakoti remiantis faktais, plikais ir sausais, patikrintais knygose ir todėl nekeliančiais abejonių. Man nereikėtų jų painioti su savo patirtais įspūdžiais, stebėjimais ir prisiminimais. Paskutinį vakarą, atėjęs pas mane iš savo kambario, grafas ėmė klausinėti apie teisinius dalykus ir apie tai, kaip tvarkomi visokie reikalai. Visą dieną buvau praleidęs prie knygų ir, norėdamas prasimanyti sau užsiėmimą, prisiminiau dalykus, iš kurių buvau egzaminuojamas Linkolno korporacijoje. Grafo klausimai turėjo tam tikrą sistemą, todėl pabandysiu pateikti juos ta tvarka, kokia jie buvo užduoti, kad iš to ir pats galėčiau turėti naudos.

Pirmiausia jam buvo įdomu, ar Anglijoje galima turėti du reikalų patikėtinius ir dar daugiau. Atsakiau, kad galima turėti jų visą tuziną, tačiau būtų neprotinga samdyti daugiau kaip vieną patikėtinį tvarkyti vienam reikalui, nes tik tas pats žmogus gali geriausiai užbaigti pradėtą darbą, ir keisti jį reikštų kenkti savo paties interesams. Atrodė, kad jis mane puikiai suprato, ir toliau paklausė, ar kiltų kokių nors keblumų, jeigu vienas patikėtinis tvarkytų, tarkime, banko reikalus, o kitas – krovinių pervežimą jūra, jeigu tuo rūpintis tektų

toli nuo pirmojo patikėtinio gyvenamos vietos. Paprašiau jo paaiškinti smulkiau, idant paskui nesuklaidinčiau, ir jis tarė:

– Pateiksiu jums pavyzdį. Jūsų draugas ir mano draugas misteris Piteris Hokinsas, gyvenantis nuostabios katedros šešėlyje Eksterio mieste, labai toli nuo Londono, nuperka man su jūsų nuoširdžia pagalba Londone namą. Gerai! Dabar leiskite man kalbėti atvirai, kad nepasirodytų keista mano užgaida ieškoti patikėtinio toli nuo Londono, užuot nusamdžius jį tame mieste; norėjau, kad būtų paisoma tik mano interesų ir vien mano pageidavimų. Londone gyvenantis žmogus galbūt galėtų turėti kokių nors savų sumetimų arba norėtų padėti draugui, todėl aš nutariau paieškoti agento iš toliau, kad jis triūstų tik mano labui. Dabar, tarkim, žmogui, turinčiam aibę reikalų, reikia pervežti krovinį – sakykim, į Niukaslą arba Derhemą, arba Havričą, arba Doverį; ar tokiu atveju jam nebūtų parankiau kreiptis į agentą, gyvenantį viename iš tų uostų?

Atsakiau, kad, žinoma, būtų paprasčiau, bet mes, advokatai, turime susikūrę agentūros sistemą tam, kad kliento reikalus kitame mieste galėtų tvarkyti pirmasis patikėtinis, ir klientas, pasikliaudamas vienu žmogum, daugiau nekvaršintų sau galvos.

– Bet turbūt galima ir pačiam viskuo pasirūpinti?

– Be abejo, – atsakiau jam, – taip dažnai ir yra daroma, nenorint, kad apie reikalą žinotų kas nors kitas.

– Gerai! – atsiliepė jis ir ėmė toliau klausinėti apie pervežimo dokumentų tvarkymą, įvairiausius formalumus, kliūtis, kurios galėtų atsirasti, ir kelius joms apeiti, jas iš anksto numačius. Kaip mokėdamas jam viską kuo nuodugniausiai išaiškinau ir pamaniau, jog iš jo išeitų geras teisininkas, nes jis nepraleido nė mažiausios smul-

kmenos. Nuovoka ir dalyko išmanymas žmogaus, niekada nebuvusio toje šalyje, stačiai stulbino. Pasitenkinęs mano aiškinimais, kuriuos tikslinausi žinynuose, jis staiga atsistojo ir tarė:

– Ar jau rašėte laišką mūsų draugui misteriui Hokinsui ar kam nors kitam?

Su kartėliu atsakiau, kad nerašiau, nes iki šiol nežinojau, kaip man tuos laiškus pasiųsti.

– Tai parašykite, mano jaunasis bičiuli, – tarė jis, dėdamas man ant peties savo sunkią ranką, – parašykite mūsų draugui ir dar kam nors, ir praneškite, kad liksite mano pilyje dar vieną mėnesį nuo šios dienos.

– Jūs ketinate mane dar taip ilgai čia laikyti? – paklausiau, ir mano širdis nusirito į kulnus.

– Labai to noriu ir nepriimsiu atsisakymo. Kai jūsų šeimininkas, jūsų darbdavys – vadinkite, kaip jums labiau patinka – siunčia savo patikėtinį, turi galvoje visų mano poreikių tenkinimą.

Kas man beliko – nusilenkiau jam sutikdamas. Tai misterio Hokinso interesai, ne mano, be to, kol grafas Drakula kalbėjo, jo veido išraiška ir visa povyza bylojo, jog esu kalinys ir negaliu rinktis. Aš jam nusilenkiau, ir tai buvo grafo triumfas. Mano sunerimusiame veide jis matė savo pergalę. Iškart puolė naudotis valdžia, tačiau kaip buvo pratęs, maloniai, ir buvo sunku jam atsispirti.

– Prašau jus, mano bičiuli, kad nerašytumėt apie ką nors kita, išskyrus reikalus, dėl kurių čia atvykote. Be abejo, draugams bus malonu sužinoti, kad jūs puikiai jaučiatės ir laukiate susitikimo su jais tėvynėje. Argi ne taip?

Kalbėdamas jis padavė man tris lapus laiškinio popieriaus ir tris vokus. Tai buvo puikus užsienietiškas popierius, ir aš, žiūrėdamas tai į grafą, tai į tuos lapus, mačiau jo ramią šypseną su aštriais šuniškais dantimis, išsikišusiais virš raudonos apatinės lūpos. Jutau, kad jis buvo teisus mane perspėdamas, nes supratau, kad tuos laiškus perskaitys. Todėl nusprendžiau rašyti tik apie reikalus, tačiau rasti slaptą būdą apie viską pranešti misteriui Hokinsui, taip pat Minai, nes jai galėjau rašyti greitraščiu, ir grafas, jeigu jam pakliūtų į rankas laiškas, jo neperskaitytų. Parašęs pirmuosius du laiškus sėdėjau ramiai sklaidydamas knygas; tuo tarpu grafas kažin ką žymėjosi popieriuje, kartkartėm žvilgtelėdamas į ant stalo gulinčias knygas. Paskui paėmė abu mano laiškus, sudėjo juos su savais ir, pastūmęs į šalį užrašus, išėjo pro duris. Vos tik už nugaros užsidarė durys, aš palinkau ir žiūrėjau į vokus, kurie apversti gulėjo ant stalo. Sąžinės graužimo nejaučiau, nes buvau įsitikinęs, jog tomis aplinkybėmis, į kurias mane nusviedė likimas, turėjau naudotis kiekviena pasitaikiusia proga.

Vienas laiškas buvo adresuotas Semiueliui F. Bilingstonui, Kresento 7, Vitbyje, antras – ponui Loitneriui Varnoje, trečias – Kautsui ir kompanijai Londone, na, o ketvirtasis – ponams Klopstokui ir Bilriutui, Budapešto bankininkams. Antrasis ir trečiasis laiškas dar buvo be antspaudų, ir aš jau buvau betraukiąs laiškus iš vokų, ketindamas juos perskaityti, tačiau tą sekundę pastebėjau sujudant durų rankeną. Spėjęs padėti vokus į buvusią vietą, klestelėjau ant kėdės, ir tą akimirką įėjo grafas, laikydamas rankoje dar vieną laišką. Jis paėmė vokus, atidžiai juos užantspaudavo, atsisuko į mane ir tarė:

– Manau, atleisite man, bet šįvakar turiu daug asmeniškų reikalų. Tikiuosi, rasite viską, ko gali prireikti.

Prie durų jis atsisuko ir, sekundę patylėjęs, tarė:

– Leiskite man duoti jums patarimą, jaunasis bičiuli, – ne, leiskite man kuo rimčiausiai jus perspėti, kad nieku gyvu nepasiliktumėte nakvoti kokioje nors kitoje pilies patalpoje. Pilis sena, ji kupina prisiminimų, ir tuos, kas neprotingai pasirenka nakvynės vietą, lanko blogi sapnai. Perspėju! Kai pajusite, kad ima miegas, ar panorėsite nusnūsti, skubėkite į miegamąjį arba į šiuos kambarius. Čia saugiau pailsėsite. Bet jeigu nepaisysite patarimo... – Savo kalbą jis užbaigė bjauriai, nes mostelėjo rankomis tarytum jas nusiplaudamas.

Puikiausiai jį supratau, tiktai abejojau, ar gali būti baisesnis sapnas už tą antgamtišką, siaubingą tamsos ir nežinios tinklą, kuris, atrodė, vis stipriau mane pančioja.

Vėliau

Patvirtinu paskutiniuosius savo parašytus žodžius, bet šįsyk nė trupučio neabejodamas. Be baimės miegosiu ten, kur nėra jo. Pakabinau smūtkelį virš galvūgalio; atrodo, kad sapnai dėl to mane mažiau kankina. Čia aš ir liksiu.

Grafui išėjus, grįžau į savo kambarį. Po kurio laiko, negirdėdamas jokio garso, išėjau į koridorių ir akmeniniais laiptais pakilau iki kambario su langais į pietų pusę. Prieš mane buvo laisvė, bet, žiūrėdamas į ankštą pilies kiemą, supratau, jog ji ne man skirta. Žiūrėjau pro langą ir jaučiausi esąs kalinys, atrodė, kad trūksta gurkšnio tyro oro, nors ir nakties. Jaučiau, kad tas naktinis gyvenimas ima mane veikti. Krūpteliu akies kampu pamatęs savo šešėlį, mane pra-

dėjo persekioti siaubingi vaizdiniai. Dievas liudininkas, pagrindo siaubui šioje prakeiktoje vietoje pakanka! Akimis rijau tą nuostabų kraštovaizdį, besimaudantį švelnioje gelsvoje mėnesienoje, aplink buvo šviesu veik kaip dieną. Ramioje šviesoje ištirpo tolimi kalnai, o juodi šešėliai tarpekliuose nusidažė violetine spalva. Atrodė, kad šis grožis teikė nusiraminimą. Su kiekvienu oro gurkšniu traukiau į save taiką ir ramybę. Kai persisvėriau per palangę, man pasirodė, kad aukštu žemiau, šiek tiek kairiau nuo mano lango, kur, mano supratimu, buvo grafo kambariai, kažkas sukrutėjo. Langas, prie kurio stovėjau, buvo aukštas, su plačia palange ir akmeniniais vidstakčiais, nors darganų aplaužytais, bet vis dar tvirtais, tačiau, matyt, jau prieš daugybę metų palangė buvo nutrupėjusi. Iškišau galvą ir pažvelgiau žemyn.

Tai, ką pamačiau, buvo grafo galva, lendanti pro langą. Veido negalėjau įžiūrėti, bet pažinau jį iš kaklo, nugaros bei rankų judesių. Šiaip ar taip, apsirikti negalėjau, nes tai buvo jo rankos, kurias turėjau daug progų gerai apžiūrėti. Iš pradžių man pasidarė labai įdomu ir aš net pralinksmėjau, – tiesiog nuostabu, kokie menki dalykai gali sudominti ar pralinksminti žmogų, pakliuvusį į nelaisvę. Tačiau mano linksmumas netrukus virto pasišlykštėjimu ir siaubu, kai pamačiau, kad pamažu visas žmogaus kūnas išlenda pro langą ir ima ropoti siena žemyn virš baisios prarajos – veidu žemyn, o švarko skvernai plaikstosi nelyginant sparnai. Iš pradžių nepatikėjau savo akimis. Maniau, kad esu suklaidintas mėnesienos ar šešėlių žaismo, tačiau žiūrėjau įsmeigęs akis ir įsitikinau, kad neapsigaunu. Mačiau, kaip rankų ir kojų pirštai kabinasi už įdubimų, atsiradusių per dau-

gel amžių nutrupėjus tinkui; naudodamasis kiekvienu sienos nelygumu, jis sparčiai leidosi žemyn, panašiai kaip bėga siena driežas.

Kas tai per žmogus? Nežinoma būtybė, prisiėmusi žmogaus pavidalą? Jutau, kaip mane įveikia šios klaikios vietos baisumai. Mane apėmė baimė – šiurpi baimė – ir nėra man nuo jos išsigelbėjimo. Iš visų pusių mane spaudžia klaikuma, apie kurią nedrįstu ir pagalvoti...

Gegužės 15-oji

Dar kartą mačiau, kaip grafas lyg driežas ropoja siena. Jis rėpliojo žemyn ir šiek tiek įkypai gal kelis šimtus jardų – gerokai į kairę. Paskui pranyko kažkokioje angoje ar lange. Kai jo galva dingo, aš persisvėriau, bandydamas dar ką nors įžiūrėti, bet veltui stengiausi – atstumas buvo per didelis, o stebėjimo kampas pernelyg mažas. Žinojau, kad jo dabar nėra pilyje, ir nusprendžiau, naudodamasis pasitaikiusia proga, geriau ištirti pilį, negu iki šiol drįsau. Grįžęs į kambarį lempos, išėjau ir ėmiau klebenti visas duris paeiliui. Kaip ir tikėjausi, jos buvo užrakintos, o spynos sudėtos palyginti naujos, taigi nusileidau laiptais žemyn į vestibiulį, per kurį patekau į pilį. Apžiūrėjęs laukujas duris supratau, kad pavyks nesunkiai atstumti skląsčius ir nukabinti storąsias grandines, tačiau durys buvo užrakintos ir spynoje rakto nebuvo. Jis turėjo likti grafo kambaryje; tad nusprendžiau, radęs progą, kai jis bus atidarytas, paimti raktą ir pasprukti. Nuėjau toliau, kruopščiai šniukštinėdamas visus kambarius, laiptines ir mėgindamas atidaryti pasitaikiusias duris. Radau

vieną ar du nedidelius, prie vestibiulio besišliejančius kambarius. Durys lengvai pasidavė jas pastūmėjus, tačiau išvydau tik apdulkėjusius ir išėstus kandžių senus baldus. Bet galop laiptų viršuje aptikau duris, kurios iš pradžių atrodė užrakintos, tačiau stipriau pastūmus, sujudėjo. Įsiręžęs spūstelėjau jas petimi ir supratau, kad durys neužrakintos, tik vyriai buvo mažumėlę nusmukę ir durys rėmėsi į grindis. Tai buvo galimybė, kuri daugiau galėjo nepasitaikyti, todėl sutelkęs visas jėgas pravėriau tiek, kad galėjau įeiti vidun. Patekau į pilies fligelį, kuris buvo į dešinę nuo man žinomų patalpų ir vienu aukštu žemiau. Pro langą pamačiau, kad anfilada driekiasi į pietų pusę, o paskutiniojo jos kambario langai atsukti į pietus ir vakarus. Pietuose, lygiai kaip ir vakaruose, žiojėjo gili praraja. Pilis buvo pastatyta ant milžiniškos uolos atbrailos, ir trys jos sienos buvo neįveikiamos: nei akmenų mėtyklė, nei strėlė, nei patrankos sviediniai negalėjo pasiekti langų. Štai todėl ten buvo dideli langai ir daugiau šviesos bei patogumo toje pusėje, kurią reikėjo saugoti nuo priešų. Vakaruose plytėjo didžiulis slėnis, už kurio į padebesis kilo rantyta grandinė, viršukalnė ant viršukalnės – plikos uolos, apibertos šermukšniais ir erškėčiais, kurių šaknys karojo uolų plyšiuose, įskilimuose ir įtrūkimuose. Matyt, šioje pilies dalyje senovėje gyveno moterys, nes baldai buvo ištaigingesni nei kitur. Langai buvo be užuolaidų, ir geltona mėnesiena, besiliejanti vidun per deimantines palanges, mainėsi įvairiomis spalvomis ant storo dulkių sluoksnio, nusėdusio daiktus ir šiek tiek slėpusio laiko ir kandžių niokojimus. Mėnesienos apšviestame kambaryje lempos beveik nereikėjo, bet vis tiek džiaugiausi ją atsinešęs, nes vieta dvelkė baisia vienatve. Nuo jos šalo širdis ir dilgčiojo nervai. Vis dėlto čia man labiau patiko, negu

kambariuose, kurių ėmiau nekęsti dėl grafo buvimo, ir aš, ilgainiui apsiraminęs, pajutau, kaip kūną užtvindo saldi ramybė. Štai aš – už nedidelio ąžuolinio stalelio, prie kurio kadaise kokia nors graži dama sėsdavo rašyti, rausdama ir dūsaudama, pilną meilės laišką, – greitraščiu dėstau dienoraštyje viską, kas nutiko po paskutiniojo įrašo. Tikrai, už lango devynioliktasis amžius, bet jeigu tikėčiau savo pojūčiais, turėčiau sutikti, jog seniai praėję šimtmečiai turėjo ir tebeturi savo ypatingą galią, kurios negali sunaikinti „šiuolaikiškumas“.

Vėliau, gegužės 16-osios rytą

Viešpatie, neatimk man sveiko proto, nes to jau esu priverstas maldauti. Čia gyvendamas meldžiu tik vieno: kad neišprotėčiau. Jei tebesu sveikos galvos, tuomet klaikiausia yra manyti, kad iš visų baisumų, tykančių manęs šioje pilyje, mažiausias yra grafas, nes tik į jį galiu kreiptis pagalbos, kurios galiu sulaukti vien pildydamas jo norus. Viešpatie aukščiausias! Dieve gailestingiausias! Tik dabar pradedu suvokti kai kuriuos dalykus, anksčiau mane stulbinusius. Iki pat šios dienos man atrodė migloti žodžiai Šekspyro, prabilusio Hamleto lūpomis:

„Greičiau man lenteles!

Užsirašysiu,

Kad galima be paliovos šypsotis“... ir t. t.

Dabar, kai baisaus sukrėtimo esu išmuštas iš vėžių ir bijau netekti galvos, aš vėl imuosi savo dienoraščio. Galbūt įprotis viską smulkiai užsirašinėti padės man susitvardyti.

Slėpiningas grafo perspėjimas mane išgąsdino; bijau apie tai net galvoti, nes jis laiko mane savo baisiuose gniaužtuose.

Baigęs šios dienos užrašus, pastūmiau nuo savęs sąsiuvinį ir pajutau, kaip pradeda imti miegas. Prisiminiau grafo žodžius, bet jaučiau malonumą, galėdamas jam nepaklusti. Apsvaigo galva, o kartu su snauduliu atėjo ir jo palydovas tingulys. Švelniai besiliejanti kambarin mėnesiena ramino, o pro langą matomas vaizdas teikė sielai gaivinantį laisvės pojūtį. Nusprendžiau šiąnakt negrįžti į savo niūrius kambarius ir išsimiegoti čia, kur kadaise gražuolės sėdėdamos niūniavo dainas, ilgėjosi vyrų, negrįžtančių iš žiaurių karų. Pastūmiau didžiąją kanapą arčiau į kampą, kad gulomis galėčiau gėrėtis nuostabia panorama, atsivėrusia rytų ir pietų pusėse, ir, numojęs ranka į storą dulkių sluoksnį, susiruošiau praleisti naktį. Manau, kad buvau užmigęs, tačiau bijau, jog tai, kas įvyko paskui, buvo tikra – taip stulbinamai tikra, jog dabar, sėdėdamas išaušus rytui, aš nė akimirkai negaliu patikėti, kad visa tai buvo tik sapnas.

Buvau ne vienas. Kambarys tas pats, niekas jame nepasikeitę nuo to laiko, kai čia atsidūriau; mačiau sidabrinės mėnesienos nutviekstas grindis, o ant jų – dulkėse įspaustus savo batų pėdsakus. Priešais mano lovą stovėjo trys jaunos moterys, sprendžiant iš apsirengimo – aukštos kilmės. Išvydęs jas, pamaniau, kad sapnuoju, mat, nors mėnesiena apšvietė jų nugaras, ant grindų nekrito šešėliai. Priėjusios arčiau pasižiūrėjo į mane, o paskui ėmė tarpusavy šnabždėtis. Dvi buvo juodaplaukės, aukštomis ereliškomis nosimis, panašiomis į grafo, didelėmis juodomis akimis, varstančiomis it durklai, ir tos akys mėnesienoje atrodė kone raudonos. Trečioji buvo

šviesiaplaukė kupliomis auksinėmis garbanomis ir šviesius safyrus primenančiomis akimis. Man pasidingojo, jog jos veidas kažkur jau matytas ir kad iš jo dvelkia mįslinga baimė, tačiau tąkart nieko daugiau neįstengiau prisiminti. Visų trijų baltut baltutėliai dantys nelyginant perlai žibėjo raudonų, gašlių lūpų aureolėse. Žiūrėdamas į jas jaučiau nerimą, nenusakomą ilgesį ir tuo pat metu klaikų siaubą. Širdin smelkėsi nenumaldomas troškimas pajusti tų raudonų lūpų bučinius. Netiktų apie tokius dalykus rašyti, nes dienoraštį kada nors gali perskaityti Mina, tačiau tai, ką rašau, – tiesa. Jos apie kažin ką šnabždėjosi, o paskui visos trys prajuko: tas sidabrinis juokas nuskambėjo tartum muzika, bet buvo keistas, sakytum ne iš žmogaus lūpų ištrūkęs. Tai buvo erzinantis dzingsėjimas – tarsi kažkieno ranka klastingai daužė viena į kitą dvi stiklines. Šviesiaplaukė koketiškai krestelėjo garbanas, o kitos dvi ėmė ją raginti:

– Na, eik tu pirma, o paskui mes. Tu pradedi.

Antroji pridūrė:

– Jis jaunas ir stiprus, bučinių užteks visoms.

Gulėjau ramiai, žiūrėdamas pro primerktas blakstienas, kamuojamas saldaus laukimo. Prisiartinusi šviesiaplaukė pasilenkė virš manęs, ir aš pajutau jos kvėpavimą. Jos alsavimas buvo saldus kaip medus, ir mano nervai ėmė dilgčioti, lygiai taip, kaip ir išgirdus jų balsus, tačiau po ta saldybe jutau slypint ir atstumiantį krauju dvelkiantį kartėlį.

Bijojau atsimerkti, tačiau viską kuo puikiausiai mačiau pro primerktas blakstienas. Mergina atsiklaupė ant kelių tiesiog rydama mane akimis. Nuo jos dvelkte dvelkė geidulingumu – jaudinančiu

ir atgrasiu, ir kai ji išrietė kaklą, ėmusi it žvėris laižytis, mėnesienoje išvydau jos raudonas lūpas ir ryškiai raudoną liežuvį, laižantį baltus, aštrius dantis. Jos galva leidosi vis žemiau, o lūpos, nuslydusios pro mano burną ir smakrą, sustingo prie kaklo. Tuomet ji nurimo, ir aš išgirdau, kaip klaksi dantis ir lūpas laižantis liežuvis, o prie gerklės pajutau jos karštą alsavimą. Paskui gerklės oda ėmė niežėti, – toks jausmas apima, kai matai prie tavęs artinantis kutenti pasirengusią ranką. Jutau, kaip švelniai lūpos prisiliečia prie jautrios gerklės odos, kaip ją suima ir sustingsta nejudėdami kieti ir aštrūs dantys. Užsimerkęs laukiau, nuvargintas jaudulio, o širdis kaip pašėlusi daužėsi krūtinėje.

Bet tą akimirką mane it žaibas perskrodė kitas jausmas, jausmas, kad kambaryje yra grafas, kuris čia įsiveržė tarsi įniršio viesulas. Kai nenorom pramerkiau akis, pamačiau, kaip jis savo galinga ranka stveria šviesiaplaukę merginą už sprando ir bloškia ją nuo manęs, jos žydroms akims žaibuojant iš piktumo, baltiems dantims kaukšint, dailiems skruostams tvoskiant aistringu raudoniu. O grafas! Net ir mintyse negalėjau įsivaizduoti tokio įniršio ir pykčio, net jeigu jis būtų pragaro demonas. Akys liepsnojo. Jose žioravo grėsmingi, tarytum pragaro liepsnos atšvaitai. Veidas mirtinai išblyškęs, bruožai taip sugriežtėję, kad buvo matyti ir menkiausios raukšlelės; tankūs, viršum nosies suaugę antakiai priminė siūbuojantį ir iki baltumo įkaitusį plieninį strypą. Staigiu rankos judesiu jis nubloškė nuo savęs merginą, o paskui iškėlė ranką prieš kitas dvi, lyg stumdamas jas nuo savęs: tai buvo tas pats gestas, kuriuo jis mano akyse sulaikė vilkų rują. Jis prabilo pusbalsiu, beveik pašnibždomis, tačiau jo balsas it peilis perskrodė tylą ir nuaidėjo kambario skliautais.

– Kaip išdrįsote liesti jį, jūs – visos trys? Kaip išdrįsote net pažiūrėti į jį, kai aš jums draudžiu?! Atgal, sakau jums! Jis priklauso man! Saugokitės ir nesiartinkit prie jo, nes turėsite reikalą su manim!

Šviesiaplaukė storžieviškai koketuodama nusijuokė ir, pasisukusi į grafą, atšovė:

– Tu pats niekada nemylėjai, tu nežinai, kas yra meilė!

Jai pritarė kitos dvi moterys, ir kambaryje nuskambėjo nelinksmas juokas, kurį išgirdęs kone nualpau; atrodė, kad kikena piktosios dvasios. Tuomet grafas atsisuko į mane, įdėmiai pasižiūrėjęs, tyliai tarė:

– Ne, aš irgi moku mylėti, jūs pačios tą žinote iš praeities. Argi ne taip? Gerai, prižadu, kad baigęs su juo visus reikalus paliksiu jį jums, galėsite bučiuoti, kiek širdis geis. Dabar eikite, turiu jį pažadinti, nes laukia darbas.

– Ar šiąnakt liksime be nieko? – tyliai prajukusi paklausė viena merginų ir parodė į ant grindų numestą krepšį, kuris krutėjo taip, tarsi į jį būtų buvęs įkištas kažkoks gyvas daiktas. Grafas atsakydamas linktelėjo galvą. Viena iš trijų draugužių puolė prie krepšio ir atrišo jį. Jeigu manęs neapgavo klausa, išgirdau duslų alsavimą ir kūkčiojimą, lyg pusiau užtroškusio kūdikio. Moterys susispietė aplink, o aš gulėjau apimtas siaubo, tačiau man bežiūrint jos staiga pranyko, o kartu su jomis ir siaubingasis krepšys. Durų greta nebuvo, ir jos negalėjo išeiti nepastebėtos. Atrodė, kad jos tirpte ištirpo mėnesienoje ir išsruveno pro langą, nes paskutinę akimirką prieš joms išnykstant išvydau švystelint blyškius, į šešėlius panašius pavidalus.

Paskui, įveiktas siaubo, aš netekau sąmonės.

IV

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI – tęsinys

Atsibudau savo lovoje. Jeigu visko nesapnavau, mane čia bus parnešęs grafas. Norėjau tuo įsitikinti, tačiau negalėjau būti visiškai tikras. Teisybė, tam tikri požymiai tą rodė: pavyzdžiui, drabužiai gulėjo sulankstyti taip, kaip aš nebuvau pratęs jų susidėti, be to, sprendžiau ir iš kitų smulkmenų. Tačiau tai tebuvo menki įrodymai, galintys paliudyti vien tai, kad mano protas buvo sujauktas, ir aš dėl vienos ar kitos priežasties nežinojau ką daręs. Dėl vieno dalyko džiaugiausi: jeigu mane čia atnešė ir nurengė grafas, jis, matyt, turėjo baisiai skubėti, nes nesumojo patikrinti mano kišenių. Neabejoju, jeigu grafas būtų radęs dienoraštį, būtų pasiėmęs užrašus sau arba juos sunaikinęs. Apsidairiau po kambarį, daugelio ankstesnių baimių šaltinį, kuris man dabar pasirodė tikra priebėga, nes nieko negali būti baisesnio už tas moteris, kurios gviešėsi... kurios gviešėsi atsigerti mano kraujo.

Gegužės 18-oji

Dar sykį nuėjau apžiūrėti ano kambario dienos šviesoje, nes turėjau sužinoti tiesą. Priėjęs duris laiptinės viršuje, radau jas užrakintas. Kažkas jas su tokia jėga užtrenkė, kad įskilo kelios lentos. Skląstis neužstumtas, tačiau durys kažkuo užremtos iš vidaus. Vis dėlto manau, kad ta istorija ne sapnas.

Gegužės 19-oji

Nutariau elgtis atsargiai ir apgalvotai. Praėjusią naktį grafas, nutaisęs kuo meiliausią balsą, paprašė manęs parašyti tris laiškus – vieną apie tai, kad savo reikalus pilyje jau esu bebaigiąs ir ketinu iškeliauti po kelių dienų, antrąjį, kad išvykstu namo kitą dieną po laiško parašymo, ir trečiąjį, kad palikau pilį ir pasiekiau Bistricą. Kilo noras maištauti, tačiau pamąstęs, kad tokioje padėtyje, į kurią buvau pakliuvęs, būčiau beprotis, jeigu imčiau atvirai pyktis su grafu, kol esu jo visiškoje galioje, o atsisakymas baigtųsi jo įtarinėjimais ir pykčiu. Jis mato, kad aš žinau pernelyg daug, todėl turiu mirti, kad būčiau jam nepavojingas, tad turėjau vienintelę išeitį – kuo ilgiau tęsti šį žaidimą. Gal nutiks koks nors įvykis, padėsiantis man išsigelbėti? Jo akyse išvydau tvenkiantis įniršį – tokį patį, kaip ir tada, kai jis atstūmė nuo savęs šviesiaplaukę gražuolę. Man jis paaiškino, kad pašto stočių yra nedaug ir jos prastai dirba, todėl aš, parašydamas tuos laiškus dabar, tik nuraminsiąs savo draugus, ir taip karštai puolė įrodinėti, kad sulaikysiąs tuos laiškus neišsiųstus, jeigu dėl kokių nors priežasčių man tektų užsibūti pilyje. Ginčai su grafu

buvo beprasmiški ir būtų tik sukėlę jam įtarimą. Todėl apsimečiau sutinkąs su jo pasiūlymu ir paklausiau, kokias datas reikėtų užrašyti ant voko. Minutėlę paskaičiavęs, jis tarė:

– Pirmąjį laišką reikėtų datuoti birželio 12-ąja, antrąjį – birželio 19-ąja, o trečiąjį – birželio 20-ąja.

Dabar žinojau, kiek man liko gyventi. Dieve, padėk man!

Gegužės 28-oji

Pasitaikė proga išsigelbėti ar bent nusiųsti namo žinią. Pilin užsuko čigonų taboras ir įsikūrė kieme. Tie čigonai – klajokliai, ir aš turiu šį bei tą užsirašęs apie juos sąsiuvinyje. Čionykščiai čigonai turi savo ypatumų, nors apskritai tai ta pati, po visą pasaulį pasklidusi padermė. Vengrijoje ir Transilvanijoje jų gyvena tūkstančiai, ir beveik visi ten laikomi už įstatymo ribų. Dažniausiai jie pasiduoda kokio nors kilmingo didiko arba bajoro globai, pavadindami savo kiltį jo vardu. Tai bebaimiai žmonės, neišpažįstantys jokios religijos, išskyrus prietarus, ir kalbantys sava kalba.

Parašysiu namo kelis laiškus ir pabandysiu perduoti juos per čigonus. Kartą ketinau pasikalbėti su jais pro langą, norėdamas užmegzti pažintį. Pamatę mane, jie nusivožė skrybėles ir ėmė rodyti visokius pagarbos ženklus, kuriuos galėjau suprasti ne daugiau, negu jų kalbą...

Laiškus parašiau. Minai – greitraščiu, o Hokinso tiesiog prašiau ją surasti. Jai papasakojau, kur esu pakliuvęs, tačiau nerašiau apie tą siaubą, kurį ir pats tegalėjau įtarti egzistuojant. Ji mirtinai persigąs-

tų, jeigu iškločiau viską nieko nenuslėpdamas. Jei laiškas ir nepasieks to, kam jis skirtas, grafas vis tiek nesužinos mano paslapties...

Perdaviau čigonams laiškus, išmesdamas juos pro langą kartu su auksiniu papuošalu ir ženklais prašydamas, kad juos išsiųstų. Žmogus pakėlė vokus nuo grindinio, priglaudė juos prie širdies ir nusilenkęs įsikišo kepurėn. Tai buvo viskas, ką galėjau padaryti. Nusliūkinęs atgal į biblioteką, pasiėmiau knygą. Grafas dar neateina, todėl rašau apie...

Pasirodė grafas. Jis atsisėdo šalia, ir, atplėšęs du vokus, kuo lipšniausiu balsu tarė:

– Juos man atidavė čigonai, ir nors nežinau, iš kur jie atsirado, aš, žinoma, jais pasirūpinsiu. Žiūrėkite! – matyt, grafas jau iš anksto juos buvo atplėšęs. – Vienas rašytas jūsų, mano draugui Piteriui Hokinsui. Kitas... – tą akimirką grafas atplėšė voką ir, išvydęs keistus ženklus, apsiniaukė. Jo akyse sužibo negera šviesa. – ...Kitas laiškas – žemas poelgis, draugystės ir vaišingumo išniekinimas! Laiškas nepasirašytas. Gerai! Vadinasi, jis neturi jokios reikšmės.

Sulig tais žodžiais grafas ramiai ištiesė laišką virš lempos liepsnos ir palaukė, kol šis virto pelenais. Paskui tęsė:

– Tą laišką Hokinsui aš, žinoma, išsiųsiu, nes jį rašėte jūs. Jūsų laiškai man šventi.

Jam išėjus iš kambario, išgirdau spynoje tyliai pasisukant raktą. Po minutėlės priėjau prie durų ir pamėginau atidaryti. Jos buvo užrakintos.

Kai grafas po valandos ar dviejų vėl pasirodė kambary, jis mane pažadino, nes buvau užmigęs ant kanapos. Drakula elgėsi mandagiai, buvo puikiausiai nusiteikęs ir, matydamas, jog miegojau, tarė:

– Pavargote, bičiuli? Gulkitės miegoti. Tai geriausias poilsis. Turėsiu atsisakyti malonumo paplepėti su jumis šį vakarą, nes turiu aibes reikalų, tačiau jūs miegokite, prašau jus.

Miegamajame atsiguliau ir iškart užmigau, ir – keistas dalykas – nieko nesapnavau. Net ir neviltis randa būdų nusiraminimui.

Gegužės 31-oji

Atsibudęs iš pat ryto nutariau pasirūpinti popieriumi ir vokais. Galbūt rasiu progą parašyti laišką. Pasirausiau savo lagamine, bet manęs vėl laukė staigmena!

Visas popierius iki paskutinio lapelio buvo dingęs, o kartu ir mano pastabos, duomenys apie traukinių eismą, rekomendacinis laiškas – viskas, ko man galėjo prireikti atsidūrus už pilies sienų. Atsisėdęs valandėlę pamąsčiau ir man toptelėjo mintis: ėmiau naršyti lagamine ir spintoje, kur buvau pasikabinęs savo drabužius.

Kostiumas, kurį apsivilkęs keliavau čia, buvo dingęs. Trūko ir apsiausto su pledu. Niekur negalėjau jų rasti. Atrodo, kad man rezgamos negailestingos pinklės...

Birželio 17-oji

Šįryt, sėdėdamas ant lovos krašto ir laužydamas galvą, išgirdau kieme pliaukšint botagus ir arklių kanopų kaukšėjimą. Nudžiugęs puoliau prie lango ir išvydau, kaip į kiemą suka du dideli vežimai, kurių kiekvieną traukė aštuonetas tvirtų arklių; už kiekvienos arklių poros sėdėjo slovakas plačiakrašte skrybėle, plačiu, kniedėmis

nusagstytu diržu, purvina skranda ir ilgaauliais batais. Rankose visi turėjo po ilgakotį kirvį. Šokau prie durų, ketindamas lėkti žemyn ir pasiekti juos per didįjį vestibiulį. Bet manęs vėl laukė staigmena: durys buvo užrakintos iš lauko pusės.

Nubėgau prie lango ir šūktelėjau jiems. Pakėlę į mane savo bukus žvilgsnius, jie ėmė rodyti į mane pirštais, tačiau tą akimirką duryse pasirodė čigonų „hetmonas", kuris, išvydęs juos rodant į mane, kažką jiems pasakė, ir visi nusijuokė. Daugiau jokios pastangos, graudūs maldavimai nei beviltiški grasinimai neprivertė jų pakelti į mane akių. Jie ryžtingai nusisuko. Vežimai buvo prikrauti didelių medinių dėžių su storomis virvinėmis rankenomis; matyt, dėžės buvo tuščios, nes slovakai kilnojo jas be jokių pastangų ir nerūpestingai. Kai abu vežimai liko tušti, o dėžės buvo sukrautos į krūvą kiemo kampe, čigonas atskaičiavo slovakams pinigus, ir šie, paspjaudę monetas „kad sektųsi", pasuko prie savo arklių. Netrukus išgirdau, kaip tolumoje tyla jų botagų pliaukšėjimas.

Birželio 24-oji, prieš auštant

Vakar vakare grafas anksti išėjo iš mano kambario ir užsirakino savajame. Kiek palūkėjęs išdrįsau pakilti įvijais laiptais ir pažvelgiau pro langą į pietų pusę. Nutariau sekti grafą, nes pilyje kažkas vyko. Čigonai, įsikūrę vienoje menių, buvo užsiėmę kažkokiu darbu. Žinojau tą tikrai, nes kartkartėm pasigirsdavo duslūs – lyg kastuvo, lyg kirtiklio smūgiai. Žinojau: kad ir ką tie garsai reikštų, ten yra slepiama kažkokia žiauri piktadarystė.

Prarymojau prie lango gal kiek ilgiau nei pusvalandį, kol pagaliau išvydau, kaip kažkas lenda pro grafo langą. Atsargiai atsitraukęs, stebėjau, kaip pasirodo visas žmogus. Be galo nustebau pamatęs, jog jis apsivilkęs mano drabužiais, su kuriais atvykau, ir persimetęs per petį tą siaubingą krepšį, kurį anądien iš kambario išsinešė moterys. Daugiau neabejojau jo tikslais! Vadinasi, jis buvo sumanęs tokią niekšybę: apsimetęs manim, ketino rodytis žmonėms kaimuose ir miesteliuose, kad gyventojai manytų, jog tai aš siunčiu laiškus, ir kad visos jo iškrėstos šunybės būtų priskiriamos man.

Ima siutas vien pagalvojus, jog tai tęsis tol, kol esu uždarytas nelyginant tikras kalinys.

Nusprendęs laukti grafo, ilgam prilipau prie lango. Praėjo kažkiek laiko, ir mėnesienos spinduliuose staiga išvydau mirgančius mažutėlaičius šviesos taškelius. Dydžio jie buvo sulig smulkiausiomis dulkelėmis: jie sukosi verpetu ir kaupėsi nedidelėmis krūvelėmis it kokiais debesėliais. Žiūrėjau į tuos mažučius sūkurius ir jutau, kaip sielą užlieja ramuma. Patogiau įsitaisiau lango nišoje, idant galėčiau mėgautis tuo paslaptingu šokiu.

Staiga krūptelėjau, išgirdęs iš toli, iš slėnio gilumos atklydusį vilkų staugimą – iš slėnio, kurio nesiekė mano žvilgsnis. Staugimas vis garsiau skambėjo ausyse, o plevenančios ore dulkelės, atrodė, telkiasi vis naujais pavidalais, šokdamos pagal tą muziką. Jutau, kaip mano viduje kažkas įnirtingai grumiasi su instinktais – ne, tai mano siela priešinosi instinktams, bandantiems atsiliepti į tą šauksmą. Aš buvau hipnotizuojamas! Vis greičiau ir greičiau skriejo šokio sūkuryje dulkelės, ir mėnesiena, rodės, virpa, srūdama pro mane vis daugiau, ir jos ėmė telktis į kaskart ryškiau regimus pavidalus. Paskui aš krūp-

telėjau, atgavęs visus savo pojūčius, ir rėkdamas puoliau iš kambario, nes vaiduokliški šešėliai, kurie vis labiau ryškėjo mėnesienoje, buvo tos trys moterys – šmėklos, kurių valiai mane atidavė likimas. Saugiau pasijutau savo kambaryje, kur nešvietė mėnesiena ir skaisčią šviesą skleidė lempa.

Po poros valandų lyg išgirdau iš grafo kambario sklindančius kažkokius garsus, primenančius ploną virkčiojimą, kuris buvo tučtuojau užslopintas. Vėl viskas nurimo, paniro į slogią, baisią tylą, nuo kurios kūnas ėjo pagaugais. Plazdančia iš susijaudinimo širdim bandžiau atidaryti duris, bet jos buvo užrakintos, ir nieko negalėjau padaryti. Todėl atsisėdau ir apsipyliau ašaromis.

Taip man belaukiant, iš pilies kiemo atsklido riksmas – kupinas skausmo moters klyksmas. Šokau prie lango ir atidaręs žvilgtelėjau pro grotas žemyn. Apačioje pamačiau moterį susitaršiusiais plaukais, prispaudusią prie krūtinės rankas, uždususią lyg nuo greito bėgimo. Ji stovėjo prie vartų. Išvydusi lange mano veidą, šoko į priekį ir grasinančiu balsu užriko:

– Pabaisa, atiduok man kūdikį!

Paskui puolė ant kelių, ėmė grąžyti rankas ir nesiliaudama kartojo tuos pačius žodžius, kuriuos girdint man kraujais sruvo širdis. Paskui ėmė rautis plaukus nuo galvos ir visiškai nesivaldydama ėmė klykti kaip pamišėlė. Galop ji įbėgo į kiemą ir, nors aš jos nemačiau, išgirdau, kaip ji rankomis daužo duris.

Kažkur aukštai virš galvos, greičiausiai bokšte, išgirdau grafą, kuris prabilo šaižiu, metaliniu šnabždesiu. Man pasigirdo, kad jam iš toliausių tolių atsiliepė vilkų staugimas. Bet tepraėjo vos kelios minutės, ir vilkų ruja, tarsi pralaužusi pylimą lavina, plūstelėjo pro plačius vartus pilies kieman.

Moteris nespėjo net surikti, o vilkų staugimas išsyk liovėsi. Netrukus jie po vieną pradėjo tipenti atgal, laižydami nasrus.

Negailėjau tos moters, nes žinojau, kokia lemtis ištiko jos kūdikį, – jai geriau buvo mirti.

Kaip man elgtis? Ką galiu padaryti? Kaip pasprukti iš šios klaikios nakties, niūrumo ir siaubo buveinės?

Birželio 25-oji

Tiktai žmogus, kančiose praleidęs naktį, gali suvokti, koks mielas širdžiai ir akims išaušęs rytmetys. Kada aukštai iškilęs saulės diskas palietė didįjį vartų bokštą tiesiai priešais mano langą, man pasirodė, kad nuo aukštos arkos purptelėjo balandis. Baimė nukrito nuo manęs tarsi iš rūko austas drabužis, tirpstantis šilumoje. Reikia nedelsiant kažko griebtis, kol neišgaravo dienos drąsa. Vakar vakare į paštą nukeliavo vienas iš vėlesne data rašytų mano laiškų – pirmasis iš kelių lemtingų žingsnių, kuriuos žengęs būsiu nutrintas nuo žemės paviršiaus.

Geriau apie tai negalvoti. Reikia veikti! Baimė ir klaikuma užgriūdavo mane naktimis. Dar nė sykio nemačiau grafo dieną. Ar gali būti, kad jis miega, kai visi žmonės budi, ir budi, kai kiti miega? O, kad man pavyktų įsibrauti į jo kambarį! Bet tai neįmanoma. Durys visuomet užrakintos, aš neįeisiu.

Tačiau yra vienas būdas, jeigu man pakaktų drąsos jo griebtis. Argi negalėtų tuo pačiu keliu, kuriuo kambarį palieka grafas, nukeliauti ir kitas žmogus? Pats mačiau, kaip jis lenda pro langą. Kodėl gi man nepabandžius tuo pačiu būdu nusigauti iki jo kambario? Rizi-

kuosiu. Blogiausiu atveju manęs laukė mirtis, o žmogaus mirtis – ne veršio, ir galbūt tai, ko visi laukia su baime, atveria mums vartus į kitą pasaulį. Viešpatie, padėk man! Sudie, Mina, jeigu man nepavyktų, sudie mano ištikimas drauge ir antrasis tėve, sudie visiems ir dar kartą Minai!

Vėliau tą pačią dieną

Pagaliau ryžausi ir su Dievo pagalba patekau į jo kambarį. Tačiau turiu viską smulkiai aprašyti iš eilės. Nelaukdamas, kol išgaruos drąsa, nuėjau prie pietinio lango ir išlipau ant siauros akmeninės atbrailos, juosiančios šią pilies dalį. Akmenys buvo dideli, grubiai nutašyti, o juos jungęs tinkas per ilgus metus buvo ištrupėjęs.

Nusiavęs kojas, basas žengiau tuo pavojingu keliu. Tik vieną kartą žvilgtelėjau žemyn, kad būčiau tikras, jog atsitiktinis žvilgsnis į tą baisiąją prarają nebūtų paskutinis mano gyvenime, bet paskui daugiau nė sykio ten nežiūrėjau. Gerai žinodamas, kurioje pusėje ir per kokį atstumą yra grafo langas, aš kaip mokėdamas kabarojausi iki jo siekdamas savo tikslo. Galva nesvaigo iš susijaudinimo, manau, kad buvau pernelyg susijaudinęs, ir per juokingai trumpą laiką atsidūręs prie tikslo, pabandžiau pakelti lango rėmą. Vis dėlto aš baisiai nerimavau, kai pasilenkęs įkėliau koją pro langą į kambarį. Apsidairiau, akimis ieškodamas grafo, bet manęs laukė džiuginantis netikėtumas. Kambarys buvo tuščias! Jame stovėjo keli senoviniai baldai, kuriais iš pažiūros niekas nesinaudojo, panašūs į matytus pietiniuose kambariuose ir taip pat apdulkėję. Ėmiau dairytis rakto, tačiau jo nei spynoje, nei niekur kitur nebuvo. Užtat viename kam-

bario kampe išvydau didelę krūvą auksinių pinigų: tai buvo įvairių kraštų monetos – romėniškos, austriškos, vengriškos, graikiškos ir turkiškos – dulkėtos ir patamsėjusios tarsi nuo ilgo gulėjimo žemėje. Kiek spėjau pamatyti, visi pinigai buvo kaldinti mažiausia prieš tris šimtus metų. Tarp monetų mačiau ir grandinėles, papuošalus, kurių dalis buvo inkrustuota brangakmeniais, tačiau visas turtas padūmavęs ir patamsėjęs.

Viename kambario kampe aptikau sunkias duris. Pabandžiau jas atverti, nes, negalėdamas rasti rakto, kurio man labiausiai reikėjo, turėjau toliau tirti patalpą, antraip visos mano pastangos būtų nuėjusios perniek. Durys pasidavė, ir aš atsidūriau tamsiame, tunelį primenančiame koridoriuje, kur į nosį trenkė šviežiai sukastos žemės kvapas – mirties kvapas. Kuo toliau ėjau tuo tuneliu, tuo smarkiau kvepėjo žeme. Galiausiai pasiekiau sunkias, pusiau pravertas duris, kurias pastūmęs atsidūriau senoviškoje, apgriuvusioje koplyčioje. Matyt, senais laikais čia buvo laidojami žmonės. Koplyčios stogas buvo įgriuvęs, dviejose vietose pamačiau žemyn į rūsius vedančius laiptus, o žemė, dar visai neseniai sukasta, buvo sumesta į didžiules medines dėžes, be abejo, tas pačias, kurias atgabeno slovakai. Aplink nemačiau nė gyvos dvasios ir ėmiau dairytis, ieškodamas išėjimo, bet jo nebuvo. Nutariau apšniukštinėti visas koplyčios kertes, kad galutinai tuo įsitikinčiau. Numojęs ranka į sielai gresiantį pavojų, nusileidau į rūsius. Dviejuose radau vien senų karstų liekanas ir dulkes, užtat trečiajame manęs laukė staigmena.

Vienoje didžiųjų dėžių, kurių ten buvo apie penkiasdešimt, suverstų ant didelio kauburio žemių, gulėjo grafas. Jis buvo arba miręs, arba miegojo: to tikrai negalėjau pasakyti, nes akys buvo atmerktos

ir sustingusios, tačiau jis gulėjo nejudėdamas – nebuvo nei pulso, nei alsavimo, nei širdies plakimo. Pasilenkiau, ketindamas pabandyti apčiuopti nors ir menkiausią gyvybės požymį, tačiau grafo žvilgsnis buvo stiklinis kaip numirėlio. Vargu ar jis čia seniai gulėjo, nes žemės kvapas būtų išsisklaidęs per kelias valandas. Šalia buvo matyti dėžės dangtis su keliomis pragręžtomis skylutėmis. Pamaniau, kad grafas gali su savimi nešiotis raktus, bet kai pasilenkiau jų ieškoti, susidūriau su jo negyvų akių žvilgsniu, negyvu, tačiau spinduliuojančiu tokią neapykantą, kad aš strimgalviais puoliau lauk iš tos vietos ir, išsiropštęs pro langą, siena užlipau į savo kambarį. Sunkiai šnopuodamas kritau ant lovos ir bandžiau mąstyti...

Birželio 29-oji

Šiandien mano paskutiniojo laiško data, ir grafas įrodė, kad nemelavo, nes vėl pamačiau, kaip jis siena leidžiasi žemyn, apsivilkęs mano drabužius. Žiūrėdamas, kaip jis sliuogia it driežas žemyn, pasigailėjau neturįs šautuvo ar kito mirtino ginklo jį sunaikinti, bet suabejojau, ar yra pasaulyje ginklas, kuris žmogaus rankomis galėtų padaryti jam ką nors bloga. Nedrįsau laukti jo sugrįžimo, nes bijojau vėl sutikti tas tris pamėkliškas seseris. Grįžęs bibliotekon skaičiau, kol suėmė miegas.

Pažadino mane grafas, niūriai kaip naktis į mane pažiūrėjęs, ir tarė:

– Rytoj, mano bičiuli, mums teks skirtis. Grįšite į savo puikiąją Angliją, aš imsiuos darbų, kurių baigtis gali būti tokia, kad daugiau

nesusitiksime. Jūsų laišką namo išsiunčiau, rytoj manęs nebus, bet kelionei viskas parengta. Ryte pasirodys čigonai, kurie čia turi darbo, taip pat slovakai, o jiems išėjus, atvažiuos mano karieta, kuri nugabens jus iki Borgo perėjos; ten persėsite į diližaną, vykstantį iš Bukovinos į Bistricą. Bet aš viliuosi, kad dar susitiksime Drakulos pilyje.

Man kilo įtarimas, todėl, norėdamas įsitikinti jo nuoširdumu, nutariau jį išklausinėti. Nuoširdumas! Argi tai ne žodžio išniekinimas, rašant apie tokį pabaisą? Todėl paklausiau be užuominų:

– Kodėl negalima išvykti šįvakar?

– Todėl, mielasis sere, kad karietos su arkliais šiuo metu nėra pilyje.

– Bet aš mielai keliaučiau pėsčias. Noriu tuoj pat išvykti.

Grafo veidą nušvietė vos pastebima šėtoniška šypsena, kuri, kaip jau žinojau, turėjo slėpti kokią nors demonišką klastą.

– O jūsų daiktai?

– Mat juos šimtas. Parsisiųsdinsiu kada nors vėliau.

Grafas atsistojo ir pasakė – tokiu meiliu balsu, kad man kilo noras pasitrinti akis: negalėjau patikėti, kad šis lipšnumas apsimestinis.

– Jūs, anglai, turite posakį, kuris man labai prie širdies, nes atitinka ir tą drąsą, kuria gyvenime vadovaujamės mes, bajorai: svetingai pasitik atėjusįjį, ragink skubėti išeinantįjį. Eime, mano jaunasis bičiuli. Prieš savo valią nė valandos neužsibūsite mano pilyje, nors man ir liūdna su jumis skirtis, juolab kad panūdote išvykti taip staiga. Eime!

Pasišviesdamas kelią lempa, jis išdidžiai ir oriai nulydėjo mane laiptais žemyn į vestibiulį. Staiga jis sustojo.

– Paklausykit!

Kažkur netoli pasigirdo vilkų gaujos staugimas. Atrodė, kad garsas sklinda iš pakeltos jo rankos, panašiai kaip didžiulio orkestro muzika gimsta po dirigento batuta. Kiek pastovėjęs jis vėl taip pat oriai žengė prie durų, atitraukė sunkius skląsčius, nukabino storas grandines ir ėmė stumti duris.

Baisiausiai nustebau pamatęs, kad durys neužrakintos, įtariai pasižiūrėjau, tačiau rakto nemačiau. Kada durys ėmė vertis, vilkai lauke ėmė stūgauti dar pikčiau ir garsiau. Pro plyšį išvydau jų raudonus nasrus su taukšinčiomis iltimis, mačiau, kaip jie kilnoja savo kojas su atšipusiais nagais. Supratau, kad būtų pražūtinga priešintis grafo valiai. Kol jam talkina tokie sąjungininkai, esu bejėgis. Tačiau durys vėrėsi vis plačiau, ir dabar mane nuo kiemo skyrė tik grafo figūra. Staiga mane perskrodė mintis, kad tai gali būti paskutinė mano valanda – aš savo valia atiteksiu vilkams į nasrus. Tai buvo šėtoniškai gudrus grafo sumanymas, ir paskutinę akimirką spėjau surikti:

– Uždarykite duris! Palauksiu rytdienos!

Paskui užsidengiau veidą rankomis, slėpdamas kartaus nusivylimo ašaras. Galingu rankos mostu grafas užtrenkė duris, ir per menę nuaidėjo savo vietoje atsidūrusių skląsčių žvangėjimas.

Mudu tylėdami grįžome į biblioteką, ir po kelių minučių jau buvau savo kambaryje. Grafą Drakulą paskutinį kartą mačiau bučiuojant man ranką; jo akyse švietė triumfas, o lūpose – šypsena, kurios galėjo pavydėti pats Judas pragare.

Kada susiruošiau gultis į lovą, man pasigirdo, kad už durų kažin kas tyliai šnabždasi. Patyliukais priėjęs, įsiklausiau. Jeigu gerai nugirdau, grafo balsas tarė:

– Atgal! Atgal į savo kambarį! Jūsų laikas dar neatėjo. Laukite! Turėkit kantrybės! Šiąnakt jis mano. Rytoj – jūsų!

Išgirdau lengvą it vandens čiurlenimas juoką ir įniršęs atlapojau duris: prieš mane laižydamos lūpas stovėjo tos trys siaubingos moterys. Išvydusios mane tarpduryje, jos klaikiai nusijuokė ir pabėgo.

Kambaryje puoliau ant kelių. Vadinasi, mano galas jau taip arti? Rytoj! Rytoj! Viešpatie, padėk man ir tiems, kuriems aš brangus.

Birželio 30-oji, rytas

Gali būti, kad žodžiai, kuriuos dabar rašau dienoraštyje, yra paskutiniai. Pabudau prieš patekant saulei ir kritau ant kelių, nes Mirties, jeigu ji man šiandien skirta, nutariau laukti pasirengęs.

Pagaliau savo oda vėl pajutau tą subtilų pasikeitimą ore, pranešusį, kad išaušo rytas. Paskui užgiedojo gaidys, ir supratau, kad vėl esu saugus. Nudžiugęs puoliau laiptais žemyn. Žinodamas, kad durys neužrakintos ir manęs laukia išsigelbėjimas. Drebančiomis iš nekantrumo rankomis nukabinau grandines, atšoviau gremėzdiškus skląsčius.

Tačiau durys nė nekrustelėjo. Mane apėmė baisi neviltis. Stūmiau duris iš visų jėgų, purčiau taip, kad jos net ėmė braškėti staktoje, nors ir labai sunkios būdamos. Mačiau, kad jos jau užrakintos. Turbūt tai buvo padaryta, kai mes išsiskyrėm su grafu.

Mane apėmė troškimas žūtbūt rasti raktą, ir nutariau dar sykį užsikabaroti į jo kambarį. Galbūt jis mane nužudys, tačiau mirtis man dabar atrodė mažiausias manęs tykantis pavojus. Negaišdamas

laiko, bėgte nubėgau laiptais iki rytinio lango ir, nusileidęs kaip ir pirmą sykį siena, atsidūriau grafo kambaryje. Kaip ir tikėjausi, radau jį tuščią. Rakto ir vėl niekur nebuvo, tačiau aukso krūvos tebegulėjo. Priėjęs duris kambario kampe nusileidau laiptais žemyn, paskui tamsiu koridoriumi patekau į senovinę koplyčią. Šįkart gerai žinojau, kur ieškoti to siaubūno.

Didžioji dėžė buvo ten pat, prie pat sienos. Šiandien ji buvo uždengta dangčiu, tačiau vinys tik sukaišiotos į skylutes ir neįkaltos. Turėjau apieškoti grafą, norėdamas rasti raktą, todėl nukėliau dangtį, atrėmiau jį prie sienos ir atsisukau: prieš mane buvo vaizdas, nuo kurio pasišiaušė plaukai. Dėžėje gulėjo grafas, tačiau jis atrodė perpus atjaunėjęs, nes žili plaukai ir ūsai juodavo it geležis, skruostai buvo pilnesnį ir švytėjo tarsi rubinai; lūpos – raudonesnės nei paprastai – tviskėjo gyvybe, nes nuo burnos kampučio jam ant kaklo varvėjo kraujo lašeliai. Net ir jo akys dabar atrodė giliau įsmukusios po išpampusia oda, nes vokai ir akių maišeliai buvo tarsi išpurtę. Atrodė, kad šis siaubingas sutvėrimas buvo priputęs kraujo. Jis gulėjo nelyginant šlykšti, persisotinusi dėlė. Pasilenkęs arčiau, sudrebėjau iš pasišlykštėjimo, tačiau buvau priverstas ieškoti, antraip manęs laukė pražūtis. Kitą naktį ir mano kūnas gali būti skirtas tos siaubingos trijulės puotai. Iščiupinėjau grafo drabužius, tačiau rakto neradau. Liovęsis ieškoti, vėl žvilgtelėjau į jį. Išpurtusiame veide išvydau pašaipią šypseną, kuri mane varyte varė iš proto. Štai sutvėrimas, kuris su mano pagalba apsigyvens Londone, kur gal ne vieną šimtmetį jis tarps milijonų žmonių knibždėlyne, sotindamas kraujo geidulį ir plėsdamas ratą pusiau demonų, tunkančių bejėgės žmonijos kaina. Vien nuo šios minties buvo galima išeiti iš proto. Pajutau nenugali-

mą troškimą išgelbėti pasaulį nuo šio siaubūno. Po ranka neturėjau jokio mirtino ginklo, tad stvėriau kastuvą, kuriuo darbininkai krovė žemę į dėžes, ir, iškėlęs jį aukštai virš galvos, pasiruošiau smogti žemyn. Grafo galva pasisuko, ir į mane įsmigo jo baisus ir žaižaruojantis tarsi bazilisko žvilgsnis. Aš suakmenėjau, kastuvas kryptelėjo rankose ir nuslydo žemyn veidu, palikęs tik gilią žaizdą kaktoje. Kastuvas iškrito iš rankų, atsitrenkė į dėžę, ir kai aš patraukiau jį į save, mente užsikabino už dangčio krašto, ir šis nukrito ant dėžės, paslėpdamas nuo mano akių tą siaubingą sutvėrimą. Dar spėjau pamatyti jo išpurtusį veidą ir įbestas į mane piktdžiugiškas akis, kurių žvilgsnis tarytum žvelgė iš pragaro gelmių.

Valandų valandas kamavausi, bandydamas sugalvoti kokią išeitį, bet įkaitusi galva ūžė it bičių avilys, ir aš sėdėjau nieko nesiimdamas, jausdamas, kaip mane apima vis baisesnė neviltis. Netrukus tolumoje išgirdau linksmais balsais dainuojant čigonus. Daina skambėjo vis garsiau, girgždėjo ratai, pliaukėjo botagai: artinosi čigonai ir slovakai, apie kuriuos pasakojo grafas. Paskutinį kartą žvilgtelėjau į dėžę su gulinčiu joje šlykščiu padaru, paskui puoliau lauk iš koplyčios ir nusigavau į grafo kambarį, ketindamas bėgti iš jo, kai tik atsidarys durys. Klausiau ištempęs ausis ir išgirdau, kaip žemai, didžiojoje spynoje girgždėdamas pasisuka raktas ir atsidaro sunkiosios durys. Matyt, buvo koks nors kitas kelias pakliūti į pilį, o gal kas nors turėjo raktą nuo kitų durų. Paskui nuaidėjo ir kažkuriame koridoriuje nutilo kojų trepsėjimas. Norėjau vėl leistis žemyn į koplyčią ir dar sykį paieškoti išėjimo, tačiau tą akimirką smarkus vėjo gūsis užtrenkė duris į laiptinę su tokia jėga, kad nuo staktos pakilo dulkių debesis. Prišokęs pamėginau atidaryti duris, bet veltui stengiausi. Aš

vėl buvau kalinys ir jutau, kaip mane vis tvirčiau surakina likimo gniaužtai.

Dabar, kai rašau šiuos žodžius, apačioje girdžiu bildant žingsnius, trinksint sunkius daiktus – be abejonės, ten buvo kilnojamos pilnos žemių dėžės. Dabar pasigirdo plaktuko taukšėjimas – kažkas užkala dėžę vinimis. Dar girdžiu sunkius krovinį nešančių žmonių žingsnius, o šiems iš paskos – lengvą, be nešulių einančiųjų tipenimą.

Durys užsidaro, sužvanga grandinės, spynoje sugirgžda raktas; girdžiu, kaip jis ištraukiamas, paskui atsidaro ir vėl užsiveria dar vienos durys, gergžteli spyna.

Štai! Ant pilies kiemo grindinio subilda ratai, pliaukšteli botagas, ir tolumoje nutyla čigonų daina.

Esu vienas pilyje su tomis baisiomis moterimis. Ne! Mina yra moteris, o jų negalima vadinti šiuo vardu. Tai pragaro išperos!

Vienas su jomis nepasiliksiu. Bandysiu nusileisti siena žemiau, nei iki šiol. Pasiimsiu sau šiek tiek aukso, kuris vėliau gali praversti. Privalau ištrūkti iš šios siaubingos vietos.

O paskui – namo! Namo trumpiausiu keliu ir greičiausiu traukiniu! Toliau nuo šios prakeiktos vietos, tolyn iš šio prakeikto krašto, kurio žemė tebenešioja žmogaus pavidalą prisiėmusias pragaro dvasias!

Verčiau pasikliauti Dievo gailestingumu, nei laukti pasigailėjimo iš šių pabaisų. O praraja gili ir baisi. Ant grindinio jos dugne gali paslikas gulėti žmogus – bet tai bus žmogus. Sudie visiems! Ir Minai!

V

MINOS MARĖJ LAIŠKAS LIUSEI VESTENRA

Gegužės 9-oji

Mieloji Liuse,

atleisk man, kad taip ilgai nerašiau, bet buvau verste užsivertusi darbais. Dirbti mokyklos direktorės padėjėja – ne visada saldu. Norėčiau pabūti su tavim, nueiti į pajūrį, kur mudvi vaikštinėtume be rūpesčių, statydamos oro pilis. Pastaruoju metu įtemptai dirbu, nes nenoriu greta Džonatano atrodyti nemokša, tad labai stropiai mokausi greitraščio. Kai susituoksime, galėsiu būti Džonatanui naudinga, nes gerai mokėdama stenografuoti galėsiu užrašyti tai, ko jam reikia, o paskui atspausdinti mašinėle. Šio amato taip pat mokausi. Kartais mudu kits kitam parašom laišką greitraščiu, o jis šitaip rašo savo kelionių dienoraštį. Kai būsiu pas tave, aš irgi pradėsiu rašyti tokį dienoraštį. Kalbu ne apie du privalomus savaitinius puslapius su į kampą įspraustu sekmadieniu, o apie rimtus užrašus, rašomus, kai kyla minčių. Nemanau, kad jis galėtų būti įdomus kitiems žmonėms, tačiau ne jiems ir rašomas. Kada nors galėsiu jį pa-

rodyti Džonatanui, jeigu jam bus įdomu, bet tai, tiesą sakant, pratybų sąsiuvinis. Mėginsiu daryti, kaip daro žurnalistės: imti interviu, kurti aprašymus, stengtis įsiminti pokalbius. Girdėjau, kad šiek tiek pasimankštinus, galima prisiminti viską, kas ką šnekėjo per dieną. Na, ateitis parodys. Apie savo mažyčius sumanymus papasakosiu, kai susitiksime. Ką tik gavau trumpą, skubotai rašytą laiškutį nuo Džonatano iš Transilvanijos. Jam viskas gerai klojasi, ir jis žada grįžti maždaug po savaitės. Nekantrauju sužinoti visas naujienas. Turbūt smagu keliauti po svečias šalis. Įdomu, ar kada nors mudu – turiu galvoje Džonataną ir mane – keliausime kartu? Laikrodis muš dešimtą. Sudie.

Tave mylinti Mina

P. S. Kai man rašysi, išklok visas naujienas. Jau seniai negavau tavo laiško. Sklinda visokių gandų, ypač apie aukštą, gražų, garbanotą vyriškį???

LIUSĖS VESTENRA LAIŠKAS MINAI MARĖJ

Čathamo 17, trečiadienis

Mieloji Mina,

noriu pasakyti, kad visai be reikalo kaltini mane tingėjimu rašyti. Po mudviejų išsiskyrimo rašiau tau du kartus, o tavo paskutinysis laiškas – tik antras. Be to, ne kažin kiek tų naujienų. Miestas dabar labai gražus, mes dažnai einame į paveikslų galerijas, vaikštinėjame

ir jodinėjame parke. O aukštas, garbanotas vyras, apie kurį rašai, greičiausiai tas pats žmogus, kuris buvo su manim paskutiniajame koncerte. Kažkas prisigalvoja visokių pasakų. Tai misteris Holmvudas. Jis dažnai pas mus lankosi, jiedu su mama gerai sutaria ir turi daug bendrų interesų. Neseniai sutikau vieną vaikiną, kuris tiktų t a u į porą, jei dar nebūtum susižadėjusi su Džonatanu. Tai puiki partija: gražus, pasiturintis, iš geros šeimos. Jis daktaras ir labai protingas žmogus. Tik pamanyk! Jam tik dvidešimt devyneri, o jis jau vadovauja psichiatrijos ligoninei. Misteris Holmvudas mane su juo supažindino. Jis jau lankėsi pas mus ir dabar dažnai užsuka. Manau, kad tai pats ryžtingiausias vyras iš tų, kuriuos man teko sutikti, ir kartu labai šaltakraujiškas. Atrodo, kad jo niekas negali išmušti iš vėžių. Galima tik įsivaizduoti, kokį poveikį jis daro savo pacientams. Jis turi keistą įprotį įsmeigti žvilgsnį tiesiai į akis, tarsi norėdamas perskaityti mintis; labai stengiasi taip daryti ir su manim, bet noriu pasigirti, kad šįsyk jam teko kietas riešutėlis. Žinau tą iš veidrodžio. Ar niekad nebandei tyrinėti savo veido? Aš mėginau ir galiu pasakyti, jog tai nėra tuščias užsiėmimas, jis sukelia daugiau minčių, negu tau dabar gali atrodyti. Daktaras sako, kad esu įdomus psichologinių stebėjimų objektas, ir aš nužemintai to tikiuosi. Kaip žinai, mane nelabai domina suknelės, todėl nieko negaliu papasakoti apie paskutines madas. Suknelės – šėgžmas. Tai, žinoma, slengas, bet nesidėk giliai į širdį; Artūras taip kalba kasdien. Štai ir viskas, Mina. Savo paslaptis mudvi pasakojam viena kitai nuo pat vaikystės; kartu miegodavom, kartu valgydavom, kartu juokdavomės ir verkdavom, todėl dabar noriu tau dar šį bei tą pasakyti. O, Mina, ar tu dar neatspėjai? Aš jį myliu. Raustu tą rašydama, nes, nors manau, kad ir

jis mane myli, pats dar neprisipažino. Bet, Mina, aš jį myliu! Myliu! Myliu! Štai man ir palengvėjo. Norėčiau, kad būtume kartu, sėdėtume prie židinio kaip kadais; tuomet mėginčiau papasakoti apie savo jausmus. Aš ir pati nežinau, kodėl visa tai tau rašau. Bijau baigti laišką, nes iškart kils noras jį suplėšyti, o juk taip knieti išsipasakoti. Nedelsiant parašyk man, ką tu apie visa tai galvoji. Mina, man laikas baigti. Labanakt. Prisimink mane savo maldose ir melskis už mano laimę.

Liusė

P. S. Turbūt nereikia aiškinti, kad tai paslaptis. Dar kartą labanakt.

L.

LIUSĖS VESTENRA LAIŠKAS MINAI MARĖJ

Gegužės 24-oji

Mieloji Mina,

ačiū tau ir dar kartą ačiū už mielą laišką. Džiaugiuosi radusi progą tau išsipasakoti, sulaukusi tavo pritarimo. Mieloji, kokie teisingi seni priežodžiai. Jau kai davė, tai ir dribtelėjo. Štai man rugsėjį bus dvidešimt, ir iki šiol man dar niekas nebandė pirštis, o štai šiandien net trys vyrai pasiūlė man savo ranką. Įsivaizduoji? Trys pasiūlymai per dieną! Ar ne baisu? Man labai gaila, nuoširdžiai ir tikrai gaila tų dviejų vaikinų. O, Mina, aš tokia laiminga, kad nežinau, už ko grieb-

tis. Trys piršlybos! Tik, dėl Dievo meilės, nepasakok savo draugėms, antraip jos pradės galvoti nežinia ką ir pasijus įžeistos bei paniekintos, jeigu kitą dieną grįžus namo joms nepasipirš bent šeši jaunikiai. Kai kurios merginos kupinos tuštybės! Mudvi, Mina, būdamos sužadėtos ir besirengiančios rimtam šeimyniniam .gyvenimui, galime niekinti tuštybę. Na, turiu tau papasakoti apie tą trijulę, tačiau laikyk tai paslaptyje, nepasakok niekam, išskyrus, žinoma, Džonataną. Tu jam papasakosi, nes aš, tavim dėta, papasakočiau Artūrui. Žmona turi pasakoti savo vyrui viską – ar tau taip neatrodo, brangioji? Aš turiu elgtis garbingai. Vyrams patinka, kai jų moterys, – žinoma, žmonos – yra garbingos kaip ir jie; tačiau manau, kad jos ne visuomet elgiasi deramai. Tai štai, mieloji. Pirmasis pasirodė prieš pat priešpiečius. Aš jau pasakojau tau apie jį, tai daktaras Džonas Sjuardas iš psichiatrijos ligoninės – su tvirtu smakru ir aukšta kakta. Iš pažiūros jis nepaprastai šaltakraujiškas, tačiau vis tiek nervinosi. Jis tikriausiai nemažai repetavo, ką, kaip ir kada sakyti, ir viską prisiminė, tačiau vos neatsisėdo ant savo šilkinės skrybėlės, o vyrai to niekad nepadarys nesijaudindami. O paskui, norėdamas atrodyti nerūpestingai, ėmė taip smarkiai sukioti rankoje lancetą, kad aš beveik ėmiau klykti iš baimės. Kalbėjo jis su manim, Mina, tiesiai ir be užuolankų. Pasakė, kokia aš jam brangi, nors jis taip trumpai mane pažįstąs, ir kad aš nuskaidrinčiau jo gyvenimą ir padaryčiau jį laimingą. Jis jau buvo besakąs, koks liks nelaimingas, jeigu jį atstumsiu, tačiau pamatęs, jog verkiu, pasakė, kad daugiau nevers manęs sielvartauti. Paskui staiga nutilo ir po akimirkos paklausė, ar galįs tikėtis, kad būsiąs pamiltas po kurio laiko, o kai papurčiau galvą, jo rankos sudrebėjo, ir jis, kiek padvejojęs, paklausė, ar aš jaučianti

prielankumą kokiam kitam vyriškiui. Jis to klausė labai delikačiai, aiškindamas, jog nenori prarasti mano pasitikėjimo, o tik nori žinoti. Jeigu moters širdis laisva, tuomet dar galima turėti vilties. Ir tuomet, Mina, supratau turinti pasakyti jam, kad yra vienas žmogus. Tiek ir tepasakiau. Tuomet jis pakilo – atrodė labai tvirtas ir niūrus – ir, paėmęs mano ranką, pasakė, jog linki man laimės, ir jei aš norėsianti turėti ištikimą draugą – pirmiausia galiu pasikliauti juo. O, Mina, negaliu sulaikyti ašarų, ir atleisk man, jei laiškas bus sulaistytas.

Žinoma, labai smagu, kai tau kas nors pasiperša, bet kaip liūdna žiūrėti į vargšą vaikiną, žinant, kaip jis tave myli, nueinantį sudužusia širdim, ir suvokti – kad ir ką jis tuo metu bešnekėtų, – kad visam laikui pasitrauki iš jo širdies. Mieloji, baigsiu laišką vėliau, nes jaučiu baisų liūdesį, nors esu tokia laiminga.

Vakaras

Artūras ką tik išėjo, dabar jaučiuosi geriau, tad galiu vėl pasakoti apie dienos įvykius. Tai štai, brangute, antrasis atėjo po priešpiečių. Tai toks puikus vaikinas, amerikietis iš Teksaso, iš išvaizdos toks jaunas ir sklidinas jėgų, kad atrodo neįmanomas dalykas, jog jis būtų daug keliavęs ir turėjęs aibes nuotykių. Užjaučiu vargšę Dezdemoną, kai jai reikėjo išklausyti tokį pavojingą srautą žodžių, net iš juodaodžio lūpų. Mes, moterys, matyt, esame tokios bailės, kad laukiame, jog vyrai išvaduos mus nuo mūsų baimių, todėl už jų ir ištekam. Dabar jau žinau, ką jais dėta daryčiau, kad mergina sutiktų ištekėti. O ne, nežinau, nes ponas Morisas pasakojo apie savo nuo-

tykius, o Artūras niekuomet nieko nepasakoja... Brangioji, aš užbėgau įvykiams už akių. Ponas Kvinsis P. Morisas rado mane vieną. Atrodo, kad vyrai visuomet ateina, kai merginos būna vienos. Nors vėl netiesa, nes Artūras dusyk tai bandė, ir aš stengiausi jam padėti, dabar man negėda prisipažinti. Turiu tau pasakyti, kad ponas Morisas ne visuomet kalba slengu – kitaip sakant, taip niekad nekalba su nepažįstamais ar prie jų. Vaikinas tikrai puikiai išsilavinęs ir gerai išauklėtas, bet jis pastebėjo, kad man smagu klausytis jo amerikietiško slengo. Kai aplink daugiau nėra žmonių, jis taip juokingai su manim šneka. Bijau, kad jam viską tenka išgalvoti pačiam, nes visa tai tinka visiems jo žodžiams. Bet slengas toks juk ir yra. Nežinau, ar aš pati kada nors taip kalbėsiu, nežinau, ar Artūrui tai patiktų, nes niekad negirdėjau jo taip šnekančio. Tai štai, misteris Morisas prisėdo šalia – laimingas ir linksmas kaip niekad – bet aš vis tiek mačiau, kaip jis jaudinasi. Paėmė mano ranką ir švelniai tarė: „Panele Liuse, žinau, kad esu nevertas jūsų mažyčių batų raištelių, bet sakau: jei lauksite, kol savaime atsiras vyras, gali atsitikti, kad visam laikui liksite belaukianti. Gal kinkomės į vieną vežimą ir traukiame kartu tuo ilgu keliu?“

Na, jis buvo toks linksmas ir taip puikiai nusiteikęs, kad man buvo lengviau jį atstumti negu tą vargšelį daktarą Sjuardą; todėl pasakiau, kaip įmanydama švelniau, kad nieko neišmanau apie pakinktus, be to, nesu ir prie kamanų pripratinta. Paskui prisipažino kalbėjęs lengvabūdiškai ir kad aš jam turinti atleisti, jei jis nerūpestingai pliauškęs apie tokį reikšmingą dalyką. Tai sakydamas jis iš tikrųjų atrodė labai rimtai, tad ir aš nejučia mažumėlę surimtėjau – ži-

nau, Mina, sakysi, jog esu baisi koketė – nors prisipažįstu, negalėjau nejausti mažyčio triumfo, kad tai jau antrasis jaunikis per dieną. Ir tuomet, brangioji, nespėjus man atsitokėti, jis tiesiog užliejo mane lavina meiliausių žodžių, paklodamas prie mano kojų visą savo širdį ir sielą. Jis kalbėjo taip nuoširdžiai, kad daugiau nutariau niekad nelaikyti jo nenuoširdžiu, o vien tik žaismingu, nes jis juokauja tik retkarčiais. Turbūt kažką išvydęs mano veide ponas Kvinsis staiga nutilo, o paskui su vyrišku nekantrumu paklausė, ar galėčiau jį pamilti, jei būčiau laisva.

– Liuse, žinau, kad esate nuoširdi mergina, todėl nekalbėčiau čia su jumis, jei nebūčiau tuo įsitikinęs iki širdies gelmių. Pasakykite man kaip draugas draugui, ar mylite ką nors kitą. Jeigu taip, aš paliksiu jus ramybėje daugiau nekamuodamas, bet, jums leidus, būsiu pats ištikimiausias draugas.

Mieloji Mina, kodėl vyrai tokie kilnūs, kai moterys nėra jų vertos? Juk aš, galima sakyti, šaipiausi iš to kilnaus džentelmeno. Aš apsiverkiau – bijau, brangioji, kad šis laiškas bus verksmingas tiesiogine ir perkeltine prasmėmis – ir aš tikrai esu prastos nuotaikos. Kodėl merginai negalima ištekėti už trijų vyrų arba už tiek, kiek ji pageidauja? Bet tai erezija, nederėtų taip kalbėti. Džiaugiuosi, kad aš, nors ir ašarodama, sugebėjau pažvelgti misteriui Morisui tiesiai į akis ir pasakyti:

– Taip, yra žmogus, kurį myliu, nors jis dar neprisipažino mane mylįs.

Buvau teisi, kalbėdama su juo atvirai, nes jis nušvito, paėmė mano rankas – ko gero, aš pati jas ištiesiau jam – ir nuoširdžiai tarė:

– Jūs drąsi mergina. Geriau jau pavėluoti į rungtynes dėl jūsų rankos, negu spėti pas kitą merginą. Neverkit, gerbiamoji. Jeigu tai iš gailesčio man, – aš esu kietas riešutas, ištversiu. O jei anas vaikinas nenori suprasti, kur jo laukia laimė, patarčiau jam pasiskubinti, kad nereikėtų turėti reikalų su manim. Panele, jūsų dora ir jūsų narsumas padarė mane jūsų draugu, o tai sutinkama rečiau už mylimuosius, šiaip ar taip – draugystė mažiau savanaudiška. Gerbiamoji, manęs laukia ilga ir vieniša kelionė iki Dangaus karalystės. Ar galėčiau prašyti jūsų bučinio? Tai padėtų kartkartėmis nustumti nuo akių tamsos uždangą. Jūs tą galite, nes anas vaikinas – be abejo, geras vaikinas, puikus žmogus, antraip nebūtumėt jo pamilusi – dar netarė savo žodžio.

Aš pasidaviau, Mina, nes iš jo pusės tai buvo kilnus, drąsus poelgis varžovo atžvilgiu – ar ne? O jis pats atrodė toks nusiminęs; todėl pasilenkiau ir pabučiavau jį. Jis atsistojo ir, laikydamas mano rankas ir pažvelgęs man į akis – tikriausiai buvau labai nuraudusi – tarė:

– Panele, aš laikiau jūsų ranką, jūs mane pabučiavote, ir jeigu tai nesugebės padaryti mūsų amžinais draugais, to niekas nesugebės. Ačiū už jūsų švelnius jausmus ir sudie.

Jis paspaudė man ranką, pasiėmė skrybėlę ir išėjo pro duris – neatsisukdamas, be ašarų akyse ir nesudvejojęs, – o aš ėmiau žliumbti kaip vaikas. O, kodėl turi likti nelaimingas toks vaikinas, kai aplink šimtai merginų, pasiruošusių dievinti žemę, kuria jis žengia? Ir aš taip daryčiau, jei būčiau laisva – tik aš nenoriu būti laisva. Mieloji, tas susitikimas mane smarkiai nuliūdino, todėl iškart po jo nenoriu pasakoti apie trečiąjį tol, kol viskas baigsis laimingai.

Tave visad mylinti Liusė

P. S. Na, o trečiasis – ar bereikia man apie jį pasakoti? Be to, viskas taip susimaišė. Atrodo, nespėjo jis įžengti pro duris, ir aš jau atsidūriau jo glėbyje, apiberta bučiniais. Aš labai laiminga ir nežinau, kuo nusipelniau tokios laimės. Ateityje turiu parodyti, kad nesu nedėkinga Aukščiausiajam už tokį mylimąjį, tokį vyrą, tokį draugą.

Sudie

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

(*rašytas fonografu*)

Gegužės 25-oji

Šiandien mano apetitui atoslūgis. Negaliu nei valgyti, nei ilsėtis, tad sėduosi prie dienoraščio. Po to, kai vakar buvau atstumtas, viduje jaučiu tuštumą, viskas pasaulyje atrodo nereikšminga ir beprasmiška... Žinodamas, kad vienintelis vaistas nuo tokios būsenos yra darbas, nuėjau lankyti ligonių. Pasirinkau vieną, kuris mane labai domina. Tai toks įstabus pacientas, kad pasiryžau, kiek leis mano sugebėjimai, jį perprasti. Atrodo, kad šiandien būsiu kaip niekad arti prisiartinęs prie jo paslapties.

Nuodugniau nei iki šiol išklausinėjau jį, bandydamas įsisąmoninti visus jo haliucinacijas sukeliančius faktus. Dariau tai, kaip dabar matau, ganėtinai žiauriu būdu. Atrodo, laikiausi įsikibęs jo pamišimo, nors paprastai, kalbėdamasis su ligoniais, to vengiu kaip pragaro vartų.

(Dėmesio: įdomu, kokiomis aplinkybėmis aš nevengčiau pragaro vartų?) *Omnia Romae venalia sunt**. Jeigu už to instinkto kas nors slypi, turėsiu vėliau jį nuodugniai išnagrinėti, tad geriausia nedelsiant pradėti, taigi:

R. M. Renfildas, 59 metų amžiaus. Sangvinikas, didelės fizinės jėgos, patologiškai ūmus; kartais užeina prislėgtumo laikotarpiai su kokia nors įsikalta idėja, kurios neįmanoma suvokti. Manau, kad sangviniškas būdas kartu su griaunančia pašaline įtaka baigiasi išbaigta protine būsena. Apdairumas savanaudžius apsaugo nuo priešų ir pačių savęs. Štai kaip tą suprantu: kai asmenybė yra susiformavusi, įcentrinė jėga lygi išcentrinei jėgai, o šioji vyrauja tuomet, kai centre atsiranda pareiga, tikslas ir t. t., ir tik atsitiktinumas arba keli atsitiktinumai gali sugrąžinti pusiausvyrą.

KVINSIO P. MORISO LAIŠKAS ARTŪRUI HOLMVUDUI

Gegužės 25-oji

Mielas Artai,

sėdėdami prerijose prie laužo prisipasakojom viens kitam aibes dalykų; išmesti į krantą Markizų salose tvarstėme kits kito žaizdas, gėrėme į viens kito sveikatą ant Titikakos ežero kranto. Tačiau dar ne viskas išpasakota, ne visos žaizdos užgydytos ir ne visi tostai paskelbti. Gal padarykim tai prie mano laužo rytoj vakare? Prašau to

* Visa Roma paperkama *(lot.)*.

nedvejodamas, nes žinau, kad viena dama rytoj eina į pobūvį, ir tu esi laisvas. Be mudviejų, bus dar vienas žmogus, mano bičiulis iš Korėjos laikų, Džekas Sjuardas. Jis irgi ateis, nes mudu norime bendrai apraudoti prie vyno taurės savo nesėkmę ir išgerti į sveikatą paties laimingiausio žmogaus pasaulyje, laimėjusio kilniausią ir labiausiai vertą pergalės širdį. Pažadame tau gražų sutikimą ir nuoširdžius linkėjimus, tvirtus kaip ir tavo dešinioji. Mes abu prisiekiame palikti tave namuose, jeigu tam tikrai porai akių atrodo, kad per daug geri.

Visuomet tavo, Kvinsis P. Morisas

ARTŪRO HOLMVUDO TELEGRAMA KVINSIUI P. MORISUI

Gegužės 26-oji

Galite manim pasikliauti. Turiu naujienų, nuo kurių judviem ims spengti ausyse.

Artas

VI

MINOS MARĖJ UŽRAŠAI

Liepos 24-oji, Vitbis

Liusė pasitiko mane stotyje, gražesnė ir meilesnė nei anksčiau, ir mudvi nuvažiavome į namus Kresente, kur buvo išnuomoti kambariai. Čia labai gražios vietos. Nedidelė Esko upė teka giliu slėniu, kuris ties užutekiu eina platyn. Per jį nutiestas didelis tiltas su aukštomis atramomis, pro kurias matomas kraštovaizdis atrodo dar toliau, nei iš tikrųjų yra. Upės slėnis apklotas nuostabia žaluma, ir jo šlaitai tokie statūs, jog žiūrėdama nuo vieno kranto nematai, kur prasideda kitas, nebent atsistotum prie pat prarajos krašto ir pažvelgtum žemyn. Senamiesčio pastatai kitame upės krante – visi raudonais, tarsi susigrūdusiais vienas ant kito stogais, kaip Niurnbergo atvirukuose. Virš miesto yra Vitbio abatijos, kadaise išplėštos danų, griuvėsiai; tai ta vieta, kur vyksta vienas „Marmionės" veiksmas, tas, kuriame mergina gyva užmūrijama sienoje. Tai iškilnūs griuvėsiai, nepaprastai dideli, su aibe romantiškų ir nuostabių užkaborių. Čia paplitusi legenda apie baltą damą, matomą viename

langų. Tarp abatijos ir miesto yra dar viena – parapijinė bažnyčia, kurią supa didelės kapinės su gausybe akmeninių antkapių. Mano galva, tai pati gražiausia Vitbio vieta, nes ji iškilusi virš viso miesto, ir iš ten atsiveria vaizdas į uostą ir visą užutekį iki tos vietos, kur Ketlniso ragas išsikiša į jūrą. Ties kapinėmis prie pajūrio besileidžiantis skardis toks status, kad dalis jo nugriuvusi ir sunaikinusi kai kuriuos kapus. Mačiau antkapių akmenis, pabirusius ant smėlėto tako apačioje. Kapinės išraižytos takelių su suoliukais, žmonės čia ateina ir sėdi ištisas dienas, gėrėdamiesi gražiais vaizdais ir gaivindamiesi vėjo dvelkimu. Aš irgi dažnai čia užsuku pasėdėti ir padirbėti. Štai ir dabar rašau, pasidėjusi sąsiuvinį ant kelių, ir klausau, ką tarp savęs šnekasi trys senukai, susėdę greta. Atrodo, kad jie nieko kito neveikia, tik sėdi dienų dienas ir šnekučiuojasi.

Po manim plyti uostas, o tolumoje jūron nutįsusi ilga granito siena, išlinkusi gale, o jos viduryje stovi švyturys. Ties juo yra didelis pylimas, kuris įlinksta lyg alkūnė ir baigiasi dar vienu švyturiu. Tarp tų dviejų molų yra siauri vartai į uostą, kurie paskui staiga praplatėja.

Gražu čia potvynio metu, tačiau, kai vanduo nuslūgsta, telieka vien pliki akmenys ir Esko tėkmė, marmanti tarp siaurų krantų su šen bei ten stūksančiomis uolomis. Už uosto ribų jūroje kyla gal pusės mylios aukščio rifas, kurio aštri briauna kyšo iš už pietinio švyturio. Jo pakrašty pritvirtinta buja su varpu, siūbuojančiu esant blogam orui, ir vėjas tuomet atneša jo liūdną garsą. Čionykščiai žmonės pasakoja legendą, kad žuvus laivui, jūroje pasigirsta varpų skambėjimas. Reikės išklausinėti apie tai senuką, štai jis ateina...

Tai juokingas senučiukas: matyt, nepaprastai senas, nes veido oda raukšlėta ir gembėta it medžio žievė. Sako, kad jam greit šimtas metų ir kad Vaterlo mūšio metu jis buvo Grenlandijos žvejų laivo jūreivis. Manau, kad jis didelis skeptikas, nes, paklaustas apie varpus jūroje ir Baltąją moterį abatijos lange, šiurkščiai tarė:

– Aš nekimščiau sau į galvą tokių niekų, panele. Tai senos pasakos. Žinokite, netvirtinu, kad tų dalykų niekad nėra buvę žemėje, bet jų jau nebuvo mano laikais. Tai tauškalai, tinkami atvykėliams žiopliams ir dykinėtojams, o ne tokiai dailiai panelei kaip jūs. Tie pėsčiomis atsibastę spoksotojai iš Lidso ar Jorko, kurie valgo silkių konservus užsigerdami arbata ir ieško, kur pigiau nusipirkti juodojo gintaro, tiki, kuo tik nori. Įdomu, panele, kas jiems pripliauškia šių niekų, gal laikraščiai, kuriuose pilna kvailų šnekų?

Pamaniau, kad iš to žmogaus galiu sužinoti daug įdomių dalykų todėl paprašiau, kad papasakotų apie banginių medžioklę senais laikais. Jis jau buvo bepradedąs, tačiau laikrodis išmušė šešias, ir jis stenėdamas pakilo ant kojų ir tarė:

– Man laikas traukti namo, panele. Anūkė nemėgsta laukti, kai arbata garuoja ant stalo, o man jau reikia laiko, kad nuklibinkščiuočiau per tą žolę ir ateičiau laiku.

Jis nutipeno sau, mačiau, kad skuba leistis laiptais. Tie laiptai – įstabi šių vietų detalė. Jie veda nuo miesto iki pat bažnyčios, keli šimtai pakopų – net nežinau kiek – ir baigiasi dailiu lankstu, o jau jų lėkštumas! Arklys galėtų laisvai lipti aukštyn ir žemyn. Greičiausiai iš pradžių jie buvo kažkaip susiję su abatija. Eisiu namo ir aš. Liusė su motina nuėjo į svečius. Tai oficialus priėmimas, todėl ir nėjau su jomis. Dabar jau bus grįžusios.

Rugpjūčio 1-oji

Atėjau čia prieš valandą kartu su Liuse, ir mudvi labai įdomiai pasišnekučiavome su mano bičiuliu senioku ir kitais dviem jo draugais, kurie visuomet lydi jį; maniškis, galima sakyti, yra tartum jų orakulas, ir manau, kad jaunystėje jis turėjo būti labai diktatoriško būdo žmogus. Jis nepakenčia jokios kitos nuomonės, išskyrus savo, į viską numodamas ranka. Negalėdamas nuginčyti, jis ima ieškoti priekabių, o paskui savo draugų tylėjimą palaiko sutikimu su jo pažiūromis. Liusė atrodė labai graži ir miela, vilkėdama balto batisto švarką; nuo to laiko, kai mudvi čia gyvename, jos veidas parausvėjo, atgavo spalvą. Pastebėjau, kad senukai, atėję čia, nieko nelaukdami prisijungia prie mūsų ir bando atsisėsti greta Liusės. Ji moka būti tokia lipšni su senais žmonėmis; turbūt ją visi įsimyli iš pirmo žvilgsnio. Net ir manasis seniokas nusileido ir nepaprieštaravo nė sykio. Aš užsiminiau apie legendas, ir senukas išsyk ėmė kloti man visą pamokslą. Pabandysiu jį prisiminti ir čia pateikti:

– Visa tai kvaili tauškalai, iki paskutinio žodelio, štai kaip tai vadinasi ir daugiau niekaip. Tos šmėklos, vaiduokliai, pamėklės ir bildukai reikalingi tam, kad vaikai ir paikos moterys galėtų malti liežuviais. Tai blogų žmonių prasimanymai, kuriais valkatos ir traukinių prekeiviai gąsdina visus nesusitupėjėlius, ir dar tam reikalingi, kad dykinėtojai turėtų kuo užsiimti. Mane vien jų vaizdas erzina. Vaje, kur tai matyta – jiems neužtenka melo, kurį spausdina ant popieriaus ir skelbia iš sakyklų, tai užsigeidė rašyti nesąmones ant antkapių. Apsidairykite! Visi tie akmenys, išdidžiai pakėlę galvas, yra pasvirę, nes neišlaiko juos slegiančio melo, ant jų surašyto: „Čia guli

palaidotas...“ arba „Tavo šventas atminimas...“, o juk daugiau kaip po puse tų akmenų neguli jokie palaikai, ir tą atminimą, kiek jo tėra, šuo paneštų ant uodegos, o šventumo nėra nė pusės tiek. Visur melas, vienoks ar kitoks, ir nieko daugiau. Dieve mano, tai bent šurmulys kils Paskutiniojo teismo dieną, kai jie klupdami ir kliūdami savo įkapėse ims grūstis, mėgindami nusitempti savo antkapius kaip įrodymą, kokie jie buvo geručiai; kai kurie jų slidžiomis nuo ilgo gulėjimo jūros vandenyje rankomis, vos nulaikančiomis savo nešulius.

Iš to, koks jis atrodė savimi patenkintas ir iš aukšto žiūrėjo į savo draugus, nusprendžiau, jog nori prieš mane pasirodyti, todėl įsiterpiau, kad jis nenutrauktų savo pasakojimo.

– O, pone Sveilzai, jūs juokaujate. Juk negali būti, kad visi tie antkapiai netikri.

– Kvailystės! Gal vienas kitas vargšelis ir guli, tačiau ne iš tų, kurie čia pristatyti angeliukais. Viskas čia melas. Nagi, paklausykit! Jūs ne čionykštė gyventoja, ir žiūrite į tą vietą, kur ant luobo išnešti žmoneliai.

Linktelėjau galvą, nes pamaniau geriau bus su juo sutikti, nors ne viską supratau iš jo kalbos. Matyt, jis turėjo galvoje laidojimą. Paskui šnekėjo toliau:

– Vadinasi, jūs manote, jog visi šie akmenys pastatyti viršum jaukiai ir ramiai atgulusių palaikų?

Aš vėl linktelėjau.

– Štai čia ir prasideda melas. Šiose vietose pilna duobių, kurios tuščios, kaip senojo Dano tabokinė penktadienio vakarą.

Jis kumštelėjo savo bičiulį ir jiedu nusikvatojo.

– Dieve mano, ar gali būti? Žvilgtelėkit į aną kapą, štai tą pakraštyje – perskaitykite!

Nuėjusi perskaičiau įrašą:

„Edvardas Spensleris, laivo kapitonas, 30 metų amžiaus, piratų nužudytas netoli Andreso krantų 1854 metų balandį."

Kai grįžau prie seniokų, Sveilzas tęsė:

– Įdomu, kas jį pargabeno namo, kad čia palaidotų? Nužudytas prie Andreso krantų! O jūs tikite, kad jo kūnas ilsisi čia! Galiu išvardyti jums tuziną žmonių, kurių kaulai atgulė Grenlandijos jūrose, – jis mostelėjo ranka šiaurės pusėn, – arba kur juos nunešė jūrų srovės. Jus supa akmenys. Savo jaunomis akimis jūs galite įžiūrėti smulkiomis raidėmis surašytą melą. Šis Breitveitas Lauris – pažinojau jo tėvą – pražuvo „Livlyje" prie Grenlandijos krantų dvidešimtaisiais; arba Endrius Vudhauzas, nuskendęs ten pat 1777 metais; arba Džonas Rolingzas, kurio senelis plaukiojo su manim, nuskendęs Suomijos sąsmaukoje penkiasdešimtaisiais metais. Ar manote, kad visi jie puls į Vitbį, išgirdę skambant trimitą? Negirdėtas daiktas! Žinokit, kad atsibastę čia jie stumdys ir skaldys viens kitam antausius, kaip mes gerais laikais pešdavomės ant ledo nuo aušros iki sutemų ir tvarstydavome žaizdas Šiaurės pašvaistės šviesoje.

Matyt, tai buvo koks vietinis pokštas, nes senukas sukikeno, o jo draugai pasigardžiuodami jam pritarė.

– Tačiau, – prabilau aš, – jūs tikriausiai klystate, nes tikite, kad visi tie vargšai žmoneliai arba jų vėlės turės Paskutiniojo teismo dieną tempti su savimi antkapius. Ar manot, kad tą būtinai reikės daryti?

– Na, o kam gi daugiau reikalingi tie antkapiai?! Atsakykite, panele!

– Manau, nuraminti artimųjų skausmą.

– Manote, nuraminti artimųjų skausmą, – su baisia panieka atkirto jis. – Koks gi malonumas artimiesiems žinoti, jog čia parašytas melas, ir kad visi aplink žino, jog tai melas?

Jis mostelėjo ranka į akmens plokštę prie mūsų kojų, kur prie pat uolos krašto stovėjo suoliukas.

– Perskaitykite, kas parašyta ant ano akmens, – paprašė jis.

Iš mano pusės žvelgiant, žodžiai buvo apversti, bet Liusė sėdėjo patogiau, ir ji palinkusi perskaitė:

„Šventam atminimui Džordžio Kenono, kuris, tikėdamas šlovinguoju prisikėlimu, mirė 1873 metų liepos 29 dieną, nukritęs nuo Ketlniso uolų. Šį antkapį savo brangiajam sūnui pastatė liūdinti motina. Jis buvo vienintelis savo motinos, našlės, sūnus."

– Iš tikrųjų, pone Sveilzai, nieko juokinga čia nematau, – rimtai ir net griežtokai tarė Liusė.

– Nematote čia nieko juokinga! Cha! Cha! Tai todėl, kad jums ir į galvą negali ateiti, kad liūdinti motina buvo ragana kokių reta, kuri jo nekentė, nes tas vaikinas buvo trenktas, tikras kvaišelis, ir jis taip pat nekentė savo motinos. Nusižudė tik todėl, kad jo motina negalėtų gauti draudimo mokesčio, kuriuo buvo sūnų apdraudusi. Jis nusidaužė sau kiaušą iš senos muškietos, kurią laikė varnoms baidyti. Štai kaip jis nukrito nuo uolos. O jeigu kalbėsime apie tikėjimą prisikėlimu, tai jis dažnai sakydavo, kad tikisi pakliūti pragaran, nes jo motina tokia pamaldi moteriškė, kad būtinai pataikys dangun, o jis nenorįs švinkti ten, kur bus ir jo mamytė. Todėl ar šis akmuo, –

senukas bakstelėjo jį lazda, – nemeluoja? Ar arkangelas Gabrielis neims kikenti, pamatęs, kaip Džordžis užduseęs tempia užsimetęs ant kupros akmenį, kurį nori pateikti kaip liudijimą!

Nežinojau, ką jam ir besakyti, bet Liusė pakeitė pokalbio temą ir tarė atsistodama:

– Ir kam jūs visa tai mums pasakojate? Tai mano mėgstamas suolelis, ir nenorėčiau jo palikti, o dabar pasirodė, kad sėdžiu prie savižudžio kapo.

– Jums nieko bloga neatsitiks, brangute. Vargšui Džordžiui malonu, kad jam prie šalies sėdi tokia daili panelė. Jums nuo to blogiau nebus. Juk aš sėdžiu čia jau dvidešimt metų ir nieko man nenutiko. Nebijokit to, kuris guli po jūsų kojomis, nes ir jis čia neguli! Išsigąsti bus laikas tada, kai pamatysite, kaip visi antkapiai ima skuosti šalin, ir čia liks plynas laukas. Jau muša laikrodis, man metas eiti. Mano pagarba panelėms!

Ir jis nuklibinkščiavo.

Mudvi su Liuse dar kiek pasėdėjome, nes aplink buvo toks grožis, kad mes susikabinome rankomis; ji vėl man pasakojo apie Artūrą ir apie artėjančias vedybas. Jos žodžiai man sugėlė širdį, nes jau visas mėnuo, kai negaunu žinelės nuo Džonatano.

Ta pati diena

Atėjau čia viena, baisiai nusiminusi. Turiu vilties, kad Džonatanui nieko bloga nenutiko. Laikrodis ką tik išmušė devynias. Matau mieste pabirusius žiburius, kartais nutįsusius eile, kur gatvė,

kitur po vieną. Kairėje vaizdą užstoja juodi stogai, dengiantys šalia abatijos stovinčius namus. Orkestras ant molo šaižiai grojo valsą greitu tempu, o dar toliau, viename užutekio krantinės skersgatvyje, vyksta Gelbėjimo armijos susitikimas. Abu orkestrai negirdi vienas kito, o aš iš savo aukštybių puikiai matau ir girdžiu juos abu. Įdomu, kur dabar Džonatanas ir ar jis dabar galvoja apie mane? Kaip gaila, kad jo čia nėra!

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Birželio 5-oji

Renfildo atvejis man tuo įdomesnis, kuo daugiau apie jį sužinau. Tam tikri jo būdo bruožai puikiai išsivystę – savanaudiškumas, paslaptingumas ir tikslo turėjimas. Kaip norėčiau sužinoti, koks tas tikslas! Atrodo, kad jis puoselėja kažkokį savo planą, bet nežinau, kas tai per sumanymas. Viską atperka jo meilė gyvūnams, nors, tiesą sakant, kartais ji įgauna tokį pavidalą, jog dažnai imu manyti, kad jis tiesiog patologiškai žiaurus. Jo augintiniai patys keisčiausi. Štai šiuo metu jį labai domina musės. Tiek jų dabar prisigaudė, kad aš pamėginau jam draugiškai paprieštarauti. Didžiai nustėrau, kai jo negriebė įniršio priepuolis, kaip kad tikėjausi, ir jis labai rimtai pasižiūrėjo į mano pasiūlymą. Minutėlę pagalvojęs tarė:

– Galit man duoti tris dienas? Aš jomis nusikratysiu.

Žinoma, aš sutikau. Reikės jį stebėti.

Birželio 18-oji

Dabar jis ėmėsi vorų, ir dėžėje jau turi kelis itin didelius egzempliorius. Šeria juos musėmis, todėl šių sparčiai mąžta, nors jis pusę savo maisto sunaudoja tam, kad prisiviliotų iš kiemo jų dar daugiau.

Liepos 1-oji

Tie jo vorai – dar didesnė kvailystė už muses, ir šiandien liepiau jam juos išmesti. Jis baisiai nusiminė, todėl nusileidau, prašydamas išmesti bent jau dalį. Ligonis apsidžiaugė ir nusiramino, ir aš jam skyriau tam darbui tiek pat dienų, kaip ir pirmą sykį. Per tą laiką, kol buvau jo kambaryje, turėjau progos labai juo pasišlykštėti: kai į kambarį įzvimbė didžiulė mėsinė musė, prisiputusi kažkokios maitos, jis ją pasigavo, džiūgaudamas kiek palaikė suspaudęs tarp pirštų, o paskui, man nespėjus sumoti, ką ketina daryti, įsidėjo musę burnon ir prarijo. Išbariau jį, tačiau jis ginčijosi, sakydamas, jog tai labai naudinga ir sveika – tai gyvybė, stipri gyvybė, kuri perduoda savo gyvybingumą jam. Tie žodžiai pakišo man vieną idėją, tiksliau – jos užuomazgą. Turiu stebėti, kokiu būdu jis žada nusikratyti vorais. Matyt, jam ramybės neduoda kažkokia problema, nes jis turi nedidelį sąsiuvinį, į kurį nuolat kažin ką rašosi. Ištisi sąsiuvinio puslapiai primarginti skaičių, daugiausia vienženklių, skaitmenų, kurie surašyti stulpeliais ir sudėti, o sumos, savo ruožtu, vėl surašytos stulpeliais ir sudėtos, sakytum, revizorius tikrina sąskaitas.

Liepos 8-oji

Jo pamišimas yra labai metodiškas, ir mano galvoje gimusios idėjos užuomazga pamažu rutuliojasi. Netrukus ta mintis subręs, o paskui – o pasąmoningoji smegenų veikla! Tau teks suvaryti į ožio ragą savo sąmoningąjį brolį! Kelioms dienoms palikau savo bičiulį ramybėje, kad po to geriau matyčiau pokyčius. Viskas liko po senovei, išskyrus tai, kad jis nusikratė kai kuriais savo globotiniais ir įsigijo naują. Jam pasisekė pagauti žvirblį ir šiek tiek prisijaukinti. Prisijaukinimas vyko labai paprastai, nes vorų skaičius buvo keliskart sumažėjęs. Tačiau likusieji buvo puikiai šeriami, nes jis vis dar tebeviliojo muses maisto likučiais.

Liepos 19-oji

Mes darome pažangą. Mano draugas dabar jau turi visą žvirblių koloniją, o musių su vorais, galima sakyti, neliko. Pamatęs mane savo kambaryje, jis pribėgo ir, šokinėdamas aplink it šuo, ėmė maldauti manęs vienos labai didelės paslaugos. Paklaustas, ko nori, jis išdidžiai ir kone pagautas ekstazės tarė:

– Kačiuko, dailaus kačiuko, švelnaus žaismingo kačiuko, su kuriuo galėčiau žaisti, kurį galėčiau mokyti ir šerti, šerti, šerti!

To prašymo nebuvau užkluptas iš netyčių, nes jau mačiau, kad augintinius jis renkasi kaskart vis stambesnius ir gyvybingesnius, tačiau man nerūpėjo, kad daili žvirblių šeimynėlė bus nušluota taip pat, kaip musės ir vorai, todėl pasakiau, kad pagalvosiu, ir dar pa-

klausiau, ar ne geriau būtų ne kačiukas, o visas katinas. Jo troškimus išdavė žodžiai:

– O, žinoma, norėčiau katino! Prašiau kačiuko, bijodamas, kad man bus atsisakyta duoti katiną. Juk niekas negalėtų atsisakyti duoti kačiuką, ar ne?

Papurčiau galvą, sakydamas, jog tuo tarpu tai neįmanoma, bet pažadėjau pagalvoti. Jis apsiniaukė, ir jo akyse žybtelėjo pavojingos ugnelės – skersomis mestas įniršio kupinas žvilgsnis, kuriame regėjau mirtį. Šis žmogus yra nesusiformavęs žudikas maniakas. Atliksiu bandymą, remdamasis paskutiniuoju jo įgeidžiu, ir žiūrėsiu, kas iš to bus. Tuomet jau žinosiu daugiau.

10 val. vakaro

Dar kartą buvau nuėjęs pas jį ir radau besėdintį kampe ir apie kažką įtemptai mąstantį. Išvydęs mane, jis puolė ant kelių ir ėmė maldauti, kad leisčiau jam laikyti katiną, nes nuo to priklauso jo išgelbėjimas. Tačiau aš nenusileidau, sakydamas, jog tai nėra galima. Tuomet jis nutilo ir susikrimtęs vėl atsisėdo į tą patį kampą graužydamas nagus. Aplankysiu jį kitą rytą.

Liepos 20-oji

Vos išaušus, dar iki budinčiam gydytojui apeinant palatas, nuėjau pas Renfildą. Radau jį atsibudusį ir niūniuojantį linksmą dainelę. Jis barstė sutaupytą cukrų ant palangės; matyt, vėl buvo be-

prasidedanti musių medžioklė; buvo mandagus ir gerai nusiteikęs. Apsidairiau, akimis ieškodamas paukštelių, tačiau jų nebuvo, todėl paklausiau, kur jie pradingo. Neatsisukdamas jis atsakė man, kad visi išskrido. Ant grindų mėtėsi kelios plunksnos, o ant pagalvės išvydau kraujo dėmelę. Daugiau nieko jam nesakęs, išėjau, liepęs prižiūrėtojui nedelsiant pranešti, jeigu tą dieną Renfildas elgsis neįprastai.

11 val. ryto

Ką tik pas mane buvo prižiūrėtojas. Sužinojau, kad Renfildui bloga, jis išvėmė krūvą plunksnų. „Esu tikras, daktare, – pasakė jis, – kad pacientas surijo paukščius, tiesiog paėmė juos ir surijo – gyvus ir žalius!“

11 val. vakaro

Vakare sugirdžiau Renfildui stiprių migdomųjų, pakankamų net ir jam užmigdyti, ir ėmiau skaityti jo sąsiuvinį. Mintis, pastaruoju metu nedavusi man ramybės, pasirodė esanti teisinga. Maniškis žudikas maniakas buvo nepaprastos rūšies. Reikės praplėsti klasifikaciją ir pavadinti jį maniaku-zoofagu, nes jo tikslas – turėti savyje kuo daugiau gyvybių, ir jis to siekia tiesiog šuoliais didindamas aukų skaičių. Jis sušėrė daug musių vienam vorui, paskui daug vorų vienam žvirbliui, ir ketino sušerti katinui visus paukščius. Ko jis būtų ėmęsis toliau? Ko gero, verta palaukti eksperimento pabaigos. Žmonės anksčiau šnairuodavo į vivisekciją, o pažiūrėkite,

kokių rezultatų dabar pasiekta! Kodėl gi man nepadarius paslaugos mokslo pažangai sunkiausioje ir svarbiausioje srityje – moksle apie žmogaus smegenis? Jeigu man pavyktų sužinoti bent vieno tokio proto paslaptis, jei turėčiau raktą bent į vieno pamišėlio vaizduotę, galėčiau pastūmėti savo mokslą iki tokios aukštumos, nuo kurios žvelgiant Berdono-Sandersono fiziologija arba Furjė mokymas apie protinę veiklą atrodytų gryni niekai. Jeigu tik turėčiau pakankamą motyvą! Nereikia pernelyg daug apie tai galvoti, nes galiu pasiduoti pagundai, o geras motyvas gali mano naudai nusverti svarstykles, nes ką gali žinoti, gal ir mano smegenys yra nepaprastos nuo pat gimimo?

Kokia puiki jo logika. Pamišėliai savo srityje visuomet protauja logiškai. Įdomu, keliais gyvenimais jis vertina žmogų, o gal tik vienu? Jis šiandien tvarkingai baigė skaičiavimus ir pradėjo naują stulpelį. Ar daug pasaulyje žmonių, kurie kasdien pradeda naują sąskaitą?

Man pačiam atrodo, kad mano visas gyvenimas baigėsi, kai praradau sužibusią viltį, ir kad dabar esu atidaręs naują sąskaitą. Taip bus, kol Didžioji Sąskaitininkė užvers mano buhalterinę knygą – su nuostoliu arba pelnu. O, Liuse, Liuse, negaliu ant tavęs pykti, negaliu pykti ir ant savo draugo, kurio laimė atiteko tau; man beliko viltis ir pasiaukojantis darbas. Darbas! Darbas!

Jeigu tik turėčiau pakankamai rimtą motyvą kaip ir vargšas mano pamišėlis, gerą nesavanaudišką paskatą, kuri verstų mane dirbti, tai būtų tikra laimė.

MINOS MARĖJ UŽRAŠAI

Liepos 26-oji

Mane kamuoja nerimas, ir dienoraštis padeda man nusiraminti, tai tarsi šnabždėjimas pačiai sau ir savęs klausymasis. Be to, greitraščio simbolių prigimtis kažkaip paslaptingai skiria juos nuo paprasto rašto. Man sunku, kai galvoju ir apie Džonataną, ir apie Liusę. Jau ilgokai negaunu iš Džonatano jokios žinios ir esu baisiai susirūpinusi, bet vakar mielasis misteris Hokinsas, kuris visuomet toks geras, atsiuntė man jo laišką. Rašiau jam prieš kurį laiką, klausdama, ar jis gauna žinių nuo Džonatano, ir gavau atsakymą, kad įdedamas ką tik gautas laiškas. Tai tik viena eilutė, rašyta iš Drakulos pilies, kurioje jis sako, jog netrukus išvyksta namo. Tai nepanašu į Džonataną, niekaip to negaliu suprasti ir todėl nerimauju. O, be to, Liusė, nors ir sveika, pastaruoju metu vėl ėmė senu papratimu vaikštinėti per miegus. Jos mama man viską papasakojo, ir mudvi nutarėme nakčiai rakinti kambario duris. Ponia Vestenra įsitikinusi, jog naktibaldos visuomet vaikščioja stogų briaunomis ar uolų pakraščiais, o paskui, staiga nubudę, garsiai klykdami krenta į prarają, ir to klyksmo aidas toli nusirita. Vargšė, ji, žinoma, nerimauja dėl Liusės, ir pasakojo, kad jos vyras, Liusės tėvas, taip pat vaikščiojo naktimis: jis lipdavęs miegodamas iš lovos, apsirengdavęs ir eidavęs pro duris, jeigu jo niekas nesulaikydavęs. Liusė rengiasi ištekėti rudenį, ji jau galvoja apie savo būsimas sukneles, apie tai, kaip bus tvarkomi namai. Užjaučiu ją, nes ir aš tuo užimta, tiktai mudu su Džonatanu savo gyvenimą pradėsi-

me kukliai ir abu mėginsime sudurti galą su galu. Misteris Holmvudas – gerbiamas Artūras Holmvudas, vienturtis lordo Godalmingo sūnus, turi netrukus atvažiuoti, kai tik galės išvykti iš miesto, nes jo tėvas yra pasiligojęs, ir aš manau, kad Liusė jau skaičiuoja minutes, likusias iki pasimatymo. Ji nori atsivesti jį į kapines ant suolelio ir parodyti Vitbio grožybes. Mano galva, šis laukimas kaip tik ir trikdo jos dvasinę pusiausvyrą, ir ji vėl bus kaip buvusi, kai jis atvažiuos.

Liepos 27-oji

Jokių žinių nuo Džonatano. Mano nerimas nuolat auga, nors aš ir pati nežinau priežasties, bet norėčiau, kad jis vis dėlto man rašytų, nors ir po vieną eilutę. Liusė vis dažniau vaikšto miegodama, ir tas jos vaikščiojimas kasnakt mane pažadina. Laimei, orai šilti, ir ji nepersišaldys, tačiau tas nuolatinis kėlimasis naktimis ir nerimas dėl Džonatano atsilieps mano sveikatai: darausi nervinga, ir mane taip pat ima kankinti nemiga. Ačiū Dievui, Liusės sveikata gera. Misterį Holmvudą netikėtai iškvietė pas staiga sunkiai susirgusį tėvą. Liusė kremtasi, nes pasimatymas vėl tolsta, tačiau tai nelabai atsiliepia jos išvaizdai; ji mažumėlę papilnėjo, skruostai gražiai nurausvėję, dingo jai įprasta anemiška išvaizda. Meldžiuosi, kad visa tai nebūtų trumpam.

Rugpjūčio 3-ioji

Praėjo dar savaitė, ir vėl jokio laiškučio nuo Džonatano; net ir Hokinsas, kuris man siųsdavo naujienas, tyli. O, tikiuosi, kad jis

sveikas. Jis tikrai turėtų man parašyti. Žvelgiu į tą jo pirmąjį laiškutį ir jaučiu kažkokį nepasitenkinimą. Tarsi ne jo žodžiai, tačiau rašyti jo ranka. Dėl to negali būti abejonių. Paskutinę savaitę Liusė naktimis beveik nevaikštinėjo, tačiau ji keistai susikaupusi, net nemoku paaiškinti; atrodo, kad ir miegodama ji nenuleidžia nuo manęs akių. Naktį ji bando atidaryti duris ir, radusi jas užrakintas, eina per kambarį ieškodama rakto.

Rugpjūčio 6-oji

Dar trys dienos praėjo, ir vėl nėra laiškų. Įtampa darosi nepakenčiama. Jeigu tik žinočiau, kur parašyti ar nueiti, pajusčiau palengvėjimą, tačiau po ano laiško daugiau nieko nesulaukiau. Belieka melsti Dievą, kad duotų man stiprybės. Liusė tapo dar jautresnė, tačiau sveikata nesiskundžia. Praėjusi naktis buvo labai gūdi, ir žvejai šneka, kad bus audra. Šiandien dangus apsiniaukęs, ir kada dabar rašau, saulė pasislėpusi po storais debesimis, iškilusiais virš Ketlniso. Visa aplinka papilkėjo, išskyrus žalią žolę, žaliuojančią toje pilkybėje it smaragdas; pilkos šiurkščios uolos, pilki debesys, kurių pakraštėlis nuauksintas prasiskverbusio saulės spindulio, kybo virš pilkos jūros, į kurią, tarsi pilki pirštai, nutįsta smėlėti kyšuliai. Jūra garsiai riaumodama klumpa į seklumas ir paplūdimius, tačiau tas garsas užslopinamas link sausumos slenkančio miglos šydo. Horizontą slepia pilkas rūkas. Aplink mane – beribė erdvė. Debesys – lyg milžiniškos viena ant kitos suvirtusios uolos; ir jūra gaudžia, tarsi skambėtų likimo trimitas. Ant kranto juoduoja žmonių figūros, kai kurios

tik kartais šmėkšteli pro rūką, panašios į vaikščiojančius medžius. Žvejų laivai skuba namo, smigdami nosimis į putotas bangas prie lagūnos vartų ir vėl iškildami, pasvirę lig pat bortų. Štai ir Sveilzas ateina. Jis suka tiesiai prie manęs, ir iš to, kaip nukelia savo kepurę, matyti, kad nori kalbėtis...

Susijaudinau, pamačiusi, kaip pasikeitęs šis senas žmogus. Atsisėdęs šalia, jis labai ramiai ir tyliai tarė:

– Noriu jums šį tą pasakyti, panele.

Mačiau, kad jis niekaip nesiryžta, todėl paėmiau jo raukšlėtą ranką ir paprašiau kloti viską, kas ant širdies. Tuomet jis tarė, neištraukdamas rankos:

– Bijau, brangute, kad būsiu jus išgąsdinęs tais savo paistalais apie mirusius ir kitką, kurių prisiklausėt iš manęs per pastarąsias savaites, bet aš tikrai nenorėjau jūsų gąsdinti, ir noriu, kad tai prisimintumėt, kai manęs nebebus. Mes, seniai, suvaikėjam ir, stovėdami viena koja karste, nemėgstam kalbėti apie mirtį, nenorime jos bijoti. Štai kodėl aš šaipausi – tam, kad padrąsinčiau save. Bet, tesaugo jus Dievas, panele, aš nebijau mirties nė trupučio, tiktai nenorėčiau mirti, kol dar pakrutu. Manoji valanda artinasi, nes esu senas, o tikėtis gyventi šimtą metų būtų per daug kiekvienam žmogui; ir mano valanda taip arti, kad giltinė jau pusto dalgį. Matote, sunku iškart atprasti nuo šaipymosi, nuo to, į ką esi įsmilęs kaip kiaulė į bulves. Bet neverkite ir nesielvartaukite, mieloji! – ėmė prašyti jis, pamatęs ašaras mano akyse. – Net jeigu ta valanda išmuštų šiąnakt, aš nesudrebėjęs ją pasitikčiau. Nes juk galų gale gyvenimas yra ne tai, ką mes darome, o tik laukimas kažko kito, ir mirtis yra tai, kuo galima be dvejonių pasikliauti. Aš patenkintas, nes ji ateina pas mane, ateina skubėdama.

Gal ji toje jūros vėtroje, kuri atneša praradimus ir sudužusių laivų liekanas, gilų skausmą ir širdies liūdesį. Klausykit! Klausykit! – staiga sušuko jis. – Ar girdite tą garsą, kurį neša vėjas, ar jaučiate skonį ir kvapą? Tai mirtis. Ji tvyro ore. Aš ją jaučiu. Viešpatie, suteik man stiprybės atėjus lemtingai valandai.

Jis pamaldžiai iškėlė rankas ir nusivožė skrybėlę. Lūpos krutėjo lyg šnabždėdamos maldą. Kelias minutes patylėjęs jis atsistojo, paspaudė man ranką ir, taręs „sudie“, nuklibinkščiavo savo keliais. Buvau nepaprastai susijaudinusi ir sukrėsta.

Nudžiugau išvydusi kranto apsaugos pareigūną su binokliu, pakištu po pažastimi. Jis kaip visuomet stabtelėjo pasikalbėti su manim, bet nė akimirką nenuleido akių nuo keisto laivo.

– Negaliu suprasti, – tarė jis, – iš išvaizdos tai lyg ir rusų laivas, bet niekaip nesumetu, ko jis taip klaidžioja. Atrodo, lyg būtų pametęs galvą... Tartum mato besiartinantį štormą, bet negali apsispręsti, ar gelbėtis šiaurėje, atviroje jūroje, ar glaustis lagūnoje. Žvilgelėkit! Laivas keistai sukinėjasi, tarsi neklausytų vairininko rankos. Sulig kiekvienu vėjo gūsiu jis pasisuka vis kiton pusėn. Rytoj šiuo laiku žinosime apie jį daugiau.

VII

IŠKARPA IŠ „DEILIGRAF“

(įklijuota Minos Marėj dienoraštyje)

Rugpjūčio 8-oji, Vitbis

KORESPONDENTAS PRANEŠA

Neseniai praūžė viena pačių smarkiausių ir netikėčiausių audrų, kokias tik atmena vietiniai gyventojai, palikdama keistus ir įstabius pėdsakus. Orai pastaruoju metu, nors ir tvankūs, šiaip jau įprasti rugpjūčiui. Šeštadienio vakaras buvo gražus kaip niekad, ir poilsiautojai vakar miniomis traukė į Malgreiv Vudą, Robino Hudo užutekį, Rig Milą, Rensviką, Steitus bei kitas Vitbio apylinkes. Garlaiviai „Ema“ ir „Skarboro“ plaukiojo išilgai pakrantės, gabendami iškylautojus iš Vitbio ir atgal. Iki vidurdienio oras buvo gražus kaip reta, kol kūmai, dažnai susirenkantys Ist Klifo kapinėse, stovėdami ant to savotiško „kapitono tiltelio“, nuo kurio žvilgsnis aprėpia jūrą toli į šiaurę ir rytus, staiga pastebėjo toli pietvakarių danguje plunksninius debesis, vadinamus „kumelės uodega“. Vėjas tuo metu gan silpnai pūtė iš pietvakarių, šnekant barometro kalba – „Nr. 2:

lengvas brizas“. Kranto apsauga nedelsdama apie tai pranešė į uostą, o vienas senas žvejys, daugiau kaip penkiasdešimt metų stebėjęs oro permainas nuo Ist Klifo uolų, labai jausmingai išpranašavo ūmai užgriūsiančią audrą. Besiartinantis saulėlydis, nudažęs prašmatniomis spalvomis debesų kalnus, buvo toks gražus ir didingas, kad sutraukė ant tako prie uolos senose kapinėse nemažą būrį žmonių, atėjusių pasigėrėti gamtos grožiu. Iki saulei pasineriant už juodo Ketlniso masyvo, ji akimirką išdidžiai sustingo vakaro danguje ir nukeliavo žemyn, lydima tūkstančių debesėlių, mirgančių visomis saulėlydžio varsomis – ugnine, purpurine, oranžine, žalia, violetine ir visais aukso atspalviais; šen bei ten kybojo nedideli debesų gurvoliai, tačiau visiškai juodi – įvairiausių formų, ryškiai apibrėžtais pavidalais. Dailininkai nežiopsojo, ir, be jokios abejonės, kitų metų gegužę Karališkosios akademijos ir Rodo salos sienas papuoš peizažai pavadinti „Prieš didžiąją audrą“. Tūlas kapitonas tąsyk nusprendė, kad jo „riedulys“ ar „mulas“, kaip jie vadina savo skirtingų klasių laivus, verčiau liktų užutekyje, kol praeis audra. Per vakarą vėjas visiškai nuščiuvo, ir vidurnaktį stojo mirtinas štilis; nusileido nepakenčiama tvankuma; ir sunkumas ore, pranašaujantis perkūniją, smarkiai veikė jautresnės prigimties žmones, jūroje tebešvytravo keli žiburiai, mat net ir kabotažiniai garlaiviai, kurie paprastai plaukioja „apsikabinę“ pakrantę, dabar laikėsi nuo jos atokiau kartu su keliais žvejų laivais. Vienintelis burlaivis buvo užsienietiška škuna, kuri, iškėlusi visas bures, atrodė, skubinosi vakarų kryptimi. Jos kapitono beprotiška drąsa arba nemokšiškumas sukėlė daugiausia šnekų, kol laivas nebuvo išnykęs iš akių, ir buvo pabandyta perspėti laivo kapitoną, kad gresiant pavojui nuleistų kelias bures. Iki nusileido naktis, laivas

buvo matomas su bejėgiškai nukarusiomis burėmis, švelniai besisupantis ant tingių bangų.

„Sustingęs, tarsi nutapytas laivas ant nutapyto okeano."*

Prieš pat dešimtą nutykęs oras ėmė slėgte slėgti, ir aplink buvo taip tylu, kad aiškiai girdėjosi kažkur pievoje bliaunančios avys ir mieste lojantis šuo, o orkestras ant molo, griežęs linksmą prancūzišką melodiją, savo muzika tarsi įvarė pleištą į didžiąją gamtos tylos harmoniją. Šiek tiek po vidurnakčio nuo jūros atsklido keistas garsas, ir ore, aukštai viršum galvos, pasigirdo silpnas ir duslus murmėjimas.

Paskui, be jokio perspėjimo, griūte užgriuvo štormas. Neįtikėtinu greičiu – net ir vėliau taip atrodė – visa gamta buvo tarsi baisingai kažkieno rankos supurtyta. Bangos su vis didesniu įniršiu kilo aukštyn, lipdamos viena ant kitos, kol po kelių minučių jūra, dar neseniai buvusi stiklo lygumo, pavirto riaumojančia ir viską savo kelyje ryjančia pabaisa. Vilnys it pamišusios daužė baltomis keteromis smėlėtą krantą arba šokosi piestu prieš šelfo uolas, dar kitos tiško į molus ir savo putomis laižė šonus švyturių, stūksančių abiejų Vitbio užutekio molų galuose. Vėjas kaukė kaip griausmas ir pūtė su tokia jėga, kad net ir tvirti vyrai vargiai laikėsi ant kojų, turėjo kibtis rankomis į plieninius pastovus. Buvo laiku susigriebta išprašyti nuo molų būrius žiūrovų, antraip nakties aukos būtų buvusios nepalyginti didesnės. Reikia dar pridurti paros meto sunkumus ir pavojų, debesis sausumos link plaukiančio rūko – baltų, drėgnų pakarailų, sėlinančių nelyginant vaiduokliai – tokių tilžių, šlapių ir vilgšnų, kad ir skurdžiausia vaizduotė turėjo lyginti juos su žuvusiųjų jūroje vėlėmis, liečiančiomis savo gyvuosius brolius lipniomis mirties rankomis, ir ne

* Eilutė iš anglų poeto S. Kolridžo (1772–1834) kūrinio „Eilės apie seną jūreivį".

vienam sudrebėjo širdis, išvydus plaukiantį pro šalį miglos gumulą. Protarpiais rūkas išskysdavo, ir pasirodžiusią akims jūrą nutvieksdavo žaibai, kurie talžė ją kaskart vis dažniau, vis šakotesni, o jiems iš paskos ritosi griaustinio dundėjimas, ir atrodė, kad visos dausos viršum galvos drebėjo nuo žengiančios audros žingsnių.

Kai kurie pro rūką atsiskleidę vaizdai buvo neišpasakytai didingi ir nepaprastai įdomūs: jūra, grūsdamasi aukštais kalnais, sulig kiekviena banga mėtė aukštyn putas, kurias, atrodė, audra pasigriebia ir sviedžia dar aukščiau į erdvę; šen bei ten juodavo žvejų laivai suplėšytomis burėmis, iš paskutiniųjų skubėdami užutėkin prieš lemiamą smūgį; kartais suboluodavo audros blaškomo jūros paukščio sparnas. Ant Ist Klifo viršūnės buvo paruoštas naujas, tačiau dar neišbandytas prožektorius. Dirbantys ten žmonės įjungė jį ir ėmė naršyti vandenį, vos tik pamatydavo properšą jūrą užklojusiame rūke. Vieną ar du kartus prožektorius itin gerai pasitarnavo, padėjo uostan besiveržiančiam žvejų laivui su plūstančiu per bortą vandeniu išvengti smūgio į molą, rodė jam kelią. Kai laivas atsidurdavo saugiame uoste, nuo kranto pasigirsdavo džiaugsmingi žmonių šūkavimai, akimirką nustelbdavę audrą, bet tuojau pat būdavo vėl jos užgožiami.

Netrukus prožektoriaus šviesa kiek tolėliau aptiko škuną su iškeltomis visomis burėmis, greičiausiai matytą vakare.

Tuo tarpu vėjas pasisuko į rytus, ir visi žiūrovai ant molo suvirpėjo, supratę, koks baisus dabar pavojus iškilo laivui. Kelią į uostą škunai buvo užtvėręs didelis plokščias rifas, per daugelį metų pridaręs nemalonumų ne vienam laivui, ir dabar, kai vėjas pūtė iš ten, iš kur jis pūtė, buvo aišku, kad laivas niekaip nesugebės pataikyti į uosto vartus. Jau buvo beveik priartėjusi didžiausiojo potvynio valanda,

tačiau bangos buvo tokios didelės, kad jų įlinkimuose galėjai išvysti geltonuojant pakrantės seklumas, ir škuna, iškėlusi visas bures, lėkė tokiu greičiu, kad, pasak seno jūrų vilko, „ji turi kažkur užbaigti savo kelionę, ir, matyt, tai bus pragaras“. Paskui vėl vaizdą užklojo tirštas rūkas, dar tirštesnis nei iki tol – ištisas kalnas klampios miglos, nusileidęs ant jūros tarsi pilkas apdangalas ir palikęs žiūrovų orientacijai vien klausą, nes audros šėlsmas, perkūnijos trankymasis skroste skrodė šlapią juodumą. Prožektoriaus spindulys buvo įsmeigtas į uosto vartus prie pietinio molo, kur buvo tikimasi smūgio, ir visi laukė sulaikę kvėpavimą. Staiga vėjas pasisuko į šiaurės rytus, ir rūko likučiai vienu akimirksniu ištirpo tartum išsklaidyti sprogimo bangos, o paskui, *mirabile dictu**, lėkdama nutrūktgalvišku greičiu, šokinėdama nuo bangos ant bangos, keistoji škuna, išvengusi baisaus smūgio ir su visomis burėmis prasmukusi į uostą, atsidūrė saugioje vietoje. Prožektoriaus spindulys sekė laivą neatsilikdamas, ir šiurpulys perbėgo nugaromis visų, kas matė škuną, nes prie jos vairo buvo pririštas lavonas su nusvirusia galva, kuri kraupiai mataravo sulig kiekvienu škunos kryptelėjimu. Daugiau ant denio nebuvo nė gyvos dvasios. Siaubas sukaustė visus, kai jie suprato, kad laivas, per stebuklą radęs kelią į uostą, buvo valdomas tik numirėlio! Tačiau visa tai įvyko daug greičiau, negu dabar aš dėstau raštu. Škuna nestabtelėjo, bet, perskrodusi uosto lagūną, smigte įsmigo į smėlio ir žvyro sankaupą, suneštą begalės potvynių ir audrų pietrytinėje kranto pusėje, toje molo dalyje, išsikišusioje po Ist Klifo uola, kuri vadinama Teit Hilo molu.

Suprantamas dalykas, laivui atsitrenkus į krūvą smėlio, pasigirdo garsus trenksmas; visas rangautas, takelažas ir laivavirvės įsitempė

* Kad ir kaip būtų keista (*lot.*).

ir persikreipė, dalis denio įrangos bildėdama nugriuvo. Didžiausią nuostabą sukėlė tai, kad vos spėjus laivui čiuožtelėti ant kranto, iš triumo, tarsi švystelėtas smūgio, ant denio iššoko milžiniškas šuo, kuris užbėgo ant priekigalio ir stryktelėjo ant smėlio. Pasukęs tiesiai link stačios uolos, kur kapinės pakibusios virš tako į rytinį molą taip stačiai, kad dalis antkapinių plokščių buvo nukritusios žemyn, pranyko tamsoje, kuri ten, kur nesiekė prožektoriaus šviesa, atrodė dar juodesnė.

Taip jau sutapo, kad tuo metu ant Teit Hilo molo nebuvo nė vieno žmogaus, nes tie, kurie gyveno netoliese esančiuose namuose, arba jau miegojo, arba stovėjo užlipę ant kalvos. Taigi kranto sargybinis, budėjęs rytiniame molo pakrašty, pasileido prie laivo ir pirmas užlipo ant denio. Vyrai prie prožektoriaus, bergždžiai naršę spinduliu uosto prieigas, atsuko šviesą į apleistąjį laivą ir taip paliko. Sargybinis užbėgo į laivugalį, pasiekė šturvalą, pasilenkė geriau apžiūrėti ir staiga atšlijo, tarsi kažin ko baisiausiai susijaudinęs. Tas vaizdas sukėlė visuotinį smalsumą, ir link laivo puolė bėgti nemažas būrys žmonių. Aplinkui Vest Klifą, per pakeliamąjį tiltą iki Teit Hilo molo geras kelio galas, bet jūsų korespondentas – eiklus bėgikas, ir jam pasisekė atsidurti vietoje gerokai greičiau už minią. Tačiau, pasiekęs molą, čia jau radau besibūriuojančius smalsuolius, kurių policininkai ir kranto sargyba neleido į laivą. Paslaugiam vyriausiajam valtininkui padedant, jūsų korespondentui buvo leista užlipti ant denio, ir aš, nedideliame būryje išrinktųjų, išvydau negyvą jūreivį, vis dar pririštą prie laivo šturvalo.

Nesistebiu, kad sargybinis buvo pritrenktas ir netgi mirtinai išsigandęs, nes nedažnai pasitaiko išvysti tokį vaizdą. Vyras buvo abiem

rankom – viena ant kitos – pririštas prie šturvalo stipino. Tarp rankų, apvyniotas aplink jas ir šturvalą, kabojo rožinis, ir viskas buvo standžiai surišta virvėmis. Matyt, nelaimingasis iš pradžių sėdėjo, bet besiplaikstančios burės, pasiekusios vairininko tiltelį, tąsė jūreivį šen bei ten taip įnirtingai, kad virvės įsirėžė į odą iki kaulo. Viskas buvo kruopščiai apžiūrėta, ir gydytojas – daktaras Dž. M. Kafinas iš Ist Eliot Pleis 33 – atvykęs iškart po manęs, atliko tyrimą bei pareiškė, kad žmogus jau dvi dienos miręs. Jo kišenėje buvo rastas butelis, stipriai užkimštas ir tuščias, tik su nedideliu ritinėliu popieriaus, kuris pasirodė besąs priedas prie laivo žurnalo. Anot sargybinio, jūreivis turėjo būti pats prisirišęs prie laivo vairo ir suveržęs mazgus dantimis. Tai, kad pirmasis ant denio užlipo kranto sargybos pareigūnas, vėliau gali sukelti tam tikrų nesklandumų Admiraliteto teismo metu, nes pagal įstatymą kranto sargybos tarnautojai neturi teisės reikalauti sudužusio laivo turto, nes toji teisė priklauso pirmajam civiliui, pasirodžiusiam apleistame laive. Tačiau teisės mokovai iškart ėmė malti liežuviais šia tema, o vienas jaunas teisės studentas ėmė garsiai tvirtinti, jog laivo savininkas neteko teisės į savo turtą, nes laivo vairą, kaip pavestos saugoti nuosavybės simbolį ir net gal kaip įrodymą, laikė mirusio žmogaus ranka. Nereikia aiškinti, kad negyvas vairininkas buvo su derama pagarba atrištas nuo tos vietos, kur iki pat mirties garbingai vykdė savo pareigą su kilniu atkaklumu, vertu jaunojo Kasabjankos* – ir buvo paguldytas lavoninėje iki tyrimo.

* Louis Casabianca (1752–1798) – prancūzų revoliucionierius ir jūrų karininkas; mūšio su admirolo Nelsono eskadra prie Abu Kyro kyšulio Vidužemio jūroje metu užsidegė jo vadovaujamas laivas „Orient“. Kapitonas atsisakė palikti degantį laivą; su tėvu pasiryžo likti ir jo sūnus, dar berniukas. (*Vert.*)

Baisioji audra ėmė rimti, jos nirtulys slūgo, žmonės skirstėsi po namus, ir dangus pamažu ėmė raudonuoti viršum Jorkšyro žemumų. Kitame numeryje pranešiu jums smulkmenas apie apleistąjį laivą, tokiu stebuklingu metu per audrą radusį kelią į uostą.

Rugpjūčio 9-oji, Vitbis

Dalykai, ėmę dėtis po keistojo apleistojo laivo pasirodymo audros metu praėjusią naktį, buvo dar nuostabesni už patį laivą. Paaiškėjo, kad škuna – pavadinimu „Demetra“ – yra rusų laivas, plaukęs iš Varnos. Jos triumuose – beveik vien smulkus smėlio balastas, o menkas krovinys buvo tik didelės, žemių prikrautos medinės dėžės. Krovinys buvo adresuotas Vitbio advokatui misteriui S. F. Bilingtonui, gyvenančiam Kresento gatvėje 7, kuris šįryt pasirodė laive ir perėmė jo vardu siųstą krovinį. Rusų konsulas, formaliai atstovaujantis frachtuojančiai pusei, paėmė laivą savo nuosavybėn, sumokėjo uosto mokestį ir sutvarkė kitus reikalingus dalykus. Šiandien kalbama tik apie keistą sutapimą; Prekybos ministerijos pareigūnai stebėjo, kad būtų nenukrypstamai paisoma visų galiojančių taisyklių. Visa byla žadėjo būti itin nekasdieniška. Jie, matyt, yra pasiryžę atlikti savo pareigą iki galo, kad neliktų dingsties vėlesniems skundams. Didelį smalsumą sukėlė šuo, kuris nušoko ant žemės laivui atsitrenkiant į krantą, ir vienas Gyvūnų globos draugijos, Vitbyje gana įtakingos, narys panūdo prisijaukinti gyvulį. Tačiau, visuotiniam nusivylimui, to šuns niekur nebuvo galima rasti; atrodė, kad jis kažkur dingo iš miesto. Galbūt pasibaidęs jis nulindo į durpynus,

kur iš baimės slepiasi ir po šiai dienai. Atsirado tokių žmonių, kuriuos tokia pabaiga baimino, nes, anot jų, vėliau galįs kilti nemažas pavojus, nes šuo esąs piktas žvėris. Šįryt iš pat ankstaus ryto buvo rastas negyvas didelis šuo, negrynakraujis mastifas, priklausęs anglių pirkliui, gyvenančiam netoli Teit Hilo molo. Jam kliuvo su kažkuo grumtis, ir priešininkas teko nepaprastas, nes gerklė buvo perplėšta, o pilvas perskrostas tarsi baisiais nagais.

Vėliau

Maloniai sutikus Prekybos ministerijos inspektoriui, man buvo leista peržvelgti „Demetros" borto žurnalą, kurio užrašai pasirodė esą tvarkingi iki trijų paskutinių kelionės dienų, tačiau juose nebuvo nieko įdomaus, išskyrus pastabas apie dingusius jūreivius. Vis dėlto didžiausią susidomėjimą kėlė popieriai, rasti butelyje, nes tokių dalykų dar akyse nebuvau regėjęs. Kadangi neatsirado priežasčių, vertusių užrašus įslaptinti, gavau leidimą juos naudoti savo tikslams, tad ir pateikiu juos ištisai, praleisdamas vien profesines smulkmenas apie jūreivių ir superkargo pareigas. Atrodo, kad kapitonas buvo apimtas kažkokios manijos gerokai prieš jam leidžiantis į atvirą jūrą ir kad toji manija kelionės metu kasdien augo. Žinoma, mano žodžius reikia priimti *cum grano**, nes taupau laiką ir rašau klausydamas, kaip man diktuoja rusų konsulato klerkas, kuris mielai sutiko išversti užrašus.

* Cum grano salis (*lot.*) – su žiupsneliu druskos, t. y., ne už gryną pinigą.

„DEMETROS“ ŽURNALAS

Varna–Vitbis

Rašau liepos 18-ąją; dedasi tokie keisti dalykai, kad nuo šiol kruopščiai užrašinėsiu visus įvykius, kol pasieksime krantą.

Liepos 6-ąją baigėme pasikrauti: smėlį balastui ir dėžes su žemėmis. Vidurdienį iškėlėme bures. Vėjas rytų, stiprus. Komanda: penki jūreiviai, du kapitono padėjėjai, ir aš (kapitonas).

Liepos 11-ąją auštant įplaukėme į Bosforą. Ant denio užlipo turkų muitininkai. Bakšišas. Viskas tvarkoje. Vėl išplaukėm 4 val. popiet.

Liepos 12-ąją praplaukėm Dardanelus. Vėl muitininkai kartu su karo eskadros flagmano jūrininkais. Vėl bakšišas. Apžiūra nuodugni, bet greita. Sutemus įplaukėme į archipelagą.

Liepos 13-ąją praplaukėme Matapano kyšulį. Komanda nepatenkinta. Atrodo, tarsi būtų kažko išsigandę, bet tyli.

Liepos 14-ąją pradėjau nerimauti dėl savo komandos. Visi vyrai patikimi, ne sykį su manim plaukioję. Padėjėjas negali suprasti, kas jiems darosi; jie sako, kad kažkas vyksta, ir sakydami žegnojasi. Šiandien padėjėjui plyšo kantrybė šnekantis su vienu jūreiviu ir jis skėlė vyrui į žandą. Laukiau smarkaus kivirčo, bet viskas baigėsi taikiai.

Liepos 16-osios rytą padėjėjas raportavo, kad dingo vienas komandos narys, Petrovskis. Dingimo negali paaiškinti. Praeitą naktį dingusysis keturias valandas budėjo prie kairiojo borto, bet, pakeistas Abromovo, negrįžo į savo gultą. Vyrai dar labiau nukabino no-

sis. Visi tvirtina tikėjęsi kažko panašaus, bet daugiau nieko nesako, išskyrus tai, kad laive kažkas vyksta. Padėjėjas jau sunkiai valdosi, bijau, laukia dideli nemalonumai.

Liepos 17-ąją, vakar, vienas iš jūreivių, Olgarinas, atėjo į mano kajutę ir išsprogusiomis iš baimės akimis papasakojo, kad, jo manymu, laive yra svetimas žmogus. Esą budėjimo metu, slėpdamasis nuo liūties už denio kajutės, jis išvydo aukštą, liesą vyriškį, – nepanašų nė į vieną iš komandos narių, – lipantį nusileidimo trapu, o paskui nueinantį išilgai kajutės ir kažkur pradingstantį. Bandydamas atsargiai pasekti iš paskos, jis nuėjo į priekigalį, bet ten nieko nerado – visi liukai buvo uždaryti. Jūreivis apimtas paniškos baimės, ir bijau, kad ta panika gali pasklisti.

Nuraminimui šiandien iššniukštinėsiu visą laivą. Įdienojus surinkau visą komandą ir paaiškinau: kadangi jie įtaria laive esant svetimą žmogų, siūlau jiems laivą apieškoti. Pirmasis padėjėjas niršta; sako, tai kvailystė, nes, anot jo, pasiduoti tokioms paikoms šnekoms, vadinasi, demoralizuoti komandą; pažadėjo apsaugoti jūreivius nuo visų nemalonumų šventindamas juos handšpugu. Leidau jam pasilikti prie vairo, o mes, visi kiti, ėmėmės nuodugnių paieškų: ėjome neatsilikdami vienas nuo kito ir pasišviesdami žibintais. Neliko neišgriosta nė viena kertė. Triume buvo vien medinės dėžės, taigi čia nebuvo kur pasislėpti žmogui. Kai baigėme ieškoti, vyrai atsikvėpė ir linksmi nuėjo prie savo darbų. Pirmasis padėjėjas rūstauja, bet tyli.

Liepos 22-oji

Pastarosios trys dienos audringos, jūreiviai plūkiasi su burėmis – nėra laiko gąsdintis. Atrodo, vyrai pamiršo savo baimes. Padėjėjo nuotaika gera, visi puikiai sutaria. Gyrė jūreivius už gerą darbą audringu oru. Praplaukėm Gibraltarą ir išplaukėm pro sąsiaurį į atvirą jūrą. Tvarka.

Liepos 24-oji

Atrodo, laivą lydi pikta lemtis. Be vieno jūreivio įplaukiame į Biskajos įlanką, kur dažni štormai, ir štai praėjusią naktį netekome dar vieno žmogaus. Vyrus apėmė paniška baimė, jie atsiuntė „rato“ peticiją*, prašydami į budėjimą eiti po du, nes jie biją likti vieni. Padėjėjas įniršęs. Baiminuosi, kad sulauksime bėdos – jis arba vyrai griebsis smurto.

Liepos 28-oji

Keturios dienos pragare: be perstojo sukamės kažkokiame sūkuryje, o audringas vėjas nerimsta. Niekas nemiega – nėra kada. Vyrai visiškai išsekę. Nebeišmanau, kurį siųsti budėti, nes nė vienas neįstengtų atlaikyti.

Antrasis padėjėjas pasisiūlė stoti prie vairo, kad komanda bent keletą valandų numigtų. Vėjas silpsta; nors jūros bangos dar aršios, bet jaučiu, kad jos mažesnės, laivą nebe taip supa.

* Peticija, po kuria parašai dedami ratu, kad nebūtų galima suprasti, kas pasirašė pirmasis.

Liepos 29-oji

Dar viena nelaimė. Naktį budėjo tik vienas jūreivis, nes įgula buvo pernelyg pavargusi, kad siųstų antrą žmogų. Kai ryto sargyba užlipo į denį, ji terado vairininką. Kilo triukšmas, ir netrukus subėgo visa įgula.

Kruopščios, tačiau bergždžios paieškos. Likome be antrojo padėjėjo. Komanda apimta panikos. Su pirmuoju padėjėju sutarėme vaikščioti apsiginklavę ir laukti, kol kas nors paaiškės.

Liepos 30-oji

Praėjusi naktis. Džiaugiamės, kad artėjame prie Anglijos. Oras puikus, iškeltos visos burės; pavargęs nuėjau savo kajutėn. Miegojau kietai; pažadino kapitono padėjėjas. Jis pranešė, kad dingo ir budėjęs jūreivis, ir vairininkas. Laive likome tik aš, padėjėjas ir du jūreiviai.

Rugpjūčio 1-oji

Dvi dienos rūke ir anei burės horizonte. Tikėjausi Lamanše signalais šauktis pagalbos ir jos sulaukti. Neturint rankų burėms, tenka plaukti pavėjui. Nedrįstu nuleisti iškeltų burių, bijau, kad nepajėgsime vėl jų iškelti. Atrodo, plaukiame į baisų likimą. Padėjėjas dar labiau palūžęs už jūreivius. Berods, jo kietas būdas bus atsisukęs prieš jį patį. Jūreiviai – bebaimiai vyrai, triūsia kantriai ir

nesikarščiuodami; nusiteikę laukti paties blogiausio. Abu jie rusai, jis – rumunas.

Rugpjūčio 2-oji, vidurnaktis

Vos spėjau kelias minutes numigti, kai buvau pažadintas riksmo, greičiausiai atsklidusio iš už kairiojo borto. Rūkas neįžvelgiamas. Puolęs ant denio, atsitrenkiau į padėjėją. Aiškino išgirdęs riksmą ir atbėgęs, bet niekur neradęs budinčio jūreivio. Dar vienas žmogus pražuvo. Viešpatie, apsaugok mus! Padėjėjo nuomone, jau praplaukėme Duvro sąsiaurį, nes, akimirką išsisklaidžius rūkui, jis pamatęs – kaip tik tada, kai pasigirdo riksmas – šmėkštelėjusį šiaurinį kyšulį. Jeigu jo tiesa, dabar esame Šiaurės jūroje, ir tik vienas Dievas gali vesti mus pro rūką, kuris, atrodo, plaukia kartu su laivu. Manau, kad Dievas mus apleido.

Rugpjūčio 3-ioji

Vidurnaktį nuėjau pakeisti vairininko, bet jo neradau. Vėjas pučia pastovia kryptim, ir vairas laikosi tvirtai, nesisukinėdamas. Nedrįsdamas pasitraukti, šūktelėjau padėjėją. Po kelių sekundžių jis išlėkė su viena pižama. Akys buvo paklaikusios ir išvargusios, ir labai bijau, kad jam pasimaišė protas. Priėjęs artyn, jis kimiai sušnabždėjo man į ausį, tarsi baimindamasis, kad jo žodžius gali girdėti pats oras. „Tai yra čia, dabar žinau. Pereitą naktį budėdamas mačiau tai, žmogaus pavidalu – aukšto, lieso, išblyškusio žmogaus. Stovėjo prie-

kigalyje ir kažkur žiūrėjo. Nušliaužiau jam už nugaros ir smogiau peiliu, bet ašmenys perėjo kiaurai, kaip per orą." Tai sakydamas jis išsitraukė peilį ir pamojavo juo ore. Paskui kalbėjo toliau: „Bet jeigu tai yra laive, aš jį surasiu. Jis yra triume, matyt, vienoje tų dėžių. Atsukinėsiu joms dangčius vieną po kito. Jūs likite prie vairo". Jis metė į mane perspėjantį žvilgsnį, pridėjęs prie lūpų pirštą, ir paskui nusileido po deniu. Vėjas ėmė pūsti gūsiais, aš negalėjau pasitraukti nuo vairo. Pamačiau, kaip jis vėl užlipa ant denio su lempa ir įrankių dėže ir ima leistis priekigalio trapu į triumą. Jis pamišėlis, beviltiškai kuoktelėjęs, ir nėra prasmės bandyti jį sulaikyti. Nieko jis toms dėžėms nepadarys. Važtaraštyje jos užrašytos kaip molio krovinys, ir stumdyti jas – pats nekalčiausias užsiėmimas. Todėl stoviu prie vairo ir pildau dienoraštį. Beliko pasikliauti Dievo malone ir laukti išsisklaidant rūko. Paskui, jeigu šis vėjas neatvarys laivo kokion nors pakrantėn, nukirsiu bures, ir, grįžęs į dreifą, signalizuosiu pagalbos.

Galas jau arti. Kai jau buvau bepradedąs tikėti, kad padėjėją pamatysiu gerokai apsiraminusį, – nes išgirdau, kaip jis triume kažką daužo, o darbas jam visuomet išeina į naudą, – nuo trapo pusės pasigirdo baisus riksmas, ir kraujas sustingo mano gyslose; padėjėjas užbėgo ant denio išsprogusiomis akimis, persikreipusiu iš siaubo veidu. „Gelbėkit! Gelbėkit!" – rėkė jis, paskui apsidairė, žiūrėdamas į tirštą rūką. Jo siaubas iškart virto neviltim, ir jau ramiu balsu jis tarė man: „Geriau eikime kartu, kapitone, kol ne vėlu. Jis yra ten. Dabar žinau paslaptį. Jūra išgelbės mane nuo jo, tai vienintelis kelias..." Nespėjau nei jam atsakyti, nei sugriebti už drabužių, kai jis vienu šuoliu atsidūrė ant falšborto ir savo noru puolė į jūrą. Manau, dabar ir aš žinau paslaptį. Tai šis beprotis žudė vieną po kito vyrus, o dabar

ir pats nukeliavo paskui juos. Dieve, pasigailėk! Kaip paaiškinsiu šį siaubą grįžęs į uostą?! Kada aš pasieksiu uostą? Ar ateis ta diena?

Rugpjūčio 4-oji

Vis dar tebegaubia rūkas, pro kurį neprasiskverbia saulės spinduliai. Jaučiu, kad dabar apyaušris, nebūčiau jūrininkas, bet nežinau, kaip tą suprantu. Nedrįstu leistis žemyn, nedrįstu palikti vairo, todėl visą naktį pasilikau čia, ir nakties tamsumoje išvydau Jį! Atleisk man, Viešpatie, bet padėjėjas pasielgė teisingai, nušokdamas už borto! Verčiau mirti kaip dera jūreiviui mėlynose bangose! Bet aš kapitonas ir mano pareiga likti laive. Aš apgausiu tą šėtoną ar pabaisą, – prisirišiu prie vairo, kai jėgos ims sekti, prisirišiu daiktu, prie kurio Jis – Tai! – nedrįs prisiliesti, o paskui – ar pūs palankus, ar piktas vėjas – aš išgelbėsiu savo sielą ir kapitono garbę. Jaučiu, kaip netenku jėgų ir artinasi naktis. Jeigu Jis vėl pažvelgs man į veidą, gali nelikti laiko... Jei laivas suduš, gal kas nors ras šį butelį ir supras... O jeigu ne... žmonės bent jau žinos, kad iki galo vykdžiau savo pareigą. Tepadeda vargšei neišmanėlei sielai, bandančiai atlikti savo priedermę, Dievas ir Švenčiausioji Mergelė!

Suprantama, teismas nepriėmė jokio sprendimo. Neturėta jokių įrodymų, ir niekas dabar nepasakys, ar tas žmogus pats iššudė visą savo komandą. Vitbio gyventojai vieningai vadina kapitoną didvyriu ir rengia iškilmingas laidotuves. Jau nutarta, kad laivų vilkstinė lydės velionį aukštyn Ekso upe, paskui jis bus atplukdytas atgal prie Teit Hilo molo, ties abatijos laiptais, ir palaidotas kapinėse ant uo-

los. Daugiau kaip šimto laivų savininkai pasiskelbė dalyvausią laidotuvių procesijoje.

Didžiojo šuns nerasta jokių pėdsakų, ir dėl to baisiai sielojamasi, nes, esant tokiai viešajai nuomonei, jis, manau, būtų tapęs miesto globotiniu. Rytoj įvyks laidotuvės, ir taip baigsis dar vienos „jūros paslapties“ istorija.

MINOS MARĖJ UŽRAŠAI

Rugpjūčio 8-oji

Liusė blaškėsi visą naktį, aš taip pat nesudėjau bluosto. Audra buvo baisi, ir kai vėjas imdavo ūbauti kamine, mane krėtė drebulys. Smarkaus vėjo gūsiai su tokia jėga trankėsi į langą, jog, atrodė, tolumoje šaudo patranka. Keista, kad Liusė nepabudo; bet ji dukart kėlėsi iš lovos ir abu sykius apsirengė. Laimei, spėjau pabusti laiku, nurengti ją miegančią ir vėl paguldyti. Jos miegas labai keistas, nes jeigu spėji ją vėl sulaikyti, jos ketinimai – jeigu jų būdavo – iškart pradingsta, ir ji vėl grįžta į normalų gyvenimą.

Atsikėlusios anksti rytą mudvi nuėjome į uostą paspoksoti, ar ko nors neatsitiko per naktį. Matėme nedaug žmonių, ir nors saulė skaisčiai švietė, o oras buvo vaiskus ir gaivus, didelės niūrios bangos, atrodančios dar juodesnės nuo sniego baltumo putotų keterų, brovėsi pro siaurus uosto vartus, kaip įžūlus žmogus skverbiasi pro minią. Kažkodėl džiaugiausi, kad Džonatano tą naktį nebuvo jūroje.

Bet kas žino, kur jis – jūroje ar sausumoje? Kur jis ir kaip jam sekasi? Mano nerimas darosi baisus. Jei tik žinočiau, ką daryti – ryžčiausi viskam!

Rugpjūčio 10-oji

Nelaimingojo jūrų kapitono laidotuvės buvo jaudinantis reginys. Atrodė, kad į vieną vietą susirinko visi uosto laivai, ir kapitonai nešė karstą ant rankų nuo Teit Hilo molo iki pat kapinių. Liusė ėjo kartu su mumis, ir mudvi anksti atsidūrėme prie pamėgtojo suolelio. O tuo tarpu kortežas nuplaukė upe aukštyn iki tilto ir grįžo atgal. Mes puikiausiai matėme visą procesiją ir lydėjome ją žvilgsniais. Žuvęs kapitonas atgulė amžino poilsio netoli nuo mūsų suolelio, tad užsilipusios ant jo matėme visą laidotuvių ceremoniją. Vargšė Liusė buvo nepaprastai susikrimtusi. Ji negalėjo nustygti vietoje, ir man beliko manyti, kad dėl to kaltos neramios naktys. Vieno dalyko negaliu suprasti: ji nieku gyvu nepripažįsta, kad yra kokia nors nerimo priežastis; o gal, jeigu ji yra, ji pati jos negali suvokti. Nuotaiką aptemdė dar vienas atsitiktinumas – senasis Sveilzas buvo rastas negyvas ant mūsų suolelio perlaužtu sprandu. Pasak gydytojų, jis nukritęs aukštielninkas; žuvusiojo veide buvo baimės ir siaubo išraiška, privertusi, pasak mačiusiųjų, juos sudrebėti. Vargšas mielas senukas! Turbūt savo gęstančiomis akimis jis išvydo Mirtį. Liusė tokios švelnios ir jautrios prigimties, kad viską dedasi į širdį giliau už kitus. Štai ir dabar ją smarkiai nuliūdino menkniekis, į kurį aš beveik nekreipiau dėmesio, nors ir pati labai myliu gyvūnus. Pasi-

rodė vyriškis, vesdamas šunį; jis dažnai čia užsuka pažiūrėti laivų. Šuo visuomet su juo. Abu jie tylūs ir ramūs, niekuomet nemačiau to vyro supykusio ir negirdėjau šuns lojant. Per laidotuvių ceremoniją šuo nėjo prie savo šeimininko, kuris pasilypėjo greta mūsų ant suolelio, bet stovėjo už kelių jardų lodamas ir urgzdamas. Šeimininkas, iš pradžių raminęs jį švelniais žodžiais, galiausiai neteko kantrybės ir ėmė barti jį šiurkščiai ir piktai, tačiau šuo nėjo artyn ir tebeskalijo. Galėjai pamanyti, kad jis pasiuto, tokios paklaikusios buvo jo akys, gaurai pasistoję piestu, kaip katės uodega, kai katytė išsirengia į karo taką. Galop žmogus neapsikentęs nušoko nuo suolelio ir spyrė šuniui, o paskui, nustvėręs jį už pakarpos, bloškė į antkapinę plokštę, prie kurios buvo pritvirtintas mūsų suolelis. Vos tik nelaimingasis padaras savo kūnu prisilietė prie plokštės, jis iškart nutilo ir ėmė visas drebėti. Jis nebandė bėgti šalin, bet nušliaužė, visas tirtėdamas, susigūžęs; jis taip apgailėtinai atrodė iš baimės, kad pabandžiau ir aš jį raminti, tiesa, veltui. Liusei jo taip pat baisiai pagailo, tačiau ji nebandė glostyti šuns, o pažvelgė į jį lyg kamuojama baisios agonijos. Labai baiminuosi, kad toks nežmoniškas jautrumas apkartins jai visą gyvenimą. Šiąnakt ji sapnuos šį atsitikimą, esu tikra. Atsilieps visi į krūvą susiplakę įvykiai – rožiniu prie vairo pririštas negyvas jūrininkas, jaudinančios laidotuvės, šuo – iš pradžių piktas, paskui mirtinai persigandęs – viskas taps penu jos vaizdiniams.

Pamaniau, ji geriau miegos, jei labiau išvargs, todėl nusivedžiau pasivaikščioti palei uolas iki Robino Hudo įlankos ir atgal. Gal dabar jai nekils noras vaikščioti naktį?

VIII

MINOS MARĖJ UŽRAŠAI

Ta pati diena, 11 val. vakaro

Na ir pavargau! Jeigu nebūčiau davusi sau žodžio kasdien rašyti dienoraštį, vargu ar šiandien būčiau prie jo prisėdusi. Pagaliau Liusė pralinksmėjo; manau, nuotaiką jai pataisė mielos karvės, kurios pievelėje prie pat švyturio ėmė atkišusios snukius eiti artyn ir mirtinai mus išgąsdino. Tikriausiai viskas, išskyrus tą išgąstį, išgaravo iš mūsų atminties. Išgėrėme stiprios, „žvėriškos" arbatos jaukioje senovinėje Robino Hudo įlankos užeigoje su arkiniais langais virš jūržolėmis apaugusių pakrantės uolų. Turbūt savo apetitu būtume apstulbinę „Naująją moterį". Vyrai, telaimina juos Dievas, saikingesni. Paskui patraukėme namo, pakeliui dažnai stabtelėdamos pailsėti, nepaprastai bijodamos sutikti laukinius bulius. Liusė tikrai buvo išvargusi, ir mudvi ketinome grįžusios namo iškart lįsti į lovas. Bet, kaip tyčia, pasirodė jaunas vikaro padėjėjas, ir ponia Vestenra paprašė jį pasilikti vakarienės. Man ir Liusei teko kautis su snauduliu, aš grūmiausi iš paskutiniųjų, esu tikra didvyrė. Manau, kad vieną gražią

dieną susirinkę vyskupai turėtų nuspręsti, jog laikas išugdyti naują vikaro padėjėjų kartą, kuri atsisakinėtų vakarienės, kad ir kaip prašoma, ir kuri suprastų, kada merginos yra pavargusios. Liusė miega ir lygiai alsuoja. Jos skruostai rausvesni nei paprastai, ir ji tokia graži. Jeigu Holmvudas įsimylėjo ją išvydęs svetainėje, įdomu, ką jis pasakytų pamatęs ją dabar. Kai kurie „Naujosios moters" autoriai kada nors pasigriebs mintį, kad vyrams ir moterims būtų leista pamatyti vieniems kitus miegančius prieš peršantis ar duodant sutikimą tekėti. Bet aš manau, kad ateityje moterys nenorės duoti sutikimo, jos pačios ims prašyti rankos. Ir puikiausiai su tuo susidoros! Tai šiokia tokia paguoda. Šįvakar esu tokia laiminga, nes Liusė jaučiasi geriau. Neabejoju, kad krizė praėjo ir kad visos bėdos su nakties miegu jau praeityje. Būčiau dar laimingesnė, jeigu žinočiau, kur dabar Džonatanas... Telaimina ir tesaugo jį Dievas.

Rugpjūčio 11-oji, 3 val. nakties

Vėl dienoraštis. Rašau, nes negaliu užmigti. Pernelyg susijaudinusi. Mudvi turėjome vieną nuotykį. Klaikų atsitikimą. Užmigau vos užvertusi savo užrašus... Staiga pabudau, atsisėdau, pažadinta užplūdusios baimės ir jausmo, kad mane supa tuštuma. Kambaryje buvo tamsu, todėl, negalėdama įžiūrėti lovos, nuėjau apsigraibydama ir pačiupinėjau patalą: lova buvo tuščia. Brūkštelėjau degtuką: kambaryje jos nebuvo. Durys privertos, bet neužrakintos, nors vakar jas rakinau. Bijojau žadinti motiną, kuri pastarosiomis dienomis blogiau jaučiasi, todėl užsimečiau ant pečių kažkokį drabužį ir išsiruošiau ieškoti. Jau buvau beeinanti pro duris, bet staiga man toptelėjo į galvą,

kad iš drabužių, kuriuos ji vilkosi, galėčiau sužinoti ketinimus, kilusius jos miegančioje galvoje. Chalatas reikštų namus, suknelė – gatvę. Abu tuos drabužius radau vietose. Ačiū Dievui, tariau sau, ji negalėjo nueiti toli vienais naktiniais. Nulėkiau laiptais žemyn į svetainę. Nėra! Paskui dirstelėjau į visus atrakintus namo kambarius, ir mano širdin ėmė smelktis šaltukas. Galop priėjau prie laukujų durų, kurias radau praviras. Namo šeimininkė buvo pratusi kasdien stropiai rakinti duris, todėl bijau, kad Liusė išėjo kaip stovi. Nebuvo kada sukti galvos apie galimas pasekmes, baimė nustelbė visa kita. Stvėriau didelį storą šalį ir puoliau laukan. Laikrodis mušė pirmą nakties, kai pasiekiau Kresento gatvę, bet čia neradau nė gyvos dvasios. Tekina pasileidau išilgai Šiaurinės terasos, tačiau niekur nemačiau taip trokštamos išvysti figūros. Vest Klifo pakraštyje pažvelgiau į Ist Klifo pusę, vildamasi ar baimindamasi – nežinau, kuris jausmas buvo stipresnis – pamatyti Liusę prie mūsų suolelio. Švietė mėnesiena, ir juodi nukarę debesys plaukė pažeme, sukurdami aplink šviesos ir tamsos šokį. Akimirką ar dvi buvau tarsi apakusi, kai užslinkęs didelis debesis paskandino tamsoje Šv. Marijos bažnyčią ir gretimas gatves. Paskui mėnesienoje iškilo abatijos griuvėsiai, ir kai siauras, aštrus it kardo ašmenys šviesos ruoželis nuslinko gatve, pamačiau ir kapines. Kad ir ko būčiau laukusi, nenusivyliau, nes ten, ant mūsų suolelio, mėnesiena apšvietė pusiau nusvirusį sniego baltumo siluetą. Vėlei užslinkęs debesis uždengė vaizdą, nes šešėlis beveik tą pačią akimirką viską nugramzdino į tamsą, tačiau man pasirodė, kad kažkas juodas stovi prie baltojo silueto, palinkęs virš jo. Kas tai buvo – žmogus ar žvėris – negalėjau pasakyti; nelaukiau, kol atsiras galimybė įdėmiau pažvelgti, bet pasileidau kiek įkabindama stačiais laiptais į molą; per žuvų turgų ant tilto, nes tik

tuo keliu buvo galima pakliūti į Ist Klifą. Miestas buvo tarsi išmiręs, aplink nė gyvos dvasios; apsidžiaugiau, nes nenorėjau, kad kas nors pamatytų tokią Liusę. Atrodė, kad laikas sustojo ir mano keliui nebus galo; virpėjo keliai, gaudžiau orą kildama nesuskaičiuojamomis pakopomis link abatijos. Matyt, bėgau greitai, tačiau man atrodė, kad kojos tarsi švino pripiltos, sakytum, kiekvienas kūno sąnarys buvo suėstas rūdžių. Jau beveik pasiekusi viršų, galėjau matyti baltą figūrą, nes buvau taip netoli, tad netrukdė ir šviesos bei šešėlių žaismas. Įsitikinau: palinkęs ties pusiau atsilošusia Liuse stovėjo kažkas aukštas ir juodas. Persigandusi sušukau: „Liuse! Liuse!“, ir tas kažkas pakėlė galvą, o aš, iš tos vietos, kur stovėjau, išvydau mano pusėn atsuktą baltą veidą ir raudonai žėrinčias akis. Liusė neatsakė, ir aš pasileidau prie kapinių vartų. Kai juos pasiekiau, kurį laiką paminklai man užstojo suolelį, ir aš nemačiau Liusės. Paskui debesis nuplaukė šalin, ir aš vėl išvydau suolelį. Ji buvo vienui viena, aplink ją nė gyvos dvasios.

Pasilenkusi pamačiau, kad ji tebemiega. Lūpos pravertos, ir alsavo – ne ramiai, kaip paprastai, bet sunkiais kvėptelėjimais, tarsi norėdama kiekvienu gurkšniu pripildyti pilnus plaučius oro. Paskui kilstelėjo ranką ir patraukė žemyn marškinių apykaklę. Jos kūnu perbėgo nelyginant šalčio sukeltas virpulys. Susupau ją į šiltą šalį ir apkamšiau kaklą, nuogąstaudama, kad ji neperšaltų vėsią naktį. Nesiryžau jos iškart žadinti ir, norėdama turėti laisvas rankas, susegiau šalį prie kaklo smeigtuku. Matyt, susijaudinusi atlikau tą darbą nevykusiai ir įdūriau, nes po truputį jos kvėpavimas išsilygino, ji vėl pakėlė ranką prie gerklės ir sudejavo. Gerai ją susupusi, apaviau savo batais, o paskui ėmiau švelniai žadinti. Iš pradžių ji net nejudėjo, bet paskui ėmė per miegus muistytis, dejuoti ir dūsauti. Galiausiai, jaus-

dama, kaip greitai bėga laikas ir dar dėl kitų priežasčių, norėdama greičiau parvesti ją namo, aš papurčiau Liusę smarkiau, ir ji, pagaliau pabudus, atsimerkė. Nenustebo mane pamačiusi, nes iškart nesuprato, kur atsidūrusi. Liusė visuomet pabunda labai gražiai, ir net dabar, nors kūnas buvo sustiręs nuo vėsos ir ji turėjo sutrikti atsibudusi naktį pusnuogė kapinėse, mergina liko žavi kaip visada. Mažumėlę suvirpėjusi prisiglaudė prie manęs, o kai liepiau tučtuojau eiti su manim namo, tylėdama pakilo, paklusni kaip vaikas. Mudviem einant, žvyras raižė man pėdas, ir Liusė pastebėjo, kad einu susigūžusi. Sustojusi ji ėmė prašyti, kad paimčiau savo batelius, bet aš nesutikau. Vis dėlto, pasiekusi taką už kapinių tvoros, ant kurio telkšojo purvina, nuo audros užsilikusi bala, aš išsitepiau kojas dumblu, kad jokiam atsitiktinai sutiktam žmogui neateitų į galvą, jog einu basa.

Mudviem nusišypsojo laimė, ir namus pasiekėme nesutikusios nė gyvos dvasios. Tiesa, matėme vieną vyrą, berods ne visai blaivų, kuris praėjo pro mus gatve, bet mudvi, jį išvydusios, spėjome pasislėpti tarpdurio nišoje, kurioje palaukėme, kol jis įsmuks į vieną iš akligatvių, Škotijoje vadinamų siaurigatviais. Bet mano širdis ėmė taip smarkiai daužytis, jog akimirką maniau, kad apalpsiu. Graužė nerimas dėl Liusės – ne tiek dėl jos sveikatos ir baimės, kad jai gali pakenkti nakties šaltumas, kiek dėl jos gero vardo, jei kartais ši istorija iškiltų aikštėn. Namuose nusiploviau kojas, mudvi nusiprausėm, abi sukalbėjome padėkos maldą. Aš apkamšiau ją patalais. Prieš užmigdama ji prašė manęs, net maldavo niekam, net motinai nė žodeliu neprasitarti apie nakties nuotykį. Dvejojau, nenorėdama duoti žodžio, bet paskui prisiminiau, kokia silpna josios mama ir kaip ji krimstųsi, jei ta istorija pasklistų mieste, tad pamaniau, kad

protingiau bus pasižadėti. Tikiuosi, pasielgiau teisingai. Užrakinau duris, raktas kabo ant riešo, tad gal daugiau niekas manęs nesutrukdys. Liusė kietai įmigusi, virš jūros aukštai ir plačiai pasklidusi ryto apyblanda...

Ta pati diena, vidudienis

Viskas klojasi puikiai. Liusė miegojo tol, kol pažadinau, ir atrodo, kad ji nepasikeitė; berods, nakties nuotykis ne tik nepakenkė, bet priešingai – išėjo į naudą, nes šįryt ji atrodė daug geriau, nei visas pastarąsias savaites. Apgailestaudama pastebėjau, kad per savo nerangumą įdūriau jai segtuku. Tai, ko gero, ne mažmožis, nes oda ant gerklės įdrėksta. Matyt, būsiu kiaurai perdūrusi odos raukšlelę, nes greta viena kitos mačiau dvi nedidukes žaizdeles, o ant naktinių marškinių išvydau kraujo lašelį. Labai grauždamasi ėmiau jos atsiprašinėti, bet ji nusijuokė ir, paglosčiusi mane, pasakė, kad nė nejuto dūrio. Laimei, žaizdelės tokios mažos, kad joms užgijus neliks rando.

Naktis

Diena praėjo laimingai, oras buvo vaiskus, skaisčiai švietė saulė, dvelkė gaivinantis vėjelis. Priešpiečių valgyti išsiruošėme į Malgreiv Vudo giraitę; ponia Vestenra važiavo keliuku, o mudvi su Liuse pasukome taku palei uolas ir pasitikome ją prie vartų. Buvau nusiminusi, nes jaučiau, kad būčiau visiškai laiminga, jeigu šalia matyčiau Džonataną. Bet ką čia! Reikia semtis kantrybės. Vakare nuėjome į Kazino terasą, kur klausėmės geros Šporo ir Maken-

zio* muzikos, paskui anksti nuėjome gulti. Liusė iš pažiūros ramesnė negu iki šiol, ji iškart užmigo. Užrakinsiu duris ir raktą, kaip visada, pasikabinsiu ant riešo, nors šiąnakt tikiuosi sulaukti ramybės.

Rugpjūčio 12-oji

Mano lūkesčiai neišsipildė, nes dukart buvau pažadinta Liusės, bandančios ištrūkti laukan. Atrodė, kad ją net miegančią erzina užrakintos durys, ir į lovą ji grįžo šiek tiek maištaudama. Pakirdau auštant ir už lango išgirdau paukščių čiulbesį. Pabudo Liusė, ir aš apsidžiaugiau, pamačiusi, kad ji atrodo sveikiau negu vakar ryte. Berods, jai vėl sugrįžo būdo linksmumas, ji jaukiai prie manęs prisiglaudė ir ėmė pasakoti apie Artūrą. Prisipažinau, kad nerimauju dėl Džonatano, ir tuomet ji pabandė mane guosti. Ko gero, jai pasisekė, nes užuojauta, nors ir nieko negalėdama pakeisti, padeda lengviau pakelti sunkumus.

Rugpjūčio 13-oji

Dar viena diena praėjo ramiai, aš vėl guliu lovoje su raktu ant riešo, kaip ir anksčiau. Vėl kėliausi naktį ir radau Liusę ant lovos: ji miegodama rodė pirštu į langą. Tyliai išsliuogiau iš patalo, atitraukiau užuolaidą ir pažvelgiau pro langą. Švietė ryški mėnesie-

* Šporas (Louis Spohr; 1784–1859) – vokiečių kompozitorius, smuikininkas, dirigentas, vienas žymiausių vokiečių romantizmo atstovų.

Makenzis (Mackenzie), seras Aleksandras Kempbelas (1847–1935) – anglų kompozitorius ir smuikininkas, vadovavo Karališkajai muzikos akademijai.

na, ir jūra su dangumi buvo susilieję į vieną didelę nebylią paslaptį – į žodžiais nenusakomą nežinomybę. Tarp manęs ir mėnesienos šmaižiojo šikšnosparnis, tai priartėdamas, tai vėl nutoldamas dideliais ratais. Sykį ar du jis priskrido visai prie pat lango, bet, turbūt išvydęs mane, pasibaidė ir nusklendė per įlanką link abatijos. Kai grįžau prie lovos, Liusę radau jau vėl atsigulusią ir ramiai miegančią. Ji išmiegojo ligi ryto nė sykio neapsivertusi ant šono.

Rugpjūčio 14-oji

Visą dieną skaitau ir rašau sėdėdama ant Ist Klifo. Atrodo, kad Liusei, kaip ir man, krito į akį ši vietelė, ir ją sunku iš ten išvesti, kai ateina priešpiečių, arbatos gėrimo ar pietų metas. Šiandien po pietų ji papasakojo juokingą dalyką. Eidamos namo pietų, užlipome laiptais, vedančiais nuo Vakarinio molo aukštyn, ir, kaip visada, stabtelėjome pasigrožėti atsivėrusiu vaizdu. Saulė prie pat horizonto jau leidosi už Ketliniso, Ist Klifas žioravo raudonais atšvaitais, ir viskas aplink tartum maudėsi nuostabiame rožiniame švytėjime. Kurį laiką abi tylėjome, o paskui Liusė, lyg pati sau, sumurmėjo:

– Vėl jo raudonos akys! Jos tokios pačios.

Keisti žodžiai, sakytum, beprasmiški, tačiau aš krūptelėjau. Pasisukau, kad galėčiau matyti Liusę, bet neatrodyčiau į ją įsistebeilijusi: jos veidas buvo miegūstas, o išraiška keista, man nesuvokiama: todėl nieko jai nesakiau, bet pasekiau jos žvilgsnį. Man pasirodė, kad ji žiūri į mūsų suolelį, ant kurio sėdėjo vienišas juodai apsirengęs žmogus. Aš irgi suvirpėjau, nes akimirką nutvilkė mintis, jog to nepažįstamojo akys buvo didelės ir žėrinčios tarsi dvi degančios žarijos,

tačiau antrą sykį mestas žvilgsnis išsklaidė regimybę. Raudonas saulėlydis atsispindėjo Šv. Marijos bažnyčios languose už mūsų suolelio, ir kai saulė leidosi žemyn, paskutiniuose jos atspindžiuose visi daiktai aplink tarsi sujudėjo. Aš atkreipiau Liusės dėmesį į šį šviesos žaismą, ir ji staiga atsitokėjo, tartum sugrįžusi į šį pasaulį iš kažkokių tolybių, tačiau jos veido nepaliko baimės šešėlis; galbūt ji prisiminė tą baisiąją ten praleistą naktį. Mudvi niekuomet apie tai nekalbame, todėl aš ir šįsyk nutylėjau, ir mes pasukome namo pietauti. Liusei susopo galvą, ir ji anksti nuėjo gulti. Palaukiau, kol užmigs, ir išėjau pakvėpuoti grynu oru. Pasukau vakarinio molo papėde apimta švelnaus liūdesio, nes mintys sukosi apie Džonataną. Man grįžtant namo švietė ryški mėnesiena – tokia ryški, kad nors ta Kresento pusė, kurioje mūsų namai, skendėjo šešėlyje, viskas buvo puikiausiai matyti. Žvilgtelėjau į langą ir išvydau Liusės galvą. Pamaniau, kad ji laukia manęs sugrįžtant, todėl išskleidžiau nosinaitę ir pamojavau. Ji nepastebėjo ir nekrustelėjo. Kaip tik tą akimirką mėnesiena išslinko iš už namo kampo, ir ant lango krito šviesa. Ten tikrai buvo Liusė: galva rymojo ant palangės, akys buvo užmerktos. Ji kietai miegojo, o greta, atsiklaupęs ant palangės, sėdėjo kažkoks į didelį paukštį panašus gyvis. Išsigandau, kad ji nepersišaldytų, todėl puoliau laiptais aukštyn, bet kai atsidūriau kambaryje, Liusė jau ėjo prie savo lovos – giliai užmigusi, sunkiai kvėpuodama, o ranka buvo prie gerklės, tarsi sergėdama ją nuo vėsos. Nežadindama šiltai apkamšiau ją patalais, patikrinau, ar durys ir langas tvirtai užsklęsti.

Mieganti ji tokia graži, bet dar labiau išsekusi negu paprastai, ir paakiai nesveikai paraudę tarsi nuo pervargimo – man tai nepatiko. Bijau, kad ją kankina kažin koks nerimas. Norėčiau žinoti priežastį.

Rugpjūčio 15-oji

Kėliausi vėliau nei kitomis dienomis, o Liusė – išglebusi ir nusikamavusi – tebemiegojo, kai mus pašaukė pusryčių. Valgydamos sužinojome džiugią naujieną: Artūro tėvas sveiksta ir nori, kad sutuoktuvės įvyktų kuo greičiau. Liusė kupina tylaus džiugesio, o jos motina nežino, ar džiaugtis, ar liūdėti. Dieną ji prisipažino, kodėl ją apėmusi tokia nuotaika. Jai širdį veria, nes veikiai neteksianti Liusės – savo dukters, o džiaugiasi, kad ši netrukus turės savo užtarytoją. Vargšė miela moteriškė! Pasisakė, kad jos amžius prie vartų. Liusei apie tai neprasitarusi ir manęs prašė laikyti paslaptyje; gydytojas sakęs, kad jai likę daugių daugiausia keli mėnesiai, nes širdis kasdien eina silpnyn. Net dabar bet koks nelauktas susijaudinimas gali ją pražudyti. Ak, kaip protingai padarėme, nuslėpdamos nuo jos siaubingą Liusės nuotykį nelemtą naktį.

Rugpjūčio 17-oji

Ištisas dvi dienas neprisėdau prie dienoraščio. Neturėjau ūpo. Atrodo, kad mūsų laimę temdo kažkokia juoda skraistė. Iš Džonatano jokių žinių, Liusė eina gležnyn, o jos motina skaičiuoja paskutines gyvenimo valandas. Negaliu suprasti, kodėl Liusė taip vysta. Ji gerai valgo ir kietai miega, daug būna gryname ore, bet jos skruostai vis baltyn, sulig kiekviena diena ji vis labiau glemba. Naktimis girdžiu, kaip Liusė sunkiai gaudo orą. Raktą nuo durų kasnakt prisirišu prie riešo, bet ji keliasi, vaikšto po kambarį ir vis sėdasi prie lango. Praeitą naktį radau ją persisvėrusią per palangę ir pabandžiau

pažadinti, bet veltui – Liusė buvo nualpusi. Kai galop man pavyko atgaivinti, ji buvo gležna kaip žolelė, kūkčiojo tarp skausmingų pastangų įkvėpti gurkšnį oro. Kai paklausiau, kas pastūmėjo ją sėsti prie lango, ji tik papurtė galvą ir nusisuko. Tikiu, kad ne tas nelemtas smeigtuko dūris ją tokią padarė. Kai ji užmigo, pasižiūrėjau į jos kaklą, ir man pasirodė, kad žaizdelės nėmaž nėra sugijusios. Jų kraštai neužsitraukę ir net didesni negu pirmiau, ir truputį pabalę. Tai tarsi du balti taškai su raudonais viduriukais. Jeigu neužgis per dieną ar dvi, kviesiu daktarą.

SEMJUELIO F. BILINGTONO IR SŪNAUS, ADVOKATŲ VITBYJE, LAIŠKAS PONAMS KASTNERIUI, PETERSONUI IR KOMPANIJAI LONDONE

Rugpjūčio 17-oji

Gerbiami ponai,

siunčiame jums prekyraštį krovinio, gabenamo Didžiuoju Šiaurės geležinkeliu. Minėtas krovinys turi būti nuvežtas į Karfaksą netoli Perflyto nedelsiant po jo gavimo Kingz Kroso stotyje. Namas šiuo metu tuščias, todėl prie laiško pridedame raktus su žymekliais. Prašom nugabenti dėžes (penkiasdešimt vnt.), sudarančias siuntą, ir patalpinti jas namo fligelyje, kuris apytikriame pastato plane pažymėtas raide „A“. Jūsų agentas lengvai atpažins tą vietą, nes tai senovinė namo koplyčia. Krovinys iškeliauja šįvakar 9.30 ir atvyksta į Kingz Kroso stotį 4.30 rytoj po pietų. Mūsų klientas pageidauja

kuo greičiau gauti krovinį. Būsim dėkingi, jeigu minėtu laiku Kingz Kroso stotyje jau lauks krovikai, kurie nugabens dėžes į joms skirtą vietą. Tam, kad būtų išvengta galimų nesklandumų ar gaišaties dėl apmokėjimo tvarkos Jūsų kontoroje, pridedame dešimties (10) svarų čekį, kurio gavimą prašome patvirtinti. Jeigu mokesčio suma būsianti mažesnė už siunčiamą, galite grąžinti likutį, jeigu ji bus didesnė, mes nedelsdami išsiųsime papildomą čekį, vos gavę Jūsų žinią. Raktus prašome palikti įėjime į pagrindinį vestibiulį, į kurį savininkas pateks su raktų dublikatais. Prašome nelaikyti mūsų peržengiant dalykinių santykių ribas dėl primygtinio prašymo viską daryti kiek įmanoma operatyviau.

Nuoširdžiai Jūsų –
Semjuelis F. Bilingtonas ir sūnus

PONŲ KASTNERIO, PETERSONO IR KOMPANIJOS LONDONE LAIŠKAS PONAMS BILINGTONUI IR SŪNUI VITBYJE

Rugpjūčio 21-oji

Pranešame, kad gavome dešimties svarų čekį ir siunčiame vieno svaro, 18-kos šilingų ir 9-ių pensų grąžos čekį, kaip nurodyta pridedamoje sąskaitoje. Krovinys nugabentas tiksliai laikantis gautų instrukcijų. Raktų ryšulėlis, kaip nurodyta, paliktas vestibiulyje.

Su pagarba,
Tvirtinu: Kastneris, Petersonas ir Ko.

MINOS MARĖJ UŽRAŠAI

Rugpjūčio 18-oji

Šiandien aš laiminga ir rašau sėdėdama kapinėse ant suolelio. Liusė jaučiasi daug geriau. Visą praeitą naktį ji išmiegojo nė sykio nepabudusi. Jos skruostai, berods, rausvėja, nors ji dar atrodo pavargusi ir tebėra liūdna. Jeigu jai būtų įsimetusi kokia nors mažakraujystės forma, galėčiau tą suprasti, bet ji ta liga neserga. Liusė linksma, kupina gyvenimo džiaugsmo. Atrodo, jai bus išdulkėjęs niūrus nešnekumas, ir ji ką tik priminė man aną naktį – tartum man būtų reikėję atskiro priminimo, – kai aš radau ją miegančią štai čia, ant šio suolelio. Kalbėdama ji linksmai pastukseno batelio kulnu antkapinę plokštę ir tarė:

– Mano vargšės mažos kojos tuomet taip nesibeldė! Vargšas senukas Sveilzas pasakytų: todėl, kad nenorėjau pažadinti Džordžio.

Matydama ją taip linksmai nusiteikusią ir šnekią, paklausiau, ar tąnakt ji ką nors sapnavo. Jos veidą išsyk nutvieskė ta švelni išraiška suraukta nosyte, kuri Artūrui – vadinu jį tiesiog Artūru iš įpročio – labai patinka, ir aš tuo nesistebiu. Paskui ji kalbėjo toliau, tarsi mėgindama mintimis sugrįžti į tą naktį:

– Nepasakyčiau, kad sapnavau, nes viskas atrodė taip tikroviškai. Tiesiog užėjo noras ateiti čia – nežinau kodėl, nes aš kažko bijojau – nežinau ko. Prisimenu, nors aš buvau užmigusi, kaip einu gatve, o paskui per tiltą. Greta pliaukštelėjo žuvis; pasilenkiau per turėklus pasižiūrėti į ją ir išgirdau kaukiant šunis – atrodė, kad man bekopiant laiptais visas miestas knibžda kaukiančių šunų. Paskui lyg pro

rūką prisimenu kažką aukštą ir juodą raudonomis akimis, tokios pat spalvos kaip saulėlydis, o aplink mane tvyrojo kažin kokia saldybė ir kartumas, paskui pasijutau, lyg būčiau pasinėrusi į gilų žalią vandenį, o ausyse skambėjo daina; esu girdėjusi, kad taip jaučiasi skęstantieji. Paskui viskas kažkur prapuolė, atrodė, tarsi siela paliko kūną ir ėmė sklandyti ore. Berods, kad vieną akimirką po savim išvydau vakarinį švyturį, o vėliau mane visą persmelkė toks skausmas, lyg būčiau pakliuvusi į žemės drebėjimą, ir aš atsipeikėjau, o tu mane purtei. Išvydau tave anksčiau, negu pajutau.

Paskui ji ėmė juoktis. Visa ta istorija dvelkė šiurpiu slėpiningumu, ir aš klausiau netekusi žado. Nieko gero iš to nebus, nusprendžiau, ir ėmiau kalbėti apie kitus dalykus. Liusė vėl tapo sava ir artima. Kai grįžome namo, gaivus vėjas jai buvo tarsi gyvybės įpūtęs, nes skruostai atrodė gerokai parausvėję. Motina apsidžiaugė ją tokią išvydusi, ir mes visos trys puikiai praleidome vakarą.

Rugpjūčio 19-oji

Džiaugsmas, džiaugsmas, džiaugsmas! Nors ir ne viskas džiugu. Pagaliau gavau žinią iš Džonatano. Mielas vargšytis buvo apsirgęs, štai kodėl nerašė. Daugiau nebijau apie tai nei kalbėti, nei galvoti, nes dabar žinau: misteris Hokinsas persiuntė man jo laišką ir dar pridėjo savo rašytą, tokį mielą. Rytoj rytą vykstu pas Džonataną – padėti jam, jei reikės, slaugyti ir parvežti namo. Misteris Hokinsas mano, būtų neblogai, jeigu mes ten ir susituoktume. Žliumbiau perskaičiusi gailestingosios sesers laišką, kol pajutau, kaip jis sudrėko ant mano krūtinės, kur jį laikau. Laiškas apie Džonataną, todėl turiu

jį laikyti prie širdies, nes jis yra mano širdyje. Visos kelionės persėdimo vietos jau numatytos, lagaminai sukrauti, imu pakaitai tik vieną suknelę; Liusė nugabens mano bagažą ir laikys, kol parašysiu, kad atsiųstų, nes gali atsitikti, kad... daugiau nerašysiu. Laikysiu tai paslaptyje, kurią išduosiu tik Džonatanui, savo vyrui. Laiškas, kurį jis matė ir lietė savo rankomis, turės raminti mane, kol mudu susitiksime.

SESERS AGATOS IŠ ŠV. JUOZAPO IR ŠV. MARIJOS LIGONINĖS BUDAPEŠTE LAIŠKAS PANELEI VILHELMINAI MARĖJ

Rugpjūčio 12-oji

Gerbiamoji panele,

rašau Jums paprašyta pono Džonatano Harkerio, kuris dar nėra tiek atgavęs jėgų, kad galėtų rašyti pats, nors, dėkui Dievui, Šv. Juozapui ir Šv. Marijai, sparčiai taisosi. Mes slaugome jį, kenčiantį nuo stipraus smegenų uždegimo, jau beveik šešios savaitės. Jis prašo perduoti Jums, kad Jus myli, ir prašo tuo pačiu išsiųsti laišką ir ponui Hokinsui, su derama pagarba paaiškinti, jog jis atsiprašo užtrukęs kelionėje ir praneša, kad pavestasis darbas atliktas. Jam teks kelias savaites pailsėti mūsiškėje kalnų sanatorijoje, po to jis sugrįš. Jis prašo manęs parašyti, kad su savimi turi nedaug pinigų ir kad norėtų užsimokėti už savo buvimą čia, kad kitiems, reikalingiems pagalbos, netektų ilgai jos laukti.

Tikėkite manim,

Jūsų, su užuojauta ir palaiminimu, sesuo Agata

P. S. Mano ligonis užmigo, todėl parašysiu Jums šį bei tą daugiau. Jis man viską papasakojo apie Jus, ir aš žinau, kad netrukus tapsite jo žmona. Telaimina judu Dievas! Jis išgyveno kažkokį siaubingą sukrėtimą – taip sako daktaras – ir jo klajonės buvo klaikios, bijau apie jas net pasakoti. Apgaubkite jį švelnumu, kad daugiau niekad nepakliūtų į tokią būseną; tokios ligos, kaip ši, pėdsakai ne taip lengvai išnyksta. Būtume Jums seniai parašę, tačiau nežinojome, kas jo draugai, ir su savim jis nieko neturėjo, iš ko būtų galėję kas nors paaiškėti. Jis čia atvyko traukiniu iš Klauzenburgo, ir budėtojas papasakojo stoties viršininkui, kad jis strimgalviais įbėgo stotin riksmu reikalaudamas bilieto namo. Supratę iš jo įnirtingo elgesio, kad reikalą turi su anglu, jie pardavė jam bilietą iki paskutinės traukinio stotelės.

Rūpestingai jį prižiūrėkite. Jis čia užkariavo visų širdis savo tauriu elgesiu ir išsiauklėjimu. Jis tikrai greitai sveiksta, ir aš neabejoju, kad po kelių savaičių visiškai atgaus jėgas. Bet dėl atsargumo elkitės apdairiai. Jūsų laukia – to meldžiu Dievą, Šv. Juozapą ir Šv. Mariją – daug daug laimingų metų.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugpjūčio 19-oji

Nelauktas, ūmus pasikeitimas Renfildo elgsenoje. Vakar vakare, maždaug 8 valandą, jis ėmė nenustygti vietoje, uostinėti orą tarsi pėdsakus aptikęs šuva. Prižiūrėtojas, priblokštas tokio el-

gesio, paprašė jį paaiškinti. Paprastai Renfildas pagarbiai elgiasi su prižiūrėtojais, kartais net su vergišku paklusnumu, tačiau tą vakarą, kaip sužinojau, jis buvo pasipūtęs it kalakutas. Visai nesileido į kalbas. Tik tiek tepasakė:

– Nenoriu su tavim kalbėtis, tu dabar niekas. Šeimininkas jau arti.

Anot prižiūrėtojo, jį bus apėmusi kažkokia religinė manija. Jei tai tiesa, mums reikia saugotis didelio sujudimo, nes toks stiprus vyras, apsėstas vienu metu žudymo ir religinės manijos, gali būti nepaprastai pavojingas. Tai siaubingas derinys. Devintą valandą pats nuėjau jo aplankyti. Su manim jis elgėsi ne ką geriau negu su prižiūrėtoju, nes dėl didelio išpuikimo mūsų jau nebeskyrė. Tai tikrai panašu į religinę maniją, ir neilgai trukus jis ims manyti esąs Dievas. Tie menki požymiai, skiriantys vieną žmogų nuo kito, Visagalei Esybei yra pernelyg menki. Kaip šie bepročiai išsiduoda! Tikrasis Dievas rūpinasi, kad neliktų nuskriausti žvirbliai, bet Dievas, sukurtas žmogaus tuštybės, neskiria žvirblio nuo erelio. O, kad žmonės žinotų!

Kokį pusvalandį ar ilgiau stebėjau, kaip Renfildą apima vis didesnis jaudulys. Stengiausi stebėti jį taip, kad jis to neįtartų. Jo akyse iškart užsidegė suktas žvilgsnis, būdingas pamišėliams, apsėstiems kokios nors idėjos, prasidėjo klastingi galvos ir nugaros judesiai, puikiai pažįstami ligoninės prižiūrėtojams.

Pagaliau nusiraminęs jis nuėjo prie savo lovos ir atsisėdo, žiūrėdamas prieš save bežadžiu žvilgsniu. Nagi, pamaniau, pamėginsiu kalbėti apie jo globotinius; tai tema, kuri visuomet patraukdavo jo dėmesį. Iš pradžių tylėjęs, jis pagaliau tarė tiriančiu balsu:

– A, kad juos kur! Man jie rūpi kaip pernykštis sniegas.

– Ką? – nepatikėjau. – Juk netvirtinsite, kad jums neberūpi vorai?

(Pastaruoju metu jo galva pramušta vorais, o sąsiuvinis mirga nuo skaitmenų stulpelių.) Į tai jis paslaptingai tarė:

– Pamergės džiugina akis to, kuris laukia pasirodant jaunamartės, bet kai išeina jaunoji, merginos nublanksta tose akyse.

Jis nepaaiškino savo žodžių, bet liko užsispyręs sėdėti visą laiką, kol buvau šalia.

Šįvakar esu labai išvargęs ir prastos nuotaikos. Negaliu išmesti iš galvos Liusės, nesiliauju galvojęs, kad viskas galėjo išeiti kitaip. Jeigu nepavyks užmigti, tuomet chloralis – šiuolaikinis Morfėjus – $C_2HCl_3 \times H_2O$! Reikia saugotis, kad nejjunkčiau. Ne, šiandien negersiu to vaisto! Šiandien prisiminiau Liusę ir nenoriu teršti jos tyro vardo narkotiku. Kad jau taip išėjo, tebus ši naktis bemiegė...

Vėliau

Džiaugiuosi taip nusprendęs; dar labiau džiaugiuosi laikęsis savo žodžio. Gulinėjau vartydamasis nuo šono ant šono ir išgirdau du laikrodžio dūžius, kai staiga, pasiųstas budėtojo, įėjo naktinis sargas ir pranešė, kad Renfildas pabėgo. Užsimetęs šiokį tokį drabužį ant pečių nedelsdamas išbėgau; pacientas pernelyg pavojingas, kad jam būtų galima leisti bastytis kur įsigeis. Tos idėjos, su kuriomis jis dabar gula ir keliasi, gali pridaryti žmonėms bėdų. Prižiūrėtojas jau laukė. Iš jo sužinojau, kad Renfildą paskutinį kartą jis matė pro durų akutę vos prieš dešimt minučių – gulintį lovoje, matyt, miegantį.

Jo dėmesį patraukęs su dideliu trenksmu per jėgą atidaromo lango garsas. Bėgte sugrįžęs atgal, jis spėjo pamatyti tik Renfildo kojas, ir iškart pakvietė mane. Apsirengęs vien pižama, jis negalėjo nusidanginti kur nors toli. Prižiūrėtojo nuomone, bus geriau ne sekti jam iš paskos, o žiūrėti, ar kur nors jis nepasirodys, nes eidamas pro duris gali pamesti iš akių. Prižiūrėtojas – vyras iš stuomens ir iš liemens, ne jam tas langas. Aš liesas, todėl jo padedamas išlindau laukan, bet kojomis į priekį, ir, kadangi ligi žemės tebuvo kelios pėdos, nušokau nė nesusitrenkęs. Prižiūrėtojas sakė, kad ligonis pirma pasukęs kairėn, paskui nubėgęs tiesiai; todėl pasileidau į tą pusę kiek kojos įkerta. Išlindęs pro medžių juostą, išvydau, kaip baltas siluetas kopia aukšta siena, skiriančia mūsų teritoriją nuo apleisto kiemo.

Negaišdamas nubėgau atgal, liepiau sargui pašaukti talkon tris ar keturis vyrus ir nieko nelaukiant sekti paskui mane į Karfaksą, nes gali atsitikti, kad mūsų bičiulis bus kam nors pavojingas. Pats tuo tarpu susiradau kopėčias ir, perlipęs per sieną, nušokau kitoje pusėje. Spėjau pamatyti, kaip Renfildas dingsta už namo kampo, ir nudūmiau ten. Radau jį už kampo, prisiplojusį prie geležimi kaustytų ąžuolinių koplyčios durų. Jis kalbėjo, matyt, ne pats su savimi, tačiau aš, nors ir norėdamas suprasti, ką jis sakė, bijojau artintis, kad nepabaidyčiau. Vaikytis pasiklydusį bičių spiečių – vaikų darbas, palyginti su pusnuogio bepročio, apsėsto pabėgimo idėjos, gaudymu! Tačiau po valandėlės pastebėjau, kad jis visai nekreipia dėmesio į tai, kas vyksta aplink, todėl įsidrąsinęs priėjau, be to, vyrai jau buvo perkopę sieną ir ėmė jį supti iš visų pusių. Išgirdau jį tariant:

– Aš atėjau, išgirdęs Tavo kvietimą. Aš Tavo vergas, ir Tu man atlyginsi, nes būsiu ištikimas. Aš garbinau Tave ilgai, kol tu buvai toli.

Laukiau Tavo įsakymų, ir Tu mane prisiminsi, mylimas Šeimininke, kai dalysi dovanas, ar ne?

Šiaip ar taip, jis senas, savanaudis kaulytojas. Jo galvoje kepalai ir žuvys* net tada, kai mano, jog jam apsireiškė Šventoji Dvasia. Jo manija – stulbinantis derinys. Kai visu būriu puolėme prie jo, jis grūmėsi kaip tigras, savo nepaprasta jėga panašus greičiau į žvėrį, o ne į žmogų. Pirmą kartą mačiau tokį įniršusį pamišėlį ir, tikiuosi, paskutinį. Laimė, laiku patyrėme jo jėgą ir pavojingumą. Su tokiais raumenimis ir ryžtu jis galėjo prikrėsti daug baisių eibių. Dabar jis nekelia pavojaus. Pačiam Džekui Šepardui** nepavyktų ištrūkti iš tramdomųjų marškinių, kuriais jį supančiojome ir prirakinome prie sienos minkštai išmuštame kambaryje. Jo riksmas baisus, bet po jo tvyranti tyla dar baisesnė, nes kiekvienas jo judesys pranašauja žudymą.

Štai tik dabar jis pirmą kartą pasakė žodžius, kuriuos pavyko suprasti:

– Aš būsiu kantrus, Šeimininke. Tai artėja – artėja – artėja!

Taigi ir aš, supratęs tai kaip užuominą, atėjau pas jį. Buvau pernelyg susijaudinęs, kad užmigčiau, bet dabar mane nuramino dienoraštis, ir jaučiu, kad šiąnakt pavyks išsimiegoti.

---

* t. y. pilvo poreikiai. Čia cituojamas anglų rašytojas Tomas L. Pikokas (Peacock; 1785–1866), kuris savo kūrinyje „Nightmare Abbey“ (1828) rašė: „Tikrai, kepalai ir žuvys sudaro tipišką mišrią dietą; ir Bažnyčios praktika rodo, kad per daugelį šimtmečių ji niekad nebuvo išleidusi iš akių kepalų ir žuvų“.

** Džekas Šepardas (Jack Sheppard; 1702–1724) – anglų nusikaltėlis, išgarsėjęs neįtikėtinu sugebėjimu ištrūkti iš įkalinimo vietų, o ypač kone stebuklingu pabėgimu iš Njugeito kalėjimo (1724). Bet greitai jis buvo vėl sučiuptas ir pakartas Taiberne. Jo nuotykiais paremta daug grožinių kūrinių; viena ar dvi pjesės priskiriamos D. Defo.

IX

MINOS MARĖJ LAIŠKAS LIUSEI VESTENRA

Budapeštas, rugpjūčio 24-oji

Mieloji Liuse,

žinau, kad netveri smalsumu sužinoti viską, kas įvyko po mudviejų išsiskyrimo Vitbio geležinkelio stotyje. Na, Halą pasiekiau laimingai; čia sėdau į laivą, plaukiantį į Hamburgą, o ten į traukinį. Iš tos kelionės beveik nieko ir neprisimenu, išskyrus tai, kad važiavau pas Džonataną ir, rengdamasi jį slaugyti, stengiausi kelionės metu kuo geriau išsimiegoti...

Savo brangųjį radau baisiausiai išsekusį ir išblyškusį. Akyse nė trupinėlio buvusio ryžto, nė ženklo to orumo, apie kurį tau pasakojau. Iš jo telikęs vien šešėlis, ir jis neprisimena nieko, kas jam nutiko prieš kurį laiką. Bent jau mane jis tuo tikina, o aš neketinu jo kamantinėti. Jis patyrė kažkokį baisų sukrėtimą, ir bijau, kad prisiminimai būtų pernelyg didelis išbandymas jo smegenims. Sesuo Agata, nuostabus žmogus ir apsigimusi slaugė, pasakojo, kad jis, gulėdamas be sąmonės, klejojo siaubingus dalykus. Norėjau, kad man viską iš-

pasakotų, bet ji tik žegnojosi ir dievagojosi tylėsianti kaip žemė, nes esą ligonio kliedesiai – Dievo paslaptys, ir jeigu slaugė, atlikdama savo pareigą, juos išgirsta, turi gerbti jai parodytą pasitikėjimą. Tai labai švelni ir geros širdies moteriškė, ir kitą dieną, matydama, kaip negaliu rasti sau vietos, ji pati vėl apie tai prašneko ir, pasakiusi, kad niekada neatskleis man to, ką noriu sužinoti, pridūrė:

– Galiu tik tiek pasakyti, brangioji: jis nėra nieko blogo padaręs, ir jūs, kaip būsimoji žmona, galite nesijaudinti. Jis nepamiršo nei jūsų, nei to, ką jums buvo pasižadėjęs, o išgąstis susijęs su klaikiais dalykais, apie kuriuos mirtingiesiems verčiau nekalbėti!

Tikiu, kad geroji moteriškė jaučia mane įtariant, kad mano vargšelis bus įsimylėjęs kitą merginą. Kad aš pavydėčiau?! Ir vis dėlto, brangute, noriu tau pašnabždom pasakyti, kad suvirpėjau iš džiaugsmo, sužinojusi, kad jo nelaimės priežastis nebuvo kita moteris. Dabar sėdžiu prie lovos, matau jo – miegančio – veidą. Jis bunda!

Pabudęs paprašė savo švarko, sakydamas, jog nori kažką pasiimti. Perdaviau jo norą seseriai Agatai, ir ji atnešė visus jo daiktus. Pamačiusi tarp jų užrašus, ketinau prašyti, kad man juos parodytų, – nes žinojau juos padėsiant man įminti tą paslaptį, – bet jis, matyt, išvydo mano norą akyse, nes paprašė pasitraukti prie lango, sakydamas, jog nori ramiai pabūti vienas. Paskui pasikvietė mane prie lovos ir, uždėjęs ranką ant sąsiuvinio, labai iškilmingu balsu tarė:

– Vilhelmina, – žinojau, kad jis prabilo tikrai nuoširdžiai, nes niekuomet nuo tos dienos, kai paprašė mano rankos, nebuvo kreipęsis į mane pilnu vardu, – tu žinai, brangioji, kaip aš suprantu pasitikėjimą tarp vyro ir žmonos: jų neturi skirti jokios paslaptys

ar nežinia. Aš išgyvenau didelį sukrėtimą, ir dabar, kai jis vėl iškyla mano atmintyje, man ima suktis galva, ir aš jau nebežinau, ar tai buvo sapnas, ar tikrovė. Žinau, kad sergu smegenų uždegimu, o tai reiškia pamišimą. Čia, šiame sąsiuvinyje, yra paslaptis, ir aš nenoriu jos žinoti. Noriu dabar pradėti savo gyvenimą mudviejų jungtuvėmis.

Nes, mieloji Liuse, mes nutarėme susituokti nedelsiant, kai tik bus sutvarkyti formalumai.

– Ar esi pasirengusi, Vilhelmina, dalytis su manim tuo nežinojimu? Štai užrašai. Paimk juos ir saugok, jei nori, perskaityk, bet niekuomet nepasakok man, nebent kilni pareiga priverstų mane – dieną ar naktį, sveiką ar išprotėjusį – sugrįžti į čia aprašytas liūdnas valandas.

Išsekęs jis griuvo aukštielninkas, o aš pakišau užrašus po pagalve ir pabučiavau jį. Paprašiau sesers Agatos, kad ji kreiptųsi į vienuolyno viršininkę leidimo mudviem susituokti šiandien po pietų, ir dabar laukiu atsakymo...

Atėjusi sesuo Agata pranešė, kad nusiųstas žmogus pakvies anglų misijos kapelioną. Po valandos mes susituoksime, arba tada, kai jis pabus...

Liuse, ta valanda atėjo ir ji jau praeityje. Jaučiausi labai iškilmingai. Esu labai laiminga. Džonatanas pabudo šiek tiek daugiau kaip po valandos, ir viskas jau buvo parengta: jis atsisėdo lovoje apkamšytas pagalvėmis. Jis tarė „taip" garsiai ir tvirtai. Aš iš susijaudinimo vos begalėjau apversti liežuvį, rodės, širdis tuoj ims ir iššoks iš krūtinės, ir net tas trumpas žodelytis užstrigo gerklėje. Gerosios

seserys buvo tokios mielos. Dievas mato, niekada neužmiršiu nei jų, nei tos didžiulės atsakomybės, užgriuvusios mano pečius. Turiu papasakoti apie vestuvinę dovaną. Kai, išėjus seserims ir kapelionui, aš likau viena su savo vyru – ak, Liuse, pirmą kartą rašau žodžius „mano vyras"! – kai jie paliko mus vienu du, aš ištraukiau iš po pagalvės užrašus, suvyniojau į baltą popierių, perrišau žydru kaspinu, kurį nešiojau ant kaklo, ir mazgą užantspaudavau jungtuvių žiedu. Paskui prispaudžiau juos prie lūpų, parodžiau savo vyrui, pasakiau saugosianti juos ir kad tai bus ženklas visą gyvenimą mus lydėsiančio abipusio pasitikėjimo; kad aš pati jų niekada neatrišiu, nebent jo paties labui arba verčiama nepermaldaujamos pareigos. Paskui jis paėmė mano ranką – ak, Liuse, jis pirmą kartą paėmė savo žmonos ranką – ir pasakė, kad tai pati brangiausia dovana pasaulyje ir kad jeigu reikės, jis pasiryžęs dar kartą sugrįžti į tą praėjusį savo gyvenimą. Vargšelis, norėjo pasakyti – į dalį savo praėjusio gyvenimo, bet laikas jo galvoje dar susimaišęs, ir nenuostabu, kad jis painioja mėnesį su ilgais metais.

Na, mieloji, ką aš jam galėjau pasakyti? Tik tiek, kad esu laimingiausia moteris šiame pasaulyje ir kad negaliu jam duoti nieko, išskyrus save, savo gyvenimą ir pasitikėjimą, ir kad mano meilė bei pareigos jausmas neišblės iki paskutinių gyvenimo valandų. Ir žinai, brangioji, kai jis mane pabučiavo ir prisitraukė prie savęs, supratau tai kaip iškilmingą abipusį mudviejų pasižadėjimą...

Liuse, brangute, ar žinai, kodėl tau visa tai pasakoju? Ne tik todėl, kad man tai brangu, bet dar ir dėl to, kad tave labai myliu. Man teko privilegija būti tavo drauge ir vadove nuo to laiko, kai tu baigei

mokyklą ir išėjai pasitikti gyvenimo. Norėčiau dabar matyti tave laimingos žmonos akimis, norėčiau, kad savo vedybiniame gyvenime būtum tokia pat laiminga kaip aš. Mieloji, meldžiu Visagalį, kad tavo troškimai išsipildytų, kad sulauktum nesibaigiančios giedros dienos be žvarbaus vėjo, su pareigos jausmu ir be įtarinėjimų. Nelinkiu tau gyventi nepatiriant skausmo, nes taip nebūna, bet tikiu, kad tu visada būsi tokia laiminga, kokia aš esu dabar. Sudie, brangioji. Siunčiu laišką nedelsdama ir galbūt netrukus vėl parašysiu. Dabar turiu baigti, nes Džonatanas bunda – turiu rūpintis savo vyru!

Visada tave mylinti Mina Harker

LIUSĖS VESTENRA LAIŠKAS MINAI HARKER

Vitbis, rugpjūčio 30-oji

Brangiausioji Mina,

siunčiu tau milijonus bučinių ir linkiu kuo greičiau grįžti su savo vyru namo. Linkiu, kad sugrįžtumėt pakankamai greit, kad dar liktų laiko paviešėti pas mus. Gaivus oras netruktų grąžinti Džonatanui jėgas taip, kaip grąžino jas man. Esu ėdri kaip kiauras maišas, pilna jėgų ir gerai miegu. Nudžiugau sužinojusi, jog jau nevaikštau per miegus. Atrodo, kad visą savaitę praleidau lovoje neišlipdama. Artūras sako, kad pilnėju. Mes einame vaikščioti, važinėjamės, irstomės valtimi, žaidžiame tenisą ir kartu meškeriojame, ir aš jį myliu

dar labiau. Jis taip pat sakosi mane stipriau mylįs, bet aš abejoju, nes pirma jis sakė, kad mane myli kiek tik begalima mylėti. Bet visa tai nesąmonė. Štai jis kviečia mane. Tad baigiu laišką.

Liusė

P. S. Mama siunčia linkėjimus. Ji jaučiasi geriau.

P. P. S. Mes tuokiamės rugsėjo 28-ąją.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugpjūčio 20-oji

Mano susidomėjimas Renfildu tolydžio auga. Dabar jis atlyžęs, jo įniršį dažnai pakeičia ramybės priepuoliai. Pirmąją savaitę po to, kai jį sučiupome, jis blaškėsi it žvėris. Paskui vieną naktį, vos patekėjus mėnuliui, jis ūmai nuščiuvo ir nieko neveikė – tik sėdėjo murmėdamas sau po nosim: „Dabar galiu palaukti, dabar galiu palaukti“. Išgirdęs apie tai iš prižiūrėtojo, nuėjau jo aplankyti. Renfildas tebebuvo su tramdomaisiais marškiniais kambaryje minkštomis sienomis, bet jo veide jau neliko verksmingos išraiškos, o akyse sužibo seniai pažįstamas maldaujantis, sakyčiau, net vergiškas pataikavimas. Tokia jo būsena man patiko, tad liepiau prižiūrėtojams jį paleisti. Vyrai kiek dvejojo, bet galop įvykdė mano paliepimą neprieštaraudami. Keista buvo matyti, kad ligoniui užteko nuovokos pajusti jų nepasitikėjimą, nes, priėjęs prie manęs, jis sušnabždėjo, slapčia dėbčiodamas į savo sargus:

– Jie mano, kad užpulsiu jus. Įsivaizduokite – aš jus užpuolu! Kvailiai!

Man lyg ir ramiau, matant ligonio sąmonėje vykstantį mano išskyrimą iš kitų tarpo, bet aš vis tiek negalėjau jo perprasti. Ar tai reikštų, kad buvau jo laikomas artima sau esybe, savotišku bendrininku, o gal jis tikėjosi išplėšiąs iš manęs tokią didelę sau naudą, jog ėmė rūpintis mano gerove? Reikia sužinoti tiesą. Šįvakar jis tylės. Nepavyks jo sugundyti nei kačiuku, nei dideliu katinu. Jis įsikandęs vieną frazę: „Katės man ne galvoj, dabar turiu apie ką mąstyti, galiu laukti laukti".

Po valandėlės išėjau. Vėliau prižiūrėtojas pasakojo, kad jis buvo ramus iki paryčių, o paskui ėmė erzėti, niršti, kol galop jį ištiko baisus įsiūčio priepuolis, nuo kurio jis beveik apalpo.

...Tris naktis paeiliui istorija kartojosi: įtūžis dieną, ramybė nuo mėnulio patekėjimo iki aušros. Kaip aš trokštu atskleisti tos paslapties uždangą! Atrodo, jį veikia kažin kokia jėga, nelyg banga užplūstanti ir vėl paleidžianti. Vykusi mintis! Šiąnakt pamėginsiu supriešinti sveiką nuovoką su liguista. Jei jam pavyko ištrūkti iš mūsų mums to nežinant, – šiąnakt jam padėsime tą žygį atlikti. Duosim jam tą galimybę, o vyrai bus pasirengę sekti iš paskos, jeigu prireiks...

Rugpjūčio 23-oji

„Visuomet atsitinka tai, ko nelauki." Kaip gerai Dizraelis* pažinojo gyvenimą. Mūsų paukštukas, radęs praviras narvelio

* Dizraelis (Disraeli; 1804–1881) – anglų valstybės veikėjas, rašytojas.

duris, neskrido, tad mūsų subtilieji planai nuėjo šuniui ant uodegos. Šiaip ar taip, įrodėme vieną dalyką – kad ramybės priepuoliai tetrunka tam tikrą laiką. Ateityje bus galima kasdien kelioms valandoms palaisvinti jo grandines. Liepiau prižiūrėtojui rakinti jį naktimis minkštajame kambaryje – iki valandos prieš saulės patekėjimą – kol trunka ramybės laikotarpis. Nelaimingajam pailsės nors kūnas, jei tai nelemta jo sąmonei. Vėl staigmena! Girdžiu mane kviečiant – ligonis vėl pabėgo!

Vėliau

Dar vienas nakties nuotykis. Klastingasis Renfildas luktelėjo, kol prižiūrėtojas atėjo patikrinti, paskui movė šiam pro šoną ir pasileido koridoriumi. Sargams liepiau jį sekti. Jis vėl nusibeldė į apleistojo namo kiemą; radome jį ten pat, prisiplojusį prie senos koplyčios durų. Išvydęs mane, jis visai patrako, ir jei ne padėjėjai, spėję jį laiku nutverti, būtų mėginęs mane užmušti. Taip mums jį tvirtai belaikant, nutiko keistas dalykas; vieną akimirką jo jėgos tarsi padvigubėjo, o paskui jis ūmai suglebo. Instinktyviai apsidairiau, tačiau aplink nieko nebuvo. Paskui pasekiau bepročio žvilgsnį, bet mėnesienos nušviestas dangus buvo tuščias, tik didžiulis šikšnosparnis, mojuodamas savo vaiduokliškais sparnais, tyliai plasnojo vakaruosna. Paprastai šikšnosparniai šmirinėja ar suka ratus, o šis, berods, skrido tiesia linija, tarsi turėdamas kokį tikslą ar savų sumetimų. Ligonis vis labiau rimo, o paskui tarė:

– Nepančiokit manęs, eisiu ramiai!

Grįžome namo be jokio vargo. Jis elgėsi neįprastai ramiai, ir aš jutau kažkokią grėsmę. Šios nakties niekuomet nepamiršiu...

LIUSĖS VESTENRA DIENORAŠTIS

Hilingamas, rugpjūčio 24-oji

Reikia sekti Mina ir užrašinėti visus įvykius. Tada mudviem susitikus bus apie ką paplepėti. Gaila, jos nėra su manimi, nes esu tokia nelaiminga. Praeitą naktį, berods, sapnavau, jog vėl atsidūriau Vitbyje. Gal kaltas oro pasikeitimas, o gal tai, kad vėl esu namuose. Viskas skendi tamsoje ir siaube, nes aš nieko neprisimenu, bet mane kamuoja neaiški baimė – aš tokia silpna ir išsekusi. Atėjęs pas mus priešpiečių, Artūras nepaprastai nusiminė tokią mane pamatęs, ir man neužteko jėgų apsimesti linksma. Gal šiąnakt galėčiau miegoti motinos kambaryje. Paprašysiu.

Rugpjūčio 25-oji

Dar viena baisi naktis. Atrodo, kad motinai mano pasiūlymas nepatiko. Ji pati sirguliuoja ir, be abejo, bijo man trukdyti. Pabandžiau nemiegoti, ir valandėlę man tas pavyko, bet laikrodis, mušdamas dvyliktą, pažadino mane iš snaudulio, tad, matyt, buvau beužmieganti. Už lango kažkas šnarėjo ir krebždėjo, bet aš nekrei-

piau dėmesio ir, matyt, užmigau, nes daugiau nieko neprisimenu. Vėl kamavo košmarai. Bėda, kad negaliu jų rytais prisiminti. Šįryt jaučiuosi visiškai bejėgė. Veidas kaip vaiduoklio ir peršti gerklę. Greičiausiai kažin kas darosi su mano plaučiais, nes negaliu įkvėpti pilna krūtine. Kai pasirodys Artūras, pasistengsiu būti linksmesnė, antraip jis ir vėl nusimins mane išvydęs.

ARTŪRO HOLMVUDO LAIŠKAS DR. SJUARDUI

„Albermalio“ viešbutis, rugpjūčio 31-oji

Mielas Džekai,

noriu Jūsų prašyti vienos paslaugos. Liusė serga; kitaip sakant, jai nėra įsimetusi jokia liga, tačiau ji atrodo baisiai ir gęsta sulig kiekviena diena. Klausiu jos, ar nesama kokios priežasties; nedrįstu teirautis motinos, nes jos sveikatai toks ramybės trikdymas gali būti lemtingas. Ponia Vestenra prisipažino man, kad josios likimas nulemtas – širdies liga, – bet vargšė Liusė apie tai nenutuokia. Esu įsitikinęs, jog kažkas graužia mano merginą. Einu iš proto galvodamas apie ją, sopa širdį į ją bežiūrint. Pasakiau jai, jog ketinu prašyti Jus ją apžiūrėti, ir nors iš pradžių ji priešinosi – žinau kodėl, mano senas bičiuli, – galop nusileido. Suprantu, bičiuli, kad Jums bus nelengva, tačiau viskas daroma jos labui, ir taip, kaip aš nedvejodamas kreipiuosi į Jus su tuo prašymu, Jums lygiai taip pat reikia veikti nedelsiant. Jūs būsite laukiamas Hilingame rytoj antrą valandą, kad

poniai Vestenra nekiltų įtarimų, o po priešpiečių judu su Liuse liksite vieni. Aš ateisiu gerti arbatos, ir mes galėsime išeiti kartu; mane graužia nerimas, ir noriu su Jumis pasišnekėti akis į akį po to, kai ją apžiūrėsite. Neapvilkite!

Artūras

ARTŪRO HOLMVUDO TELEGRAMA SJUARDUI

Rugsėjo 1-oji

Iškviestas pas tėvą, kuris pasijuto blogiau. Parašykit man vakariniu paštu. Jei reikės, telegrafuokit.

DR. SJUARDO LAIŠKAS ARTŪRUI HOLMVUDUI

Rugsėjo 2-oji

Mano senas bičiuli,

apie panelės Vestenra sveikatą skubu iškart pranešti, jog neaptikau jokių funkcinių sutrikimų ar kokios man žinomos ligos. Tačiau toli gražu nesu patenkintas josios išvaizda: ji siaubingai pasikeitė nuo tos dienos, kai mačiau ją paskutinįsyk. Žinoma, nepamirškite, kad neturėjau sąlygų apžiūrėti jos kaip derėtų; vien mudviejų su Jumis draugystė kelia tam tikrų keblumų, kurių negali peržengti net

medicinos mokslas ar gydytojo priedermė. Verčiau papasakosiu viską iš eilės, tam tikra prasme išvadas daryti palikdamas Jums. Paskui paaiškinsiu, ko ėmiausi ir kaip reikėtų elgtis toliau.

Panelę Vestenra radau iš pažiūros gerai nusiteikusią. Buvo ir jos motina, ir po kelių sekundžių supratau, jog mergina stengiasi nuslėpti nuo motinos savo tikrąją būklę. Neabejoju, ji įtaria, o gal ir žino, kam reikalingas toks apdairumas. Už stalo sėdėjome trise, vienas per kitą bandydami dėtis linksmi, tad, tarsi atpildas už paslaugas, mūsų nuotaika iš tikro praskaidrėjo. Paskui ponia Vestenra nuėjo pogulio, o mudu su Liuse, likę vieni, užlipome į jos kambarį, ir jos linksmumas truko tol, kol aplink šmirinėjo tarnai, bet vos tik už nugaros užsivėrė durys, ji giliai atsidususi susmuko ant kėdės ir užsidengė rankomis akis. Išvydęs tokį prislėgtumą, iškart pamėginau iš jos reakcijos nustatyti diagnozę. Ji tarė man tyliai:

– Tiesiog baisu, kaip aš nekenčiu pasakoti apie save.

Priminiau jai, kad gydytojai saugo pacientų paslaptis ir kad Jūs baisiai sielojatės dėl jos. Pasičiupusi mano mintį ji dviem žodžiais išsprendė problemą:

– Pasakykit Artūrui ką tinkamas. Dėl savęs aš rami, nerimauju tik dėl jo!

Tad dabar turiu laisvas rankas viską iškloti.

Į akis iš karto krito, kad ji nukraujavusi, tačiau stigo būdingų anemijos požymių, o atsitiktinumo dėka gavau progą ištirti jos kraują. Neatsargiai atidarydama langą ji stiklo šuke mažumėlę įsipjovė ranką. Grynas menkniekis, bet man tai buvo proga paimti kelis jos kraujo lašelius ir padaryti analizę. Kraujas normalus ir,

turiu pridurti, liudija stiprią sveikatą. Kiti jos fizinės būklės rodikliai mane visiškai patenkino, tad nerimauti nėra ko, bet, žinant, jog priežasties esama, nusprendžiau, kad, ko gero, ji dvasinio pobūdžio. Mergina skundžiasi retkarčiais apsunkstančiu kvėpavimu, sunkiu, letargišku miegu su ją gąsdinančiais sapnais, kurių ji paskui neprisimena. Ji sako, kad vaikystėje vaikščiojo per miegus ir kad tas įprotis jai grįžo Vitbyje: sykį ji miegodama nukako į Ist Klifą, kur ją rado panelė Marėj; tačiau tikino mane, kad pastaruoju metu jai taip nenutinka. Aš suabejojau, todėl padariau tai, kas mano supratimu buvo geriausia: parašiau į Amsterdamą savo senam bičiuliui profesoriui Van Helsingui, kuris geriausiai pasaulyje nusimano apie neaiškias ligas. Paprašiau jį atvykti ir – kadangi apsiėmėte padengti visas išlaidas – paaiškinau, kas esate ir kokie Jūsų santykiai su panele Vestenra. Tai, mano mielas bičiuli, tik atitinka Jūsų norus. Aš laimingas ir didžiuojuosi galėdamas jai padėti kuo galiu. Žinau, Van Helsingas padės man dėl asmeninių priežasčių, tad nesvarbu, kokios paskatos vers jį čionai atvykti – mes turėsime pildyti jo norus. Iš pirmo žvilgsnio jis atrodo aikštingas žmogus, tačiau toks jis tik todėl, kad geriau už kitus nusimano, apie ką kalba. Tai filosofas ir matematikas, vienas didžiausių mūsų dienų mokslininkų. Jis absoliučiai netiki prietarais. Tie bruožai kartu su plieniniais nervais, kalnų šaltinio temperamentu, nepalenkiamu ryžtu atsispindi ir jo mąstyme, ir darbe, nes jo pažiūrų platumas prilygsta jo begalinei meilei žmonėms. Dėstau tuos faktus, idant žinotumėt, iš kur kilęs didžiulis mano pasitikėjimas tuo žmogumi. Paprašiau jį atvykti nedelsiant. Rytoj vėl aplankysiu panelę Vestenra. Ji lauks manęs krau-

tuvių kvartale, kad motinos nesujaudintų pernelyg greitas mano antrasis vizitas.

Visuomet Jūsų – Džonas Sjuardas

ABRAOMO VAN HELSINGO, Med. m. dr., Fil. m. dr.,Lit. m. dr., ir t. t., ir t. t. LAIŠKAS DR. SJUARDUI

Rugsėjo 2-oji

Gerasis mano drauge,

ką tik gavau Jūsų laišką ir iškart keliauju. Laimingo sutapimo dėka galiu be baimės palikti tuos, kurie manimi pasikliovė, ir vykstu nieko nelaukdamas. Kitomis aplinkybėmis, nepalankiomis tiems, kurie manimi pasitikėjo, būtų blogai, nes keliauju pas draugą, kuris šaukiasi mano pagalbos – padėti jam brangiems žmonėms. Perduokit savo draugui, kad nuo to laiko, kai Jūs iščiulpėt gangrenos nuodus iš peiliu padarytos žaizdos, – padarytos kito bičiulio, pernelyg nervingo ir nenulaikiusio peilio rankose, jūs padarėte daugiau, nei aš galiu atlyginti; mano pagalba bus tokia, kokios reikės – tai pas Jus aš vykstu. Užsakykite man kambarius „Great Eastern" viešbutyje, idant būčiau po ranka, ir patvarkykite taip, kad jaunąją panelę galėtume aplankyti rytoj ne per daug vėlai, nes gali atsitikti, jog tą patį vakarą turėsiu grįžti. Tačiau, jei reikalaus aplinkybės, vėl atvažiuosiu po trijų dienų ir, jei reikės, pasiliksiu ilgiau. Tuo tarpu, mano bičiuli Džonai, sakau sudie.

Van Helsingas

DR. SJUARDO LAIŠKAS GERB. ARTŪRUI HOLMVUDUI

Rugsėjo 3-oji

Mielas Artai,

Van Helsingas buvo atvažiavęs ir vėl jo nėra. Nuvykę į Hilingamą, pamatėme, kad diskretiškoji Liusė pasirūpino, kad motina išeitų priešpiečių į svečius, tad mes buvome trise. Van Helsingas labai nuodugniai ištyrė pacientę. Jis man praneš rezultatus, kuriuos Jums perduosiu, nes aš, suprantama, apžiūroje nedalyvavau. Bijau, kad jis labai sunerimęs, tačiau sakėsi turįs pagalvoti. Kai aš papasakojau jam apie mudviejų draugystę ir Jūsų rodomą man pasitikėjimą, jis tarė: „Papasakokit jam viską, ką galvojat. Papasakokit, ką aš galvoju, jeigu suprantate ir jei panorėsite. Ne, aš nejuokauju. Tai ne juokai, tai gyvenimas arba mirtis, o galbūt dar daugiau". Mūsų pokalbis vyko prie arbatos prieš jam išvažiuojant į Amsterdamą, ir aš paklausiau, ką galėtų reikšti jo žodžiai, bet jis daugiau nieko nepasakė. Nerūstaukite, Artai, ant manęs, nes tylėjimas reiškia, kad jo smegenys įtemptai dirba Liusės labui. Atėjus laikui, jis prabils, galite neabejoti. Tad pasakiau jam, kad atpasakosiu mūsų susitikimą taip, tarsi rašyčiau apžvalgą „The Daily Telegraph" laikraščiui. Atrodo, kad jis neišgirdo mano žodžių, nes sumurmėjo, kad Londonas dabar ne toks suodinas, kaip jo studentavimo laikais. Žinią turėčiau gauti rytoj, jeigu jis bus padaręs kokias išvadas. Šiaip ar taip, gausiu jo laišką.

Dabar apie vizitą. Liusė buvo linksmesnė negu tą dieną, kai pirmąsyk ją pamačiau, ir išties atrodė sveikai. Nuo jos veido buvo

išnykęs tas mirtinas perbalimas, taip liūdinęs Jus, ir alsavo ji kaip sveikas žmogus. Liusė labai lipšniai elgėsi su profesoriumi (kaip su visais), bet aš mačiau, kiek vargšei merginai tai kainuoja pastangų. Manau, tą pastebėjo ir Van Helsingas, nes iš po jo tankių antakių švystelėjo gerai pažįstamas žvilgsnis. Tuomet jis be galo nuoširdžiai leidosi plepėti apie viską, išskyrus mus ir ligas, ir Liusės apsimestinis linksmumas bežiūrint pavirto tikru. Paskui, visai nejučia ėmęs lenkti šneką arčiau savo apsilankymo tikslo, meiliai tarė:

– Mano brangioji panele, man nepaprastai malonu su jumis bendrauti, nes jūs tokia visų mylima. Girdėjau kalbant, kad esate nusiminusi ir mirtinai išblyškusi. Jiems aš sakau: fui! – Jis spragtelėjo pirštais mano pusėn. – Mudu parodysim jiems, kad jie klysta. Ką gali jis, – profesorius atkišo į mane pirštą lygiai taip pat, kaip kadaise vienos paskaitos metu, – išmanyti apie moteris? Jis turi savo beprotius, su kuriais gali žaisti, daryti juos laimingus ir grąžinti tiems, kurie juos myli. Sunkus darbas, bet atsiperkantis, jei galima suteikti tokią laimę. Bet jaunos merginos! Jis neturi nei žmonos, nei dukters, o jaunimas atveria savo širdis ne bendraamžiams, bet seniams, tokiems kaip aš, mačiusiems per savo gyvenimą daug liūdnų dalykų ir žinantiems jų priežastis. Todėl, brangute, teeinie jis sodan surūkyti cigaretės, o mudu tuotarp pasišnekėsim.

Supratęs užuominą, išpėdinau lauk ir buvau ten tol, kol profesorius pamojo man ranka pro langą. Jis atrodė paniuręs, bet pasakė:

– Nuodugniai ją ištyriau, bet neaptikau jokio funkcinio sutrikimo. Sutinku, kad ji neteko daug kraujo. Jo buvo daug, bet neliko. Tačiau visa tai nė iš tolo nekvepia mažakraujyste. Paprašiau pakvies-

ti kambarinę, kad galėčiau užduoti vieną kitą klausimėlį. Niekas neturi likti pražiopsota. Puikiai žinojau pats, ką iš jos išgirdau. Ir vis dėlto priežastis turi būti; viskas visuomet turi savo priežastį. Reikia grįžti namo ir pagalvoti. Jei reikės, telegrafuokit man kasdien, aš atvyksiu. Liga, – nes blogai jaustis reiškia ligą, – mane sudomino, o jaunoji mergina – ji irgi mane sudomino. Ji pakerėjo mane, ir aš atvyksiu, jeigu ne dėl ligos, tai dėl jos.

Kaip sakiau, daugiau jis netarė nė žodžio, net kai mes pasilikome vienu du. Tad dabar, Artai, Jūs žinote viską, ką žinau ir aš. Nenuleisiu nuo jos akių. Tikiuosi, Jūsų tėvas taisosi. Jus ištiko baisi neganda, mano vargšas bičiuli, dalytis dviejų jums brangių žmonių nelaime. Žinau, koks Jūs esate atsidavęs savo tėvui, ir Jums už tai garbė, bet jei reikės, aš brūkštelėsiu, kad nedelsiant atvyktumėt pas Liusę; tad prašau turėti kantrybės, kol gausite iš manęs žinią.

DR. SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 4-oji

Zoofagiškasis ligonis neduoda mums atsikvėpti. Vakar jo energija atsitiktinai pratrūko neįprastu laiku. Prieš pat vidudienį jis ėmė nenustygti vietoje. Žinodamas, kuo viskas gali baigtis, prižiūrėtojas iškart pasikvietė pagalbą. Laimė, vyrai atlėkė bėgte ir suskubo pačiu laiku, nes laikrodžiui mušant vidurdienį, Renfildą apėmė toks įniršio priepuolis, kad prireikė visų jėgos jam suturėti. Tačiau

maždaug po penkių minučių jis vėl ėmė rimti ir galop nugrimzdo į savotišką melancholiją, kurioje tebelindi iki šiol. Iš prižiūrėtojo žinau, kad jo klyksmai buvo siaubingi. Kol pasiekiau jo palatą, turėjau daug darbo lankydamas kitus ligonius, išgąsdintus jo riksmų. Išties nesunku įlįsti į jų kailį, nes tie klyksmai gerokai sutrikdė ir mane, nors buvau gana toli. Dabar ligoninėje popiečio valanda, o mano pacientas tebesėdi kampe paskendęs mintyse – buku, paniurusiu, prislėgtu veidu, kažin kur įsistebeilijęs nieko nematančiomis akimis. Tas žmogus man mįslė.

Vėliau

Ligonio elgesys vėl pasikeitė. Penktą valandą užsukęs jo aplankyti, radau laimingą ir patenkintą kaip ir anksčiau. Jis gaudė muses, rijo jas, žymėdamasis vabzdžių skaičių ant durų staktos tarp minkšto apmušalo kraštų. Pamatęs mane, priėjo ir atsiprašė už vakarykštį blogą elgesį ir labai nusižeminęs ėmė prašytis leidžiamas atgal į savo kambarį, panoro atgauti savo užrašų knygelę. Pamaniau, jog bus geriau, jeigu jam nusileisiu, todėl jis dabar vėl savo kambaryje su atvertu langu, arbatai pasaldinti skirtu cukrumi nubarstęs palangę, skina gausų musių derlių. Tačiau dabar jų neryja, o kaip ir anksčiau krauna į dėžę ir jau šniukštinėja pakampes ieškodamas voro. Pabandžiau prakalbinti jį apie praėjusias dienas, nes ir menkiausia užuomina apie jo mintis man būtų buvusi didelė paspirtis, bet jis nesitraukė nuo savo užsiėmimo. Valandėlę jis atrodė labai liūdnas, paskui nesavu balsu – greičiau sau, o ne man – tarė:

– Viskas baigta! Baigta! Jis mane paliko. Daugiau nėra vilties, nebent pats to imčiausi!

Paskui ūmai pasisuko į mane ir ryžtingai sududeno:

– Daktare, būkit geras, liepkit duoti man šiek tiek daugiau cukraus. Manau, jis man išeitų į naudą.

– Ir musėms?

– Taip! Musės jį mėgsta, o aš mėgstu muses, vadinasi, mėgstu ir cukrų.

O juk yra žmonių – tikri neišmanėliai – kurie galvoja, kad beprotiai nemoka logiškai protauti. Liepiau duoti jam dvigubą davinį cukraus, ir jis liko laimingiausias žmogus pasaulyje. Gaila, kad negaliu prasiskverbti į jo sąmonės gelmes.

Vidurnaktis

Vėl permaina. Aplankiau panelę Vestenra, kuri atrodė daug geriau. Ką tik sugrįžau: stovėjau ties mūsų vartais, žiūrėdamas į saulėlydį, kai vėl išgirdau klyksmus. Kadangi jo kambario langas atsuktas šion pusėn, girdėjau geriau nei rytą. Patyriau tikrą sukrėtimą, priverstas nusisukti nuo nuostabaus padūmavusio saulėlydžio su žioruojančiomis spalvomis ir juodais šešėliais, dieviškais atspalviais, kuriais nusidažė drumzlini debesys ir drumzlinas vanduo, ir staiga suvokti baisų mūsų šalto mūrinio pastato niūrumą, su visais kvėpuojančios kančios turtais, kentėti tai savo vieniša širdimi. Jo kambaryje atsidūriau tą akimirką, kai saulės virš horizonto buvo belikęs tik kraštelis, ir pro jo langą išvydau skęstantį raudoną diską. Renfil-

do įniršis leidžiantis saulei garuote garavo, ir kai užgeso paskutiniai spinduliai, jis išslydo iš jį laikiusių rankų ir kaip maišas susmuko ant grindų. Nuostabą kelia pamišėlių dvasios jėga, nes po kelių minučių jis vėl buvo ant kojų, ramiai dairydamasis aplinkui. Ženklu paprašiau pagalbininkus palikti jį ramybėje, nes labai knietėjo pamatyti, ką jis darys toliau. Jis žengė tiesiai prie lango ir nubraukė cukraus trupinius, paskui, paėmęs dėžę su musėmis išpylė viską lauk, išsviesdamas iš paskos ir dėžę, uždarė langą ir, perėjęs kambarį, atsisėdo ant lovos. Nustebintas tokio elgesio, paklausiau:

– Ar daugiau nelaikysite musių?

– Ne, – atsakė jis, – man įgriso tas šlamštas.

Išties įdomus egzempliorius mokslininkui. Norėčiau pažvelgti jo proto vidun ir pamatyti, kas sukelia jo aistrą. Gana: turi būti tos paslapties raktas. Kad tik pavyktų sužinoti, kodėl priepuoliai jį ištinka vidurdienį ir leidžiantis saulei. Ar gali būti, kad saulė neigiamai veiktų tam tikrais tarpais tam tikros dvasinės būsenos žmones taip pat kaip mėnulis? Pamatysim.

SJUARDO TELEGRAMA IŠ LONDONO Į AMSTERDAMĄ VAN HELSINGUI

Rugsėjo 4-oji

Šiandien ligonei geriau.

SJUARDO TELEGRAMA IŠ LONDONO Į AMSTERDAMĄ VAN HELSINGUI

Rugsėjo 5-oji

Ligonė taisosi bežiūrint. Geras apetitas, ramus miegas, puiki nuotaika, skruostai vėl nurausvėję.

SJUARDO TELEGRAMA IŠ LONDONO Į AMSTERDAMĄ VAN HELSINGUI

Rugsėjo 6-oji

Ligonei baisus atkrytis. Atvykite nedelsiant. Negaiškite nė valandos. Holmvudui telegramos nesiunčiu nesulaukęs Jūsų.

X

DR. SJUARDO LAIŠKAS GERB. ARTŪRUI HOLMVUDUI

Rugsėjo 6-oji

Mielas Artai,

šiandien turiu Jums ne itin gerų naujienų. Šįryt Liusė mažumėlę atkrito. Beje, tam tikra prasme jai tas išėjo į naudą, nes ponia Vestenra, ėmusi, nerimauti, suprantama, kreipėsi į mane profesionalios pagalbos. Išnaudojęs pasitaikiusią progą, pasakiau jai, kad mano senas bičiulis, profesorius Van Helsingas, didelis medicinos žinovas, atvyksta pas mane ir kad mudu abu pasirūpinsime Liuse; tad dabar galime rodytis jų namuose, jei laikome tai reikalinga, be didelės baimės ją išgąsdinti, nes smarkesnis sukrėtimas tai moteriškei reikštų staigią mirtį, o kai Liusės sveikata tokia prasta, motinai tai gali atnešti pražūtį. Visus mus spaudžia bėdos, mano mielas bičiuli, bet su Dievo palaiminimu jas įveiksime. Jei reikės, parašysiu dar, tad negavę nuo manęs žinios turėkite omeny, kad aš taip pat laukiu naujienų. Skubėdamas,

visada Jūsų – Džonas Sjuardas

DR. SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 7-oji

Pirmieji Van Helsingo žodžiai, vos mudviem susitikus Liverpulio gatvėje, buvo tokie:

– Ar pasakojote ką nors savo draugui, merginos sužadėtiniui?

– Ne, – atsakiau, – kaip esu rašęs telegramoje, laukiau jūsų. Tiesiog parašiau jam, kad jūs atvykstate, kad ponios Vestenra sveikata ne tokia gera ir kad duosiu žinią, kai sužinosiu ką nors nauja.

– Teisingai, mano drauge, – nudžiugo jis, – labai teisingai! Jam geriau kol kas nežinoti; galbūt jis niekad nesužinos. To aš meldžiu, bet jei reikės, jis sužinos viską. O dabar, mano mielas bičiuli Džonai, leiskite jus perspėti. Jūs turite reikalų su pamišėliais. Visi žmonės savaip yra bepročiai, ir kadangi jūs mokate labai apdairiai elgtis su savo pamišėliais, taip pat laikykitės ir su Dievo pamišėliais – likusia žmonija. Jūs neaiškinate savo bepročiams, ką darote ir kodėl darote taip, o ne kitaip; nepasakojate jiems, ką galvojate. Todėl pasilaikykite tai, ką sužinosite, vien sau – tegul tos žinios kaupiasi ir auga ten, kur joms ir dera. Mes abu laikysime tai, ką žinome, čia ir čia, – jis palietė ranka mano krūtinę kairėje pusėje ir kaktą, o paskui savo. – Dabar turiu pagalvoti vienas. Vėliau jums papasakosiu.

– Kodėl ne dabar? – nustebau. – Ar taip nebūtų geriau? Mes abu rastume kokią išeitį!

– Mano bičiuli Džonai, kai grūdas užauga, bet dar nėra prinokęs, kai jame yra motinos žemės pienas, ir saulė dar nenuauksino jo savo

spinduliais, artojas skina varpą, patrina ją grublėtais delnais, nupučia akuotus ir sako: „Žiūrėk, geras grūdas, bus geras derlius, kai jis subręs“.

Nesupratau, kurlink jis suka kalbą, ir jam tą pasakiau. Tuomet jis suėmė mano ausį ir, juokais ją pasukiojęs kaip kadaise per paskaitas, tarė:

– Gerasis artojas taip sako tada, kai žino, – ne anksčiau. Niekas nematė žemdirbio, panūdusio sužinoti, ar gerai auga grūdai, kasinėjančio žemę. Taip elgiasi tik vaikai, žaisdami ūkininkus, o ne žmonės, iš to pelnantys sau duoną. Dabar supratote, bičiuli Džonai? Aš pasėjau savo grūdą, ir dabar Gamtos darbas jį užauginti, jeigu jį apskritai įmanoma užauginti. Vilties yra, ir aš palauksiu, kol grūdas sudygs.

Jis nutilo, matyt, pamanęs, kad supratau. Paskui tarė paniuręs:

– Jūs visą laiką stropiai dirbote, jūsų ligos istorijų žurnalas būdavo storesnis už kitų. Anuomet buvote studentas, dabar – gydytojas. Tikiu, kad nepraradote anų dienų gero įpročio. Atminkite, mano bičiuli, kad žinios yra stipresnės už atmintį, ir mums nedera pasikliauti silpnesniąja puse. Net jeigu jūs ir turėjote didelę praktiką, leiskite pareikšti jums, kad mūsų mielos panelės atvejis gali būti – pabrėžiu, pasakiau gali būti – mums toks įdomus, kad visi kiti prieš jį, kaip čia sakoma, katės skerstuvės. Gerai įsidėkite tai galvon. Iš to, ką pasakiau, nieko nėra nereikalingo; žymėkitės net savo abejones ir spėliojimus. Vėliau jums gali būti įdomu, ar teisingai spėjote. Mokomasi iš klaidų, o ne pasiekimų!

Kai aš jam nupasakojau Liusės ligos simptomus – jie tebebuvo tie patys, tik daug ryškesni – jis labai paniuro, bet nutylėjo. Jis at-

sivežė lagaminėlį su daugybe instrumentų ir vaistų, „klaikių mūsų naudingo amato įrankių“, kaip jis sykį juos pavadino vienoje savo paskaitų – gydomojo meno profesoriaus įrangos. Namuose mus pasitiko ponia Vestenra. Ji buvo susirūpinusi, bet ne taip baisiai kaip tikėjausi. Gamta, kartą nusiteikusi geranoriškai, pasirūpino priešnuodžiais ir nuo mirties baisumų. Ir štai dabar, kai kiekvienas smūgis gali ją pribaigti, viskas taip susitvarkė, kad net asmeniniai dalykai, net prisirišimas prie dukters, kurią ji taip myli, tarsi nuslysta jos sąmonės paviršiumi. Matyt, Motina Gamta suvyniojo svetimkūnį į kažkokios nejautrios materijos apvalkalą, saugantį nuo pikto; tad nederėtų kaip per gaisrą smerkti žmonių už egoizmą, nes šaknys gali slypėti daug giliau, nei mums atrodo.

Manydamas, kad neblogai nutuokiu apie sielos patologiją, nusprendžiau, kad poniai Vestenra nereikėtų būti prie Liusės ilgiau ar galvoti apie jos ligą daugiau nei būtina. Ji nedvejodama su tuo sutiko – taip noriai, kad aš ir vėl pajutau gelbstinčią gyvybę Gamtos ranką. Mus su Van Helsingu palydėjo į Liusės kambarį. Jeigu vakar jos vaizdas mane sukrėtė, tai šiandien aš tiesiog pasibaisėjau. Vaiduokliškai išblyškusi, balta kaip kreida, raudonis išnykęs nuo lūpų ir dantenų, skruostikauliai išsišovę; sunku be skausmo žiūrėti ir klausytis jos alsavimo. Van Helsingo veidas buvo kaip iš marmuro, suraukti antakiai beveik susilietė viršum jo nosies. Liusė gulėjo nejudėdama, rodės, iš silpnumo negalėdama ištarti nė žodžio, tad kelias minutes visi tylėjome. Paskui Van Helsingas gestu paprašė mane išeiti su juo. Vos uždaręs duris, jis vikriai nužingsniavo koridorium iki kitų durų, kurios buvo praviros, vienu ypu patraukė mane paskui save ir užtrenkė duris iš vidaus.

– Dieve mano, – sudejavo jis, – tai baisu. Negalima gaišti. Ji mirs, netekusi tiek daug kraujo, jo neužteks palaikyti širdies veiklai. Reikia nedelsiant perpilti jai kraują. Kieno – jūsų ar mano?

– Aš jaunesnis ir stipresnis, profesoriau. Leiskite man.

– Tučtuojau pasiruoškite! Atsinešiu savo lagaminą. Aš jau viską paruošiau.

Nulipę laiptais žemyn, išgirdome beldimą į svetainės duris. Jau buvome ties prieškambariu, kai kambarinė atidarė duris, ir pro jas bėgte įbėgo Artūras. Jis puolė prie manęs energingai šnabždėdamas:

– Džekai, aš taip nerimavau. Viską perskaičiau tarp eilučių ir stačiai vietos sau negalėjau rasti. Tėvui jau geriau, todėl atlėkiau čia pats pasižiūrėti. Ar šis džentelmenas – daktaras Van Helsingas? Nuoširdžiai dėkoju jums, sere, kad atvykote.

Pirmą akimirką profesorius, išvydęs tokiu netinkamu laiku įsibrovusį jaunuolį, pyktelėjo, bet paskui atidžiau nužvelgė tvirto sudėjimo vyrą ir suprato, kad priešais jį – jaunas, stiprus, trykšte trykštantis sveikata vaikinas, ir jo akys sužibo. Nieko nelaukdamas ištiesė ranką ir tarė:

– Sere, jūs pasirodėt pačiu laiku. Jūs mylite savo jaunąją panelę. Jai bloga, labai bloga. Ne, žmogau, taip nedarykit, – ūmai pridūrė jis, nes Artūras susmuko ant kėdės smarkiai išbaldamas. – Jūs turite jai padėti. Jūsų galioje padaryti daugiau už kitus, ir jūsų drąsa bus geriausia pagalba.

– Kokios iš manęs laukiate pagalbos? – dusliai paklausė Artūras. – Sakykit – aš padarysiu. Mano gyvenimas – jos gyvenimas, ir dėl jos esu pasiryžęs paaukoti paskutinį kraujo lašą.

Žinojau, kad profesorius buvo didelis pokštininkas, ir neišplėčiau akių išgirdęs jo atsakymą.

– Mano jaunasis sere, tiek daug man nereikia – tik jau ne paskutinio lašo!

– Ką turiu daryti?

Artūro žvilgsnis liepsnojo, šnervės virpėjo iš nekantrumo. Van Helsingas paplojo jam per petį.

– Ką jau čia! – pasakė jis. – Jūs tvirtas vyrukas, o mums kaip tik tokio ir reikia. Jūs tiksit labiau už mane ir mano bičiulį Džoną.

Artūras stovėjo nustėręs iš nustebimo, todėl profesorius ėmė maloniai aiškinti:

– Jaunoji panelė jaučiasi prastai. Ji neteko daug kraujo, o kraujas jai – gyvybė arba mirtis. Mudu su bičiuliu Džonu pasitarėm ir rengiamės atlikti tai, kas vadinama kraujo perpylimu. Reikia perpilti kraują iš pritvinkusių venų į tuščias, jo ištroškusias. Džonas buvo pasiryžęs duoti savo kraują, nes jis jaunesnis už mane ir stipresnis, – sulig tais žodžiais Artūras sugriebė mano ranką ir tylėdamas tvirtai ją spustelėjo, – bet dabar čia esate jūs ir jūs labiau tinkate už mudu abu, seną ir jauną, daug jėgų išeikvojančius galvojimui. Mūsų nervai ne tokie stiprūs ir mūsų kraujas ne toks kaip jūsų!

Artūras pasisuko į jį ir tarė:

– Jei tik žinotumėt, su kokiu džiaugsmu aš dėl jos mirčiau, suprastumėt, kad...

Sunkiai tramdydamas susijaudinimą jis nutilo.

– Gerasis berniuk, – tarė Van Helsingas. – Netoli ta diena, kai nesigailėsite to, ką padarėte iš meilės jai. Jums bus leista ją vieną kartą pabučiuoti, o paskui – kai tik duosiu ženklą – išeisite. Ir anei

šnipšt motinai, jūs žinote, ką tai reiškia! Jokio sukrėtimo, nes bet kokia užuomina apie tai baigsis tik vienu. Eime!

Užlipę laiptais, pasiekėme Liusės kambarį. Artūras pasiliko už durų, kaip jam buvo liepta. Liusė pasuko galvą ir pasižiūrėjo į mus, tačiau nieko nepasakė. Ji nemiegojo, bet neturėjo jėgų praverti burnos. Šnekėjo tik jos akys – ir viskas. Kažką išsiėmęs iš savo lagamino, Van Helsingas išdėliojo ant atokiai stovinčio stalelio, kad nebūtų matyti. Paskui paruošė migdomuosius ir, priėjęs prie lovos, gyvai tarė:

– Na, mažoji panele, štai jūsų vaistai. Išgerkite kaip klusnus vaikas. Na, kilstelėsiu jus, kad būtų lengviau. Štai taip.

Ji pabandė pasikelti pati, bet veltui. Nustebau pamatęs, kad vaistai ėmė veikti tik po ilgo laiko. Tiesą sakant, tai bylojo apie išsekusį jos organizmą. Atrodė, kad laikas sustojo vietoje belaukiant, kol jos akyse virptelės miegas. Galų gale narkotikas ėmė veikti, ir Liusė užmigo. Kai profesorius liko patenkintas, jis pakvietė kambarin Artūrą ir paprašė nusivilkti švarką. Paskui tarė:

– Dabar pats laikas jūsų bučiniui – kol aš ruošiu stalą. Bičiuli Džonai, padėkite man!

Mes nematėme, kaip Artūras palinko virš jos.

Pasisukęs į mane, Van Helsingas tarė:

– Jo kraujas toks stiprus ir švarus, kad apsieisime be defibriliacijos.

Paskui vikriai, tačiau tiksliais judesiais Van Helsingas atliko operaciją. Atrodė, kad perpilant kraują į jos kūną vėl grįžta gyvybė, o blykštantis Artūro veidas šviesteli iš laimės. Po pusvalandžio sunerimau, nes kraujo nutekėjimas ėmė atsiliepti Artūrui. Kokį baisų išbandymą turėjo ištverti Liusės organizmas, kad net Artūras, ati-

davęs jai didelę dalį savo gyvasties, išsekdamas pats, grąžino jai toli gražu ne visas jėgas. Profesoriaus veidas liko suakmenėjęs; jis stovėjo su laikrodžiu rankoje, įdėmiai žiūrėdamas tai į ligonę, tai į Artūrą. Girdėjau savo širdies plakimą. Pagaliau jis tarė:

– Kol kas nesijaudinkite. Pakaks. Prižiūrėkite Artūrą. Aš pasirūpinsiu ja.

Kai viskas buvo baigta, pamačiau, koks Artūras nusilpęs. Aptvarstęs žaizdą paėmiau jį už rankos ir ketinau vestis iš kambario, bet Van Helsingas, net neatsisukęs mūsų pusėn, – rodos, turėdamas akis pakaušyje – tarė:

– Dosnusis įsimylėjėlis, manau, nusipelnė dar vieno bučinio, kurį netrukus ir gaus.

Baigęs operaciją, jis pataisė ligonės pagalvę. Jam tą darant juodas velveto kaspinas, kurio ji, kiek pamenu, niekada nenusirišdavo nuo kaklo, papuoštas senovine deimantine sage, dovanota sužadėtinio, šiek tiek nusmuko, atidengdamas raudoną taškelį ant jos kaklo. Artūras nieko nepastebėjo, bet aš išgirdau, kaip Van Helsingas su švilpesiu giliai įkvėpė oro, išduodamas jį apėmusius jausmus. Akimirką padvejojęs, jis pasisuko į mane ir pasakė:

– Veskite tą narsuolį žemyn, įpilkite jam portveino ir liepkit pagulėti. Paskui tegul keliauja namo – daug miega ir valgo, kad atgautų jėgas. Jam čia negalima pasilikti. Minutėlę, sere! Kiek suprantu, jums rūpi rezultatas. Taigi turėkite galvoje, kad operacija pavyko visais atžvilgiais. Jūs šįkart išgelbėjote jai gyvybę ir galite ramia širdim traukti namo, ir žinokite, kad viskas gerai. Vėliau, kai ji atsigaus, aš jai viską papasakosiu; jos meilė nesumažės už tai, ką padarėte. Sudie!

Kai Artūras išėjo, grįžau kambarin. Liusė tykiai miegojo, bet dabar ji alsavo pilna krūtine, antklodė ritmingai kilnojosi. Prie lovos, nenuleisdamas akių nuo ligonės, sėdėjo Van Helsingas. Velveto kaspinas vėl buvo savo vietoje. Paklausiau pašnibždom:

– Ką jūs manote apie tą žaizdelę ant kaklo?

– O jūs?

– Dar gerai neapžiūrėjau, – atsakiau jam ir pabandžiau palaisvinti kaspiną. Ant kaklo paviršinės venos išvydau du nedidelius, tačiau nesveikos išvaizdos raudonus taškelius. Neatrodė, kad tai būtų kokia liga, tačiau žaizdelių kraštai buvo pabalę ir tarsi išbrinkę. Iškart toptelėjo galvon, jog ta žaizdelė, kad ir kokia būtų jos prigimtis, gali būti kalta dėl nukraujavimo, bet tučtuojau nusikračiau tos minties, nes tai neįmanoma. Visas patalas būtų buvęs raudonas nuo kraujo, kurio mergina tiek neteko, jog ir po perpylimo liko pablyškusi.

– Na? – paklausė Van Helsingas.

– Ką gi, nieko negaliu suprasti.

Profesorius atsistojo.

– Turiu šįvakar grįžti į Amsterdamą, – tarė jis. – Reikia paskaitinėti šį bei tą ir kai ką pasiimti. Jūs privalote likti čia visą naktį ir nenuleisti nuo jos akių.

– Ar reikės slaugės?

– Mudu su jumis esam geriausios slaugės. Budėkite pernakt, pasirūpinkit, kad ji sočiai pavalgytų ir kad jos niekas netrikdytų. Nesumerkite akių iki pat ryto. Vėliau išsimiegosime – mes abu. Grįšiu kaip galėdamas greičiau. Tada galėsim pradėti.

– Pradėti? – nustebau. – Ką, po šimts pypkių, turit galvoj?

– Pamatysim! – burbtelėjo daktaras, skubėdamas pro duris.

Po akimirkos jis vėl pasirodė tarpdury ir iškėlęs pirštą pridūrė:

– Atminkite, atiduodu ją jūsų globai, ir jeigu ją paliksite ir atsitiks nelaimė, jūs pats vėliau negalėsite užmigti!

DR. SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

Rugsėjo 8-oji

Visą naktį išsėdėjau prie Liusės. Migdomųjų poveikis išblėso pavakare, ir Liusė pabudo niekieno nežadinama. Dabar tai buvo tarsi visai kita mergina. Pasitaisė jos nuotaika, grįžo net linksmumas, bet jai nepavyko paslėpti didžiulio išsekimo pėdsakų. Kai pasakiau poniai Vestenra, jog Van Helsingas liepė man nesitraukti nuo Liusės, ji kone nusišaipė, rodydama, kokia jos duktė sustiprėjusi ir gerai nusiteikusi. Tačiau aš nenusileidau ir ėmiau ruoštis ilgam budėjimui. Kai kambarinė parengė ligonę nakčiai, aš įėjau į kambarį, per tą laiką spėjęs pavakarieniauti, ir atsisėdau prie lovos. Liusė nepuolė prieštarauti ir žiūrėjo į mane dėkingomis akimis, vos tik mudviejų žvilgsniai susitikdavo. Po ilgos tylos imdavo atrodyti, kad Liusė, sukaupusi visas jėgas, veja šalin snaudulį. Tai kartojosi kelis kartus, jos pastangos buvo vis atkaklesnės, o pertraukos vis trumpesnės. Daugiau neabejojau – ji stengiasi neužmigti, todėl paklausiau:

– Jūs nenorite užmigti?

– Taip, aš bijau.

– Bijote užmigti? Kodėl? Juk tai visų trokštama gamtos dovana.

– O, jūs ne toks kaip aš – jeigu jums miegas būtų siaubo nuojauta!

– Siaubo nuojauta? Ką tai reiškia?

– Nežinau, tikrai nežinau! Ir tai baisiausia! Silpnumas apninka mane per miegus, ir man klaiku darosi vien pagalvojus, kad greitai vėl ateis naktis.

– Tačiau, brangute, šiąnakt galite miegoti ramiai. Aš liksiu čia su jumis ir galiu prižadėti, jog nieko neatsitiks.

– Ak, jumis aš galiu pasitikėti!

Nutariau nepraleisti progos ir iškamantinėti ją.

– Pažadu, kad vos išvydęs, jog jus kamuoja blogi sapnai, – pažadinsiu!

Sulig tais žodžiais ji giliai, su palengvėjimu atsiduso ir tą pat akimirką užsnūdo.

Išbudėjau prie jos visą naktį. Ji nė sykio nekrustelėjo: slinko valanda po valandos, o ji miegojo giliu ir ramiu miegu. Jos burna liko truputį pravira, o krūtinė kilnojosi su švytuoklės reguliarumu. Veide švietė šypsena, ir buvo aiškiai matyti, jog joks košmaras netrikdė dvasios ramybės.

Anksti rytą pasirodė kambarinė, tad aš grįžau namo, turėdamas daug savų rūpesčių. Nusiunčiau trumpas telegramas Van Helsingui ir Artūrui, pranešdamas, jog operacijos rezultatai puikūs. Visą dieną iš manęs atėmė aibė pradėtų ir neužbaigtų darbų, ir tik kai ėmė temti, radau laiko pasiteirauti apie savo pacientą zoofagą. Naujienos geros: praeitą dieną ir naktį jis buvo ramus. Telegrama iš Amsterdamo nuo Van Helsingo: profesorius pataria man šią naktį praleisti

Hilingame, nes ten galiu būti reikalingas. Jis pats išvyksta vakariniu traukiniu ir Londone bus rytą.

Rugsėjo 9-oji

Hilingamą pasiekiau pavargęs ir nusikamavęs. Dvi naktis paeiliui beveik nesudėjau nė bluosto, ir nuo išsekimo vargiai begalėjau sudurstyti kokią mintį. Liusė nemiegojo ir buvo linksma. Paspaudusi ranką, ji žvilgtelėjo į mane ir tarė:

– Šiandien nereikia prie manęs budėti. Jūs nuvargote. Aš vėl puikiai jaučiuosi – tikrai, ir jeigu kam nors čia reikia priežiūros, tai tik jums.

Nenorėjau su ja ginčytis ir nuėjau vakarieniauti. Liusė ėjo kartu, ir aš, pamalonintas jos žavios kompanijos, puikiai pavakarieniavau, pasiskaninęs valgį pora taurių puikaus portveino. Paskui Liusė nusivedė mane laiptais aukštyn ir parodė kambarį šalia jos miegamojo, kur jaukiai spragsėjo židinio ugnis.

– O dabar, – kalbėjo ji, – jūs turite nakčiai likti čia. Paliksiu praviras abejas duris. Galite gultis ant kanapos, nes puikiai žinau, kad jūs, daktare, nieku gyvu neisite miegoti, kol jums prieš akis šmėkščios ligonis. Jeigu man ko nors reikės, aš šūktelėsiu, ir jūs galėsite iškart ateiti.

Man užteko jėgų tik tyliai linktelėti galvą, nes buvau pavargęs kaip šuo, ir net norėdamas nebūčiau išsėdėjęs iki ryto. Tad, dar sykį išgavęs jos pažadą mane pakviesti, jei ko reikės, atsiguliau ant kanapos ir nugrimzdau užmarštin.

LIUSĖS VESTENRA DIENORAŠTIS

Rugsėjo 9-oji

Šįvakar aš tokia laiminga. Buvau taip baisiai išsekusi, kad dabar, kai galiu vaikščioti ir galvoti, gyvenimas atrodo kaip saulės šviesa po niūraus debesuoto dangaus. Kartais Artūras būna visai šalia manęs. Aš tarsi jaučiu, kaip jo artumas šildo mane. Manau, kad ligoniai ir šiaip nusilpę žmonės – didesni savanaudžiai, daugiau besirūpinantys savimi, tuo tarpu sveikata ir jėgos atveria kelius Meilei, kuri mintimis bei jausmais klajoja, kur tik įsigeidžia. Žinau, kur klajoja mano mintys. Jei tik Artūras tai žinotų! Mano brangusis, mano brangusis, tavo ausyse turi spengti tau miegant, kaip kad maniškėse spengia man budint. O, koks palaimingas buvo praeitos nakties poilsis! Kaip gerai aš miegojau tam gerajam daktarui Sjuardui sėdint šalia. Ir šiąnakt nieko nebijau, nes jis visai čia pat, tereikia šūktelėti. Ačiū visiems, kurie man tokie geri. Ačiū Viešpačiui! Labanakt, Artūrai.

DR. SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 10-oji

Ant kaktos pajutau profesoriaus ranką ir tą pat akimirką nubudau. Prie to greit įpranti – bent jau pamišėlių namuose.

– Na, kaip ligonė?

– Kai iš jos išėjau, tiksliau, – kai ji paliko mane, jautėsi kuo puikiausiai, – paaiškinau.

– Eime, žvilgtelėsime.

Ir mudu nuėjome į jos kambarį. Aš tyliai priėjau prie lango pakelti nuleistą užuolaidą, o Van Helsingas tuo tarpu minkštais it katės žingsniais prisiartino prie lovos.

Jis kilstelėjo lovos užuolaidą, ir kai tik išaušusio ryto spinduliai užliejo kambarį, išgirdau švilpiantį profesoriaus kvėpavimą. Žinojau, kaip retai pasigirsta tas garsas, ir mano nugara nuėjo pagaugais. Profesorius žengė atatupstas, o viską paaiškino siaubo kupinas jo šūksmas „Gott im Himmel!"* ir agonijos iškreiptas veidas. Kilstelėjęs ranką jis parodė man į lovą, skausmo iškreipti plieniniai jo veido bruožai buvo pelenų baltumo. Man ėmė virpėti keliai.

Lovoje, tarsi apsvaigusi, gulėjo vargšė Liusė – dar baisiau išblyškusi ir išsekusi nei pirmiau. Baltos buvo net jos lūpos; atrodė, kad net dantenos buvo atšokusios nuo dantų, taip, kaip po sunkios ligos mirusiems žmonėms. Van Helsingas pakėlė kojį, ketindamas treptelėti iš pykčio, bet intuicija ir ilgų metų patirtis padėjo susitvardyti, ir jis tyliai nuleido kojį ant grindų.

– Greičiau! – riktelėjo. – Atneškit brendžio.

Nulėkiau į svetainę ir tuoj pat grįžau su ropine. Jis sudrėkino blyškias nelaimingosios lūpas, paskui abu įtrynėme plaštakas ir krūtinę. Van Helsingas palinko pasiklausyti širdies plakimo, ir po kelių kupinų agonijos minučių pagaliau išgirdau:

* Viešpatie aukščiausias! (*vok.*)

– Dar ne vėlu. Ji vos ne vos plaka. Visas mūsų triūsas nuėjo veltui, turim pradėti iš naujo. Neturim jaunojo Artūro, tad likote jūs, bičiuli Džonai.

Kalbėdamas jis ėmė traukti iš savo lagamino kraujo perpylimui reikalingus instrumentus, o aš laukiau pasiraitojęs marškinių rankovę. Nebuvo sąlygų šiuo metu suleisti opijaus, bet jo ir nereikėjo, todėl negaišdami nė minutės pradėjome operaciją. Praslinko kiek laiko – man tai buvo visa amžinybė, nes justi, kaip iš tavo kūno siurbiamas kraujas, nesvarbu, kad savo noru, baisu – Van Helsingas perspėjamu gestu iškėlė pirštą.

– Nejudėkite! Bijau, kad grįžtant jėgoms ji gali pabusti, o tai būtų pavojinga, labai pavojinga. Bet aš apsidrausiu. Padarysiu hipoderminę morfijaus injekciją.

Paskui jis ėmė tai daryti mitriais įgudusių rankų judesiais. Matyt, Liusei padėjo, nes nuoalpis nejučia virto giliu narkotiniu miegu. Savo širdyje aukštinausi, matydamas, kaip ant jos skruostų ir lūpų užsižiebia tolima raudonio prošvaistė. Nė vienas vyras nesupras, pats to neišbandęs, ką reiškia žinoti, kad tavo gyvybės syvai tvinksi mylimos moters gyslomis.

Profesorius kritišku žvilgsniu stebėjo mane.

– Pakaks, – tarė jis.

– Kodėl? – šokau prieštarauti. – Iš Arto paėmėte daug daugiau...

– Jis ją myli, jis – jos sužadėtinis. Jūsų laukia didelis darbas jos ir kitų labui, o tiek, kiek paėmiau, šiam kartui užteks, – liūdnai šyptelėjęs baigė profesorius.

Po operacijos jis ėmė rūpintis Liuse, o aš pirštu užspaudžiau žaizdą ant rankos ir atsiguliau, laukdamas, kol jis turės laiko prieiti prie manęs; svaigo galva ir jaučiau silpnumą. Galop jis aptvarstė mano žaizdą ir nusiuntė mane žemyn išgerti taurės vyno. Kai buvau prie durų, jis staiga sušnabždėjo:

– Atminkite, kad tai reikia laikyti paslaptyje. Jeigu staiga vėl pasirodytų sužadėtinis – nė žodžio jam. Pirma, jis išsigąstų, be to, imtų pavydėti. To nereikia. Taip ir padarykim!

Kai sugrįžau, jis atidžiai nužvelgė mane ir tarė:

– Neblogai atrodote. Eikite į aną kambarį, atsigulkite ant kanapos ir pailsėkite. Paskui pasirūpinkite sočiais pusryčiais ir vėl grįžkite.

Išpildžiau visus jo paliepimus, nes žinojau, kokie jie išmintingi. Mano pareiga buvo atlikta, ir reikėjo pasirūpinti savo jėgomis. Buvau nusilpęs, ir tas silpnumas užgožė mintis apie tai, kas nutiko Liusei. Užmigau ant kanapos nesiliaudamas galvoti, kodėl Liusė taip staiga atkrito, kokiu būdu ji galėjo netekti tiek kraujo be jokios matomos priežasties. Matyt, tos mintys nepaliko manęs ir miegant, nes prieš akis visąlaik stovėjo tie du raudoni taškeliai ant kaklo.

Išsimiegojusi beveik iki vidurdieno, Liusė pabudo žvali ir stipri, nors ir silpnesnė negu po pirmos operacijos. Van Helsingas, baigęs ją apžiūrėti, išėjo pasivaikščioti, prieš tai liepęs man nė akimirkai nenuleisti nuo jos akių. Iš svetainės apačioje atsklido jo balsas: profesorius klausė kelio į artimiausią telegrafą.

Liusė atsainiai šnekučiavosi su manimi ir, matyt, net neturėjo supratimo apie tai, kas jai nutiko. Stengiausi ją linksminti pasakoda-

mas visokias įdomybes. Atėjusi aplankyti motina taip pat nepastebėjo jokių pasikeitimų ir dėkinga tarė:

– Mes jums tiek skolingos, daktare Sjuardai, už jūsų gerą širdį, bet turite nepamiršti savęs ir nepervargti. Jūs ir pats esate pablyškęs. Jums reikia žmonos, kuri jus slaugytų ir prižiūrėtų – tikra tiesa!

Jai bekalbant, Liusė apsipylė raudoniu, bet tik akimirką, nes iškankintomis venomis dar negalėjo suplūsti tiek kraujo į galvą. Po tokių pastangų ji vėl smarkiai išbalo ir įdėmiai pažiūrėjo man į akis. Aš nusišypsojau, linktelėjau galvą ir pridėjau pirštą prie lūpų. Atsidususi ji vėl nugrimzdo ant pagalvių.

Van Helsingas grįžo po poros valandų ir pasakė man:

– Keliaukite dabar namo, daug valgykite ir gerkite. Sustiprėkite, šią naktį aš čia pasiliksiu ir pabudėsiu prie panelės. Mudviem vieniems reikia ją stebėti ir niekam neprasitarti nė žodeliu. Tam turiu rimtų priežasčių. Ne, nekamantinėkite manęs, galvokite ką tinkamas. Galit laukti pačių keisčiausių dalykų. Labanakt.

Svetainėje dvi kambarinės priėjo prie manęs ir ėmė prašytis pabudėti prie Liusės naktį. Sužinojusios, jog Van Helsingas leido slaugyti tik man arba ėmėsi to pats, jos ėmė maldauti, kad perkalbėčiau „užsienietį džentelmeną“. Mane sujaudino jų gerumas. Gal kaltas mano nusilpimas, o gal tai Liusės nuopelnas, kad jos taip rodė savo gerą širdį. Namo spėjau grįžti vėlyviems pietums. Apėjau palatas – viskas tvarkoje – ir sėdau prie dienoraščio, kol suims miegas. Jau beveik snaudžiau.

Rugsėjo 11-oji

Papietavęs nuėjau į Hilingamą. Van Helsingą radau linksmai nusiteikusį, o ir Liusė atrodė kuo puikiausiai. Netrukus po mano pasirodymo profesorius gavo didelį siuntinį iš užsienio. Jis iškilmingai ir, žinoma, šiek tiek koketuodamas – atplėšė jį ir ištraukė didelę puokštę baltų gėlių.

– Tai jums, panele Liuse.

– Man? O, daktare Van Helsingai!

– Taip, mieloji, bet ne akims ganyti. Tai vaistai.

Liusė patempė lūpytę.

– Ne, ne, tai ne kokiam šlykščiam nuovirui, todėl nereikia raukyti tos žavios nosytės, antraip būsiu priverstas pasakyti savo draugui Artūrui, kokios kančios jo laukia žiūrint į taip sudarkytą jo mylimą grožį. Aha, panelyte, štai nosis vėl savo vietoje. Gėlės gydo, bet jūs nežinote, koks jų veikimas. Iškaišysiu jomis palangę, nupinsiu vainiką jums ant kaklo, kad geriau miegotumėte. Taip! Kaip ir lotoso žiedai, jos privers jus pamiršti savo vargus. Jos kvepia kaip Letos vandenys ir kaip jaunystės šaltinis, kurio konkistadorai ieškojo Floridoje ir rado pernelyg vėlai.

Kol profesorius kalbėjo, Liusė žiūrinėjo gėles ir uostė jas. Paskui nuleido puokštę ir pusiau juokais, pusiau su panieka tarė:

– O, profesoriau, man atrodo, kad mane apgaudinėjate. Juk tai paprastas česnakas!

Didžiulei mano nuostabai, profesorius pašoko ant kojų, sukando savo plieninius žandikaulius, suraukė vešliuosius antakius ir pratrūko:

– Apgaudinėju?! Aš niekada neapgaudinėju! Viskas, ką darau, turi prasmę, ir perspėju, kad nematyčiau jokio priešgyniavimo! Būkite atsargesnė – jei ne savo pačios, tai bent kitų labui!

Paskui, matydamas, kad Liusė krūptelėjo – buvo ko išsigąsti – jau švelnesniu balsu pridūrė:

– O, mieloji panele, nebijokite manęs. Aš linkiu jums tik gero, bet tos paprastos gėlės turi vieną didelę dorybę. Žiūrėkit, aš pats dėlioju jas kambaryje, aš pats nupinu vainiką, kurį uždėsiu jums ant kaklo. Bet nurykit liežuvį! Nė žodžio nė vienam smalsuoliui, kurių apstu. Mes turime paklusti, o tylėjimas yra paklusnumo dalis, ir paklusnumas grąžins jums jėgas ir atiduos į mylinčias rankas, kurios jūsų išsiilgo. Dabar pasėdėkite ramiai. Eime, bičiuli Džonai, padėsite man iškaišyti kambarį česnaku, kurį man atsiuntė iš Harlemo mano draugas Vanderpolas; jis ten ištisus metus augina žoleles savo šiltnamiuose. Teko vakar siųsti jam telegramą, kitaip šiandien jų nebūtumėm gavę.

Mes nuėjome į kambarį nešini gėlėmis. Profesoriaus elgesys išties buvo sunkiai suprantamas, neaprašytas nė vienoje mano skaitytų farmakopėjų. Pirmiausia jis sandariai uždarė langus ir užšovė visas sklendes, paskui, paėmęs kuokštą gėlių, ištrynė jomis lango rėmus, tarsi norėdamas būti tikras, jog kiekvienas kambarin įsiveržęs vėjo gūsis bus sklidinas česnako kvapo. Paskui įtrynė visą durų staktą – viršų, šonus; tą pat padarė ir su židiniu. Viskas atrodė taip keistai, kad aš neištvėriau.

– Ką gi, profesoriau, žinau, kad nieko nedarote šiaip sau, tačiau turiu prisipažinti, šiandien mane stebinate. Gerai, kad čia nėra skep-

tikų, antraip sulauktumėt priekaišto, jog bandote užkeikti kambarį nuo piktų dvasių.

– Galbūt, – ramiai atšovė profesorius ir ėmė pinti Liusei vainiką.

Mudu palaukėm, kol Liusė baigs vakarinį tualetą, ir, kai ji jau buvo lovoje, jis įėjo į kambarį ir savo rankomis uždėjo jai ant kaklo česnakų vainiką. Atsisveikindamas tarė:

– Labai prašau jūsų nenusiimti jo. Net jei oras kambaryje bus troškus, neatidarykite naktį nei lango, nei durų.

– Pažadu, – tarė Liusė, – ir tūkstantį kartų dėkoju už jūsų gerumą! O, kuo aš nusipelniau tokių draugų?

Kai važiavome namo fajetonu, laukusiu manęs gatvėje, Van Helsingas pasakė:

– Šiąnakt galiu ramiai miegoti, o išsimiegoti man reikia – dvi naktys kelionėje, dvi dienos prie knygų, kitos dienos nerimas ir naktis budėjimo nesumerkiant akių. Rytoj rytą užsukite manęs paimti, abu važiuosim aplankyti mūsų gražuolės, dar labiau sustiprėjusios po mano „užkeikimo“, cha cha!

Jis atrodė toks savimi pasitikintis, jog aš, prisiminęs, kaip pasiklioviau savim praeitą naktį, pasibaigusią liūdnai, pajutau nugara perbėgant šaltuką. Ko gero, tik per savo silpnumą nepasakiau apie tai profesoriui, bet vis tiek negalėjau nusikratyti baime – tramdžiau ją tarsi besitvenkiančias ašaras.

XI

LIUSĖS VESTENRA DIENORAŠTIS

Rugsėjo 12-oji

Kokie jie visi man geri! Tasai daktaras Van Helsingas toks mielas.

Įdomu, kodėl jis taip rimtai žiūri į tas gėles? Aš net pabūgau – toks jis buvo įširdęs. Bet turbūt jo tiesa, nes nuo tų gėlių jaučiuosi ramesnė. Jau ir vienai nakčia likti nebaugu, ir miegoti galiu be siaubo. O juk kaip man teko grumtis su miegu: neišsimiegojus – kančia, o užmigti baisu, nes sapnuose laukia košmaras! Kokie laimingi žmonės, nejaučiantys baimės, kuriems miegas atneša ne šiurpulius, o vien palaimą ir saldžius sapnus. Štai guliu šiąnakt, tikėdamasi miego, tarsi Ofelija pjesėje – „kaip nuotaka jauna, gyvų gėlių vainikais apkaišyta“. Niekad anksčiau nemėgau česnako, bet dabar net džiaugiuosi. Jo kvapas dvelkia ramybe, jaučiu, kaip atsėlina miegas. Labanakt visiems.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 13-oji

Užsukau į Berklį ir profesorių radau kaip visuomet pasirengusį. Mūsų laukė iš viešbučio užsakytas kabrioletas. Profesorius pasiėmė savo lagaminą, be kurio dabar nekelia iš namų kojos.

Viską dėstysiu iš eilės. Hilingamą su Van Helsingu pasiekėme aštuntą valandą. Buvo gražus rytas, skaisčiai švietė saulė, ir ore tvyrojo ankstyvo rudens nuojauta, tarsi ženklas, kad gamta užbaigė metų darbą. Lapai puošėsi nuostabiausiomis spalvomis, bet dar nekrito. Įėję į namą sutikome ponią Vestenra, einančią iš kambario. Ji visuomet ankstyva. Šiltai su mumis pasisveikinusi, ji tarė:

– Nudžiugsite išgirdę, kad Liusė jaučiasi geriau. Vargšelė dar tebemiega. Tik pravėriau duris, bet vidun nėjau, bijodama ją pažadinti.

Profesorius džiugiai nusišypsojo. Patrynė paskui rankas ir tarė:

– Aha! Manau, būsiu nustatęs diagnozę. Mano gydymas eina į naudą!

Į tai motina atsakė:

– Tai ne jūsų vieno nuopelnas, profesoriau. Liusės būklė šįryt tokia ir mano dėka.

– Ką jūs turite galvoj, ponia? – pasiteiravo profesorius.

– Na, naktį man parūpo, kaip ji miega, ir nuėjau į jos kambarį. Ji kietai miegojo, taip kietai, kad net nepabudo man įėjus. Bet kambaryje buvo beprotiškai tvanku. Ten buvo pilna tų bjaurių, stipriai dvokiančių gėlių, net jų vainikas Liusei ant kaklo. Bijojau, kad tas

stiprus dvokas bus pernelyg didelė našta vargšelei, todėl išnešiau visas tas puokštes ir šiek tiek pravėriau langą gurkšniui tyro oro. Manau, būsit Liuse patenkinti, tikrai.

Ji nuėjo į savo kambarį, kur paprastai anksti rytais pusryčiaudavo. Jai šnekant nenuleidau nuo profesoriaus akių ir mačiau, kaip jis pamažu bąla kaip popierius. Jam pavyko tvardytis, kol šalia stovėjo nelaimingoji moteriškė, nes žinojo, kuo viskas gali jai baigtis; net įstengė nusišypsoti atidarydamas jai duris. Tačiau vos likome vieni, jis stvėrė mane, įstūmė į svetainę ir užtrenkė duris. Pirmą kartą gyvenime regėjau visiškai sutrikusį profesorių. Nebylioje neviltyje jis iškėlė rankas viršum galvos, paskui bejėgiškai pliaukštelėjo delnais, tuomet atsisėdo ant kėdės ir, panardinęs veidą delnuose, ėmė garsiai, be ašarų raudoti, ir ta rauda veržėsi iš pačių sielos gelmių. Paskui vėl iškėlė rankas, tarytum kreipdamasis į visatą:

– Dieve! Dieve! Dieve! – kūkčiojo jis. – Kuo nusikaltome mes, kuo nusikalto vargšė mergina, kad mus užklupo tokia neganda? Ar tai lemtis, siunčiama mums iš žilos senovės pagoniško pasaulio, kad tiek turim kentėti? Ta vargšė motina, nieko nežinodama ir manydama, jog daro gera, daro viską, kad jos duktė prarastų ir kūną, ir sielą! Ir nieko jai negali atskleisti, nevalia net perspėti, nes ji mirs – mirs jos abi! Už ką man tokia nelaimė? Kodėl prieš mus susimokė visos šėtoniškos jėgos?

Staiga jis pašoko ant kojų.

– Eime! – šūktelėjo. – Eime, pažiūrėsim ir imsim veikti. Šėtonas ar ne šėtonas, ar visi velniai kartu – nesvarbu. Mes kausimės.

Jis pasiėmė prieškambaryje savo lagaminą, ir mes pasukome link Liusės kambario.

Ir vėl ėmiau atitraukinėti užuolaidas, kol Van Helsingas ėjo prie lovos. Šįkart, išvydęs baltą kaip drobė Liusės veidą, jis nekrūptelėjo, tik žiūrėjo su rūsčiu liūdesiu ir beribe užuojauta.

– To ir tikėjausi, – sumurmėjo jis su švilpesiu įkvėpdamas oro, o tai turėjo didelę prasmę.

Jis tylėdamas priėjo ir užrakino duris, o paskui ėmė dėlioti ant stalelio instrumentus dar vienam kraujo perpylimui. Seniai viską supratęs, ėmiau traukti nuo savęs švarką, tačiau jis perspėjamai iškėlė ranką ir sulaikė mane:

– Ne! Šiandien jūs atliekate operaciją. Kraujo duosiu aš. Jūs jau nusilpęs.

Kalbėdamas jis nusivilko švarką ir pasiraitojo marškinių rankovę.

Vėl operacija. Vėl narkotikas. Vėl vos matomas raudonis ant skruostų, vėl lygus kvėpavimas. Šį kartą aš ją prižiūrėjau po operacijos, kol profesorius stiprinosi ir ilsėjosi.

Paskui jis rado progą pasakyti poniai Vestenra, kad ši nieko nejudintų Liusės kambaryje neatsiklaususi, kad gėlės turi gydomųjų savybių ir kad alsuoti jų skleidžiamu aromatu – dalis jo gydymo. Paskui nusprendė viską imti į savo rankas, pasakęs, kad slaugys ją dvi naktis paeiliui ir duos žinią, kada man ateiti.

Dar po valandos Liusė pabudo žvali, judri ir, atrodo, nė kiek nepasikeitusi po siaubingo išbandymo. Ką visa tai reiškia? Pradedu bijoti, kad nuolatinis bendravimas su pamišėliais ima temdyti mano protą.

LIUSĖS VESTENRA DIENORAŠTIS

Rugsėjo 17-oji

Keturios dienos ir naktys ramybės. Aš taip sutvirtėjau, kad pati savęs nepažįstu. Atrodo, tarsi būčiau pabudusi po ilgo košmaro ir pasinėrusi į saulėtą, gaivų rytmečio orą. Lyg pro miglą atmintyje iškyla ilgi laikotarpiai baimės ir neramaus laukimo, tamsa, kurioje nerasi vietos ir viltingai kančiai, kuri aitrina sielvartą; paskui vėl užmarštis, ir vėl grįžimas gyveniman – kaip naras, išnyrantis pro storą sluoksnį vandens. Bet nuo to laiko, kai šalia manęs daktaras Van Helsingas, košmarai liovėsi. Triukšmas, mirtinai mane gąsdindavęs, šnaresys už lango, tolimi balsai, kurie atrodė visai šalia, grėslūs garsai, atsklisdavę nežinia iš kur ir liepdavę man daryti nežinia ką – viskas nuščiuvo. Galiu dabar miegoti be baimės. Nė nemanau dabar kratytis miego. Aš jau pamėgau česnaką, ir kasdien naujas ryšulys atkeliauja pas mane iš Harlemo. Šįvakar daktaras Van Helsingas išvyksta, nes vienai dienai turi reikalų Amsterdame. Bet man nereikia priežiūros. Esu pakankamai atkutusi, kad galėčiau likti viena. Dėkoju Dievui už motiną, Artūrą ir visus draugus, kurie man tokie geri! Aš net nepajusiu, kad kas nors pasikeitė, nes praėjusią naktį Van Helsingas ilgokai miegojo ant savo kėdės. Dusyk buvau pabudusi ir mačiau, kaip jis miega, bet aš vėl užsnūdau, nors medžių šakos, šikšnosparniai ar dar kažkas piktai plakėsi į langą.

„The Pall Mall Gazette“ PABĖGĘS VILKAS

Pavojingas mūsų korespondento nuotykis. Interviu su zoologijos sodo prižiūrėtoju.

Rugsėjo 18-oji

Po daugybės prašymų ir beveik tokio pat skaičiaus atsisakymų, be paliovos – it kokį burtažodį kartodamas žodžius „The Pall Mall Gazette“, – aš galop susiieškojau prižiūrėtoją tos zoologijos sodo dalies, kur įrengti voljerai vilkams. Tomas Bilderis gyvena viename iš namukų sodo teritorijoje už dramblio aptvaro, ir kai aš atėjau, jis sėdosi už stalo gerti arbatos. Tomas su žmona – vidutinio amžiaus, vaišingi žmonės, bevaikė šeima, ir jeigu jų vaišingumą laikytum vidutiniu, tai jų gyvenimą galima vadinti ganėtinai patogiu. Kol nebaigėme vakarieniauti, prižiūrėtojas nė į kalbas nesileido apie „reikalą“, ir aš mielai su tuo sutikau. Kai stalas buvo sutvarkytas, jis prisidegė pypkę ir tarė:

– Dabar, sere, galite klausti manęs ko panorėsite. Jau nerūstaukit, kad nesutikau šnekėtis apie profesinius dalykus prieš valgį. Savo vilkus, šakalus ir hienas aš pirma kviečiu gerti arbatos, o paskui pateikiu jiems klausimus.

– Kaipgi jūs jiems užduodate klausimus? – tyčia pasmalsavau, kad jis įsišnekėtų.

– Kartais lazda trankydamas galvas, kartais kasydamas paausius, kai džentelmenai netveria kailyje, norėdami pasipuikuoti prieš savo damas. Pirmasis būdas man nelabai prie širdies – baksnoti galvas, kol sukišu jiems į narvus pietus, bet aš palaukiu, kol jie, taip sakant,

baigs savo cheresą ir kavą, ir tik tada pereinu prie paausių kasymo. Atminkite, – filosofo balsu pridūrė jis, – kad mūsų ir gyvūnų prigimtyje yra daug bendra. Štai ateinate jūs su savo klausimais apie mano darbą, ir jeigu ne pusė svaro, būčiau sulaukęs smūgio net nespėjęs atsakyti. Net kada jūs beveik pašaipiai paklausėte manęs, ar nenorėčiau prašyti direktoriaus leidimo duoti jums interviu. Prašom neįsižeisti, tačiau ar aš nepasiunčiau jūsų po šimts velnių?

– Pasiuntėt.

– O kai jūs pasakėte pranešiąs mano valdžiai, kad aš keiksnoju, tai ir buvo smūgis per galvą, bet viską pakeitė pusė svaro. Aš nežadėjau urgzti, laukiau maisto, dariau tai, ką su savo dubenimis daro vilkai, liūtai ir tigrai. Bet Dievas mato, dabar, kai mano senutė išskalavo mane savo arbata, jūs galite kiek tinkamas kasyti man paausius, ir neišgirsite nė vieno urgztelėjimo. Ką gi, klokite savo klausimus. Žinau, kas jums rūpi. Tas pabėgęs vilkas.

– Būtent. Norėčiau, kad papasakotumėt apie tą įvykį. Tiesiog sakykit man, kaip tai atsitiko, o kai žinosiu faktus, man bus įdomu sužinoti jūsų nuomonę – kokios priežastys ir kaip, jūsų supratimu, baigsis visa ši istorija.

– Gerai, sere. Buvo štai kaip. Tasai vilkas, vardu Berserkeris*, buvo vienas iš trijų pilkių, kuriuos Džamrakas gavo iš Norvegijos ir kuriuos perpirkome iš jo prieš ketverius metus. Tai buvo dailus, romaus elgesio vilkas, su kuriuo niekad neturėjome bėdos. Tiesiog stebiuosi, kad ištrūko būtent jis, o ne koks kitas žvėris. Bet ką jau čia, vilkais pasitikėti galima ne daugiau, nei moterimis.

* Skandinavų legendose Berserkeris – senovės didvyris, narsus karys.

– Neklausykit, ką jis tauzija, sere, – linksmai nusijuokė ponia Tomas. – Jis tiek metų tąsosi su žvėrimis, kad reikės Dievui dėkoti, jei pats nepavirs senu vilku. Bet jis geras žmogus.

– Tai štai, sere, vakar, po šėrimo praėjus maždaug dviem valandom, aš išgirdau triukšmą. Kaip tik klojau kraiką jaunos susirgusios pumos narve, bet, išgirdęs viauksėjimą ir stūgavimą, iškart nuėjau ten. Radau Berserkerį, kuris it pasiutęs kandžiojo narvo virbus tarsi norėdamas ištrūkti. Lankytojų buvo nedaug, o šalia stovėjo tik vienas žmogus, toks ilgšis, lieknas tipas su kumpa nosimi ir smaila barzdele, kurioje sidabravo keli žili plaukai. Jo žvilgsnis vėrė tarsi durklu, akys buvo raudonos, ir jis man išsyk nepatiko. Pamaniau, kad tai jį išvydę suirzo vilkai. Jo rankos buvo aptemptos baltos odos pirštinėmis, ir, rodydamas į žvėris, jis man tarė:

– Prižiūrėtojau, tie vilkai kažin ko nerimsta.

– Gal tai jūs kaltas, – atšoviau jam, nes man nepatiko jo laikysena.

Jis nesupyko, kaip tikėjausi, tik išsiviepė, parodydamas pilną burną smailių baltų dantų.

– Ne, aš jiems nepatikčiau.

– Patiktumėt, – neatlyžau. – Jie niekada gerdami arbatą neatsisako nuo vieno kito kaulo dantims nusivalyti, o jūs atrodote tikras kaulų maišas.

Tai štai, keista buvo matyti, kad mums besišnekant žvėrys ramiai sugulė, o kai prisiartinau prie Berserkerio, jis kaip ir anksčiau leidosi glostomas. Paskui priėjo ir tasai žmogėnas, ir tetrenkia mane perkūnas, jei meluoju – jis irgi kuo ramiausiai paglostė seniui vilkui ausis!

– Atsargiau, – sakau jam. – Berserkeris labai mitrus.

– Niekis, – sako jis, – aš pripratęs.

– Jūs irgi dirbate su žvėrimis? – paklausiau nukeldamas skrybėlę, nes žmogus, kuris mainikauja žvėrimis, yra mūsų draugas.

– Ne, – aiškina jis man, – tačiau turiu kelis prisijaukinęs.

Paskui mandagiai kaip lordas kilstelėjo skrybėlę ir nuėjo sau. Senis Berserkeris lydėjo nepažįstamąjį akimis, kol šis dingo už posūkio, o paskui atsitūpė narvo kampe ir lindėjo ten visą vakarą. Na, o praėjusią naktį, vos spėjo patekėti mėnuo, vilkai ėmė vienu balsu staugti. Priežasties jokios nebuvo. Aplink nė gyvos dvasios, išskyrus iš anapus sodo, Parko gatvės atsklidusį balsą, šaukiantį savo šunį vardu. Kartą ar du buvau nuėjęs patikrinti, ar viskas tvarkoje. Taip ir buvo, o paskui staugimas ūmai liovėsi. Apie dvyliktą, prieš eidamas gulti, nutariau dar sykį patikrinti, ir tegul mane velniai griebia. Kai prisiartinau prie Berserkerio narvo, pamačiau sulankstytus ir išlaužytus virbus, o narvas buvo tuščias. Tai viskas, ką tikrai žinau.

– Gal dar koks žmogus ką nors matė?

– Vienas mūsiškių sodininkų apie tą laiką traukė namo iš pamaldų ir pamatė didelį pilką šunį, kuris brovėsi pro gyvatvorę. Bent jau jis taip sako. Aš mažai juo tikiu, nes jis apie tai neužsiminė savo moteriškei grįžęs namo, o prašneko tik po to, kai vilkas pabėgo ir kai mes visą naktį praleidom šniukštinėdami zoologijos sodą – tik tada jis ėmė sakyti neva kažką matęs. Aš manau, kad jo galvelę buvo stipriai paveikusios pamaldos.

– Ar galėtumėt kaip nors paaiškinti vilko pabėgimą?

– Ką gi, sere, – įtartinai kukliu balsu tarė jis. – Manau, kad galiu, bet nežinau, ar jums patiks mano teorija.

– Be jokios abejonės, kas gi daugiau drįs spėlioti, jei ne toks žmogus kaip jūs, didžiai patyręs darbe su žvėrimis.

– Tuomet, sere, aš šį atsitikimą aiškinčiau taip: man atrodo, vilkas pabėgo todėl, kad norėjo žūtbūt iš čia ištrūkti.

Iš to, kaip smagiai Tomas su žmona ėmė juoktis, supratau, kad jau ne pirmą sykį dėstomas šis aiškinimas, kuris buvo ne kas kita, kaip tyčia sugalvotas pokštas. Negalėjau rungtis su senuoju Tomu šmaikštumu, bet, atrodo, žinojau tikresnį kelią į jo širdį:

– Gerai, pone Bilderi, sakykim, pusė svaro jau atliko savo darbą, o jo brolis laukia savo eilės, kuri ateis, kai tik pasakysit man, kuo, jūsų manymu, visa tai baigsis.

– Jūs teisus, sere, – guviai tarė jis. – Manau, atleisite už mažytį pajuokavimą, bet mano senutė jau merkia akį, kad tęsčiau.

– Ar aš? Na jau! – purtėsi senoji šeimininkė.

– Aš manau taip: pabėgęs vilkas kažkur slapstosi. Anot sodininko, jis šuoliais bėgo greičiau už žirgą šiaurės pusėn, bet aš juo netikiu, nes, sere, vilkai greičiau už žirgus nebėga, mat jų ne tokia sandara. Kaip Dievą myliu, vilkai šauniai atrodo tik knygose, ir kai jie ten persekioja ką nors, labiau už juos išsigandusį, kelia baisų triukšmą ir gali sudraskyti viską, kas jiems pasipina po kojomis. Bet Dievas mato, tikrovėje vilkai – niekingi sutvėrimai, ir jie nėra tokie protingi ir drąsūs kaip geras šuo, o jau peštynėse šunims jie iš tolo neprilygsta. Šis vilkas nebuvo įpratęs kautis ir net išmaitinti savęs negalėjo, ir dabar greičiausiai drebina kinkas įlindęs į kokią skylę parke ir suka galvą, jeigu jis apskritai moka galvoti, kur prasimanius pusryčių, o gal nusidaužė kur nors toliau ir dabar tūno kieno nors anglių rūsyje.

Dieve mano, tai bent bus baimės kokiai nors virėjai, kai ji nulips į rūsį ir tamsoje pamatys šviečiant jo žalias akis. Neturėdamas maisto, jis bus priverstas jo ieškoti, ir ilgainiui galima laukti jo prie mėsininko krautuvėlės. Jeigu ne, tai gal kokia auklė eis pasivaikščioti su kareiviu, palikusi kūdikį vežimėlyje. Tuomet visai nenustebsiu, jeigu gyventojų skaičius sumažės vienu vaiku. Štai ir viskas.

Padaviau jam pusę svaro, ir tą pat akimirką už lango pasigirdo neaiškus triukšmas, o Bilderio veidas ištįso iš nuostabos.

– Dieve! – šūktelėjo jis. – Galvą dedu, kad tai senis Berserkeris grįžo!

Nuėjęs prie durų, atidarė jas, bet man tai pasirodė nereikalinga procedūra: visuomet laikiau laukinius žvėris ne itin maloniais sutvėrimais, ypač jei susitinki po ilgos pertraukos. Asmeninė patirtis veikiau sustiprino šį mano įsitikinimą, nei paneigė jį.

Kaip ten bebuvę, įprotis – didelė jėga, nes Bilderiui su žmona vilkas reiškė ne daugiau, negu man šuva. Žvėris buvo toks tykus ir romus, kaip visų vilkų vilkas paveikslėliuose – nepamainomas Raudonkepurės draugas, maskaradu pelnęs jos patiklumą.

Visa scena buvo sunkiai žodžiais nupasakojamas komedijos ir patoso mišinys. Pašėlęs vilkas, gerą pusdienį paralyžiavęs visą Londoną ir privertęs drebėti vaikus, atsliūkino kaip didelis atgailautojas ir buvo sutiktas ir pamyluotas tarsi į doros kelią sugrįžęs sūnus palaidūnas. Senasis Bilderis nuodugniai apžiūrėjo nusidėjėlį, o baigęs apžiūrą tarė:

– Ar nesakiau, kad vargšą ištiko kokia bėda? Ar ne aš tą dešimt kartų tvirtinau? Galva visa supjaustyta, gauruose pilna stiklo šukių.

Ropštėsi per kokią prakeiktą sieną, ne kitaip. Gėda ir šnekėti – kaip galima leisti žmonėms barstyti sienų viršų butelių šukėmis?! Eime, Berserkeri.

Nusivedęs vilką, užrakino jį narve, prieš tai pakišęs gabalą mėsos, prilygstantį – bent jau didumu – geram pusveršiui, ir nuėjo pranešti apie įvykį savo viršininkams. Pridurmu išėjau ir aš – paskelbti vienintelę šiandien turimą informaciją apie vilko pabėgimą iš zoologijos sodo.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 17-oji

Po pietų tvarkiau buhalterines knygas, neužpildytas per begales darbų ir dažnus vizitus pas Liusę. Staiga atsilapojo durys ir kaip viesulas įsiveržė maniškis ligonis perkreiptu iš įsiūčio veidu. Mane it perkūnas trenkė, nes negirdėtas daiktas, kad pacientas niekieno neprašomas pasirodytų direktoriaus kabinete. Tą pat akimirką jis šoko prie manęs. Rankoje laikė iškėlęs virtuvinį peilį, ir aš, regėdamas, koks gresia pavojus, pamėginau užsitverti nuo bepročio stalu. Tačiau pamišėlis buvo pernelyg vikrus ir stiprus, nes, nespėjus man tvirtai atsistoti ant kojų, jis užsimojęs smogė ir bjauriai sužeidė man riešą. Nelaukdamas dar vienos atakos, tvojau jam dešine ir patiesiau aukštielninką ant grindų. Iš rankos čiurkšle bėgo kraujas, ir ant kilimo jau telkšojo gera balutė. Matydamas, jog mano bičiulis

neketina daugiau į mane kėsintis, ėmiau tvarstyti sužeistą riešą, akies kampučiu sekdamas pasliką kūną. Kai į kabinetą subėgo prižiūrėtojai ir mes visi pažiūrėjom į gulintįjį, mane pradėjo pykinti išvydus tai, ką jis darė. Jis gulėjo kniūbsčias ir it šuo laižė nuo kilimo kraują. Nesunkiai su juo susitvarkėme, ir, mano nuostabai, jis leidosi kuo ramiausiai išvedamas, tik nesiliovė kartoti: „Kraujas – tai gyvybė! Kraujas – tai gyvybė!"

Negaliu sau leisti dabar netekti daug kraujo, nes pastaruoju metu ir šiaip teko jo nuleisti; įtampa, sukelta negerėjančios Liusės sveikatos, baisi jos ligos raida pradeda mane neigiamai veikti. Esu nuvargęs ir pasidariau perdėm jautrus, – man reikia poilsio. Laimei, Van Helsingas nepakvietė manęs, todėl šiąnakt galėsiu išsimiegoti – be miego ilgiau neištversiu.

VAN HELSINGO TELEGRAMA IŠ AMSTERDAMO Į KARFAKSĄ SJUARDUI

(nebuvo nurodyta grafystė, todėl, pirma patekusi į Karfaksą, esantį Sasekse, telegrama pavėlavo dvidešimt dvi valandas)

Rugsėjo 17-oji

Būtinai būkite šiandien Hilingame. Jei negalėsite nesitraukdamas budėti jos kambaryje, pasirūpinkite, kad niekas neišneštų gėlių. Labai svarbu. Būtinai tą padarykite. Grįžęs iškart jus susirasiu.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 18-oji

Ką tik iš Londono traukinio. Gavęs Van Helsingo telegramą visai nusiminiau. Prarasta visa naktis, o iš kartaus patyrimo žinojau, kas per ją gali nutikti. Žinoma, gal viskas baigėsi gerai, bet juk galėjo atsitikti? Nėra abejonės – virš mūsų galvų pakibusi siaubinga lemtis nelabais atsitiktinumais griauna visas mūsų pastangas. Pasiimu šį cilindrą su savimi, užrašus baigsiu Liusės fonografu.

LAIŠKAS, PALIKTAS LIUSĖS VESTENRA

Rugsėjo 17-oji, naktis

Rašau šį laišką, kurį paliksiu matomoj vietoj, kad per mane niekas nebūtų apkaltintas. Dabar tiksliai atpasakosiu visus nakties įvykius. Jaučiu, kad mirštu nuo išsekimo, ir vos bepajėgiu nulaikyti plunksną, bet turiu rašyti, net jei ir mirčiau.

Atsiguliau įprastu laiku, patikrinusi, kad gėlės būtų padėtos kaip liepė Van Helsingas. Užmigau greitai.

Mane pažadino kažin koks plazdėjimas už lango, kurį pirmą kartą išgirdau tą nelemtą naktį ant uolos Vitbyje, kai mane išgelbėjo Mina. Puikiai pažįstu tą garsą. Neišsigandau, bet taip norėjau, kad daktaras Van Helsingas būtų gretimame kambaryje, kaip žadėjo,

kad galėčiau jį pašaukti. Pabandžiau užmigti, bet negalėjau. Paskui mane vėl apėmė senoji miego baimė, ir aš nutariau daugiau nesumerkti akių. Kaip tyčia miegas ėmė imti tada, kai jo nenorėjau. Bijojau būti viena, todėl atidariau duris ir šūktelėjau: „Ar čia yra kas nors?“ Tyla. Bijojau žadinti motiną, todėl uždariau duris. Iš kiemo pusės, nuo krūmų atsklido lyg ir šuns kaukimas, tik dar gūdesnis. Priėjusi pažvelgiau pro langą, bet nieko nepamačiau, išskyrus didelį šikšnosparnį, kuris, matyt, savo sparnais plakė stiklą. Vėl grįžau į lovą, pasiryžusi nesudėti akių visą naktį. Paskui atsidarė durys ir vidun žvilgtelėjo mama; matydama, jog nemiegu, atsisėdo šalia manęs. Ji tarė man dar švelnesniu balsu, nei paprastai kalbėdavo:

– Ėmiau nerimauti dėl tavęs, mieloji, todėl atėjau pasižiūrėti, ar gerai jautiesi.

Ėmiau baimintis, kad ji čia sėdėdama persišaldys, tad paprašiau prigulti šalia, ir ji atsigulė nenusivilkusi chalato, sakydama, jog tik valandėlei, o paskui grįšianti pas save. Kol mudvi gulėjome apsikabinusios, už lango vėl pasigirdo šnaresys.

– Kas tai? – krūptelėjo išsigandusi mama.

Bandžiau ją raminti, ir man tas galų gale pavyko, – ji vėl tykiai prigludo prie manęs, bet aš girdėjau, kaip pašėlusiai plaka jos vargšė širdis. Praėjo kažkiek laiko, ir iš krūmų vėl pasigirdo tylus staugimas, o paskui kažkas trenkė į lango stiklą, ant grindų pabiro šukės, o pro iškulto lango rėmus įlindo didžiulio pilko vilko galva. Motina suriko iš išgąsčio ir, bandydama atsisėsti, ėmė gaudyti orą, ieškodama atramos. Jos pirštai sugraibė vainiką, kurį daktaras Van Helsingas primygtinai prašė manęs užsidėti ant kaklo, ir nuplėšė jį. Sekundę ar

dvi ji sėdėjo, rodydama ranka į vilką, o iš jos gerklės sklido keistas ir klaikus gargaliavimas; paskui it žaibo pakirsta griuvo aukštielninka, krisdama atsitrenkė į mano galvą, ir aš kelioms akimirkoms apsvaigau. Kambarys ėmė suktis akyse. Gulėjau įsmeigusi akis į langą, bet vilko jau nebuvo, ir man pasirodė, kad vidun ėmė plūsti miriadai mažutėlaičių dulkelių, kurios skriejo ratu, tarsi stulpas, kokius keliautojai regi dykumose pučiant samumui. Bandžiau pasijudinti, bet sąnariai buvo kaip surakinti, o vargšės motinos kūnas, kuris, atrodė, jau spėjo atšalti, nes liovėsi plakusi išsikankinusi širdis, prislėgė mane visu sunkumu. Paskui viskas išnyko, ir aš kuriam laikui nugrimzdau užmarštin.

Atrodė, kad nedaug laiko tebuvo praėję, bet tai buvo baisus tarpas, kol atgavau sąmonę. Kažkur netoliese mieste skambėjo laidotuvių varpas, visi apylinkių šunys staugė, o mūsų kiemo krūmokšniuose ėmė suokti lakštingala. Nuo skausmo ir baimės buvau tarsi apdujusi, bet lakštingalos giesmė man skambėjo kaip vargšės motinos balsas, grįžęs mane paguosti. Tikriausiai tie garsai pažadino kambarines, nes išgirdau jų basų kojų šlepsėjimą už durų. Aš šūktelėjau, ir kai jos, suvirtusios į kambarį, pamatė, kas atsitiko, kas guli prispaudęs mane ant lovos, ėmė visu balsu klykti. Įsisukęs pro išdaužtą langą vėjo gūsis užtrenkė duris. Aš išlipau iš lovos, o jos pakėlė mano brangios mamytės kūną ir paguldė ją, užklojusios balta marška. Merginos buvo tokios persigandusios ir sutrikusios, kad liepiau joms leistis žemyn į svetainę ir išgerti po stiklą vyno. Kambario durys vėl atsidarė ir užsidarė. Girdėjau kambarinių rypavimus koridoriuje, o paskui jos visos būriu nuėjo laiptais žemyn. Sudėjau visas gėles brangiai mamy-

tei ant krūtinės, paskui prisiminiau daktaro Van Helsingo žodžius, tačiau nenorėjau vėl gėlių judinti, pamaniusi, jog, šiaip ar taip, dabar su manim bus kas nors iš tarnų. Nustebau, kai kambarinės negrįžo. Šūktelėjau, bet nesulaukiau jokio atsako, todėl pati nulipau į svetainę jų ieškoti.

Širdis nusirito į kulnus, kai pamačiau, kad jos visos keturios gulėjo paslikos ant grindų, žiopčiodamos kaip žuvys. Ropinė su cheresu buvo pustuštė, bet kambaryje tvyrojo kažkoks keistas kvapas. Man kilo baisus įtarimas, ir aš kruopščiai apžiūrėjau ropinę. Taip, tai ji skleidė aštrų kvapą. Žvilgtelėjusi indaujon, pamačiau, kad butelis vaistų, kuriuos mamos gydytojas skiria – ak, skyrė! – mamai, buvo tuščias. Ką daryti? Ką daryti? Aš vėl grįžau į kambarį pas motiną. Negaliu jos palikti, esu viena, išskyrus miegančias tarnaites, kurias kažkas užmigdė migdomaisiais. Viena su mirusia! Negaliu išeiti laukan, nes pro išdaužtą langą sklinda tylus vilko urzgimas.

Man pasirodė, kad kambarys prisipildė šviesių taškučių, sruvenančių skersvėjo sukeltame sūkuryje, o lempos švietė blausia melsva liepsna. Dieve, apsaugok mane šiąnakt nuo pikto! Paslėpiau, ką parašiusi, prie krūtinės, ir jie ras laišką, atėję manęs šarvoti. Mano brangioji motina mirė. Ir man atėjo metas. Sudie, mielas Artūrai, jei aš neišgyvensiu šios nakties. Tesaugo tave Dievas ir tepadeda jis man!

XII

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 18-oji

Nieko nelaukdamas išvažiavau į Hilingamą. Buvau ten anksti. Palikęs kabrioletą laukti gatvėje, nuėjau alėja prie namo. Kaip mokėdamas tyliau pasibeldžiau ir suktelėjau skambutį, bijodamas sutrikdyti Liusę ar jos motiną ir tikėdamasis, kad duris atidarys koks tarnas. Kiek palūkėjęs, bet nieko nesulaukęs, dar kartą pasibeldžiau ir paskambinau. Vėl nieko. Keiksnodamas už tingumą tarnus, tokiu laiku besilepinančius pataluose – buvo dešimta valanda – ėmiau jau nekantriai belstis ir sukioti skambutį, tačiau ir vėl be jokio atsako. Paskui pamiršau tarnus, nes baisus įtarimas ėmė smelktis širdin. Ar ši tyla nėra dar viena grandis baisaus mums gresiančio pavojaus grandinėje? Gal tai jau mirties namai, kur atėjau pernelyg vėlai? Žinojau, koks pavojus gali iškilti Liusei, uždelsus kelias minutes, net kelias sekundes, jeigu ją vėl būtų ištikęs toks baisus atkrytis. Nuėjau iš kitos namo pusės, vildamasis rasti kokį kitą įėjimą.

Bet man nepasisekė. Visi langai ir durys buvo aklinai uždaryti, ir aš suglumęs grįžau prie prieangio. Paskui gatvėje nuaidėjo arklio kanopų taukšėjimas, kuris prie vartų staiga nutilo, ir po kelių akimirkų alėja jau bėgo Van Helsingas. Pamatęs mane jis vos atgaudamas kvapą šūktelėjo:

– Vadinasi, tai jūsų karieta – ką tik atvykote! Kaip Liusė? Ar mes pavėlavom? Ar negavote mano telegramos?

Kaip mokėdamas trumpiau, keliais žodžiais papasakojau jam, kad telegramą gavau tik šįryt anksti ir nedelsdamas atvykau čia, ir kad niekaip negaliu prisišaukti nė vieno šeimynykščio. Patylėjęs jis nusikėlė skrybėlę ir iškilmingu balsu tarė:

– Tada bijau, kad mes pavėlavom. Tebūnie Dievo valia!

Paskui, kaip visada iš kažkur pasisėmęs jėgų, jis pasakė:

– Eime. Jeigu durys užrakintos, turim jas atidaryti. Dabar viską lemia laikas.

Nuėjome aplink namą iki virtuvės lango. Profesorius išsiėmė iš lagamino chirurginį pjūklelį ir, padavęs jį man, parodė langą saugojančias geležines pynutes. Puoliau džyrinti, ir po kelių minučių trys virbai jau buvo nupjauti. Paskui ilgu peiliu siaurais ašmenimis nustūmėme rėmą laikiusias sklendes ir atidarėme langą. Padėjęs profesoriui įsiropšti vidun, įlindau jam pridurmui. Virtuvėje ir gretimai esančiuose tarnų kambariuose nieko neradome. Eidami tikrinome iš eilės visas patalpas, kol svetainėje, kur pro užtrauktas užuolaidas skverbėsi blausi šviesa, užtikome keturias tarnaites, tįsančias ant grindų. Nebuvo reikalo įtarti, jog jos mirusios, nes garsus knarkimas ir aitrus opiumo kvapas viską mums paaiškino. Mudu susižvalgėme:

– Jomis pasirūpinsim vėliau, – pasakė profesorius.

Laiptais užlipome iki Liusės kambario. Akimirkai stabtelėję prie durų, įsiklausėme, bet neišgirdome nė garso. Išbalusiais veidais ir virpančiomis rankomis mudu švelniai stumtelėjome duris ir įėjome.

Kokiais žodžiais aprašyti vaizdą, atsivėrusį mūsų akims? Lovoje gulėjo dviese – Liusė ir jos motina. Pastaroji – kiek toliau nuo krašto, uždengta balta paklode, kurios kampas įsiveržusio pro išmuštą langą vėjo gūsio buvo nublokštas į šalį, ir mes išvydom baltą numirėlės veidą, kuriame buvo sustingęs siaubas. Šalia jos Liusė – dar baltesniu ir dar labiau iškreiptu veidu. Gėles, buvusias jai ant kaklo, dabar radome ant motinos krūtinės, Liusės kaklas buvo apnuogintas, su dviem raudonais, jau anksčiau mūsų matytais taškeliais, tačiau dabar jie buvo bjauriai išbalusiais ir sudarkytais kraštais. Profesorius tylėdamas palinko virš lovos, galva beveik liesdamas Liusės krūtinę, paskui greitai pakreipė galvą, tarsi į kažką įsiklausydamas, ir pašokęs sušuko:

– Dar ne vėlu! Greičiau! Greičiau brendžio!

Vienu šuoliu atsidūriau svetainėje ir po akimirkos grįžau su buteliu, dar spėjęs jį pauostyti ir paragauti, baimindamasis, kad gali būti užnuodytas, kaip ir cheresas ropinėje ant stalo. Kambarinės tebemiegojo, bet jau neramiai judėdamos, ir aš pamaniau, kad narkotikas baigia išgaruoti. Nelaukdamas, kol jos pabus, grįžau pas Van Helsingą. Kaip ir aną kartą, jis ėmė trinti merginos lūpas, dantenas, riešus ir delnus. Man tarė:

– Kol kas apsieisiu be pagalbos. Eikit kelti kambarinių. Padaužykit veidus šlapiu rankšluosčiu – ir negailėkit jėgų. Tegul užkuria ugnį

ir sušildo vandenį. Ši vargšelė beveik tokia pat atšalusi, kaip ir gulinti šalia. Prieš ko nors imantis reikia ją sušildyti.

Nuskubėjau žemyn ir nesunkiai pažadinau tris moteris. Ketvirtąją, jauną merginą, narkotikas, matyt, buvo stipriau paveikęs, todėl nunešiau ją ant kanapos ir palikau toliau miegoti. Kambarinės iš pradžių buvo it apdujusios, bet pamažu viską prisiminusios ėmė garsiai ir isteriškai raudoti. Tačiau aš buvau griežtas ir neleidau joms gaišti laiko. Pasakiau, kad viena gyvybė – baisi netektis, tačiau jeigu jos tupinės vietoje, paaukos panelę Liusę. Nors ir pasikūkčiodamos, jos nuėjo tvarkytis kaip stovėjusios, vienais naktiniais marškiniais, ir netrukus malkos ėmė spragsėti, o vonioje sušilo vanduo. Laimė, dar teberuseno žarijos, tad karšto vandens nestigo. Nunešėme Liusę ir su drabužiais paguldėme į vonią. Kol mudu trynėme jos sąnarius, pasigirdo beldimas į laukujes duris. Kambarinė, paskubomis užsimetusi ant pečių drabužį, nuėjo atidaryti durų. Sugrįžusi pranešė, kad atėjo džentelmenas su žiniomis nuo misterio Holmvudo. Liepiau perduoti svečiui, kad palauktų, nes esame užsiėmę. Ji nuėjo, o aš, įnikęs į darbą, iškart viską pamiršau.

Pirmą kartą gyvenime mačiau profesorių triūsiantį su tokiu įkarščiu. Žinojau, žinojo ir jis, – tai žūtbūtinė kova su mirtimi, ir atokvėpio akimirką jam tą pasakiau. Iš atsakymo mažai ką supratau, bet kalbėjo jis nutaisęs nepaprastai rūsčią miną:

– Jeigu visa tai tik tiek tereikštų, aš tučtuojau liaučiausi ir leisčiau jai ramiai užgesti, nes josios gyvenimo horizonte nematau nė menkiausio prošvaistės žiburėlio.

Jis vėl griebėsi darbo su dvigubu įkarščiu.

Pagaliau pasirodė pirmieji požymiai, kad šiluma daro poveikį. Liusės širdis, klausantis per stetoskopą, plakė jau tankiau, smarkiau ėmė darbuotis plaučiai. Kai iškėlėme ją iš vonios, susupome į pašildytą antklodę, Van Helsingas visas švytėdamas tarė:

– Pirmą mūšį laimėjom! Šachas karaliui!

Nunešėme Liusę į jau sutvarkytą jos kambarį, paguldėme lovon ir sugirdėme kelis lašus brendžio. Mačiau, kaip Van Helsingas apriša Liusei kaklą minkšto šilko skepeta. Ji vis dar buvo be sąmonės ir tokia pat silpna, o gal dar labiau nusilpusi.

Pasikvietęs vieną moterų, Van Helsingas liepė jai sėdėti prie Liusės nenuleidžiant nuo jos akių, kol mudu sugrįšime, o man pamojo ranka eiti paskui jį iš kambario.

– Reikia pasitarti, kaip elgsimės toliau, – tarė jis, mums belipant laiptais žemyn. Apačioje jis tyliai atidarė svetainės duris ir rūpestingai jas uždarė už mūsų nugarų. Langinės buvo atvertos, bet kažkas buvo užtraukęs užuolaidas, pagal mirties etiketą, kurio griežtai laikosi žemesniųjų luomų anglės moterys. Kambaryje tvyrojo prietema, bet mums šviesos užteko. Profesorius buvo suglumęs, todėl neatrodė toks rūstus. Matyt, jam nedavė ramybės kažkokia mintis. Laukiau, kol jis prabils. Galop jis tarė:

– Ką mums dabar daryti? Kur ieškoti pagalbos? Turime perpilti kraują, ir kuo greičiau, tuo geriau, antraip neduočiau nė skatiko už vargšelės gyvybę. Jūs jau išsekintas, aš irgi. Bijau pasitikėti tomis moteriškėmis, net jeigu jos ir ryžtųsi. Kur rasti žmogų, kuris sutiktų atverti jai savo venas?

– O kodėl aš jums netinku? – pasigirdo balsas nuo kanapos kitame kambario gale, kurį išgirdęs aš su palengvėjimu atsidusau ir

nudžiugau, nes tai buvo Kvinsis Morisas. Po pirmųjų žodžių Van Helsingas piktai pasuko galvą, bet paskui, kai aš sušukau: „Kvinsis Morisas!“ ir nubėgau prie jo ištiesęs rankas, jo veido bruožai suminkštėjo, akys džiugiai blykstelėjo.

– Kaip jūs čia atsidūrėte? – paklausiau spausdamas jam ranką.

– Turbūt Arto dėka.

Jis padavė man telegramą, kurioje perskaičiau: „Iš Sjuardo jau trys dienos nė žinelės. Baisiai nerimauju. Negaliu atvykti. Tėvas vis dar silpnas. Praneškit, kaip laikosi Liusė. Nedelskite. Holmvudas“.

– Manau, kad pasirodžiau pačiu laiku. Jums belieka pasakyti, ką turėčiau daryti.

Van Helsingas priėjęs paėmė jo ranką ir, pažvelgęs tiesiai į akis, tarė:

– Narsuolio kraujas – geriausias dalykas pasaulyje, kai nelaimė ištinka moterį. Jūs tikras vyras. Ką gi, tegul šėtonas kryžiaus galą kanda – Dievas siunčia mums vyrus, kai jų prisireikia.

Vėl ta baisi procedūra. Tiesiog liežuvis neapsiverčia kartoti smulkmenas. Liusės organizmui teko dar baisesnis smūgis. Nors ir daug kraujo suplūdo į jos gyslas, jai nepavyko atgauti turėtų jėgų. Baisu buvo žiūrėti ir klausytis, kaip ji grumiasi, stengdamasi susigrąžinti gyvastį. Bet ir širdis, ir plaučiai jau buvo išsijudinę. Van Helsingas vėl suleido morfijaus, ir tai padėjo. Nuoalpis pavirto giliu miegu. Profesorius pasiliko ją stebėti, o mudu su Kvinsiu Morisu nusileidome žemyn ir pasiuntėme kambarinę į gatvę, kad paleistų vieną iš dviejų ekipažų. Paskui padaviau Kvinsiui didelę taurę vyno ir palikau jį gulėti. Pats liepiau pataisyti sočius pusryčius. Tada, prisiminęs vieną dalyką, grįžau į Liusės kambarį. Tyliai įėjęs, pamačiau, kad Van

Helsingas rankoje laiko lapelį popieriaus. Jis sėdėjo parėmęs ranka kaktą ir skaitė arba buvo giliai susimąstęs. Jo veide spindėjo liūdnas pasitenkinimas, tarsi žmogaus, nuvijusio abejonę. Padavęs man prirašytą lapelį jis pasakė:

– Liusė slėpė jį ant krūtinės. Iškrito benešant ją į vonią.

Perskaitęs žvilgtelėjau į profesorių ir, kiek palūkėjęs, paklausiau:

– Dėl Dievo meilės, ką visa tai gali reikšti? Ar ji buvo, o gal ir yra pamišusi? Ar koks kitas baisus pavojus jai gresia?

Aš buvau toks suglumęs, kad nežinojau, ką jam sakyti. Van Helsingas ištiesė ranką, paėmė lapelį ir tarė:

– Kol kas nesukit sau galvos. Tuo tarpu viską pamirškit. Ateis laikas – sužinosite ir suprasite, bet tai vėliau. O dabar – ką norėjot man pasakyti?

Aš atsikvošėjau.

– Atėjau pašnekėti dėl mirties liudijimo. Jeigu elgsimės ne taip, kaip reikia, ir neapgalvotai, galime susilaukti kvotos, ir tada to dokumento gali prireikti. Tikiuosi, apsieisime be kvotos, nes vargšę Liusę – jei ji atlaikys kitas nelaimes – tai tikrai nužudys. Aš žinau, jūs žinote ir ponios Vestenra gydytojas žino, kad ji sirgo širdies liga, ir mes galime paliudyti ją mirus nuo širdies smūgio. Tad parašykime tą liudijimą, kurį aš nunešiu užregistruoti, o paskui sutvarkysiu laidotuvių reikalus.

– Gerai, mano bičiuli Džonai! Gerai sumanyta. Žinoma, panelė Liusė, nors ir labai nelaiminga, gali džiaugtis turėdama tokius jai ištikimus draugus. Vienas, kitas, trečias – visi jai atveria savo venas, be to, dar vienas senas žmogus. O taip, bičiuli Džonai, aš žinau, nesu aklas! Ir myliu jus už tai dar labiau. Dabar eikite.

Hole sutikau Kvinsį Morisą su telegrama Artūrui Holmvudui. Jis pranešė apie ponios Vestenra mirtį, apie tai, kad Liusė, nors tebeserga, bet jau taisosi, ir kad mes su Van Helsingu esame su ja. Paaiškinau jam, kodėl išeinu iš namų. Jis paragino mane skubėti, bet dar tarė:

– Džekai, kai grįšite, ar galėsime šnektelėti vienu du?

Linktelėjau atsakydamas ir išėjau. Nesunkiai užregistravau mirties liudijimą ir sutariau artimiausioje laidotuvių kontoroje, kad pavakare ateis pamatuoti karsto ilgį ir atlikti kitus pasiruošimus.

Kai grįžau, Kvinsis jau laukė. Pasakiau jam, kad pasikalbėsim, kai aplankysiu Liusę, ir nuėjau į jos kambarį. Ji tebemiegojo, o šalia – atrodo, net nepasijudinęs iš vietos – sėdėjo profesorius. Jis pridėjo prie lūpų pirštą, ir aš supratau, kad Liusė netrukus turi nubusti, ir profesorius nenori užbėgti gamtai už akių. Todėl grįžau pas Kvinsį ir nusivedžiau jį į kambarį, kuriame būdavo pusryčiaujama; užuolaidos ten buvo atitrauktos, ir kambarys atrodė šiek tiek linksmesnis, kitaip sakant, ne toks liūdnas kaip kiti. Kai likome vieni, jis tarė:

– Džekai Sjuardai, nenoriu kišti savo nosies ten, kur manęs niekas neprašo, bet tai nepaprastas atvejis. Jūs žinote, mylėjau šią merginą ir buvau pasiryžęs ją vesti; visa tai jau praeityje, tačiau negaliu nusikratyti nerimo dėl jos likimo. Kas jai? Tasai olandas – matau, kad šaunus seniokas – pasakė, kai judu ėjote į jos kambarį, kad reikia dar vieno kraujo perpylimo ir kad judu abu jau išsekę. Žinau, kad jūs, daktarai, mėgstate kalbėtis be liudininkų ir kad neverta tikėtis sužinoti jūsų profesines paslaptis. Bet tai, kaip sakiau, išskirtinis atvejis, ir kas tai bebūtų, aš atlikau savo pareigą. Ar ne tiesa?

– Taip, – patvirtinau, o jis tęsė:

– Man regis, judu su Van Helsingu jau darėte tai, ką aš šiandien padariau. Ar ne tiesa?

– Tiesa.

– Spėju, Artūras irgi. Kai sutikau jį prieš kelias dienas jo namuose, jis atrodė labai keistai. Tokio nusivarymo nuo kojų per tokį trumpą laiką nemačiau nuo tų dienų, kai Pampose turėjau kumelę, įpratusią ganytis naktimis. Vienas didžiųjų šikšnosparnių, tuose kraštuose vadinamų vampyrais, naktį prie jos prisigretino, prisiputo kraujo, o su ta atvira žaizda ji tiek nukraujavo, kad negalėjo pasikelti ant kojų, ir teko ją nušauti. Džekai, galite man pasakyti, nesibaimindamas išduoti paslaptį, – Artūras buvo pirmasis, ar ne?

Kalbėdamas vaikinas labai jaudinosi. Kamavosi, nežinodamas, kas darosi su jo mylima moterim, ir ta nežinia draskė širdį. Tvardėsi sukaupęs visą vyriškumą, kurio šiam žmogui tikrai nestigo. Patylėjau, prieš atsakydamas, nes žinojau: negaliu pasakoti nieko, ką profesorius stengiasi išlaikyti paslaptyje, bet vaikinas jau tiek daug žinojo ir dar daugiau nujautė, kad nebuvo priežasties slapukauti, todėl atsakiau tais pačiais žodžiais: „Tai tiesa."

– Kada viskas prasidėjo?

– Maždaug prieš dešimt dienų.

– Dešimt dienų! Tuomet, Džekai Sjuardai, ta nelaimingoji per tą laiką gavo keturių tvirtų vyrų kraujo.

Priėjęs arčiau, jis pašnabždom tarė:

– Kur dingo tas kraujas?

Papurčiau galvą.

– Čia ir yra visa bėda, – pasakiau. – Van Helsingas tiesiog iš proto kraustosi, ieškodamas priežasties, aš irgi nežinau, ką galvoti. Kaskart atsirasdavo kokia nors netikėta aplinkybė, apversdavusi aukštyn kojomis mūsų norą rūpestingai slaugyti Liusę. Bet daugiau taip neturi atsitikti. Visi pasiliksime čia, kol viskas baigsis gerai – arba blogai.

Kvinsis ištiesė man savo ranką.

– Galite manimi pasikliauti. Judu su olandu sakykit, ką turiu daryti, ir aš neapvilsiu.

Kai Liusė pavakare pabudo, pirmas jos judesys buvo patikrinti, ar tebėra ant krūtinės jos laiškas, ir, didelei mano nuostabai, ji ištraukė lapelį popieriaus, kurį Van Helsingas buvo man davęs paskaityti. Įžvalgusis profesorius padėjo jį atgal, nuogąstaudamas, kad Liusė pradės nerimauti. Paskui ji žvilgtelėjo į mane, į profesorių, ir jos akyse sužibo džiaugsmo spindulėliai. Tuomet apsidairė ir, pamačiusi, kur yra, visa sudrebėjo, garsiai šūktelėjo ir užsidengė savo nelaimingomis liesomis rankomis išblyškusį veidą. Mes abu supratome: ji pagaliau suvokė, kad mirė motina, todėl puolėme kaip mokėdami guosti. Mergina kiek nurimo, bet iš širdgėlos ėmė vos girdimai verkti. Pasakiau, kad nuo šiol arba mes abu, ar kuris vienas visuomet būsim su ja, ir ji, atrodo, nusiramino. Vakarėjant užmigo. Paskui nutiko keistas dalykas. Miegodama vėl ištraukė paslėptą savo laišką ir perplėšė jį pusiau. Van Helsingas priėjęs paėmė iš jos rankų abi popieriaus skiautes. Bet jos rankos ir toliau varstė orą, lyg plėšydamos popierių, paskui ji iškėlė rankas ir atgniaužė pirštus, tarsi paleisdama ant grindų popieriaus skiauteles. Man pasirodė, kad Van Helsingas nustebo; jis suraukė antakius įtemptai apie kažką galvodamas, bet nieko nepasakė.

Rugsėjo 19-oji

Visą praeitą naktį ji būdravo, tiesiog bijodama užmigti, o po nakties atrodė dar labiau nusilpusi. Mes su profesoriumi pasikeisdami budėjome prie jos lovos ir nė akimirkai nepalikome vienos. Kvinsis Morisas neprasitarė, ką ketina daryti, bet aš žinojau, kad jis visą naktį vaikščiojo aplink namą, saugodamas mus.

Išaušus rytui pirmieji saulės spinduliai apšvietė visiškai išsekusį Liusės veidą. Ji vos beįstengė pasukti galvą, ir tie keli kąsniai valgio, kuriuos dar šiaip taip prarijo, ne ką ją tesustiprino; dažnai trumpam užmigdavo, ir mudu su Van Helsingu gerai matėme, kaip mergina pasikeičia miegodama. Užmigusi alsavo lengviau, jos pražiotoje burnoje bolavo atšokusios dantenos, o dantys atrodė ilgesni ir smailesni nei paprastai. Kai pabusdavo, švelnus akių žvilgsnis ją tarsi pakeisdavo, ir ji vėl tapdavo ankstesne Liuse, nors ir mirštančia. Po pietų ji paklausė, kur Artūras, ir mes jam nusiuntėme telegramą. Kvinsis nuėjo į stotį jo pasitikti.

Artūras atvyko prieš pat šeštą; didelė, šilta saulė leidosi, ir raudona šviesa nurausvino perbalusius Liusės skruostus. Pamatęs Liusę, Artūras iš susijaudinimo neteko žado, o mes negalėjome jo paguosti jokiais žodžiais. Slenkant valandoms, ji vis dažniau nugrimzdavo į snaudulį arba į miegą primenančią komatozinę būklę, ir pertraukos, kurių metu buvo galima pasikeisti su ja vienu kitu žodžiu, ėjo vis trumpyn. Tačiau Artūro buvimas šalia, rodės, vertė ją sukaupti paskutines jėgas, ir su mylimuoju Liusė kalbėjo aiškiau, nei per visą laiką iki jo pasirodymo. Tuoj išmuš pirmą nakties, ir jiedu su Van Helsingu sėdės prie Liusės lovos. Po ketvirčio valandos aš juos pa-

keisiu, o dabar darau įrašą Liusės fonografu. Jie ilsėsis iki ryto. Bijau, kad rytoj – paskutinė mūsų budėjimo diena, nes patirtas smūgis pernelyg didelis. Vargšelė jau nepakils iš lovos. Dieve, padėk mums.

MINOS HARKER
LAIŠKAS LIUSEI VESTENRA
(likęs jos neatplėštas)

Rugsėjo 17-oji

Brangioji Liuse,

atrodo, jau šimtas metų negavau nuo tavęs laiškų, o gal ir pati nerašiau. Tu, žinoma, atleisi visas mano nuodėmes, išgirdusi krūvą naujienų. Tai štai, laimingai parsivežiau savo vyrą namo: Ekseteryje mus pasitiko ekipažas, o jame – nors ir pasiligojęs po podagros priepuolio – ponas Hokinsas. Jis nusivežė mudu į savo namus, kur mūsų jau laukė jaukūs ir patogūs kambariai. Mes kartu papietavome. Po pietų Hokinsas tarė:

– Mielieji, noriu pakelti taurę už jūsų sveikatą ir gerovę. Telydi jus mano palaiminimas. Pažįstu judu nuo vaikystės, užaugote mano akyse, gaubiami meilės ir pasididžiavimo. Dabar aš noriu pasiūlyti jums pastogę savo namuose. Neturiu nei mylimos moters, nei vaikų – visa tai jau praeityje, ir testamente visą savo turtą užrašiau judviem.

Aš apsiverkiau, Liuse, o Džonatanas ir senukas tvirtai paspaudė vienas kitam rankas. Tai buvo kupinas laimės vakaras.

Štai mes ir esam čia, įkurdinti puikiame sename name, o aš pro savo miegamojo ir svetainės langus regiu didžiąsias katedros šventoriaus guobas, kurių tamsūs stuomeningi kamienai kyla prie geltonų plytų sienų, ir visą dieną klausausi virš galvos kranksėjimo, tarškėjimo ir plepalų – tokių įprastų kovams ir žmonėms. Tau nė pasakoti nereikia, kad esu užsiėmusi tvarkymusi ir namų ruoša. Džonatanas su Hokinsu pluša visą dieną, nes dabar, kai Džonatanas tapo jo kompanionu, Hokinsas nori jam perduoti žinias apie visus klientus.

Kaip tavo mamytės sveikata? Norėčiau bent dienelei ar dviem atlėkti į miestą tavęs aplankyti, brangioji, bet dar nedrįstu – tiek rūpesčių užgriuvo mano pečius, be to, ir Džonatanui dar reikia priežiūros. Jis vėl ima priaugti svorio, bet nelemtos ligos buvo baisiai išsekintas, ir net dabar kartais naktį pabunda visas drebėdamas, kol aš jam švelniais žodžiais grąžinu ramybę. Bet, dėkui Dievui, tai atsitinka vis rečiau, ir tikiu, kad ilgainiui visai pranyks. Dabar, kai viską papasakojau, noriu pati iškamantinėti. Kada tu išteki, kur vyks jungtuvių ceremonija, kas ją atliks, kuo apsirengsi, ar jungtuvės bus privačios, ar viešos? Rašyk, brangioji, apie viską, nes nėra nieko, kas tau rūpi, o man būtų neįdomu. Džonatanas prašo manęs perduoti tau „Jo pagarbą“, bet man regis, tai nėra tinkama iš „Hokinso ir Harkerio“ firmos jaunesniojo kompaniono pusės, todėl, kadangi tu myli mane, o mane myli jis, o aš myliu jus visus visomis šio veiksmažodžio nuosakomis ir laikais, tiesiog perduodu jo linkėjimus. Sudie, brangioji Liuse, telaimina tave Dievas.

Tavo Mina Harker

PATRIKO HENESIO, Medicinos ir kt. ir kt. MOKSLŲ DAKTARO, LAIŠKAS DŽONUI SJUARDUI

Rugsėjo 20-oji

Gerbiamas pone,

atsiliepdamas į Jūsų prašymą, įdedu ataskaitą apie viską, kas vyko mano priežiūrai paliktoje ligoninėje... Dėl Renfildo turiu šį bei tą pasakyti papildomai. Jį buvo ištikęs dar vienas priepuolis, galėjęs baigtis siaubingai, tačiau, laimingai susiklosčius aplinkybėms, viskas apsiėjo be nelaimės. Šiandien po pietų krovininis kebas privažiavo prie tuščio namo, kurio teritorija ribojasi su mūsų ligonine – pamenate, prie to namo mūsų pacientas buvo dusyk pabėgęs. Tie vyrai sustojo prie mūsų vartų pasiklausti kelio pas durininką, nes buvo ne šio miesto pakraščio gyventojai. Aš pats, sėdėdamas prie kabineto lango ir rūkydamas popiečio cigarą, mačiau, kaip vienas jų eina prie mūsų namo. Kai jis susigretino su Renfildo palatos langu, ligonis ėmė barti jį, koneveikti paskutiniais žodžiais. Vyriškis, iš pažiūros tvirto sudėjimo, pasitenkino tik liepdamas „užsičiaupti nepraustaburniui valkatai", o mūsiškis ėmė kaltinti nepažįstamąjį norėjus jį apiplėšti ir nužudyti ir pareiškė, kad to neleisiąs. Atsidaręs langą, aš pamojau tam žmogui ranka, prašydamas nekreipti dėmesio; tada jis nusiramino, supratęs, kur pateko, ir tepasakė: „Dievai jūsų nematė, sere, neimu į galvą, ką man sako prakeiktame beprotnamyje. Gaila man jūsų, kad turite gyventi name su tokiu laukiniu žvėrimi". Paskui jis gana mandagiai pasiteiravo kelio, ir aš jam nupasakojau, kur

rasti apleistojo namo vartus. Jis pasišalino, lydimas mūsų ligonio grasinimų ir užgauliojimų. Nusileidau žemyn, norėdamas sužinoti tokio elgesio priežastis, nes jis šiaip jau elgdavosi padoriai, išskyrus tuos ūmius priepuolius, ir nieko panašaus dar nėra buvę. Didelei savo nuostabai, radau jį visai ramų ir kuo draugiškiausiai nusiteikusį. Pabandžiau iškamantinėti apie ką tik įvykusį susidūrimą, tačiau jis ėmė berte berti mandagius klausimus, ir aš patikėjau, kad barnis buvo jau visai iš galvos išdulkėjęs. Tačiau pasirodė, kad tai, deja, buvo dar viena jo sugalvota klasta, nes po pusvalandžio vėl teko apie jį išgirsti. Šįkart jis išdaužė savo palatos langą ir nudūmė gatve. Šūktelėjęs prižiūrėtojams, kad sektų iš paskos, pasileidau paskui, nes įtariau jo galvoje kilus kokį negerą sumanymą. Mano nuogąstavimai pasitvirtino, kai pamačiau tą patį vežimą, kuris pravažiavo pirma, dabar grįžtantį atgal, pakrautą keliomis didelėmis medinėmis dėžėmis. Vyrai šluostėsi aprasojusias kaktas ir buvo įraudę tarsi po sunkaus darbo. Nespėjus man prisivyti paciento, šis puolė prie krovikų, nutraukė vieną nuo vežimo ir ėmė daužyti jo galvą į grindinį. Jeigu nebūčiau jo nustvėręs tą akimirką, dievaži, jis būtų užmušęs žmogų. Antrasis krovikas nušoko ant žemės ir kirto jam į pakaušį botkočiu. Smūgis buvo baisus, tačiau Renfildo nesustabdė: jis parvertė ant žemės ir antrą vyrą ir ėmė grumtis su jais, tąsydamas po grindinį mus visus su tokia jėga, tarsi mes būtumėm kačiukai. Jūs žinote, esu nemenkas vyras, o ir aniedu tvirti vaikinai. Iš pradžių Renfildas grūmėsi tylomis, bet, supratęs, kad netrukus viršus bus mūsų, prižiūrėtojams ėmus grūsti jį į tramdomuosius marškinius, ėmė rėkti: „Aš jiems neleisiu! Neleisiu jiems draskyti mane gabalais! Aš kausiuos

už savo Viešpatį ir Šeimininką!“ ir kitus panašius kliedesius. Daug buvo vargo, kol pavyko jį nutempti į ligoninės minkštąjį kambarį. Vienam prižiūrėtojui, Hardžiui, buvo sulaužytas pirštas, bet aš jį aptvarsčiau, ir dabar viskas tvarkoje.

Abu vežikai iš pradžių ėmė garsiai grasinti, baugindami mus įstatymų rūstybe. Jų grasinimai buvo susimaišę su tam tikra atgaila už tai, kad nesusidorojo su silpnu bepročiu. Anot jų, jei ne nuovargis nuo sunkių dėžių tampymo, būtų kaipmat jį sutvarkę. Antrąja savo pralaimėjimo priežastimi jie vadina dulkių debesis toje vietoje, kur dirbo, ir neleistinai didelį darbo vietos nuotolį nuo kokios nors užeigos. Supratęs, kur lenkiama kalba, parūpinau vyrams po stiklą grogo, tiesą sakant, dar daugiau, bet įspraudžiau jiems į delnus po svarą. Tuomet užpuolimą pavertė juokais ir prisiekė bet kada sutvarkyti ir baisesnį beprotį, jeigu po to galės pabendrauti su tokiu „velnioniškai geru vyruku“, kaip šių eilučių autorius. Užsirašiau jų pavardes ir adresus, jei kartais prisireiktų. Štai jie: Džekas Smoletas iš Dadingz Rento, King Džordž Roudas Greit Volvorte ir Tomas Snelingas, Piter Farli Roudas Gaid Korte, Betnal Gryne. Abu jie dirba p. Hariso ir Sūnų pervežimų kompanijoje, Sohe.

Pranešiu jums viską, kas čionai vyksta įdomaus, ir tuojau pat siųsiu telegramą, jeigu atsitiks koks svarbus įvykis.

Galite manimi pasikliauti.

Su pagarba – Patrikas Henesis

MINOS HARKER
LAIŠKAS LIUSEI VESTENRA
(likęs jos neatplėštas)

Rugsėjo 18-oji

Mieloji Liuse,

mus ištiko didelis smūgis. Staiga mirė ponas Hokinsas. Gal kam atrodytų, kad mums tai nėra baisi nelaimė, bet mes taip buvome prie jo prisirišę, kad jaučiamės lyg tėvo netekę. Aš neprisimenu nei savo tėvo, nei motinos, todėl brangaus senuko mirtis man tikra tragedija. Džonatanas baisiai susikrimtęs. Ir ne tik todėl, kad gedi, nuoširdžiai gedi netekęs brangaus ir gero žmogaus, visą gyvenimą jautusio jam draugiškumą ir palikusio tarsi tikram sūnui savo turtą, pranokstantį didžiausius mūsų, paprastų žmonių, poreikius, bet ir dėl kitko. Jis sakosi, jog užgriuvusi didžiulė darbų atsakomybė jam neduoda ramybės. Jis pradeda abejoti savo jėgomis. Bandau drąsinti, ir mano tikėjimas padeda jam patikėti savimi. Tačiau patirtas sukrėtimas pradeda jam atsiliepti. O, kaip sunku matyti žmogų – paprastą, švelnų, kilnų, stiprų – tokios prigimties, kuri padėjo jam su mūsų gerojo bičiulio pagalba iškilti nuo paprasto klerko iki karjeros aukštumų, taip pažeistą, tarsi kas būtų iščiulpęs visas jo jėgas. Atleisk man, mieloji, kad varginu tave savo bėdomis tavo laimės pačiame žydėjime, bet, Liuse, mieliausia mano, kam nors juk turiu išsipasakoti, nes nuolatinė įtampa, stengiantis likti prie Džonatano linksmai ir žvaliai, mane vargina, o daugiau neturiu kam išlieti, kas susikaupė širdy. Bijau kelionės į Londoną, kuri laukia mūsų poryt, nes vargšas

Hokinsas testamente prisakė palaidoti jį šalia jo tėvo. Kadangi jis daugiau neturi giminaičių, Džonatanui teks būti pagrindiniu gedėtoju. Pabandysiu ištrūkti trumpam, kad aplankyčiau tave, brangioji, bent kelioms minutėms.

Su visais palaiminimais, mylinti tave Mina

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 20-oji

Tik pasiryžimo ir seno įpročio verčiamas šiandien tęsiu užrašus. Esu taip kritęs į neviltį, toks nusiminęs, pavargęs nuo viso pasaulio ir paties gyvenimo, kad nė nesuvirpėčiau išgirdęs virš galvos šlamančius Mirties angelo sparnus. O jis mojavo pastaruoju metu savo sparnais turėdamas kažkokį tikslą – Liusės motina, Artūro tėvas, o dabar... Leiskite man tęsti.

Aš laiku pakeičiau Van Helsingą prie Liusės patalo. Norėjau, kad pailsėtų ir Artūras, bet jis iš pradžių nieku gyvu nesutiko. Tik kai pasakiau, kad jo pagalbos prireiksią kitą dieną ir kad mes turime kaip nors išsilaikyti neišvirtę iš kojų, jis pagaliau sutiko. Van Helsingas su juo kalbėjo labai švelniai. „Eikite, mano bičiuli, – pasakė jis, – eime kartu. Esate pavargęs ir nusilpęs, jums teko daug liūdesio ir kančių, be to, dar tas išbandymas jūsų organizmui. Jums negalima likti vienam, nes vienatvė reiškia baimę ir nerimą. Eime į svetainę, ten didelis židinys ir dvi kanapos. Jūs atsigulsite ant vienos, aš ant ki-

tos, ir mudviejų užuojauta vienas kitam suteiks mums ramybę, nors mes ir miegosim."

Artūras išėjo su juo, metęs ilgesingą žvilgsnį į Liusę, kuri gulėjo galvą padėjusi ant pagalvės, ir jos veidas buvo mažne baltesnis už batistą. Ji gulėjo ramiai, o aš apsidairiau po kambarį, žiūrėdamas, ar viskas jame taip, kaip turi būti. Pamačiau, kad profesorius čia, kaip ir aname kambaryje, nepagailėjo česnako, o aplink Liusės kaklą, viršum šilkinės skepetaitės, užrištos Van Helsingo, buvo uždėta kažkokių kvapnių gėlių pynė. Liusė alsavo šiek tiek troškuodama. Tokios silpnos jos dar nebuvau matęs. Merginos dantys kambario protamsoje atrodė ilgesni ir smailesni negu rytą. Ypač – dėl kažin kokio šešėlių žaismo – iltiniai dantys buvo tarsi pailgėję ir labiau nusmailėję. Tą pat akimirką už lango pasigirdo duslus plazdėjimas ir čežėjimas. Pirštų galais nuėjau prie lango ir žvilgtelėjau pro užuolaidos kraštą. Buvo pilnatis, ir pamačiau, kad tą garsą kelia didžiulis šikšnosparnis, kuris suko ratą po rato, traukiamas, be abejo, kambario šviesos, nors ir blausios, ir retkarčiais suduodavo sparnais į lango stiklą. Grįžęs į savo vietą, pamačiau, kad Liusė buvo pajudėjusi ir nuplėšusi nuo kaklo gėlių girliandą. Kaip mokėdamas pataisiau vainiką ir atsisėdau šalia, ją stebėdamas.

Galop ji pabudo, ir aš daviau pavalgyti, kaip buvo liepęs Van Helsingas. To valgymo buvo keli kąsneliai ir tie patys nuryti nenoriai. Nebuvo likę tos nesąmoningos kovos už gyvastį, kuri iki šiol palaikė merginos jėgas. Man pasirodė keista, kad vos tik pabudusi ji tą pačią akimirką prispaudė prie krūtinės česnako žiedus. Negalėjau suvokti, kodėl Liusė, nugrimzdusi į letarginę būseną su šnopuojančiu alsavi-

mu, stumdavo nuo savęs gėles, o pabudusi glausdavo jas prie savęs. Apsirikti negalėjau nieku gyvu, nes per ilgas nakties valandas ji dažnai nubusdavo ir vėl užmigdavo, ir tas veiksmas nuolat kartojosi.

Šeštą valandą manęs pakeisti atėjo Van Helsingas. Artūras miegojo, ir daktaras, jo gailėdamasis, nežadino. Išvydęs Liusės veidą, jis vėl ėmė su švilpesiu kvėpuoti ir sukuždėjo man į ausį:

– Atitraukit užuolaidą, man reikia šviesos!

Paskui jis palinko virš Liusės, beveik liesdamas savo veidu jos skruostus, ir atidžiai įsižiūrėjo. Paskui krūptelėjęs atšlijo ir sušuko:

– *Mein Gott!*

Tas šūksnis įstrigo jo gerklėje. Pasilenkęs pasižiūrėjau ir aš, ir man šiurpas nubėgo per nugarą.

Žaizdelės ant gerklės buvo visiškai išnykusios.

Gal penkias minutes Van Helsingas stovėjo, žiūrėdamas į ją paniurusiu veidu. Paskui atsisuko į mane ir ramiai tarė:

– Ji miršta. Jau nedaug liko laukti. Įsidėmėkite: labai svarbu, ar Liusė mirs miegodama, ar ne. Pažadinkit tą nelaimingą vaikiną, tegul ateina ir pabūna su ja. Mes jam žadėjome, ir jis mumis pasitiki.

Nuėjęs į svetainę, pažadinau Artūrą: iš pradžių jis negalėjo iškart nusikratyti snauduliu, tačiau, išvydęs pro užuolaidos kraštą besiveržiančią dienos šviesą, pamanė, kad pavėlavo, ir su baime pažvelgė į mane. Patikinau jį, kad Liusė tebemiega, ir švelniausiais žodžiais, kokius tik mokėjau, paaiškinau, kad, mūsų su Van Helsingu nuomone, galas jau arti. Jis užsidengė rankomis veidą, sukniubo prie kanapos ir taip klūpojo gal minutę laiko, panarinęs galvą delnuose, melsdamasis, o pečiai krūpčiojo nuo raudos.

– Eime, – tariau jam, – sukaupkite visas savo jėgas, tai geriausia, kuo galima palengvinti jos likimą.

Įėjęs į kambarį pamačiau, kad Van Helsingas, kaip visuomet apdairus, tvarkė kambarį, kad viskas atrodytų kiek įmanoma maloniau. Jis net sušukavo Liusei plaukus, ir geltonos garbanos draikėsi ant pagalvės. Mums pasirodžius kambaryje, Liusė atmerkė akis ir, išvydusi Artūrą, švelniai sušnabždėjo:

– Artūrai, mylimasis, kaip gerai, kad tu čia.

Artūras norėjo palinkęs ją pabučiuoti, tačiau Van Helsingas gestu jį sustabdė:

– Ne, – sušnabždėjo jis tyliai, – ne dabar! Paimkit jos ranką, tai ją labiau nuramins.

Artūras paėmė Liusės ranką ir atsiklaupė šalia lovos, o Liusė buvo tokia graži kaip niekada, skaistūs jos veido bruožai gražiai derinosi su angelišku žvilgsnio tyrumu. Paskui ji lėtai užmerkė akis ir užsnūdo. Kurį laiką jos krūtinė palengva kilojosi, o alsavimas buvo kaip nuvargusio kūdikio.

Paskui nepastebimai įvyko keistas pasikeitimas, kurį stebėjau jau naktį. Liusė ėmė kvėpuoti šnopuodama, burna prasižiojo, blyškios, nuo dantų atšokusios dantenos, darė dantis ilgesnius ir smailesnius. Miegodama ji nesąmoningai šiek tiek pramerkė akis, kurių žvilgsnis dabar buvo blausus ir atšiaurus, ir prabilo tyliu, gailiu balsu, kurio dar nebuvau iš jos lūpų girdėjęs:

– Artūrai, mylimasis, kaip gerai, kad tu čia. Pabučiuok mane!

Artūras nekantriai pasilenkė, ketindamas ją bučiuoti, bet tą akimirką Van Helsingas, kuris kaip ir aš krūptelėjo išgirdęs jos balsą,

šoko prie jo, stvėrė abiem rankom už sprando ir bloškė nuo lovos beveik į kitą kambario kampą su tokia baisia, įniršio padvigubinta jėga, kokios nė neįtariau jį turint.

– Nė už ką! – riktelėjo jis. – Ne! Dėl jos ir jūsų sielų!

Ir atsistojo tarp jo ir lovos lyg medžiotojų užspeistas liūtas.

Artūras buvo toks apstulbęs, kad akimirką nesumojo nei ką daryti, nei ką sakyti, bet, dar nespėjus jo krūtinėje kilti pykčiui, jis prisiminė, kur esąs, atsistojo tylėdamas, laukdamas, kas bus toliau.

Aš nenuleidau nuo Liusės akių, kaip ir Van Helsingas, ir mūsų akyse jos veidu it žaibas nubėgo įniršio spazmas, smailūs dantys kaukštelėjo. Paskui ji vėl užsimerkė ir taip gulėjo sunkiai šnopuodama.

Po kurio laiko mergina atmerkė akis, žvilgsnis vėl buvo švelnus; ji ištiesė savo perbalusią liesą kaip vytelė ranką, paėmė didžiulę rudą Van Helsingo ranką ir, prisitraukusi prie lūpų, pabučiavo:

– Gerasis mano drauge, – sukuždėjo vos girdimu, bet nepaprastai pakiliu balsu, – mano ir Artūro geriausias bičiuli! Saugokite jį ir suteikite mano sielai ramybę!

– Prisiekiu! – iškilmingai tarė Van Helsingas priklaupęs šalia jos ant vieno kelio ir iškėlęs ranką. Paskui atsisuko į Artūrą ir tarė:

– Prieikit, berniuk, paimkite jos ranką, pabučiuokite į kaktą, bet tik kartą.

Tų jaunuolių susitiko ne lūpos, o žvilgsniai, ir toks buvo jų išsiskyrimas.

Liusės akys užsimerkė, ir Van Helsingas, akylai stebėjęs visą sceną, paėmė Artūrą už rankos ir nuvedė šalin. Paskui Liusės alsavimas ūmai sutankėjo vėl ir staiga nutrūko.

– Baigta, – pasakė Van Helsingas. – Ji mirė.

Aš paėmiau Artūrą už rankos ir nusivedžiau į svetainę, kur jis užsidengė veidą rankomis ir ėmė raudoti taip, kad mano širdis plyšo iš skausmo.

Grįžęs į kambarį pamačiau, kad Van Helsingas stovi žiūrėdamas į Liusę dar niūresne veido išraiška. Merginos kūne įvyko kažkoks pasikeitimas. Mirtis grąžino visą jos grožį, nes ir kakta, ir skruostai buvo švelniai nuskaistėję, lūpos vėl nusidažiusios raudoniu. Atrodė, kad kraujas, daugiau nereikalingas širdžiai, suplūdo į veidą, kad paslėptų mirties baisumą.

Mes manėm mirus ją, kai ji miegojo,
ir miegančia palaikėme, kai numirė jinai. *

– Nelaiminga mergina pagaliau sulaukė ramybės! Tai galas!

– Deja, ne! Netiesa. Tai tik pradžia!

Paklausiau, ką galėtų reikšti jo žodžiai, bet jis tik papurtė galvą ir tiek tepasakė:

– Kol kas nieko negalim padaryti. Laukime ir pamatysime.

* Eilutės iš anglų poeto Tomo Hudo (Thomas Hood; 1799–1846) eilėraščio „Mirties patalas“.

XIII

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

Laidoti rengėmės kitą dieną, kad Liusė su motina būtų palaidotos kartu. Man teko pasirūpinti visais formalumais, ir laidojimo kontoros klerkas mandagiai paaiškino, kad ir jo darbuotojai, ir jis pats buvo paveikti tos mirties. Net moteris, kuri tvarkė mirusiosios palaikus laidotuvėms, išėjusi iš kambario, kur gulėjo velionė, prisipažino pusiau paslapčiomis, kaip savo darbo žinovė:

– Tai labai graži velionė, sere. Tikra privilegija ja pasirūpinti. Sakau neperdėdama, ji daro garbę mūsų įstaigai.

Pastebėjau, kad Van Helsingas nuolat sukiojasi netoliese. Turbūt todėl, kad namuose buvo kilusi didelė sumaištis ir netvarka. Artimų giminaičių nebuvo, Artūras turėjo kitą dieną vykti į savo tėvo laidotuves, tad nespėjome pranešti niekam, ką galima būtų pakviesti į šermenis. Tokiomis aplinkybėmis mudu su Van Helsingu patys ėmėme vartyti visus dokumentus ir kitką. Jis primygtinai norėjo pats peržiūrėti Liusės popierius. Paklausiau, kam to reikia, baimindamasis, kad

jis, būdamas užsienietis ir menkai susigaudydamas anglų juridinėje painiavoje, nepridarytų nemalonumų. Jis man atsakė:

– Žinau, žinau. Pamirštate, kad aš ne tik medikas, bet ir teisininkas. Bet šiuo atveju įstatymai niekuo dėti. Jūs tą žinojote, kai norėjote apsieiti be teismo tardytojo. Aš žinau daugiau dalykų, dėl kurių nereikėtų jo varginti. Čia galima rasti ir daugiau popierių – tokių kaip šis.

Kalbėdamas jis ištraukė iš kišenės laišką, kurį Liusė slėpė ant krūtinės ir miegodama norėjo sudraskyti į skutelius.

– Kai sužinosite, kas yra ponios Vestenra advokatas, užantspauduokite visus dokumentus ir šįvakar jam parašykite. O aš ieškosiu čia ir Liusės senajame kambaryje – gal ką nors rasiu. Negerai bus, jeigu jos mintys ir apmąstymai paklius į svetimas rankas.

Ėmiausi darbo ir po pusvalandžio, radęs advokato pavardę ir adresą, parašiau jam. Visi nelaimingos moteriškės dokumentai buvo tvarkingi, ten buvo surašyti išsamūs nurodymai dėl jos palaidojimo vietos. Vos spėjau užantspauduoti laišką, kai, mano nuostabai, į kambarį įžengė Van Helsingas ir tarė:

– Galiu jums padėti, bičiuli Džonai? Esu laisvas, ir jei reikalinga pagalba, aš čia.

– Ar radote, ko ieškojote? – savo ruožtu paklausiau, o jis atsakė:

– Neieškojau nieko konkretaus. Tik tikėjausi rasti ir radau – viską, kas ten buvo. Tik kelis laiškus, pastabas, naujai pradėtą dienoraštį. Turiu visa tai čia, ir kol kas niekam apie juos nepasakosiu. Rytoj vakare pasimatysiu su Artūru ir, jam leidus, kai kuo pasinaudosiu.

Kai baigėm tvarkyti, jis man tarė:

– Dabar, bičiuli Džonai, manau, kad galime išsimiegoti. Mums reikia miego – jums ir man – ir poilsio atgauti jėgas. Rytoj turėsim daug darbo, bet šįvakar mūsų niekam nereikia. Deja!

Prieš miegą užėjome aplankyti nelaimingosios Liusės. Laidojimo kontoros tarnautoja tikrai puikiai atliko savo darbą, nes kambarys buvo paverstas nedidele *chapelle ardente**. Čia buvo pilna nuostabiausių baltų gėlių, ir mirtis buvo paversta kiek įmanoma mažiau atstumiančia. Jos veidą slėpė drobulės kraštas, ir kai profesorius atsargiai jį nudengė, mes abu krūptelėjome, išvydę prieš save tokį grožį, nes apšviestas aukštų vaškinių žvakių jis buvo aiškiai matyti. Visas Liusės dailumas grįžo jai mirus, ir tos valandos, užuot palikusios „irimo naikinančių pirštų pėdsakus“, tik dar labiau paryškino grožį – aš vos begalėjau patikėti, kad prieš mane lavonas.

Profesorius buvo rūstus kaip niekad. Jis nemylėjo jos taip kaip aš ir jam nereikėjo tramdyti ašarų. Jis tarė:

– Palaukite, kol grįšiu, – ir išėjo iš kambario.

Atėjo nešinas sauja laukinio česnako žolių iš dėžės, kuri dar neatidaryta gulėjo hole, ir sukaišiojo jas tarp kitų gėlių ir aplink lovą. Paskui nusiėmė nuo kaklo grandinėlę su kryželiu ir uždėjo jį Liusei ant lūpų. Vėl uždengė jos veidą drobule, ir mes išėjome.

Kai rengiausi gulti savo kambaryje, pasigirdo beldimas, įėjo profesorius ir iškart tarė:

– Noriu, kad rytoj atneštumėt man rinkinį peilių skrodimui.

– Darysim skrodimą? – nustebau.

– Ir taip, ir ne. Noriu padaryti operaciją, tačiau ne tokią, kokią jūs įsivaizduojate. Jums pasakysiu, bet daugiau niekam nė žodžio.

* šarvojimo menė (*pranc.*).

Noriu atskirti galvą ir išimti širdį. Oho! Juk jūs chirurgas! Ir taip krūptelėjote! Jūs, kurį mačiau nedrebančia ranka darantį operacijas, nuo kurių priklausė žmogaus gyvybė ar mirtis, kai kitiems virpėdavo pirštai! Bet tiesa, pamiršau, bičiuli Džonai, kad jūs ją mylėjote, todėl operaciją atliksiu aš, man tik padėsite. Norėčiau tą padaryti šiąnakt, bet dėl Artūro negaliu; jis bus laisvas po tėvo laidotuvių rytoj ir norės pamatyti. Paskui, kai ji gulės karste, mudu ateisime visiems užmigus. Nukelsime karsto dangtį, padarysime operaciją, paskui vėl užkalsime, ir niekas nežinos, išskyrus mus abu.

– Bet kam to reikia? Mergina mirė. Kam bjauroti jos palaikus? Jeigu skrodimas nebūtinas, jei neduos jokios naudos nei mums, nei mokslui, nei žmogaus pažinimui – kam jis? Be jokio tikslo tai baisus darbas.

Jis uždėjo man ant peties ranką ir su begaline užuojauta tarė:

– Bičiuli Džonai. Man gaila jūsų krauju srūvančios širdies, ir dėl to, kad ji apsipila krauju iš skausmo, myliu jus dar labiau. Jei tik galėčiau, užsikelčiau jūsų naštą sau ant pečių. Bet yra paslapčių, jums nežinomų, kurias sužinosite atėjus laikui. Laimė, kad aš jas žinau, nors tai nėra malonūs dalykai. Džonai, berniuk mano, jūs daug metų buvote mano draugas, tad ar nors kartą aš jūsų akyse ką nors dariau neturėdamas dorų ketinimų? Galiu ir aš suklysti – esu žmogus, bet aš tikiu tuo, ką darau. Argi ne todėl jūs kreipėtės į mane pagalbos ištikus šiai nelaimei? Taip! Ar jūs nenustebote, nepasibaisėjote, kai aš neleidau Artūrui pabučiuoti sužadėtinės, nors ji jau merdėjo, ir nubloškiau jį šalin nuo mirštančiosios kiek tik turėjau jėgų? Taip! Ir vis dėlto savo ausimis girdėjote, kaip ji man padėkojo savo nuostabiomis gęstančiomis akimis, balsu tokiu silpnu, pabučiavo man ran-

ką ir palaimino mane? Taip! Ir ar jūs negirdėjote, kaip aš prisiekiau jai, ir ji dėkinga užmerkė akis? Taip! Turiu rimtų priežasčių savo sumanymui. Jūs tiek metų neabejojote, tikėjote manimi ir pastarąsias savaites, nors matėte mane darant aibes jums nesuprantamų dalykų, kurie gal jums ir kėlė abejonę. Išsaugokite tą pasitikėjimą dar kiek ilgėliau, bičiuli Džonai. Jeigu nepasitikite, turėsiu jums atskleisti tai, ką žinau, bet tai gal ne geriausia išeitis. O jeigu aš imsiuos įgyvendinti savo sumanymą – o aš tai padarysiu bet kuria kaina, tikite jūs ar ne – dirbsiu sunkia širdimi ir jausiuos toks vienišas, kai man reikės draugo peties ir padrąsinimo!

Minutėlę patylėjęs, jis iškilmingu balsu tęsė:

– Bičiuli Džonai, mūsų laukia sunkios ir kraupios dienos. Tad eikime ne skyrium, o drauge, kad kartu pasiektume dorą tikslą. Ar vis dar netikit manim?

Aš paspaudžiau jo ranką ir tvirtai pažadėjau juo tikėti. Laikiau praviras duris ir mačiau, kaip jis nueina į savo kambarį ir užsidaro. Kol aš nejudėdamas stovėjau, dar nespėjęs užverti durų išvydau kambarinę, kuri, atsisukusi į mane nugara, tyliai ėjo koridoriumi. Manęs ji nematė ir nuėjo į kambarį, kuriame buvo pašarvota Liusė. Tas vaizdas mane sujaudino. Mūsų laikais retai sutinkamas tvirtas prisirišimas prie tų, kuriuos mylime. Štai mergina, užgniaužusi suprantamą baimę, viena eina budėti prie karsto savo mirusios šeimininkės, kurią mylėjo, kad ši neliktų viena, kol atguls amžino poilsio...

Matyt, miegojau ilgai ir kietai, nes buvo jau visai šviesu, kai mane pažadino Van Helsingas. Priėjęs prie mano lovos jis tarė:

– Nesirūpinkit peiliais. Mums jų neprireiks.

– Kodėl? – paklausiau, nes jo kalba vakar vakare man buvo padariusi didelį įspūdį.

– Todėl, – tarė jis, – kad jau per vėlu arba dar per anksti.

– Žiūrėkit! – jis iškėlė rankoje mažą auksinį kryželį. – Šiąnakt jis buvo pavogtas.

– Pavogtas? – nustėrau. – Juk jis jūsų rankose!

– Todėl, kad dabar grįžtu iš to žmogaus, kuris apiplėšė ir mirusią, ir gyvuosius. Ji sulauks savo bausmės, tuo neabejokit, bet ne aš ją nubausiu. Ji nežinojo, ką darė, ir nežinodama tapo tik vagiše. Dabar turime laukti.

Daugiau netaręs nė žodžio jis išėjo, palikęs mane stebėtis nauja paslaptimi, sukti galvą dėl naujos mįslės.

Diena iki pietų buvo siaubinga, bet po pietų atvyko advokatas – ponas Markvandas iš Houlmeno, Sūnų, Markvando ir Liderdeilo kompanijos. Tai buvo malonus vyras. Jis nudžiugo pamatęs, ką mes jau buvome spėję sutvarkyti. Priešpiečių metu sužinojome iš jo, kad ponia Vestenra, jau kurį laiką tikėdamasi staigiai mirsianti nuo širdies smūgio, buvo kruopščiai sutvarkiusi visus savo reikalus. Jis mums papasakojo, kad išskyrus Liusės tėvui priklausantį sklypą žemės, kuris, trūkstant tiesioginių įpėdinių, atitenka tolimiems giminaičiams, visas kilnojamas ir nekilnojamas turtas, taip pat asmeniniai daiktai paliekami Artūrui Holmvudui. Po tokios įžangos jis tęsė:

– Noriu atvirai pasakyti, kad mes padarėme viską, norėdami neleisti taip paskirstyti turtą; aiškinome testatorei, kad tam tikrais nenumatytais atvejais jos duktė gali likti be nieko arba ištekėjusi negalės laisvai tvarkyti savo turtą. Kadangi mes tvirtai laikėmės savo požiūrio, tarp mūsų ir klientės, galima sakyti, kilo nesusipratimas,

nes ji tiesiai paklausė, ar mes esame pasirengę išpildyti jos valią. Suprantama, tokiu atveju mums nebeliko pasirinkimo ir mes turėjome sutikti, nors įstatymai buvo mūsų pusėje ir devyniasdešimt devyniais atvejais iš šimto mes būtume įrodę, remdamiesi įvykių logika, savo tiesą. Atvirai kalbant, bet kokia kita išeitis prieštarautų velionės valiai. Nes, jai mirus, turto savininke tampa jos duktė, ir net jei pastaroji pergyventų savo motiną nors penkiomis minutėmis, turtas, turint galvoje, kad nėra testamento – o tai šiuo atveju neįmanoma – būtų laikomas, jai mirus, turtu, paliktu be testamento. Tokiu atveju lordas Godalmingas, nors ir brangus draugas, negalėtų turėti visiškai jokių pretenzijų, o paveldėtojai, būdami tolimi giminaičiai, vargu ar atsisakytų savo teisių visiškai nepažįstamo žmogaus naudai vien iš sentimentalių paskatų. Tikinu jus, gerbiamieji, aš džiaugiuosi rasta išeitimi, nepaprastai džiaugiuosi.

Advokatas buvo geras žmogus, tačiau jo džiūgavimas menku, jį dominančiu profesiniu niuansu tokios baisios tragedijos akivaizdoje tik dar sykį rodo, kad žmonių užuojauta turi ribas.

Ilgai jis neužtruko, bet pažadėjo užsukti kiek vėliau, kad pasimatytų su lordu Godalmingu. Mus advokato vizitas nuramino, nes daugiau galėjome nebijoti kritikos dėl savo veiksmų. Artūro laukėme pasirodant penktą valandą, todėl prieš penkias nuėjome į kambarį, kur buvo pašarvota Liusė. Tai buvo tikras mirties kambarys – čia gulėjo motina ir duktė. Laidojimo kontoros tarnautojas išties pasistengė parodyti savo amatą išdėliodamas rekvizitus; kambaryje tvyrojo mirties kvapas, nuo kurio mūsų širdis užgulė sunkumas. Van Helsingas liepė viską padaryti taip, kaip buvo iš pradžių, aiškindamas, kad lordo Godalmingo laukiama atvykstant kiekvieną minutę,

ir jis mažiau kamuosis, jeigu galės likti su sužadėtinės palaikais vienui vienas. Tarnautojas, atrodo, pats apstulbęs dėl savo kvailumo, išsijuosęs puolė vėl viską dėlioti taip, kaip buvo praėjusį vakarą, tad, kai atvyko Artūras, viskas vėl buvo sutvarkyta.

Vargšas vaikinas! Jis atrodė beviltiškai nusiminęs ir palūžęs, net tvirtas vyriškas stotas atrodė sulinkęs po sielvarto našta. Žinojau, kaip pasiaukojamai ir nuoširdžiai mylėjo savo tėvą. Jo netekimas tokiu metu buvo baisus smūgis. Su mumis jis buvo draugiškas, su Van Helsingu – santūriai mandagus, bet į akis krito kažkoks susikaustymas. Tą pastebėjo ir profesorius. Jis paprašė mane nuvesti Artūrą aukštyn. Taip ir padariau, o prie durų sustojau, jausdamas, kad jis norės pabūti prie mylimosios vienas. Bet jis paėmė mane už rankos ir įsivedė vidun, taręs kimiu balsu:

– Jūs irgi ją mylėjote, mano bičiuli. Liusė pati pasakojo, ir jos širdyje nebuvo artimesnio draugo už jus. Nežinau, kuo galėčiau atsidėkoti jums už viską, ką padarėte jos labui. Vis dar negaliu susitaikyti...

Jo žodžius pertraukė išsiveržusi rauda. Jis uždėjo ant peties ranką, padėjo galvą man ant krūtinės ir apsiverkė:

– O Džekai, Džekai! Ką man daryti? Mano gyvenimas neteko prasmės, daugiau neturiu dėl ko gyventi!

Raminau jį kaip išmanydamas. Tokiais atvejais vyrams daug žodžių nereikia. Rankos spustelėjimas, patapšnojimas per petį, graudus atodūsis – vyriškos užuojautos ženklai. Aš laukiau tylėdamas, kol nurims jo rauda, paskui tyliai tariau:

– Eime, pažvelgsim į ją.

Mes kartu priėjome prie velionės, ir aš nudengiau drobulę nuo jos veido. Dieve! Kokia ji graži! Atrodė, sulig kiekviena valanda jos

grožis tobulėjo. Aš net krūptelėjau iš nuostabos, o Artūras visas ėmė virpėti, abejonė krėtė jį tarsi drugys. Ilgai tylėjęs, pagaliau paklausė:

– Džekai, ar ji tikrai mirusi?

Patvirtinau tą liūdną faktą ir ėmiau jam aiškinti – pajutęs, kad reikia kuo greičiau vyti iš jo galvos tą baisią abejonę, – kad dažnai atsitinka, jog po mirties velionių bruožai tarsi atjaunėja, ypač kai miršta po sunkios ir ilgos ligos. Atrodo, jis patikėjo, nes, kurį laiką paklūpojęs prie jos ir ilgesingai su meile žiūrėjęs į Liusės veidą, pagaliau nusisuko. Pasakiau jam, kad tai atsisveikinimas, nes reikia ruošti karstą laidotuvėms. Tuomet jis vėl priėjo prie Liusės, pabučiavo jos ranką ir kaktą. Mes ėjome iš kambario, o jis atsisukęs per petį švelniai žvelgė į ją.

Palikęs Artūrą svetainėje, pasakiau Van Helsingui, kad jis atsisveikino. Tuomet Van Helsingas nuėjo pasakyti laidojimo kontoros tarnautojams, kad imtųsi savo darbo. Kai vėl priėjo, pakartojau jam Artūro klausimą.

– Nesistebiu, – tarė jis, – nes aš ir pats akimirką suabejojau!

Pietavome kartu, ir mačiau, kaip Artūras stengiasi laikytis iš paskutiniųjų. Kol valgėme, Van Helsingas neištarė nė žodžio ir tik prisidegęs cigarą, prabilo:

– Lorde...

– Ne, ne! Dėl Dievo meilės, – pertraukė jį Artūras. – Bent jau ne dabar! Atleiskite, sere, nenorėjau jūsų įžeisti, tai tik todėl, kad dar negaliu atsitokėti po nelaimės...

Profesorius maloniai jam tarė:

– Kreipiausi į jus taip, nes abejojau. Neturėčiau vadinti jūsų „pone“, nes pamilau jus, mano gerasis berniuk, kaip Artūrą.

Artūras šiltai paspaudė senuko ranką.

– Vadinkit mane, kaip jums patinka, nes tikiuosi, kad ir bet kaip vadinamas liksiu jūsų draugas. Be to, noriu pasakyti, kad esu be galo dėkingas už tai, ką jūs padarėte tai vargšei merginai. – Minutėlę patylėjęs, jis tęsė. – Žinau, kad ji geriau už mane suprato visą jūsų gerumą, ir jeigu aš kada nors buvau grubus, kaip nors nederamai elgiausi, jūs prisimenate... turite man atleisti.

Profesorius švelniai jam tarė:

– Žinojau, kad jums sunku tuomet buvo manimi patikėti, nes norint patikėti įtūžiu, reikia žinoti jo priežastį, ir aš suprantu, kad jūs netikite – negalite manimi patikėti ir dabar, nes jūs nesuprantate. Ir galbūt mums prieš akis dienos, kai man būtinai reikės jausti jūsų pasitikėjimą, nors jūs negalėsite, nenorėsite patikėti, ir dar bus ne laikas jums žinoti tiesą. Tačiau ateis diena, kai be atodairos imsite manimi pasikliauti ir viskas jums taps aišku kaip dieną. Tuomet jūs laiminsite mane savo labui, kitų labui ir dėl tos, kurią aš prisiekiau apsaugoti.

– Tikrai, tikrai, sere, – draugiškai tarė Artūras. – Aš visada pasitikiu jumis. Žinau ir tikiu, kad turite kilnią širdį; esate Džeko draugas, buvote jos draugas. Darykite, ką reikia.

Profesorius kartą kitą atsikrenkštė, tarsi dvejodamas, bet pagaliau prabilo:

– Ar galiu jūsų šio bei to paklausti?

– Žinoma.

– Ar žinote, kad ponia Vesterną testamente visą turtą paliko jums?

– Nelaiminga moteriškė. To nežinojau. Niekada neturėjau tokios minties.

– Turtas dabar priklauso jums, tad galite su juo daryti ką tinkamas. Noriu paprašyti leidimo perskaityti visus panelės Liusės dokumentus ir laiškus. Turiu tam priežasčių, kurias ji – neabejoju – būtų supratusi. Tuos popierius turiu čia su savimi. Pasiėmiau juos dar nežinodamas apie testamentą, kad nepakliūtų į svetimų žmonių rankas, kad nė viena svetima akis neperskaitytų jos sielos žodžių. Kol kas juos laikysiu pas save, net ir jūs jų nepamatysite dabar, bet mano rankose tie dokumentai bus saugūs. Suprantu, jums mano prašymą nėra lengva išpildyti, bet ar nepadarysite to Liusės labui?

Artūras atsakė jam nuoširdžiai, kaip senais laikais:

– Daktare Van Helsingai, jūs galite pasielgti kaip manote esant reikalinga. Jaučiu, Liusė tam būtų pritarusi. Daugiau nieko jūsų neklausinėsiu, kol ateis laikas.

Senasis profesorius atsistojo ir iškilmingai tarė:

– Ir pasielgsite teisingai. Mūsų dar laukia kančios, bet ne viskas bus kančia, ir toji kančia bus ne paskutinė. Mums su jumis, o jums labiausiai, mano gerasis berniuk, teks perbristi sūriuosius vandenis, kol pasieksite tyrą šaltinį. Tačiau turime drąsinti širdis, pasiaukojamai atlikti savo pareigą, ir tuomet viskas bus gerai!

Tą naktį miegojau ant kanapos Artūro kambaryje. Van Helsingas nesudėjo nė bluosto. Jis vaikščiojo po namus tarsi juos nuo kažko saugodamas, ir nė akimirką neišleido iš akių kambario su pašarvota Liuse, iškaišyta laukinio česnako žiedais, kurie skleidė į naktį, nustelbdami rožių ir lelijų aromatą, savo sunkų kvapą.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 22-oji

Rašau traukinyje į Ekseterį. Džonatanas miega. Atrodo, paskutinis įrašas sąsiuvinyje darytas tik vakar, bet kiek daug vandens nutekėjo po dienų, praleistų Vitbyje, dienų, kai laukiau nesulaukdama žinelės nuo Džonatano, o dabar štai jau esu ištekėjusi, Džonatanas advokatas, firmos kompanionas, turtingas žmogus, pats sau šeimininkas. Misteris Hokinsas miręs ir palaidotas, o Džonatanui vėl gresia senieji priepuoliai. Šalin visa tai. Ranka nelabai klauso rašant greitraščiu – netikėta pasiturinčio gyvenimo pasekmė – tad reikės vėl pradėti mankštintis.

Laidotuvės buvo paprastos, bet iškilmingos. Be mūsų, dalyvavo tarnai, vienas kitas jo bičiulis iš Ekseterio, jo agentas iš Londono ir džentelmenas, atstovaujantis Džonui Prestonui, teisininkų draugijos prezidentui. Mudu su Džonatanu stovėjome susikabinę rankomis, jausdami, kad netekome geriausio ir brangiausio draugo.

Miestan grįžome neskubėdami. Omnibusu pasiekėme Haid Parką, ir Džonatanas pamanė, kad man bus įdomu pabūti oratorių kampelyje, todėl atsisėdome. Žmonių buvo nedaug, ir mes liūdnai žvalgėmės į tuščius suolelius. Jie priminė mums namuose likusią tuščią kėdę. Pakilome ir patraukėme Pikadiliu. Džonatanas ėjo laikydamas mane už rankos, kaip senais laikais, kai dar buvau maža ir nėjau į mokyklą. Mano akimis žiūrint tai buvo nepadoru, nes juk negalima daugel metų mokyti mergaites etiketo ir tinkamo elgesio,

pačiai nepersisunkiant to mokslo pedantiškumu, bet tai buvo Džonatanas; jis – mano vyras, ir buvo nė motais, ar kas į mus žiūri: kiti žmonės mums nerūpėjo. Aš užsižiopsojau į didžiule skrybėle pasipuošusią gražuolę, kuri sėdėjo atvirame ekipaže ties Giljano krautuvės durimis, kai Džonatanas staiga iki skausmo suspaudė man ranką ir suvaitojo:

– Dieve mano!

Žinodama jo būklę, labai rūpinausi, todėl iš karto pasisukau ir paklausiau, kodėl jis sunerimo.

Džonatanas buvo išblyškęs, akys – iš nuostabos ar baimės, – rodės, iššoks ant kaktos. Jis nenuleido akių nuo aukšto lieso vyriškio kumpa nosimi, juodais ūsais ir smaila barzdele, kuris taip pat stebėjo gražiąją damą. Jis taip godžiai rijo ją akimis, kad mūsų nė nematė, todėl galėjau gerai į jį įsižiūrėti. Tai nebuvo gero žmogaus veidas; juslūs, žiauroki veido bruožai, dideli balti dantys, atrodę dar baltesni dėl ryškiai raudonų lūpų, nusmailėję kaip žvėries. Džonatanas tebežiūrėjo į tą vyrą, ir aš išsigandau, kad nepažįstamasis mus pamatys. Pamaniau, kad jis dar gali pagalvoti apie mus ką nors negera: toks jis atrodė piktas ir atgrasus. Paklausiau Džonatano, kas jį taip sujaudino, ir jis atsakė taip, tarsi aš žinočiau tiek pat, kiek ir jis:

– Matai, kas ten?

– Ne, brangusis. Nepažįstu to žmogaus. Kas jis?

Išgirdusi jo atsakymą, aš sudrebėjau, nes jis kalbėjo tarytum ne man, Minai, o pats sau:

– Tai t a s žmogus!

Vargšas Džonatanas buvo lyg kažko nusigandęs, klaikiai nusigandęs. Nedaug betrūko, kad nualptų, jeigu nebūčiau stovėjusi šalia

ir jis nebūtų į mane atsirėmęs; žiūrėjo išplėtęs akis, o tuo tarpu iš krautuvės išėjo vyras, padavė damai ryšulį, ir ši tuoj pat nuvažiavo. Juodasis vyras, nenuleisdamas nuo jos akių, kai karieta pajudėjo Pikadiliu, pamojo laisvam vežikui ir nusekė iš paskos. Džonatanas vis dar lydėjo jį akimis, o paskui tarė, tarsi pats sau:

– Neabejoju, tai grafas, bet jis atjaunėjęs. Viešpatie, ką daryti, jeigu tai tiesa?! O Dieve mano! Dieve mano! Kad aš žinočiau! Kad aš tik žinočiau!

Jo veidą buvo iškreipusi tokia kančia, kad aš baiminausi kamantinėdama apie tą žmogų jį dar labiau sujaudinti, todėl tylėjau. Be žodžių truktelėjau už rankovės, ir jis lengvai pasidavė, laikydamas savo ranką manojoje. Dar galiuką paėjėję, vėl prisėdome atsipūsti ant suolelio Gryn Parke. Buvo šilta rudens diena, ir mes pasirinkome jaukią vietelę medžių pavėsyje. Džonatanas žvelgė nieko nematančiomis akimis prieš save, paskui užsnūdo, padėjęs galvą ant mano peties. Pamaniau, kad nuomygis išeis jam į naudą, todėl nežadinau. Jis pabudo maždaug po dvidešimties minučių ir gyvai tarė:

– Ak, Mina, juk aš buvau užmigęs! Atleisk, aš tikras nevėkšla. Eime, išgersim kur nors po puodelį arbatos.

Greičiausiai per savo ligą jis jau buvo visai pamiršęs tą juodai apsirengusį nepažįstamąjį, nes pamiršo ir viską, kas buvo susiję su tuo trumpu nuotykiu. Man nepatinka tos prarajos jo atmintyje, tai gali paveikti Džonatano smegenis. Neverta jo kankinti klausimais, nes gali būti tik blogiau, bet turiu kaip nors sužinoti viską apie paslaptingą kelionę į užsienį. Atrodo, atėjo laikas atrišti tą ryšulį ir perskaityti viską, kas ten parašyta. O Džonatanai, žinau, kad atleisi man, jeigu darau klaidą, bet aš galvoju tik apie tave.

Vėliau

Mūsų namuose liūdna, ką bedarytume, nes netekome brangaus žmogaus, tiek daug mums padėjusio. Džonatanas tarsi apdujęs, jis vis dar išblyškęs vėl lengvai pasireiškus ligai. Namuose mūsų laukė telegrama nuo Van Helsingo, kas tas žmogus bebūtų: „Pranešu jums liūdną žinią, kad ponia Vestenra mirė prieš penkias dienas, o Liusė mirė užvakar. Šiandien palaidojome jas abi". Dieve, kiek skausmo tuose keliuose žodžiuose! Vargšė ponia Vestenra! Vargšė Liusė! Paliko mus, paliko amžinai! O nelaimingas Artūras prarado viso savo gyvenimo laimę! Dieve, padėk mums ištverti negandas!

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

Rugsėjo 22-oji

Viskas baigėsi. Artūras grįžo namo kartu su Kvinsiu Morisu. Koks šaunus žmogus tas Kvinsis! Šiandien jaučiu, kad jis kentėjo dėl Liusės netekties ne mažiau už mus, bet laikėsi kaip narsus vikingas. Jeigu Amerika gimdo tokius vyrus, jos laukia didinga ateitis. Van Helsingas prigulė nusnūsti: nori pailsėti prieš kelionę, nes vakare vyksta į Amsterdamą, tačiau žada ryt vakare vėl grįžti. Jam reikia sutvarkyti kažin kokius reikalus, kurių be jo niekas kitas neįveiks. Jis prašė leidimo apsistoti pas mane, sakosi turįs Londone reikalų, kuriuos tvarkydamas šiek tiek užtruksiąs. Vargšas senukas! Bijau, kad pastarųjų dienų nervinė įtampa bus palaužusi ir jo geležinę sveikatą.

Per visas laidotuvių apeigas mačiau, kaip jis iš visų jėgų tvardosi. Mes stovėjome greta Artūro, kuris kalbėjo apie savo kraujo perpylimą Liusei, ir mačiau, kaip Van Helsingo veidas pakaitom tai bąla, tai melsta. Artūras sakė, kad nuo tos dienos jis jaučiasi tarsi jie su Liuse buvo susituokę ir kad Dievo akyse jie – vyras ir žmona. Nė vienas mūsų nė žodeliu neužsiminė apie kitas tokias pat operacijas ir niekada neužsimins. Artūras su Kvinsiu patraukė į stotį, o mes su Van Helsingu atėjome čia. Vos tik likome vieni ekipaže, jis neištvėrė. Vėliau neigė tai buvus isterijos priepuolį ir sakė, jog tai tebuvo jo humoro jausmas, būtent taip pasireiškęs tokiomis baisiomis aplinkybėmis. Jis juokėsi, paskui ėmė verkti, ir man teko užtraukti užuolaidas, idant praeiviai ko nors apie mus nepagalvotų. Paskui vėl juokėsi, vėl puolė į ašaras, vėliau ėmė verkti ir juoktis kartu – visai kaip moteris. Pabandžiau jį griežtai subarti, kaip panašiais atvejais baramos moterys, bet veltui stengiausi. Vyrai ir moterys elgiasi labai skirtingai, kai juos apima nusiminimas ar pakili nuotaika. Po kiek laiko, kai jis vėl surimtėjo ir paniuro, aš paklausiau, iš kur tas linksmumas tokią sunkią valandą. Jo atsakymas buvo kaip visuomet logiškas, įtaigus ir mįslingas:

– A, jūs suprasite, bičiuli Džonai. Nemanykit, kad aš neliūdžiu, jeigu juokiuosi, nes juokas ateina neprašomas. Atminkite, juokas, kuris pasibeldžia į duris ir klausia: ar galiu užeiti? – nėra tikras juokas. Tikras juokas – karalius, kuris eina kur nori ir kada nori. Jis iš nieko neprašo leidimo. Jis nesirenka laiko. Jis sako: štai aš čia. Paklausykit manęs. Štai aš gedžiu iš visos širdies tos mielos jaunos merginos, daviau jai savo kraujo, paaukojau jai savo laiką, savo sugebėjimus, miego valandas. Tai, ką daviau jai – aš atėmiau iš kitų savo

ligonių. Ir vis dėlto galiu juoktis stovėdamas prie jos kapo – juoktis, kai žemės grumstai nuo duobkasio kastuvo dusliai dunksi į karsto dangtį – sakydami bumpt, bumpt mano širdžiai, kol mano veide nelieka nė lašo kraujo, o širdis plyšta iš skausmo vien pagalvojus apie tą nelaimingą vaikiną, brangų man jaunuolį, tokio pat amžiaus, kokio būtų buvęs ir mano sūnus, jeigu būčiau toks palaimintas, kad jis iki šiol gyventų. Jų akys ir plaukai tokie pat. Štai dabar jums aišku, kodėl aš jį taip pamilau. Ir vis dėlto, kai jis kalba apie dalykus, užgaunančius jautriausias mano sielos stygas, o mano tėviška širdis linksta prie jo kaip nė prie vieno kito žmogaus – net ir jūsų, bičiuli Džonai, nes mūsų santykiai pagrįsti didesne patirtimi nei tėvo ir sūnaus – ir net tą akimirką karalius juokas ateina ir visu balsu šaukia man į ausį: Aš čia! Aš čia! Tuomet kraujas vėl suplūsta į veidą ir akyse nušvinta saulė. O bičiuli Džonai, tai keistas pasaulis, kupinas kančios, blogio ir nelaimių, bet, nežiūrint to, karalius juokas priverčia mus šokti pagal savo dūdelę: krauju srūvančias širdis, pageltusius kaulus kapinėse, ašaras, kurios nukritusios degina – viskas šoka pagal muziką, sklindančią iš niekada nesišypsančių jo lūpų. Tikėkit manim, bičiuli Džonai, jis ateina trokšdamas gero, jis – geraširdis. O mes, vyrai ir moterys, esame nelyg virvės, tempiamos iš visų jėgų į skirtingas puses. Paskui ateina laikas ašaroms, ir mes dar labiau įsitempiame, o kartais tos įtampos neišlaikome ir pokštelime kaip trūkusi virvė. Bet karalius juokas ateina kaip saulė, vėl mus nuramina ir vėl galime imtis savo darbų.

Nenorėjau jo įžeisti, apsimesdamas nesupratęs, bet, negalėdamas suvokti juoko priežasties, išdrįsau paklausti. Jis iškart apsiniaukė ir atsakė man jau kitu balsu:

– Visa tai niūri ironija. Daili mergina, apkaišyta gėlėmis, graži tarsi būtų gyva, tokia graži, kad mes vienas po kito suabejojom, ar ji tikrai mirusi, paguldyta gražiame marmuro name nuošaliose kapinėse, kur ilsisi daug jos giminaičių, paguldyta kartu su motina, kurią mylėjo ir buvo mylima, ir tie švento varpo dūžiai – tilin, tilin – liūdni ir pratisi, ir tie šventikai baltais angelų rūbais, dėjęsi skaitą iš knygų, nors jų žvilgsniai nė sykio neužkliuvo už atversto puslapio, ir mes visi – panarinę galvas. Kam visa tai? Ji mirė – ir viskas. Argi ne?

– Bet, profesoriau, – ėmiau prieštarauti, – kaip mane gyvą matot, nematau čia nieko juokinga. Jūsų aiškinimas dar labiau viską supainioja. Net jeigu laidotuvių apeigos būtų komiškos, ką pasakytumėte apie Artūrą ir jo sielvartą? Juk jo širdis plyšta pusiau!

– Taigi. Argi jis nesakė, kad kraujo perpylimas sujungė juos sutuoktuvių saitais?

– Sakė, ir jam ta mintis teikė nusiraminimą.

– Žinoma. Bet kyla vienas keblumas, bičiuli Džonai. Jeigu viskas taip, kaip jis sako, tai kaip vadinti kitus žmones? Cha, cha! Vadinas, tą gražią merginą galima kaltinti daugvyryste, o mane, palaidojusį savo žmoną, kuri pagal bažnyčios įstatymus tebėra gyva – ne, dabar aš nejuokauju – net mane, ištikimą savo prarastai žmonai, galima apkaltinti dvipatyste.

– Man vis tiek nejuokinga, – atsakiau, nes pasijutau nejaukiai nuo tokių šnekų. Jis uždėjo man ranką ant peties.

– Bičiuli Džonai, atleiskite man, jeigu užbėriau druskos ant jūsų žaizdos. Aš niekam kitam neatsivėriau, bijodamas įžeisti, o tik jums, nes jumis pasitikiu. Jeigu galėtumėt pažvelgti į mano širdį, kai aš

juokiausi, ar dabar, kai karalius juokas nusiėmęs savo karūną išėjo toli, labai toli, ir ilgam, labai ilgam – galbūt labiausiai iš visų jums būtų gaila manęs.

Sujaudintas jo kalbos nuoširdumo, paklausiau kodėl.

– Todėl, kad aš ž i n a u!

Dabar visi esame išsiskirstę, ir vienatvė dienų dienas tupi ant mūsų stogų kraigų išskėtusi sparnus. Liusė guli savo giminės rūsyje, prašmatniame mirties name nuošaliose kapinėse, toli nuo knibždančio žmonėmis Londono – ten, kur oras vaiskus, kur saulė kyla virš Hampsted Hilo, o laukinės gėlės pražysta niekieno neauginamos.

Todėl galiu baigti šį dienoraštį, ir vienas Dievas težino, ar kada nors pradėsiu naują. Jeigu tam pakils mano ranka, ir aš vėl atversiu šiuos užrašus, tai bus pasakojimai apie kitus žmones, kitus įvykius, nes dabar, baigdamas romantišką savo gyvenimo istoriją, aš vėl grįžtu prie darbo ir sakau su liūdesiu ir viltimi –

Finis

„Westminster Gazette"
HAMPSTEDO PASLAPTIS

Rugsėjo 25-oji

Hampstedo apylinkėse pastaruoju metu ėmė dėtis dalykai, iš pirmo žvilgsnio jau žinomi iš anksčiau spausdintų tokių straipsnių kaip „Kensingtono siaubas", „Moteris žudikė", „Juodoji moteris". Per pastarąsias dvi ar tris dienas kelis kartus vaikai ilgam

nuklysdavo nuo namų ir ilgai negrįždavo iš viržių pievelės – pamėgtos žaidimų vietos. Visais tais atvejais vaikai buvo pernelyg maži, kad galėtų nuovokiai papasakoti, kas buvo atsitikę, tačiau visi jie tvirtina, kad leido laiką su „glazia teta“. Jų būdavo pasigendama vėlai vakare, o du vaikai atsirado tik kitos dienos ankstų rytą. Tų apylinkių gyventojai kaip vienas mano, kad po to, kai pirmasis dingęs vaikas papasakojo buvęs su „glazia teta“, kiti vaikai pasigavo tą mintį ir sugalvojo naują žaidimą. Tai įtikėtina, turint galvoje faktą, kad šiuo metu vaikai žaidžia taip: jie nuvilioja vienas kitą į atokią vietą susigalvoję kokį nebūtą dalyką. Pasak korespondento, tiesiog gražu žiūrėti, kaip koks nors pyplys vaidina „glazią tetą“. Kai kurie mūsų karikatūristai, anot jo, lygindami prasimanymą ir tikrovę galėtų iš vaikų pasimokyti ironijos ir grotesko. Yra visiškai natūralu, kad „glazi teta“ tapo svarbiausiu vaidmeniu šiuose vaidinimuose po atviru dangum. Jeigu tikėsime naiviais mūsų korespondento žodžiais, net Elen Teri* negalėtų prilygti patrauklumu tiems murzinais veidais vaikiščiams.

Tačiau gali būti ir rimtesnis požiūris į tuos įvykius, nes kai kurių vaikų, tiesą sakant – visų vaikų, kuriuos rado tik kitą dieną, buvo mažumėlę įdrėksta oda ant gerklės ir, nors tos žaizdelės – gryni niekai, jos rodo, kad tas žvėris ar kas ten bebūtų turi savo sistemą ar metodą. To rajono policijai duotas nurodymas akylai stebėti, ar nepamatys Hampstedo apylinkėse nuklydusių vaikų, ypač visai mažų, ir kokio valkataujančio šuns.

* Elen Teri (Ellen Terry; 1848?–1928) – garsi anglų aktorė.

Papildomas „Westminster Gazette“ pranešimas
HAMPSTEDO SIAUBAS
Dar vienas sužeistas vaikas
„Glazi teta“

Rugsėjo 25-oji

Ką tik gavom žinią apie dar vieną šiąnakt dingusį vaiką, kurį rado vėlyvą rytmetį po dygiakrūmiu Hampstedo dykvietės pakraštyje, vietovėje, vadinamoje Šuters Hilu, kuri, ko gero, yra mažiausiai lankoma žmonių. Ant šio vaiko kaklo rasta tokia pat žaizdelė kaip ir ankstesniais kartais. Vaikas buvo baisiai nusilpęs, išsekęs, tarsi iščiulptas. Atsigavęs jis irgi ėmė pasakoti, kad buvęs nuviliotas „glazios tetos“.

XIV

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 23-ioji

Naktis buvo sunki, bet dabar Džonatanas jaučiasi geriau. Tiesiog džiaugiuosi, kad jis toks triūslys, nes darbas užgožia jam visas baisybes; smagu man ir todėl, kad jis daugiau nebesijaučia toks sugniuždytas atsakomybės už savo darbą. Žinojau, kad jis mokės susivaldyti ir susidoros su nauju darbu. Kasdien jis užtrunka ligi vėlumos: sakosi neturįs laiko net grįžti namo priešpiečių. Baigiau ruoštis apie namus ir paėmiau užsienyje rašytą jo dienoraštį; užsirakinsiu savo kambaryje ir skaitysiu...

Rugsėjo 24-oji

Vakar ranka nekilo rašyti dienoraščio – taip buvau sukrėsta siaubingų Džonatano užrašų. Vargšas! Kiek jis prisikentėjo, nesvarbu, ar tai tiesa, ar vien vaizduotės padariniai. Galvoju dabar, ar gali būti toje istorijoje bent lašas tiesos. Gal jis tą siaubą surašė jau

sirgdamas smegenų uždegimu, o gal visa tai tiesa? Atrodo, niekad to nesužinosiu, nes neišdrįsiu klausinėti... Bet vis dėlto tas žmogus, vakar jo matytas! Atrodo, Džonatanas neabejoja savo akimis... Vargšas! Mano galva, laidotuvės bus jį smarkiai paveikusios ir pakreipusios jo mintis kažkokia negera linkme... Pats jis visu tuo tiki. Prisimenu mudviejų vestuvių dieną, kai jis pasakė: „Nebent kilni pareiga priverstų mane sugrįžti į čia aprašytas liūdnas valandas". Atrodo, visus tuos įvykius jungia kažkokia viena gija... Tas baisus grafo pasiryžimas keliauti į Londoną... Jei taip, jeigu jis pasirodys knibždančiame žmonių Londone... Štai ir sulauksime kilnios pareigos, ir jeigu ji ateis, neturime trauktis... Aš būsiu tam pasirengusi. Nedelsdama sėdu prie mašinėlės ir pradedu perrašinėti. Turėsiu kopiją ir kitam žmogui, jeigu kartais prireiktų. Manau, Džonatanas pernelyg neims krimstis, nes aš galiu už jį dabar kalbėti jam to nežinant ir apsaugant nuo jaudinimosi. Jei kada nors Džonatanas įveiks savo ligą, jis pats galės man viską papasakoti; tuomet galėsiu iškamantinėti, viską sužinoti ir ieškoti geriausio būdo jį nuraminti.

VAN HELSINGO LAIŠKAS PONIAI HARKER
(asmeniškai)

Rugsėjo 24-oji

Gerbiamoji ponia,

prašau man atleisti už tai, kad turiu drąsos rašyti, būdamas Jums tik tiek pažįstamas, kad esu tas pats žmogus, pranešęs liūdną žinią

apie Liusės Vestenra mirtį. Lordui Godalmingui maloniai sutikus, aš turėjau progos susipažinti su jos paliktais laiškais ir dokumentais, nes man rūpi kai kurie labai svarbūs dalykai. Tarp tų popierių radau kelis Jūsų ranka rašytus laiškus, iš kurių patyriau, kaip artimai Jūs draugavote ir kaip Jūs ją mylėjote. Ak, ponia Mina, maldauju Jus, padėkite man dėl tos meilės! Prašau ne sau, prašau, kad galėčiau pasipriešinti blogiui, užkirsti kelią baisioms nelaimėms, kurių mastą Jūs nelabai tegalite įsivaizduoti. Ar aš negalėčiau su Jumis pasimatyti? Jūs galite manim pasitikėti. Esu daktaro Džono Sjuardo ir lordo Godalmingo (tai Liusės Artūras) draugas. Kol kas visą informaciją turiu laikyti paslaptyje nuo visų. Aš negaišdamas atvykčiau į Ekseterį susitikti su Jumis, jeigu man būtų suteikta tokia garbė ir jeigu pranešite susitikimo vietą ir laiką. Dar sykį meldžiu Jus atleisti man. Aš perskaičiau Jūsų laiškus nelaimingajai Liusei, todėl žinau, koks geras žmogus esate ir kiek prisikentėjo Jūsų vyras, todėl prašau Jus nieko jam nesakyti, idant nepakenktumėte. Dar sykį prašau nepykti ant manęs –

Van Helsingas

MINOS HARKER TELEGRAMA VAN HELSINGUI

Rugsėjo 25-oji

Laukiu Jūsų atvykstančio šiandien traukiniu 10.15, jeigu į jį suspėsite. Lauksiu Jūsų bet kuriuo metu.

Vilhelmina Harker

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 25-oji

Negaliu sutramdyti baisaus jaudulio, laukdama susitikimo su daktaru Van Helsingu, nes tikiuosi iš jo sužinoti smulkmenų apie tą liūdną Džonatano gyvenimo tarpsnį, be to, slaugęs Liusę paskutinėmis jos gyvenimo valandomis, jis man papasakos ir apie ją. Vadinas, tai ir bus tikroji jo kelionės priežastis. Liusė, jos nakvišumas, o ne Džonatanas. Kokia aš kvailė. Klaikus dienoraštis niekaip neišeina man iš galvos ir viską pradedu sieti su juo. Žinoma, daktaras vyksta dėl Liusės. Senoji liga, matyt, jai buvo grįžusi ir po tos baisios nakties ant Ist Klifo ji buvo susirgusi. Beveik pamiršau savo pačios rūpesčius, kai Liusė atgulė į lovą. Turbūt ji pasakojo jam apie nuotykį ant Ist Klifo, apie tai, kad ir aš viską žinau, ir dabar jis nori iš manęs viską sužinoti smulkiau, kad galėtų suprasti įvykių priežastis. Manau, pasielgiau teisingai, nuslėpdama tuomet tą nuotykį nuo ponios Vestenra: niekad sau neatleisčiau, jei toks mano poelgis galėtų bent kiek pakenkti Liusei. Viliuosi, kad nebūsiu apkaltinta daktaro Van Helsingo; šiomis dienomis turėjau tiek rūpesčių, jog jaučiu: neišķęsiu, jeigu jų dar prisidės.

Atrodo, kad ašaros visuomet padeda – jos išgrynina sielą kaip lietus orą. Matyt, mane prislėgė vakarykštis dienoraščio skaitymas, be to, Džonatanas šiandien išėjo anksti rytą ir grįš tik rytoj ryte – pirmą sykį po vestuvių išsiskiriame tokiam ilgam laikui. Tikiuosi, mano mielasis saugosis ir jam nieko bloga nenutiks. Jau antra valanda, ir

netrukus turi pasirodyti daktaras. Nieko jam nesakysiu apie Džonatano dienoraštį, nebent užsimintų pats. Džiaugiuosi perspausdinusi savo užrašus, nes jeigu ims klausinėti apie Liusę, galėsiu jam duoti paskaityti ir išvengsiu įvairių klausimų.

Vėliau

Daktaras buvo atėjęs ir išėjo. Ak, koks keistas susitikimas, net galva apsisuko! Jaučiuosi kaip sapne. Ar gali viskas būti tiesa? Bent dalelė tiesos? Nieku gyvu nepatikėčiau, jeigu būčiau neskaičiusi Džonatano užrašų. Vargšas, nelaimingas Džonatanas! Kiek jis prisikentėjo! Viešpatie, neleisk jam dar sykį patirti tokį siaubą! Pabandysiu jį išgelbėti, nes žinojimas jam gali suteikti sielos ramybę – žinojimas, kad jo akys, ausys ir sąmonė nemelavo ir kad viskas – gryna tiesa. Gal jį graužia dvejonės, galbūt, kai jų neliks – nesvarbu, ar tai tikri, ar susapnuoti dalykai – jis lengviau pakels smūgį. Matyt, Van Helsingas geras ir protingas žmogus, jeigu jis Artūro ir daktaro Sjuardo draugas ir jeigu jie parsikvietė jį net iš Olandijos gydyti Liusės. Iš mudviejų susitikimo sprendžiu, kad jis t i k r a i doras, geras ir kilnus žmogus. Kai ateis rytoj, paklausiu apie Džonataną, ir gal su Dievo pagalba vieną sykį baigsis šie rūpesčiai ir negandos. Kadaise svajojau išmokti žurnalistės meno. Džonatano bičiulis iš „Exeter News“ sakė jam, kad tokiame darbe svarbiausia – atmintis, nes paskui reikia užrašyti kiekvieną žodį, net jeigu rašinį vėliau reikia ir tobulinti. Pamėginsiu atkartoti mūsų pokalbį nepraleisdama nė žodelio.

Pusę trijų pasigirdo beldimas į duris. Pasisėmiau drąsos *à deux mains** ir laukiau. Po kelių minučių Merė atidarė duris ir pranešė, kad atėjo daktaras Van Helsingas.

Aš atsistojau ir linktelėjau galvą; jis priėjo prie manęs – vidutinio svorio žmogus, tvirtai surėstas; atloštais pečiais virš plačios krūtinės, aukštai pakelta galva ir tvirtai įstatytu sprandu. Galvos laikysena rodė jį turint išminties ir jėgos; kilni galva, plati kakta. Veidas švariai nuskustas, tvirtas smakras, didelė ryžtinga ir jusli burna, didoka nosis, gana tiesi, bet su virpančiomis jautriomis šnervėmis, kurios atrodo dar platesnės vešlių ir žemai nukarusių antakių fone. Graži, plati, stati kakta tarp dviejų, toli vienas nuo kito nutolusių smilkinių. Didelės, tamsiai mėlynos akys, žvitrios ar griežtos, žiūrint kokia nuotaika. Jis tarė:

– Ponia Harker?

Aš linktelėjau.

– Buvusi Mina Marėj?

Aš vėl linktelėjau.

– Aš atėjau pas Miną Marėj, kuri buvo nelaimingosios Liusės Vestenra draugė. Gerbiamoji, atvykau pas jus pasikalbėti apie mirusiąją.

– Sere, – tariau jam, – man nereikia geresnės rekomendacijos už tą, kad buvote vargšės Liusės draugas ir pagalbininkas.

Ir padaviau jam ranką.

– O, ponia Mina, žinojau, kad tos nelaimingos merginos draugė turi būti geras žmogus, bet turėjau su jumis pasimatyti, – baigė jis mandagiai nusilenkdamas.

---

* rieškučiomis (*pranc.*).

Kai paklausiau, kas jį vertė manęs ieškoti, jis be užuolankų ėmė dėstyti:

– Skaičiau jūsų laiškus panelei Liusei. Atleiskite, bet reikėjo nuo kažko pradėti, o neturėjau ko pasiklausti. Žinau, kad buvote Vitbyje. Ji kartais rašydavo dienoraštį – nesistebėkit, ponia Mina, dienoraštis buvo pradėtas rašyti mėgdžiojant jus po jūsų išsiskyrimo – ir tuose užrašuose radau užuominų apie tai, kad ji buvo naktivaikšta ir kad jūs ją sykį išgelbėjote. Negalėdamas nieko suprasti, atvykau čia, kad papasakotumėte man viską, kas įvyko.

– Manau, daktare, kad galiu jums viską papasakoti.

– Vadinas, gerai prisimenate faktus, smulkmenas? Reta jauna dama gali tuo pasigirti.

– Aš viską rašiausi į sąsiuvinį, daktare. Jei pageidaujate, galiu jums parodyti užrašus.

– O, ponia Mina, būčiau nepaprastai laimingas, tai būtų neįkainojama paslauga.

Neišturėjau nepasišaipiusi iš jo mažumėlę – manau, kaltas buvo vis dar tebejuntamas burnoje pirmojo pasaulyje obuolio skonis – ir padaviau jam greitraščiu rašytą dienoraštį.

Dėkodamas jis nusilenkė ir paklausė:

– Ar galiu jį perskaityti?

Kaip mokėdama kukliau atsakiau, kad gali. Jis atsivertė ir apsiniaukė. Paskui atsistojo ir vėl nusilenkė.

– Kokia jūs protinga moteris! Žinojau, kad Džonatanas gabus vyras, bet ir jo gyvenimo draugei netrūksta talento. Gal būsite tokia gera ir perskaitysit man? Deja, greitraščio simbolių nesuprantu.

Man jau buvo praėjęs noras juokauti ir beveik susigėdau. Todėl išsitraukiau mašinėle perspausdintą tekstą ir padaviau jam.

– Atleiskite man, – tariau, – negalėjau susilaikyti. Tikėdamasi, kad klausinėsite apie Liusę ir taupydama jūsų brangų laiką – žinau, kad atliekamo jo neturite – viską perspausdinau mašinėle.

Jis paėmė lapus ir jo akys sužibėjo.

– Jūs tokia gera. Ar galiu perskaityti dabar? O paskui kai ko norėsiu paklausti.

– Žinoma, – atsakiau jam, – skaitykite, o aš tuo tarpu pasirūpinsiu priešpiečiais. Už stalo galėsite manęs klausinėti.

Jis nusilenkė ir, atsisėdęs nugara į šviesą, įniko skaityti, o aš išėjau, ne tiek dėl priešpiečių, kiek todėl, kad jam netrukdyčiau. Grįžusi radau jį neramiai vaikštinėjantį iš vieno kampo į kitą, paraudusiu nuo susijaudinimo veidu. Jis greitai priėjo ir sugriebė mano rankas.

– Ak, ponia Mina! Nežinau, kaip jums ir dėkoti – jaučiuosi nepaprastai įsiskolinęs! Tie užrašai – saulės spindulys. Jie atvėrė man akis. Aš apstulbęs, negaliu atsikvošėti, bet jau matau saulę, nors, tiesą sakant, kartais ją dar užstoja debesys. Jūs nesuprasite, negalite suprasti. Bet aš jums toks dėkingas, jūs tokia protinga moteris. Ponia, – tęsė iškilmingu balsu, – jeigu Abraomas Van Helsingas kada nors galės būti jums naudingas, tikiu, kad duosite man žinią, ir aš su didžiausiu džiaugsmu ir malonumu jums padėsiu kaip ištikimas draugas. Visomis savo žiniomis ir išmanymu stengsiuos padėti jums ir tiems, kuriuos jūs mylite. Gyvenime yra juodų dienų, yra ir šviesių. Jūs gyvensite laimingai ir gerai, ir jūsų vyras jumyse ras savo palaiminimą.

– Bet, daktare, jūs mane taip išgyrėte beveik visai nepažinodamas.

– Nepažinodamas? O, aš jau senas žmogus, matęs gyvenime daug žmonių – vyrų ir moterų. Aš, kuris savo specialybe pasirinkau žmogaus smegenis ir viską, kas su jomis susiję, nepažįstu jūsų?! Aš perskaičiau jūsų dienoraštį, kurį jūs taip mielai man perrašėte, kurio kiekviena eilutė dvelkia tiesa. Aš, kuris perskaičiau jūsų laiškus nelaimingajai Liusei apie jūsų vedybas ir apie jūsų pasitikėjimą, nepažįstu jūsų? O ponia, geros moterys pasakoja visą savo gyvenimą, kasdien, kas valandą ir kas minutę dalykus, kuriuos gali skaityti angelai, o mes, vyrai, trokšdami žinoti, žvelgiame į jus angelų akimis. Jūsų vyras – kilnios širdies žmogus, ir jūs esate kilniadvasė, nes jūs pasitikite, o iš piktos prigimties pasitikėjimo neverta laukti. Papasakokit man apie savo vyrą. Ar jis jau visai pasveiko? Ar praėjo karštinė, ar jis vėl kupinas jėgų ir tvirtas?

Pamačiau, kad turiu gerą progą pasiteirauti apie Džonataną, todėl pasakiau:

– Jis jau beveik išgijęs, bet jį smarkiai sukrėtė pono Hokinso mirtis.

– O taip, – įsiterpė jis, – žinau iš jūsų paskutiniųjų dviejų laiškų.

– Manau, kad tai jį labai prislėgė, nes kai buvome ketvirtadienį mieste, jį vidury gatvės ištiko tarsi koks priepuolis.

– Priepuolis? Taip greitai po smegenų uždegimo? Tai negerai. Koks tai buvo priepuolis?

– Jam pasirodė, neva jis pastebėjęs žmogų, priminusį kažką baisaus, kažką, nuo ko prasidėjo jo liga.

Tą akimirką mane tarsi užplūdo visi pastaruoju metu nedavę ramybės jausmai. Gailestis Džonatanui, jo išgyventas siaubas, klaiki dienoraščio paslaptis ir nuo to laiko nepaleidžianti manęs baimė – viskas užgriuvo kaip lavina. Turbūt puoliau į isteriją, nes kritau ant kelių, ištiesiau į daktarą rankas ir ėmiau karštai maldauti, kad išgelbėtų Džonataną. Jis paėmė mano rankas, pakėlė mane, pasisodino šalia savęs ir kiek galėdamas švelnesniu balsu tarė:

– Mano gyvenimas tuščias ir vienišas, turiu tiek daug darbo, kad draugystėms laiko bemaž nelieka. Tačiau nuo tos akimirkos, kai atvažiavau čia pakviestas mano draugo Džono Sjuardo, susipažinau su daugybe gerų žmonių ir buvau liudininkas kilniadvasiškų poelgių, kad jaučiuosi dar vienišesnis negu anksčiau – tas jausmas eina stipryn sulig metais. Tad tikėkite manim, kad atėjau čia kupinas pagarbos jums, ir jūs suteikėte man viltį – ne viltį rasti tai, ko noriu, bet viltį, kad pasaulyje dar yra moterų, galinčių padaryti žmones laimingus, gerų moterų, kurių gyvenimas ir tiesa gali būti pavyzdžiu ateinantiems į gyvenimą vaikams. Aš džiaugiuosi galėdamas būti jums naudingas – nepaprastai džiaugiuosi galėdamas palengvinti jūsų vyro kančias, nes jis kenčia toj srity, kur aš turiu žinių ir supratimo, ir aš pasižadu, jog padarysiu v i s k ą, kas mano jėgoms, viską, kad jis atgautų sielos ramybę ir kad jūsų gyvenimas būtų laimingas. Dabar reikia pasistiprinti. Jūs pavargusi ir susijaudinusi. Džonatanas nuliūs, išvydęs jus tokią išblyškusią. Jeigu bloga tai, kurią jis myli, vadinasi, bloga ir jam pačiam. Todėl jo labui turite pavalgyti ir nusišypsoti. Papasakojote man apie Liusę, todėl daugiau apie tai nekalbėsiu, kad jūsų neimtų liūdesys. Šiąnakt pa-

siliksiu Ekseteryje, nes noriu apgalvoti jūsų žodžius, o paskui, jei leisite, turėsiu jums vieną kitą klausimą. Ir dar norėsiu, kad papasakotumėt apie Džonatano bėdas. Bet ne dabar. Dabar pasistiprinkite, o paskui pasišnekėsime.

Po priešpiečių, kai sugrįžome į svetainę, jis tarė:

– Dabar papasakokit man apie Džonataną.

Kai atėjo laikas kalbėti šiam mokslingam vyrui, išsigandau, kad jis palaikys mane silpnavale kvaile, o Džonataną beprotį – tie užrašai tokie keisti, – ir aš ėmiau dvejoti. Bet jis buvo toks švelnus, mielas ir pažadėjo padėti, kad aš pajutau jam pasitikėjimą ir tariau:

– Daktare Van Helsingai, tai, ką jums papasakosiu, yra taip mįslinga, kad jūs neturite šaipytis iš manęs ar mano vyro. Nuo vakar dienos mane graužia abejonės, tad būkite geras, nepamanykit, kad prieš jus paskutinė kvaiša, įtikėjusi kažkokiais keistais dalykais.

Jis mano abejones išsklaidė tardamas:

– O, mieloji ponia, jeigu tik jūs nujaustumėte, kokie mįslingi dalykai atvedė mane pas jus, prajuktumėte pirmoji. Aš jau išmokau nesijuokti iš to, kuo tiki kiti, nesvarbu, koks tas tikėjimas. Mano protas atviras, ir jo nepakeis nei kasdieniai rūpesčiai, nei keisti, nepaprasti dalykai, peršantys mintį apie beprotybę ar sveiką protą.

– Ačiū, daktare, tūkstantį kartų ačiū, nes numetėte man nuo širdies sunkų akmenį. Jeigu leisite, duosiu jums kai ką paskaityti. Tekstas ilgas, bet aš jį perrašiau mašinėle: iš jo sužinosite apie mano nerimą dėl Džonatano. Tai kopija jo dienoraščio, rašyto užsienyje, – ten viskas, kas jam nutiko. Nedrįstu nieko sakyti, pats pers-

kaitysite ir viską suprasite. O paskui, manau, būsite toks malonus ir pasakysit man, ką apie visa tai galvojate.

– Pažadu, – atsakė jis, kai aš padaviau popieriaus lapus. – Ateisiu, jei galima, anksti rytą pasimatyti su jumis ir jūsų vyru.

– Džonatanas grįš namo pusę dvyliktos, tad prašome ateiti priešpiečių ir susitiksit, o po to dar spėtumėt į traukinį 3.34, kuris atveš jus į Padingtoną prieš aštuonias.

Jis nustebo išgirdęs, kad turiu įsikalusi galvon traukinių tvarkaraštį, bet nežinojo, kad įsiminiau visus traukinius į Ekseterį ir iš jo tam, kad padėčiau Džonatanui, jeigu jam tektų skubėti. Paėmęs dienoraštį jis išėjo, o aš sėdžiu ir galvoju – galvoju, bet nežinau apie ką.

VAN HELSINGO LAIŠKAS PONIAI HARKER

Rugsėjo 25-oji, 6 val. ryto

Gerbiamoji,

perskaičiau Jūsų vyro dienoraštį. Galite miegoti ramiai, negraužiama abejonių. Kaip bepavadintumėm tuos klaikius dalykus – tai tiesa! Prisiekiu savo gyvenimu. Kitiems nuo to gali būti blogiau, bet Jums ir Jūsų vyrui nėra ko baimintis. Jis kilnios širdies vaikinas, ir leiskite man dar pridurti: žinau iš patirties, kad žmogus, ryžęsis kartis siena į tą kambarį, be to, du kartus, gali drąsiai nesibaiminti jokių sukrėtimų. Jo ir širdis, ir sąmonė yra visiškai sveiki, dėl to dedu

galvą dar su juo nepasimatęs, tad būkite rami. Norėčiau išklausinėti jį apie daugelį kitų dalykų. Man didelė laimė, kad šiandien vėl su Jumis pasimatysiu – mat esu apstulbintas, esu priblokštas labiau negu anksčiau, ir man reikia viską apmąstyti.

Su didžiausia pagarba

Abraomas Van Helsingas

MINOS HARKER LAIŠKAS VAN HELSINGUI

Rugsėjo 25-oji, 6.30 val. vakaro

Gerbiamas daktare Van Helsingai,

esu be galo Jums dėkinga už Jūsų džiugų laišką, nuritinusį akmenį nuo mano krūtinės. Bet jeigu visa tai tiesa, kokių baisių dalykų esama šiame pasaulyje ir koks baisūnas yra tas žmogus, tas pabaisa, jeigu jis Londone! Baisu net pagalvoti. Dabar, rašydama Jums šitą laišką, gavau Džonatano telegramą, kurioje jis praneša, kad šįvakar išvažiuoja iš Lonsestono 6.25 ir čia bus 10.18, tad šiąnakt galiu nesibaiminti. Gal Jums būtų patogu, užuot atėjus priešpiečių metu, ateiti aštuntą valandą ryto, kai pusryčiausime, jeigu Jums ne per ankstyvas metas? Jeigu skubate, galėsite išvažiuoti traukiniu 10.30 ir Padingtone būsite 2.35. Nesulaukusi atsakymo į šį laišką, suprasiu, kad ateisite ryte.

Su pagarba ir padėka, Mina Harker

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Rugsėjo 26-oji

Buvau nusprendęs daugiau netęsti savo dienoraščio, bet tam atėjo laikas. Kai vakar vakare grįžau namo, Mina jau buvo pataisiusi vakarienę, ir mums bevalgant ji papasakojo apie daktaro Van Helsingo vizitą, apie duotus perskaityti abu dienoraščius, apie ją kamuojantį nerimą. Mina parodė man daktaro laišką, kuriame jis patvirtina, jog viskas, ką mačiau, yra gryna tiesa. Aš tarsi naujai gimiau, nes abejonės dėl įvykių tikrumo nuolat kvaršino man galvą. Jaučiausi bejėgis, klaidžiojąs patamsiais ir praradęs pasitikėjimą savimi. Tačiau dabar, kai aš žinau, nebijau nieko, net grafo. Vadinasi, jam pavyko įgyvendinti savo sumanymą ir atvykti į Londoną, ir tai jį mačiau, ne ką kitą. Jis atjaunėjo, tačiau kokiu būdu? Van Helsingas yra tas žmogus, kuris gali nuplėšti nuo jo kaukę ir jį sumedžioti, jeigu grafas tikrai toks, kaip pasakojo Mina. Sėdėjome iki vėlumos aptarinėdami tuos dalykus. Mina nuėjo persirengti, o aš po kelių minučių važiuoju į viešbutį parsivežti daktaro...

Atrodo, jis nustebo mane išvydęs, kai įėjau į kambarį ir prisistačiau. Jis uždėjo man ranką ant peties, atsuko mano veidą į šviesą ir, kelias minutes įdėmiai mane apžiūrėjęs, tarė:

– Bet ponia Mina sakė, kad sergate ir turėjote priepuolį.

Mane suėmė juokas išgirdus, kaip mano žmoną šis ryžtingo veido geraširdis žmogus vadina „ponia Mina“. Nusišypsojęs atsakiau:

– Sirgau, buvo ir priepuolis, tačiau jūs mane išgydėte.

– Kaip?

– Savo vakardienos laišku Minai. Mane kamavo abejonės, viską buvo aptraukęs neaiškumo šydas – nežinojau, kuo tikėti, nežinojau, kaip elgtis, tad beliko eiti įprastomis gyvenimo vėžėmis. Bet ir tai man nepadėjo: visiškai praradau pasitikėjimą savimi. Daktare, jūs nežinote, ką reiškia viskuo abejoti, net pačiu savimi. Ne, jūs nežinote – su tokiais antakiais tai neįmanoma.

Jam patiko mano pasakymas. Jis nusijuokė ir tarė:

– Oho! Vadinasi, esate fizionomistas. Sulig kiekviena čia praleista valanda aš vis daugiau sužinau. Aš mielai papusryčiausiu su jumis ir, o sere, atleiskite senam žmogui už pagyras, tačiau turiu pridurti, kad esate laimingas turėdamas tokią žmoną.

Minai skiriamų liaupsių galėjau klausytis visą dieną, todėl tylėdamas stovėjau ir laukiau, ką jis pasakys.

– Ji yra viena iš tų Dievo moterų, sukurtų paties Aukščiausiojo rankomis, kad parodytų mums, vyrams, jog esama dangaus, į kurį verta patekti, ir kad jo šviesa šviečia ir žemėje. Ji tokia kilni, teisinga, miela, visai nesavanaudė ir, leiskite pridurti – visi tie bruožai tokiame amžiuje, kuriam būdinga skepsis ir savimyla. O jus, sere, taip pat pažįstu, nes perskaičiau jos laiškus, rašytus vargšei Liusei, ir kai kuriuose kalbama apie jus; tad pažįstu jus nuo to laiko, kaip ir kitus, tačiau koks esate iš tikrųjų, sužinojau tik vakar vakare. Duokite man savo ranką ir būkime draugais iki karsto lentos.

Mes paspaudėme vienas kitam rankas. Daktaras buvo toks nuoširdus, kad gerklėje pajutau kylantį gumulą.

– O dabar, – pasakė jis, – ar negalėčiau kreiptis į jus pagalbos? Manęs laukia sunki užduotis ir prieš jos imdamasis turiu viską žinoti. Galite man padėti. Ar nepapasakotumėt visko, kas susiję su jūsų kelione Transilvanijon? Vėliau man prireiks ir kitokios jūsų pagalbos, bet pirmiausia noriu žinoti apie kelionę.

– Paklausykit, sere, ar tai, ką jūs rengiatės daryti, susiję su grafu?

– Taip.

– Tuomet aš su jumis visa siela. Išvykstate traukiniu 10.30. Iki tol spėsite perskaityti. Aš jums duosiu popierius, ir galėsite juos skaityti kelionėje.

Po pusryčių palydėjau jį į stotį. Mums atsisveikinant jis tarė:

– Ar galėsite atvažiuoti pas mane kartu su ponia Mina, kai jums parašysiu?

– Pažadu jums, atvažiuosim abu, kai tik duosite žinią.

Nupirkau jam rytinius ir vakardienos laikraščius ir, kol mudu šnekėjomės pro vagono langą, jis atsainiai juos vartė. Staiga jis įsispoksojo į vieną laikraštį – tai buvo „Westminster Gazette“, nes pažinau iš popieriaus spalvos – ir visas išbalo. Paskui ėmė skaityti, dejuodamas pro sukąstus dantis: „*Mein Gott! Mein Gott!* Taip greitai! Taip greitai!“ Manau, tą akimirką mane buvo visai pamiršęs. Nuaidėjo švilpukas, ir traukinys truktelėjo iš vietos. Daktaras atsikvošėjo ir sušuko, mojuodamas pro langą ranka:

– Linkėjimai poniai Minai, parašysiu kaip galima greičiau!

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 26-oji

Ko gero, žmonės teisūs sakydami, jog niekas niekada nesibaigia. Nė savaitė nepraėjo nuo to laiko, kai tariau sau „finis“, ir štai vėl pradedu, tiksliau pasakius, tęsiu seniai pradėtus užrašus. Iki šios popietės nesukau sau galvos dėl to, kas padaryta. Renfildas, visų nusiraminimui, atėjo į protą. Prisirinkęs nemažai musių, jis vėl ėmėsi vorų, tad rūpesčių su juo neturime. Gavau iš Artūro laišką, rašytą sekmadienį, iš kurio sužinojau, kad jam einasi puikiai. Su juo Kvinsis Morisas, ir tai man didelė paguoda, nes vaikinas trykšte trykšta optimizmu. Porą žodžių man brūkštelėjo ir Kvinsis, tad dabar žinau, kad Artūras pradeda atgauti dvasios ramybę ir galima dėl jo nesijaudinti. Na, o aš pats ėmiausi darbų su ankstesniu įkarščiu, ir galiu sakyti, kad nelaimingosios Liusės paliktos žaizdos buvo surandėjusios. Bet dabar jos vėl atsivėrė, ir vienas Dievas težino, kuo viskas baigsis. Įtariu, kad Van Helsingas žino daugiau, bet visuomet pasako tik tiek, kad dar labiau sužadintų smalsumą. Vakar jis nuvažiavo į Ekseterį ir pasiliko ten nakvoti. Šiandien grįžo, pusę šeštos griūte įgriuvo pas mane ir įbruko man į rankas „Westminster Gazette“.

– Ką jūs apie tai galvojate? – šūktelėjo jis atsitraukdamas ir sunerdamas rankas ant krūtinės.

Nesupratęs, apie ką jis kalba, peržvelgiau laikraštį, bet jis ištraukė man jį iš rankų ir bedė pirštu į straipsnį apie Hampstede nuviliotus

vaikus. Susigaudyti aš pradėjau tik perskaitęs iki tos vietos, kur minimos žaizdelės. Man šovė į galvą viena mintis, ir aš pakėliau galvą.

– Na? – paklausė jis.

– Jos tokios pat kaip ir Liusės.

– Ir ką gi jūs apie tai manote?

– Tiesiog turėtų būti viena priežastis. Juos sužeidė tai, kas sužeidė ir ją.

Jo atsakymas man liko miglotas.

– Netiesiogine prasme tai tiesa, tačiau tik netiesiogine.

– Nesuprantu jūsų, profesoriau, – pasakiau jam apimtas noro visą jo rimtumą paversti juokais, nes, šiaip ir anaip, keturios dienos poilsio ir laisvės po alinančio ir deginančio nerimo padėjo man atkusti, tačiau išvydęs jo veidą kaipmat surimtėjau. Dar niekada, net sunkiausiomis mūsų vargo dienomis, nemačiau jo tokio rūstaus.

– Tai pasakykit man. Nežinau ką ir galvoti. Stačiai neturiu už ko nusigriebti, kad daryčiau išvadas.

– Ar norite pasakyti, bičiuli Džonai, kad nė neįtariate, nuo ko mirė vargšė Liusė – net po visų užuominų, kurių galima buvo prisigraibyti ne iš įvykių kloties, bet iš mano kalbų?

– Nuo išsekimo, netekusi daug kraujo.

– O iš kur tas baisus nukraujavimas?

Aš palingavau galvą. Jis priartėjo, atsisėdo greta ir tęsė:

– Jūs protingas žmogus, bičiuli Džonai, mokate mąstyti, turit guvų protą, bet pernelyg tikite prietarais. Jūs užmerkiate akis ir užsidengiate ausis susidūręs su dalykais, esančiais už jūsų kasdienybės ribų – jums tai nerūpi. Jums ir į galvą neateina mintis, jog esama da-

lykų, jums nesuprantamų, tačiau vis dėlto egzistuojančių. Kad vieni žmonės mato tai, ko nemato kiti. Esama dalykų, kurių žmogaus akys neturi matyti, nes jos žino arba tariasi žinančios, mat joms tai pasakė kiti. Didelė mūsų mokslo bėda yra ta, kad jis viską stengiasi paaiškinti, o negalėdamas ko nors paaiškinti, ima tvirtinti, kad viskas ir taip aišku. Bet mes kasdien regime, kaip atsiranda nauji tikėjimai, tiksliau, jie dedasi esą nauji, bet tai seni tikėjimai, tik norintys atrodyti jauni, kaip ir pagyvenusios operos dainininkės. Man regis, jūs netikite persikūnijimu? Taip? Nei materializacija. Taip? Nei astraliniais kūnais? Taip? Nei hipnoze...

– Na ne, – atsakiau, – Šarko* pakankamai rimtai įrodė hipnozės egzistavimą.

Nusišypsojęs jis tarė:

– Vadinas, Šarko jus patenkina. Taip? Ir, žinoma, suprantate, kaip hipnozė veikia, ir, remdamasis didžiojo Šarko protu, – deja, jo jau nėra! – įsismelkiate į savo paciento sąmonės gelmes, kai šis yra hipnotinės būsenos. Ne? Tuomet, bičiuli Džonai, jeigu aš gerai supratau, jūs priimate faktą kaip tokį ir esate tuo patenkintas, nors nuo prielaidos iki išvados viskas skendi neperžvelgiamoje tamsoje. Taip? Tada paaiškinkite man – nes esu žmogaus proto tyrinėtojas – kaip galite tikėti hipnoze ir drauge neigti sugebėjimą skaityti mintis? Leiskite priminti, bičiuli, kad šiuolaikiniame moksle apie elektrą dedasi tokie dalykai, kuriuos velnio pramanu laikytų ir patys elektros išradėjai – tie, kurie dar neseniai būtų buvę sudeginti ant laužų kaip kerėtojai. Gyvenimas visuomet turi paslapčių. Ko-

* Ž. M. Šarko (Charcot J. M.; 1825–1893) – prancūzų neuropatologas.

dėl Matūzalis* gyveno devynis šimtus metų, o vargšė Liusė, gavusi savo gysloms keturių vyrų kraują, neišgyveno nė dienos? Nes jeigu ji būtų išgyvenusi dar bent dienelę, galbūt mums būtų pavykę ją išgelbėti. Ar žinote visas gyvenimo ir mirties paslaptis? Ar esate girdėjęs apie lyginamąją anatomiją ir galite pasakyti, kodėl vieni žmonės turi įgimtus gyvulių sandaros bruožus, o kiti – ne? Ar galite paaiškinti, kodėl vienas milžiniškas voras – nors šiaip jau vorai maži gyvūnai ir jų amžius trumpas – gyveno senos ispanų bažnyčios varpinėje ištisus šimtmečius, vis augdamas, kol nusileidęs ant savo voratinklio galėdavo išgerti aliejų iš visų bažnyčios lempų? Ar galite pasakyti, kodėl miškuose, ir ne tik ten, esama šikšnosparnių, kurie naktimis iki paskutinio lašo iščiulpia kraują iš galvijų venų? Iš kur kai kuriose Vakarų jūrų salose atsirado šikšnosparnių, kurie dienomis kybo ant medžių, panašūs, anot mačiusiųjų, į riešutus ar kokonus, o naktimis nusklendžia ant laivų denių, kuriuose jūreiviai dėl tvankaus oro renkasi nakvynei, ir rytą... ir rytą randami vyrų lavonai pelenų spalvos veidais, kaip Liusės?

– Dieve mano, profesoriau! – šūktelėjau neištvėręs. – Ar norite pasakyti, kad Liusės kraują gėrė toks šikšnosparnis, čia, devyniolikto šimtmečio Londone?

Jis nutildė mane rankos mostu ir tęsė:

– Ar galite paaiškinti, kodėl vėžliai gyvena ilgiau už ištisas žmonių kartas? Kodėl dramblys gali sulaukti septintos savo palikuonių kartos? Kodėl papūgų niekas nematė nugaištančių, nebent jas sudrasko katinas, šuo ar ištinka kokia kita nelaimė? Kodėl visur ir

* Žydų patriarchas, pasak Biblijos (Pradžios knyga, 5:27), gyvenęs 969 metus.

visais amžiais žmonės tikėjo, jog tarp jų yra tokių, kurie gyvena visada, jeigu nežūva nuo smurto, kad yra vyrų ir moterų, kurie niekada nemiršta? Visiems žinoma – mokslas tą jau seniai įrodė, – kad buvo rupūžių, kurios gyveno įkalintos siauruose uolų plyšiuose, atsiradusiuose nuo pasaulio pradžios. Ar galite paaiškinti, kaip gali indų fakyras save numarinti, būti palaidotas, jo kapas užantspauduojamas, ant jo pasėjami javai, užauginami, nupjaunami, vėl pasėjami, vėl subrandinami ir nupjaunami, paskui perlaužiamas antspaudas, ir tas indų fakyras – ne miręs, o gyvas – atsikelia ir eina su visais lyg niekur nieko?

Tuomet aš jį pertraukiau. Buvau išmuštas iš vėžių: jis prikimšo mano galvą nepaprastų ir neįmanomų dalykų, kuriems pristigo mano vaizduotės. Nujaučiau, kad jis nori man perskaityti paskaitą, kaip kadaise Amsterdame, tik anuomet jis šnekėjo apie apčiuopiamus dalykus ir prieš klausytojų akis visuomet būdavo konkretus objektas. Dabar aš likau be atramos taško ir, norėdamas sekti jo minčių eigą, paklausiau:

– Profesoriau, noriu vėl būti jūsų nužemintas studentas. Pasakykite man tezę, prie kurios galėčiau lipdyti jūsų mintis. Nes dabar šokinėju nuo Ainošiaus prie Kaipošiaus, jaučiuosi taip, tarsi tamsioje pelkėje straksėčiau nuo kupsto ant kupsto vien tam, kad eičiau pirmyn, nežinodamas kur.

– Vykęs palyginimas, – pasakė jis. – Gerai, aš pasakysiu. Mano tezė tokia: noriu, kad jūs patikėtumėt.

– Kuo patikėčiau?

– Patikėtumėt dalykais, kuriais jūs negalite patikėti. Bandysiu paaiškinti. Vienas amerikietis taip apibūdino tikėjimą: tai mokėji-

mas tikėti tuo, ko egzistavimu netikima. Tam tikra prasme aš su juo sutinku. Jis turėjo galvoje tai, kad mūsų protai turi būti atviri ir mes neleistume vienai mažytei tiesai užkirsti kelio kitoms – didžioms tiesoms, panašiai kaip mažas akmenukas užtveria kelią didžiuliam traukiniui. Iš pradžių mes sužinome mažą tiesą. Gerai! Turime ją ir puoselėjame, tačiau negalima leisti, kad ji imtų dėtis esanti visa visatos tiesa.

– Vadinasi, jūs norite pasakyti, kad dabartiniai mano įsitikinimai nepažeistų mano proto imlumo kokiems nors mįslingiems reiškiniams, jeigu gerai jus supratau?

– O, jūs tebesate mano geriausias mokinys. Noras sužinoti jau yra pirmasis žingsnis į pažinimą. Vadinasi, jūs manote, kad žaizdelės ant vaikų gerklių ir ant Liusės kaklo atsirado dėl tos pačios priežasties?

– Man taip atrodo.

Jis atsistojo ir iškilmingai tarė:

– Tuomet jūs klystate. O, kad taip būtų! Bet, deja, taip nėra. Viskas blogiau, nepalyginamai blogiau.

– Dėl Dievo meilės, profesoriau! Ką jūs norite pasakyti? – sušukau nesusivaldęs.

Apimtas nevilties profesorius susmuko ant kėdės, padėjo alkūnes ant stalo ir, užsidengęs delnais veidą, tarė:

– Tos žaizdelės – panelės Liusės darbas.

XV

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

Akimirką mane apėmė baisus pyktis, jo žodžiai man nuskambėjo tarsi antausis Liusei. Trenkiau kumščiu į stalą ir atsistodamas tariau jam:

– Daktare Van Helsingai, jūs išprotėjote?!

Jis pakėlė galvą, švelniai pažvelgė į mane tokiu žvilgsniu, kad išsyk nusiraminau.

– Norėčiau būti išprotėjęs! Su pamišimu lengviau apsiprasti nei su tokia tiesa. O, mano bičiuli, kodėl, jūsų manymu, aš pasirinkau tokį ilgą kelią: kalbėjau užuolankomis, kol priėjau prie tokio paprasto dalyko? Ar todėl, kad nekenčiu jūsų ir nekenčiau visą gyvenimą? O gal norėjau po daugybės metų atkeršyti jums už tai, kad išplėšėte mane iš baisios mirties nagų? O ne!

– Atleiskite man, – pasakiau, o jis tęsė:

– Mano bičiuli, kalbėjau taip ilgai vien todėl, kad norėjau kuo švelniau pranešti šią baisią žinią, nes žinau, kad mylėjote tą merginą.

Bet net ir dabar esu tikras, kad nepatikėsite. Juk taip sunku priimti abstrakčią tiesą, ilgai tikėjus, jog ji neįmanoma, o dar sunkiau sužinoti liūdną ir karčią tiesą, ypač apie tokį žmogų, koks buvo Liusė. Šiąnakt aš norėsiu jums įrodyti. Ar išdrįsite eiti su manim?

Aš svyravau. Žmogus nemėgsta, kai įrodinėjamos tokios tiesos kaip ši. Baironas iš jų buvo išskyręs pavydą.

Ir jis labiausiai nekentė įrodinėt tiesos.

Pamatęs, kad dvejoju, profesorius tarė:

– Logika čia paprasta. Tai ne bepročio, šokinėjančio migloje nuo kupsto ant kupsto, logika. Jeigu viskas pasirodys melas, mums palengvės, o blogiausiu atveju blogiau nebus. Kad tai būtų netiesa! Ne, yra baimė ir baimė padės mums pasiekti tikslą, nes baimei reikalinga bent kruopelytė tikėjimo. Pasakysiu, ką sumaniau. Pirmiausia aplankysim tą vaiką ligoninėje, kurioje, pasak laikraščio, jis paguldytas. Daktaras Vinsentas Šiaurės ligoninėje – mano draugas, beje, ir jūsų taip pat, nes abu mokėtės Amsterdame pas mane. Jis leis mums apžiūrėti ligonį – jei ne kaip draugas, tai kaip mokslininkams. Nieko jam neaiškinsiu, išskyrus tai, kad norime pasižiūrėti ligonį. O paskui... – Jis ištraukė iš kišenės raktą ir iškėlė jį. – O paskui mes abu naktį praleisime kapinėse, kur guli Liusė. Štai raktas nuo laidojimo rūsio. Man jį atidavė kapinių sargas, kad perduočiau Artūrui.

Mano širdis nusirito į kulnus, nes suvokiau, koks baisus išmėginimas mūsų laukia. Tačiau nebuvo kas daryti: sukaupęs visą savo drąsą pasakiau, kad reikia skubėti, nes saulė jau ritasi vakarop.

Mums atėjus, vaikas nemiegojo. Jis jau buvo pavalgęs ir atrodė visiškai sveikas. Daktaras Vinsentas nuėmė nuo gerklės tvarstį ir pa-

rodė mums žaizdeles. Jos buvo mažesnės nei Liusės, krašteliai atrodė šviežesni. Paklaustas, ką jis apie tai manąs, daktaras Vinsentas atsakė, kad tai greičiausiai kokio nors žvėries darbas, gal žiurkės, tačiau jis linkęs manyti, kad žaizdeles padarė šikšnosparnis, kurių apstu šiaurinio Londono aukštumose.

– Iš daugybės nepavojingų šikšnosparnių rūšių gali pasitaikyti koks piktesnis egzempliorius iš Pietų. Gal jūreivio pargabentas iš tolimojo plaukiojimo ir ištrūkęs laisvėn, gal jauniklis pabėgo iš zoologijos sodo; galimas daiktas, jog tai koks nors mūsų sąlygose išaugintas vampyro palikuonis. Atsitinka, žinote, ir tokių dalykų. Štai vos prieš dešimt dienų pabėgo vilkas ir pasislėpė taip pat kažkur toje pusėje. Ir vaikai, kol prasidėjo istorija su „glazia teta“, dėl kurios jie dabar eina iš proto, ištisą savaitę toje pievelėje žaidė tik Raudonkepurę. O šis pyplys, pabudęs rytą, paklausė seselės, ar jau gali eiti. Kai jo pasiteiravo, kur nori eiti, jis atsakė, kad nori žaisti su „glazia teta“.

– Tikiuosi, – tarė Van Helsingas, – prieš paleisdami vaiką namo, perspėsite tėvus, kad atidžiau prižiūrėtų savo atžalą. Įprotis nuklysti toli nuo namų slepia didelius pavojus, ir jeigu vaiko būtų nerasta dar vieną naktį, toji naktis būtų buvus jam lemtinga. Bet, šiaip ar taip, manau, palaikysite jį pas save dar keletą dienų?

– Žinoma, mažiausia savaitę. O jeigu žaizdelės negis – ir dar ilgiau.

Ligoninėje užtrukome kiek ilgiau, nei buvome numatę, ir saulė pasislėpė už horizonto dar prieš mums išeinant į gatvę. Išvydęs, jog lauke jau prieblanda, Van Helsingas tarė;

– Skubėti nėra kur. Jau vėliau, negu aš maniau. Eime, paieškosime, kur galime užkąsti, o paskui eisime ten, kur sumanėme.

Pasistiprinome „Džeko Stro pilyje“ kartu su būriu dviratininkų ir kitų šurmulį kėlusių valgytojų. Užeigą palikome maždaug dešimtą valandą. Buvo jau visai tamsu, ir reti gatvės žibintai dar paryškino tą tamsą, į kurią panirdavai vos žengęs žingsnį nuo šviesos rato po stulpu. Vis rečiau mūsų kelyje pasipainiodavo praeivių. Matyt, profesorius buvo iš anksto apgalvojęs kelią, nes žengė nedvejodamas nė akimirkos, nors aš negalėjau susigaudyti, kur atsidūrėme. Žmonių buvo tik vienas kitas, todėl nustebome išvydę raitą policininką, patruliuojantį priemiesčius. Galop priėjome kapinių tvorą ir perlipome ją. Turėjome šiek tiek pavargti, kol suradome Liusės Vestenra kapą, nes tamsoje buvo sunku orientuotis. Profesorius, pasirausęs kišenėje, ištraukė raktą, atrakino girgždančias rūsio dureles ir, pasitraukęs žingsnį į šalį, mostu pakvietė mane eiti pirmą. Subtili ironija slypėjo tame mandagiame geste, kuriuo man buvo siūloma pirmenybė. Profesorius įsmuko paskui mane ir atsargiai uždarė dureles, prieš tai įsitikinęs, kad skląstis nespyruoklinis, nes antraip būtume pakliuvę į keblią padėtį. Paskui ištraukė iš krepšio dėžutę degtukų ir žvakigalį. Kapas ir dienos metu, papuoštas vainikais ir neseniai skintomis gėlėmis, atrodė niūriai ir kraupiai, bet dabar, praėjus kelioms dienoms po laidotuvių, kai gėlės karojo nuvytusios ir nusvirusiais žiedais, parudavusiais lapais, kai viešpatauti ėmė vabalai, ir visur, kur bepažvelgtum, matei laiko tėkmės nublukintą akmenį ir dulkėmis apkepusį tinką, pajuodavusią geležį, patamsėjusį žalvarį; ir regint padūmavusio sidabro papuošimuose atsispindinčią virpančią žvakės liepsną, jauteisi toks prislėgtas, kad į galvą įkyriai lindo mintis, jog savo amžiaus pabaigos, deja, sulaukia ne tik gyvi sutvėrimai.

Van Helsingas metodiškai ėmėsi darbo. Jis laikė žemai prikišęs žvakę, kad galėtų perskaityti užrašus ant karstų, o vaško lašai tiško ant metalo ir tuoj pat stingo. Galop jis surado Liusės karstą. Dar sykį įkišęs ranką savo krepšin, ištraukė atsuktuvą.

– Ką ketinate daryti? – paklausiau.

– Atidaryti karstą. Jūs įsitikinsite.

Paskui negaišdamas laiko atsuko dangtį laikiusius varžtus ir nukėlė dangtį. Po juo buvo švino sarkofagas. To vaizdo man buvo per daug. Man dingtelėjo baisi mintis, kad mes išniekiname mirusiąją, sakytum, gyvai ir miegančiai Liusei nuplėšiam drabužius, ir aš sugriebiau profesorių už rankos, ketindamas jį sulaikyti.

– Pamatysite, – tepasakė jis, traukdamas iš krepšio siaurapjūklį.

Stipriu atsuktuvo smūgiu, privertusiu mane susigūžti, pradūrė sarkofage nedidelę kiaurymę, kurios pakako, kad būtų galima įkišti pjūklo galą. Aš laukiau, kol iš karsto ims garsiai veržtis dujos nuo savaitės senumo lavono. Mes, gydytojai, priversti susidurti su tokiais dalykais, ilgainiui įprantame, ir aš žengiau atatupstas. Bet profesorius nė nestabtelėjo. Jis padarė poros pėdų įpjovą išilgai karsto, paskui skersai ir vėl išilgai. Tuomet suėmė įpjauto švino lakšto kampą, atlenkė jį ir gestu paprašė žvilgtelėti vidun. Aš priėjau ir pasilenkiau. Karstas buvo tuščias.

Negaliu pasakyti, kad nustebau. Buvau stačiai pritrenktas iš netikėtumo, bet Van Helsingas nė nemirktelėjo. Radęs pirmą savo prielaidos patvirtinimą, jis dar labiau išdrąsėjo.

– Ar dabar įsitikinote, bičiuli Džonai? – paklausė jis.

– Įsitikinau, kad Liusės kūno nėra karste, bet tai teįrodo vieną dalyką.

– Ir kokį dalyką įrodo?

– Kad kūno nėra karste.

– Geležinė logika. Tol, kol ji čia tinka. Bet kaip jūs galėtumėte paaiškinti kūno dingimą?

– Gal kalti kapinių vagys, – pakišau jam mintį. – Gal kas nors iš kapinių tarnautojų.

Jutau, kad šneku kvailystes, bet vis dėlto tai buvo vienintelis racionalus šiaudas, už kurio dar galėjau griebtis.

Profesorius atsiduso.

– Na, ką gi. Jums dar negana įrodymų? Eime.

Jis vėl užkėlė karsto dangtį, susirinko visus įrankius, užpūtė žvakę ir įsikišo viską krepšin. Mes atidarėme dureles ir išėjome iš rūsio. Raktą atidavė man sakydamas:

– Verčiau jį pasilaikykit. Jums kils mažiau abejonių.

Aš nusijuokiau, atsisakydamas imti raktą, nors juokas buvo nelinksmas.

– Raktas – niekai, – tariau jam, – gali būti jo dublikatų, be to, tokią spyną atkrapštyti vieni juokai.

Nieko nesakęs, jis įsidėjo raktą kišenėn, o paskui liepė man stebėti vieną kapinių pusę, sakydamas, jog pats žiūrės į kitą. Aš atsistojau už kukmedžio ir mačiau, kaip juoda profesoriaus figūra slenka tolyn ir pranyksta už antkapių ir medžių. Tai buvo vieniša sargyba. Vos spėjęs įsitaisyti savo vietoje, išgirdau, kaip toli mieste laikrodis muša dvyliktą; paskui atėjo pirma, antra valanda, aš visas sustirau, netekau turėtos drąsos ir ėmiau pykti ant profesoriaus už tai, kad mane čia atsitempė, ir ant savęs, kad jam nusileidau. Buvau pernelyg sužvarbęs ir miegūstas, kad galėčiau akylai ką nors stebėti, tačiau dar

ne tiek prisnūdęs, kad užmigčiau ir apvilčiau profesorių. Tai buvo varginančios ir rūškanos laukimo valandos.

Staiga man pasirodė, kad tolumoje švystelėjo kažin koks baltas pavidalas, subolavęs tarp dviejų kukmedžių tolimajame nuo kapo kapinių krašte, ir tuo pat metu toje pusėje, kur slėpėsi profesorius, sujudėjo jo tamsi figūra, kuri ėmė slinkti link baltojo pavidalo. Išlindau iš savo priedangos ir aš, bet man teko apeiti kapus, aš kliuvinėjau už kapų tvorelių ir antkapių. Dangus buvo apniukęs, ir tą akimirką tolumoje pragydo gaidys. Netoliese, į bažnyčią vedančiu retais kadagiais apsodintu taku baltasis pavidalas sklendė Liusės kapo link. Patį kapą nuo mano akių buvo užstoję medžiai, ir aš nemačiau, kur dingo vaiduoklis. Paskui toje pusėje išgirdau krebždesį ir prisiartinęs pamačiau profesorių, kuris laikė ant rankų kūdikį. Pamatęs mane, jis ištiesė kūdikį man ir tarė:

– Ar dabar jūs tikite?

– Ne, – atsakiau jam, pats jausdamas, kad piktokai.

– Argi nematote kūdikio?

– Taip, tai kūdikis, bet kas jį čia atnešė? Ar jis sužeistas?

– Pažiūrėsim, – tarė profesorius, ir mes skubiai pasukome iš kapinių, nešdamiesi surastą vaiką.

Šiek tiek paėję atsidūrėme tarp kelių medžių ir, užžiebę degtuką, apžiūrėjome kūdikio gerklę. Ant kaklo odos nebuvo nė menkiausio įbrėžimo.

– Ar ne mano tiesa? – paklausiau triumfuodamas.

– Mes suskubome pačiu laiku, – atsakė daktaras.

Dabar turėjome nuspręsti, ką daryti su kūdikiu, tad ėmėme tartis. Nunešę jį policijos nuovadon, neišsisuktume nuo klausimų, ką

veikėme kapinėse naktį, tektų aiškintis, kur radome tą kūdikį. Pagaliau nutarėme nunešti jį į dykvietę ir, išgirdę artinantis policininką, paguldyti ant tako, kad būtinai būtų surastas. Viskas išėjo, kaip buvom sumanę. Hampstedo dykvietės pakraštyje išgirdome sunkius policininko žingsnius ir, paguldę kūdikį ant tako, palaukėme, kol jis priėjo artyn ir apšvietė jį savo žibintu. Išgirdome nustebimo šūksnį, o paskui tyliai pasišalinome. Laimingo atsitiktinumo dėka ties „Ispanais" radome tuščią kebą ir parvažiavome į miestą.

Rašau dienoraštį, nes negaliu užmigti. Tačiau turiu nusnūsti bent kelias valandas, nes vidurdienį ateis Van Helsingas. Jis pasiryžęs temptis mane į dar vieną žygį.

Rugsėjo 27-oji

Tik antrą valandą dienos mes galėjome įgyvendinti savo sumanymą. Vidudienį buvo laidojamas žmogus, ir mes, pasislėpę už guoto alksnių, laukėme, kol išsiskirstys paskutinieji iš palydos; matėme, kaip sargas rakina kapinių vartus. Žinojome, kad galime ramiai čia likti nors ligi ryto, tačiau profesorius manė, kad mums užteks vienos valandos. Ir vėl aš pajutau, kad mane persmelkia baisus realybės jausmas, kuriame neliko vietos menkiausiai vaizduotės pastangai, ir aš suvokiau, kokį baisų nusikaltimą darome žiūrint įstatymo akimis. Be to, jaučiau, kad mes bergždžiai stengiamės. Kad ir koks nežmoniškas atrodytų sumanymas prapjauti švino karstą tikrinant, ar prieš savaitę mirusi moteris tikrai buvo mirusi, dar baisesnis buvo antras bandymas įsibrauti į kapą – tiesiog beprotybės viršūnė,

nes žinojome, įsitikinome savo akimis, kad karstas buvo tuščias. Gūžtelėjęs pečiais, aš tylėdamas ilsėjausi, nes žinojau, kad Van Helsingas buvo pratęs užbaigti, ką sumanęs, nepaisydamas jokių prieštaravimų. Jis ištraukė raktą, atrakino rūsio dureles ir vėl mandagiai užleido man pirmam kelią. Šįkart rūsys neatrodė toks nenusakomai niūrus, tačiau nesuvokiamo klaikumo jam teikė prasiskverbę skysti saulės spinduliai. Van Helsingas žengė tiesiai prie Liusės karsto, aš sekiau jam iš paskos. Jis pasilenkė, dar kartą atlenkė švino kraštą, ir tą akimirką mane it žaibas nusmelkė nuostaba ir išgąstis.

Ten gulėjo Liusė, tokia pat, kokią ją matėme naktį prieš laidotuves. Tiesą sakant, ji buvo dar gražesnė, negalėjau patikėti, kad ji mirusi. Lūpos buvo tiesiog sirpte prisirpusios, skruostai nusidažę švelniu raudoniu.

– Kas tai – triukas?

– Ar dabar įsitikinote? – neatsakęs į mano klausimą savo ruožtu paklausė profesorius. Kalbėdamas jis rankos judesiu, nuo kurio aš sudrebėjau, kilstelėjo mirusiosios lūpas ir parodė man baltus dantis.

– Žiūrėkit, žiūrėkit, jie dar smailesni negu pirma. Štai šiuo ir šiuo dantimis, – jis parodė viršutinį ir apatinį iltinius dantis, – galima kąsti mažus vaikus. Ar dabar patikėjote, bičiuli Džonai?

Manyje kilo nenugalimas priešgyniavimas. Aš negalėjau sutikti su jo peršama mintim ir norėjau ginčytis, nors pats raudau iš gėdos.

– Matyt, ją paguldė čia praeitą naktį.

– Nejaugi? Šit kaip. Ir kas gi tai padarė?

– Nežinau. Kažkas.

– Ir vis dėlto ji mirė prieš savaitę. Didžiuma lavonų taip neatrodytų.

Nežinodamas, ką jam sakyti, tylėjau. Atrodė, kad Van Helsingas niekaip nereaguoja į mano tylėjimą. Jo veide nemačiau nei triumfo, nei nusivylimo. Jis įdėmiai žiūrinėjo moters lavono veidą, pravėręs vokus tyrinėjo akis, dar sykį apžiūrėjo dantis, o paskui, atsisukęs į mane, tarė:

– Yra vienas dalykas, kuriuo ji skiriasi nuo visų aprašytų atvejų. Čia esama dvigubo gyvenimo, kuris šiaip jau nėra įprastas. Vampyras jai įkando, kai ji buvo transe, nakvišumo sukeltame transe – o, jūs krūptelėjote, jūs to nežinojote, bičiuli Džonai, bet vėliau viską sužinosite – ir kaip tik jai būnant transe galėjo prie jos prisiartinti trokšdamas kraujo. Ji mirė būdama transe, todėl dabar transe ji tampa Nemirusiąja. Tuo ji skiriasi nuo kitų. Paprastai, kai Nemirusieji miega savo namuose, – kalbėdamas jis ranka nubrėžė ratą rodydamas, ką vadina vampyrų namais, – iš jų veidų išraiškų matyti, kas jie yra iš tikrųjų. Bet Liusė tokia švelni, kad miegodama ji niekuo nesiskiria nuo kitų mirusiųjų. Tai nėra blogai, todėl man dar sunkiau, kad turėsiu nužudyti ją miegančią.

Kraujas sustingo gyslose, kai supratau, jog mano sąmonėn ima smelktis daktaro Van Helsingo teorijos. Bet jeigu Liusė tikrai mirusi, – ką reiškia baisi mintis apie jos žudymą? Pakėlęs galvą, jis dėbtelėjo į mane ir, matyt, išvydęs mano akyse pasikeitimą, pasakė jau kone linksmai:

– Aha, dabar tikite manim?

– Daktare, nereikia manęs taip smarkiai iš karto mygti, – atsakiau jam. – Bandau patikėti. Kaip jūs atliksite tą kruviną darbą?

– Nupjausiu jai galvą, prikimšiu burną česnakų, o širdį persmeigsiu smaigu.

Sudejavau įsivaizdavęs taip sumaitotą kūną moters, kurią mylėjau. Tačiau mano pasibaisėjimas buvo ne toks didelis. Tiesą sakant, jau buvau pradėjęs bijoti šio sutvėrimo, šios Nemirusiosios, kaip ją vadino Van Helsingas, ir širdyje jau ėmė rusenti neapykanta jai. Kas yra meilė? Ji subjektyvi ar objektyvi?

Ilgai laukiau Van Helsingo prabylant, bet jis stovėjo susimąstęs. Paskui išgirdau trakštelint lagamino spyną, ir jis tarė:

– Galvojau, kaip būtų geriausia pasielgti, ir nusprendžiau. Jeigu norėčiau tik padaryti tai, ką esu sumanęs, galėčiau tai atlikti tuojau pat, bet yra problemų, tūkstančius kartų painesnių todėl, kad jų nežinome. Tai paprasta. Ji dar nieko nenužudė, nors tai laikina, ir būtų geriausia negaišti, taip apsaugant ją nuo blogio. Bet man gali prireikti Artūro pagalbos, o kaip jam viską paaiškinti? Jeigu abejojate net jūs, kuris matėt žaizdeles ant Liusės kaklo ir tokias pat ant vaiko kaklo ligoninėje, regėjote karstą tuščią vakar ir su Liusės kūnu šiandien; su kūnu, kuris savaitę po mirties dar labiau išgražėjo, matėte, kaip balta figūra neša vaiką į kapines, ir vis dėlto jūsų pojūčiai nenori pripažinti šios tiesos, kaip galima laukti, kad patikės Artūras, ničnieko apie tai nežinąs? Jis kreivai į mane pažiūrėjo, kai nubloškiau jį nuo mirštančios Liusės, kurią ketino pabučiuoti. Žinau, jis man atleido, manydamas, kad skatinamas kažkokios įsikaltos klaidingos minties neleidau jam kaip pridera atsisveikinti su ja ir kad dar klaidingesnės minties spiriami mes ją palaidojome gyvą, kad didžiausia mūsų klaida – jos nužudymas. Jis galvos, kad mes, apsėsti savo klaidingų idėjų, ją pasmerkėme žūčiai, ir jausis dar nelaimingesnis. Tačiau blogiausia tai, kad abejonės jį kamuos visą gyvenimą. Kartais jam dingosis, kad mergina, kurią mylėjo, buvo palaidota gyva, ir sapnuose regės jos iš-

gyventą mirties siaubą, kitais sykiais manys, kad mes buvome teisūs ir kad jo mylimoji, – tikrai Nemirusioji. Ne! Sykį jam jau aiškinau ir daug ko išmokau. Dabar, žinodamas, kad visa tai gryna tiesa, esu tūkstantį kartų labiau įsitikinęs, kad jam reikia perbristi sūriuosius vandenis iki tyro šaltinio. Jam, vargšui, teks ištverti vieną valandą, per kurią dangus virs pragaru, bet paskui jis sulauks ramybės, o mes galėsime tęsti pradėtą darbą. Aš tvirtai nusprendžiau. Eikime. Šįvakar grįžkite savo ligoninėn ir sutvarkykite visus reikalus. O aš praleisiu naktį kapinėse. Rytoj vakare dešimtą valandą lauksiu jūsų „Berklio" viešbutyje. Nusiųsiu žmogų pakviesti Artūro ir to puikaus amerikiečio jaunuolio, kuris davė Liusei savo kraujo. Paskui turėsime darbo. Dabar palydėsiu jus iki Pikadilio, ten papietausime. Turiu grįžti čia iki saulės laidos.

Užrakinę kapą, nes išėjome laukan, lengvai perlipome kapinių tvorą ir nuvažiavome į Pikadilį.

VAN HELSINGO RAŠTELIS DŽONUI SJUARDUI, PALIKTAS LAGAMINE „BERKLIO" VIEŠBUTYJE

(neperduotas)

Rugsėjo 27-oji

Bičiuli Džonai,

rašau šį raštelį, jeigu nutiktų kas nors netikėta. Dabar vienas einu į kapines. Būčiau patenkintas, jeigu Liusė, Nemirusioji, šiąnakt ne-

keltų iš kapo, tuomet rytoj būtų dar nekantresnė. Todėl padėsiu čia dalykus, kurių ji nemėgsta: česnakus ir kryžių. Tokiu būdu užantspauduosiu rūsio duris. Ji dar jauna Nemirusioji, ir jai tai bus neįveikiama kliūtis. Maža to, tie daiktai tik neleis jai išeiti, bet nesulaikys jos, norinčios grįžti į kapą, nes tuomet Nemirusioji veržiasi žūtbūtinai. Būsiu šalia kapo nuo saulės laidos iki patekėjimo, ir jeigu bus ką pamatyti, aš tikrai pamatysiu. Dėl Liusės nesibaiminu ir pats jos nebijau. Tačiau tas kitas, pavertęs ją Nemirusiąja, dabar pradės ieškoti jos kapo – sau priebėgos. Kiek žinau iš Džonatano, jis klastingas: juk kaip jis kvailino mus grumtynėse už Liusės gyvybę, kurias mes pralaimėjome. Nemirusieji turi nepaprastą jėgą. Tas sutvėrimas stiprus kaip dvidešimt vyrų; net mūsų keturių jėga, atiduota Liusei, dabar priklauso jam. Be to, jis gali pasišaukti pagalbon savo vilką ir dar velniaižin ką. Tad pasirodęs čia šiąnakt jis mane tikrai užtiks, o žmonės ras mane, kai jau bus per vėlu. Tačiau tikiuosi, kad šiąnakt jis neateis. Jis tam neturi priežasčių, jo medžioklės plotai pilnesni grobio už kapines, kur miega Nemirusioji moteris, sergstima vienišo senio. Rašau, jei kartais kas nors man nutiktų... Paimkite popierius, gulinčius su šiuo rašteliu, Harkerio dienoraštį bei visa kita ir perskaitykite. Paskui suraskite tą didįjį Nemirusįjį, nukirskite jam galvą ir sudeginkite širdį arba persmeikite ją mietu, kad pasaulis nuo jo išsivaduotų.

Sakau sudie, jeigu daugiau nebepasimatytumėm.

Van Helsingas

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 28-oji

Tiesiog nuostabu, kaip gydo vienos nakties miegas! Vakar jau beveik patikėjau visomis siaubingomis Van Helsingo teorijomis. Bet dabar jos man atrodo pavojingos – tarytum smurtas prieš sveiką protą. Neabejoju, kad jis tiki visomis tomis pasakomis. Nejaugi jam negali pasimaišyti protas? Juk turi būti koks nors protingas visų tų mįslingų reiškinių paaiškinimas. O gal profesorius pats viską išgalvojo? Su tokiu intelektu galima labai sumaniai įgyvendinti įsikaltą idėją. Bijau apie tai net galvoti. Tikrai didis stebuklas būtų, jeigu paaiškėtų, kad Van Helsingas išprotėjo. Šiaip ar taip, negalima jo išleisti iš akių. Gal pavyks kaip nors praskleisti tos paslapties uždangą.

Rugsėjo 29-osios rytas

...Vakar vakare, prieš pat dešimtą, Artūras su Kvinsiu įėjo į Van Helsingo kambarį. Daktaras ėmė pasakoti savo planus ir kalbėdamas daugiausia žiūrėjo į Artūrą, tarsi visų mūsų valia būtų susitelkusi jame viename. Pradėjo pareikšdamas viltį, kad visi eisime su juo kartu, „nes mūsų laukia liūdnas darbas. Jus turbūt nustebino mano laiškas?“ Šis klausimas buvo skirtas Artūrui.

– Taip, nustebino. Ir nuliūdino. Turėjau pastaruoju metu namuose daug rūpesčių, tad dar vienas, šiaip ar taip, nieko nepakeis. Be to, man pasidarė įdomu. Mudu su Kvinsiu pasitarėme, tačiau kuo

daugiau svarstėme, tuo neaiškiau viskas darėsi, ir dabar galiu pasakyti, kad skendžiu miglose kaip niekad.

– Aš irgi, – įsiterpė Kvinsis.

– Oho, – tarė profesorius, – vadinasi, judu esate arčiau pradžios už mūsų bičiulį Džoną, kuriam teks grįžti visą nueitą kelią, kad vėl galėtų pradėti.

Matyt, dar nieko manęs neklausęs, jis iš veido suprato, kad aš vėl užsispyriau kaip ožys. Paskui jis atsisuko į abu svečius ir rimtai tarė:

– Noriu gauti jūsų leidimą vienam darbui, kurį būtina atlikti šiąnakt. Žinau, kad prašau ne smulkmenos, ir netrukus suprasite, koks rimtas tas prašymas. Todėl norėčiau, kad iš anksto pažadėtumėte, jog vėliau – manau, kurį laiką būsiu jūsų pykčio priežastis, negaliu neigti tokios galimybės – jūs niekuo savęs nekaltintumėte.

– Šiaip ar taip, tai nuoširdus pasiūlymas, – tarė Kvinsis. – Aš laiduoju už profesorių. Nežinau, kurlink jis suka, bet galiu prisiekti, kad kalba nuoširdžiai, ir man to pakanka.

Prabilo Artūras:

– Daktare Van Helsingai, aš nesu pratęs, anot priežodžio, pirkti katės maiše, ir jeigu jūsų prašymas užgauna mano garbę ar krikščioniškąjį tikėjimą, aš negaliu pažadėti. Bet jeigu duodate žodį, kad nebus liečiami tiedu dalykai, aš iškart sutinku, nors galit man galvą kirsti, nesuprantu, apie ką čia šnekama.

– Sutinku su jūsų apribojimais, – tarė profesorius. – Noriu tik, kad prieš smerkdamas kokį nors mano ketinimą gerai pagalvotumėte, ar jis nepažeidžia jūsų sąlygų.

– Sutarta! – tarė Artūras. – Tai bus garbinga. O dabar, kai sąlygos aptartos, ar galiu paklausti, ko iš mūsų pageidaujate?

– Noriu, kad eitumėt su manim – paslapčia – į Kingstedo kapines.

Artūras išsyk apsiniaukė ir šiek tiek nustebęs paklausė:

– Kur palaidota vargšė Liusė?

Profesorius linktelėjo galvą.

– Na, o kapinėse?

– Įeiti į kapą!

Artūras atsistojo.

– Profesoriau, arba jūs nesuprantate, ką šnekate, arba čia kažin koks baisus nesusipratimas. Atleiskite, matau, kalbate rimtai.

Jis vėl atsisėdo: tiesus ir išdidus, kaip žmogus, žinantis savo vertę. Kurį laiką visi tylėjo, o paskui Artūras paklausė:

– O kape?

– Atidaryti karstą.

– Na, to jau per daug! – šūktelėjo Artūras vėl atsistodamas. – Esu pasirengęs klausytis dalykų, neperžengiančių sveiko proto ribų. Bet išniekinti kapą moters... moters...

Jis užspringo iš susijaudinimo. Profesorius pažvelgė į jį gailesčio kupinomis akimis.

– Jeigu galėčiau pasiimti sau bent dalelę jūsų skausmo, Dievas mato, tą padaryčiau. Tačiau šiąnakt jūsų kojoms lemta žengti erškėčiais klotu taku, antraip vėliau – ir amžinai – kojelės tos, kurią mylite, eis per liepsnojantį taką.

Artūras pakėlė į jį suakmenėjusį veidą.

– Atsargiau, sere, atsargiau!

– Ar nebūtų geriau manęs išklausyti? – pasiūlė Van Helsingas. – Tuomet bent žinosite, kur baigiasi mano norai.

– Garbingas pasiūlymas, – įsiterpė Morisas.

Kiek patylėjęs profesorius prabilo, apgalvodamas kiekvieną žodį.

– Panelė Liusė mirė, ar ne? Taip! Todėl jai jau nieko blogo negali atsitikti. Bet jeigu ji nemirė?

Artūras stryktelėjo nuo kėdės.

– Dieve gailestingas! Ką jūs čia šnekate?! Nejaugi įvyko klaida ir ją palaidojome gyvą?!

Jis sudejavo iš skausmo, kurio negalėjo sumažinti net žybtelėjusi viltis.

– Aš nesakiau, kad ji gyva, mano berniuk, net tokios minties neturėjau. Viena tik pasakysiu: ji gali būti Nemirusioji.

– Nemirusioji? Mirusi? Ką visa tai reiškia? Kas tai – košmaras ar dar kas nors?

– Yra paslapčių, apie kurias žmonės gali tik spėlioti, kurios po truputį yra aiškinamos šimtmetis po šimtmečio. Patikėkite, mes dabar stovime ant vienos tokios paslapties slenksčio. Bet aš nebaigiau. Ar bus man leista nupjauti vargšės mirusios Liusės galvą?

– Ne! Dėl dangaus ir visų šventųjų! – smaugiamas pykčio riktelėjo Artūras. – Už nieką pasaulyje nesutiksiu, kad būtų maitojamas jos kūnas! Daktare Van Helsingai, jūs pernelyg žiauriai bandote mano kantrybę! Kuo aš nusikaltau, kad būčiau taip kankinamas? Kuo nusikalto vargšė miela mergina, kad norite išniekinti jos palaikus? Ar jūs netekote proto, kad kalbate tokius dalykus, ar aš pamišau, kad galiu jų klausytis? Daugiau nedrįskite net galvoti apie tokį išniekinimą! Neduosiu sutikimo jokiems panašiems dalykams. Mano pareiga saugoti jos amžino poilsio vietą nuo pasikėsinimų, ir, Dievas mato, savo pareigą aš atliksiu!

Van Helsingas pakilo nuo kėdės, ant kurios visą laiką sėdėjo, ir tarė – liūdnai ir griežtai:

– Lorde Godalmingai, aš irgi turiu atlikti savo pareigą – pareigą jums ir pareigą mirusiajai. Ir Dievas liudininkas, aš ją atliksiu! Vieno dabar jūsų teprašau: eikite su manim – žiūrėkite ir klausykite, ir jeigu po to, kai vėl pakartosiu savo prašymą, jūsų neapims karštas troškimas man padėti – aš vis tiek atliksiu savo pareigą bet kuriuo atveju, o paskui būsiu jūsų paslaugoms bet kur ir bet kurią valandą.

Jo balsas nutrūko. Kiek patylėjęs vėl prabilo su dideliu gailesčiu:

– Bet maldauju jūsų: nerūstaukite ant manęs. Tarp visų darbų, kurie man teko per ilgą gyvenimą, buvo nelabai malonių, buvo tokių, kuriuos dariau skaudama širdim. Tačiau ši užduotis man yra pati sunkiausia. Patikėkite, jeigu ateis laikas, kai jūs pakeisite savo nuomonę apie mane, užteks vieno jūsų žvilgsnio, kad būtų pamiršta ši liūdna valanda, nes padarysiu viską, ką galiu, kad jus apsaugočiau nuo liūdesio. Pagalvokite, kodėl turėčiau tiek vargti ir kentėti? Atvykau čia iš savo šalies tam, kad tarnaučiau gėriui – pirmiausia tam, kad padėčiau savo bičiuliui Džonui, o paskui tai mielai merginai, kurią pamilau kaip dukrą. Aš jai atidaviau – droviuosi tai sakyti, bet linkiu tik gero – savo venų kraują, kaip ir jūs. Daviau, nors jai buvau niekas, tik gydytojas ir draugas. Aš jai atidaviau savo dienas ir naktis – iki mirties ir po mirties. Ir net jeigu dabar jos labui prireiks mano gyvybės, aš ją paaukosiu nedvejodamas nė akimirkos, nors ji yra Nemirusioji.

Jis ištarė paskutiniuosius žodžius su švelniu pasididžiavimu, kuris paveikė Artūrą. Jis paėmė senuko ranką ir išlemeno:

– O sere, man sunku apie tai galvoti, juolab kad nieko negaliu suprasti. Bet aš pasižadu eiti su jumis ir laukti.

XVI

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

Buvo lygiai be ketvirčio dvylikta, kai perlipome neaukštą kapinių sieną. Naktis buvo tamsi, bet žemę kartais užliedavo mėnesiena, prasiskverbusi pro dangumi genamų švininių debesų properšas. Laikėmės arčiau vienas kito; Van Helsingas, vesdamas mus, ėjo per kelis žingsnius priekyje. Kai pasiekėme kapą, aš atidžiai pažvelgiau į Artūrą, nuogąstaudamas, kad paveiktas liūdnų prisiminimų gali palūžti, tačiau jis laikėsi puikiai. Turbūt įvykių paslaptingumas užgožė sielvartą. Profesorius atrakino rūsio duris ir, išvydęs mūsų akyse dvejonę, kiekvienam kilusią dėl skirtingų priežasčių, greit viską išsprendė įeidamas pirmas. Mes suėjome jam iš paskos, ir jis uždarė duris. Paskui uždegė silpną lempą ir parodė karstą. Artūras nedrąsiai žengė pirmyn. Van Helsingas kreipėsi į mane:

– Vakar čia mes buvome kartu. Ar Liusės kūnas buvo karste?

– Taip.

Tada jis atsisuko į kitus ir tarė:

– Jūs girdėjote. Bet, nežiūrint to, manim nenorima patikėti.

Paėmęs atsuktuvą, jis vėl nuvožė karsto dangtį. Artūras stebėjo jo darbą tylėdamas ir išbalęs, ir kai dangtis buvo nukeltas, žengė artyn. Greičiausiai jis nežinojo čia buvus dar ir švininį sarkofagą arba tą akimirką buvo jį pamiršęs. Išvydęs švino lakšte padarytą įpjovą, jis akimirksniu išraudo, bet nieko nepasakė ir vėl išblyško it vaiduoklis. Van Helsingas atlenkė švino kraštą. Visi iš eilės žvilgtelėjome vidun ir atšlijome.

Karstas buvo tuščias!

Kelias minutes visi tylėjome it žado netekę. Tylą nutraukė Morisas.

– Profesoriau, aš laidavau už jus. Todėl man tereikia jūsų garbės žodžio. Niekada jo neprašysiu, pernelyg jus gerbiu, kad kuo nors įtarčiau. Bet susidūrėme su tokia paslaptimi, kad kalbos apie garbingumą ar negarbingumą netenka jokios prasmės. Tai jūsų darbas?

– Prisiekiu jums visais švenčiausiais man dalykais, kad neliečiau jos kūno. Buvo taip: užpraeitą naktį mudu su bičiuliu Sjuardu atėjome čia – patikėkite, be jokių blogų minčių. Aš atidariau karstą, kuris buvo dar užantspauduotas, ir mes pamatėme, kad jis tuščias kaip ir šiandien. Kiek palūkėję, kapinėse išvydome baltą pavidalą, šmėkščiojantį tarp medžių. Kitą dieną atėjome čia, kol dar buvo šviesu, ir ji gulėjo karste. Ar ne, bičiuli Džonai?

– Taip.

– Tą naktį mes suskubome laiku. Vėl buvo prapuolęs mažas vaikas, bet, ačiū Dievui, radome jį tarp kapų gyvą ir sveiką. Vakar aš čia buvau prieš saulės laidą, nes saulėlydžio metu Nemirusieji gali keltis.

Laukiau visą naktį iki aušros, bet nieko nepamačiau. Galbūt tai atsitiko todėl, kad visur buvau prikaišiojęs česnakų, kurių Nemirusieji negali pakęsti, ir kitų dalykų, kurių jie vengia. Vakar naktį iš kapo niekas nesikėlė, todėl šįvakar prieš nusileidžiant saulei aš nuėmiau česnakus ir kitas apsaugos priemones. Ir štai radome karstą tuščią. Iki šiol girdėjote daug keistų dalykų. Eime laukan, ten tyliai pasislėpsime, ir jūs pamatysite bei išgirsite dar keistesnių dalykų. Todėl dabar, – jis uždarė lempos sklendę, – skubėkime.

Jis atidarė duris, išleido mus visus ir vėl jas užrakino.

Koks gaivus ir tyras pasirodė vėsus nakties oras po rūsio siaubų. Akys džiaugėsi regėdamos skuodžiančius dangumi debesis ir prodebesiuose kartkartėm švysčiojantį mėnulį. Taip ir žmogaus gyvenime džiaugsmai kaitaliojasi su negandom. Godžiai traukiau į plaučius gaivų orą, kuriame nebuvo nei puvėsių, nei mirties skonio. Krūtinę šildė toli už kalvos matoma rausva pašvaistė ir duslus iš ten sklindantis didmiesčio ūžesys. Mačiau, kaip Artūras stengiasi suvokti šios paslapties tikslą ir vidinę prasmę. Aš turėjau pakankamai kantrybės ir vėl jau buvau beketinąs mesti šalin dvejones ir patikėti Van Helsingo išvedžiojimais. Kvinsis Morisas, iš pažiūros flegmatiškas, stovėjo kaip žmogus į viską žvelgiąs šaltakraujiškai ir pasirengęs drąsiai pasitikti pavojų. Negalėdamas užsirūkyti, jis peiliu atsipjovė galą tabako pynės ir ėmė kramtyti. Van Helsingas buvo užimtas nesuvokiamu darbu. Pirmiausia jis ištraukė iš savo krepšio plonytį, vaflį primenantį sausainį, kruopščiai suvyniotą į baltą skepetą, paskui pilną delną baltos, į tešlą ar glaistą panašios medžiagos. Smulkiai sutrupinęs sausainį, jis viską kruopščiai suminkė ir, iškočiojęs tešlą plonomis

dešrelėmis, ėmė jas kaišioti į plyšius tarp rūsio durų ir staktos. Negalėjau atsistebėti ir, kadangi stovėjau arčiausiai, paklausiau, ką jis čia daro; Artūras su Kvinsiu irgi priėjo arčiau.

– Užrakinu kapą, kad Nemirusioji negalėtų į jį patekti.

– Kuo gi, ar ta tešla, kurią kaišiojate į plyšius? – paklausė Morisas. – Po šimts pypkių! Tai žaidimas?

– Taip.

– Ką čia turite rankose? – pasiteiravo Artūras.

Atsakydamas Van Helsingas mandagiai kilstelėjo skrybėlę.

– Ostiją. Atsivežiau iš Amsterdamo. Aš esu gavęs nuodėmių atleidimą.

Išgirdę jo atsakymą išsigando net didžiausi skeptikai. Supratome, kad profesorius, pasitelkęs pagalbon pašventintą Dievo kūną, nekrečia juokų. Pagarbiai tylėdami mes atsistojome mums skirtose vietose netoli kapo, tačiau patys nematomi tiems, kurie eitų artyn. Gailėjausi visų, čia atėjusių, ypač Artūro. Du ankstesnieji apsilankymai pripratino mane prie šio siaubo, bet ir aš, dar prieš valandą neigęs Van Helsingo įrodymus, jutau, kaip gyslose ima stingti kraujas. Dar niekada antkapiai neatrodė tokie vaiduokliškai balti, dar niekada kiparisai, kukmedžiai ir kadagiai nebuvo man tokie ryškūs laidotuvių kraupumo simboliai, dar niekada taip grėsmingai nešnarėjo medžių lapija ir žolė, dar niekada nebuvau girdėjęs taip slėpiningai trekštelint šakelės, ir pirmą sykį tolimas šunų lojimas aidėjo nakties gūdumoje taip sielvartingai.

Tyla truko ilgai – didelė, spengianti tyla, o paskui iš ten, kur slėpėsi profesorius, pasigirdo įsakmus „Š-š-š-š!“ Jis ištiesė ranką. Toli,

pačiame kukmedžių alėjos gale, išvydome sušmėžavusią baltą figūrą, kuri artinosi prie mūsų, spausdama prie krūtinės kažkokį tamsų daiktą. Paskui vaiduoklis trumpai stabtelėjo, ir pro debesis įspindusioje mėnesienoje išvydome siaubingai ryškiai nušviestą tamsiaplaukę moterį, apsivilkusią įkapėmis. Veido nematėme, nes galva buvo palinkusi virš – mums taip pasirodė – šviesiaplaukio vaiko, kurį ji laikė ant rankų. Buvo tylu, o paskui staiga kažkas plonai ir spigiai virktelėjo, tarsi vaikas pro miegus ar kažką prie židinio susapnavęs šuo. Buvom bešoką pirmyn, bet mus rankos mostu sulaikė Van Helsingas. Baltoji figūra vėl ėmė artintis. Netrukus ją jau gerai galėjome matyti mėnesienoje. Širdis man nusirito į kulnus, girdėjau, kaip greta sušvokštė Artūras, kai atpažinome Liusę Vestenra. Tai buvo jos veidas, bet ir visai kitoks. Švelnius bruožus buvo pakeitęs nepalenkiamas žiaurumas, skaistumą pakeitė nežabotas gašlumas. Van Helsingas žengė į priekį; paklusę jo gestui tą pat padarėme ir mes, ir visi keturi išsirikiavome prieš kapo duris. Van Helsingas iškėlė lempą aukštyn ir atidarė gaubto sklendę. Stiprus šviesos spindulys krito ant Liusės veido, ir mes išvydome raudonas lūpas, tarsi prisirpusias nuo dar nesukrešėjusio kraujo, kuris plona srovele buvo nutekėjęs per smakrą ant sniego baltumo batisto įkapių.

Sudrebėjome iš siaubo. Virpančioje lempos šviesoje mačiau, kaip neišlaikė ir plieniniai Van Helsingo nervai. Artūras stovėjo šalia manęs, ir jeigu nebūčiau griebęs jo už rankos ir prilaikęs, jis būtų susmukęs vietoje.

Kai Liusė – vadinu sutvėrimą vardu tos, kurios pavidalą jis turėjo – pamatė mus, ji šoko atatupsta griežd ama dantimis it iš nety-

čių užklupta katė, paskui žvilgsnis ėmė klaidžioti mūsų veidais. Tai buvo Liusės akys – ta pati forma ir spalva, bet žvilgsnis buvo nedoras ir žioravo pragaro ugnimi, ir jame nebuvo nė lašo gerai pažįstamo švelnaus tyrumo. Akimirksniu mano meilės likučiai išsisklaidė, ir jeigu tą akimirką būtų reikėję ją nužudyti, būčiau nudobęs su laukiniu džiaugsmu. Jos akys švietė šėtoniška šviesa, o veidą iškreipė gašli šypsena. O Dieve! Mane tarsi drugys krėtė į ją bežiūrint! Nerūpestingu judesiu ji numetė ant žemės vaiką, kurį iki šiol taip stropiai glaudė prie krūtinės, urgzdama tarsi šuo, įsikabinęs į savo kaulą. Vaikas spigiai klyktelėjo ir dejuodamas liko gulėti kur numestas. Išvydęs tokį beširdišką darbą, Artūras sudejavo pro sukąstus dantis, ir kai ji ėmė artintis prie jo, išskėtusi rankas, saldžiai šypsodamasi, jis žengė atatupstas ir užsidengė rankomis veidą.

Bet ji artinosi, jos judesiai dvelkė ilgesingumu ir geiduliu.

– Ateik pas mane, Artūrai. Palik juos visus ir ateik pas mane. Mano rankos tavęs labai išsiilgo. Ateik ir mes abu ilsėsimės. Ateik, mano vyre, ateik!

Jos balsas buvo sklidinas šėtoniškos saldybės, atrodė tarsi skimbčiotų stikliniai indai, ir skambesys perskrodė sąmonę visų, kurie girdėjo tuos žodžius, skirtus kitam. Artūras lyg pakerėtas atitraukė nuo veido rankas ir išskėtė jas. Ji buvo bepuolanti jam į glėbį, tačiau tą akimirką Van Helsingas vienu šuoliu atsidūrė tarp jų ir iškėlė prieš ją auksinį kryželį. Perkreiptu iš įniršio veidu ji šastelėjo į šalį ir puolė prie kapo.

Tačiau per pėdą ar dvi nuo durų ji staiga sustojo kaip įbesta, sakytum, sulaikyta kažkokios nematomos jėgos, paskui atsisuko į mus,

ir vėl jos veidą aiškiai matėme šviesoje lempos, kuri daugiau nebevirpėjo Van Helsingo rankose. Pirmą kartą gyvenime mačiau tokio begalinio pykčio išraišką ir tikiuosi, kad mirtingojo akys daugiau niekada neregės tokio vaizdo. Raudonos lūpos pamėlo, akys svaidyte svaidė pragariškos ugnies žaibus, antakiai susiraukė, o kakta susimetė į raukšles, primenančias Medūzos gyvačių ratilus ant graikų ir japonų kaukių. Jeigu veido išraiška gali reikšti mirtį, jeigu žvilgsnis gali žudyti – mes tą akimirką matėme tokį žvilgsnį.

Pusę minutės, kuri mums buvo tarsi amžinybė, ji stovėjo tarp iškelto kryžiaus ir šventu sakramentu užremtų rūsio durų. Tylą pertraukė Van Helsingas, klausdamas Artūro:

– Atsakykite man, bičiuli! Ar galiu tęsti pradėtą darbą?!

Artūras puolė ant kelių ir, paslėpęs veidą delnuose, sukūkčiojo:

– Darykite ką tinkamas, drauge, darykite ką tinkamas. Negalima leisti, kad dar sykį pasikartotų šis siaubas.

Jis sudejavo. Kvinsis ir aš priėję vienu metu paėmėme jį už rankų. Išgirdome, kaip trinktelėjo ant žemės pastatyta lempa, ir Van Helsingas, priėjęs prie kapo, ėmė traukti iš plyšių savo užraktus. Paskui atsitraukė, ir mes apstulbę žiūrėjome, kaip moteris, ką tik turėjusi apčiuopiamą kūną, įvinguriavo vidun pro siaurą plyšį, į kurį vargu ar būtų lindę peilio ašmenys. Visi su palengvėjimu atsidusome, kai profesorius vėl užkamšė plyšį savo pašventintu glaistu.

Baigęs darbą, jis pakėlė nuo žemės vaiką ir tarė:

– Dabar eikime, draugai. Iki rytojaus čia daugiau nėra ką veikti. Rytoj vidurdienį bus laidotuvės, ateikime iškart po pusiaudienio. Laidotuvių palyda išsiskirstys maždaug antrą valandą, ir kai sargas

užrakins vartus, mes liksime čia. Tuomet turėsime darbo, tačiau ne tokio, kaip šiąnakt. Šis mažylis nedaug nukentėjo ir iki rytdienos vakaro atgaus jėgas. Palikime jį ten, kur ir pirmą vaiką, kad jį rastų policijos patrulis, o paskui – namo.

Priėjęs prie Artūro jis pridūrė:

– Mano bičiuli, jums teko baisus išbandymas, bet paskui, atsigręžęs į praeitį, suprasite, kad jo būtinai reikėjo. Dabar esate pačioje gilumoje sūriųjų vandenų, mano berniuk. Rytoj šią valandą su Dievo palaiminimu viskas jau bus praeityje, ir jūs atsigaivinsite tyru šaltinio vandeniu, tad nenusiminkite. Iki to laiko neprašysiu jūsų atleidimo.

Artūras su Kvinsiu grįžo su manim į mano namus ir pakeliui mes kaip mokėdami drąsinome vienas kitą. Palikę vaiką saugioje vietoje, pajutome baisų nuovargį. Nugrimzdome į miegą lyg į kažkokią keistą užmarštį.

Rugsėjo 29-oji, naktis

Prieš pat dvyliktą valandą mes trise – Artūras, Kvinsis Morisas ir aš – nuėjome pas profesorių, keista buvo matyti, kad visi tarsi susitarę apsivilkome juodai. Suprantama, Artūras tebedėvėjo gedulą, tačiau visi kiti pasirinkome tą spalvą instinktyviai. Kapines pasiekėme pusę antros; vaikštinėjome po jas stengdamiesi niekam nepakliūti į akis, o kai duobkasiai baigė darbą ir sargas, įsitikinęs, kad palyda išsiskirstė, užrakino vartus, likome vieni. Van Helsingas šiandien turėjo ne savo įprastinį lagaminėlį, o ilgą juodą krepšį, ganėtinai sunkų ir panašų į tuos, kuriuos nešiojasi golfo žaidėjai.

Kai likome vieni ir išgirdome taku nutolstančius paskutinius žingsnius, tyliai, be jokio triukšmo, tarsi įsakyti nusekėme paskui profesorių prie Liusės kapo. Jis atrakino rūsio duris, suleido mus vidun ir vėl užrakino. Paskui ištraukė iš krepšio lempą, uždegė ją; tuomet išėmė dvi žvakes, aptirpdė galus ir pastatė jas iš abiejų karsto pusių, kad užtektų šviesos. Vėl buvo nukeltas karsto dangtis, mes žvilgtelėjome vidun – Artūras drebėdamas it epušės lapas – ir išvydome Liusę, gulinčią visame mirties gražume, bet joks šiltas jausmas nevirptelėjo mano krūtinėje; ten buvo tik neapykanta tam sutvėrimui, prisiėmusiam jos kūną be sielos. Mačiau, kad net Artūras stovi rūsčiu kaip niekada veidu. Pagaliau jis tarė Van Helsingui:

– Ar tai tikrai Liusės kūnas, ar tik demonas jos pavidalu?

– Tai ir jos kūnas, ir ne. Luktelėkit, ir pamatysite, kokia ji buvo ir kokia yra.

Liusė atrodė tarsi susapnuota košmariškame sapne: aštrūs dantys, kraujais aptekusi gašli burna, į kurią žvelgiant plaukai šiaušėsi ant galvos, – visa bedvasė, ir tas jos išvaizdos geidulingumas atrodė tarsi pasityčiojimas iš švelnaus Liusės tyrumo. Kaip visada metodiškai Van Helsingas ėmėsi traukti iš krepšio savo darbo įrankius ir dėlioti juos greta. Iš pradžių pasirodė lituoklis, paskui gabalas lydmetalio, tuomet jis ištraukė lydymo lempą, ir ji uždegta stovėjo rūsio kampe žioruodama karšta melsva liepsna. Paskui jis išsitraukė savo chirurginius peilius, kuriuos pasidėjo po ranka, ir galiausiai kokių dviejų su puse ar trijų pėdų ilgumo mietą, kurio vienas galas buvo dailiai nusmailintas ir užgrūdintas ugnyje. Paskui jis išėmė sunkų kūjį, kurį naudoja namuose smulkindami didelius anglių luitus. Žiūrėdamas,

kaip gydytojas ruošiasi darbui, aš visuomet susikaupiu ir tarsi pats pasirengiu operacijai. O Artūras su Kvinsiu, išvydę tuos baisius įrankius, ėmė drebėti. Tačiau jie stovėjo tyliai, drąsindami vienas kitą.

Baigęs visus pasirengimus, Van Helsingas tarė:

– Prieš pradedant leiskite man jums kai ką pasakyti. Tai, kas žinoma iš senovinių sakmių ir mūsų protėvių, tyrinėjusių Nemirusiųjų galią. Kai jie tokie tampa, su tuo pasikeitimu ateina ir nemirtingumo prakeiksmas. Negalėdami mirti, jie gyvena šimtmetis po šimtmečio, didindami savo aukų skaičių ir skleisdami blogį po visą pasaulį, nes visi, kas miršta, tapę Nemirusiųjų grobiu, patys pavirsta tokie ir pradeda ieškoti sau grobio. Tas kraupus ratas eina vis platyn, kaip vandens ratilai įmetus akmenį. Bičiuli Artūrai, jeigu būčiau jums leidęs ją pabučiuoti prieš mirtį arba nebūčiau sutrukdęs jums vakar naktį, kai rengėtės priimti ją į savo glėbį, ateityje, po savo mirties, taptumėt tuo, ką Rytų Europoje vadina nosferatu, ir pats imtumėt dauginti pasaulyje Nemirusiuosius, kurie mums įvaro tiek siaubo. Tai nelaimingai merginai tai tik kelio pradžia. Tie vaikai, kuriems ji čiulpė kraują, nepražuvo, jiems dar nenutiko, kas gali būti blogiausia, bet jeigu leistume jai toliau gyventi, ji įgytų galią pavilioti juos ir gerti kraują tomis klaikiomis lūpomis. Bet jeigu ji tikrai mirtų, viskas išsyk liautųsi. Žaizdelės išnyktų, ir vaikai vėl grįžtų prie savo žaidimų, nė neprisimindami, kas jiems nutiko. Tačiau didžiausias gėris būtų pasiektas, jeigu ši Nemirusioji tikrai sulauktų amžino poilsio, kad siela šios vargšės merginos, kurią mylime, vėl taptų laisva. Užuot krėtusi baisybes naktimis, ji užimtų savo vietą tarp angelų. Todėl, mano bičiuli, palaiminta bus ta ranka, kuri smogs jai gailestingumo smūgį ir išlaisvins ją. Norėčiau pats tą padaryti, tačiau ar nėra tarp

mūsų žmogaus, turinčio tam didesnę teisę? Ar nesijaus jis paskui laimingas ir ramus širdyje, kai nakties tyloje, kamuojamas nemigos, pagalvos: tai mano ranka nusiuntė ją į dausas, ranka, kurią ji labiausiai mylėjo, ranka, kurią ji pati pasirinktų, jei tik galėtų. Pasakykit man, ar nėra tarp mūsų tokio žmogaus?

Visi sužiuro į Artūrą. Jis, kaip ir visi, suprato, jog jam tuo pasiūlymu suteikiama malonė palikti Liusę mūsų atmintyje šventąja, o ne piktąja dvasia. Jis žengė žingsnį pirmyn ir drąsiai tarė, nors rankos virpėjo ir veidas buvo baltas kaip sniegas:

– Dėkoju jums, mano drauge, iš visos savo sudaužytos širdies. Sakykit, ką turiu daryti, ir aš neapvilsiu.

Van Helsingas uždėjo jam ranką ant peties ir tarė:

– Narsuolis! Akimirka stiprybės, ir viskas bus baigta. Ją reikia persmeigti šiuo mietu. Tai bus siaubingas išbandymas, tačiau neapsigaukite – jis truks neilgai, ir po jo ateisiantis džiaugsmas pranoks dabartinį skausmą; paliksite šį kapą iš džiaugsmo nesiekdamas kojomis žemės. Galvokit tik apie tai, kad jus supa draugai, kurie už jus meldžiasi.

– Toliau, – nuaidėjo kimus Artūro balsas.

– Paimkite mietą kaire ranka ir pasirenkite pridėti jį ten, kur širdis, o kūjį – dešine. Paskui, kai aš pradėsiu garsiai kalbėti maldas už mirusiąją, o jie kartos man iš paskos, smokite Aukščiausiojo vardu, smokite iš visų jėgų, kad mirusiajai viskas baigtųsi gerai, o Nemirusioji pradingtų amžiams.

Artūras paėmė mietą ir kūjį ir, sykį jam pasiryžus, ranka jau nebedrebėjo ir pirštai net nevirptelėjo. Van Helsingas atsivertė mišiolą ir ėmė skaityti, o mudu su Kvinsiu kaip mokėdami ėmėme kartoti jo

žodžius. Artūras prikišo smaigalį virš širdies, mačiau, kaip nuo svorio toje vietoje įsispaudžia balta oda. Paskui atsivedėjęs smogė kūju.

Sutvėrimas karste ėmė rangytis, iš gerklės pro raudonas lūpas išsiveržė stingdantis kraują šlykštus klyksmas. Kūną pradėjo tąsyti baisūs traukuliai, aštrūs balti dantys ėmė kaukšėti ir iki kraujo kandžioti lūpas, iš burnos veržėsi kruvinos putos. Bet Artūras nesudrebėjo. Jis buvo panašus į Torą*, kai jo ranka su kūju kilo ir leidosi, vis giliau varydama gailestingumo smaigą, o iš pervertos širdies čiurkšlėmis tryško kraujas, viską aplink nudažydamas raudonai. Artūro akys buvo pastėrusios, bet žvilgsnis švietė kilnia pareiga, ir mūsų balsai dar garsiau nuaidėjo po ankšto rūsio skliautu.

Galop traukuliai ėmė gesti, nors dantys tebegriežė ir veidą buvo perkreipusios konvulsijos. Pagaliau viskas nutyko. Kraupus darbas buvo baigtas.

Kūjis iškrito Artūrui iš rankos. Jis susvyravo ir būtų nugriuvęs, jeigu nebūtume spėję jo nutverti. Stambūs prakaito lašai krito jam nuo kaktos, jis dideliais gurkšniais gaudė orą. Jam teko ištverti baisią įtampą, kurią vargu ar būtų išlaikęs, jei ne šventas tikslas. Kelias minutes visi buvome užimti juo ir nežiūrėjome į karstą. Bet kai galop atsigrįžome, rūsyje pasigirdo nuostabos šūksmas. Mes taip įdėmiai žiūrėjome, kad Artūras neiškentęs atsistojo ir priėjo pasižiūrėti. Paskui jo veidas nusigiedrijo ir jame neliko nė pėdsako ką tik patirto košmaro.

Karste daugiau nebuvo kraupaus sutvėrimo, kėlusio tokią neapykantą, kad jo sunaikinimas tapo privilegija. Ten gulėjo Liusė – to-

* Skandinavų mitologijoje griausmavaldis dievas.

kia, kokią ją matėme prieš mirtį: nepakartojamai švelni ir skaisti. Tiesa, kaip ir jai dar gyvai esant, matėme ligos, skausmo ir išsekimo pėdsakus, bet tai buvo brangūs mums pėdsakai, nes jie rodė tiesą, kurią žinojome. Visi jutome, kad šventa rimtis, užliejusi jos veidą kaip saulės šviesa, buvo žemiškas ženklas ir simbolis ramybės, kuri viešpataus amžinai.

Van Helsingas priėjęs uždėjo ranką Artūrui ant peties ir tarė:

– O dabar, Artūrai, mano brangus bičiuli, noriu paklausti, ar man atleista?

– Atleista? Telaimina jus Dievas už jai ir man suteiktą ramybę!

Nulenkęs galvą profesoriui ant krūtinės, Artūras tyliai pravirko, o mes stovėjome nejudėdami. Kai jis galop pakėlė galvą, profesorius tarė:

– O dabar, mano berniuk, galite ją pabučiuoti. Pabučiuokite jos negyvas lūpas, jei norite, nes ji to norėtų, jeigu galėtų rinktis. Tai jau ne išsiviepęs šėtonas. Tai jau ne pragaro Nemirusioji. Ji jau priklauso Dievui, kuris priėmė jos sielą!

Artūras pasilenkęs ją pabučiavo, o paskui paprašėme jį su Kvinsiu išeiti iš rūsio. Mudu su profesorium nupjovėme stirksantį smaigo galą, palikę smaigalį krūtinėje, nupjovėme galvą ir prikišome burną česnako žolių. Užlitavę švino sarkofagą, prisukome varžtais karsto dangtį ir, susirinkę visus įrankius, palikome kapą. Profesorius užrakino rūsio duris ir atidavė raktą Artūrui.

Oras lauke buvo saldus kaip medus, švietė saulė, čiulbėjo paukščiai ir atrodė, kad pasikeitė visa gamta. Visur jutai ramybę ir džiugesį, nes džiaugėsi ir mūsų krūtinės, nors džiaugsmas buvo sunkus.

Van Helsingas tarė prieš mums einant:

– Bičiuliai mano, mes žengėme pirmąjį žingsnį, mums patį sunkiausią. Bet prieš akis dar didesnė užduotis, nes turim surasti mūsų sielvarto kaltininką ir jį sunaikinti. Aš žinau būdus, kaip tai padaryti, bet tai ne vienos dienos darbas, jis kupinas pavojų ir skausmo. Argi jūs man nepadėsite? Mes jau išmokome tikėti, visi mes, ar ne? O jei taip, tai bus mūsų pareiga. Taip! Argi mes neduosime žodžio eiti kartu iki karčios pabaigos?

Visi iš eilės paspaudėme jam ranką, ir tai buvo mūsų pažadas.

Paskui lėtai ėjom iš kapinių, o profesorius kalbėjo:

– Du vakarus paeiliui septintą valandą kviečiu visus rinktis pietų pas bičiulį Džoną. Prašysiu pagalbos dar dviejų žmonių, kurių nepažįstate. Tuomet atskleisiu jums visus savo planus. Bičiuli Džonai, norėčiau, kad dabar eitumėt su manim, turiu daug ką su jumis aptarti, ir man galėsite padėti. Šįvakar išvažiuoju į Amsterdamą, bet grįšiu rytoj vakare. Tada ir pradėsim didžiąsias gaudynes. Tačiau pirma turiu jums daug ką paaiškinti, kad žinotumėt, kaip elgtis ir ko saugotis. Paskui turėsiu dar sykį gauti jūsų tvirtą žodį, nes mums prieš akis – kraupi užduotis. Sykį stoję prie norago, neturim teisės trauktis.

XVII

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS – tęsinys

„Berklio“ viešbutyje Van Helsingas rado jam adresuotą telegramą: „Atvykstu traukiniu, Džonatanas Vitbyje. Svarbios naujienos. Mina Harker.“

Profesorius nudžiugo.

– O, ta nuostabi moteris ponia Harker! Perlas tarp moterų! Ji atvažiuoja, tačiau aš negaliu laukti. Jūs turit ją pasitikti ir pagloboti, bičiuli Džonai. Telegrafuokit jai į traukinį, kad būtų pasirengusi.

Kai telegrama buvo išsiųsta, mudu sėdome gerti arbatos, ir profesorius, prie stalo papasakojęs apie Džonatano užsienyje rašytą dienoraštį, davė jį man perskaityti kartu su jo žmonos Vitbyje užrašais.

– Paimkit, – tarė jis, – ir įdėmiai perskaitykite. Kai grįšiu, žinosite visas smulkmenas ir galėsime geriau viską aptarti. Saugokite juos, nes tai didelis turtas. Jums prireiks visos jūsų ištvermės net po to, ką matėte šiandien. Tai, kas yra čia, – jis uždėjo ranką ant pluošto popieriaus lapų, – gali tapti pradžia pabaigos ir jums, ir man, ir

daugeliui kitų, bei gali būti ir laidotuvių varpas Nemirusiajam, kuris vaikšto žeme. Maldauju, pasistenkite nusikratyti visų dogmų, ir jeigu galėsite pridurti ką nors prie čia papasakotų istorijų, būtinai tą padarykite, nes tai labai svarbu. Jūs rašėte dienoraštį visas šių keistų įvykių dienas? Taip! Tad viską apsvarstysime vėl susitikę.

Paskui jis ėmė rengtis kelionei ir netrukus išvyko į Liverpulio gatvę. Aš pasukau Padingtono stoties pusėn, kurią pasiekiau maždaug penkiolika minučių iki atvykstant traukiniui.

Minia prie vagonų pamažėl skystėjo, kaip paprastai būna rimstant šurmuliui po traukinio atvykimo, ir aš pradėjau baimintis pražiopsojęs savo viešnią, kai malonaus veido, dailaus stoto mergina sustojo priešais mane ir, greitomis žvilgtelėjusi, paklausė:

– Daktaras Sjuardas?

– O jūs esate ponia Harker, – iškart atsakiau, ir ji ištiesė man savo ranką.

– Pažinau jus iš vargšės Liusės aprašymo, bet...

Staiga ji nutilo ir išraudo.

Raudonis užplūdo ir mano skruostus, ir mudu abu pasijutom laisvai, nes tai ir buvo mano nebylus atsakymas. Paėmiau jos bagažą, kuriame buvo ir rašomoji mašinėlė, ir mudu nuvažiavome į Fenčerčo gatvę, kur jau iš anksto buvau nusiuntęs telegramą savo ekonomui, kad paruoštų viešniai svetainę ir miegamąjį.

Atvažiavome sutartu laiku. Be abejo, ji žinojo, kad pateko į psichiatrinę gydyklą, bet vis tiek mačiau, kad žengdama per slenkstį negalėjo nuslėpti ją apėmusio virpulio.

Ji iškart pasiprašė eiti į mano kabinetą, sakydama, kad turi daug ką papasakoti. Tad dabar, laukdamas jos, rašau dienoraštį. Dar neturė-

jau laiko perskaityti Van Helsingo duotų užrašų, nors jie guli atversti ant mano stalo. Reikėtų viešnią kuo nors užimti, kad galėčiau perskaityti. Ji nežino, kad brangi kiekviena valanda, kad mūsų užduotis itin sunki. Turiu būti apdairus, kad jos neišgąsdinčiau. Štai ji ateina!

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 29-oji

Apsitvarkiusi po kelionės, nuėjau į daktaro Sjuardo kabinetą. Prie durų stabtelėjau, nes man pasigirdo, kad jis su kažkuo kalbasi. Tačiau, prisiminusi jo prašymą paskubėti, pasibeldžiau ir, išgirdusi „įeikite“, pravėriau duris.

Nustebau išvydusi jį vieną. Daugiau kambaryje nieko nebuvo, o ant stalo prieš daktarą stovėjo aparatas, berods, fonografas, nes buvau skaičiusi jo aprašymą. Man pasidarė baisiai įdomu, nes mačiau jį pirmąsyk.

– Tikiuosi, nepriverčiau jūsų laukti, – pasakiau, – bet prie durų išgirdau jūsų balsą ir pamaniau, kad su kažkuo kalbatės.

– O ne, – nusišypsojo jis. – Aš tik rašiau savo dienoraštį.

– Dienoraštį? – nustebau.

– Taip. Rašau jį štai šiuo prietaisu, – jis uždėjo ranką ant fonografo.

– Oho! Juk tai geriau net už stenografiją, – šūktelėjau pagauta smalsumo. – Ar negalėčiau bent kiek pasiklausyti?

– Žinoma, – guviai atsakė jis ir atsistojo įjungti aparatą. Paskui staiga nuleido rankas, ir jo veidu šmėstelėjo abejonė.

– Matote... – tarė jis užsikirsdamas, – čia tik mano dienoraštis, ir viskas čia... viskas... apie ligonius... ligų istorijos... kitaip sakant...

Jis nutilo, ir aš nutariau jam padėti.

– Jūs buvote prie Liusės paskutinėmis jos gyvenimo valandomis. Leiskite man paklausyti apie tai, būsiu jums nepaprastai dėkinga. Ji man buvo labai, labai brangus žmogus.

Nustebau jo veide išvydusi kone pasibaisėjimą.

– Apie jos mirtį? Nė už ką pasaulyje!

– Kodėl gi? – paklausiau, o krūtinę užgulė kažkoks sunkumas.

Jis delsė. Mačiau, kad ieško pasiteisinimo. Pagaliau išlemeno:

– Suprantate... nežinau, kaip atrinkti būtent tą vietą, – pasakė jis, o paskui, tarsi jam būtų šovusi į galvą išganinga mintis, naiviai kaip vaikas tarė:

– Tikrai nežinau, kaip Dievą myliu. Indėno garbės žodis!

Aš šyptelėjau, o jis nutaisė grimasą.

– Ar žinote, kad tą dienoraštį rašau jau kelis mėnesius, ir niekad nesusimąsčiau, kaip galėčiau panorėjęs atrinkti tą ar kitą vietą.

Dabar jau neabejojau, kad daktaro dienoraštis galėtų suteikti daugiau žinių apie tą Būtybę, todėl drąsiai jam pasakiau:

– Tuomet, daktare Sjuardai, bus geriausia, jeigu leisite man perrašyti savo dienoraštį mašinėle.

Jis išblyško kaip lavonas.

– Ne! Ne! Ne! Už jokius pinigus neleisčiau jums išgirsti tos siaubingos istorijos!

Vadinasi, istorija išties siaubinga, nuojauta manęs neapgavo! Aš susimąsčiau, dairydamasi po kambarį, ieškodama už ko nusigriebti,

ir žvilgsnis užkliuvo už šūsnies mašinėle perspausdintų popierių ant stalo. Jis pasekė mano žvilgsnį ir suprato, kas mano galvoje.

– Jūs manęs nepažįstate, – tariau jam, – bet suprasite mane, kai perskaitysite mano ir mano vyro dienoraščius. Ten aprašyta viskas iš pat pagrandėlių. O kol kas aš, žinoma, nelaukiu jūsų pasitikėjimo.

Vargšė Liusė buvo teisi, tai tikrai kilnus žmogus. Jis atsistojo, atidarė didžiulį stalčių, kuriame tvarkingai sudėti gulėjo tamsiu vašku padengti metaliniai cilindrai, ir tarė:

– Jūsų tiesa. Nepasitikėjau jumis, nes nepažinojau. Bet dabar žinau, koks jūs žmogus, ir noriu pridurti, kad gailiuosi nesusipažinęs su jumis anksčiau. Žinau, kad Liusė jums apie mane pasakojo, nes man ji pasakojo apie jus. Kuo galėčiau išpirkti savo kaltę? Paimkite cilindrus ir klausykite: pirmieji du labai asmeniški, ir juose nerasite nieko baisaus, tiesiog geriau mane pažinsite. Per tą laiką sulauksime pietų meto. O aš tuo tarpu sėsiu skaityti, ką turiu ant stalo, ir daug kas paaiškės.

Jis pernešė fonografą į mano svetainę ir paruošė klausymuisi. Esu tikra, išgirsiu daug įdomių dalykų, sužinosiu Liusės meilės istoriją, kurios vieną pusę jau žinau...

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 29-oji

Taip įnikau į Džonatano Harkerio ir jo žmonos dienoraščius, kad pamiršau laiką. Kai kambarinė atbėgo pranešti, kad sta-

las pietums jau padengtas, ponia Harker dar tebebuvo viršuje, savo kambaryje. Pasakiau, kad ji, matyt, pavargusi ir kad pietų pakviestų po valandos, o pats vėl įknibau į darbą. Buvau ką tik užvertęs paskutinį viešnios dienoraščio puslapį, kai ji įėjo į kambarį. Ji buvo graži, tačiau nuliūdusi, akys paraudusios nuo ašarų. Mane sujaudino tas vaizdas. Dievas mato, pastaruoju metu buvo dėl ko verkti, bet ir dabar dar nejaučiu didelio palengvėjimo, todėl ašarų nuskaidrintas žvilgsnis tarsi peiliu dūrė į širdį. Pasakiau jai, švelniai ramindamas:

– Bijau, ponia, kad jus nuliūdinau.

– O ne, nenuliūdinot, bet mane nepaprastai sujaudino jūsų išgyventas sielvartas. Fonografas – nuostabus aparatas, nors ir žiaurus savo tiesa. Kiekvienas žodis – tarsi širdies dūžis. Tarytum šauksmas į Aukščiausiąjį! Daugiau niekam nederėtų jo klausytis. Aš pabandžiau jums pasitarnauti. Perrašiau mašinėle jūsų žodžius, ir daugiau niekam nereikės jungti prietaiso, klausytis jūsų širdies tvaksėjimo.

– Niekas neišgirs ir nesužinos, – tyliai pakartojau.

– Bet privalo sužinoti! – tarė ji liūdnai uždėjusi savo ranką ant manosios.

– Privalo? Kodėl?

– Todėl, kad tai dalelė baisios istorijos, dalelė, pasakojanti apie Liusės mirtį ir jos priežastis, nes žūtbūtinės grumtynės su pabaisa, kurios mūsų laukia, verčia mus žinoti viską ir vienas kitam padėti. Manau, kad iš cilindrų, kuriuos davėte man klausytis, sužinojau daugiau, negu jūs norėjote, kad sužinočiau; jūsų užrašuose esama daug dalykų, iš kurių paslaptys aiškėja. Jūs leisite man padėti jums, ar ne? Žinau viską, kas dėjosi iki tam tikro laiko, ir nors jūsų užrašai baigiasi rugsėjo septintąją, žinau, kaip vargšė Liusė apsirgo ir kaip ją

iš mūsų tarpo išplėšė piktoji lemtis. Po susitikimo su profesoriumi mudu su Džonatanu triūsėme neskaičiuodami valandų. Jis išvyko į Vitbį papildomos informacijos ir rytoj bus čia. Tarp mūsų neturi likti jokių paslapčių: darbuodamiesi visi kaip vienas ir visiškai vienas kitu pasitikėdami, būsime stipresni.

Jos žvilgsnyje mačiau tokį maldavimą ir sykiu tokį pasiryžimą ir drąsą, kad iškart nusileidau:

– Galite elgtis kaip jums atrodo geriau, – pasakiau jai. – Viešpatie, atleisk, jei ką darau ne taip! Mūsų laukia neįsivaizduojami baisumai, bet jeigu jau žinote apie Liusės kelią iki mirties, matau, nesutiksite, kad kas nors liktų nuo jūsų nuslėpta. Pabaiga – pati pabaiga gali jums atnešti lauktą nusiraminimą. Dabar eikime pietauti. Turime stiprinti vienas kitą ateičiai, mūsų laukia žiaurus ir siaubingas darbas. O paskui išgirsite tai, ko dar nežinote, ir gal ko nors užsigeisite paklausti, nes mums, ten dalyvavusiems, viskas buvo akivaizdu.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 29-oji

Po pietų mudu su daktaru Sjuardu nuėjome į jo kabinetą. Jis vėl atnešė iš mano kambario fonografą, o aš pasiruošiau rašomąją mašinėlę. Pasodinęs mane ant patogios kėdės, pristūmė aparatą, kad nesikeldama jį pasiekčiau, ir parodė, kaip sustabdyti, jei prireiktų

pauzės. Paskui atsisėdo atsukęs man nugarą, kad nė trupučio nesiblaškyčiau, ir įniko skaityti. Užsidėjusi ausines, paleidau įrašą.

Išklausiusi pasakojimo apie Liusės mirtį ir po jos ėjusius įvykius, aš be jėgų susmukau kėdėje. Laimė, nesu linkusi greit nualpti. Žvilgtelėjęs į mane, daktaras pašoko ant kojų, puolė prie indaujos, įpylė man brendžio, kuris po kelių minučių grąžino jėgas. Mintys sukosi galvoje kaip bičių spiečius, ir jei ne žinojimas – tarsi saulės spindulys, – kad Liusės siela pagaliau sulaukė amžinos ramybės, būčiau neištvėrusi. Ta istorija tokia slėpininga ir kraupi, kad nieku gyvu ja nepatikėčiau, jei ne Džonatano nuotykiai Transilvanijoje. Nežinodama, kur dėti iš susijaudinimo rankas, aš nuėmiau mašinėlės apdangalą ir tariau:

– Leiskite man dabar viską atspausdinti. Turime būti pasirengę sutikti daktarą Van Helsingą. Nusiunčiau telegramą Džonatanui, prašydama atvykti, kai grįš iš Vitbio į Londoną. Datas, man regis, labai svarbu žinoti, tad sutvarkę užrašus chronologine tvarka, atliksime didelį darbą. Sakote, atvažiuoja ir lordas Godalmingas su ponu Morisu? Reikia juos sutikti pasirengus.

Jis nustatė fonografą lėtu greičiu, ir aš pradėjau spausdinti tekstą nuo septintojo cilindro pradžios. Kaip ir pirmą kartą, spausdinau trimis egzemplioriais. Baigiau jau vėlai: daktaras Sjuardas buvo nuėjęs lankyti savo ligonių, o grįžęs atsisėdo šalia, kad nesijausčiau vieniša, ir vėl ėmėm skaityti. Jis toks geras ir rūpestingas – atrodo, pasaulis pilnas gerų žmonių, net jeigu jame yra ir pabaisų. Prieš išeidama iš jo kabineto, prisiminiau, ką Džonatanas rašė apie profesorių Van Helsingą, kuris staiga baisiai susijaudino sklaidydamas stotyje laikraštį. Matydama, kad Sjuardas neišmeta laikraščių, pasi-

ėmiau „Westminster Gazette“, „The Pall Mall Gazette“ ir nusinešiau į savo kambarį. Prisiminiau, kaip man padėjo suprasti baisią grafo Drakulos atplaukimo naktį „The Dailygraph“ ir „The Whitby Gazette“, todėl nutariau pavartyti pasiimtus laikraščius, išėjusius po tos dienos, tikėdamasi dar ką nors suprasti. Miegas neima, ir darbas padės išlaikyti dvasinę pusiausvyrą.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 30-oji

Harkeris atvažiavo devintą valandą. Savo žmonos telegramą gavo prieš pat išvykdamas. Jeigu veidas nemeluoja – jis protingas vyras ir kupinas energijos. Jeigu jo užrašuose viskas tiesa – o turint galvoje savo paties nuotykius, kitaip ir būti negali – jis nelengvai išmušamas iš vėžių. Tas antrasis bandymas nukakti į pilies rūsį rodo jo nepaprastą drąsą. Perskaitęs jo dienoraštį, tikėjausi išvysti stamboko sudėjimo žaliūką, o ne ramų, dalykiškos išvaizdos džentelmeną, kuris šiandien pasirodė mano namuose.

Vėliau

Po priešpiečių Harkeris su žmona grįžo į savo kambarį. Eidamas pro jų duris išgirdau mašinėlės tarškėjimą. Jie uoliai triūsia. Harker sako, kad jiedu susegsią į vieną aplanką chronologine tvarka

visą medžiagą. Harkeris turi medinių dėžių gavėjo Vitbyje ir londoniškės pervežimų kontoros korespondenciją. Dabar skaito perspausdintą mano dienoraštį. Įdomu, kaip jam viskas atrodys...

Keista, man niekada nešovė į galvą, kad kaimynystėje esantis namas gali būti grafo slėptuvė. Bet juk aišku kaip dieną: Renfildo elgesyje buvo pakankamai užuominų! Segtuve pridėtas pluoštas laiškų, rašytų dėl namo pirkimo. O, jei būtume juos turėję anksčiau, Liusė būtų buvusi išgelbėta! Pala! Toliau – beprotybė! Harkeris vėl grįžo ir gretina surinktus dokumentus. Sako, iki pietų jie turės sklandžiai sudėliotą istoriją. Siūlo man tuo tarpu aplankyti Renfildą, nes jis iki šiol buvo tarsi koks indikatorius, iš kurio galėjai spręsti, ar grafas čia, ar išvykęs. Nelabai dar suprantu, kaip tai gali būti, bet, manau, išstudijavęs įvykių datas, viską suprasiu. Tiesiog puiku, kad Mina Harker perspausdino mano užrašus. Antraip tų datų svarbumas niekam nebūtų kritęs į akis...

Renfildą radau ramiai sėdintį kambaryje, sunėrusį rankas ant krūtinės, meiliai besišypsantį. Tą akimirką jis atrodė tokio pat sveiko proto kaip ir visi žmonės. Prisėdęs šalia, užkalbinau jį. Šnekėjau apie visokius kasdienius dalykus, ir jis atsakinėjo visiškai normaliai. Paskui pats užsiminė apie grįžimą namo – pirmą kartą per gydymąsi mano ligoninėje. Tiesą sakant, jis visai rimtai dėstė, kad galėtų nedelsdamas išvažiuoti. Manau, po trumpo stebėjimo laikotarpio būčiau jį išleidęs, jeigu nebūčiau skaitęs laiškų ir nežinočiau įvykių datų. Dabar esu labai įtarus. Visi jo priepuoliai susiję su grafo pasirodymu netoliese. Ką tuomet galėtų reikšti ši jo ramybė? Gal, vampyrui pasiekus pergalę, jo instinktas patenkintas? Pala. Jis pats

yra zoofagas ir ekstazėje prie koplyčios durų nuolat minėdavo „šeimininką“. Tai, berods, patvirtina mūsų prielaidą. Netrukus išėjau iš jo kambario: mano bičiulis atrodo pernelyg protingas, kad būtų galima užduoti rimtesnius klausimus. Ko gero, pradės galvoti, o tuomet... Todėl išėjau. Man kelia įtarimą tie jo ramios būsenos periodai. Liepiau prižiūrėtojui nenuleisti nuo jo akių ir turėti po ranka tramdomuosius marškinius.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Rugsėjo 29-oji, traukinyje pakeliui į Londoną

Gavęs iš pono Bilingtono malonią žinią, kad jis sutinka duoti man visą reikalingą informaciją, nutariau nieko nelaukdamas keliauti į Vitbį. Užsibrėžiau tikslą pasekti visą baisaus krovinio kelią iki Karfakso Londone. Vėliau mums gal teks turėti su juo reikalų. Bilingtonas jaunesnysis, puikus vaikinas, pasitiko mane stotyje ir nusivežė į tėvo namus, kur jiedu nusprendė, kad turiu likti nakčiai pas juos. Tai vaišingi žmonės, tikri jorkšyriečiai. Duoda svečiui viską ką turi ir suteikia visišką laisvę. Žinodamas, kad esu apsikrovęs darbais ir atvykau trumpam, Bilingtonas savo raštinėje jau turėjo parengęs man visą medžiagą apie dėžių persiuntimą. Krūptelėjau išvydęs ant stalo grafo laišką, kurį pirmąkart mačiau dar nežinodamas jo velniškų ketinimų. Viskas buvo kruopščiai apgalvota, atlikta nuosekliai

ir smulkmeniškai. Atrodė, jis numatė visas kliūtis, galinčias kilti jo kelyje. Kitaip sakant, jis nerizikavo, ir nepaprastas kruopštumas, kuriuo buvo laikomasi jo duotų instrukcijų, buvo visai logiškas. Pamačiau važtaraštį ir įsiminiau: „Penkiasdešimt dėžių, prikrautų žemių, skirtų tyrimo darbams“. Buvo čia ir laiško Karteriui Patersonui kopija, jo atsakymas; abiejų tų dokumentų gavau kopijas. Tai buvo viskas, ką galėjau sužinoti iš Bilingtono, todėl dar nuėjau į uostą, kur susiradau kranto apsaugos karininkus, muitininkus ir uosto viršininką. Visi jie turėjo ką papasakoti apie keistojo laivo atplaukimą, kuris čia jau spėjo apaugti legendomis, tačiau nieko negalėjo pridurti prie man jau žinomo aprašymo apie „penkiasdešimt dėžių su žemėmis“. Susiradau geležinkelio stoties viršininką, kuris mielai parodė man vyrus, priėmusius krovinį. Jų versija nepridėjo nieko naujo, išskyrus tai, kad „dėžės buvo velnioniškai sunkūs griozdai“ ir kad jų kilnojimas buvęs „baisiai džiovinantis gerklę darbas“. Vienas jų pridūrė, kad blogiausia buvo tai, kad „nepasirodė nė vienas džentelmenas, toks kaip jūs, sere“, kuris bent kiek būtų pareiškęs užuojautą skysčio pavidalu: kitas įterpė, jog „juos kamavęs troškulys buvęs toks baisus, kad jie jaučią jį net dabar, praėjus tiek laiko“. Nepasakosiu, jog pasirūpinau, kad daugiau neliktų priežasties tokiam priekaištui.

Rugsėjo 30-oji

Stoties viršininkas buvo toks malonus, kad rekomendavo mane geram savo kolegai, Kingz Kroso stoties viršininkui; tad nukeliavęs ten iš ryto galėjau išklausinėti apie tai, kaip buvo gauta siunta.

Jis irgi pakvietė su kroviniu turėjusius reikalų tarnautojus, kurie nieko nauja man nepasakė.

Iš ten nukakau į Karterio Patersono centrinę raštinę, kur buvau pasitiktas be galo nuoširdžiai. Jie žvilgtelėjo į savo krovinių gavimo ir laiškų registracijos knygas ir nedelsdami paskambino į Kingz Kroso stotį pasitikslinti. Laimingo atsitiktinumo dėka tie patys krovikai pasirodė besą po ranka, ir tarnautojas liepė juos pas mane atsiųsti ir kartu perdavė su vienu jų prekyraštį ir kitus dokumentus, reikalingus krovinį gabenant į Karfaksą. Ir vėl viskas sutapo iki smulkmenų; krovikai šykščius dokumentų žodžius tegalėjo papildyti tokiais niekais, kad darbas labai dulkinas ir dėl to kilęs baisus troškulys. Pažadėjęs jiems šiek tiek vėliau panaikinti didelį blogumą, išgirdau štai ką:

– Tas namas, pone, labiausiai sumauta vieta, kokią tik esu akyse regėjęs. Terauna mane velniai, bet ten nebuvo nė gyvos dvasios jau šimtą metų! Dulkių ten taip stora, kad gali miegoti kaip pataluose, ir trūnėsiais trenkia lyg senojoje Jeruzalėje! O jau koplyčia! To dar neregėjom! Mudu su draugužiu manėm iš ten neištrūksią. Viešpatie, mažiau kaip už svarą nesutikčiau nė akimirką ten likti po saulės laidos.

Nesunkiai patikėjau tuo pasakojimu, nes pats ten buvau, bet jei jis būtų žinojęs tiek, kiek aš, manau, ta suma būtų akimoju išaugusi.

Dabar esu patenkintas vienu dalyku: kad v i s o s dėžės, atkeliavusios į Vitbį iš Varnos „Demetros“ laivu, laimingai pasiekė senovinę koplyčią Karfakse. Ten jų turėtų būti penkiasdešimt, nebent vėliau dalis buvo išgabenta, kaip galima spėti iš daktaro Sjuardo dienoraščio.

Pamėginsiu susirasti vežikus, Renfildo užpultus bevežant dėžes į Karfaksą.

Vėliau

Visą dieną plušome su Mina, kol sutvarkėme popierius.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 30-oji

Iš džiaugsmo netveriu kailyje. Tai atgaiva po baisios istorijos, kai maniau, kad atsivėrusi Džonatanui senoji žaizda gali jam pakenkti. Į Vitbį jį išlydėjau dėdamasi rami, tačiau širdyje labai nuogąstavau. Kelionė išėjo jam į naudą. Dar niekad nemačiau jo tokio ryžtingo, stipraus, tokio kupino vulkaniškos energijos kaip dabar. Viskas taip, kaip sakė tas mielas profesorius: tai plieninis žmogus, ir negandos, kurios kitą, silpnesnės prigimties vyrą, būtų sugniuždžiusios, jį tik užgrūdino. Grįžo kupinas entuziazmo ir pasiryžimo, ir šįvakar mes abu susėdę sutvarkėme visą medžiagą. Iš susijaudinimo negalėjau nustygti vietoje. Reikėtų gailėtis žmogaus, medžiojamo taip, kaip grafas buvo medžiojamas. Bet tiesa yra tokia: tai ne žmogus, net ne žvėris. Pakanka perskaityti daktaro Sjuardo dienoraščio vietą apie Liusės mirtį ir viską, kas dėjosi paskui, kad sieloje išdžiūtų menkiausi gailesčio lašai.

Vėliau

Lordas Godalmingas su Morisu atvyko anksčiau negu jų laukėme. Daktaras Sjuardas buvo užimtas klinikoje kartu su Džonatanu, tad svečius teko priimti man. Širdį vėl suspaudė, nes prisiminiau dar vos prieš kelis mėnesius Liusės puoselėtas gražias viltis. Žinoma, jie buvo girdėję apie mane iš Liusės, o ir Van Helsingas, atrodo, be paliovos, anot Moriso, kėlė mane į padanges. Vargšeliai, jiedu nė neįtaria, kad žinau apie jų piršimąsi Liusei. Jie dorai nežinojo, apie ką su manimi kalbėti, todėl pokalbis daugiausia sukosi apie kasdienius dalykus. Bet aš nusprendžiau pasakyti jiems, kaip viskas atrodo šiuo metu. Iš daktaro Sjuardo dienoraščio žinojau, kad jie regėjo Liusės mirtį – tikrąją mirtį – todėl galėjau kalbėti drąsiai, nesibaimindama per anksti atskleisti kokią paslaptį. Paaiškinau jiems, kad esu skaičiusi visus užrašus ir dienoraščius ir kad mudu su vyru ką tik baigėme juos tvarkyti. Abiem ištiesiau po egzempliorių. Lordas Godalmingas, paėmęs aplanką, pakilojo jį rankose – svoris buvo nemenkas – ir tarė:

– Ar jūs visa tai perspausdinote?

Aš linktelėjau galvą, o jis tęsė:

– Nelabai susigaudau, kur čia šuo pakastas, bet jūs esate tokie nuoširdūs žmonės ir tiek daug triūsėte, kad aš užmerktomis akimis priimu visas jūsų išvadas ir esu pasirengęs padėti. Sykį jau pasimokiau, abejodamas faktais. Be to, žinau, kad mylėjote Liusę...

Jis nusisuko ir užsidengė rankomis veidą. Gerklę smaugė ašaros. Morisas akimirką palaikė ranką ant jo peties ir išėjo iš kambario. Turbūt tokia jau moters prigimtis, kad vyrai kartais kaip vaikai iš-

lieja savo širdis, nebijodami dėl savo vyriško orumo. Kai lordas Godalmingas pasiliko kambaryje vienas su manimi, jis atsisėdo ir viską man papasakojo. Prisėdusi šalia paėmiau jo ranką. Tikiuosi, jis manęs dėl to nepalaikė įkyria ir nepalaikys vėliau, prisiminęs tą valandėlę. Bet aš blogai apie jį negalvoju. Žinau, kad jis tikras džentelmenas ir niekada taip nepamanys. Tariau jam, matydama, kaip jo širdis plyšta iš skausmo:

– Aš mylėjau Liusę ir žinau, ką ji reiškė jums ir ką jūs reiškėte jai. Mes buvome kaip seserys. Jos daugiau nėra, todėl norėčiau šioje nelaimėje būti jūsų seseria. Žinau, kokias kančias jums teko patirti, nors man sunku suvokti visą jų gilumą. Jeigu užuojauta ir gailestis gali padėti ištverti liūdesį, ar neleistumėt man jums padėti – dėl Liusės?

Per vieną akimirką vargšą vaikiną sugniuždė neišsakomas sielvartas ir prasiveržė ilgai tramdyta kančia. Jis nebesusivaldė: iškėlęs rankas aukštyn ėmė jas grąžyti. Jis tai stojosi, tai vėl sėdosi, o ašaros nesulaikomai riedėjo skruostais. Pajutau jam begalinį gailestį ir, nieko negalvodama, išskėčiau rankas. Raudodamas jis padėjo galvą man ant peties ir verkė kaip vaikas, drebėdamas nuo jį apėmusių jausmų.

Mes, moterys, turime motinišką instinktą, kuris pabudęs iškelia mus virš smulkmeniškumo. Jaučiau ant savo peties šio didelio vyro galvą tarsi vaiko, kurį kada nors glausiu prie savo krūtinės. Glosčiau jo galvą, negalvodama, kaip visa tai keista.

Ilgainiui jis susitvardė ir atsiprašinėdamas atsistojo, nors visai neslėpė savo jausmų. Jis papasakojo, kad daugelį praėjusių dienų ir naktų – varginančių dienų ir bemiegių naktų – jis negalėjo su nie-

kuo kalbėtis, neturėjo kam pasiguosti. Nebuvo šalia moters, kuri jį užjaustų, su kuria galėtų atvirai pasikalbėti, nes jo sielvartą supo paslaptingos aplinkybės.

– Dabar žinau, kaip aš kenčiu, – tarė jis, šluostydamas akis, – bet dar nežinau, ir niekas nežino, kiek daug man davė jūsų užuojauta; vėliau aš tą suprasiu. Patikėkit manim, nors dabar jums nedėkoju, ateis laikas ir mano dėkingumui. Ar leisite man vadintis jūsų broliu, dėl mūsų gyvenimo, dėl Liusės atminimo?

– Dėl Liusės atminimo, – atsakiau jam, ir mes paspaudėme vienas kitam rankas.

– Ir dėl jūsų, – pridūrė jis, – nes jeigu galima užsitarnauti vyro pagarbą ir dėkingumą, jūs šiandien užsitarnavote. Jei kada nors gyvenime jums prireiks mano pagalbos, tikėkite, nenusivilsite manimi. Dieve, padaryk taip, kad tokia valanda neišmuštų, bet jeigu ji ateis, ar pažadate kreiptis į mane?

– Pažadu.

Eidama koridoriumi, pamačiau Morisą: jis stovėjo ir žiūrėjo pro langą.

– Kaip Artas? – paklausė jis, išgirdęs mano žingsnius, o išvydęs paraudusias akis, pridūrė:

– Matau, jį raminote. Vargšas vaikinas! Jam reikia paguodos. Niekas nemoka nuraminti širdperšos kaip moteris, o jis neturėjo kam pasiguosti.

Savo paties nelaimę Morisas ištvėrė taip vyriškai, kad man širdis sruvo kraujais. Jo rankose pamačiau prirašytus popieriaus lapus ir pasakiau jam:

– Norėčiau paguosti visus kenčiančius. Ar leisite man būti jūsų draugu, į kurį galėtumėte kreiptis paguodos? Vėliau sužinosite, kodėl taip kalbu.

Pamatęs, kad kalbu nuoširdžiai, jis pasilenkė, paėmė mano ranką ir ją pabučiavo. Tai buvo per menka paguoda tokiam nesavanaudiškos sielos ir drąsiam vyrui, todėl aš pasistiebiau ir jį pabučiavau. Ašaros susitvenkė jo akyse, užėmė gerklę, bet jis ramiai pasakė:

– Mergaičiuke, jūs niekada nesigailėsite savo gerumo, niekada gyvenime.

Paskui jis grįžo į kambarį pas savo draugą. „Mergaičiukė“ – taip jis vadino Liusę, ir paaiškėjo, kad jis tikras draugas.

XVIII

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Rugsėjo 30-oji

Namo grįžau penktą valandą. Paaiškėjo, kad Godalmingas su Morisu dar nepasirodė, tačiau jie jau buvo skaitę visus perrašytus dienoraščius ir laiškus, kuriuos sutvarkė Harkeris su žmona. Harkerio taip pat dar nebuvo. Jis tikrino pervežimo kontorą, apie kurią man rašė daktaras Henesis. Mina Harker išvirė arbatos ir pirmąsyk nuo to laiko, kai čia gyvenu, pasijutau tikrai esąs namuose. Kai išgėrėme arbatos, Harker tarė:

– Daktare Sjuardai, ar galėčiau prašyti vienos paslaugos? Norėčiau pamatyti jūsų pacientą Renfildą. Labai prašau. Mane nepaprastai sudomino jo liga, aprašyta jūsų dienoraštyje.

Jos žvilgsnis buvo toks maldaujantis, kad negalėjau neleisti, be to, neturėjau tam jokių priežasčių, todėl nusivedžiau su savimi. Iš pradžių vienas įėjau į kambarį ir pranešiau Renfildui, kad su juo nori pasikalbėti viena dama. Išgirdau trumpą klausimą:

– Kam?

– Ji apžiūri mūsų įstaigą ir lanko visus pacientus.

– Puiku, – tarė jis, – tegul būtinai užeina, tačiau luktelėkite valandėlę, kol susitvarkysiu.

Tvarką jis darė savaip. Nespėjau nė mirktelėti, kai jis susižėrė burnon visas muses ir vorus iš dėžių. Matyt, baiminosi, kad kažkas gali sutrukdyti. Baigęs tą šlykštų užsiėmimą, jis linksmai tarė:

– Tegul ji užeina.

Paskui atsisėdo ant lovos krašto ir nuleido galvą, bet akimis sekė duris, pro kurias turėjo įeiti Mina Harker. Man šmėkštelėjo mintis, kad jis gali puoselėti kokį kraugerišką planą: prisiminiau, kaip jis pritilo prieš užpuldamas mane kabinete, todėl atsistojau taip, kad galėčiau kiekvieną akimirką jį nutverti. Mina, įėjusi į kambarį, elgėsi labai betarpiškai, o tai iškart užkariauja pamišėlių širdis, nes labiausiai pasaulyje jie gerbia nuoširdumą. Ji priėjo šypsodamasi ir padavė jam ranką:

– Labas vakaras, pone Renfildai. Esu apie jus girdėjusi iš daktaro Sjuardo.

Iškart jis neatsakė, bet atidžiai žiūrėjo į ją pro surauktus antakius. Paskui jo veide šmėkštelėjo nuostaba, sumišusi su abejone, kai jis paklausė:

– Jūs nesate mergina, kurią daktaras nori vesti, juk taip? Tai neįmanoma, nes ji mirusi.

Mina švelniai šyptelėjo ir atsakė:

– O taip! Aš jau turiu vyrą, už kurio ištekėjau, kai dar nebuvau pažįstama su daktaru Sjuardu. Mano pavardė Harker.

– Tuomet ką čia veikiate?

– Mudu su vyru atvykome aplankyti daktaro Sjuardo.

– Vadinasi, jums reikia išvykti.

– Kodėl?

Pamanęs, kad toks pokalbis nelabai malonus viešniai, įsiterpiau:

– Kaip jums šovė į galvą, kad aš apskritai ketinu vesti?

Kiek palūkėjęs jis atsakė su panieka:

– Koks kvailas klausimas!

– Aš taip nemanau, – vėl perėmė iniciatyvą Harker.

Su ja jis kalbėjo taip pagarbiai, kaip su manim paniekinamai:

– Jūs, žinoma, suprantate, kai žmogus yra taip gerbiamas ir mylimas, kaip mūsų šeimininkas, jo gyvenimas labai visus domina mūsų nedidelėje bendruomenėje. Daktarą Sjuardą myli ne tik ligoninės personalas ir draugai, bet ir pacientai, kurių nemažai, neturėdami protinės pusiausvyros, yra linkę painioti pasekmes su priežastimis. Aiškiai matau, kaip kai kurie pacientai daro klaidą, remdamiesi mąstymu *non causa* ir *ignoratio elenchi**.

Išgirdęs tokią tiradą, išplėčiau akis. Štai mano mylimas pacientas – ryškiausias savo ligos atstovas – dėsto filosofijos pradmenis kaip rafinuotas džentelmenas. Gal, pamaniau, ponios Harker pasirodymas suvirpino kokią nors jo atminties stygą? Jeigu tai atsitiko spontaniškai ar dėl jos nesąmoningos įtakos, ta moteris turi retą gamtos dovaną.

Mes dar kiek pasišnekučiavome, ir ji, matydama tokį protingą jo elgesį, išdrįso, pirma klausiamai žvilgtelėjusi į mane, pasukti pašnekesį prie jo mėgstamos temos. Aš vėl nustebau, kai jis ėmė pasakoti apie save taip bešališkai, tarsi būtų sveiko proto.

* „be priežasties“ ir „ignoruodami faktus“ (*lot.*).

– Aš pats esu iš tų žmonių, kurie tiki keistais dalykais. Todėl nereikia stebėtis, kad mano draugai susirūpino ir ėmė primygtinai siekti, jog būčiau paguldytas į ligoninę. Įsivaizdavau, kad gyvybė yra neabejotinai amžina ir kad prarydamas daugybę gyvų būtybių, nesvarbu, ant kurios evoliucijos pakopos stovinčių, galėsiu prailginti savo gyvenimą. Kartais tas įsitikinimas būdavo toks stiprus, kad aš, tiesą sakant, net kėsinausi į kito žmogaus gyvybę. Štai daktaras patvirtins, jog sykį bandžiau jį užmušti, norėdamas pastiprinti savo gyvastį jo krauju – kaip rašoma Šventame Rašte, kad „kraujas yra gyvybė".

Pritardamas linktelėjau galvą: buvau toks apstulbęs, kad nežinojau nei ką sakyti, nei ką daryti, nes nebuvo nė penkios minutės praėjusios nuo to laiko, kai regėjau jį ryjantį muses ir vorus. Žvilgtelėjęs į laikrodį pamačiau, kad metas eiti į stotį pasitikti Van Helsingo, todėl pasakiau Harker, kad laikas keliauti. Ji atsisveikino su Renfildu.

– Sudie, ir tikiuosi, kad kitą kartą susitiksime malonesnėmis aplinkybėmis.

Mano nuostabai, jis atsakė:

– Sudie, mieloji. Meldžiu Dievą, kad daugiau niekada neišvysčiau jūsų mielo veidelio. Telaimina jus Aukščiausiasis.

Į stotį patraukiau vienas, palikęs vaikinus namuose. Vargšas Artas jau šiek tiek pralinksmėjo, o ir Kvinsis tapo toks, kokį jį buvau pratęs matyti.

Van Helsingas vikriai kaip paauglys iššoko iš vagono. Pamatęs mane, jis bėgte pribėgo sakydamas:

– Kaip reikalai, bičiuli Džonai? Geri? Tvarka! Turėjau daug darbų sutvarkyti, nes žadu čia užtrukti kiek ilgėliau, jei prireiks. Turiu daug naujienų. Mina pas jus? Gerai. O jos šaunuolis vyras? Irgi. Ar Artūras ir mano bičiulis Kvinsis taip pat pas jus? Gerai!

Pakeliui į namus papasakojau jam paskutinius įvykius, apie tai, kaip Minos patarimu buvo pasinaudota mano dienoraščiu. Tai išgirdęs profesorius mane pertraukė:

– Ak, ta nuostabioji Mina Harker! Ji turi vyro protą, talentingo vyro protą – ir moters širdį. Gerasis Dievas tokį derinį sukūrė, tikėkit manim, ne šiaip sau. Bičiuli Džonai, iki šiol likimas lėmė, kad mums ta moteris padėtų; bet nuo rytdienos jai daugiau negalima leisti dalyvauti šioje baisioje istorijoje. Negalima leisti, kad ji rizikuotų savo gyvybe. Mes, vyrai, nutarėme – argi nedavėme priesaikos? – sunaikinti tą pabaisą, bet tai ne moterų darbas. Net jeigu jai nieko bloga nenutiktų, jos širdis gali neišlaikyti šio siaubo, ir paskui ją ilgai naktimis gali kamuoti košmarai, o dienomis – nervinė įtampa. Be to, ji jauna moteris, neseniai ištekėjusi. Todėl ateityje, jeigu ne dabar, reikia turėti galvoje ir kitus dalykus. Ką gi, jeigu viskas perspausdinta, tegul dalyvauja mūsų pasitarime, bet rytoj teatsisveikina su šiuo darbu: mes eisime vieni.

Aš karštai jam pritariau ir papasakojau, ką dar pavyko sužinoti, kad namas, kurį nusipirko Drakula, buvo greta mano ligoninės. Jis nustebo ir giliai susimąstė.

– O, kad būtume tą žinoję anksčiau! Būtume sučiupę jį laiku ir išgelbėję vargšę Liusę. Tačiau, kaip sakoma, dėl pralieto pieno neverkiama. Negalvosim apie tai ir eisim savo keliu iki galo.

Paskui jis nutilo ir nepratarė nė žodžio, kol pasiekėme namo vartus. Prieš eidamas persirengti pietums jis tarė Minai:

– Ponia, iš savo bičiulio Džono girdėjau, kad judu su vyru sutvarkėte visą medžiagą apie įvykius iki pat šios akimirkos.

– Ne iki šios akimirkos, profesoriau, – nuraudo ji, – bet iki šios dienos ryto.

– O kodėl? Juk jau žinau, kad smulkmenos mums kartais būna labai svarbios. Pasipasakojom viens kitam savo paslaptis, ir niekam nuo to blogiau nepasidarė.

Mina paraudo ir, traukdama iš kišenės popieriaus lapą, tarė:

– Daktare Van Helsingai, jūs perskaitykite ir nuspręskite, ar man verta tęsti darbą. Tai šios dienos įrašas. Aš irgi supratau, kaip svarbu užrašinėti viską, net smulkmenas, bet čia vien asmeniški reikalai. Ar man reikia tuos užrašus tęsti?

Van Helsingas paniurusiu veidu perskaitė ir, grąžindamas užrašus, tarė:

– Jeigu nenorite, galite daugiau nerašyti, bet aš norėčiau, kad rašytumėte. Jūsų vyras jus tik dar labiau mylės, o mes, jūsų draugai, dar labiau jus gerbsime ir vertinsime.

Vėl nuraudusi ir giedros šypsenos nutviekstu veidu, Mina paėmė iš profesoriaus savo užrašus.

Tad dabar turime surašyta viską, kas dėjosi iki šios valandos. Profesorius pasiėmė vieną egzempliorių paskaitinėti iki susirinkimo devintą valandą. Kiti jau buvome viską perskaitę, todėl šiandien visi žinosime po lygiai ir galėsime apmąstyti kovos su baisiu priešininku planą.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Rugsėjo 30-oji

Kai dvi valandos po pietų susirinkome daktaro Sjuardo kabinete, pasijutome tarsi sudarę kokią tarybą ar komitetą. Sjuardas Van Helsingą pasodino galustalėje, mane – jam iš dešinės, paprašęs sekretoriauti; Džonatanas atsisėdo šalia manęs. Priešais mus buvo lordas Godalmingas, daktaras Sjuardas ir Morisas; lordas Godalmingas greta profesoriaus, Sjuardas viduryje. Profesorius tarė:

– Manau, galiu drąsiai sakyti, kad mes visi susipažinome su turimais faktais.

Niekas jam neprieštaravo, ir jis kalbėjo toliau:

– Todėl, manau, ne pro šalį bus papasakoti jums šį bei tą apie priešą, su kuriuo susidūrėme. Išgirsite šio žmogaus istoriją, kurią pasitikslinau. Paskui galima bus aptarti tolesnius veiksmus. Esama būtybių, kurios vadinamos vampyrais; šį bei tą apie jas mes jau žinome. Net jeigu neturėtume savo surinktų įrodymų, užtektų tų, kuriuos randame senoviniuose mokymuose ir raštuose. Turiu prisipažinti, kad iš pradžių aš irgi į viską žiūrėjau nepatikliai. Jeigu per daugelį metų nebūčiau išmokęs lengvai priimti naujas idėjas, nieku gyvu nebūčiau tais dalykais patikėjęs iki to laiko, kol tikrovė trenkė kaip perkūnas iš giedro dangaus. Deja! Jeigu būčiau anksčiau žinojęs tai, ką žinau dabar – ne, jeigu būčiau bent įtaręs, – būtų buvusi išgelbėta viena mums visiems brangi gyvybė. Bet tai jau praeityje. Turime skubėti, kad išgelbėtume kitas sielas, kurioms gresia

pavojus. N o s f e r a t u nemiršta kaip bitės, po pirmo įgėlimo. Jie sustiprėja ir su dar didesne jėga daro savo piktadarystes. Vampyras, gyvenantis tarp mūsų, – stiprus kaip dvidešimt vyrų ir klastingesnis už visus mirtinguosius. Jo klasta kaupėsi šimtmečius. Jis pasitelkia nekromantiją, kitaip sakant, mirusiųjų vėles, ir tie mirusieji, prie kurių jis prisiartina, patenka jo valdžion. Jis net ne žvėris. Beširdis velnias. Tam tikrose ribose jis gali atsirasti ir išnykti, pasivertęs kuo panorės; jis moka valdyti aplink save gamtos gaivalus – užtraukti miglą, sukelti audrą ir perkūniją. Jis moka pajungti savo valiai gyvus padarus: žiurkes, apuokus, šikšnosparnius, kandis, lapes ir vilkus, gali keleriopai išaugti ir sumažėti, moka išnykti ir ilgam pasislėpti. Kaip galėtume smogti jam mirtiną smūgį? Mano bičiuliai, jis labai galingas, mūsų laukia sunki užduotis, nuo kurios ir didžiausiems drąsuoliams ims virpėti keliai. Nes jeigu pralaimėsime kovą, jis liks nugalėtojas, ir kuo tada viskas baigsis? Gyvenimas yra niekas. Aš nebijau mirties. Bet mūsų pralaimėjimas reikštų daugiau negu vien gyvenimą ar mirtį. Pralaimėję mes taptumėm tokie pat – nakties siaubūnai be širdies ir sąžinės, tykantys kraujo ir sielų žmonių, kuriuos labiausiai mylime. Mums amžinai bus užverti dangaus vartai. Mus visi niekins, mes būsime dėmė ant Viešpaties saulėto veido, strėlė šone to, kuris mirė už žmoniją. Bet tai mūsų pareiga, tad ar galime nuo jos nusisukti? Aš sakau – ne, bet aš jau senas ir gyvenimas su saule, grožybėmis ir paukščių giesmėmis, muzika ir meile man jau praeityje. Jūs visi jauni. Daugelis jau spėjote patirti sielvartą, tačiau prieš akis jums daug saulėtų dienų. Ką pasakysite?

Jam bekalbant, Džonatanas paėmė mano ranką. Išvydusi ištiestą jo delną, pamaniau, kad mums gresiantis pavojus jį išgąsdino, tačiau

jo prisilietimas pripildė mane jėgų, suteikė stiprybės, pasitikėjimo ir ryžto. Drąsaus žmogaus ranka pasako daugiau už žodžius.

Kai profesorius nutilo, mudu su Džonatanu pažvelgėme viens kitam į akis, ir tai buvo nebylus susitarimas.

– Mina ir aš priimame jūsų pasiūlymą, – pasakė Džonatanas.

– Aš irgi, – kaip paprastai lakoniškai burbtelėjo Morisas.

– Ir aš, – tarė lordas Godalmingas. – Dėl Liusės, jeigu nebūtų dėl ko kito.

Daktaras Sjuardas tik linktelėjo galvą. Profesorius atsistojo ir, padėjęs ant stalo auksinį kryželį, ištiesė rankas. Aš paėmiau vieną ranką, lordas Godalmingas kitą, Džonatanas paėmė mano dešinę, o kitą ranką ištiesė per stalą Morisui. Mes iškilmingai sudarėme sąjungą. Širdyje pajutau šaltuką, bet rankos neatitraukiau. Mes vėl susėdome, ir daktaras Van Helsingas prabilo linksmiau, tarsi parodydamas, kad prasideda rimtas darbas.

– Taigi jūs žinote, su kuo mums teks susikauti, tačiau ir mes nesame bejėgiai. Mūsų pusėje – įvairios jėgos, kurių neturi vampyrai. Tai mokslo žinios. Mūsų minčių ir poelgių niekas nevaržo. Mūsų ir dienos, ir naktys. Mums padeda pasiaukojimas ir kilnus tikslas. Tai labai daug. Dabar pasižiūrėkime, kur baigiasi prieš mus sukilusių jėgų galia, trumpiau tariant, pasvarstykime, kur glūdi vampyrų apskritai ir konkrečiai mūsiškio silpnumas. Pasiremti galime tik papročiais ir tradicijomis. Atrodytų, visai nedaug, kai kalbama apie gyvybę ar mirtį – ne, daugiau negu apie gyvybę ir mirtį. Bet mums turi to užtekti. Pirmiausia todėl, kad daugiau nieko neturime, o antra – šiaip ar taip, papročiai ir tradicijos turi didelę reikšmę. Ar daug kas tiki – ak, ne apie mus kalbu – vampyrais? Kuris iš mūsų prieš metus būtų

jais patikėjęs persunktame mokslo žinių, skeptiškame, dalykiškame devynioliktame šimtmetyje? Juk iš pradžių mojom ranka ir į tai, ką matėm savo akimis. Todėl supraskite, kad vampyrizmas ir tikėjimas vampyrais remiasi būtent tokiais nepatvariais dalykais. Turiu jums pasakyti, kad vampyrų buvo visur, kur gyveno žmonės: senovės Graikijoje, senovės Romoje, visoje Vokietijoje, Prancūzijoje, Indijoje ir Kinijoje, taip toli nuo mūsų, ir žmonės bijo jų iki šiol. Jie ėjo paskui Islandijos didvyrius, velnio neštus ir pamestus hunus, slavus, saksus, madjarus. Kol kas užteks ir tiek, kuo galim remtis, ir leiskite man pasakyti, kad mūsų pačių nelaiminga patirtis tuos prietarus patvirtina. Vampyrai gyvena ir negali mirti vien nuo senatvės; jie semiasi jėgų gerdami gyvųjų kraują. Be to, esame pastebėję, kad jie gali atjaunėti, jų gyvybingumas auga, pasisotinę jie tarsi naujai atgimsta. Bet jie negali ilgai ištverti be savo maisto. Jie nesimaitina kaip normalūs žmonės. Net Džonatanas, gyvenęs su vampyru pakankamai ilgai, nė sykio nematė jo prisiliečiant prie įprasto maisto – nė kartelio! Jis neturi šešėlio, neatsispindi veidrodyje, tą irgi liudija Džonatanas. Jis nepaprastai stiprus – tą Džonatanas patyrė, kai Drakula padėjo jam įlipti į diližaną. Jis gali pasiversti vilku, kaip matėme laivui atplaukus į Vitbį ir iš sudraskyto šuns. Taip pat šikšnosparniu: jį Mina matė ant Liusės palangės Vitbyje, Džonas pastebėjo skraidant prie namų ir Kvinsis – prie Liusės lango. Moka apsiausti save migla – tą įrodė kilnusis laivo kapitonas, bet ta migla gali tvyroti tik nedideliame plote. Moka prasiskverbti su mėnesienos šviesa paprastų dulkelių pavidalu – Džonatanas matė seseris Drakulos pilyje. Moka nepaprastai suplonėti. Matėme, kaip Liusė, dar iki sulaukdama amžino atilsio įplaukė į kapą pro plauko storio plyšelį duryse. Moka prasiskverbti

į kokį daiktą, tarsi susilydydamas su juo, o vėliau išeiti. Gerai mato tamsoje – tai nemenkas pranašumas, turint galvoje, kad gyvename pasaulyje, kur pusę paros yra naktis. Bet išklausykite mane iki galo. Net ir turėdamas tokius gebėjimus jis nėra laisvas. Anaiptol. Jis net didesnis kalinys už galerų vergus, už beprotį vienutėje. Jis negali eiti ten, kur įsigeidžia; nebūdamas gamtos dalis, jis turi paklusti kai kuriems gamtos dėsniams; kodėl – nežinome. Jis negali pirmas įkelti kojos į namus, jeigu jo nekviečia kuris nors to namo gyventojas. Tiesa, paskui gali ten laisvai įeiti ir išeiti. Kaip ir kitos piktos dvasios, praranda savo galią išaušus rytui. Tik tam tikrais atvejais jis gali veikti dienos metu nebūdamas savo priebėgoje. Jis gali keisti savo pavidalą tik saulės laidos ir patekėjimo metu. Apie tai rašoma senoviniuose tekstuose, panašias išvadas darome ir iš savo patirties. Jis gali veikti tik turėdamas savo namus – karstą, namus – pragarą, namus – nepašventintą irštvą. Žinome, kad jis pasislėpė savižudžio kape Vitbyje, tačiau veikti jis gali tik tam tikru paros metu. Manoma, kad jis gali pereiti tekančio vandens paviršiumi tarp potvynio ir atoslūgio valandų. Be to, tam tikri daiktai suvaržo jo valią, pavyzdžiui, česnakas. Tai jau žinome. Religiniai atributai – krucifiksas, kryželis jam nekenkia, bet jis pagarbiai jų šalinasi. Yra ir kitų priemonių, apie kurias papasakosiu, idant žinotumėt, jeigu kartais prireiktų. Laukinės rožės šakelė ant karsto neleidžia jam išeiti, pašventinta kulka, iššauta į karstą, jį nužudo, paversdama tikru numirėliu. Amžiną ramybę jam galim suteikti, kaip žinome, persmeigdami smaigu ir nupjaudami galvą. Matėme tai savo akimis. Todėl, radę slėptuvę to, kuris kadaise buvo žmogus, turime sunaikinti jį neleisdami atsikelti iš karsto. Tačiau jis gudrus. Aš paprašiau savo draugo, Budapešto universiteto

profesoriaus Arminijaus, patyrinėti jo istoriją, ir jis surinko žinių iš visų jam prieinamų šaltinių. Tai, be abejo, tas pats grafas Drakula, išgarsėjęs mūšiuose su turkais prie didžiosios upės krantų. Jis garsi asmenybė, nes ir jo laikais, ir vėliau ne vieną šimtmetį jis buvo laikomas vienu protingiausių, klastingiausių, narsiausių iš visų didžiavyrių, gyvenusių tame krašte. Tas galingas protas ir plieninis ryžtas nuėjo su juo į kapą ir dabar bus naudojami prieš mus. Pasak Arminijaus, Drakula buvo kilminga ir didi giminė, nors kartkartėm rasdavosi jos atstovas, kuris, pasak amžininkų, buvo susidėjęs su šėtonu; juodosios magijos paslapčių jie mokėsi tarp kalnų, supančių Hermanštato ežerą, kur tūlas mokslingas vyras tarnauja nelabajam. Tekstuose randami tokie žodžiai kaip „stregoica" – ragana, „ordog" ir „pokol" – šėtonas ir pragaras, o viename rankraštyje tas pats Drakula vadinamas „vampyru", ir mes puikiai žinome kodėl. Šis kadaise didis vyras turėjo daug palikuonių, garsių vyrų ir moterų, kurių šventi palaikai dabar ilsisi žemėje, ir tas siaubūnas poilsį gali rasti tik tokioje žemėje. Baisiausia tai, kad šis blogis įsišaknija šventuose dalykuose. Jis negali ilsėtis žemėje, nesaugančioje švento jo garsios giminės prisiminimo.

Kol jis kalbėjo, Morisas įdėmiai žiūrėjo lango pusėn, paskui atsistojo ir išėjo iš kambario. Po trumpos pauzės profesorius pasakojo toliau:

– Dabar turime nuspręsti, ko pirmiausia imsimės. Turime nemažai duomenų, ir reikia apgalvoti operacijos planą. Iš Džonatano žinome, kad į Vitbį iš pilies atkeliavo penkiasdešimt dėžių su žemėmis, kurios buvo nugabentos į Karfaksą. Taip pat žinome, kad vėliau kelias dėžes iš ten išvežė. Mano supratimu, reikia įsitikinti, ar

likusios dėžės tebeguli už sienos, kurią matome pro langą, ir ar jų neišvežė kur nors dar toliau. Jei taip, turime rasti...

Mūsų pokalbis buvo staiga nutrauktas pačiu keisčiausiu būdu. Kieme pokštelėjo pistoleto šūvis. Kulka, išmušusi langą, atšoko nuo rėmo ir smigo į tolimą lubų kampą. Matyt, esu didelė bailė, nes suklikau. Vyrai stryktelėjo ant kojų, lordas Godalmingas puolė prie lango ir atitraukė užuolaidą. Iš kiemo pasigirdo Moriso balsas:

– Atleiskite! Atrodo, jus išgąsdinau. Ateinu papasakoti.

Po minutės jau kambaryje jis tarė:

– Pasielgiau kaip idiotas, nuoširdžiausiai prašau man atleisti, ponia Harker. Turbūt mirtinai jus išgąsdinau. Profesoriui pasakojant, pamačiau, kaip ant palangės nutupia didžiulis šikšnosparnis. Po paskutiniųjų įvykių tie bjaurūs sutvėrimai kelia man tokį pasišlykštėjimą, kad tiesiog negaliu į juos žiūrėti, todėl norėjau nudobti jį, kaip darydavau vakarais. Artas iš manęs juokdavosi.

– Ar pataikėt? – pasiteiravo Van Helsingas.

– Nežinau. Bet greičiausiai ne, nes jis nuplasnojo miško pusėn.

Daugiau nieko nesakęs, jis atsisėdo į savo vietą, o profesorius kalbėjo toliau:

– Privalome sužinoti, kur yra kiekviena dėžė. Bandysime užklupti tą siaubūną jo irštvoje ir nužudyti arba, kalbant moksliškai, sterilizuoti žemę, kad jis daugiau negalėtų joje ilsėtis. Žmogaus pavidalą jis gali turėti tarp vidudienio ir saulėlydžio; tada geriausia jį pulti, nes tuo paros metu jis silpniausias. O jums, ponia Mina, šiandien paskutinysis darbo vakaras iki tol, kol viskas baigsis laimingai. Pernelyg jus branginame, kad rizikuotume. Kai šįvakar išsiskirsime, daugiau apie nieką mūsų neklausinėkite. Atėjus laikui, viską papasakosime.

Mes esame vyrai ir turime ištverti, o jūs būsit mūsų kelrodė žvaigždė ir viltis, ir mes, žinodami, kad esate saugi, jausimės drąsiau.

Atrodė, kad visiems palengvėjo, ypač Džonatanui, bet man tas pasiūlymas nepatiko, nes, rūpindamiesi manimi, jie pamiršo savo saugumą – juk kuo mūsų daugiau, tuo drąsiau sviesti iššūkį pavojui; tačiau viskas jau nuspręsta, nurijau karčią piliulę neprieštaraudama, priimdama riterišką rūpinimąsi.

Prabilo Morisas:

– Nėra ko gaišti, turim nedelsdami apžiūrėti tą namą, brangi kiekviena minutė, ir greitai veikdami gal išgelbėsim jau nusižiūrėtą kitą auką.

Prisipažįstu, kad artėjant susirėmimo valandai širdis ėmė smarkiau tvaksėti, bet tylėjau ir slėpiau savo susijaudinimą, kurį pamatę jie imtų apskritai viską nuo manęs slėpti. Pasiėmę įrankius, jie išėjo į Karfaksą.

Išeidami liepė man gultis, bet ar moteris užmigs, kai jos artimieji pavojuje? Apsimečiau miegančia, kad Džonatanas nepradėtų nerimauti.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 1-oji, 4-ta valanda ryto

Jau buvome beeiną pro duris, kai man pranešė, kad Renfildas skubiai reikalauja pasimatyti su manimi, neva turėdamas pranešti

svarbią naujieną. Liepiau perduoti jam, kad ateisiu vėliau, nes dabar užsiėmęs. Prižiūrėtojas pridūrė:

– Jis labai užsispyręs ir sėdi lyg ant adatų. Dar nemačiau jo tokio. Nežinau, bet man atrodo, jeigu nenueisite, jam vėl užeis įsiūčio priepuolis.

– Gerai, nueisiu dabar, – pasakiau, žinodamas, kad be priežasties jis taip nekalbėtų.

Paprašiau draugų palūkėti kelias minutes, kol aplankysiu pacientą.

– Pasiimkit ir mus kartu, – paprašė profesorius. – Jo liga, aprašyta jūsų dienoraštyje, mane labai sudomino, be to, jis kažkaip yra susijęs su mūsų byla. Labai norėčiau jį pamatyti. Ypač tokį sudirgintą.

– Gal galėčiau ir aš eiti? – pasiteiravo lordas Godalmingas.

– O aš? – paklausė Morisas ir Džonas vienu balsu.

Aš linktelėjau galvą, ir jie nuėjo su manimi. Radome Renfildą baisiausiai susijaudinusį, tačiau jis kalbėjo ir elgėsi daug protingiau negu anksčiau tokios būsenos. Pirmą sykį mačiau pamišėlį su tokia savivoka, ir, atrodo, jis nėmaž neabejojo savo postringavimais sudominsiąs visus, kas jo klausosi. Į kambarį suėjome penkiese, tačiau iš pradžių mano bičiuliai tylėjo. Renfildas paprašė išleidžiamas namo, tvirtindamas, jog yra visai pasveikęs.

– Kreipiuosi į jūsų draugus, – kalbėjo jis, – kurie, tikiuosi, neprieštaraus, galėdami pabūti teisėjais. Beje, jūs mūsų nesupažindinote.

Buvau toks pritrenktas, kad man ir į galvą neatėjo pradėti nuo supažindinimo su bepročiu ceremonijos, tačiau jis laikėsi taip oriai, kad neliko kitos išeities.

– Lordas Godalmingas, profesorius Van Helsingas, ponas Kvinsis Morisas iš Teksaso, ponas Džonatanas Harkeris. Ponas Renfildas.

Spausdamas visiems iš eilės rankas, jis kalbėjo:

– Lorde Godalmingai, turėjau garbės matyti jūsų tėvą Vindhame. Titulas prie jūsų pavardės man kartu ir liūdna žinia apie jūsų tėvelio mirtį. Tai buvo žmogus, kurį gerbė visi jį pažinoję, o jaunystėje, teko girdėti, jis buvo išradęs tam tikrą punšą, labai populiarų per žirgų lenktynes. Pone Morisai, jūs galite didžiuotis savo valstija. Jos įstojimas į Sąjungą gali tapti labai reikšmingas ateityje, kai Šiaurė ir tropikai prisijungs prie žvaigždėtos ir juostuotos vėliavos, kai Monro doktrina istorikų lūpose skambės kaip politinė pasaka. Ką, išskyrus malonumą, gali jausti žmogus, susitikęs Van Helsingą? Sere, aš neatsiprašau už tai, kad neišvardijau visų titulų. Įprastinės mandagumo formulės netenka prasmės, kai kalbi apie žmogų, kuris padarė revoliuciją terapeutikoje, atrasdamas nepertraukiamą smegenų masės evoliucijos dėsnį, nes jos pastatytų jį kaip lygų greta kitų. Aš prašau jus, džentelmenai, savo pilietybės, paveldėjimo ar įgimtų gabumų dėka užimančius prideramas vietas šiame besikeičiančiame pasaulyje, pabūti liudininkais, jog esu tokio pat sveiko proto, kaip ir dauguma žmonių, gyvenančių laisvėje. Aš neabejoju, kad jūs, daktare Sjuardai – humanistas, medikas ir juristas, be to, mokslininkas – laikysite savo moraline pareiga pasielgti su manimi, kaip su žmogumi, atsidūrusiu nepaprastose aplinkybėse.

Jis baigė savo tiradą mandagiai, su pasitikėjimu, kuriam nestigo savotiško žavesio.

Turbūt visi mes pasijutome sutrikę. Aš beveik patikėjau – nežiūrint to, kad žinojau viską apie jo ligą ir būdą, – kad jis pasveiko,

ir ketinau pažadėti jam, kad ryte pats pasirūpinsiu visais formalumais, kurie yra būtini išleidžiant ligonį laisvėn. Tačiau nusprendžiau palūkėti prieš žengdamas tokį rimtą žingsnį, nes prisiminiau, kaip kartais netikėtai pasikeičia mano ligonio elgesys. Patvirtinęs, kad jis sparčiai taisosi, ir pažadėjęs ryte pratęsti pokalbį, tariausi, kad viskas baigta. Bet jam to, matyt, neužteko, nes jis greitosiomis tarė:

– Bijau, daktare Sjuardai, kad klaidingai mane supratote. Aš noriu būti laisvas dabar, tuojau pat, nedelsiant, jeigu galima – šią akimirką. Laikas nelaukia, turint omenyje kiekvieno mūsų sutartis, sudarytas su sene giltine. Manau, jog stačiai būtina, kad toks puikus praktikas kaip daktaras Sjuardas išpildytų tokį paprastą ir kartu labai svarbų mano prašymą.

Jis įdėmiai į mane pasižiūrėjo ir, supratęs iš akių, kad nepritariu, nukreipė skvarbų žvilgsnį į kitus svečius. Nesulaukęs atsakymo ir iš jų, jis vėl paklausė:

– O gal aš klystu?

– Klystate, – atsakiau jam atvirai, jausdamas, kad elgiuosi žiauriai.

Kiek patylėjęs, jis tarė tęsdamas žodžius:

– Ką gi, matyt, turėsiu ieškoti kitų argumentų. Leiskite man prašyti nuolaidos, privilegijos, – vadinkite, kaip jums patinka. Esu priverstas reikalauti išleidimo ne asmeniniais sumetimais, bet dėl kitų. Negaliu atskleisti visų priežasčių, verčiančių mane primygtinai prašyti, bet prisiekiu, kad jos labai rimtos, doros ir nesavanaudiškos, kylančios iš kilniausio pareigos supratimo. Jeigu galėtumėte pažvelgti į mano sielos gelmes, iškart suprastumėte mane apėmusius

jausmus. Be to, pradėtumėte laikyti mane geriausiu ir ištikimiausiu draugu.

Jis nutilo ir vėl įsižiūrėjo į mūsų veidus. Man toptelėjo, kad toks staigus intelekto blykstelėjimas, ko gero, bus dar viena jo pamišimo apraiška, todėl nusprendžiau: tegul kalba kiek širdis geidžia, kol galų gale pats išsiduos. Van Helsingas stovėjo įsmeigęs į jį akis lyg durklus, suraukti tankūs jo antakiai buvo susilieję nuo įstangos. Jis tarė Renfildui tokiu tonu, kurį tik vėliau prisiminęs stebėjausi, nes kalbėjo jis kaip su sau lygiu:

– Ar negalėtumėt tiesiai ir be užuolankų atskleisti mums priežastis, verčiančias jus būtent šįvakar išeiti laisvėn? Pažadu: jas sužinojęs aš, nors ir pašalinis žmogus, tačiau neturintis jokių išankstinių nusistatymų, prašysiu daktaro Sjuardo išleisti jus laisvėn savo rizika ir atsakomybe.

Didžiai nusiminęs jis liūdnai papurtė galvą. Profesorius kalbėjo toliau:

– Na, pagalvokite. Jūs tikinate esąs visiškai sveikas, bandote padaryti įspūdį savo logiškais samprotavimais, nors jūsų sveikumu mes abejojame, antraip juk nebūtumėt čia patekęs. Jeigu jūs nenorite mums padėti, pasirinkdamas jums siūlomą protingiausią kelią, ko gi tikitės? Elkitės protingai, padėkite mums, tuomet ir mes padėsim jums atgauti trokštamą laisvę.

Jis vėl papurtė galvą:

– Daktare Van Helsingai, aš neturiu ką pridurti. Jūs irgi pasakėte viską, ir jei turėčiau laisvą valią, nedvejodamas sutikčiau su jūsų pasiūlymu, tačiau negaliu to padaryti. Galiu tik prašyti, kad manimi

patikėtumėte. Jeigu mano prašymas nebus išklausytas, aš nebeatsakau už tolesnius įvykius.

Pamaniau, kad laikas nutraukti tą sceną, kuri ėmė darytis juokinga. Todėl pasukau prie durų sakydamas:

– Eime, bičiuliai, mūsų laukia darbas. Labanakt.

Bet Renfildas staiga vėl pasikeitė. Jis puolė prie manęs, ir aš pamaniau, kad bandys su manimi susidoroti. Tačiau be reikalo būgštavau, nes jis iškėlė rankas ir ėmė maldauti. Jis juto, kad savo karštu maldavimu tik blogina padėtį, nes viskas vėl grįžta į senas vėžes. Žvilgtelėjęs į Van Helsingą ir išvydęs jo akyse pritarimą, ryžtingu mostu parodžiau Renfildui, kad jis bergždžiai eikvoja jėgas. Toks įsijausmines jis būdavo ir anksčiau, ypač kai jį apsėsdavo kokia mintis, pavyzdžiui, noras turėti katiną, todėl laukiau, kol jis nurims ir šį sykį. Tačiau apsirikau. Supratęs, kad mūsų nepavyks įtikinti, jis nebesusivaldė, puolė ant kelių ir, iškėlęs rankas, ėmė graudžiai maldauti, o nusiminimo ašaros riedėte riedėjo skruostais.

– Maldauju iš visos širdies, daktare Sjuardai, tučtuojau mane paleiskite. Išvežkite mane iš čia kur norite ir kaip norite – su tramdomaisiais marškiniais, antrankiais, supančiotą – nors į kalėjimą, bet išleiskite mane iš čia! Kalbu iš pačių sielos gelmių! Jūs nežinote, ką darote, o aš negaliu pasakyti. Vargas man! Negaliu jums sakyti tiesos! Dėl visko, kas jums šventa ir brangu, dėl jūsų prarastos meilės, vardan vilties, dėl Aukščiausiojo, išleiskite mane! Išgelbėkite mano sielą nuo nusikaltimo! Ar girdite mane, žmogau? Argi nesuprantate?! Ar dar nepasimokėte?! Nejaugi nematote, kad esu sveikas ir kalbu nuoširdžiai? Kad aš jau ne beprotis, apimtas priepuolio, o svei-

kas žmogus, kuris grumiasi už savo sielos išgelbėjimą? Išklausykite mane! Išklausykite mane! Paleiskite! Paleiskite! Paleiskite!

Pajutęs, kad viskas gali baigtis labai prastai, paėmiau jį už rankos ir pakėliau:

– Užteks, – pasakiau jam, – gana. Jau prisižiūrėjome. Gulkitės į lovą ir susitvardykite.

Staiga jis nurimo ir kelias akimirkas įdėmiai žiūrėjo man į akis. Paskui, netaręs nė žodžio, nuėjo ir atsisėdo ant lovos krašto. Atėjo ilgai lauktas jausmų atoslūgis.

Man beeinant pro duris, jis tyliai ir ramiai tarė:

– Tikiuosi, daktare Sjuardai, vėliau nepamiršite, jog šiandien padariau viską, kad jus įtikinčiau.

XIX

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 1-oji, 5-ta valanda ryto

Su draugais į paieškas kibau ramia širdimi, nes dar niekada nemačiau Minos tokios stiprios ir žvalios. Džiaugiausi, kad ji nusileido ir paliko mums, vyrams, atlikti tą pavojingą darbą. Baisu ir pagalvoti, kad jai irgi gali grėsti pavojus, tačiau dabar, kai jos sumanumo ir įžvalgumo dėka turime surinktą ir sutvarkytą medžiagą, ji gali ramiai imtis ko kito. Mus visus, ko gero, šiek tiek išmušė iš vėžių scena su Renfildu. Išėję iš jo kambario, tylėdami grįžome į kabinetą. Morisas tarė Sjuardui:

– Man atrodo, Džekai, jeigu tas žmogus neapsimeta, jis pats protingiausias beprotis iš visų, kuriuos esu sutikęs. Gal klystu, bet man regis, kad jis turėjo kažkokį rimtą tikslą. O jeigu tai tiesa, žiauru buvo nesuteikti jam galimybės.

Mudu su Artūru tylėjome, bet Van Helsingas tarė:

– Bičiuli Džonai, jūs geriau už mane pažįstate pamišėlius, džiaugiuosi galėdamas tai pripažinti, nes bijau, kad jei man būtų tekę šian-

dien nuspręsti, būčiau paleidęs jį į visas keturias puses, nelaukdamas isterijos. Tačiau gyvename ir mokomės, ir imdamiesi savo užduoties, negalime rizikuoti. Kaip pasakytų mano bičiulis Kvinsis, viskas gerai taip, kaip yra.

Daktaras Sjuardas susimąstęs atsakė:

– Man belieka jums pritarti. Jeigu jis būtų paprastas pamišėlis, imčiausi atsakomybės ir juo pasitikėčiau, bet jis aiškiai susijęs su grafu, todėl bijau pabloginti padėtį tenkindamas jo užgaidas. Negaliu pamiršti, kaip jis it pakvaišęs maldavo duoti jam katiną, o paskui šoko perkąsti man gerklę. Be to, jis vadina grafą savo „Viešpačiu ir Šeimininku" ir gali būti, jog mėgins kokiu nors velnišku būdu jam talkinti. Tas pabaisa gali pasitelkti vilkus, žiurkes, kitus panašius į save padarus, todėl manau, kad jis neatsisakys ir pamišėlio paslaugų. Taigi, kai viskas susideda į krūvą, o dar tos gaudybės – gali bet kam neišlaikyti nervai.

Profesorius žengė žingsnį pirmyn, uždėjo jam ranką ant peties ir tarė drąsindamas:

– Nesibaiminkit, bičiuli Džonai. Mes atliekame savo pareigą, nors ji ir baisi, todėl elgsimės pagal savo išmanymą. Pasikliauti galim tik Dievo gailestingumu.

Lordas Godalmingas kelioms minutėms mus paliko, bet netrukus grįžo ir parodė mums sidabrinį švilpuką.

– Tai senas namas. Ten gali būti pilna žiurkių, todėl paruošiau joms priešnuodžių.

Patekę už kiemą juosiančios sienos, mes pasukome prie namo, stengdamiesi laikytis medžių šešėliuose, kai pro debesis kiemą nušviesdavo mėnesiena. Prie durų profesorius atidarė lagaminėlį ir

ėmė traukti iš jo įvairius instrumentus, kruopščiai dėliodamas juos krūvelėmis. Paskui tarė:

– Bičiuliai, mums gresia didelis pavojus, todėl turime apsiginkluoti. Mūsų priešas – ne tik dvasia. Nepamirškite, kad jis stiprus kaip dvidešimt vyrų ir nusukti mums sprandus – jam gryni juokai, tuo tarpu mes jo lengvai neįveiksime. Vienas stipresnis vyras ar keli gali trumpai jį suturėti, tačiau įveikti nevaliosim. Tad saugokitės jo rankų. Dabar pasikabinkit ant krūtinės štai ką, – jis padavė man, stovėjusiam arčiausiai, sidabrinį kryželį ir česnako žiedų vainiką. – O kitiems priešams, žemiškiems, štai revolveris ir peilis, visiems po elektrinį žibintuvėlį. Pasikabinkit juos ant krūtinių. Ir pagaliau svarbiausia, be ko neapsieisim.

Tai buvo į voką įdėtas gabalėlis ostijos. Kiti irgi gavo tokias pat apsaugos priemones.

– Dabar, bičiuli Džonai, kur mūsų visrakčiai? Jei eisim pro duris, nereikės daužti lango, kaip aną sykį einant pas Liusę.

Van Helsingas išbandė vieną ar du raktus. Pagaliau rado tikrąjį, ir po trumpo krapštymosi skląstis krustelėjo ir girgždėdamas įslydo į spyną. Mes stumtelėjome duris, surūdiję vyriai cyptelėjo, ir durys atsidarė. Jaučiausi tarsi vėl skaityčiau tą Sjuardo dienoraščio vietą, kur aprašomas įėjimas į Liusės kapą. Turbūt visi pagalvojome apie tą patį, nes tarsi susitarę atšlijome nuo įėjimo. Profesorius pirmasis parodė drąsą ir žengė per slenkstį.

– *In manus tuas, Domine** – tarė jis ir persižegnojo.

Suėję pro duris, uždarėme jas, kad žibintų šviesa neatkreiptų praeivių dėmesio. Profesorius rūpestingai patikrino spyną, kad prirei-

* Į tavo rankas, Viešpatie. (*lot.*)

kus galėtume skubiai pasišalinti. Paskui įžiebėme žibintus ir ėmėme ieškoti.

Besikryžiuojančiuose spinduliuose ant sienų šokinėjo keisčiausi milžiniški šešėliai. Negalėjau nusikratyti jausmo, kad be mūsų čia yra dar kažkas. Turbūt tą jausmą man sukėlė staiga užplūdę prisiminimai apie Transilvanijoje patirtą siaubą. Ne aš vienas pasijutau nejaukiai, nes mačiau, kaip draugai, išgirdę menkiausią garsą ar išvydę šmėkštelint šešėlį, nuolat gręžiojosi per petį.

Viduje viskas buvo nepaprastai apdulkėję. Ant grindų dulkių kilimas buvo kelių colių storumo išskyrus tas vietas, kur neseniai žengė žmogaus koja, nes pasišvietęs pamačiau ant grindų vyriškų batų, pakaustytų vinutėmis, pėdsakus. Sienos buvo lyg aptrauktos dulkių apmušalu, o kampuose kybojo nesuskaičiuojami voratinkliai, nuo dulkių svorio nudriskę ir panašūs į skarmalus. Hole ant stalo radome raktų ryšulį su pageltusiomis nuo senumo kortelėmis, pririštomis prie kiekvieno rakto. Jais jau buvo naudotasi, nes dulkių sluoksnis ant stalo buvo sujauktas. Tokia pat žymė liko ir dabar, kai profesorius pakėlė raktus. Jis pasisuko į mane ir tarė:

– Ši vieta jums pažįstama, Džonatanai? Jūs kopijavote namo planą, todėl šiek tiek orientuojatės čia – bent jau geriau už mus. Kaip pakliūti į koplyčią?

Maždaug įsivaizdavau, kur ji yra, nors pirmą sykį lankydamasis name, joje nebuvau. Netrukus, po kelių klaidingų posūkių, atsidūrėme priešais žemas, arkos pavidalo ąžuolines duris, apkaustytas geležimi.

– Štai ji, – tarė profesorius, prikišęs žibintą prie plano, nukopijuoto nuo namo pirkimo dokumentų. Šiek tiek pavargę, radome

raktą ir atrakinome duris. Rengėmės nemaloniems dalykams, nes, veriantis durims, pro plyšį ėmė veržtis silpnas nemalonus kvapas, tačiau niekas nesitikėjo tokios baisios smarvės, kuri užplūdo mus koplyčioje. Dar niekada nebuvome užtikę grafo uždarose patalpose, o aš jį mačiau arba pasninkaujantį pilies kambariuose, arba priputusį kraujo sugriuvusioje ir vėjų košiamoje koplyčioje. Ši patalpa buvo ankšta, oras neišpasakytai slopus ir dvokiantis. Toje smarvėje jutome ir kitą kvapą – žemės ir kažkokių kenksmingų garų. Atrodė, kad tokią smarvę, kurioje jutai ir karstelėjusį, aitrų kraujo skonį, galėjo skleisti tik pragariškas puvimas. Vien pagalvojus darėsi bloga. Čia buvo likęs kiekvienas to pabaisos kvėptelėjimas. Kitomis aplinkybėmis būtume tuojau pat viską metę, tačiau negalėjome to sau leisti, todėl sukandę dantis tęsėme darbą. Pirmasis tvaiko gūsis privertė mus žengti atatupstus, tačiau netrukus darbavomės taip, tarsi ta atgrasi vieta būtų buvęs žydintis rožynas. Vaikščiodamas po koplyčią, profesorius kalbėjo:

– Pirmiausia reikia suskaičiuoti, kiek dėžių yra likę, paskui išsniukštinėsime visus užkaborius, kad įsitikintume, jog kitų dėžių čia tikrai nėra.

Vos žvilgtelėję suskaičiavome dideles ir gremėzdiškas dėžes. Apsirikti buvo neįmanoma.

Iš penkiasdešimties atvežtų dėžių radome tik dvidešimt devynias! Sykį teko nusigąsti, kai lordas Godalmingas staiga pasisukęs žvilgtelėjo į tamsų koridorių pro skliautuotas duris. Aš irgi žvilgtelėjau ir krūptelėjau iš išgąsčio: man pasirodė, kad iš kampo pro šešėlį į mane atsuktas nuožmus grafo veidas – nosies kontūrai,

raudonos akys ir lūpos, klaikus veido blyškumas. Reginys tetruko sekundę.

– Man pasirodė, kad mačiau veidą, – tarė Godalmingas ir vėl ėmėsi darbo.

Pasišviesdamas žibintu, įėjau į koridorių. Ten buvo tuščia. Sienos lygios, be kampų, durų ir nišų – vien tik storas, glotnus mūras, kuris net jo negalėjo paslėpti... Ko tik iš baimės neprisigalvoji, pamaniau, ir nieko nesakiau kitiems.

Po kelių minučių pamačiau, kaip Morisas staiga atšlyja nuo kampo, į kurį buvo nulindęs. Krūptelėję visi atsisukome, nes nervai buvo įtempti kaip stygos. Kampe it žvaigždės sužibėjo švytintys taškučiai. Instinktyviai žengėme atatupsti. Visa koplyčia akimoju atgijo nuo šimtų, tūkstančių žiurkių, kurių akys švytėjo tamsoje.

Akimirką stovėjome it stabo ištikti, išskyrus lordą Godalmingą, kuris, atrodo, to ir telaukė. Jis šoko prie geležimi kaustytų durų, pasuko raktą, atitraukė skląsčius ir atidarė jas. Paskui išsitraukė iš kišenės sidabrinį švilpuką ir šaižiai sušvilpė. Į tą garsą nuo daktaro Sjuardo namų pusės atsklido šunų skalijimas, ir maždaug po minutės trys terjerai atlėkė iš už kampo. Nejučia visi ėmė trauktis link durų, vedančių į koridorių. Pastebėjau, kad dulkių patalas ant grindų čia buvo ištryptas. Vadinasi, trūkstamos dėžės buvo išneštos šiuo keliu. Per tą minutę žiurkių skaičius nepaprastai išaugo. Jos kaip lavina užplūdo koplyčią, ir žibintų spinduliai klaidžiojo jų žibančiomis akimis ir nesuskaičiuojamomis nugaromis, tarsi debesiu jonvabalių. Šunys puolė pirmyn, bet prie slenksčio sustojo; iškėlę snukius ėmė uosti orą ir užvertę galvas pradėjo liūdnai kaukti. Žiurkių dabar buvo tūkstančiai, ir mes buvome priversti trauktis.

Godalmingas, paėmęs vieną šunį ant rankų, įnešė vidun ir pastatė ant grindų. Vos tik šuo pajuto po kojomis tvirtą žemę, jis atgavo drąsą ir narsiai puolė savo priešus.

Žiurkės tą pat akimirką spruko į pakampes, ir šuo spėjo iškratyti gyvastį iš kokio jų tuzino, o kitiems šunims, kuriuos Godalmingas tokiu pat būdu buvo įnešęs į vidų, beveik neliko grobio, nes visas žiurkynas dingo taip staiga, kaip ir buvo pasirodęs.

Atrodo, kad kartu su žiurkėmis išnyko ir tvyrojusi ore grėsmės nuojauta, nes šunys linksmai šokinėjo, lojo, vartydami snukiais ir tampydami po aslą žuvusių priešų lavonus. Pakilo ūpas ir mums. Gal gūdžią atmosferą išvalė įsiveržęs pro duris grynas oras – nežinau, bet mus kausčiusi siaubo skraistė nukrito it drabužis, ir aplink padvelkė kasdienybe, nors mūsų ryžtas nėmaž nebuvo atslūgęs. Užrakinę koplyčios duris, ėmėme apžiūrinėti namo vidų. Neradome nieko, išskyrus vis tą patį neįtikėtinai storą sluoksnį dulkių, kuriame buvo mano batų pėdsakai, palikti pirmojo apsilankymo metu. Šunys nė karto neamtelėjo, ir net kai vėl grįžome koplyčion, jie laigė aplink taip, tarsi medžiotų miške triušius.

Kai atsidūrėme gatvėje, rytuose sparčiai aušo. Van Helsingas, atsirinkęs iš ryšulio raktus, užrakino laukujes duris ir įsidėjo raktą kišenėn.

– Ką gi, – tarė jis, – ši naktis mums buvo nepaprastai sėkminga. Viskas baigėsi laimingai, be to, pavyko sužinoti, kiek trūksta dėžių. Labiausiai džiaugiuosi, kad šį pirmąjį – galbūt sunkiausią ir pavojingiausią žingsnį – žengėme be Minos, kuri vargu ar galėtų pamiršti tą klaikų kvapą koplyčioje. Sužinojome šį tą svarbaus: kad visi šlykštūs padarai, kuriuos grafas pasikviečia sau į pagalbą, patys neturi jokių

kerų, nes žiurkės, iškviestos tokiu pat būdu, kaip ir vilkai, sudraskę nelaimingą moteriškę prie pilies vartų, paspruko vos išvydusios mūsų bičiulio Artūro šunyčius. Mums prieš akis kiti darbai, kiti pavojai ir siaubai, nes tas siaubūnas parodė savo galią ne paskutinįsyk. Tikriausiai jis dabar nusibeldė kur nors kitur. Gerai! Šioje šachmatų partijoje kelis kartus turėjome progą pasakyti jam „šachas!“, o lošimas vyksta iš žmonių sielų. Dabar einame namo. Netrukus prašvis, ir siūlyčiau visiems ramia širdimi pamiegoti. Galime neabejoti, kad mūsų laukia dar daug naktų ir dienų, pilnų siaubo ir pavojų, kurių neturime teisės šalintis.

Namuose buvo tylu, tik kažkoks nelaimingasis klykė palatoje kitame namo gale, ir iš Renfildo palatos sklido prislopintas tylus dejavimas. Turbūt vargšą kamavo mintys apie savo nelaimę.

Kai pirštų galais įėjau į miegamąjį, Mina miegojo taip tyliai alsuodama, kad tik pasilenkęs tuo įsitikinau. Ji kažkodėl buvo pablyškusi. Tikiuosi, po vakarinio mūsų susirinkimo ji nelabai nusiminė. Džiaugiuosi, kad ji daugiau nedalyvaus mūsų žygyje ir net pasitarimuose. Tai ne moters jėgoms. Nors iš pradžių maniau kitaip. Bet dabar džiaugiuosi, kad viskas būtent taip susiklostė. Yra dalykų, kurie ją galėtų išgąsdinti, tačiau slėpti juos būtų dar blogiau. Ji nieko nesužinos apie mūsų darbą iki tol, kol bus galima pasakyti, kad pasaulis išlaisvintas nuo to pragaro išperos. Nelengva bus laikyti liežuvį už dantų po daugybės metų atvirumo, tačiau tam reikia ryžtis, ir rytoj nė žodeliu neprasitarsiu apie naktinius nuotykius. Atsiguliau ant kanapos, kad jai netrukdyčiau.

Spalio 1-oji, vėliau

Visi buvome pavargę po įtemptos dienos ir be poilsio praleistos nakties. Išvargo net Mina, nes ji tebemiegojo, kai aš pabudau, nors saulė jau buvo aukštai pakilusi. Teko šūktelėti ją vardu du ar tris sykius, kol ji nubudo, ji buvo taip giliai įmigusi, kad kelias akimirkas manęs nepažino – žiūrėjo išplėtusi iš siaubo akis, kaip žmogus, staiga pažadintas vidury baisaus sapno. Sakėsi, kad pavargo, todėl palikau ją dar pagulėti. Dabar žinome, kad dvidešimt viena dėžė buvo išvežta kitur, ir gal pavyks sužinoti, kur jos pateko. Reikia nedelsiant susirasti Tomą Snelingą.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 1-oji

Buvo jau vidurdienis, kai mane pažadino įžengęs į kambarį Van Helsingas – linksmesnis ir geriau nusiteikęs, negu buvau pratęs jį matyti. Išties, po praeitos nakties jam nuo širdies nusirito akmuo. Prisiminęs patirtus nuotykius, jis staiga tarė:

– Jūsų ligonis mane labai domina. Ar galėčiau šįryt su jumis jį aplankyti? Bet jeigu turite darbo, galiu nueiti ir vienas. Ne kasdien susipažįsti su pamišėliu, kuris kalba kaip tikras filosofas.

Turėdamas neatidėliotinų darbų, pasiūliau jam nueiti vienam, kad nereikėtų manęs laukti. Iškviečiau prižiūrėtoją ir daviau jam

smulkius nurodymus. Perspėjau profesorių, kad nesileistų apgaunamas.

– Bet aš noriu, – atsakė jis, – kad jis papasakotų apie save ir savo pomėgį ryti gyvus padarus. Turėjo tokį įprotį: sužinojau apie tai iš vakar dienos įrašo jūsų dienoraštyje – jis pasakojo apie tai Minai. Kodėl jūs šypsotės, bičiuli Džonai?

– Atleiskite man, – pasakiau jam, – bet atsakymas yra štai čia, – aš uždėjau ranką ant atspausdinto popieriaus lakšto. – Kai mūsų protingasis pamišėlis pasakojo apie kadaise turėtą įprotį ryti gyvus sutvėrimus, jo burna buvo pilna musių ir vorų, kuriuos jis susikimšo prieš pat Minai atveriant duris į jo kambarį.

Van Helsingas irgi nusišypsojo:

– Gerai! – tarė jis. – Jūs teisus. Turėjau tai atsiminti. Ir vis dėlto nukrypimas nuo mąstymo ir atminties normų ir yra nepaprastai įdomus tyrimų objektas. Galbūt iš jo pamišimo istorijos sužinosiu daugiau negu iš didžiausių išminčių knygų? Kas žino?

Ėmiausi savo darbų ir netrukus susitvarkiau. Laiko buvo praėję visai nedaug, bet Van Helsingą jau radau savo kabinete.

– Ar netrukdysiu jums? – pasiteiravo jis.

– Nė trupučio. Pasilikite. Baigiau tvarkytis ir esu laisvas. Dabar galime nueiti kartu.

– Nereikia. Aš jau buvau pas jį.

– Na ir ką jis?

– Bijau, kad jis apie mane ne kažin kokios nuomonės. Mudviejų pokalbis buvo trumpas. Kai įėjau, jis sėdėjo ant kėdės vidury kambario, alkūnėmis parėmęs smakrą, o veide švietė niaurus apmaudas. Prašnekinau jį kaip įmanydamas linksmesniu balsu ir labai pagar-

biai. Bet jis tylėjo. „Ar nepažįstate manęs?“ – paklausiau. Jo atsakymas mane nelabai paguodė. „Puikiai pažįstu, – pasakė jis. – Jūs esat senas kvailys Van Helsingas. Nešdinkitės su savo idiotiškom smegenų teorijom kur nors kitur. Prakeikti stuobriai olandai!“ Daugiau nieko iš jo nesužinojau. Jis tebesėdėjo niūrus, tarsi manęs nė nebūtų kambaryje. Taip sužlugo mano mėginimas sužinoti naudingų dalykų iš tokio protingo pamišėlio, todėl dabar, manau, eisiu pataisyti nuotaikos pas tą švelniąją ponią Miną. Bičiuli Džonai, mane neišpasakytai džiugina tai, kad jai daugiau nereikės sukti galvos dėl visų tų paslapčių. Taip bus geriau, nors mums ir stigs jos pagalbos.

– Iš visos širdies jums pritariu, – tariau karštai, nes nenorėjau, kad jis staiga apsigalvotų. – Geriau tegul ji laikosi nuošaly. Juk nelengva ir mums, ne iš kelmo spirtiems vyrams, mačiusiems ir šilto, ir šalto. Tai ne moters darbas, ir jeigu ji liktų su mumis, kada nors greičiausiai tektų gailėtis.

Van Helsingas nuėjo pas Harkerius, Kvinsis su Artūru užsiėmę išvežtų dėžių paieškomis. Apeisiu ligonius, o vėliau vėl visi susitiksime.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Spalio 1-oji

Keista, dabar nežinau nieko, kas dedasi. Po to, kai daugelį metų tarp mudviejų nebuvo paslapčių, sunku žiūrėti, kaip jis vengia kalbėtis su manimi apie kai kuriuos dalykus, pačius svarbiausius.

Šįryt ilgai miegojau po varginančios dienos, ir nors Džonatanas irgi vėlai pabudo, jis atsikėlė anksčiau už mane. Prieš išeidamas jis šnekino mane švelniai ir meiliai, tačiau nė žodeliu neužsiminė apie praeitos nakties žygį į tą namą. O juk žinojo, kaip man rūpi! Vargšelis! Turbūt jis kenčia labiau už mane. Jie susitarė toliau veikti be manęs, ir aš nuolankiai sutikau. Bet kamuoja viena mintis, kad jis kažką nuo manęs slepia! Štai ir žliumbiu dabar kaip paskutinė kvaiša, nors žinau, kad vyras tai daro iš meilės ir linkėdamas gero, kaip ir kiti.

Kada nors Džonatanas man viską papasakos, o aš toliau rašau savo smulkų dienoraštį, kad jie nepagalvotų, jog ką nors nuo jo slėpiau. Užsigeidęs galės paskaityti. Šiandien visai neturiu nuotaikos. Nerimastingos dienos paliko savo pėdsaką.

Vakar atsiguliau, kai vyrai išėjo, bet tik todėl, kad jie to prašė. Miegas neėmė. Bet staiga užplūdo kažkoks nesuvokiamas nerimas. Galvojau apie viską, kas vyko po to, kai Džonatanas atvažiavo pas mane į Londoną: viskas panašu į baisią pasaką, kurioje negailestinga lemtis stumia visus į gilią prarają. Ką tik darydavome iš kilniausių paskatų – baigdavosi nelaimingai. Jeigu nebūčiau nuvažiavusi į Vitbį, gal vargšė Liusė tebegyventų. Juk iki man atvykstant ji nevaikščiojo po kapines. Todėl ir naktį ten ją traukė miegančią. Todėl ją ir sunaikino tas siaubūnas. Na ir ko aš važiavau į Vitbį? Štai ir vėl ašaros. Kas man šiandien darosi? Džonatanui nesakysiu, jis sunerims sužinojęs, kad šiandien dusyk verkiau iš pat ryto. Nors šiaip niekad be reikalo neliedavau ašarų. Pasistengsiu atrodyti žvali, kad jis nieko nepamatytų.

Gerai neatsimenu, kaip vakar vakare užmigau. Tik žinau, kad už lango staiga suskalijo šunys, paskui išgirdau keistą murmėjimą, atro-

dė, kad tai Renfildas garsiai meldžiasi savo kambaryje, kuris yra po mūsų kambariu. O paskui viskas nuščiuvo. Buvo tokia mirtina tyla, kad nuo jos nugara ėjo pagaugais. Pirštų galais nutipenau prie lango ir žvilgtelėjau laukan. Lauke buvo tylu ir ramu, tik juodi šešėliai rymojo mėnesienoje, tarsi paskendę savo paslaptyse. Nekrutėjo nė vienas daiktas, viskas buvo sustingę, tarsi laukė mirties ar lemties, todėl nedidelis miglos debesėlis, beveik nepastebimu greičiu plevenantis viršum žolės link namo, atrodė kaip gyvas. Tas man padėjo užsimiršti, nes kai vėl atsiguliau, miegas ėmė lipinti vokus. Kurį laiką dar laikiausi, gulėjau atsimerkusi, paskui nusprendžiau dar sykį žvilgtelėti pro langą. Miglos debesėlis jau buvo didesnis ir dabar šliejosi prie namo; mačiau, kaip jis glaudžiasi prie sienos ir ima kilti aukštyn, tarsi norėdamas įlįsti pro langus. Vargšas pamišėlis meldėsi vis garsiau, ir nors nesupratau atskirų žodžių, iš intonacijos buvo aišku, kad jis karštai kažko maldauja. Paskui pasigirdo grumtynių triukšmas. Turbūt jis susirėmė su prižiūrėtoju. Taip išsigandau, kad įlindusi į lovą užsitraukiau ant galvos antklodę ir užsikimšau ausis. Man išdulkėjo visi miegai, bet, matyt, po kurio laiko užmigau, nes išskyrus sapnus daugiau nieko neprisimenu iki tos akimirkos, kai pažadino Džonatanas. Ne iš karto supratau, kad tai jis virš manęs palinkęs. Sapnavau keistus dalykus. Taip būna, kai dieną kamavusios mintys nejučia pereina į sapnus.

Man atrodė, kad aš miegu ir laukiu, kol sugrįš Džonatanas. Pradėjau nerimauti, tačiau nieko negalėjau padaryti, nes kojas, rankas ir visus sąnarius tarsi kažkas užgulė. Štai taip neramiai miegojau ir galvojau. Paskui man toptelėjo, kad oras kambaryje staiga atšalo, pasidarė drėgnas ir klampus. Nusiklojau veidą ir nustebau pama-

čiusi kambaryje prietemą. Dujinę lempą, kurią, šiek tiek prisuktą, buvau palikusi Džonatanui, mačiau pro kambarį užliejusią miglą nelyginant raudoną tašką. Pamaniau, kad palikau atdarą langą. Norėjau patikrinti, tačiau mano kūnas ir net valia buvo tarsi surakinti. Tiesiog gulėjau, bandydama ištverti tą būseną. (Nuostabu, kokius pokštus kartais iškrečia mums ugningos vaizduotės pagimdyti sapnai.) Rūkas kambaryje vis tirštėjo, ir dabar pamačiau, kaip jis čia patenka. Tarsi dūmai ar verdančio vandens garai jis liejosi ne pro langą, o virto pro plyšį durų staktoje. Vis tirštėdamas jis susisuko lyg į kokį stulpą vidury kambario, per kurio viršų mačiau žybsint raudoną dujinės lempos liepsnelę. Galvoje viskas ėmė suktis, kaip ir tas rūko stulpas, ir aš prisiminiau Šventojo Rašto žodžius apie dulkių stulpą dieną, ugnies stulpą naktį. Gal tai buvo Apvaizdos man siųstas regėjimas? Žėrintis raudonas taškas staiga pasidalijo pusiau, ir dabar atrodė, kad pro rūką į mane žiūri dvi raudonos akys, tokios pat, kokios pasivaideno Liusei, kai ji susimąsčiusi nuėjo nuo uolos Vitbyje į besileidžiančios saulės spindulių nutviekstus Šv. Marijos bažnyčios langus. Staiga mane persmelkė siaubas, nes prisiminiau, kaip Džonatanas pasakojo apie mėnesienos šviesoje iš nieko atsirandančias tas baisias moteris, o vėliau, matyt, užmigau, nes toliau prisimenu tik juodžiausią tamsą. Paskutinę akimirką prieš nugrimzdama į užmarštį išvydau virš savęs palinkusį išblyškusį veidą. Reikia saugotis tokių sapnų, nes dažnai pradėję kartotis jie gali paveikti psichiką. Reikės prašyti Van Helsingo ar Sjuardo, kad duotų kokių nors migdomųjų, bet bijau, kad jie pradės nerimauti. Jeigu papasakočiau jiems tą sapną, tik pridaryčiau rūpesčių. Šiąnakt pabandysiu užmigti be jokių vaistų. Jeigu nepavyks, rytoj jų paprašysiu. Viena

dozė nepakenks, užtat naktį gerai išsimiegosiu. Dabar jaučiuosi taip, tarsi naktį nebūčiau bluosto sudėjusi.

Spalio 2-oji, 10-ta valanda vakaro

Išsimiegojau kietai ir be sapnų, net Džonatanas, guldamasis šalia, manęs nepažadino, bet miegas negrąžino jėgų, esu silpna ir be nuotaikos. Visą vakarykščią dieną praleidau bandydama skaityti arba gulinėjau snūduriuodama. Po pietų Renfildas pareiškė norą pasimatyti su manimi. Tas nelaimėlis elgėsi labai pagarbiai, atsisveikindamas pabučiavo ranką ir palinkėjo laimės. Stipriai tos scenos paveikta, apsiverkiau. Vėl nauja mano silpnybė, kurios reikia saugotis. Turiu tvardytis. Džonatanas nusimins sužinojęs, kad ašaroju. Namuose nieko nebuvo iki pietų ir visi sugrįžo pavargę. Kaip mokėdama stengiausi praskaidrinti jų nuotaiką, ir tai man padėjo užmiršti savo pačios nuovargį. Po pietų jie nusiuntė mane miegoti, o patys sakėsi eisią surūkyti po cigarą, nors puikiai žinojau, kad nori pasipasakoti, ką pavyko nuveikti per dieną. Iš Džonatano elgesio supratau, kad jis turi svarbių naujienų. Kad geriau išsimiegočiau, paprašiau daktaro Sjuardo, prieš jiems visiems pasišalinant, duoti man migdomųjų vaistų. Jis mielai sumaišė mikstūrą ir davė išgerti, sakydamas, kad ji silpna ir man nepakenks... Išgėrusi ėmiau laukti, kol užmigsiu, bet miegas vis neateina. Pradėjau bijoti, kad dabar naktį pati nepabusiu, jeigu to prireiktų. Merkiasi akys. Labanakt.

XX
DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 1-oji, vakaras

Tomą Snelingą radau jo namuose Betnal Grine, tačiau susikalbėti su juo buvo neįmanoma; mat belaukdamas manęs, jis pernelyg anksti įjunko į alų ir mažumėlę persistengė. Tačiau jo žmona – padorios išvaizdos užguita moteriškaitė – papasakojo, kad iš dviejų darbininkų Tomas tik padėjėjas, o viršesnis už jį Smoletas. Teko važiuoti į Volvortą, kur užtikau Džozefą Smoletą, sėdintį namuose su chalatu ir geriantį iš lėkštelės arbatą. Tai doras vaikinas, tipiškas darbininkas, be to, nekvailas. Jis puikiai prisiminė incidentą su dėžėmis ir galop davė man adresą, pieštuku prikeverzotą kažkokiais hieroglifais nutrintame sąsiuvinyje, kurį jis ištraukė iš kelnių kišenės. Pirmąsias šešias dėžes, pasak jo, jis nuvežė į Mail Endą, Čiksendo gatvę 197, kitas šešias į Jamaikos skersgatvį Bermondsyje. Jeigu grafas buvo sumanęs išskirstyti savo baisias slėptuves po visą Londoną, pirmieji du adresai buvo tik jo darbo pradžia. Dabar jis turėjo slėptuves šiaurės pakrantės pakraštyje, pietų pakrantės rytuo-

se ir pietuose. Vargu ar jis ketino palikti neliestus šiaurę, vakarus, jau nekalbant apie Londono Sitį ir kitus ištaigingesnius miesto rajonus. Sugrįžęs pas Smoletą, pasiteiravau, ar iš Karfakso dar buvo vežamos dėžės.

– Žinote, pone, – atsakė jis, – jūs mane labai pamaloninote tuo puse svaro, todėl papasakosiu viską, ką žinau. Girdėjau, kad prieš kelias dienas toks Bloksamas „Kiškio ir skalikų" smuklėje šnekėjo, kad su bičiuliu turėjęs baisiai dulkėtą darbą sename name Perflyte. Tokių užsakymų čia nedažnai pasitaiko, todėl manau, kad tas Bloksamas jums galėtų ką nors ir pasakyti.

Paklaustas, kur galėčiau jį rasti, jis vienu mauku išgėrė likusią arbatą ir išsirengė jo ieškoti. Jau tarpduryje staiga tarė:

– O ko jums čia laukti, pone? Gal aš greit surasiu jį, o gal ir ne; šiaip ar taip, šiandien jis sunkiai beapvers liežuvį. Kai Semas pradeda maukti, jį sunku sustabdyti. Jeigu paliktumėte man voką su užrašytu adresu ir antspaudu, sužinočiau, kur jis trinasi, ir vakare išsiųsčiau jums žinią. O paskui geriausia jo ieškoti iš pat ryto – vėliau nerasite, nes Semas keliasi anksti – nesvarbu, kiek būtų prisisiurbęs iš vakaro.

Patarimas buvo geras, ir viena jo dukrų, gavusi pensą ir paprašyta pasilaikyti grąžą sau, išbėgo voko. Ant parnešto voko užrašiau adresą, uždėjau antspaudą ir, gavęs dar vieną karštą Smoleto patikinimą, kad laiškas bus išsiųstas vakare, išėjau. Mes užtikome grafo pėdsakus. Šįvakar esu labai nuvargęs, ima miegas. Mina kietai miegojo, vėl buvo šiek tiek pablyškusi, akys atrodė užverktos. Žinoma, jai nelengva ištverti mano tylėjimą, gyventi kamuojamai nerimo. Bet

kitos išeities nėra. Geriau nusivylimas dabar, negu pakrikę nervai visą gyvenimą. Abu daktarai buvo teisūs, reikalaudami, kad ji nedalyvautų tose baisiose gaudynėse. Man reikia tvirtybės, nes tas tylėjimas sunkia našta gulasi ant mano pečių. Jokiomis aplinkybėmis neprasitarsiu jai, kaip mums sekasi. Gal tai nebus labai sunku, nes Mina pastarosiomis dienomis tykesnė, nė žodeliu neužsiminė nei apie grafą, nei apie jo paieškas.

Spalio 2-oji, vakaras

Ilga, įtempta ir kupina nerimo diena. Rytiniu paštu gavau savo voką, kuriame radau purvino popieriaus skiautę su pieštuku iškeverzotu adresu: Semas Bloksamas, Korkranas, 4, Poters Kortas, Volvortas. Laišką atnešė dar man tebegulint lovoje, ir aš atsikėliau nežadindamas Minos; ji atrodo nusikamavusi, veidas pablyškęs. Nusprendžiau palikti ją miegančią, o vakare pasirūpinti, kad grįžtų namo į Ekseterį. Ji geriau jausis namuose, tarp kasdienių darbų, negu šioje nežinioje. Išeidamas pro duris, sutikau Sjuardą. Pasakiau jam, kur išsiruošiau ir kad grįžęs viską papasakosiu. Volvorte teko paklaidžioti dėl klaidos Smoleto raštelyje.

– Čia toks negyvena, – aiškino man sutiktas žmogėnas. – Šiose apylinkėse negirdėjau apie žmogų tokia pavarde.

Pusė kronos sustiprino jo atmintį, ir sužinojau, kad Bloksamas išsimiegojęs penktą valandą ryto patraukė į darbą Poplare. Kur jis dirba, jis tiksliai nežinąs, bet girdėjęs, jog tai kažkoks „naujoviškas sandėlis“; su tokia miglota informacija patraukiau į Poplarą. Tik

dvyliktą valandą sužinojau iš darbininkų, pietavusių užkandinėje, kur galėtų būti tas sandėlis. Pagaliau jį radau ir, įspraudęs po monetą į delnus vartų sargui ir meistrui, o šiam dar prižadėjęs sumokėti dienos uždarbį už galimybę pasišnekėti su Bloksamu, suradau jį. Jis pasirodė besąs apsukrus vyrukas, nors ir netašytas. Pasiūlęs pinigų už žinias, sužinojau, kad jis du kartus vežė krovinį iš Karfakso į Pikadilį. Tai buvo devynios „labai sunkios" dėžės, kurias gabeno samdytu arkliu ir vežimu. Paklausiau, ar neprisimena namo numerio Pikadilyje.

– Žinote, pone, man tie numeriai nesilaiko galvoje, bet tas namas yra visai šalia didelės baltos bažnyčios, neseniai statytos. Tai senas ir apdulkėjęs namas, bet dulkių ten, žinoma, mažiau negu toje prakeiktoje vietoje, iš kurios paėmiau dėžes.

– Kaip jūs patekote į abu namus, jeigu jie tušti?

– Perflyte prie namo manęs jau laukė vienas seniokas. Jis padėjo man užkelti dėžes ant vežimo. Tegul mane trenkia perkūnas, jeigu meluoju, bet dar niekada nebuvau sutikęs tokio drūto senio, nors žilais ūsais ir tokio lieso, kad nė šešėlio nematyti.

Nustėrau išgirdęs jo žodžius.

– Žinote, pone, savąjį dėžės galą jis kėlė tarsi tai būtų svaras arbatžolių, o aš ilgai pūškavau ir stenėjau, kol pakėliau tą dėžę, nors irgi nesu nugeibėlis.

– Kaip patekote į namą Pikadilyje?

– Tas senis vėl manęs laukė. Nukako ten anksčiau už mane, pats atidarė duris ir padėjo sunešti dėžes į vidų.

– Visas devynias?

– Taip. Pirmą kartą keturias, o paskui dar penkias. Sausas buvo darbas, paskui išlenkiau taurelę ir nelabai prisimenu, kaip grįžau namo.

– Ar dėžės liko gulėti hole? – pertraukiau jį.

– Taip. Jis didelis ir tuščias.

Bandžiau klausinėti toliau:

– Jūs neturėjote rakto?

– Niekas nedavė man jokių raktų. Senis pats atrakino duris, o paskui užrakino, kai važiavau iš ten.

– O namo numeris?

– Neprisimenu, pone. Bet anokia čia bėda! Tai aukštas namas, iš gatvės pusės sumūrytas iš akmenų, su arka virš stačių laiptų. Tai bent statumėlis, pats jais tempiau tas dėžes kartu su trimis dykinėtojais, kurie pasisiūlė į pagalbą už kelis skatikus. Senis davė jiems šilingą, o jie, pamatę, kad taip gerai moka, užsimanė daugiau, bet senis stvėrė vieną jų už peties ir pastūmė nuo laiptų, tai jie ir nuėjo keikdamiesi.

Pamaniau, kad tiek žinodamas lengvai rasiu namą ir, užmokėjęs už pasakojimą, nukeliavau į Pikadilį. Vadinasi, grafas vienas pats gali tampyti tas dėžes su žemėmis. Jeigu taip, brangi kiekviena valanda, nes dabar jis gali baigti savo darbą niekam to nežinant. Netoli Pikadilio paleidau kebą ir nuėjau pėsčias. Netrukus pamačiau tą namą, antrąją Drakulos slėptuvę. Iš pažiūros atrodė, kad ten jau seniai niekas negyvena. Langų stiklai aplipę dulkėmis, užuolaidos pakeltos. Tinkas pajuodęs nuo laiko, dažai nusilupinėję. Aiškiai mačiau, kad ant balkono dar neseniai kabojo lenta su skelbimu, vėliau grubiai nuplėšta. Buvo likę tik ją laikę ramsčiai. Už balkono turėklų bolavo

kelios lentos baltai dažytais kraštais. Brangiai būčiau užmokėjęs už sveiką lentą su skelbimu, nes sužinočiau, ne tik kam namas priklausė anksčiau, bet ir – jutau, prisiminęs savo patirtį perkant namą Karfakse – kaip galima į jį patekti.

Pikadilyje tuo tarpu daugiau nebuvo ką veikti, bet nutariau apžiūrėti namą iš kitos pusės. Eidamas aplinkui išgirdau kačių kniaukimą, nes dauguma Pikadilio namų – gyvenami. Pamatęs netoliese stoviniuojančius kelis arklininkus, paklausiau jų, gal kas nors žino apie apleistą pastatą. Vienas jų buvo girdėjęs, kad neseniai namą kažkas nupirko, tačiau dabartinio savininko jis nematęs akyse. Vis dėlto pavyko sužinoti, kad ant neseniai kabojusio skelbimo „Parduodama" buvo „Mičelio, Sūnų ir Kendžio" kompanijos pavadinimas. Nenorėdamas pasirodyti įkyrus ar sukelti pašnekovui įtarimą, padėkojau ir nuėjau. Jau temo, rudens vakarai trumpi, tad negalėjau gaišti laiko. Susiradęs žinyne adresą, netrukus jau buvau jų kontoroje Sekvilio gatvėje.

Mane pasitikęs džentelmenas buvo tiek mandagus, kiek ir nekalbus. Pasakęs, kad namas Pikadilyje – jis vadino jį „nekilnojamu turtu" – parduotas, daugiau nieko nenorėjo aiškinti. Aš pasiteiravau, kas pirkėjas, bet jis išpūtė akis ir kelias minutes palūkėjo prieš atsakydamas.

– Namas jau parduotas, sere.

– Atleiskite, – mandagiai pasakiau, – bet dėl tam tikrų priežasčių norėčiau žinoti, kas jį nupirko.

Jo antakiai kilstelėjo dar aukščiau ir tyla buvo dar ilgesnė.

– Namas parduotas, sere, – vėl išgirdau lakonišką atsakymą.

– Bet juk neprieštarautumėte, jeigu sužinočiau, kas dabartinis namo savininkas?

– Prieštaraučiau, sere, nes „Mičelio, Sūnų ir Kendžio“ kompanija saugo savo klientų paslaptis.

Matydamas, jog tas išpuikėlis nepasiduos, nutariau kalbinti kitaip.

– Jūsų klientams pasisekė, nes jie gali visiškai pasikliauti jūsų firmos agentais. Aš pats irgi dirbu panašioje srityje, – pridūriau paduodamas savo vizitinę kortelę. – Atėjau pas jus ne iš smalsumo. Kalbu įpareigotas lordo Godalmingo, ieškančio duomenų apie nekilnojamą turtą, kuris, kaip jam žinoma, dar neseniai buvo parduodamas.

Klerkas pasikeitė.

– Mielai norėčiau jums padėti, misteri Harkeri, o ypač pasitarnauti jo šviesybei. Kartą esame padėję jam išsinuomoti kelis kambarius, kai jis dar tebebuvo Artūras Holmvudas. Jeigu gaučiau iš jūsų jo šviesybės adresą, pasitaręs su kompanijos vyresnybe duočiau atsakymą vakariniu paštu. Mums būtų malonu, jeigu tokiu menku nukrypimu nuo priimtų taisyklių galėtume pasitarnauti lordui Godalmingui.

Norėjau įsigyti draugą, o ne priešą, todėl, palikęs Sjuardo adresą ir padėkojęs, išėjau. Lauke jau buvo tamsu. Buvau alkanas ir pavargęs. Išgėręs užkandinėje arbatos, traukiniu grįžau į Perflytą.

Visus radau namie. Mina, nors išblyškusi ir pavargusi, stengėsi atrodyti linksma. Širdį sopėjo vien pagalvojus, kaip ji nerimauja. Ačiū Dievui, šiandien paskutinysis tos kančios vakaras – nedalyvaujant mūsų susirinkimuose, nieko nežinant, jaučiant apmaudą ir nerimą. Man reikės nemažai stiprybės, kad susivaldyčiau nepapasa-

kojęs jai apie mūsų baisią užduotį. Atrodo, ji jau susitaikė su likimu ir net šlykštisi ta istorija, nes sykį nejučia užsiminęs apie grafą pamačiau, kaip ji visa suvirpėjo. Džiaugiuosi, kad nusprendžiau ją grąžinti namo, nes mes kasdien sužinome vis daugiau, o jos nerimas vis auga.

Kol buvome kambaryje su Mina, negalėjau prasitarti apie savo atradimą, todėl po pietų – dar kiek paklausęs muzikos, kad nebūtume jai pernelyg žiaurūs – palydėjau Miną į miegamąjį. Ji buvo tokia švelni kaip niekada, glaustėsi prie manęs tarsi nenorėdama paleisti, bet turėjau daug ką aptarti su draugais, todėl palikau ją ir išėjau. Džiaugiuosi, kad priverstinis tylėjimas nepakeitė mudviejų santykių. Nulipęs laiptais žemyn, draugus radau kabinete prie židinio. Dar važiuodamas traukiniu, viską surašiau į dienoraštį, todėl dabar tik perskaičiau draugams. Van Helsingas tarė:

– Nuveikėte didelį darbą, bičiuli Džonatanai. Be jokios abejonės, užtikote trūkstamų dėžių pėdsakus. Jeigu rasime jas tame name, mūsų darbas pradės eiti į pabaigą. Bet jeigu dar bus ne visos, turėsime ieškoti toliau. Ir tik tada pakilsime į lemiamą mūšį su tuo pabaisa, kausimės, kol jį nudobsime.

Kurį laiką sėdėjome tylėdami, paskui Morisas paklausė:

– O kaip mes pateksime į tą namą?

– Į vieną juk patekome, – greitai atsakė Godalmingas.

– Bet, Artai, tai skirtingi dalykai. Karfakse tada mus saugojo naktis ir parką juosianti siena. Įsilaužti Pikadilyje į namą neprilygstamai sunkesnė užduotis, būtų tai diena ar naktis. Prisipažįstu, neįsivaizduoju, kaip ten pateksime, nebent tas gudrus agentas pakištų kokią mintį. Palaukime jo laiško.

Godalmingas suraukęs antakius atsistojo ir ėmė vaikštinėti po kambarį. Paskui sustojo, atsisuko į mus ir tarė:

– Kvinsis teisus. Tas įsilaužimas ne juokai. Sykį mums pasisekė, bet dabar visai kitos aplinkybės. Nebent rastume grafo raktus.

Protingiausia buvo palaukti ryto, kol Godalmingas gaus laišką, todėl nutarėme tuo tarpu nieko nesiimti. Ilgokai sėdėjome rūkydami, aptardami mūsų laukiantį žygį. Aš rašiausi viską į dienoraštį. Jau vėlu, einu miegoti...

Dar vienas sakinys. Mina kietai miega ir lygiai alsuoja. Ant jos kaktos susimetusios smulkios raukšlelės, tarsi ji mąstytų ir miegodama. Ji dar kiek pablyškusi, tačiau jau neatrodo tokia nusikamavusi kaip vakar. Tikiuosi, rytoj viskas pasitaisys, ji bus savo namuose Ekseteryje. Ak, kaip ima miegas.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 1-oji

Renfildas man uždavė naują mįslę. Jo nuotaika taip greitai kaitaliojasi, kad nespėju sugaudyti. Jis visuomet turi galvoje kažką daugiau už savo gerovę. Įdomus objektas tyrinėjimams. Šįryt, kai aplankiau jį po Van Helsingo išvarymo, jis elgėsi lyg visos žmonijos likimų valdovas. Jam neberūpėjo žemiškieji vargai, mirtingųjų silpnybės. Jis skrajojo padebesyse ir iš aukšto žiūrėjo žemėn. Nusprendžiau pasinaudoti proga ir iškamantinėti jį.

– Ką šiandien pasakysite apie muses?

Jis nusišypsojo man kaip suaugęs vaikui – tikra Malvolijaus šypsena – ir atsakė:

– Musės, mano mielasis, turi vieną stulbinantį bruožą: jų sparnai – tipiški psichinių būtybių skraidymo aparatai. Ne be reikalo senovėje žmonių sielos buvo tapatinamos su peteliškėmis.

Išgirdęs tokią įdomią analogiją, tariau:

– Vadinasi, dabar jūs medžiojate sielas?

Pamišimas jo galvoje paėmė viršų, ir jis tarė su tvirtu, jau seniai man negirdėtu įsitikinimu:

– O ne, ne, ne! Nenoriu sielų. Noriu tik gyvybių. – Jo nuotaika praskaidrėjo. – Bet dabar aš viskam abejingas. Gyvybė, žinoma, gerai. Bet aš turiu visko, ko noriu. Jums teks ieškoti naujo paciento, daktare, jeigu norite dar tyrinėti zoofagomaniją.

Nustebęs klausinėjau toliau:

– Jūs norite pasakyti, jog valdote gyvas būtybes? Jūs Dievas?

Atlaidžiai nusišypsojęs jis tarė:

– O ne! Nė nemanau savintis Dievo savybių. Man nė motais jo ypatingieji dvasiniai reikalai. Apibūdindamas savo padėtį, galėčiau pasakyti, kad intelektualiai mano padėtis tokia, kokia dvasiškai buvo Enocho.*

Man tai buvo naujas galvosūkis. Niekaip negalėjau suprasti, kuo čia dėtas Enochas. Turėjau vėl klausti, nors jutau, kad smunku jo akyse.

– O kodėl Enochas?

* Matūzalio tėvas (Biblija, Pradžios knyga, 5:2).

– Todėl, kad jis ėjo su Dievu.

Nenorėjau prisipažinti nieko nesupratęs, todėl vėl grįžau prie jo ankstesnių žodžių.

– Vadinasi, jums dabar nereikia nei naujų gyvybių, nei sielų. Kodėl?

Paklausiau griežtesniu balsu, norėdamas išmušti jį iš vėžių. Akimirką jis vėl pavirto vergu, nes palinko prie manęs ir pataikaujamu balsu išpoškino:

– Man tikrai nereikia sielų, tikrai! Nereikia! Nežinočiau, ką su jomis daryti. Jokios naudos man iš jų. Juk negaliu jų nei praryti, nei...

Staiga jis nutilo. Veide vėl atsirado gudri išraiška. Tarsi bangelės vandens paviršiumi nuraibuliavo klastinga šypsena.

– Kas, galų gale, yra gyvenimas, daktare? Gyveni tada, kai turi viską, ko trokšti, ir žinai, kad daugiau nieko nenori. Kai turi draugų, gerų draugų, tokių kaip jūs, daktare Sjuardai. – Jis gudriai į mane pašnairavo. – Aš žinau, kad gyvybių man niekada netruks!

Matyt, pajutęs mano priešiškumą, jis išsyk griebėsi savo seniai išbandytos taktikos – tylėjimo. Supratau, kad šiandien su juo kalbėtis beviltiška.

Vidurdienį jis pranešė, kad vėl nori su manimi pasimatyti. Tiesą sakant, be ypatingos priežasties nebūčiau pas jį ėjęs, tačiau aplinkybės buvo nepaprastos. Kita vertus, turėjau kažkaip praleisti laiką. Harkeris vėl užimtas dėžių paieškomis, Godalmingas su Kvinsiu irgi. Van Helsingas sėdi mano kabinete įnikęs į Harkerio užrašus. Nori dar kartą peržvelgti visas smulkmenas, ieškodamas paslapties

rakto. Prašė be svarbaus reikalo jam netrukdyti. Ketinau vesti jį su savim pas Renfildą, tačiau pamaniau, kad profesorius nenorės eiti po paskutinio jų susitikimo. Turėjau ir kitą priežastį: Renfildas gali tylėti matydamas savo kambaryje trečią asmenį.

Radau jį ant savo kėdės vidury kambario. Tokia poza paprastai reiškia, kad jis giliai susimąstęs. Man įėjus, jis iškart prabilo, tarytum tie žodžiai jau seniai sukosi jam ant liežuvio.

– Ką pasakysite apie sielas, daktare? – paklausė jis, ir aš supratau, kad mano spėjimas buvo teisingas. Pasąmonė veikė. Nusprendžiau viską išsiaiškinti.

– O ką jūs pasakysite?

Iš pradžių jis neatsakė, bet apsidairė po kambarį, pažiūrėjo aukštyn į lubas, paskui žemyn, tarsi laukdamas iš kažkur ateisiančio įkvėpimo:

– Nenoriu jokių sielų, – tarė jis lyg atsiprašinėdamas.

Mačiau, kad ta mintis kirba jo galvoje neduodama ramybės.

– Jums reikia naujos gyvybės?

– O taip! Tačiau viskas tvarkoje, jūs nesijaudinkit.

– Bet kaip jūs galite norėti kieno nors gyvybės, nenorėdamas tuo pat metu jo sielos?

Renfildas suglumo, o aš kalbėjau toliau:

– Tai bent bus gražu, kai aplink jus ims skraidyti tūkstančiai zvimbiančių, čiulbančių ir kniaukiančių musių, vorų, paukščių ir kačių sielų! Paimate jų gyvybes, tai turėsite norom nenorom apsiprasti ir su sielomis.

Atrodė, kad jo vaizduotė ėmė audringai veikti, nes jis užsikimšo pirštais ausis ir užsimerkė stipriai kaip vaikas, kuriam muilina veidą.

Tas vaizdas mane sukrėtė, nes supratau, kad prieš mane tikrai vaikas – tik vaikas, nors ir pasenusiu veidu, su žilstelėjusiais šeriais ant viršutinės lūpos.

Jo galvoje sukilo audra, ir aš nutariau toliau brautis į jo sąmonės gelmes, žinodamas, kad taip jausdamasis jis kartais prasitaria apie dalykus, iš pažiūros nieko bendra su juo neturinčius. Ėmiau kalbėti garsiau, kad jis išgirstų pro užkimštas ausis.

– Ar jums nereikia cukraus musėms vilioti?

Akimoju atsikvošėjęs, jis nusijuokė ir tarė:

– Neturiu didelio noro. Musės – šlamštas, kaip į jas bežiūrėtum. Bet aš nenoriu, kad jų sielos zyztų apie mano ausis.

– O vorai?

– Velniop vorus! Kokia iš jų nauda? Nei pavalgysi, nei...

Jis vėl netikėtai nutilo, tarsi sustojęs prie užginto žodžio.

Taigi, maniau, jau antrą kartą jis užsikerta prie žodžio „gerti“. Ką tai galėtų reikšti?

Atrodo, Renfildas suprato padaręs klaidą, nes ėmė berte berti žodžius, norėdamas nukreipti mano dėmesį kitur.

– Visi tie dalykai man daugiau neegzistuoja. Žiurkės, pelės ir kita smulkmė, anot Šekspyro, tėra trupiniai. Tos nesąmonės jau praeitis. Lygiai taip pat galėtume liepti žmogui valgyti molekules kinų lazdelėmis, kaip mane sudominti smulkia gyvūnija, kai aš žinau, kas manęs laukia.

– Suprantu, – pasakiau. – Jums reikalingas stambesnis gyvis, kad dantims būtų darbo, ar ne? Pavyzdžiui, dramblys pusryčiams?

– Kokias kvailystes jūs šnekate!

Pamažu jis ėmė ateiti į protą, todėl reikėjo skubėti.

– Įdomu, – kalbėjau toliau, – kaip atrodo dramblio siela?

Galop pasiekiau, ko norėjau, nes jis galutinai nusileido iš savo aukštybių ir vėl virto mažu vaiku.

– Nereikia man nei dramblio, nei kitų sielų!

Kelias minutes sėdėjo prislėgtas. Paskui staiga stryktelėjo nuo kėdės, akys blizgėjo iš susijaudinimo.

– Velniop ir jus, ir jūsų sielas! – ėmė rėkti jis. – Ko jūs prikibote prie manęs su tom sielom? Ar man dar negana rūpesčių, skausmų ir vargų, kad sukčiau galvą dėl jūsų sielų!

Jis buvo toks įniršęs, kad aš išsigandau baisaus priepuolio ir pūstelėjau švilpuką. Tą pat akimirką jis nuščiuvo ir atsiprašinėdamas tarė:

– Atleiskite man, daktare, užsimiršau. Nereikia jūsų pagalbos. Mane taip kamuoja rūpesčiai, kad susierzinu dėl menkniekio. Jeigu žinotumėte, kas man neduoda ramybės, dėl ko suku galvą, jūs manęs pasigailėtumėte, pakęstumėte mano būdą ir man atleistumėte. Neriškite manęs, maldauju. Man reikia galvoti, o surištas galvoti negaliu. Supraskite!

Matydamas, kad jis tikrai susivaldė, liepiau atbėgusiems padėjėjams palikti jį ramybėje. Renfildas žiūrėjo, kaip jie išeina, o kai durys užsidarė, tarė tyliai ir oriai:

– Daktare Sjuardai, jūs su manimi elgiatės taktiškai. Tikėkite, esu už tai jums nepaprastai dėkingas.

Geriausia buvo jį palikti, kol jis taip nusiteikęs, todėl išėjau. Yra dėl ko pasukti galvą. Štai keli dalykai, kuriuos sudėjus tinkama tvarka, išeitų sklandi istorija:

Jis vengia žodžio „gerti“.

Bijo „sielų“ persekiojimo.

Žino, kad ateityje turės „gyvybių“.

Paniekinamai kalba apie žemesniuosius gyvius, nors ir baiminasi jų sielų.

Logiškai protaujant, tai rodo tik vieną dalyką: jis įsitikinęs, kad jo laukia aukštesnės pakopos gyvybė.

Jis bijo padarinių – sielos naštos. Vadinasi, jis laukia žmogaus gyvybės!

O tas tvirtas įsitikinimas?

Dieve gailestingas! Pas jį buvo grafas, ir mums spendžiamos naujos kraupios pinklės!

Vėliau

Grįžęs papasakojau Van Helsingui apie man kilusį įtarimą. Profesorius paniuro ir, šiek tiek pamąstęs, paprašė, kad nuvesčiau pas Renfildą. Taip ir padariau. Prisiartinę prie durų, išgirdome pamišėlį linksmai dainuojantį kaip kadaise. Nustebome pamatę, kad jis vėl pabėrė ant palangės cukraus, ir kambaryje jau sukosi kelios apsnūdusios rudeninės musės. Pabandėme vėl grįžti prie mūsų pašnekesio, tačiau jis tylėjo. Dainavo ir elgėsi taip, tarsi mūsų kambaryje nebuvo. Paėmęs popieriaus lapą, ėmė jį lankstyti. Išėjome nieko nepešę.

Šiąnakt tą keistuolį būtinai reikia stebėti.

MIČELIO, SŪNŲ IR KENDŽIO LAIŠKAS LORDUI GODALMINGUI

Spalio 1-oji

Milorde,

mums visuomet didelė garbė išpildyti Jūsų užsakymus. Atsiliepdami į Jūsų Šviesybės prašymą, perduotą mums misterio Harkerio, pranešame, kad namas Pikadilio gatvėje Nr. 347 buvo parduotas vykdant velionio Arčibaldo Vinter-Safildo valią. Pirkėjas – užsienietis džentelmenas, grafas de Vilis, kuris pats atliko visus pirkimo formalumus, paklodamas pinigus grynais, jeigu Jūsų Šviesybė atleis mums už tokį vulgarų pareiškimą.

Daugiau neturime apie jį jokių žinių.

Jūsų nuolankūs tarnai –

Mičelis, Sūnūs ir Kendis

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 2-oji

Nakčiai prie Renfildo palatos durų, koridoriuje, palikau budėti žmogų, perspėjęs, kad įdėmiai klausytųsi iš kambario sklindančių garsų ir nedelsdamas praneštų, išgirdęs ką įtartina.

Vakare, kai visi susirinkome po valgio prie židinio kabinete – be Minos Harker – aptarėme praėjusios dienos atradimus. Harkeriui

vieninteliam pavyko sužinoti naujienų: turime vilties, kad jos bus labai svarbios.

Prieš miegą nuėjau prie Renfildo kambario ir žvilgtelėjau pro durų langelį. Jis kietai miegojo: krūtinė lygiai kilnojosi.

Ryte naktį budėjęs žmogus papasakojo šiek tiek po vidurnakčio išgirdęs Renfildą garsiai meldžiantis. Paklaustas, ar tai viskas, ką jis girdėjo, budėtojas dievagojosi, jog nieko daugiau neišgirdęs. Man kilo įtarimas, kad jis buvo užmigęs. Prispaudžiau jį, ir jis prisipažino, kad buvo apsnūdęs. Sunku, kai negali pasitikėti žmonėmis.

Harkeris šiandien užimtas antruoju grafo namu. Artas su Kvinsiu ieško pirkti žirgų. Godalmingo nuomone, reikia turėti paruoštus savo žirgus, kad staigiai prireikus galėtume negaišdami imtis veiksmų. Reikia sterilizuoti grafo atsivežtas žemes tarp saulėtekio ir saulėlydžio – sučiupti grafą, kai jis silpniausias ir neturi kur pasislėpti. Van Helsingas Britų muziejuje rausiasi po senovinius medicinos traktatus. Pasak jo, senovės gydytojai dėdavosi galvon dalykų, į kuriuos jų sekėjai nekreipė dėmesio. Jis ieškojo receptų, kaip apsiginti nuo demonų ir raganų.

Kartais man atrodo, kad mes visi pamišome ir vieną rytą pabusime supančioti tramdomaisiais marškiniais.

Vėliau

Vėl buvome visi susirinkę. Atrodo, būsim užčiuopę tikruosius pėdsakus, ir tai gali būti grafo galo pradžia. Neduoda ramybės mintis, kad Renfildo ramumas susijęs su grafu. Jo nuotaika anksčiau

priklausė nuo grafo artumo, ir, galimas daiktas, kad jis sugebės kokiu nors subtiliu būdu perduoti jam žinią apie gresiantį pavojų. Kad bent turėtume menkiausią supratimą apie tai, kas buvo jo galvoje po mudviejų ginčo šiandien ir iki tol, kol jis vėl pradėjo gaudyti muses, – sužinotume daug svarbių dalykų. Kuriam laikui jis apsiramino... O gal... Laukinis klyksmas iš jo kambario.

Įsiveržė prižiūrėtojas ir pranešė, kad Renfildui atsitiko nelaimė. Išgirdęs klyksmą jis puolė į jo kambarį ir rado Renfildą ant grindų paplūdusį krauju. Skubu ten...

XXI

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 3-ioji

Leiskite man su visomis smulkmenomis užrašyti, kas atsitiko po paskutinio įrašo. Negalima praleisti jokio mažmožio, kurį prisiminsiu; reikia viską ramiai išdėstyti.

Įėjęs į kambarį, radau Renfildą pasliką ant kairiojo šono, žvilgančiame kraujo klane. Pasilenkęs apčiupinėti, iškart suvokiau, kad jis rimtai sužeistas. Veidas bjauriai sudaužytas, tarsi jį kas būtų daužęs į grindis, nes kraujo buvo pribėgę iš veido žaizdų. Kai jį apvertėme, šalia klūpojęs prižiūrėtojas tarė man:

– Manau, kad jam perlaužtas stuburkaulis. Pažiūrėkite, dešinė ranka, koja ir dešinė veido pusė tarsi paralyžiuoti.

Nepaprastai nustebintas tokio sužeidimo, prižiūrėtojas kalbėjo suraukęs antakius:

– Negaliu suvokti dviejų dalykų. Taip išsigražinti veidą jis galėjo daužydamas jį į grindis. Kartą Eversfildo beprotnamyje mačiau jauną moterį taip darančią. Galima manyti, kad jis nusilaužė sprandą

nevykusiai virsdamas iš lovos. Bet galva neišneša, kaip galėjo nutikti tos dvi nelaimės kartu. Nusisukęs sprandą, jis negalėtų trankyti galvos, o jeigu veidas buvo sukruvintas prieš iškrentant iš lovos, joje rastume kraujo pėdsakų.

– Eikit pas daktarą Van Helsingą, – pasakiau jam, – ir paprašykite, kad tuojau pat ateitų. Jis man reikalingas nedelsiant.

Jis tekinas išbėgo iš kambario, ir po kelių minučių pasirodė Van Helsingas, su chalatu, įsispyręs į šlepetes. Išvydęs gulintį ant grindų Renfildą, jis įdėmiai jį nužvelgė, o paskui atsisuko į mane. Turbūt perskaitė mano mintis iš akių, nes ramiai ir aiškiai tarė, daugiau prižiūrėtojui negu man:

– Aha, liūdnas atsitikimas. Jam reikalinga gera priežiūra ir slaugymas. Aš pats su juo pabūsiu, bet pirma turiu apsirengti. Palaukite manęs, po kelių minučių grįšiu.

Sužeistasis dabar alsavo su pertrūkiais, ir buvo matyti, kaip žiauriai jis nukentėjo. Van Helsingas atskubėjo neįtikėtinai greitai, nešdamasis chirurgo lagaminėlį. Matyt, eidamas jis jau viską apgalvojo, nes nė nežvilgtelėjęs į Renfildą, sušnabždėjo man:

– Liepkite prižiūrėtojui pasišalinti. Kai jis atgaus sąmonę, turime būti vieni.

– Manau, susitvarkysime patys, Saimonai. Kol kas niekuo jam negalime padėti. Nueikite pas kitus ligonius, o daktaras Van Helsingas jį aptvarstys. Pamatęs ką nors įtartina, nedelsdamas man praneškite.

Saimonui išėjus, ėmėme kruopščiai apžiūrinėti sužeistąjį. Veidas pasirodė tik smarkiai subraižytas, didžiausia žaizda buvo kaukolėje, pažeistas motorinis nervas. Minutėlę pamąstęs, profesorius tarė:

– Reikia kuo greičiau sutvarstyti įskeltą kiaušą, smarkiai teka kraujas, matyt, žaizda labai rimta. Atrodo, pažeisti motorikos organai. Kraujas iš galvos nesiliaus tekėjęs. Reikia nedelsiant trepanuoti, kol dar ne vėlu.

Jam bešnekant, kažkas tyliai pasibeldė į duris. Atidaręs išvydau Artūrą su Kvinsiu – abu su pižamomis ir šlepetėmis. Pirmasis tarė:

– Girdėjau, kaip jūs šūktelėjote prižiūrėtojui pakviesti daktarą Van Helsingą ir pranešti apie atsitikusią nelaimę. Todėl pažadinau Kvinsį, tiksliau, šūktelėjau jam, nes jis dar nemiegojo. Šiomis dienomis įvykiai taip greitai veja vienas kitą, kad nėra laiko dorai išsimiegoti. Pamaniau, kad rytoj vėl viskas gali iš pagrindų pasikeisti. Ar galima užeiti?

Aš linktelėjau galvą ir įleidau juos į kambarį. Paskui vėl uždariau duris. Kvinsis, išvydęs kraujo klaną ir sužeistąjį, tyliai tarė:

– Viešpatie! Kas jam atsitiko? Nelaimingasis!

Trumpai papasakojau, kad ruošiamės operacijai ir tikimės, kad po jos Renfildas atgaus sąmonę, bent jau trumpai. Kvinsis atsisėdo ant lovos krašto greta Godalmingo. Žiūrėjome sukaupę visą savo kantrybę.

– Dabar palauksime, – tarė Van Helsingas, – patogiausio laiko trepanacijai, kad galėtume greitai ir švariai pašalinti kraujo krešulį, nes aišku, kad kraujosrūva didėja.

Laikas slinko pasibaisėtinai lėtai. Jutau kažkokį nerimą. Van Helsingo veidas rodė, kad ir jis laukia su baime. Nekantravome, ką pasakys Renfildas, ir bijojome. Žinojau, kas manęs laukia, buvau skaitęs apie žmones, budinčius prie pasmerktųjų mirti. Nelaimingasis alsavo sunkiai traukdamas į plaučius orą. Atrodė, kad jis štai ims

ir atsimerks, prabils, bet šnopavimas nesiliovė, ir Renfildas tebebuvo be sąmonės. Nors buvau ligoninėse visko prisižiūrėjęs, pripratęs prie mirties patalo vaizdo, įtampa kambaryje tolydžio augo, vis labiau mane slėgdama. Girdėjau, kaip plaka širdis, o kraujas it varpo dūžiai mušė į smilkinius. Tyla galop tapo nepakeliama. Žvilgtelėjęs į savo draugus, iš įraudusių veidų ir išrasojusių kaktų supratau, kad jiems ne ką lengviau. Kambaryje tvyrojo slogi nervinė įtampa, atrodė, kad virš mūsų galvų nelauktai nuskambėjo milžiniškas varpas.

Pagaliau pasidarė aišku, kad sužeistasis sparčiai eina silpnyn ir gali mirti bet kurią akimirką. Pakėlęs galvą, sutikau įremtą profesoriaus žvilgsnį. Jis niauriai tarė:

– Daugiau negaliu gaišti laiko. Jo žodžiai gali išgelbėti ne vieną gyvybę. Taip man atrodo. Galbūt lemiamas dar vienos sielos likimas! Operuosime virš ausies.

Daugiau nepratareęs nė žodžio, jis atliko operaciją. Kelias akimirkas Renfildas vis dar sunkiai gaudė burna orą. Paskui vieną kartą taip giliai įkvėpė, kad, rodėsi, jam sprogs krūtinė. Staiga jis atsimerkė ir įsistebeilijo į mus sugauto žvėries akimis. Tai tęsėsi kelias sekundes, paskui jo žvilgsnis sušvelnėjo, akyse atsirado nuostaba, pasigirdo palengvėjimo atodūsis. Bergždžiai pabandęs pajudėti jis tarė:

– Aš nesipriešinsiu, daktare. Liepkit jam nuvilkti tramdomuosius marškinius. Sapnavau baisų košmarą ir taip nusilpau, kad neįstengiu pajudinti galūnių. Kas mano veidui? Atrodo, jis visas ištinęs, baisiai sopa.

Jis bandė pasukti galvą, bet neįstengė. Ligonio žvilgsnis vėl apsiblausė. Van Helsingas rūsčiu balsu tarė:

– Papasakokite mums savo sapną, Renfildai.

Išgirdęs balsą, jis visas nušvito ir tarė raukydamasis iš skausmo:

– Čia jūs, daktare Van Helsingai. Kaip gerai, kad atėjote. Duokit man atsigerti, perdžiūvo lūpos. Paskui pamėginsiu papasakoti. Aš sapnavau...

Staiga jis nutilo, ir atrodė, kad tuoj neteks sąmonės, todėl aš šūktelėjau Kvinsiui:

– Greičiau brendžio! Mano kabinete!

Kvinsis dingo už durų ir netrukus grįžo su ropine brendžio, viena tuščia stikline ir kita su vandeniu. Suvilgėme brendžiu ligonio lūpas, ir jis išsyk atsigavo. Bet atrodė, kad per tą pertrauką jo smegenys tebedirbo, nes atgavęs sąmonę jis žvitriai permetė mus visus akimis tokiu žvilgsniu, kurio niekada nepamiršiu, ir tarė:

– Nereikia apgaudinėti savęs. Tai buvo ne sapnas. Tai buvo tikrovė.

Paskui jo žvilgsnis ėmė klaidžioti po kambarį, jis pamatė ant lovos sėdinčius du vyrus ir kalbėjo toliau:

– Jeigu abejočiau, jiedu patvirtintų.

Jis vėl trumpai užsimerkė – ne iš skausmo, ne užsnūdęs, o sąmoningai, tarsi kaupdamas jėgas. Kai akys vėl atsimerkė, jis kalbėjo jau gyviau ir energingiau:

– Greičiau, daktare, greičiau. Aš mirštu! Jaučiu, man beliko kelios minutės, ir tuomet mirtis, o gal dar blogiau! Dar suvilgykit lūpas... Turiu jums kai ką pasakyti prieš mirtį ar bent kol veikia mano sutraiškytos smegenys. Ačiū! Tai atsitiko naktį, kai maldavau jus mane paleisti. Tąsyk negalėjau jums papasakoti, mano liežuvį kažkas tarytum surakinęs laikė, bet aš buvau sveiko proto, kaip ir dabar. Jums išėjus mane ilgai kamavo neviltis, atrodė, kad praėjo daug valandų.

Paskui užliejo kažkokia nesuvokiama palaima. Aš nusiraminau, suvokęs, kur esu. Už namo išgirdau lojant šunis, bet lojimas sklido ne iš ten, kur buvo Jis.

Van Helsingas klausėsi jo nemirksėdamas, bet jo ranka susirado mano ranką ir tvirtai ją spustelėjo. Tačiau jis neišdavė savo jausmų, tik tyliai tarė:

– Pasakokite.

Renfildas kalbėjo toliau:

– Jis prisiartino prie lango apsisiautęs miglos debesiu, kaip jau ne sykį yra buvę anksčiau, bet šį kartą buvo materialus – ne vaiduoklis, o akys degte degė įniršiu. Jo raudona burna juokėsi, mėnesienoje sušvytravo aštrūs balti dantys, kai jis pasuko galvą ir pasižiūrėjo į tą pusę, kur buvo girdėti šunų lojimas – už medžių. Iš pradžių aš jo nekviečiau užeiti, nors žinojau, kad jis to laukia – jis jau seniai to laukė. Paskui ėmė berti pažadus – ne žodžiais, o rodydamas.

– Kaip? – pertraukė jį profesorius.

– Tiesiog rodydamas tai, ką žadėjo. Taip jis saulei šviečiant siųsdavo man muses. Dideles, riebias, safyru žvilgančiais sparneliais, ir drugius – naktimis, su kaukole ir sukryžiuotais kaulais ant nugarėlių.

Van Helsingas supratingai linktelėjo jam galva, o man sušnabždėjo:

– Tai *Acheronntia Aitetropes* iš sfinksų klasės, jas dar vadina „mirties galvomis“.

Sužeistasis tuo tarpu pasakojo toliau:

– Tada jis ėmė man šnabždėti: „Žiurkės, žiurkės, žiurkės! Šimtai, tūkstančiai, milijonai žiurkių – ir kiekviena su savo gyvybe. Ir šunys,

ir katės. Visos gyvybės tavo! Sklidinos raudono kraujo ir su daugeliu metų gyvenimo! Tai ne zyziančios musės.“ Paskui šunys sustaugė toli už medžių juostos. Jo namuose. Jis pamojo man, kad prieičiau prie lango. Aš pažiūrėjau pro langą. Jis pakėlė rankas ir ėmė kažką be žodžių kviesti. Pievelė patamsėjo nuo juodos masės, tokios formos, kaip liepsnos liežuvis, o paskui jis kartu su miglos debesiu pasislinko į šalį, ir aš išvydau žolėje tūkstančius žiurkių žėrinčiomis raudonomis akimis – kaip jo, tik mažesnėmis. Jis pakėlė ranką, ir žiurkės sustojo. Man pasirodė, kad jis sakė: „Visas gyvybes atiduosiu tau, ir dar daugiau – dar didesnių, tavęs laukiančių per nesuskaičiuojamus šimtmečius, jeigu nusilenksi man ir mane garbinsi!“ O paskui mano akis aptraukė raudonas, kraujo spalvos debesis, ir aš, pats nežinodamas kodėl, atidariau langą ir sakiau jam: „Užeik, mano Viešpatie ir Šeimininke!“ Žiurkės staiga kažkur dingo, jis įsmuko į kambarį, nors langas buvo pravertas kokį colį, ne daugiau. Jis įsiliejo vidun kaip mėnesiena ir išdidžiai atsistojo priešais mane visu ūgiu.

Sužeistojo balsas ėmė silpti, todėl vėl suvilgiau jo lūpas brendžiu. Jis atsigavo ir pasakojo toliau, bet atrodė, kad per tą trumpą pertrauką jo sąmonė veikė, nes jis kalbėjo apie tolesnius įvykius, dalį jų praleidęs. Norėjau grąžinti jį atgal, bet Van Helsingas man pašnibždėjo:

– Tegul kalba, netrukdykit, nes gali visai nutilti.

– Visą dieną laukiau iš jo žinios, bet jis man nieko neatsiuntė, nė vienos mėsinės musės, ir kai sutemo vakaras, aš buvau ant jo gerokai pyktelėjęs. Kai jis vėl įlindo į kambarį net nepasibeldęs, nors langas ir buvo užvertas, aš tiesiog pasiutau. Jis paniekinamai išsiviepė, jo žibančios raudonos akys blyškiame veide žiūrėjo į mane pro miglą. Jis elgėsi kaip šeimininkas, tartum aš būčiau tuščia vieta. Jo net kvapas

buvo kitoks, kai jis praėjo pro mane. Negalėjau jo sulaikyti, bet pamaniau, kad ponia Harker jau bus savo kambaryje.

Abu vyrai, sėdėję ant lovos, pakilo, priėjo artyn, bet taip, kad Renfildas nematytų. Jis tylėjo, bet profesorius krūptelėjo, jo veidas dar labiau paniuro ir įsitempė. Nieko nepastebėjęs, Renfildas kalbėjo toliau:

– Kai šiandien po pietų manęs aplankyti atėjo ponia Harker, ji buvo kitokia negu anksčiau. Jos veido spalva buvo pasikeitusi.

Mes vėl krūptelėjome, bet nepratarėme nė žodžio.

– Aš nežinojau, kad ji čia, kol neprabilo. Ponios Harker išvaizda buvo pasikeitusi. Nemėgstu išblyškėlių, man patinka raudonskruosčiai, o jos veide kraujo nebuvo likę nė lašo. Tą akimirką apie tai negalvojau, bet jai išėjus ėmiau mąstyti ir kone pamišau iš įniršio, suvokęs, kad tai Jis čiulpia jos gyvastį.

Jutau, kad visi mes laukiame drebėdami, tačiau nė vienas neišsidavė.

– Todėl, kai jis pasirodė šiąnakt, aš buvau pasirengęs jį sutikti. Pamačiau skverbiantis pro langą rūko gumulą ir stvėriau jį į glėbį. Buvau girdėjęs, kad pamišėliai turi nepaprastai daug jėgos ir, žinodamas, kad esu pamišėlis – bent jau kartais man pasimaišo protas – nutariau pasinaudoti savo raumenų jėga. Ak, jis irgi ją pajuto, nes turėjo išplaukti iš savo miglos, kad susigrumtų su manimi. Laikiau jį įsispyręs, ir vienu metu jau maniau, kad jį įveiksiu, nes nieku gyvu nenorėjau leisti jam sekinti jos gyvybės. Paskui išvydau jo akis, ir jėgos mane apleido. Jis ištrūko iš mano glėbio, ir kai vėl pamėginau jį nustverti, iškėlė mane ir tėškė į grindis. Akis aptraukė kruvina migla, nuaidėjo trenksmas it griaustinio, ir rūkas ėmė smelktis į koridorių pro durų apačią.

Renfildo balsas vėl ėmė silpti, kvėpavo jis vis sunkiau. Van Helsingas instinktyviai atsistojo.

– Dabar žinome, kas nutiko baisiausia, – tarė jis. – Jis yra čia, ir jo tikslas aiškus. Manau, dar ne vėlu. Apsiginkluokime kaip ir aną naktį. Negaiškime nė akimirkos.

Mūsų nereikėjo gąsdinti arba įtikinėti žodžiais – visi jautėme tą patį. Nuskubėję į savo kambarius, pasiėmėme daiktus, su kuriais brovėmės į grafo namą. Profesorius jau turėjo apsaugos priemones, ir kai vėl susitikome koridoriuje, parodė jas ir reikšmingai tarė:

– Visuomet nešiojuosi su savimi. Ir taip bus ligi tos dienos, kol neužbaigsime savo darbo. Elkitės protingai, bičiuliai. Mūsų priešas nėra paprastas. Deja! Deja! Dieve, kodėl turi kentėti mūsų Mina?

Jis staiga nuščiuvo, o aš nežinau, ko mano širdyje buvo daugiau – pykčio ar siaubo.

Prie Harkerių durų stabtelėjome. Artas su Kvinsiu šiek tiek atsiliko.

– Ar juos trikdysime? – paklausė Kvinsis.

– Būtinai, – atsakė jam profesorius. – Jeigu durys užrakintos, aš jas išlaušiu.

– Bet mes galime ją mirtinai išgąsdinti. Juk laužiamės į damos kambarį!

Van Helsingas rimtai tarė:

– Jūs kaip visuomet teisus. Bet šiandien sprendžiame gyvybės ar mirties klausimą. Gydytojui visi kambariai vienodi, o jeigu ir ne, tai šiandien man jie tikrai vienodi. Bičiuli Džonai, aš nuspausiu rankeną, ir jei durys neatsidarys, spustelėkime pečiais. Jūs irgi, bičiuliai. Nagi!

Kalbėdamas jis paspaudė durų rankeną, bet durys nepasidavė. Visi sykiu užgriuvome jas: neatlaikiusios spaudimo, jos atsilapojo, ir mes stačia galva suvirtame į vidų. Profesorius neišsilaikė ant kojų ir nugriuvo ant kelių, o aš per jo nugarą išvydau vaizdą, nuo kurio sudrebėjau. Piestu ėmė stotis plaukai, ir širdis, rodėsi, liovėsi plakusi.

Mėnesiena buvo tokia ryški, kad kambaryje buvo pakankamai šviesu, nežiūrint tankios geltonos užuolaidos ant lango. Ant lovos prie lango gulėjo Džonatanas Harkeris, sunkiai alsuodamas, lyg ištiktas nuomario. Ant kito lovos krašto, veidu atsisukusi į mus, klūpojo baltai apsirengusi jo žmona. Greta stovėjo aukštas, liesas, juodai vilkintis žmogus. Jis stovėjo pasisukęs į mus šonu, ir visi iškart pažinome grafą – viskas sutapo iki mažiausių smulkmenų, net randas ant kaktos. Kairiąja ranka jis buvo suėmęs abi Minos rankas ir patraukęs jas į šalį, o dešiniąja laikė ją už sprando, spausdamas galvą prie savo krūtinės. Jos balti naktiniai marškiniai buvo aptaškyti krauju, ir plona kraujo srovelė sruveno nuoga vyro krūtine, kur buvo perplėšti marškiniai. Tas klaikus vaizdas priminė vaiką, kuris stumia kačiuko snukį į pieną, pratindamas lakti iš dubenėlio. Kai mes suvirtome į kambarį, grafas atsisuko ir pervėrė mus pragarišku žvilgsniu, apie kurį jau buvau tiek daug girdėjęs. Jo akyse žioravo nežemiška ugnis, išsipūtusių ereliškos nosies šnervių kraštai virpėjo, balti aštrūs dantys tarp raudonų lūpų kaukštelėjo it žvėries. Staigiu judesiu jis iš visų jėgų bloškė savo auką ant lovos ir šoko prie mūsų. Bet profesorius jau buvo atsistojęs ant kojų ir laikė atkišęs voką su ostija. Grafas sustojo kaip įbestas, kaip andai Liusė prie savo kapo, ir ėmė trauktis atbulas. Jis iš lėto ėjo atatupstas, o mes visi, iškėlę rankose kryželius, artinomės prie jo. Staiga didelis debesis užslinko mėnulį,

kambaryje sutemo, ir kai nuo Kvinsio užbrėžto degtuko užsidegė dujinis žibintas, spėjome išvysti tik garų debesį, kuris nusidriekė po durimis, vėl užsitrenkusiomis po mūsų įsiveržimo. Van Helsingas, Artas ir aš priėjome prie Minos, kuri jau buvo atgavusi kvapą ir taip klaikiai suklykė, kad tą jos klyksmą prisiminsiu iki mirties. Kelias sekundes ji gulėjo paslika, netekusi jėgų, išsidraikiusiais plaukais. Veidas buvo išblyškęs kaip lavono, ir ant nubalusios odos dar ryškiau buvo matyti krauju išteptos lūpos, skruostas ir smakras; iš žaizdelės ant jos kaklo irgi tekėjo plona kraujo srovelė, akys buvo paklaikusios iš siaubo. Paskui ji užsidengė veidą iškankintomis rankomis su grafo pirštų pėdsakais ir tyliai ėmė vaitoti su tokiu sielvartu, prieš kurį nublanko ką tik girdėtas klyksmas. Priėjęs artyn, Van Helsingas užklojo ją antklode, o Artas, metęs į ją kupiną nevilties žvilgsnį, išbėgo iš kambario. Van Helsingas man sušnabždėjo:

– Džonatanas transe, vampyrai moka juos sukelti. Minai tuo tarpu negalime padėti. Laukime, kol ji atsigaus. Reikia jį pažadinti.

Jis pamirkė rankšluosčio galą vandenyje ir ėmė juo plekšnoti Džonatanui per veidą, o tuo metu jo žmona, vis dar užsidengusi veidą rankomis, raudojo širdį veriančiu balsu. Pakėlęs užuolaidą žvilgtelėjau pro langą. Kieme švietė ryški mėnesiena. Pamačiau Morisą, kuris perbėgo pievelę ir pasislėpė didelio kukmedžio šešėlyje. Nežinojau, kam jis tai daro, bet tą akimirką išgirdau Džonatano šūktelėjimą. Jis pradėjo atgauti sąmonę ir apsivertė lovoje ant kito šono. Jo veide išvydome nuostabą – nieko kito ir nesitikėjome. Kelias sekundes žiūrėjo lyg girtas, paskui staiga nusipurtė ir atsisėdo, atgavęs amą. Tas staigus judesys atgaivino ir jo žmoną, ji pasisuko į jį ištiesusi rankas, tarsi norėdama apsikabinti, bet po akimirkos

jas atitraukė ir, suglaudusi alkūnes, vėl užsidengė delnais veidą, taip smarkiai virpėdama, kad drebėjo visa lova.

– Dėl Dievo meilės, pasakykit, ką visa tai reiškia? – sušuko Harkeris. – Daktare Sjuardai, daktare Van Helsingai, ką tai reiškia? Kas nutiko? Mina, brangioji, kas tau? Iš kur tas kraujas? Dieve mano, Dieve mano, negali būti, kad jau šito sulaukėme! – atsiklaupęs lovoje jis ėmė rankomis daužyti sau šlaunis. – Viešpatie, padėk mums! Padėk jai! Padėk jai!

Paskui jis stryktelėjo nuo lovos ir ėmė rengtis, staiga prisiminęs pareigą ginti žmoną.

– Kas atsitiko? Pasakykit man! – šaukė jis rengdamasis. – Daktare Van Helsingai, jūs mylite Miną, aš žinau! Padarykite ką nors, išgelbėkite ją! Dar ne vėlu! Pasaugokite ją, kol aš jį surasiu!

Nors Miną buvo sukaustęs siaubas, ji staiga suvokė, koks pavojus gresia jos vyrui. Pamiršusi savo pačios nelaimę, ji akimoju puolė prie jo ir apsivijo rankomis.

– Ne! Ne! Džonatanai, nepalik manęs! Šiąnakt aš jau prisikankinau. Dievas mato, nenoriu, kad dar ir tau tektų kentėti! Lik su manim! Su savo draugais, nes tik jie tau padės!

Ji kalbėjo, o akys buvo paklaikusios. Paskui jėga pasodino jį ant lovos ir stipriai prisiglaudė.

Mudu su Van Helsingu puolėme juos abu raminti. Profesorius iškėlė rankoje auksinį kryželį ir netikėtai ramiu balsu tarė:

– Nebijokit, mieloji. Mes esam su jumis, ir kol štai šis simbolis yra čia, prie jūsų neprisiartins jokia pikta jėga. Šiąnakt jums daugiau nėra ko baimintis. O mes visi turime nusiraminti ir nuodugniai viską apsvarstyti.

Ji suvirpėjo ir nutilo, nuleidusi galvą ant Džonatano krūtinės. Kai ji vėl pakėlė akis, pamatėme, kad jo balti marškiniai sutepti krauju ten, kur prisilietė jos lūpos ir kur iš žaizdos ant jos kaklo tebelašnojo kraujas. Išvydusi kraują, ji atšlijo nuo vyro, tyliai vaitodama ir springdama ašaromis.

– Suteptoji! Suteptoji! Daugiau man negalima jo nei liesti, nei bučiuoti. Ak, kodėl taip turėjo atsitikti, kad aš tapau jo didžiausiu priešu, kurio jis labiausiai turi bijoti!

Harkeris ryžtingai tarė:

– Nesąmonė, Mina. Man gėda klausytis tokių tavo šnekų. Nenoriu jų daugiau girdėti. Ir aš draudžiu tau taip kalbėti. Tegul Dievas teisia mane už mano darbus baisesnėmis kančiomis, negu patirtos šią valandą, jeigu aš nors vienu savo poelgiu leisiu, kad pasikeistų mudviejų gyvenimas!

Jis ištiesė rankas, priglaudė Miną prie krūtinės ir laikė ją, tyliai kūkčiojančią. Paskui pažiūrėjo į mus drėgnomis, mirkčiojančiomis akimis virš virpančių šnervių ir kietai suspaustų lūpų. Ilgainiui jos kūkčiojimas pasidarė tylesnis ir galop ji tarė man sunkiai prisivertusi nusiraminti:

– Dabar, daktare Sjuardai, papasakokite man viską. Daug žinau ir dar daugiau nujaučiu, tačiau pasakokite nieko neslėpdamas.

Papasakojau viską, kas nutiko. Džonatanas klausėsi iš pažiūros abejingai, tačiau jo šnervės suvirpčiojo ir akys sužėrėjo, kai pasakiau, kad grafas negailestinga ranka sugriebęs jo žmoną laikė ją prispaudęs prie savo atviros žaizdos. Stebėdamasis žiūrėjau, kaip jis išblyškusiu, suakmenėjusiu veidu klausėsi mano pasakojimo, o jo ranka švelniai, ramindama glostė suveltus mylimosios plaukus. Vos tik baigiau pa-

sakoti, į duris pasibeldė Kvinsis su Artūru. Išgirdę mūsų kvietimą, jie užėjo į kambarį.

Van Helsingas klausiamai pažvelgė į mane. Supratau, ką jis turėjo galvoje. Pasinaudodami jų atėjimu turėjome nukreipti sutuoktinių mintis nuo tos nelaimės, todėl paklausiau Godalmingo, ką jam pasisekė pamatyti.

– Neradau jo nei koridoriuje, nei kambariuose. Kyštelėjau galvą į kabinetą, bet ir ten jo nebuvo. Ir spėjo...

Staiga jis nutilo, žvilgtelėjęs į sulinkusią iš sielvarto figūrą ant lovos.

– Pasakokite, bičiuli Artūrai, – padrąsino Van Helsingas. – Nėra prasmės ką nors slėpti. Visa mūsų viltis – žinojimas. Pasakokite drąsiai.

Artūras kalbėjo toliau:

– Jis buvo kabinete, nors ir trumpai, bet spėjo viską apversti aukštyn kojomis. Rankraštis sudegintas, melsvos liepsnelės dar tebežybčiojo pelenuose. Fonografo cilindrai taip pat sumesti į židinį – vaškas gerai dega.

– Ačiū Dievui, dar yra vienas egzempliorius seife, – įsiterpiau.

Jo veidas akimirką nušvito, bet tuojau pat vėl apsiniaukė.

– Puoliau laiptais žemyn, bet grafo nė padujų. Įkišau galvą ir į Renfildo kambarį, bet ir ten nieko, išskyrus...

Jis vėl nutilo.

– Kalbėkite, – sušvokštė Harkeris.

Godalmingas aplaižė sukepusias lūpas.

– ...Išskyrus to nelaimingojo lavoną.

Mina pakėlė galvą, nužvelgė mus ir tarė:

– Tokia buvo Dievo valia!

Juste jutau, kad Artūras pasakė ne viską, bet tylėjau, suprasdamas, kad yra priežastis. Van Helsingas pasisuko į Morisą ir paklausė:

– Galite ką nors pridurti, bičiuli Kvinsi?

– Nieko ypatinga. Vėliau gal tos smulkmenos ir bus svarbios, bet dabar – nežinau. Pamaniau, būtų gerai pasekti, kur grafas pasuks išėjęs iš namo. Jo nesutikau, bet pamačiau didelį šikšnosparnį, kuris pakilo nuo Renfildo kambario palangės ir nuplasnojo į vakarus. Tikėjausi, kad jis vienokiu ar kitokiu pavidalu bandys grįžti į Karfaksą, bet greičiausiai jis pasirinko kitą slėptuvę. Šiąnakt jis negrįš, dangus rytuose jau rausvėja, netoli rytas. Turime palaukti.

Paskutinius žodžius jis iškošė pro sukąstus dantis. Keletą minučių visi tylėjome, man atrodė, kad girdžiu visų širdžių plakimą. Van Helsingas paglostė man plaukus ir tyliai tarė:

– O dabar, mieloji mūsų Mina, papasakokite jūs. Dievas mato, kad nenorėčiau aitrinti jūsų širdies žaizdos, bet mes privalome žinoti viską. Nes dabar labiau nei anksčiau turime skubėti ir veikti ryžtingai, vengti klaidų. Artinasi lemtinga diena, tad dabar mokykimės.

Nelaimingoji moteris visa sudrebėjo, mačiau, kaip ji kovoja su savimi, dar labiau prisiglausdama prie Džonatano ir dar žemiau nuleisdama galvą ant krūtinės. Paskui ji išdidžiai pakėlė galvą, padavė Van Helsingui ranką, kurią šis pagarbiai pabučiavo. Kitą ranką paėmė Džonatanas. Jis laikė Miną apkabinęs, tarsi saugodamas nuo gresiančio pavojaus. Kiek patylėjusi, surikiavusi padrikas mintis, ji prabilo:

– Prieš naktį išgėriau vaistų, kuriuos man paruošėte, bet jie ilgai neveikė. Atvirkščiai, atrodė, kad miegą jie visai išsklaidė, o mano

galvoje ėmė siautėti milijardai vaizdinių – visi apie mirtį ir vampyrus su krauju, skausmu, žmonių nelaimėmis.

Džonatanas nejučia sudejavo. Ji atsisuko į jį ir švelniai tarė:

– Nusiramink, mielasis. Turėk narsos ir tvirtybės, padėk man įveikti šią nelengvą užduotį. Jeigu žinotum, kiek man jėgų kainuoja dar sykį išgyventi tą siaubą, suprastum, kaip reikalinga tavo pagalba. Tai štai, galop nusprendžiau, kad vaistai nepadės, jei pati nenorėsiu užmigti, ir patogiau įsitaisiau ant pagalvės. Netrukus, matyt, ir užmigau, nes daugiau nieko neprisimenu. Atėjus Džonatanui, nepabudau, nes kai pabudau, jis jau gulėjo šalia. Kambaryje vėl iš kažkur buvo atsiradęs baltas skystas rūkas, kurį sykį jau buvau mačiusi. Neprisimenu, ar pasakojau jums apie tai, bet galėsite vėliau perskaityti dienoraštyje. Vėl pajutau jau pažįstamą, nesuvokiamą siaubą; atrodė, kad kambaryje be mūsų dar kažkas yra. Pasisukau į Džonataną, ketindama jį pažadinti, bet jis taip kietai miegojo, kad, rodos, ne aš buvau gėrusi iš vakaro migdomųjų, o jis. Vis tiek pamėginau jį prikelti, bet veltui stengiausi. Širdis ėmė daužytis, aš staiga atsisukau ir nustėrau. Greta lovos, sakytum žengęs iš miglos, – ne, greičiau tai buvo žmogumi virtusi migla, – stovėjo aukštas vyras juodais drabužiais nuo galvos iki kojų. Tą pat akimirką pažinau jį iš aprašymų. Vaškinis veidas, aukšta kumpa nosis, ant kurios siaura juostele atsispindėjo mėnesiena, pravertos ryškiai raudonos lūpos su aštriais baltais dantimis burnoje. Ir raudonos akys, tos pačios, kurias mačiau atsispindint Šv. Marijos bažnyčios languose Vitbyje saulėlydžio metu. Ant kaktos buvo randas, likęs nuo Džonatano smūgio. Širdis ėmė daužytis it patrakusi, ir tikriausiai būčiau nualpusi, bet mane tarytum kas surakino. Tada jis sušnibždo aiškiai ir šaižiai, ro-

dydamas ranka į Džonataną: „Tylos! Tik cyptelėk, ir aš tavo akyse ištaškysiu jo smegenis!“ Iš siaubo negalėjau nei pajudėti, nei žodžio ištarti. Pašaipiai išsiviepęs, jis viena ranka suėmė mane už peties ir, tvirtai laikydamas, atsmaukė mano marškinių apykaklę, sakydamas: „Pirmiausia po visų vargų šiek tiek atsigaivinsiu. Būk rami, ne pirmą ir ne antrą kartą tavo venos malšina mano troškulį“. Keista, bet niekaip negalėjau jam sutrukdyti. Tikriausiai, kai jis prisiliečia prie savo aukos, pradeda veikti kažkokie kerai. Dieve mano, Viešpatie aukščiausias! Pasigailėk manęs! Jis prilipo savo dvokiančiomis lūpomis prie mano kaklo!

Džonatanas vėl sudejavo. Ji su gailesčiu pažiūrėjo į jį, tvirčiau suspaudė ranką, tarsi jam paguodos būtų labiau reikėję.

– Pajutau, kad mane apleidžia jėgos, suvokiau, kad tuojau nualpsiu. Nežinau, kiek truko ta klaikybė, bet, manau, praėjo nemažai laiko, kol jis atitraukė nuo manęs savo šlykščią, baisią, pašaipiai besijuokiančią burną. Mačiau, kaip nuo jos laša kraujas!

Atrodė, kad tas prisiminimas ją sugniuždė, nes ji palinko ir būtų susmukusi, jeigu ne Džonatano ranka. Paskui, sukaupusi drąsą, pasakojo toliau:

– Tuomet jis man pašaipiai tarė: „Ir tu, kaip kiti, sukilai prieš mane. Tu padedi tiems žmonėms medžioti mane ir ardyti mano planus! Dabar tu žinai, šiek tiek žino ir jie, o netrukus įsitikins, ką reiškia stovėti ant mano tako! Jiems vertėjo eikvoti jėgas savo reikalams! Kol jie suko galvas, kaip mane apgauti, – mane, kuris valdė tautas, rezgė joms pinkles, kariavo už jas daugelį šimtmečių, kol jie pasirodė šiame pasaulyje – aš niekais verčiau jų sumanymus. O tu, jų didžiausia meilė, dabar esi mano, tavo kūnas – mano kūnas, tavo

kraujas – mano kraujas, esame vienos prigimties. Kurį laiką malšinsi mano troškulį, o vėliau tapsi pagalbininke. Tau bus atkeršyta, nes nė vienas iš jų neateis tau į pagalbą. Tuo tarpu tu nusipelnei bausmės už savo darbus. Tu padėjai jiems ardyti mano planus. Nuo šiol klausysi tik mano balso. Kai aš pasakysiu „Ateik!“ – skubėsi pas mane, nors mudu skirtų jūros ir ištisi kraštai! O tam, kad paklustum, dabar padarysim taip!“ Sulig tais žodžiais jis drykstelėjo savo marškinius, apnuogindamas krūtinę, ir ilgais nagais iki kraujo perdrėskė odą. Kai kraujas ėmė tekėti srovele, jis viena ranka suėmė mano abi rankas, o kita sučiupo už sprando ir prispaudė mano burną prie žaizdos – taip stipriai, kad turėjau arba užtrokšti, arba paragauti jo kraujo... O Dieve mano! Dieve mano! Ką aš padariau! Kuo aš užsitarnavau tokį likimą! Visą gyvenimą ilgėjausi ramaus gyvenimo ir teisybės! Dieve, pasigailėk manęs! Pažvelk iš savo aukštybių į nelaimingą sielą, kuriai gresia baisesnis už mirtį pavojus! Pasigailėk man brangių žmonių!

Paskui ji ėmė trinti lūpas, tarsi norėdama nusibraukti nuo jų užteršimą.

Jai bepasakojant tą klaikią istoriją, dangus rytų pusėje sparčiai šviesėjo, ir visi daiktai aplink ėmė ryškėti. Harkeris sėdėjo tyliai ir ramiai, bet jo veidas, nušviestas brėkštančios dienos, vis labiau tamsėjo besiklausant to baisaus pasakojimo, ir kai saulė įspindo pro langą, veidas po per naktį nubalusiais plaukais atrodė dar tamsesnis.

Susitarėme, jog vienas iš mūsų visuomet bus netoliese, kad nelaimingieji sutuoktiniai galėtų prisišaukti. Nusprendėme vėliau vėl susitikti ir viską aptarti.

Dėl vieno dalyko neabejojau: šįryt saulė patekėjo viršum vieno liūdniausių iš visų namų, kuriuos ji apskrieja sukdama kasdienį ratą.

XXII

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 3-ioji

Privalau nusitverti kokio nors darbo, kad neišeičiau iš proto, todėl rašau dienoraštį. Dabar šešios. Po pusvalandžio renkamės kabinete, ten užkąsime. Van Helsingas su Sjuardu tvirtina, kad tuščiais skrandžiais būsim prastos formos. Dievas mato, gerai jaustis privalėsime rytoj. Rašysiu dienoraštį kiekvieną laisvą minutę, nes mintis veja mintį, ir negaliu jų sustabdyti. Reikia žymėtis viską, net mažiausias smulkmenas, iš kurių ateityje daugiausia ir pasimokysime. Bet ligšiolinės pamokos nepadėjo apsaugoti Minos; jai taip blogai, kaip tik begali būti. Ką tik ji pasakė, ašaroms tekant mielais skruostais, kad mus užgriuvo sunkūs išbandymai, bet reikia neprarasti vilties, nes galų gale sulauksime Dievo malonės. Galų gale! Koks bus tas galas? Dieve! Dirbti! Dirbti!

Kai Van Helsingas su Sjuardu grįžo iš nelaimės ištikto Renfildo kambario, mes paniurę sėdome aptarti tolesnių savo veiksmų. Pirmiausia Sjuardas papasakojo, kaip jie su Van Helsingu apačioje rado

Renfildą be sąmonės, ant grindų, sudaužytu veidu ir nusuktu sprandu.

Sjuardas klausė naktį budėjusio prižiūrėtojo, ar tas nieko negirdėjęs. Šis atsakęs, kad sėdėjo pusiau apsnūdęs ir išgirdo sklindančius iš kambario tylius balsus, o paskui Renfildas garsiai sušuko: „Dieve! Dieve! Dieve!“ Tada kažin kas dusliai trinktelėjo, ir kai prižiūrėtojas įpuolė į kambarį, rado Renfildą gulintį kniūbsčią – tokioje padėtyje, kokioje jį pamatė daktarai. Dar sykį pasiteiravęs, ar ten buvo vieno žmogaus, ar dviejų balsai, Van Helsingas išgirdo atsakymą, jog kategoriškai tvirtinti sunku, nes iš pradžių jam pasirodę, kad kalbėjosi du žmonės, tačiau kambaryje be Renfildo jis nieko nematė, vadinasi, buvo tik vienas „balsas“. Jei reikia, jis galįs prisiekti, kad Dievo šaukėsi tikrai Renfildas. Kai likome vieni, Sjuardas pasakė, kad nenorėtų teisminės kvotos. Tuomet tiesą tektų slėpti, nes niekas ja nepatikėtų. Remiantis prižiūrėtojo parodymais galima surašyti mirties liudijimą, teigiantį, kad mirtis ištiko nelaimingo atsitikimo metu, krentant iš lovos, o jeigu tardytojas vis dėlto pareikalautų kvotos, ji tebūtų formali ir baigtųsi tokia pat išvada.

Svarstėme, ko pirmiausia turėtume griebtis, ir nutarėme, jog Minai reikia viską žinoti, kad jokia informacija – net pati skaudžiausia – neturi būti nuo jos slepiama. Ji iškart pritarė. Širdį suspaudė matant jos drąsą ir nusiminimą patekus į tokią baisią padėtį.

– Slėpti nuo manęs nieko nereikia, – pasakė ji. – Deja, jau spėjome daug prarasti per tą slapukavimą! Be to, pasaulyje neliko dalykų, kurie atneštų man didesnį skausmą už tą, kurį jau iškenčiau – kurį tebekenčiu! Todėl kas benutiktų, – tai bus mano viltis ir iš to semiuosi stiprybės!

Van Helsingas nenuleido nuo jos akių, ir kai ji nutilo, staiga tyliai tarė:

– Tačiau, brangioji Mina, ar jūs nebijote? Ne dėl savęs, o dėl kitų; po viso to, kas atsitiko?

Jos veidas pastėro, bet akys švietė kankinės atsidavimu, kai ji atsakė:

– O ne! Nes aš esu tvirtai apsisprendusi!

– Dėl ko apsisprendusi? – vėl paklausė profesorius kitiems tylint, nes visi numanėme, ką ji turi galvoje.

– Jeigu pastebėsiu savyje – o aš nenuleisiu nuo savęs akių – mažiausią pavojaus užuominą mano mylimiems žmonėms, aš pasirinksiu mirtį!

– Juk jūs nenusižudysite? – prikimusiu balsu paklausė profesorius.

– Nusižudysiu, jeigu neatsiras draugas, kuris iš meilės man ryžtųsi malonės smūgiui.

Minos žvilgsnis liudijo, kad ji kalba rimtai. Van Helsingas jau buvo beatsisėdąs, tačiau vėl atsistojo, priėjo prie jos, uždėjo ant galvos ranką ir iškilmingu balsu tarė:

– Mano vaike, toks žmogus tikrai atsirastų, jeigu toks poelgis pasitarnautų jūsų labui. Aš pats melsčiau Dievą, kad įrašytų mano sąskaiton eutanaziją net dabar, šią akimirką, jeigu tai būtų geriausia išeitis! Bet, mano vaike, – jis akimirką pristigo kvapo, nurijo įstrigusį gerklėje gumulą, – yra žmonių, kurie drąsiai atsistos tarp jūsų ir mirties. Jums nevalia mirti. Nuo niekieno rankos, juo labiau nuo savosios. Tol, kol tas, kuris apkartino jūsų gyvenimą, tebėra gyvas, jūs irgi turite gyventi. Nes kol jis yra Nemirusysis, po savo mirties

jūs irgi turite gyventi. Ne, jūs turite gyventi! Jūs turite grumtis už savo gyvybę, nors mirtis ir atrodytų viliojanti. Jūs privalote nugalėti Mirtį, nesvarbu, ar ji ateitų skausmo, ar džiaugsmo valandą, dieną ar naktį, saugioje vietoje ar gresiant pavojui! Užkeikiu jus jūsų gyvąja siela, kad gyventumėt. Ir nė nedrįskit galvoti apie mirtį, kol blogis tebėra nenugalėtas!

Vargšelė išbalo kaip lavonas, tarsi lakusis smėlis potvynio metu. Visi tylėjome. Atrodė, kad ji pagaliau nusiramino ir, pasisukusi į jį, padavė savo ranką ir tarė tvirtai, nepaprastai liūdnu balsu:

– Pažadu jums, mano drauge, jeigu likimas leis man gyventi – o viskas Aukščiausiojo rankose! – aš lauksiu to siaubo pabaigos.

Jos drąsa ir gerumas sukėlė mūsų širdyse pasiryžimą kuo greičiau veikti, ir mes ėmėme tartis, ką darysime toliau. Paprašiau jos, kad visus užrašus, dokumentus, fonografo ritinius, kuriais galėtume pasinaudoti, laikytų seife, ir kad toliau rašytų savo dienoraštį. Ji apsidžiaugė vėl radusi užsiėmimą, jeigu apie džiaugsmą apskritai galima kalbėti tokiais liūdnais laikais.

Van Helsingas savo papratimu jau buvo viską apgalvojęs ir sudaręs veiksmų planą:

– Turbūt turime džiaugtis, kad po vizito į Karfaksą nusprendėme palikti ramybėje ten gulinčias dėžes. Jeigu būtume su jomis ką nors padarę, grafas iškart būtų atspėjęs ketinimus ir, be abejonės, būtų pasirūpinęs, kad toks pat likimas neištiktų ir kitų dėžių. Užtat dabar jis nenutuokia, ką esame sumanę. Jis tikriausiai net neįtaria egzistuojant tokią jėgą, kuri gali paversti jo guolius jam neprieinamais. Jau žinome, kur slepiamos kelios dėžės, o apžiūrėję namą Pikadilyje gal rasime trūkstamas. Todėl ši diena – mūsų diena ir mūsų

vilties diena. Saulė, patekėjusi šiandien virš mūsų nelaimių, pati mus saugos, nes iki saulėlydžio tas pabaisa išliks tokiu pavidalu, kokį turi dabar. Jis tarsi kalėjime uždarytas pilname žemių karste. Jis negali ištirpti kaip rūkas ore, prasmukti pro plyšius, sprogius. Eidamas pro duris, turi jas atidaryti kaip paprastas mirtingasis. Todėl šiandien privalome susekti visas jo irštvas ir sterilizuoti žemę. Taip – nors mums nepavyktų jo šiandien sučiupti ir sunaikinti – priversime jį bėgti ieškoti kito prieglobsčio, kuriame galų gale jį ir užklupsime.

Aš pašokau ant kojų, negalėdamas susivaldyti, kamuojamas minties, kad kaip vanduo teka brangaus gyvenimo sekundės ir minutės, kol mes čia šnekamės. Bet Van Helsingas perspėjamai iškėlė ranką.

– Ne, bičiuli Džonatanai. Palengva jodamas, toliau nujosi, anot priežodžio. Mes veiksime, ir veiksime žaibiškai – kai ateis tam laikas. Pagalvokite: sprendimo raktą tikriausiai rasime Pikadilyje. Gal grafas prisipirko dar daugiau namų, vadinasi, turi būti visų jų pirkimo aktai, čekių knygelė, asmeniniai daiktai. Juk jis turi juos kur nors laikyti, tai kodėl gi ne tame name, miesto centre ir kartu tokioje ramioje vietoje, nuošalioje, nors šurmulys aplink ir didelis. Nuėję apieškosime tą namą, ir tuomet, kaip sako Artūras, „tų dėžių dainelė bus sudainuota“. Paskui medžiosime tą seną lapiną. Ar ne tiesa?

– Tai eime! – sušukau neištvėręs. – Mes gaištame brangų laiką!

Nė nekrustelėjęs, profesorius ramiai tarė:

– O kaip mes į jį pateksime?

– Nesvarbu! Jei reikės, išlaušime duris!

– O policija? Kur ji pasidės, ir ką tie vaikinai mums pasakys?

Aš vis dar negalėjau nustygti vietoje, nors žinojau, kad profesorius delsia ne iš dyko buvimo. Todėl jau ramiau paprašiau:

– Bent jau nelūkuriuokim ilgiau negu reikia. Jūs gi žinote, kaip sunku.

– Be abejo, berniuk mano, žinau, ir patikėkite, nejaučiu jokio noro aitrinti jūsų žaizdos. Tačiau ko galime imtis, kai miesto gyvenimas virte verda? Ateis ir mūsų valanda. Ilgai mąsčiau, ir dabar man atrodo, kad geriausia tai, kas paprasčiausia. Norime patekti į namą, bet neturime raktų, ar ne?

Aš linktelėjau.

– Dabar įsivaizduokite, kad jūs namo savininkas, kokiu nors būdu praradęs savo raktus, o ne visko bijantis vagis. Kaip pasielgtumėt?

– Susirasčiau meistrą, ir jis atrakintų man duris.

– O ką veiktų policininkai? Susidomėtų?

– Žinoma, kad ne! Matydami, jog darbą atlieka dienos metu nusamdytas darbininkas.

– Vadinasi, – jis įdėmiai mane nužvelgė, – abejonių jiems gali kilti tik dėl to, ar savininko sąžinė švari, ar policininkas suabejos jo sąžinės grynumu. Jūsų policininkai turi būti itin uolūs vyrai, ir labai nekvaili, jeigu moka skaityti svetimas mintis ir apskritai varginasi tokiais dalykais. Ne, bičiuli Džonatanai, galite rakinti nors ir šimto tuščių namų duris šiame savo Londone ar kuriame kitame pasaulio mieste. Nes jeigu tą darbą darysite tinkamu paros metu, niekam nė į galvą nešaus mintis jums trukdyti. Kažkada skaičiau apie džentelmeną, turėjusį puikų namą Londone ir visai vasarai išvykusį į Šveicariją atostogauti. Pasirodo vagis, kuris įlenda vidun pro išdaužtą kiemo langą. Paskui jis atsidaro langines į gatvės pusę, drąsiai vaikštinėdamas pro duris po pat policininkų nosimis. Tada paskelbia aukcioną, išsireklamuoja, pakabina didelį skelbimą ir sutartą dieną parduoda

visus to žmogaus daiktus. Paskui susiranda statybos reikalais užsiimantį žmogų, parduoda jam namą, sutaręs, kad šis iki tam tikros dienos jį nugriaus ir išveš visus griuvėsius. Ir kai savininkas grįžta iš atostogų Šveicarijoje, savo namo vietoje teranda gražią tuščią duobę. Viskas atlikta *en règle**. Ir mes dirbsime *en règle*. Neisime per anksti, kai policininkai dar mažai turi darbo ir nuobodžiauja; eisime po dešimtos, kai gatvės pilnos žmonių ir į mus niekas nekreips dėmesio.

Supratau, kad jo teisybė. Baisi įtampa nuslinko nuo Minos veido, vėl atsirado viltis, išgirdus tokį puikų planą. Van Helsingas buvo dar ne viską pasakęs:

– Namo viduje gal pavyks ką nors daugiau sužinoti. Šiaip ar anaip, vieni liksime ten, o kitiems teks keliauti ieškoti likusių dėžių į Bermondsį ir Mail Endą.

Atsistojo lordas Godalmingas.

– O aš tuo tarpu galiu būti naudingas ir čia. Duosiu savo žmonėms telegramą, kad paruoštų arklius ir ekipažus, idant turėtume juos reikalingiausiu momentu.

– Paklausykite, bičiuli, – įsiterpė Morisas. – Puiki mintis turėti savo arklius, jeigu staiga prireiktų pajodinėti, tačiau ar nemanote, kad jūsų prašmatnios karietos, papuoštos herbais, atrodys labai įdomiai nuošaliuose Volvorte ir Mail Ende. Geriau į rytų ir pietų rajonus važiuoti samdytais kebais ir palikti juos kiek nuošaliau nuo mums rūpimos vietos.

– Bičiulis Kvinsis sako tiesą! – šūktelėjo profesorius. – Jis turi Saliamono galvą ant pečių. Imamės sunkios užduoties, ir reikia, kad kuo mažiau žmonių mus matytų.

---

* laikantis įstatymo. (*pranc.*)

Mina susidomėjusi sekė pokalbį, ir aš džiaugiausi matydamas, kaip ji, radusi užsiėmimą, pradeda pamiršti baisius nakties įvykius. Žiūrėjau į ją – išblyškusią, baltą kaip drobę, panašią į vaiduoklį. Ir tokią išsekusią, kad lūpos atrodė tarsi siauros juostelės, tarp kurių bolavo sustambėję dantys. Nutylėjau apie tą keistą įspūdį, nenorėdamas be reikalo dar labiau jos skaudinti, bet man kraujas sustingo gyslose pagalvojus, kaip atrodė nelaimingoji Liusė, kai jos kraują čiulpė grafas. Laimei, dantys tebebuvo nesusmailėję. Tačiau laiko buvo likę nedaug ir kiekviena valanda – kupina baimės.

Tariantis kilo naujų abejonių. Galiausiai nusprendėme prieš eidami į namą Pikadilyje sunaikinti greta esančią grafo irštvą. Jei jis pernelyg greitai suuostų apie mūsų darbą, mes, šiaip ar taip, būsime jį gerokai aplenkę, o pasirodęs mums apčiuopiamu pavidalu, tokiu paros metu, kai jėgos jį apleidusios, jis pats mums padėtų.

Galvodamas apie mūsų pajėgų išdėstymą, profesorius nusprendė, prisiminęs žygį į Karfaksą, kad geriausia eiti visiems kartu. Paskui abu daktarai liktų Pikadilyje, kol Morisas su Godalmingu doros dėžes Volvorte ir Mail Ende. Profesorius buvo beveik tikras, kad grafas dienos metu pasirodys Pikadilyje, tad turėjome būti pasirengę jį sutikti. Šiaip ar taip, visi kartu galėsime jį nors pasekti. Aš puoliau karštai prieštarauti, sakydamas, kad negaliu palikti Minos, kurią reikia saugoti. Tačiau Mina nė girdėti apie tai nenorėjo. Esą ten gali atsirasti darbo juristui, kai rasime grafo popierius, ir tuomet jiems būsią sunku apsieiti be manęs ir mano transilvaniškos patirties. Be to, jeigu kiltų grumtynės su grafu, darbo užtektų visiems vyrams, ir tai buvo tiesa. Teko nusileisti man, nes Mina buvo užsispyrusi kaip niekada. Paskutinę savo viltį ji matanti mūsų bendrame darbe.

– Aš bijau likti viena. Blogiau vis tiek jau negali būti, ir kas benutiktų, man tai bus vilties ir nusiraminimo prošvaistė. Eik, mano vyre! Dievas apsaugos mane, jei panorės, ar būsiu viena, ar su kuo nors iš jūsų.

Tada aš pašokau ant kojų ir sušukau:

– Tai pirmyn, Aukščiausiojo vardu! Eikime dabar, kam mes vėl gaištame brangų laiką? Grafas gali pasirodyti Pikadilyje anksčiau, negu mes manome.

– Ne! – sulaikė mane Van Helsingas.

– Kodėl?

– Nejaugi pamiršote, – tarė jis kone šypsodamasis, – kad praeitą naktį jis gausiai puotavo ir šiandien ilgai miegos?

Ar aš galėjau pamiršti? Ar aš kada nors pamiršiu tą naktį? Ar nors vienas iš mūsų kada nors pamirš tą siaubingą vaizdą, atsivėrusį mūsų žvilgsniams? Mina iš paskutiniųjų stengėsi likti rami, bet jai pritrūko jėgų: užsidengusi rankomis veidą, visa drebėdama ji sudejavo. Van Helsingas netyčia atgaivino klaikios nakties valandas. Padarė tai nejučia, garsiai mąstydamas ir visai pamiršęs, kad Mina yra kambaryje. Suvokęs, ką padarė, jis pasibaisėjo ir puolė ją raminti.

– Ak, Mina! Brangioji mūsų Mina! Kaip aš, be galo jus gerbiantis, galėjau taip užsimiršti! Senas kvailas liežuvis ir sena paika galva nežino, ką daro. Bet jūs atleidžiate man, ar ne?

Palinkęs prie merginos jis paėmė jos ranką, o ji, žiūrėdama į jį pro ašaras, tarė:

– Ne, profesoriau, aš nieko nepamiršiu, ir tai gerai, nes kartu prisimenu ir jūsų begalinį gerumą. Dabar jums visiems reikia eiti. Pusryčiai ant stalo, mums būtina pasistiprinti.

Keisti tai buvo pusryčiai. Stengėmės atrodyti nerūpestingi, drąsinome vienas kitą žvilgsniais, o Mina buvo guviausia ir linksmiausia. Baigęs valgyti, Van Helsingas atsistojo ir tarė:

– Dabar, bičiuliai, tęsime mūsų žygį. Ar visi apsiginklavę kaip pirmąją naktį? Ar visi pasiėmė ginklus nuo dvasios ir kūno priešų?

Patikinome jį, kad viskas parengta.

– Puiku. O jūs, Mina, žinokite, kad galite jaustis saugi iki saulėlydžio, o iki to laiko mes sugrįšime, jeigu... Ne, mes sugrįšime! Tik dar norėčiau patikrinti jūsų kambario apsaugą, kurią sutvarkiau, kai jūs nulipote žemyn. Dabar leiskite pasirūpinti jumis pačia. Pridėsiu prie jūsų kaktos gabalėlį pašventintos ostijos... Vardan Dievo Tėvo, Sūnaus ir...

Kambaryje nuaidėjo toks baisus klyksmas, kad mums apmirė širdys. Kai jis palietė Dievo kūnu Minos kaktą, ostija nutvilkė odą tarsi iki baltumo įkaitinta geležis. Baisus skausmas ir supratimas, kas atsitiko, pasiekė mano žmonos sąmonę vienu metu ir išsiliejo į siaubingą klyksmą. Nespėjus nutilti riksmo aidui, ji susmuko ant kelių, nugalėta baisaus pažeminimo. Užsidengusi veidą gražiais plaukais, it raupsuotasis gobtuvu, ji sudejavo:

– Suterštoji! Suterštoji! Net Visagalio kūnas bjaurisi manimi! Nešiosiu šį gėdos ženklą iki Paskutiniojo Teismo dienos!

Visi laukėme tylėdami. Sugniuždytas baisaus nusiminimo, aš puoliau ant kelių šalia Minos ir stipriai ją apkabinau. Kelias minutes mudviejų širdys plakė kaip viena. Bičiuliai nusisuko, gėdydamiesi savo ašarų, ir tylėdami jas šluostėsi. Paskui prabilo Van Helsingas tokiu rūsčiu balsu, tarsi būtų įkvėptas aukštesnės būtybės:

– Galbūt jums teks šį ženklą nešioti tol, kol Dievui to reikės, nes jis Paskutiniojo Teismo dieną ištaisys visą blogį, padarytą žemėje vaikams, kuriuos jis paleido į šį pasaulį. Mieloji mūsų Mina, mes tikimės sulaukti dienos, kai šis raudonas randas, ženklas, kad Dievas stebi visus įvykius, pranyks, ir jūsų kakta taps švari kaip ir jūsų siela. O iki to laiko nešime savo kryžių, kaip jį nešė Jo Sūnus, paklusdamas savo Tėvo valiai. Galbūt Dievas mus pasirinko geros valios įrankiais, ir kada nors mes pakilsime, jo pakviesti, į aukštybes, iškentę rimbo smūgius ir pažeminimą, ašaras ir kraują, abejones ir baimę, nes tuo žmogus ir skiriasi nuo Dievo.

Jo žodžiai dvelkė viltimi ir nusiraminimu, kvietė nuolankiai pasitikti likimą. Mudu tą pajutome, paėmėme Van Helsingo ranką ir pabučiavome ją. Paskui visi tylėdami suklaupėme ir prisiekėme ištikimai ginti vienas kitą. Mes, vyrai, davėme žodį pakelti liūdesio šydą nuo veido moters, kurią mylėjome kiekvienas savaip. Meldėme, kad būtume nukreipti teisingu keliu mūsų sunkiame žygyje.

Atėjo laikas išvykti. Atsisveikinau su Mina. Tai buvo išsiskyrimas, kurį prisiminsiu, kol būsiu gyvas. Mes išėjome.

Tvirtai nusprendžiau: jeigu paaiškės, kad Minai neišvengiamai lemta tapti vampyre, ji ne viena keliaus į tą nežinomą ir klaikią šalį. Nes man jau buvo aišku: vienas vampyras reiškia daug vampyrų. Taip, kaip jų baisūs kūnai tegali rasti poilsį pašventintoje žemėje, taip ir jų vaiduokliškas gretas papildo tik tie, kurie buvo jų labiausiai mylimi.

Nesunkiai patekome į namą Karfakse ir viską radome taip, kaip buvome palikę. Sunku patikėti, kad tokioje nekaltoje aplinkoje –

dulkėse, apleistume ir puvime vyksta mums baimę keliantys dalykai. Jeigu ne tvirtas pasiryžimas, ne klaikūs prisiminimai, raginte raginę mus nesustoti pusiaukelėje, vargu ar būtume ryžęsi tęsti pradėtą darbą. Neradome jokio ženklo, kad kas nors, be mūsų, būtų čia lankęsis. Senoje koplyčioje dėžės gulėjo kaip gulėjusios. Sustojome priešais Van Helsingą, ir jis prašneko:

– O dabar, bičiuliai, turime atlikti šventą pareigą. Reikia sterilizuoti žemę, saugančią šventus prisiminimus, žemę, jo atsigabentą iš tolimo krašto tokiam negailestingam tikslui. Jis pasirinko šią žemę todėl, kad ji šventa. Kausimės su juo jo ginklais, nes suteiksime šiems grumstams dar daugiau šventumo. Nors ir šventa, ji buvo naudojama šlykštiems tikslams, o dabar mes pašvęsime ją Dievui.

Kalbėdamas jis traukė iš krepšio atsuktuvą su veržliarakčiu, ir netrukus pirmosios dėžės viršus jau gulėjo šalia. Į nosis trenkė stiprus pelėsių kvapas, tačiau mes jau nebekreipėme dėmesio, – visi žiūrėjome, ką darys profesorius. Išsiėmęs iš krepšio gabalėlį ostijos, pagarbiai padėjo jį į dėžę, paskui užvožė dangtį ir ėmė prisukinėti varžtus. Mes jam padėjome. Taip padarėme su visomis didžiosiomis dėžėmis, stengdamiesi, kad jos atrodytų nejudintos. Tačiau į kiekvieną buvo įdėtas gabalėlis pašventinto Dievo kūno.

Kai išėję laukan uždarėme ir užrakinome duris, profesorius tarė:

– Dalis darbo atlikta. Jeigu gerai seksis ir su kitomis dėžėmis, saulėlydis šiandien vakare gal atsispindės ant mūsų Minos kaktos balta kaip dramblio kaulas spalva, be jokios dėmelės.

Pasukome per pievelę link stoties, ir mums buvo gerai matyti Sjuardo namo fasadas. Savo kambario lange išvydau Miną. Rankos mostu ir galvos linktelėjimu daviau jai žinią, kad viskas baigėsi lai-

mingai. Atsakydama ji irgi palenkė galvą ir atsisveikindama pamojo man ranka. Sunkia širdim nuėjau su kitais į stotį. Vos spėjome į traukinį, kuris jau smarkiai pūškavo, kai užlipome ant platformos.

Šis įrašas darytas važiuojant traukiniu.

Pikadilis, 12 val. 30 min.

Prieš pat traukiniui sustojant Fenčerče, Godalmingas tarė man:

– Mudu su Kvinsiu eisime ieškoti šaltkalvio, o jums geriau nueiti prie namo, nes nežinia, kaip viskas baigsis dabartinėmis aplinkybėmis, gal teks ir įsilaužti, o jūs juristas, ir Teisininkų draugijos nariai tikrai pasakytų, kad užsiimate nelabai tinkama veikla.

Bandžiau prieštarauti dėl tokio mėginimo išsukti mane iš šio nedidelio pavojaus, bet Godalmingas nenusileido:

– Be to, kuo mažiau žmonių, tuo mažiau kas kreips dėmesį. Mano titulas padės sutvarkyti reikalus su meistru ir su policininkais, jeigu jie netikėtai pasirodytų. Jūs su profesoriumi ir Džeku laukite netoliese, Gryn Parke, iš kur matyti namas, o kai išvysite, jog durys atsidaro ir meistras nueina, ateikite. Mes jūsų lauksime ir įsileisime.

– Gerai sugalvota! – pritarė Van Helsingas, ir daugiau niekas apie tai nekalbėjo. Godalmingas su Kvinsiu sėdo į vieną kebą, mes – į kitą ir visi nuvažiavome. Ties Arlingtono gatvės kampu išlipome ir pėstute nužingsniavome į Gryn Parką. Širdis ėmė smarkiau daužytis krūtinėje, kai išvydau namą, į kurį dėjome tiek daug vilčių. Niūrus statinys dunksojo tarp puošnesnių ir gyvesnių savo kaimynų. Atsisėdome ant suolelio, nuo kurio gerai matėme namą, ir užsirūkėme

cigarus, kad mažiau kristume į akis. Atrodė, kad laikas slenka vėžlio žingsniu.

Pagaliau prie namo privažiavo dviašis kabrioletas. Iš jo oriai išlipo Godalmingas su Morisu, o jiems iš paskos – kresnas darbininkas su pintine įrankių. Morisas sumokėjo vežikui, šis kilstelėjo ranką prie skrybėlės ir nuvažiavo. Paskui visi užlipo laiptais prie durų, ir Godalmingas paaiškino meistrui, ko iš jo norima. Šis neskubėdamas nusivilko apsiaustą ir užkabino jį ant turėklų, kažką sakydamas tuo metu lėtai pro namą žingsniavusiam policininkui. Policininkas linktelėjo jam galva. Meistras atsiklaupė, pasidėjęs šalia pintinę, išsirinko kelis įrankius, kuriuos tvarkingai išsidėliojo greta. Paskui atsistojo, žvilgtelėjo į rakto skylutę, papūtė į ją ir, atsisukęs į savo samdytojus, kažką pasakė. Godalmingas nusišypsojo, o meistras pakilojo rankose sunkų raktų ryšulį. Tada vienu raktu iš ryšulio ėmė krapštyti spyną, tarsi čiuopdamas kelią. Kiek pavargęs, ėmė antrą raktą, paskui trečią. Staiga jis stumtelėjo duris petimi, ir jos atsidarė. Visi trys suėjo į vidų. Mes tebesėdėjome nejudėdami. Mano cigaras rūko kaip garvežys, tačiau profesoriaus buvo užgeseęs. Kantriai laukėme. Išvydome, kaip meistras vėl išeina, pasiima savo pintinę ir įsineša ją į vidų. Paskui jis vėl pasirodo, prilaikydamas keliais duris, įkiša į durų skylutę raktą. Paskui atiduoda raktą Godalmingui, kuris išsitraukia piniginę ir kažką jam paduoda. Meistras kilsteli ranką prie kepurės, užsimeta ant pečių apsiaustą ir nueina. To viso darbo nepastebėjo nė gyva dvasia.

Kai meistras jau buvo tolokai, mes trise perėjome per gatvę ir pasibeldėme į duris. Tą pat akimirką jas atidarė Kvinsis Morisas, o šalia jo, degdamas cigarą, stovėjo Godalmingas.

– Čia taip šlykščiai dvokia, – tarė jis, kai mes ėjome pro duris.

Nepakeliama smarvė priminė mums Karfakso koplyčią, ir iškart supratome, kad grafas dažnai čia būna. Laikydamiesi kartu ir taip saugodamiesi stipraus ir gudraus priešo staigaus užpuolimo, nuėjome apžiūrėti namo. Be to, dar nežinojome, ar grafas čia, ar išėjęs. Iškart už holo esančioje svetainėje aptikome aštuonias dėžes. Tik aštuonias, nors ieškojome devynių! Vadinasi, dar ne pabaiga, dar turėsime rasti devintąją dėžę. Iš pradžių atidarėme langines ir langus. Mums atsivėrė siauras, akmenimis grįstas kiemas, kurio gale bolavo siena arklidės, panašios į nediduką namą. Langų ten nebuvo, todėl nebijojome būti pastebėti. Negaišdami laiko apžiūrėjome dėžes. Atidarę atsineštais įrankiais jas vieną po kitos, atlikome tą patį darbą, kaip ir Karfakse. Supratę, kad grafo namie tikrai nėra, drąsiau ėmėme ieškoti jo daiktų.

Probėgšmais apžiūrėję visas patalpas – nuo rūsio iki palėpės – daiktų radome tik svetainėje. Jie buvo netvarkingai sumesti ant didelio pietų stalo. Storokame aplanke jis laikė namo Pikadilyje nuosavybės aktus, namų Mail Ende ir Bermondsyje pirkimo dokumentus, laiškų popierių, vokus, plunksnas ir rašalą. Viskas buvo suvyniota, saugant nuo dulkių, į ploną popierių. Dar radome drabužių šepetį, šukas, ąsotį ir dubenį su vandeniu – purvinu ir parudavusiu lyg nuo kraujo. Galiausiai radome ryšulį įvairaus dydžio ir formų raktų, matyt, nuo kitų namų. Godalmingas su Morisu kruopščiai nusirašė kitų dviejų namų pietuose ir rytuose adresus, pasiėmė raktus ir išėjo. Apsišarvavę kantrybe likome laukti jų grįžtant – arba pasirodant grafo.

XXIII

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 3-ioji

Atrodė, kad laukiant Godalmingo su Morisu laikas slinko pasibaisėtinai lėtai. Profesorius, neleisdamas apsnūsti mūsų protams, nuolat mus šnekino. Jo tikslas buvo kilnus, nes mačiau, kaip jis vogčiomis žvilgčioja į Harkerį. Baisu žiūrėti į tą nelaimių prislėgtą vaikiną: dar vakar vakare buvo laimingas žmogus, sveikas, jaunas, kupinas jėgų rudaplaukis vaikinas, o šiandien – sukritusiu veidu nusikamavęs senis, kurio pražilę plaukai gerai derinasi prie įdubusių karščiuojančių akių sielvarto iškamuotame ir raukšlių išvagotame veide. Bet jis vis dar dega pasiryžimu. Gal tai ir bus jo išsigelbėjimas, ir jeigu mums pasiseks, iškentęs šį baisų laiko tarpą, jis vėl grįš į normalų gyvenimą. Sunku jam. Savo bėdas laikiau didelėmis, tačiau jo nelaimės... Puikiai tai suprasdamas, profesorius stengiasi, kad Džonatanas užsimirštų. Pasakojo jis nepaprastai įdomiai. Jeigu gerai prisimenu, štai ką jis kalbėjo:

– Kelis kartus išstudijavau visą medžiagą apie šį pabaisą, ir kuo ilgiau skaičiau, tuo labiau didėjo mano įsitikinimas, kad jį reikia nu-

šluoti nuo žemės paviršiaus. Faktai rodo, kad tobulėja ne tik jo sugebėjimai, bet ir žinios. Man pavyko sužinoti iš savo draugo profesoriaus Arminijaus Budapešte, kad gyvendamas savo žmogaus amžių, jis buvo nepaprasta asmenybė. Karys, valstybės veikėjas ir alchemikas – šioje srityje jam pavykę pasiekti didžiausių tiems laikams aukštumų. Turėjo nepaprastai didelį intelektą ir buvo didžiai išsilavinęs – kaip niekas kitas, o jo širdis nepažinojo nei baimės, nei gailesčio. Jo laikais nebuvo mokslo šakos, į kurią jis nebūtų gilinęsis. Ir štai tas intelektas pergyveno fizinę mirtį, nors tam tikri faktai rodo, kad jo atmintis šlubuoja. Kartais jis elgiasi kaip naivus vaikas, bet jis kasdien tobulėja ir auga, ir tai, kas anksčiau buvo daroma su vaiko naivumu, dabar atliekama su brandaus vyro rimtimi. Jis eina bandymų keliu, ir jam tai sekasi. Ir jeigu mes nebūtume atsistoję ant jo tako, jis būtų tapęs – dar ir dabar gali tapti, jei pralaimėtume – naujos padermės pradininku ir protėviu – padermės, kurios kelias eitų ne per gyvenimą, o per Mirtį.

Sudejavęs Harkeris pasakė:

– Ir visos pinklės rengiamos mano mielai Minai! Įdomu, kaip jis eksperimentuoja? Juk žinodami jo planus lengviau galėtume nugalėti!

– Nuo pat savo pasirodymo čia, jis ilgai mėgino jėgas – lėtai, bet ryžtingai. Tos didelės vaikiškos smegenys nesnaudžia. Mums jo protas kol kas ganėtinai vaikiškas, nes jeigu jis iš pat pradžių būtų susipratęs apsidrausti, dabar mes būtume bejėgiai. Bet jis tikisi sėkmės: žmogus, kuriam prieš akis šimtmečiai, gali leisti sau prabangą neskubėti. *Festina lente** puikiausiai galėtų būti jo devizas.

* Skubėk iš lėto. (*lot.*)

– Nesuprantu, – pavargusiu balsu tarė Harkeris. – Ak, daktare, pasistenkite paaiškinti paprastesniais žodžiais. Turbūt rūpesčiai ir nerimas bus atbukinę man protą.

Profesorius draugiškai patapšnojo jam per petį.

– Gerai, mano berniuk, pabandysiu išdėstyti paprasčiau. Argi nepastebėjote, kaip tas pabaisa, eidamas apčiuopomis, pastaruoju metu vis dažniau pasimoko? Kaip jis prirėmė prie sienos ligonį zoofagą, trokšdamas patekti į mūsų bičiulio Džono namus, nes tas jūsų vampyras, norėdamas pirmą kartą įeiti į kokius nors namus – paskiau jam nereikia prašyti leidimo – turi būti pakviestas vidun to namo gyventojo. Bet tai ne didžiausias jo eksperimentas. Pamenate, kaip iš pradžių jo dėžes vežiojo ir tampė samdyti darbininkai? Ilgainiui jis ėmė galvoti, ar negalėtų pats susidoroti su tuo darbu. Tad nutarė po truputį padėti krovikams, o paskui, pamatęs, jog neblogai sekasi, apsiėjo be pašalinių. Tuomet jis pradeda plėsti veiklą ir išbarsto tuos savo kapus po visą Londoną, ir niekas nežino, kur jie paslėpti. Gal užkasti giliai po žeme, kad galėtų jais naudotis naktimis ar tuomet, kai keičia savo pavidalą. Ir niekam į galvą neateis, kad ten jo slėptuvės! Bet turėkite vilties, mano berniuk. Tą žinojimą jis pasiekė per vėlai. Nes dabar visos dėžės, išskyrus vieną, jam yra užgintos, o iki saulėlydžio jis neteks ir paskutiniosios! Šįryt aš delsiau tyčia, kad būtume tikri. Argi mes rizikuojame mažiau už jį? Kodėl tad mums neparodyti didesnio atsargumo? Mano laikrodis rodo pirmą, ir dabar, jeigu viskas baigėsi laimingai, Artūras su Kvinsiu skuba čionai. Ši diena yra mūsų diena, ir turime veikti ryžtingai, nors ir palengva, nes negalime pražiopsoti progos. Jiems grįžus mes būsime penkiese!

Jam bekalbant, mes krūptelėjome, staiga išgirdę stuksenimą į duris. Du kartus paprastai beldžiasi laiškininkai ir telegrafo pasiuntiniai. It susitarę visi suėjome į holą. Van Helsingas, mostu liepęs mums tylėti, priėjo prie durų ir jas pravėrė. Už durų buvo berniukas, kuris padavė telegramą. Profesorius uždarė duris, žvilgtelėjo į adresą ir garsiai perskaitė:

„Saugokitės D. Ką tik, 12.45, jis išvyko iš Karfakso ir pasuko pietų pusėn. Gal tikrina savo namus. Gali kilti noras pasimatyti su jumis. Mina."

Stojo tyla, kurią nutraukė Džonatanas Harkeris:

– Dėkui Dievui, netrukus su juo susitiksim!

– Dievo valioje susitikimo vieta ir laikas, – kryptelėjęs jo pusėn pasakė Van Helsingas. – Bijoti nereikia, bet ir per anksti džiaugtis neverta, nes tai, ko visi trokštame, gali baigtis mūsų sunaikinimu.

– Man vis vien, – karštai atsakė jam Harkeris. – Vieno tenoriu: pritrėkšti tą žvėrį. Parduočiau savo sielą už tokią galimybę!

– Tyliau, tyliau, mano berniuk! – tildė jį Van Helsingas. – Viešpats sielų nesupirkinėja, o šėtonas, nors ir galėdamas nupirkti, dažnai nesilaiko duoto žodžio. Tačiau Dievas gailestingas ir teisingas. Jis žino apie jūsų skausmą ir pasišventimą Minai. Ar nesuprantate, kad padvigubintumėte jos kančias, jeigu ji girdėtų tokias neapgalvotas šnekas? Bijoti mums nėra ko – mūsų tikslas šventas, ir šiandien jis bus pasiektas. Artėja lemtinga valanda. Vampyras šiandien turi tik žmogaus jėgą, ir toks išliks iki saulėlydžio. Atvažiuoti iki čia reikia laiko. Žiūrėkite, dabar dvidešimt minučių antros, ir jis dar užtruks kelyje, koks greitas bebūtų. Turėkime vilties, kad Artūras su Kvinsiu pasirodys anksčiau už jį.

Praėjus maždaug pusvalandžiui po Minos telegramos gavimo, vėl pasigirdo tylus, tačiau ryžtingas beldimas. Nieko ypatinga – taip beldžiasi tūkstančiai džentelmenų, bet mūsų su profesoriumi širdys ėmė smarkiau plakti. Pasižiūrėję vienas į kitą, nuėjome į holą, laikydami kairėse rankose ginklus nuo dvasių, o dešinėse – žemiškuosius. Van Helsingas atitraukė skląstį ir, pradaręs duris, žengė žingsnį atatupstas, pasirengęs bet kokiam netikėtumui. Turbūt mūsų veidai nušvito džiaugsmu, kai prie pat durų išvydome Godalmingą ir Kvinsį Morisą. Skubiai įėję į vidų, jie uždarė duris, ir Godalmingas ėmė pasakoti:

– Visas sunaikinome!

– Sunaikinote? – paklausė profesorius.

– Sunaikinome grafui.

Po minutės prabilo Kvinsis:

– Dabar beliko laukti čia. Jeigu grafas nepasirodys iki penktos, gausim grįžti, nes negalima palikti Minos vienos po saulėlydžio.

– Jis netrukus bus čia, – tarė Van Helsingas, skaitinėdamas užrašų knygelę. – Nepamirškite, Mina telegramoje pranešė, kad jis iš Karfakso nukeliavo pietų pusėn, vadinasi, jam reikės keltis per upę, o tai jis gali padaryti tik atoslūgio metu, kuris prasideda prieš pat pirmą. Tai, kad jis patraukė pietų pusėn, svarbu mums. Jis kažin ką įtaria, nes iš Karfakso nuskubėjo tikrinti tų dėžių, kurias tarėsi paslėpęs geriausiai. Bermondsyje jūs jį aplenkėte tik keliomis minutėmis. Jeigu jo dar nėra čia, vadinasi, jis nuvažiavo į Mail Endą, o tam reikia laiko, nes iš ten grįždamas jis vėl turės keltis per upę. Tikėkite, bičiuliai, laukti liko neilgai. Reikia apmąstyti kokį nors puolimo planą, kad pasinaudotume visomis progomis. Tyliau! Jau nėr kada! Paruoškite ginklus!

Kol jis kalbėjo iškėlęs ranką, visi išgirdome, kaip į rakto skylutę tyliai kišamas raktas.

Žavėjausi išvydęs, kaip tokią lemtingą akimirką pasireiškia įgimtas ryžtas. Per visas medžiokles ir nuotykius įvairiose pasaulio šalyse Kvinsis Morisas visuomet sugalvodavo veikimo planą, kuriam Artūras buvo pratęs nesvyruodamas paklusti. Tas senas įprotis vėl staiga atgijo. Tik ranka parodė mums, kur reikia stotis. Van Helsingas, Harkeris ir aš užlindome už durų. Godalmingas su Morisu irgi pasislėpė, pasirengę šokti prie lango. Tvyrojo nepakeliama įtampa, ir lėtai kaip košmariškame sapne slinko sekundės. Hole pasigirdo atsargūs žingsniai; matyt, grafas buvo pasirengęs netikėtumams, bent jau kažką įtarė.

Staiga jis vienu šuoliu liuoktelėjo pro holo duris į kambarį, pralėkdamas pro mus tokiu greičiu, kad nesuskubome nė rankų pajudinti. Tas panteros šuolis – ne žmogaus – mus tiesiog pritrenkė, bet ir padėjo atsikvošėti. Pirmas atitoko Harkeris, puolė prie durų ir užtvėrė grafui kelią į kitus kambarius. Kai grafas išvydo mus, jo veidą iškreipė baisi šypsena, apnuogindama smailius baltus dantis. Po sekundės klaikų vypsnį pakeitė šalta ir žiauri grimasa. Dar kartą jo veidas pasikeitė, kai mes lyg susitarę žengėme artyn jo. Gaila, kad nebuvome sutarę, kas ką turim daryti, nes ir tą lemiamą akimirką aš nežinojau, koks bus mūsų kitas žingsnis. Abejojau, ar padės mūsų mirtį nešantys ginklai. Harkeris nusprendė išbandyti pirmas, nes kitą akimirką, iškėlęs virš galvos kreivą malajietišką durklą, jis kaip žaibas šoko ant grafo. Smūgis buvo baisus, ir tik velnioniškas grafo mitrumas išgelbėjo jį nuo pražūties. Dar sekundė, ir aštri geležtė būtų perskrodusi jo širdį. Bet ašmenys tik drykstelėjo švarką,

pro kurio skverną ant grindų pabiro banknotai ir auksinės monetos. Grafo veidą iškreipė tokia pragariška šypsena, kad aš išsigandau dėl Harkerio, matydamas, kaip jis užsimoja savo baisiuoju ginklu antram smūgiui. Instinktyviai šokau pirmyn, laikydamas kairėje rankoje atkištą ostiją ir kryželį. Rankoje staiga pajutau nepaprastą jėgą, todėl nenustebau, kai siaubūnas ėmė trauktis atatupstas nuo mūsų visų iškeltų rankų su šventais simboliais. Nėra žmonių kalboje žodžių, kuriais galėčiau nusakyti jo žvilgsnio svaidomą neapykantą ir pagiežą. Vaškinis veidas pažaliavo, akys degė kaip žarijos, raudonas randas ant kaktos tvoskė tarsi krauju tvinksinti žaizda. Dar po akimirkos, klastingai šastelėjęs į šalį ir išsisukęs nuo iškelto smūgiui durklo, jis stryktelėjo per kambarį ir atsidūrė prie lango. Pabiro stiklo šukės, ir jis iššoko ant kiemo grindinio apačioje. Dūžtant stiklui išgirdau, kaip skimbtelėjo auksinis pinigas, jam šokant pro langą iškritęs ant grindinio.

Pribėgę prie lango, pamatėme, kad jis nesusižeidė šokdamas. Užbėgęs laiptais, jis perbėgo kiemą, stumtelėjo arklidės duris. Tuomet atsisuko į mus ir tarė:

– Tariatės įstūmę mane į beviltišką padėtį! Jūs, blyškiaveidžiai, kaip avys pas mėsininką! Jūs dar pasigailėsite! Visi jūs! Manote, palikote mane be poilsio vietos, bet aš jų turiu daugiau! Mano kerštas dar tik prasideda! Jis truks šimtmečius, nes laikas mano sąjunginin-kas! Moterys, kurias jūs taip mylite, jau dabar mano, o per jas ir dar kitas jūs taip pat tapsite mano vergais. Atlėksite pas mane, kai pamosiu pirštu, būsite mano šakalai, kai man reikės maisto! Cha!

Sulig tais žodžiais jis paniekinamai išsiviepė ir įsmuko į arklidę. Išgirdome džirgžtelint durų skląstį; paskui atsidarė ir trinktelėjo dar

vienos durys. Pirmas prabilo profesorius, kai mes, suvokę, kad vargu ar įsibrausime į arklidę, likome stovėti hole.

– Mes daug sužinojome! Nežiūrint narsių žodžių, jis mūsų bijo, bijo laiko, bijo nepritekliaus! Antraip, kam tas skubėjimas? Jo balsas išduoda jį apėmusius jausmus, arba mano klausa mane apgauna. Kam jam pinigai? Bėkite paskui jį. Jūs pratę medžioti laukinius žvėris, ir ne man jus mokyti, o aš tuo tarpu pasirūpinsiu jo daiktais, kad grįžti jam čia vėl būtų beprasmiška.

Kalbėdamas jis susižėrė pabertus ant grindų pinigus į kišenę, susirinko dokumentus, o viską, kas liko, sumetė į židinį ir brūkštelėjo degtuką.

Godalmingas su Morisu puolė kieman pro duris, o Harkeris nusileido pro langą. Tačiau arklidės durys buvo aklinai užremtos iš vidaus, ir kai galop jas pavyko išlaužti, grafo nebuvo likę nė kvapo. Aptvarai irgi buvo tušti, ir niekas nematė, kur dingo grafas.

Diena sparčiai slinko vakarop, iki saulėlydžio buvo likę visai nedaug laiko. Supratome, kad šįkart mums neišdegė. Sunkiomis širdimis turėjome sutikti su profesoriumi, kai jis tarė:

– Grįžkim pas Miną, pas mūsų vargšę Miną. Padarėme, ką galėjome, o namuose bent galėsime ją saugoti. Nereikia nusivilti. Liko dar viena dėžė su žemėmis: turime ją rasti. Tuomet viskas dar gali baigtis laimingai.

Mačiau, kad jo kalbos žvalumas skirtas padrąsinti Harkeriui, kuris buvo įkritęs į baisią neviltį. Kartkartėmis jis tyliai sudejuodavo, negalėdamas nuslėpti jį apėmusių jausmų ir sunkių minčių apie žmoną.

Liūdnomis širdimis grįžome į mano namus, kur mūsų nekantraudama laukė Mina, stengdamasi atrodyti linksma – garbė jos drąsai

ir pasiaukojimui. Išvydusi mūsų surūgusius veidus, ji išblyško kaip lavonas, sekundei ar dviem užsimerkė, tarsi paslapčia melsdamasi, o paskui linksmai sušuko:

– Mano dėkingumo jums niekada nebus per daug. O, mano vargšeli!

Ji suėmė į rankas pražilusią savo vyro galvą, prispaudė prie krūtinės ir pabučiavo.

– Pailsėk. Viskas bus gerai, mielasis. Dievas apsaugos mus nuo pikto.

Vargšas vaikinas sudejavo. Neapsakomai nusiminęs, jis negalėjo ištarti nė žodžio.

Visi kartu išsiblaškę pavakarieniavome ir, mano galva, mažumėlę pralinksmėjome. Gal padėjo šiltas valgis, nes nuo pusryčių nebuvome turėję burnoje nė kąsnio, o gal kambaryje tvyrojęs nuoširdaus draugiškumo jausmas. Šiaip ar taip, liūdesys šiek tiek atsitraukė, ir į rytdieną ėmėme žiūrėti su viltimi, nors ir silpna. Laikydamiesi duoto žodžio, viską papasakojome Minai. Klausydamasi ji kartais išblykšdavo, kai buvo pasakojama apie jos vyrui kilusį pavojų, arba išrausdavo, paminėjus jo didelį susirūpinimą ja, bet laikėsi drąsiai ir ramiai. Išgirdusi, kaip Džonatanas beatodairiškai puolė grafą su durklu, ji prisispaudė prie vyro rankos, tarsi norėdama apsaugoti mylimąjį nuo pavojaus. Tačiau tylėdama laukė pasakojimo pabaigos. Kai profesorius nutilo, ji atsistojo, tebelaikydama Džonatano ranką, ir kreipėsi į mus. Kad aš galėčiau aprašyti tą sceną! Tą gerą ir be galo mielą moterį, spindinčią savo jaunyste, su randu ant kaktos, kurio ji nė akimirką nepamiršta ir į kurį mes žiūrime sukandę dantis, nes prisimename, kaip ir kokiomis aplinkybėmis jis atsirado. Kad galė-

čiau aprašyti jos mylinčią širdį, sukilusią prieš rūsčią lemtį, tą švelnų tikėjimą, kaip priešpriešą mūsų baimėms ir abejonėms, o juk žinojome ir patys matėme, kad ji, tyra ir tikinti, yra atstumta Dievo!

– Džonatanai, – prabilo ji. – Džonatanai, mano mielas, ir jūs visi, ištikimi mano draugai. Noriu, kad per šį baisų laikmetį nepamirštumėte vieno dalyko. Žinau, kad jūsų laukia mūšis, kad turite sunaikinti jį, kaip sunaikinote netikrąją Liusę, kad tikroji sulauktų amžino gyvenimo, bet stimulas neturi būti neapykanta. Ta nuodėminga siela, atnešusi žmonėms tiek daug nelaimių, yra iš visų pati nelaimingiausia. Tik pagalvokite, koks bus džiaugsmas, kai žus jo esybės piktoji pusė, o siela gaus nemirtingumą! Jūs turite jo gailėtis, nors gailestis neturi sulaikyti jūsų baudžiančios rankos.

Mačiau, kaip jai kalbant, Džonatano veidas niaukiasi. Jis susigūžė, tarytum jausmai būtų sutraukę jo esybę iki mažiausio branduolio. Jis nejučia tvirčiau suspaudė žmonos ranką, net pabalo krumpliai. Ji nesusiraukė iš skausmo ir neatitraukė rankos, tik maldaujamai į jį pažiūrėjo. Kai ji nutilo, jis pašoko ant kojų, ištraukė rankas iš jos glėbio ir sušuko:

– Tegul tik Dievas atiduoda jį į mano rankas tokiam laikui, kad spėčiau sunaikinti jo žemiškąjį kūną, ir jei po to galėsiu nutrenkti jo sielą amžiams į pragaro ugnį, prisiekiu, aš tai padarysiu!

– O nutilk, nutilk, dėl Dievo meilės! Nekalbėk tokių žodžių, mano vyre, nes aš mirsiu iš siaubo. Nepamiršk, brangusis, – galbūt... kada nors... ir man prireiks tokio pasigailėjimo, ir kad kas nors kitas, toks kaip jūs – su tokiu pačiu tikslu ir pykčiu širdyje – manęs nepasigailės! O, mano vyre! Tikrai nebūčiau to sakiusi, jeigu matyčiau kitą išeitį, bet aš meldžiu Viešpatį, kad jis į tavo nerūpestingus žodžius

pažiūrėtų kaip į sielvartingą mylinčio žmogaus raudą. Dieve, tegul šie pernakt pražilę plaukai paliudys kančią žmogaus, savo gyvenime niekam nepadariusio bloga, kurio laukia dar daug liūdesio.

Dabar jau niekas negalėjo sulaikyti ašarų, ir visi tyliai verkėme nesislėpdami. Džonatanas atsiklaupė šalia jos ant kelių, apkabino ir įsikniaubė veidu į jos suknelę. Van Helsingas pamojo mums ranka, ir mes tyliai išėjome iš kambario, palikę tas mylinčias širdis vienas su jų Dievu.

Profesorius savo priemonėmis buvo apsaugojęs jų kambarį nuo vampyro, ir tikino Miną, kad ji galinti be baimės ilsėtis. Ji pati bandė sau tą įteigti, mūsų akivaizdoje buvo žvali ir gerai nusiteikusi. Ji grūmėsi narsiai ir, manau, ne be atpildo.

Van Helsingas paliko jiems varpelį paskambinti, jei kas atsitiktų. Godalmingas, Kvinsis ir aš sutarėme pasikeisdami budėti ištisą naktį ir saugoti vampyro paliestą moterį. Pirmam budėti teko Kvinsiui, o kiti rengėmės tučtuojau eiti miegoti. Godalmingas jau atsigulė, nes jis keičia Kvinsį. Baigiu rašyti.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 3–4, apie vidurnaktį

Atrodė, kad vakar dienai niekad nebus galo. Panorau užmigti kietai, kietai, aklai tikėdamasis, kad rytą viskas bus pasikeitę gerojon pusėn. Prieš išsiskirdami pabandėme aptarti tolesnius veiks-

mus, tačiau nieko doro nesugalvojome. Viskas, ką žinome, – grafas turi dar vieną dėžę, ir tai jo paslaptis. Jeigu nuspręs slapstytis, galės apgaudinėti mus ne vienerius metus, o per tą laiką!.. Pernelyg baisi mintis, veju ją iš galvos. Viena težinau: jeigu pasaulyje yra tobula moteris, tai mano nelaiminga Mina. Myliu ją tūkstantį kartų stipriau už jos vakarykštį gailestį, prieš kurį mano neapykanta tam siaubūnui pasirodė verta paniekos. Juk negali Dievas atimti iš pasaulio tokios sielos! Tai mano viltis. Dabar visus mus neša povandeninės uolos link, ir tikėjimas – vienintelis mūsų inkaras. Ačiū Dievui, Mina miega, miega, neregėdama sapnų, nes kokie gi sapnai ją gali lankyti, kai galvoje susikaupė tiek baisybių? Pastebėjau, kad po saulėlydžio ji iš pradžių nenustygo vietoje, o paskui jos veidą užliejo palaiminga ramybė – staiga, kaip po vėjuoto kovo užklumpa pavasaris. Pagalvojau, kad tai saulėlydžio šviesa atsispindi jos veide, bet paskui pamaniau, kad to pasikeitimo prasmė glūdi giliau. Miegas neima, nors esu mirtinai nusikamavęs. Reikia galvoti apie rytdieną. Nebus man poilsio tol, kol...

Vėliau

Turbūt buvau įmigęs, nes mane pažadino Mina: ji sėdėjo lovoje išsigandusiu veidu. Gerai ją mačiau, nes nakčiai palikome degti dujinę lempą.

– Tyliau! Kažkas yra koridoriuje!

Tyliai išlipęs iš lovos, priėjau prie durų ir atsargiai jas pradariau. Už jų, pasitiesęs čiužinį, gulėjo Kvinsis. Jis nemiegojo. Kilstelėjęs ranką, sušnabždėjo:

– Tyliau! Grįžkit į lovą, viskas gerai! Mes pasikeisdami budėsime iki ryto. Negalime daugiau rizikuoti.

Jis mostelėjo ranka, ir supratau, kad neverta ginčytis, todėl grįžau ir pasakiau Minai. Ji atsiduso, ir šypsenos šešėlis prabėgo jos iškankintu veidu. Apsikabinusi mane, ji tarė:

– Ačiū Dievui, yra narsių vyrų!

Atsidususi ji padėjo galvą ant pagalvės ir vėl užmigo. Rašau dienoraštį, nes negaliu užmigti, nors išsimiegoti reikia būtinai.

Spalio 4-oji, rytas

Naktį dar kartą buvau pažadintas Minos. Jau buvome išsimiegoję. Ryto prieblandoje langai švietė tarsi pailgi stačiakampiai, o dujinės lempos šviesa atrodė kaip mažas taškas. Ji paskubomis tarė:

– Nueik pakviesk profesorių. Noriu jį pamatyti nedelsiant.

– Kodėl?

– Man kilo viena mintis. Greičiausiai ji man miegant subrendo nesąmoningai. Noriu, kad jis užhipnotizuotų mane prieš saulėtekį, kad galėčiau kalbėti. Tik greičiau, mielasis, laikas nelaukia.

Nuėjau prie durų. Ant čiužinio ilsėjosi Sjuardas, kuris, išvydęs mane, pašoko ant kojų.

– Kas nors atsitiko? – paklausė jis sunerimęs.

– Ne, bet Mina prašo tuojau pat pakviesti profesorių.

– Aš pakviesiu, – tarė jis ir nuskubėjo į profesoriaus kambarį.

Van Helsingas, apsivilkęs chalatą, pasirodė po dviejų ar trijų minučių. Prie durų su juo kalbėjosi sunerimę Morisas, Godalmingas

ir Sjuardas. Kai profesorius pamatė Miną, šypsena – gera šypsena – nušvietė jo veidą, ir jis tarė trindamas rankas:

– Oho, mieloji ponia Mina, regiu pasikeitimą! Žiūrėkite, bičiuli Džonatanai, mūsų Mina, ta ankstesnioji, vėl grįžo pas mus.

Paskui, pasisukęs į ją, gyvai tarė:

– Kuo galiu būti naudingas? Juk ne šiaip sau kvietėte mane tokią valandą?

– Noriu, kad mane užhipnotizuotumėt, – tarė ji. – Padarykite tai iki saulės patekėjimo, nes jaučiu, kad daug ką galėsiu papasakoti. Skubėkite, laiko liko nedaug!

Netaręs nė žodžio, jis rankos mostu paprašė ją atsisėsti lovoje.

Įsmeigęs į Miną akis, ėmė piešti ženklus prieš jos veidą, iš viršaus žemyn, paeiliui abiem rankomis. Kelias minutes Mina sėdėjo įdūrusi akis į profesorių, o mano širdis daužėsi it kūjis, nes supratau, kad vyksta kažkas lemtinga. Galop ji ėmė merktis, ir dabar sėdėjo sustingusi kaip statula, ir tik iš lengvo krūtinės kilnojimosi galėjai suprasti, kad Mina tebėra gyva. Padaręs dar kelis mostus, profesorius nuleido rankas; mačiau, kaip ant jo kaktos ištryško stambūs prakaito lašai. Mina atsimerkė, bet tai buvo jau kita moteris. Jos žvilgsnis klajojo kažkur toli. O tokį svajingą balsą girdėjau pirmą kartą. Rankos mostu paprašęs tylos, profesorius liepė pakviesti iš koridoriaus kitus vyrus. Jie įėjo ant pirštų galų, uždarė duris ir sustojo lovos kojūgalyje. Bet Mina jų nematė. Tylą nutraukė Van Helsingas, prabilęs žemu balsu, kad nenutrauktų jos minčių:

– Kur jūs esate?

– Nežinau, – paprastai atsakė Mina. – Miegas neturi vietos, kurią galėtų pavadinti sava.

Kelias minutes kambaryje tvyrojo tyla. Mina tebesėdėjo sustingusi, o mes visi vos bedrįsome kvėpuoti. Kambaryje pasidarė šviesiau. Verdamas akimis Miną, Van Helsingas rankos mostu paprašė, kad atitraukčiau užuolaidą. Kambarin įsiveržė ryto šviesa. Raudonas aušros atšvaitas oranžine šviesa nudažė daiktus kambaryje. Profesorius vėl ėmė klausinėti:

– Kur esate dabar?

Ji atsakė lyg sapnuodama, tačiau be krislelio abejonės; buvo toks įspūdis, kad ji kartoja svetimas mintis. Tokiu balsu buvau girdėjęs ją skaitant savo užrašus, rašytus greitraščiu.

– Nežinau. Viskas taip keista.

– Ką matote?

– Nieko, aplink tamsa.

– Ką girdite?

Ramus profesoriaus balsas virptelėjo.

– Vandens pleškenimą. Girdžiu teškenant bangeles.

– Vadinasi, esate laive?

Mes susižvalgėme, bandydami bent ką suvokti. Bijojome spėlioti. Pasigirdo greitas atsakymas:

– O taip!

– Ką dar girdite?

– Girdžiu viršuje lakstančių vyrų kojų trepsėjimą, žvanga grandinė, sugirgždėjo suktuvo smagratis.

– Ką jūs veikiate?

– Aš nejudu, esu tarsi mirusi!

Balsas nusilpo ir perėjo į gilų miegančio žmogaus atodūsį, o akys vėl užsimerkė.

Saulė jau buvo patekėjusi, ir pro langą sklido giedros dienos šviesa. Van Helsingas uždėjo rankas Minai ant pečių ir atsargiai paguldė jos galvą ant pagalvės. Kelias minutes ji gulėjo it miegantis kūdikis, paskui, giliai įkvėpusi oro, atsimerkė, pabudo ir ėmė nustebusi dairytis po kambarį.

– Ar aš kalbėjau pro miegus? – tiek tepaklausė.

Man atrodė, ji žinojo, bet jai magėjo išgirsti viską iš kitų. Kai profesorius atkartojo pokalbį, ji tarė:

– Vadinasi, negalima gaišti nė akimirkos – gal dar ne vėlu!

Morisas su lordu Godalmingu puolė prie durų, bet profesorius rankos mostu juos sustabdė:

– Pasilikite, bičiuliai. Tas laivas – kur jis bebūtų – jau kelia inkarą. Ryto metą inkarus kelia daugybė laivų. Į kurį jūs skubate? Ačiū Dievui, vėl radome siūlo galą, nors dar neaišku, kur tas kelias mus nuves. Mes buvome apakę, žmonėms tai būdinga. Žiūrėdami į praeitį, matome tai, ką būtume išvydę, žvelgdami anuomet į ateitį, jeigu tada būtume matę tai, ką galėjome pamatyti! Deja, tas mano sakinys tikras žodžių kratinys, ar ne? Dabar žinome, ką galvojo grafas, stverdamas nuo grindų pinigus, nors Džonatano durklas jį buvo mirtinai išgąsdinęs. Jis nusprendė gelbėtis. Girdite, ką sakau? GELBĖTIS! Jis suvokė, kad su viena likusia dėže ir ant kulnų lipančiu būriu vyrų Londone nebus gyvenimo! Jis nusigabeno paskutinę savo dėžę į laivą ir dabar išplaukia jūron. Jis bando bėgti, tačiau jam nepavyks. Mes jį sučiupsime! Griebk! Taip pasakytų Artūras savo skalikams, vilkdamasis raudoną medžioklio surdutą. Nors tas senas lapinas gudrus kaip velnias, mes taip pat ne iš kelmo spirti. Aš irgi ne pirštu žindytas, ir dabar galiu skaityti jo mintis. Tuo tarpu mums reikia

pailsėti, nes mus nuo jo skiria vandenys, kurių jis negali peržengti, ir net norėdamas negalėtų, nes laivas turėtų priplaukti prie kranto potvynio arba atoslūgio metu. Žiūrėkite, diena išaušo ir laiko turime iki saulėlydžio. Išsimaudykime, apsirenkime ir pavalgykime pusryčius: visiems reikia pasistiprinti, ir valgyti šiandien galime ramiai, nes jo nėra toje žemėje, ant kurios mes stovime.

– O kam turėtume jį vytis, jeigu jis paliko mus ramybėje? – žiūrėdama profesoriui į akis paklausė Mina.

Jis paėmė jos ranką, paplekšnojo ir tarė:

– Dabar manęs nekamantinėkite. Po pusryčių atsakysiu į visus klausimus.

Supratę, kad kalba baigta, visi nuskubėjome rengtis.

Po pusryčių Mina pakartojo savo klausimą. Profesorius paniuro, kelias minutes patylėjo, o paskui liūdnu balsu tarė:

– Todėl, mieloji, kad dabar net labiau negu anksčiau turime vytis jį nors iki pragaro nasrų!

Mina išblyško ir vos girdimu balsu paklausė:

– Kodėl?

– Todėl, – iškilmingai tarė profesorius, – kad jis gyvena šimtmečius, o jūs tik paprasta mirtinga moteris. Tik vieno turime bijoti – laiko. Nuo tos minutės, kai jis paliko žymę ant jūsų kaklo.

Vos spėjau pagauti į glėbį Miną, kai ji netekusi sąmonės ėmė virsti ant grindų.

XXIV

ĮRAŠAS, DARYTAS DAKTARO SJUARDO FONOGRAFU. KALBA VAN HELSINGAS

Džonatanui Harkeriui:

Jums reikia likti su Mina, o mes toliau ieškosime, jeigu tas gaudynes galima vadinti ieškojimu. Tačiau šiandien pasilikite ir saugokite ją. Tai jūsų didžiausia ir švenčiausia pareiga. Šiandien jis čia nieku gyvu nepasirodys. Dabar pasakysiu jums tai, ką kiti jau žino. Mūsų priešas išvyko. Iškeliavo į savo pilį Transilvanijoje: žinau tai taip gerai, tarsi būtų ugninėmis raidėmis užrašyta ant sienos. Jis tam iš anksto rengėsi, ruošdamas paskutinę dėžę plukdyti per jūrą. Todėl jam ir reikėjo pinigų; jis skubėjo, kad nebūtų sučiuptas, kol nusileis saulė. Tai buvo jo paskutinė viltis; nebent jis dar manė rasiąs prieglobstį Liusės, kurią jis laikė savo gentaine, kape, visuomet jam atviroje slėptuvėje. Bet jau nebuvo laiko. Kai šis planas neišde-

gė, jis nuskubėjo prie savo paskutinės irštvos, paskutiniojo žemės įtvirtinimo, jei čia tiktų fortifikacijos terminas. Jis nekvailas, dar ir kaip nekvailas! Suprasdamas, kad pralošė, jis grįžta namo. Jis rado ta kryptimi plaukiantį laivą ir sėdo į jį. Dabar mes einame susižinoti apie laivą ir kur jis plaukia. Grįžę papasakosime. Manau, galėsime nuraminti jus ir Miną nauja viltim. Viltis, kad ne viskas prarasta, jau yra. Tam sutvėrimui, kurį persekiojame, prireikė ištisų šimtmečių, kad pasirodytų Londone, ir vis dėlto mes per vieną dieną suuodėme, kur jo slėptuvės, ir privertėme jį bėgti. Jis irgi ne visagalis, nors dar daug nelaimių gali padaryti, be to, jis nepatiria tokių kančių kaip žmonės. Tačiau mes esame stiprūs, nes turime tikslą, ir dar stipresni visi kartu. Nenukabinkite nosies, brangusis Minos vyre. Mūšis tik prasideda, ir pergalę švęsime mes – tai yra taip tikra, kaip kad Dievas iš dausų stebi savo vaikų darbus. Todėl nesijaudindami laukite mūsų sugrįžimo. Van Helsingas.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 4-oji

Išklausiusi Van Helsingo įrašą, Mina atitoko. Vien žinia, kad grafo nėra Anglijoje, grąžino jai jėgas ir sužadino viltį. Dabar, kai grafas tiesiogiai mums negraso, aš vos begaliu patikėti visa ta istorija. Net siaubingi prisiminimai apie viešnagę Drakulos pilyje atrodo tarsi seniai pamirštas sapnas. Gaivus rudeniškas oras, vaiski saulė...

Deja! Kaip aš galiu suabejoti! Juk žvilgsnis begalvojant nejuda užkliūva už rando ant mano nelaimingos žmonos kaktos. Kol visa tai tęsiasi, negalima netikėti. Gal vėliau prisiminimas liks krištolinio tyrumo. Mudu su Mina stengiamės nelikti be užsiėmimo, todėl vėl, jau kelintą sykį, skaitinėjame visus dienoraščius. Skausmas ir baimė pamažu traukiasi, nors niūri tikrovė vis labiau slegia. Egzistuoja kažkoks aukštesnis tikslas, kurį juntame kiekvienam žingsnyje ir kuris teikia nusiraminimą. Minos nuomone, mes esame aukščiausiojo gėrio įrankiai. Gali būti! Pabandysiu galvoti taip, kaip galvoja ji. Apie ateitį mudu dar nesikalbėjome. Geriau palaukti profesoriaus su bičiuliais ir išgirsti paskutines naujienas.

Laikas bėga greitai; to jau seniai nebuvo. Dabar trys valandos.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Spalio 5-oji, 5 val. popiet

Susirinko visi. Dalyvauja: profesorius Van Helsingas, lordas Godalmingas, daktaras Sjuardas, Kvinsis Morisas, Džonatanas Harkeris, Mina Harker.

Daktaras Van Helsingas papasakojo apie laivo, kuriuo pabėgo grafas Drakula, paieškas.

– Žinojau, kad jis rengiasi grįžti į Transilvaniją, jutau, kad bus pasirinktas kelias per Dunojaus žiotis arba per Juodąją jūrą, nes iš ten jis atvyko. Nuėjome kryžiaus kelius. *Omne ignotum pro magni-*

*fico**, todėl sunkiomis širdimis leidomės ieškoti, kokie laivai praeitą naktį išplaukė Juodosios jūros pusėn. Laivas jau buvo išplaukęs, nes Mina girdėjo, kaip jūreiviai kėlė bures. Laivas negalėjo būti iš didžiųjų, kurių išplaukimą skelbia „Times“, todėl, paklausę lordo Godalmingo patarimo, kreipėmės į Loido kompaniją, kuri registruoja visus, net pačius mažiausius laivus. Sužinojome, kad vienintelis laivas, naktį išplaukęs ta kryptimi, – „Carienė Jekaterina“ stovėjo Dulitlio prieplaukoje. Jis pasuko į Varną, o iš ten plauks į kitus Padunojės uostus. Taigi nutariau, kad grafas gali būti tik jame. Nuskubėję į Dulitlio prieplauką, radome iš lentų surėstą kontorėlę, kuri atrodė mažesnė už jos tarnautoją. Nors smarkiai įraudęs ir besisvaidąs perkūnais, jis vis tiek geras vaikinas ir mūsų draugas, o kai Kvinsis iš kišenės padavė jam šlamantį popierėlį, jis tapo dar didesnis draugas ir nuolankus mūsų tarnas. Jis nuėjo su mumis, pakeliui klausinėdamas besibūriuojančius neaiškios išvaizdos blizgančiomis akimis vyrukus, kurie irgi tapo mūsų draugais, kai numalšinome juos kamavusį troškulį. Kas antras žodis buvo minimi velniai, perkūnai ir dar kiti dalykai, kurių nežinau, tačiau kurių prasmę numanau, bet galų gale išsiaiškinome tai, ko norėjome.

Sužinojome, kad vakar maždaug penktą valandą po pietų uoste pasirodė iš pažiūros labai skubantis tipas – ištįsęs, liesas kaip giltinė ir labai išblyškęs, kumpa nosimi, baltais dantimis ir degančiomis raudonomis akimis. Apsirengęs buvo juodai, išskyrus šiaudinę skrybėlę, kuri netiko nei prie jo drabužių, nei šiam metų laikui. Kad jis stačiai taškėsi pinigais, norėdamas greičiau sužinoti, ar koks laivas

* Visa, kas nežinoma, atrodo žavingai, (*lot.*; Tacitas)

neplaukia į Juodąją jūrą ar dar kažkur. Kažkas nuvedė jį į uosto kontorą, o paskui palydėjo iki laivo, tačiau jis nelipo į laivą, o liko stovėti prie trapo krante ir paprašė, kad kapitonas pats pas jį ateitų. Kapitonas priėjo, išgirdęs, kad jam bus dosniai užmokėta, ir, baisiausiai keikdamasis, galop sutiko su nepažįstamojo sąlygomis. Paskui tą ištįsėlį kažkas pamokė, kur galima nusisamdyti arklį ir vežimą. Jis nuskubėjo ten ir netrukus grįžo, pats laikydamas vadeles, gabendamas didelę medinę dėžę. Vienas pats nukėlė ją ant žemės, nors vėliau reikėjo kelių vyrų jėgos, kad užkeltų ją į laivą keltuvu. Jis ilgai aiškino kapitonui, kur ir kaip tą dėžę padėti, bet kapitonui tie nurodinėjimai nepatiko, ir jis, ėmęs burnoti visomis kalbomis, kurias mokėjo, pasiūlė tam tipui pačiam nueiti ir pasižiūrėti, kur gulės ta jo prakeikta dėžė. Tačiau šis atsisakęs, teisindamasis, kad turįs aibes reikalų ir labai skubąs. Tuomet kapitonas atsakė jam, kad jis, velniai griebtų, vikriau suktųsi, nes laivas, velniai jį griebtų, išplaukia prasidėjus potvyniui, velniai jį griebtų. Tuomet ištįsėlis nusišypsojo ir pasakė, kad kapitonas, žinoma, gali išplaukti jūron kada jam patinka, tačiau jis nesuprantąs, kam tokia skuba. Poliglotas kapitonas vėl ėmė velniuotis visomis kalbomis, ir tada ištįsėlis nusilenkė jam, pasakęs, kad atvyks į laivą prieš pat jam keliant bures. Galop kapitonas, dar labiau išraudęs ir prisiminęs primirštas kalbas, pareiškė, kad savo laive nenori matyti jokių prancūzų, tegriebia juos velniai. Paklausęs, kur galima arčiausiai įsigyti užpildymui reikalingų popierių, nepažįstamasis pasišalino.

Niekas nežinojo, kur jis nuėjo, bet ir nesuko dėl to galvos, mat jiems ir šiaip pakako rūpesčių, nes netrukus paaiškėjo, kad „Carienė Jekaterina“, „velniai ją griebtų“, negalės išplaukti taip greit, kaip no-

rėta. Nuo upės ėmė slinkti lengva migla, kuri, vis tirštėdama ir plėsdamasi, ilgainiui apsiautė laivą ir jį supantį vandenį. Poliglotas kapitonas keikėsi labiau negu įmanoma, bet nei velniai, nei perkūnai jam nepadėjo. Tuo tarpu vanduo vis kilo. Ir kapitonas ėmė manyti, kad reikės laukti, kol potvynis baigsis. Jis buvo toli gražu ne geriausiai nusiteikęs, kai vandens lygiui pasiekus aukščiausią tašką, trapu užlipo tasai ištįsėlis ir pareiškė norą pamatyti, kur gulinti jo dėžė. Į tai kapitonas jam atsakė, kad jis tenori vieno dalyko: kad ir ištįsėlis, ir jo dėžė kraustytųsi po šimts velnių, tačiau ištįsėlis neįsižeidė, ir kapitono padėjėjas nuėjęs kartu su juo parodė, kur tas krovinys. O paskui nepažįstamasis užlipo ant denio, kiek pastovėjo gaubiamas rūko ir turbūt niekieno nelydimas pasišalino iš laivo, nes niekas jo daugiau nematė. Bet jis niekam ir nerūpėjo, nes migla staiga ėmė sklaidytis ir galiausiai ištirpo kaip nebuvusi.

Ištroškę ir besivelniuojantys mano draugai ėmė juoktis, pasakodami, kaip spalvingai kapitonas keikėsi keliolika kalbų, sužinojęs iš pro šalį upe plaukusių bičiulių, kad nė vienas jų nematė jokio rūko, išskyrus tą vietą prieplaukoje, kur stovėjo jo laivas. Tačiau laivas vis dėlto išplaukė prasidėjus atoslūgiui, ir ryte, be abejonės, pasiekė Temzės žiotis, o dabar jau bus išplaukęs atviron jūron.

Taip, mieloji ponia Mina, dabar kurį laiką pailsėkime, nes mūsų priešas plaukia jūra, siausdamasis migla. Jis skuba prie Dunojaus deltos. Laivas, nors ir koks greitas būtų, plaukia lėtai, ir mes, pradėję kelionę sausuma, būsime ten anksčiau už jį. Geriausia būtų užklupti grafą tarp saulėlydžio ir saulėtekio, nes tada jis negalėtų mums priešintis, ir mes lengvai su juo susidorotume. Dar turime nemažai dienų. Žinome, kur jis keliauja, nes susiradome laivo savininką. Jis

parodė mums prekyraščius ir kitus laivo dokumentus. Dėžė, kurią vejamės, turi būti iškrauta Varnoje ir perduota agentui, tokiam Ristiksui, kuris turi pateikti savo įgaliojimus. Tuo jų misija bus baigta. Jam smarkiai tas reikalas parūpo, ir jis norėjo siųsti telegramą, kad būtų išsiaiškinta Varnoje, tačiau nuraminome jį, pasakę, kad apsieisime be muitinės ir policijos pagalbos. Viską sutvarkysime patys.

Van Helsingas baigė pasakoti. Paklausiau, ar jis neabejoja, kad grafas pasiliko laive, ir jis atsakė:

– Turime geriausią įrodymą – jūsų žodžius hipnozės metu.

Dar pasidomėjau, ar tikrai būtina vytis grafą, nes bijau likti be Džonatano, kuris, buvau tikra, nepasiliks, jeigu važiuos jo draugai.

Van Helsingas atsakė ramiai, bet sunkiai tramdydamas susijaudinimą:

– Taip, tai būtina! – prabilo jis rūsčiu balsu, su ta jėga, kuri savaime buvo padariusi jį visų mūsų vadovu. – Būtina! Būtina! Pirmiausia jūsų, o paskui visos žmonijos labui. Tas šėtonas jau nemažai privirė košės, nors veikė nelabai stengdamasis ir tokį trumpą laiką, eidamas apgraibomis tarsi tamsiame kambaryje ir nedaug ką težinodamas. Kitiems aš jau pasakojau. Jūs, Mina, pati pasiklausysite per bičiulio Džono ar savo vyro fonografą. Aiškinau jiems, kad sumanymą palikti savo nualintą gimtinę ir keliauti kraštan, kur tiek daug žmonių, kad žemė atrodo tarsi prinokusių javų laukas – jis brandino ne vieną šimtmetį. Jeigu kitas Nemirusysis bandytų pakartoti jo žygį, jam nepadėtų nei praėję šimtmečiai, nei būsimi. Mūsiškiam vampyrui kažin kokiu stebuklingu būdu padeda galingos okultinės gamtos jėgos. Jo šalyje begalė gilių olų ir tarpeklių, ir niekas nežino, kur jų dugnas. Kadaise tame krašte netrūko ugnikalnių; kai kurie iš jų ir po

šiai dienai trykšta neaiškios prigimties vandenimis ir dujomis, žudančiomis žmogų arba prikeliančiomis iš mirusių. Galima neabejoti egzistuojant magnetinės ir elektrinės prigimties reiškinius, susijusius su okultinėmis gamtos jėgomis ir keistai veikiančius gyvą organizmą. Jį prigimtis apdovanojo nepaprastomis savybėmis. Tais sunkiais ir kruvinais laikais jis laimėdavo, nes turėjo stipresnius nervus, subtilesnį protą ir drąsesnę širdį. Tas nepaprastas jame įsišaknijęs gyvybingumas rado palankią dirvą: augant jo kūnui, vystėsi ir protas. Visa tai buvo pasiekta be šėtoniškų gaivalų, kuriais jis remiasi dabar, nes buvo pagimdyta iš gėrio kylančių ir jį simbolizuojančių jėgų. Ir štai dabar jis yra toks, kokį mes pažįstame. Jis užkrėtė jus – atleiskite, mieloji, kad turiu tai sakyti, tačiau esu priverstas kalbėti tiesą, nes nuo to visiems bus tik geriau, – jis užkrėtė jus taip subtiliai, kad jeigu daugiau jūsų ir nepaliestų ir jūs gyventumėt savo mielą gyvenimą be jokių rūpesčių, atėjus laikui atsisveikinti su šiuo pasauliu – to, deja, nepavyko išvengti dar nė vienam – jūs virstumėte tokia kaip jis. To negalima leisti! Visi prisiekėme, kad to neleisime! Todėl tad esame vykdytojai Dievo valios, kad pasaulis ir žmonės, už kuriuos kentėjo Dievo sūnus, nebūtų atiduoti pabaisoms, kurių egzistavimas teršia skaistų Viešpaties vardą. Jis jau leido mums išgelbėti vieną sielą, ir mes rengiamės į žygį lyg Kryžiaus karų riteriai, kad išgelbėtume kitas sielas. Jie traukė rytuosna, ir mes keliausime ten, kur pateka saulė, ir jeigu žūsime, žūsime už šventą reikalą, kaip ir jie.

Kai jis nutilo, aš vėl išdrįsau paklausti:

– Tačiau ar nebus jis apdairesnis, gavęs tokią atkirtį? Juk jam, išvytam iš Anglijos, dabar nekils noras čia grįžti, lygiai kaip tigras vengia rodytis kaime, kuriame jį medžiojo?

– Aha! – tarė jis. – Palyginimas labai vykęs, ir aš jį priimu. Jūsiškis tigras – žmogėdra. Taip Indijoje vadinami šie žvėrys, paragavę žmogaus kraujo. Jie nepradės tykoti kito grobio, kol nenutvers to, paskui kurį sėlina, todėl jis labai atkaklus. Tas, kurį mes išvijome iš savo kiemo, irgi tigras žmogėdra, ir jis neketina paleisti nusižiūrėtos aukos. Jis nepratęs trauktis ir pasiduoti. Gyvas būdamas, gyvendamas kaip žmogus, jis puolė turkus jų žemėse, buvo sumuštas, bet ar atsisakė savo užmačių? Ne! Jis nesiliovė rengęs karo žygių, atkakliai ir ištvermingai. Ir štai tas vaikiško naivumo protas pakišo jam mintį keliauti į miestą, kur milijonai žmonių. Ką jis daro? Iš viso pasaulio pasirenka daugiausia žadančią vietą. Jis nuodugniai tam rengiasi. Kantriai aiškinasi, kiek jis pajėgia, kur jo sugebėjimų ribos. Mokosi svetimų kalbų. Studijuoja nepažįstamos tautos gyvenimo būdą ir papročius, aplinką, kurioje ji gyvena, politiką, įstatymus, finansus, mokslus ir žmones. Ši trumpa viešnagė jam tik sužadino apetitą. Jis tapo dar sumanesnis, nes įsitikino, jog jo prielaidos iš pat pradžių buvo teisingos. Jis viską atliko vienui vienas! Pradėjęs nuo pamiršto kapo pamirštoje šalyje. O ką jis galėtų nuveikti, jeigu priešais jį atsivertų platesnis pasaulis? Ką galėtų nuveikti tas, kuris juokiasi iš mirties, kuris jaučiasi kaip žuvis vandenyje siaučiant ligoms, lyg dalgiu iškertančioms ištisas tautas? Ak, jeigu tokį žmogų būtų siuntęs Dievas, o ne šėtonas, kokia galinga gėrio jėga jis būtų tapęs šiame pasaulyje! Bet mes įsipareigojome išvaduoti nuo jo pasaulį. Mūsų žygis turi likti paslaptyje, nes šiame apsišvietusiame pasaulyje, kai žmonės netiki net tuo, ką regi savo akimis, protingųjų abejonės gali tapti jo galingiausiu ginklu, skydu ir šarvu kovoje su mumis, jo priešais,

nesibijančiais rizikuoti savo sielomis dėl tų, kuriuos jie myli – dėl žmonijos gerovės, Dievo garbės ir šlovės!

Dar kiek pasišnekėję, nutarėme, kad šįvakar reikia skirstytis – išsimiegoti, sugromuluoti visus faktus ir daryti išvadas. Rytoj, kai vėl susirinksime prie pusryčių stalo, pasipasakosim, kas kam atėjo į galvą, ir galutinai nuspręsime.

Šiąnakt jaučiau palaimingą ramybę. Tarsi nuo manęs būtų atsitraukę visi vaiduokliai. Galbūt...

Tai netiesa. Neįmanoma, nes veidrodyje vėl ant savo kaktos pamačiau raudoną ženklą, ir žinau, kad esu sutepta.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 5-oji

Pakirdome anksti, įgavę naujų jėgų. Per pusryčius susirinkome svetainėje linksmesni negu buvome pratę.

Nuostabi yra žmogaus prigimtis. Tereikia pašalinti kliūtį – nesvarbu kokią ir kaip, tebūnie tai net mirtis, – ir žmogus vėl ima džiaugtis gyvenimu. Šiandien prie stalo man ne sykį kilo mintis, kad visa ši istorija – sapnas. Ir tik randas ant Minos kaktos grąžina mane tikrovėn. Net dabar, kai permąstau visus kraupius įvykius, vos begaliu patikėti, kad mūsų nelaimių kaltininkas tebėra toks pat pavojingas. Atrodė, kad net Mina pamiršo savo baisią nelaimę, ir tik retkarčiais kažkas blykstelėdavo jos sąmonėje, kai ji prisimin-

davo baisųjį randą. Po pusvalandžio susitiksime mano kabinete. Iškart matau vieną kliūtį, padiktuotą greičiau nuojautos negu proto: reikės atvirumo, bet nuogąstauju, kad Mina, verčiama slėpiningų jėgų, liks užsisklendusi. Aš ž i n a u, ji moka daryti išvadas, puikias ir teisingas, tačiau nenori – arba negali – garsiai jų išsakyti. Užsiminiau apie tai Van Helsingui, ir mudu nusprendėme pasišnekėti likę vienu du. Atrodo, kad pradeda veikti baisūs į jos venas patekę nuodai. Grafas žinojo, ką darė, pasirinkdamas Miną, anot profesoriaus, „vampyro kraujo krikštui". Gal egzistuoja nuodas, gaminamas sveikųjų organizmo medžiagų? Visko gali būti, nes nėra įrodytas ptomainų egzistavimas. Neabejotina viena: jeigu manęs neapgauna nuojauta dėl Minos tylėjimo, mūsų laukia baisi kliūtis – nežinomas pavojus. Ta pati jėga, verčianti ją slėpti savo mintis, gali liepti jai prabilti. Verčiau apie tai negalvoti, nes taip galima apšmeižti tyriausią moterį!

Van Helsingas ateis į mano kabinetą šiek tiek anksčiau už kitus. Reikia pasikalbėti.

Vėliau

Su profesorium aptarėme visus reikalus. Mačiau, kad jam kažin kas neduoda ramybės, bet jis delsia. Pradėjęs kalbėti užuolankomis, staiga tarė:

– Bičiuli Džonai, yra vienas dalykas, kurį norėčiau aptarti kol kas tik su jumis. Paskui galėsime pasakyti ir kitiems... – Jis trumpam nutilo. – Mina, mūsų vargšė Mina keičiasi.

Šiurpas perbėgo nugara išgirdus, kad pasitvirtino didžiausi mano nuogąstavimai. Van Helsingas kalbėjo toliau:

– Žinodami, kokio likimo sulaukė vargšė Liusė, šį kartą turime apsidrausti, kol ne vėlu. Teisybę sakant, užduotis mūsų nepalyginti sunkesnė, ir ši nauja bėda kiekvieną valandą padaro nesugrąžinamai prarastą. Matau, kaip jos veide ryškėja vampyro bruožai. Tiesa, jie dar vos įžvelgiami, tačiau akis be išankstinio nusistatymo jau gali juos pastebėti. Dantys po truputį eina smailyn, o žvilgsnis kartais blyksteli metalu. Bet tai ne viskas – ji pasidarė didesnė tylenė. Taip buvo ir Liusei. Ji juk nepasakodavo mums nieko, o surašydavo savo mintis norėdama, kad vėliau jas sužinotume. Dabar bijau štai ko. Jeigu užhipnotizuota ji gali perduoti, ką girdi ir mato grafas, kas mums garantuos, kad jis, užhipnotizavęs ją pirmas, ragavęs jos kraujo ir privertęs gerti savąjį, panorėjęs negalės sužinoti jos minčių?

Linktelėjau galvą pritardamas, ir Van Helsingas kalbėjo toliau:

– Vadinasi, turime kaip nors to išvengti. Privalome slėpti nuo jos savo ketinimus, nes nežinodama jų negalės perduoti grafui. Sunkia širdimi tai reikia daryti, bet kitos išeities nėra. Kai šiandien susirinksime, pasakysiu jai, kad dėl tam tikrų priežasčių negalima jai visko atskleisti, kad ji daugiau nebedalyvaus mūsų pasitarimuose ir bus mūsų tik saugoma.

Jis nusišluostė kaktą, išrasojusią nuo minties apie dar vieną išbandymą nukamuotai Minai. Norėjau palengvinti jo dalią ir prisipažinau, jog ir man kilo tokie įtarimai. Profesorius tikrai apsidžiaugė, radęs paramą.

Vėliau

Mina pati palengvino mūsų vaidmenį, pranešdama per savo vyrą, jog negalės ateiti: ji mano, kad mums geriau bus šnekėtis jos nesivaržant. Mudu su profesoriumi susižvalgėme. Jeigu ji pati supranta savo keliamą grėsmę, mums pavyko išvengti ir pavojaus, ir dar vieno išmėginimo jai pačiai. Tuo tarpu mes su profesoriumi be žodžių sutarėme – ženklas buvo prie lūpų pridėtas pirštas, – savo mintis laikyti paslaptyje, kol neįsitikinsime. Tad iš karto ėmėmės svarstyti savo kampanijos planą. Van Helsingas visiems išdėstė plikus faktus:

– „Carienė Jekaterina“ išplaukė iš Temzės vakar paryčiais. Net ir plaukdamas didžiausiu greičiu, tas laivas pasieks Varną tik po trijų savaičių, o sausuma kelionė trunka tik tris dienas. Jeigu tarsime, kad laivas, susiklosčius sąlygoms, kurias, kaip žinome, gali sukurti grafas, atplauks kokiom dviem dienom anksčiau, ir jeigu pridėsime dar vieną dieną ir vieną naktį galimiems kelionės sutrikimams, mums vis tiek lieka maždaug dvi savaitės. Todėl, norėdami apsidrausti nuo netikėtumų, turime iškeliauti vėliausiai septynioliktą dieną. Tuomet bet kuriuo atveju būsime Varnoje parą prieš atplaukiant laivui ir spėsime pasirengti. Suprantama, su savimi vešimės ginklus, ginklus nuo dvasių – bekūnių ir kūniškų.

– Jeigu gerai jus supratau, – įsiterpė Kvinsis Morisas, – grafas atvyko iš vilkų šalies, ir gali atsitikti, kad jis ten nukaks anksčiau už mus. Siūlau mūsų arsenalą papildyti „vinčesteriais“. Aš kažkodėl labai pasitikiu „vinčesteriu“, kai įklimpstamą į tokią košę. Ar pameni, Artai, kaip mudu gailėjomės, kad turime tik po magazininį šautuvą prie Tobolsko? Kažin ką būtume atidavę.

– Gerai, – sutiko Van Helsingas. – Tebūnie „vinčesteriai“. Kvinsis niekada nepameta galvos, o ypač tada, kai kalbama apie medžioklę. Tuo tarpu čia daugiau neturime ką veikti. Numanau, jog Varnos miesto nė vienas iš čia esančių nepažįstame, kodėl gi mums nenuvažiavus tenai ankstėliau? Ar ne tas pats, kur mums laukti: ten ar čia? Šį vakarą ir rytdieną skirkime pasiruošimams, o tuomet, jeigu niekas nepasikeis, mes keturiese galėsime traukti kelionėn.

– Keturiese? – nustebo Harkeris, paeiliui žiūrėdamas į visus.

– Žinoma! – skubiai tarė profesorius. – Jūs turite likti čia ir rūpintis savo žmona!

Kiek patylėjęs, Harkeris dusliu balsu tarė:

– Ką gi, galutinai nuspręsime rytą. Man reikia pasitarti su Mina.

Štai dabar, pamaniau, Van Helsingui reikia perspėti Harkerį, kad neatskleistų mūsų planų, tačiau jis nekreipė dėmesio į mano reikšmingus žvilgsnius. Aš atsikosėjau, norėdamas patraukti jo dėmesį. Atsakydamas jis tik pridėjo prie lūpų pirštą ir nusisuko.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 5-oji, popietė

Po mūsų susirinkimo kurį laiką aš negalėjau suregzti jokios minties. Nuostaba dėl pastarųjų įvykių taip susuko galvą, kad mintims neliko vietos. Minos sprendimas neiti į susirinkimą – naujas galvosūkis, ir, negalėdamas su ja aiškintis, turėjau tik spėlioti. Bet

nuo to aiškiau nepasidarė. Keista, kad visi tylėjo, išgirdę tokią žinią, nes anądien sutarėme, jog tarp mūsų nebus jokių paslapčių. Mina dabar miega, tyliai, ramiai kaip kūdikis. Ji šypsosi, ir veidas švyti laime. Ačiū Dievui, ji dar sulaukia tokių akimirkų.

Vėliau

Kaip viskas keista. Sėdėjau žiūrėdamas į miegančią Miną, ir patį užliejo tokia palaima, kokios jau niekada nesitikėjau patirti. Artėjo naktis, šešėliai leidžiantis saulei vis ilgėjo, ir tyla kambaryje darėsi vis iškilmingesnė. Staiga Mina atmerkė akis, švelniai į mane pasižiūrėjo ir tarė:

– Džonatanai, pažadėk man vieną dalyką. To reikia ir man, ir Dievui, ir noriu, kad savo pažado nesulaužytum, nors aš maldaučiau atsiklaupusi ant kelių ir graudžiai raudodama.

– Mina, – kalbėjau jai, – tokio pažado negaliu tau duoti dabar pat. Galbūt aš neturiu teisės to daryti.

– Tačiau mielasis, – nenusileido ji, kalbėdama su tokiu dvasios pakilimu, kad akys švietė tarsi žvaigždės, – juk tai aš tavęs prašau, ir prašau ne dėl savęs. Gali paklausti Van Helsingo, ir jeigu jis nesutiks, daryk kaip išmanai.

– Aš pasižadu! – sušukau, ir jos veidą trumpam nušvietė neišpasakyta laimė, nors viską temdė nelemtas randas ant kaktos. Ji tarė:

– Pažadėk, kad niekados nepasakosi man apie pasirengimą nužudyti grafą. Nei žodžiais, nei užuominomis, nei kaip kitaip – kol aš esu su šiuo ženklu!

Ji pirštu parodė savo kaktą. Mačiau, kad ji kalba iš visos širdies.

– Prisiekiu, – dar kartą pasižadėjau ir staiga suvokiau, kad užtrenkiau mudu skiriančias duris.

Vidurnaktis

Mina vakar visą vakarą buvo linksma. Iš jos tiesiog spinduliavo gera nuotaika, užkrėsdama kitus, ir aš jutau, kad niūri skraistė, pakibusi žemai virš mūsų galvų, ima tolti. Mina miega kaip vaikas. Keista, kad ji gali ramiai miegoti tokiu baisiu metu. Ačiū Dievui, bent naktį gali trumpai užsimiršti. Gal ir man pavyks užmigti. Duok Dieve, kad nieko nesapnuočiau.

Spalio 6-oji, rytas

Dar viena staigmena. Mina pažadino mane anksti ir paprašė pašaukti Van Helsingą. Pamaniau, kad mūsų vėl laukia hipnozės seansas, todėl tekinas išbėgau kviesti profesoriaus. Matyt, jis to tikėjosi, nes jau buvo apsirengęs. Jo durys buvo praviros, ir jis girdėjo, kaip aš išeinu iš savo kambario. Po minutės jau buvome prie Minos, ir Van Helsingas paklausė, ar galima ateiti ir kitiems.

– Ne, – paprašė ji. – Kol kas nereikia. Paskui galėsite jiems papasakoti. Aš turiu vykti su jumis į kelionę.

Van Helsingas ir aš buvome priblokšti.

– Kodėl? – klausė jis minutėlę patylėjęs.

– Jūs turite mane pasiimti. Taip bus saugiau ir man, ir jums visiems.

– Bet kodėl, mieloji ponia Mina? Juk žinote, kad jūsų saugumas – švenčiausias mūsų visų rūpestis. Mes važiuojam pas tą, kuris dėl aplinkybių... dėl visko, kas atsitiko... jums daug pavojingesnis negu mums...

Jis susijaudinęs nutilo. Mina pirštu parodė savo kaktą ir tarė:

– Žinau. Todėl ir privalau važiuoti. Noriu viską jums išsakyti, kol nepatekėjo saulė. Vėliau gal negalėsiu. Žinau: kai grafas pašauks mane, turėsiu atsiliepti į jo šauksmą. Jeigu lieps man ateiti slapčia, turėsiu ateiti. Apgaulės būdu, slapta nuo Džonatano.

Dievas tebus liudininkas žvilgsnio, kuriuo ji pasižiūrėjo į mane, ir jeigu yra Angelas, rašantis žmonių darbus, tas žvilgsnis bus įskaitytas jos amžinai šlovei. Aš tik tvirčiau suspaudžiau jos ranką, nes žodžiai įstrigo gerklėje. Paslėpti jausmus nebūtų padėjusios net ašaros. O Mina kalbėjo toliau:

– Jūs, vyrai, esate stiprūs ir drąsūs. Jūs galingi, kai jūsų daug, ir galite nugalėti priešą, kuris palaužtų vieno žmogaus ištvermę. Bet aš galėsiu jums būti naudinga, nes, užhipnotizavę mane, sužinosite tai, ko aš pati dabar nežinau.

Van Helsingas niūriai tarė:

– Jūs, Mina, kaip visada, kalbate išmintingiau už kitus. Ir jūs keliausite su mumis, ir kartu mes pasieksime trokštamą tikslą.

Aš vėl žvilgtelėjau į Miną, nustebintas jos tylėjimo. Padėjusi galvą ant pagalvės, ji jau miegojo. Neatsibudo net tada, kai atitraukiau užuolaidą ir kambarį užplūdo dienos šviesa. Van Helsingas pamojo ranka, kad eičiau kartu su juo. Nuėjome į jo kambarį, kur po mi-

nutės pasirodė Godalmingas, Sjuardas ir Morisas. Jis persakė jiems Minos prašymą ir pridūrė:

– Rytoj rytą išvykstame į Varną. Atsirado dar viena priežastis: Mina. Tačiau jos siela išliko tyra. Kaip jai sunku sakyti mums tiesą, bet dabar mes ją žinome ir esame laiku įspėti. Daugiau negalime prarasti galimybės, ir Varnoje turime būti pasirengę veikti tą pat akimirką, kai atplauks laivas.

– Ką konkrečiai turėsime daryti? – trumpai klausė Morisas.

– Pirmiausia reikės patekti į laivą. Tuomet padėsime ant dėžės laukinės rožės šakelę. Pritvirtinsim ją, ir ji neleis jam išeiti, bent taip byloja prietarai. O prietarų teks klausyti, nes tai senovės žmonių tikėjimas, ir jo šaknys tebėra gyvos. Taigi vėliau, radę progą, kai mūsų niekas nematys, atidarysime dėžę ir... viskas baigsis gerai.

– Neketinu lūkuriuoti, – drąsiai pareiškė Morisas. – Kai tik rasiu dėžę, nuvošiu dangtį ir pritrėkšiu tą bjaurybę, nors į mane žiūrėtų ir tūkstantis žmonių, nors po minutės turėčiau mirti!

Instinktyviai čiupau jam už rankos: ji buvo kieta kaip plienas. Jis suprato mane. Tikiu, kad taip.

– Berniuk mano, – prabilo Van Helsingas. – Narsusis berniuk. Jūs tikras vyras. Telaimina jus Dievas. Tikėkite manim, nė vienas mūsų neatsiliks nė per žingsnį ir nė sekundės nedels iš baimės. Aš tik sakau, ką turėsime padaryti – ką privalėsime padaryti. Tiek daug gali visko atsitikti, kad iki paskutinės akimirkos niekuo negali būti tikras. Apsiginkluosime kuo įmanydami, ir kai ateis lemtinga valanda, mūsų pastangos nenueis veltui. Šiandien sutvarkysime visus savo reikalus, liečiančius mūsų mylimus ir nuo mūsų priklausančius žmones, nes niekas nežino, kur, kada ir koks mūsų laukia likimas. Aš

jau viską sutvarkiau, turiu laisvo laiko, todėl pasirūpinsiu kelione – bilietais ir kitais dalykais.

Daugiau niekas neturėjo ką pridurti, ir visi išsiskirstėme. Sutvarkysiu žemiškuosius reikalus ir būsiu pasirengęs viskam...

Vėliau

Viskas parengta, testamentas surašytas. Mina, jei liks gyva, bus vienintelė paveldėtoja. O jeigu atsitiktų nepataisoma nelaimė, viskas liktų mano bičiuliams.

Saulė ritasi vakarop, Mina vėl blaškosi. Esu tikras, ją kažkas kamuoja, o kas – sužinosime saulėlydžio metu. Tos valandos visus mus ypač neramina, nes tekant ir leidžiantis saulei slypi pavojai. Jie žada naują širdies skausmą, per kurį, jei tokia bus Aukščiausiojo valia, pasieksime gėrio viršūnę. Visa tai rašau tik dienoraštyje, nes žmona nieko neturi žinoti. Rašau ateičiai, kai bus galima ir jai perskaityti.

Girdžiu jos balsą. Ji kviečia mane.

XXV

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 11-oji, vakaras

Džonatanas Harkeris paprašė, kad viską tiksliai surašyčiau, sakydamas, kad pats neturi jėgų, o viskas privalo būti užfiksuota.

Išgirdę, kad Mina prašo visus užsukti į jos kambarį šiek tiek prieš saulėlydį, nenustebome. Žinome dabar, kad tekant ir leidžiantis saulei jos siela išsivaduoja nuo nuodų, ir Mina gali kalbėti nevaržoma kerų. Tokia jos būklė, ar nuotaika, prasidėjusi maždaug pusvalandį prieš saulės nusileidimą ir patekėjimą, trukdavo tol, kol saulės diskas atsiplėšdavo nuo horizonto, vakaruose užgesdavo saulėlydžio gaisai arba kol Mina pamiršdavo viską, kas dedasi aplink, o paskui staiga atsikvošėdavo ir imdavo šnekėti, lyg nusimetusi kausčiusias ją grandines; bet, pasibaigus tam tikram laikui, vėl viskas grįždavo į senas vėžes – ji vėl nugrimzdavo į niūrų tylėjimą.

Šįvakar visiems susirinkus, iš pradžių ji niekaip neįstengė atsipalaiduoti, iš veido matėme, kad viduje vyksta baisi kova. Tikriausiai

todėl, kad ji nežmoniškai stengiasi kuo greičiau ištrūkti į laisvę. Pagaliau, praėjus kelioms minutėms, ji susivaldė ir rankos mostu paprašė vyrą sėsti šalia, pati šiek tiek palinko į priekį. Kitiems liepė arčiau prisistumti kėdes. Paėmusi vyrą už rankos, ji prabilo:

– Galbūt paskutinį kartą mes taip laisvai šnekamės. Žinau, mielasis, žinau, kad nepaliksi manęs iki paskutinės mano valandos.

Žodžiai buvo skirti Džonatanui, kuris, jai prabilus, stipriai suspaudė jos ranką savojoje.

– Rytoj rytą išvykstam, genami mūsų tikslo, ir vienas Dievas težino, koks bus mūsų likimas. Jūs tokie geri, kad pasiimat ir mane. Žinau, padarysite viską, kad padėtumėt nelaimingai moteriai, kurios siela pražudyta – ne, ne, žinau, bet juk taip gali atsitikti... Nepamirškite – aš ne tokia kaip jūs visi. Mano kraujas, mano siela užnuodyti. Tas nuodas ilgainiui gali mane pražudyti – privalo sunaikinti, jeigu nesulauksiu pagalbos. Bičiuliai mano, jūs patys gerai žinote, kad mano siela pavojuje, ir nors aš tematau vieną išeitį, negalime jos griebtis – nei jūs, nei aš.

Ji klausiamai žvilgtelėjo į savo vyrą, paskui į kitus.

– Kokia ta išeitis? – kimiai paklausė Van Helsingas. – Ko neturime... ko negalime padaryti?

– Tai mano mirtis nuo savo ar kito žmogaus rankos, tada, kai dar bus galima išvengti didžiausio blogio. Žinau, jūs irgi žinote, kad išlaisvintumėte po mirties mano sielą, kaip išlaisvinote vargšės Liusės. Jeigu mirtis arba baimė palikti šį pasaulį būtų vienintelė kliūtis, aš tikrai nebijočiau mirti šiandien pat, šią akimirką, tarp tų, kuriuos myliu. Tačiau mirtis nereikštų, kad viskas baigėsi. Ir aš netikiu, kad

Dievui mano mirties reikia dabar, kai atsirado viltis atlikti baisią pareigą. Todėl aš nusprendžiau dar gyventi, nenužengti į amžiną tamsą, kur manęs laukia juodesni dalykai už požemių karalystės kančias.

Džonatano veidas papilkėjo: galbūt jis nujautė, ko reikia laukti. O Mina kalbėjo toliau:

– Štai ką aš galiu dėti į bendrą katilą būsimoms turto dalyboms.

Nustebau, išgirdęs juridinį terminą, visai čia nepritinkantį.

– O ką galite duoti man jūs? – klausė ji. – Žinoma, savo gyvybes. Tai nesunku narsiems vyrams. Jūsų gyvybės priklauso Dievui, ir galite jam jas grąžinti. Tačiau ką duosite man?

Ji vėl klausiamai žvilgtelėjo į mus, šį kartą vengdama savo vyro akių. Kvinsis, berods, suprato pirmas, ir jos veidas nušvito.

– Ką gi, tiesiai pasakysiu, ko iš jūsų noriu, nes šiandien tarp mūsų neturi likti jokių paslapčių. Turite pasižadėti, kiekvienas atskirai ir visi kartu – net ir tu, mano vyre, – kad atėjus valandai, kai mirtis man bus palaima, jūs mane užmušite.

– Kokia ta valanda? – nuskambėjo Kvinsio klausimas, tylus, bet neramus.

– Ji ateis, kai jūs įsitikinsit, jog aš tiek pasikeitusi, kad man geriau mirti. O kai kūnas bus negyvas, nieko nelaukdami persmeigsite mano širdį, nupjausite galvą ir padarysite viską, kad mano siela pelnytų amžiną ramybę!

Pirmas atsistojo Kvinsis. Jis atsiklaupė priešais ją ir, paėmęs ranką, iškilmingai tarė:

– Esu tik netašytas bernas, kuris, ko gero, savo gyvenimu neužsitarnavo tokio pasitikėjimo, bet aš prisiekiu visais šventais man da-

lykais, kad atėjus tokiai valandai mano ranka nesudrebės ir padarys tai, ko mūsų prašote. Bet aš dar prižadu, kad taip bus tik tada, kai man išsisklaidys visos abejonės. Aš pats nuspręsiu, kada ateis toji lemtinga valanda!

– Ištikimas bičiuli, – pasakė ji pro ašaras, riedėjusias jos skruostais, ir pasilenkusi pabučiavo Kvinsiui ranką.

– Aš irgi prisiekiu! – tarė Van Helsingas.

– Ir aš! – išgirdau Godalmingo balsą.

Jie abu atsiklaupė ir dar kartą pakartojo savo priesaiką. Prisiekiau ir aš. Tuomet Džonatanas atsuko į ją išblyškusį kaip drobė veidą ir paklausė:

– Ar ir man reikia duoti tokią priesaiką?

– Ir tau, mielasis, – tarė ji, žiūrėdama į jį su begaliniu gailesčiu. – Šiame pasaulyje esi man brangiausias ir artimiausias žmogus. Mūsų sielos susipynė visam gyvenimui, amžinai. Prisimink, mielasis, kadaise buvo laikai, kai vyrai žudydavo savo žmonas ir kitas moteris, kad jos nepakliūtų priešams į nagus. Jiems nesudrebėdavo ranka, nes tos, kurias jie mylėjo, pačios maldaudavo mirties. Tai kiekvieno vyro pareiga atėjus baisių išmėginimų valandai! Ir jeigu man būtų lemta mirti, norėčiau žūti nuo rankos žmogaus, kurį myliu labiausiai. Daktare Van Helsingai, aš nepamiršau, kad vargšę Liusę į amžinąjį poilsį nusiuntė ranka, kuri buvo labiausiai to verta. – Ji nutilo, raudonis nutvieskė jos veidą. – Ir jeigu ta valanda ateitų, prašau jūsų: padarykite taip, kad iš baisios lemties mane išlaisvintų Džonatanas.

– Dar kartą prisiekiu! – kaip aidas nuskambėjo profesoriaus balsas.

Mina nusišypsojo, su palengvėjimu atsiduso ir tarė:

– O dabar noriu jus perspėti. Jeigu sulauktumėte tokios lemtingos dienos, o tai gali atsitikti labai greitai ir netikėtai, negaiškite nė akimirkos, nes aš jau būsiu jūsų priešas. Dar vienas prašymas, – toliau kalbėjo ji kiek pasikeitusiu balsu. – Ne toks svarbus, bet noriu būti išklausyta.

Visi tylėjome, nes žodžiai buvo nereikalingi.

– ...Noriu, kad paskaitytumėt man laidotuvių maldas...

Ją pertraukė baisi Džonatano dejonė. Mina prispaudė jo ranką sau prie krūtinės ir kalbėjo toliau:

– Noriu, kad sukalbėtumėt mirusiems skirtas maldas, nes tada, kaip besibaigtų ši istorija, man tai bus švelnus prisiminimas. Tu, brangusis, man paskaitysi, noriu, kad mano ausyse amžinai skambėtų tavo balsas, kas beatsitiktų!

– Tačiau, mieloji, – paprieštaravo jis. – Mirtis tebėra labai toli.

– Ne, – ji perspėdama pakėlė ranką, – dabar aš esu labiau mirusi, nei būčiau, jei mano krūtinę slėgtų kapo žemė.

– Nejaugi man teks skaityti laidotuvių maldas? – vis negalėjo patikėti Džonatanas.

– Tai man bus didelis nusiraminimas, – tiek tepasakė Mina, ir jis, paėmęs iš jos rankų knygą, pradėjo skaityti.

Ar aš galiu rašyti apie tą valandą, ar yra žodžių nupasakoti tą keistą sceną, jos iškilmingumą, liūdesį ir prislėgtumą, jos siaubą ir sykiu grožį? Net skeptiko, šventoje jausmų karalystėje teįžvelgiančio karčios tiesos parodiją, širdis būtų suminkštėjusi žiūrint į mus – būrelį mylinčių ir aukotis pasirengusių žmonių, suklaupusių prie liūdesio

sugniuždytos moters, girdint jos vyro jausmingą maldą, kai jis trūkčiojamu iš susijaudinimo balsu, vis užsikirsdamas, skaitė paprastus ir nuostabius, mirusiajai skirtus šventus žodžius... Sunku man apie tai galvoti... man trūksta žodžių...

Nuojauta Minos neapgavo. Nors ir keistas buvo tas ritualas, visi pajutome jo jėgą, suteikusią savotišką nusiraminimą, o tyla, liudijusi, kad Minos siela vėl nugrimzdo į nelaisvę, mums jau nebeatrodė tokia beviltiška ir siaubinga.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 15-oji, Varna

Iš Čering Kroso išvykome dvyliktosios dienos rytą, tą patį vakarą pasiekėme Paryžių ir sėdome į „Rytų ekspresą“, kuriame mums buvo rezervuotos vietos. Važiavę visą naktį ir kitą dieną, į Varną atvykome maždaug penktą valandą. Godalmingas nuėjo į konsulatą patikrinti, ar nėra jo vardu gautų telegramų, kiti įsikūrėme „Odessus“ viešbutyje. Kelionė praėjo sklandžiai, ir keli nereikšmingi įvykiai man beveik nerūpėjo, nes troškau kuo greičiau pakliūti ten, kur skubėjome. Ir man nerūpės niekas iki tol, kol „Carienė Jekaterina“ atplauks į uostą. Dėkui Dievui, Mina jaučiasi gerai, ji sustiprėjo, skruostai nusidažė raudoniu. Daug miega, išmiegojo beveik visą kelionę traukiniu. Tik prieš saulėlydį ir saulėtekį ji sunerimusi pabusdavo, ir Van Helsingas paprastai imdavosi hipnozės. Iš pradžių

jam ėjosi nekaip ir tekdavo ilgai mosuoti rankomis, tačiau ilgainiui Mina ėmė paklusti jo valiai iš karto, tarsi pripratusi, ir jam beveik nereikėjo jokių pastangų. Atrodė, kad jam tereikia panorėti, ir Mina užmiega. Profesoriaus klausimai nesikeisdavo: ką ji mato ir girdi? Į pirmąjį klausimą ji atsakydavo „nieko“, o į antrąjį imdavo pasakoti:

– Girdžiu, kaip šniokščia vanduo ir bangos plakasi į laivo šonus. Šiugžda trindamosi įtemptos laivavirvės, girgžda stiebai ir denio lentos. Smarkiais gūsiais pučia stiprus vėjas, aplink priekigalį putoja vanduo.

Aišku, „Carienė Jekaterina“, iškėlusi visas bures, skuba į Varną. Ką tik sugrįžo Godalmingas. Parnešė keturias telegramas: po vieną kiekvienai kelionės dienai. Sužinojome, kad laivas pakeliui nestabtelėjo jokiame uoste, nebuvo registruojamas Loido kompanijos. Prieš išvykdamas iš Londono, Godalmingas įpareigojo savo agentą pranešti telegrafu, kai tik „Carienė Jekaterina“ kur nors prisišvartuos, be to, siųsti telegramas, net jeigu nebūtų gaunama jokių žinių, mat Artūras norėjo būti tikras, kad laivas nepaleidžiamas iš akių.

Jausdami didelį nuovargį, anksti sugulėme. Rytoj laukia vizitas pas vicekonsulą. Prašysime jo leidimo patekti į laivą, kai tik šis atplauks. Van Helsingas nori tai padaryti tarp saulėtekio ir saulėlydžio. Grafas, nors ir pasivertęs šikšnosparniu, negalės be niekieno pagalbos pereiti nuo kranto jį skiriantį vandenį ir turės likti laive, gulėdamas dėžėje, nerizikuodamas keltis, nes būtų didelis pavojus, kad jį pastebės. Pakliuvę į laivą po saulės patekėjimo, rastume dėžę ir jam dar nespėjus nubusti pasielgtume kaip ir su vargše Liuse. Ar tai bus jo labui, mažai teturi reikšmės. Manome, kad su uosto tar-

nautojais ir jūreiviais pavyks nesunkiai susitarti. Ačiū Dievui, šioje šalyje kyšiais viską pasieksi, o pinigų turime pakankamai. Svarbu, kad laivui atplaukus po saulėlydžio, nedelsiant tai sužinotume. Pasikliausime stora pinigine.

Spalio 16-oji

Mina kartojo tuos pačius žodžius: šniokščiantis vanduo, bangų plakimasis, stiprus vėjas. Atvykome į Varną pačiu laiku, ir kai atplauks laivas, būsime pasirengę viskam. Vos tik „Carienė Jekaterina“ priplauks Dardanelus, lauksime telegramos.

Spalio 17-oji

Gerai pasirengėme pasitikti grafą. Godalmingas pranešė krovinio siuntėjams įtariąs, jog laive esančioje dėžėje slepiami pavogti jo draugo daiktai, ir gavo pusiau oficialų leidimą apžiūrėti laivą savo rizika. Iš laivo savininko gavome raštą, kuriame laivo kapitonui buvo liepiama įsileisti mus į laivą; tokius pat įgaliojimus turi ir jo agentas Varnoje. Laivo savininko atstovui, su kuriuo buvome susitikę, didelį įspūdį padarė malonus Godalmingo elgesys, tad dabar esame ramūs: jis padarys viską ką galės, kad mums padėtų. Aptarėme veiksmus, kurių imsimės atidarę dėžę. Jei grafas ten gulės, Van Helsingas su Sjuardu nukirs galvą ir persmeigs širdį. Mes su Morisu ir Godalmingu saugosime, kad niekas nesutrukdytų, pasirengę net griebtis ginklo. Profesorius mano, kad po tokios operacijos grafo

kūnas turėtų pavirsti į dulkes, ir tąsyk neliktų jokių įkalčių, jeigu kas pamėgintų kaltinti mus žmogžudyste. Net jei profesorius klysta, mes pasiryžę nesitraukti nė per žingsnį, ir galbūt šie užrašai kada nors bus geriausias liudininkas, išgelbėsiantis mus nuo kartuvių. Aš pasirengęs žūtbūtinei kovai ir nuolankiai pasitiksiu likimą – koks jis manęs belauktų. Atliksime pareigą, nors dėl to tektų akmens ant akmens nepalikti. Su vietiniais valdininkais susitarta: vos tik „Carienė Jekaterina“ pasirodys uosto prieigose, mums apie tai praneš specialus kurjeris.

Spalio 24-oji

Savaitė praėjo laukiant. Kasdien ateidavo telegramos Godalmingui, bet visos jos tvirtino tą patį: „Žinių apie laivą negauta“. Mina per rytinius ir vakarinius hipnozės seansus šneka tą pat: bangų šniokštimas, girgždantys stiebai.

RUFAUS SMITO IŠ LOIDO KOMPANIJOS LONDONE TELEGRAMA LORDUI GODALMINGUI PER JO DIDENYBĖS VICEKONSULĄ VARNOJE

„Spalio 24-oji

„Carienė Jekaterina“ šįryt pastebėta Dardanelų sąsiauryje“.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 25-oji

Kaip man trūksta fonografo! Rašyti dienoraštį plunksna – tikra kančia, bet Van Helsingas primygtinai to prašo. Po to, kai gavome telegramą iš Loido agentūros, negalime nustygti vietoje. Žinau, ką jaučia kariai, kai trimitas paskelbia mūšio pradžią. Mina vienintelė išliko rami. Tai buvo suprantama, nes mes nieko jai nesakėme, stengdamiesi jos akyse atrodyti kuo kasdieniškiau. Žinoma, anksčiau ji kaipmat būtų pastebėjusi, kaip pasikeitė mūsų elgesys, tačiau Mina dabar pati ne tokia, kokia buvo kadaise. Ją vis dažniau apima kažkokia letargija, ir jos žvalumas, ir sveika išvaizda, rausvi skruostai mudviejų su Van Helsingu neapgauna: mus graužia nerimas. Dažnai likę vienu du apie ją pasikalbam. Jeigu Harkeris bent numanytų, ką mes įtariam, jo širdis plyštų iš skausmo arba neišlaikytų nervai. Van Helsingas įdėmiai stebi ją hipnozės metu, ypač dantis, ir kol jie nepradėjo smailėti, didelio pavojaus dar nėra. Jeigu dantys imtų keistis, tektų kažką daryti... Nors gerai žinome, ko turėtume imtis, bet nesinori apie tai net galvoti. Tačiau pusiaukelėje jau negalėsime sustoti. Eutanazija: koks gražus ir patogus žodis! Ačiū tam, kas jį sugalvojo.

Laivas nuo Dardanelų iki Varnos plauks maždaug dvidešimt keturias valandas, jeigu liks tas pats greitis, kuriuo „Carienė Jekaterina“ atplaukė iš Londono. Vadinasi, Varnoje jos galima laukti rytą. Nebuvo prasmės ko nors imtis, todėl nuėjome gulti anksčiau. Kelsimės pirmą nakties, kad spėtume pasiruošti.

Spalio 25-oji, vidurdienis

Jokių žinių apie laivą. Minos informacija per hipnozę nesikeičia, tačiau laukiame naujienų kiekvieną akimirką. Slampinėjame iš kampo į kampą nerasdami vietos, išskyrus Harkerį, kuris vaikšto ramus, šaltomis kaip ledas rankomis, o prieš valandą užtikau jį galandant savo didžiulį malajietišką durklą, su kuriuo jis nesiskiria nė minutės. Liūdna bus grafui, kai sugniaužtas šaltos kaip ledas rankos peilis pasieks jo gerklę.

Šiandien Mina mudviem su Van Helsingu sukėlė nerimą. Apie vidurdienį ji nugrimzdo tarsi į letargo miegą, kuris mums pasirodė keistas. Niekam neprasitarėme nė žodeliu, tačiau nuo to lengviau netapo. Iš ryto ji blaškėsi, todėl apsidžiaugėme, kai pagaliau užmigo. Tačiau kai Džonatanas lyg tarp kitko pasakė, kad niekaip negali jos pažadinti, nuėjome pasižiūrėti patys. Mina kvėpavo lygiai, veidas atrodė sveikas, todėl nusprendėme, kad vis dėlto jai geriausia pamiegoti. Nelaimingoji, jai reikia tiek daug dalykų pamiršti. Miegas dabar geriausias vaistas.

Vėliau

Mūsų lūkesčiai išsipildė, nes pamiegojusi kelias valandas, ji pabudo žvalesnė ir linksmesnė, negu buvo pastarąsias kelias dienas. Leidžiantis saulei vėl buvo surengtas hipnozės seansas. Grafas, kuriame Juodosios jūros pakraštyje jis bebūtų, skuba į savo tikslą. Pasitikti likimo.

Spalio 26-oji

Dar viena diena praėjo, ir vėl jokių naujienų apie „Carienę Jekateriną“. Laivas jau turėjo atplaukti; kad jis tebėra atviroje jūroje, neabejojame, nes užhipnotizuota Mina ryte vėl pakartojo girdėtus žodžius. Gal kartais rūkas verčia laivą dreifuoti? Jūreiviai iš vakare atplaukusių laivų pasakojo matę rūko ruožus į šiaurę ir pietus nuo uosto. Reikia nesnausti: kiekvieną akimirką gali nuskambėti signalas.

Spalio 27-oji, vidurdienis

Nieko negalime suprasti. Laivas kaip skradžiai žemę prasmego. Ir vakar, ir šiandien ryte Mina kartojo tarsi užkerėta: „Plakasi bangos, šniokščia vanduo“, bet šiandien dar išgirdome, kad „bangelės visai nedidelės“. Telegramos iš Londono irgi nesikeičia: „jokių žinių“. Labai sunerimęs Van Helsingas ką tik pareiškė, kad grafas bando pasprukti nuo mūsų. Ir reikšmingai pridūrė:

– Man nepatinka Minos letargija. Transo metu su žmonių sielomis gali nutikti daug keistų dalykų.

Ketinau jį dar paklausinėti, bet įėjo Harkeris, ir profesorius davė ženklą tylėti. Vakare bandysime smulkiau paklausinėti Miną.

RUFAUS SMITO TELEGRAMA LORDUI GODALMINGUI PER JO DIDENYBĖS VICEKONSULĄ VARNOJE

„Spalio 28-oji

„Carienė Jekaterina“ šiandien pirmą valandą įplaukė į Galaco uostą“.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 28-oji

Telegrama, pranešusi, jog laivas išmetė inkarą Galaco uoste, nepriblokė mūsų. Nors nežinojome, kur, kaip ir kada mums bus smogtas smūgis, bet, manau, visi laukė įvyksiant kažką netikėta. Tas bergždžias laukimas Varnoje, galima sakyti, parengė mus netikėtumams: visi kažko laukėme, tačiau ši naujiena nustebino. Pasaulis taip sutvarkytas, kad žmogus nenoromis laukia, kad jo planai apsivers aukštyn kojomis. Transcendentalizmas – angelų švyturys, nors paprastam mirtingajam yra nesuvokiamas. Išgirsta naujiena paveikė mus visus skirtingai. Van Helsingas pakėlė ranką, tarsi priekaištaudamas Aukščiausiajam, bet nieko nepasakė ir atsisėdo rūsčiu veidu. Lordas Godalmingas, išblyškęs kaip lavonas, sėdėjo sunkiai kvėpuodamas. Man ta žinia tarsi mietu smogė per galvą: stovėjau, žiūrėdamas tai į vieną, tai į kitą bičiulį. Kvinsio ranka žaibiškai atsidūrė prie

diržo, judesys, visuomet reiškęs „veiksmą“. Mina Harker taip baisiai išbalo, kad randas ant kaktos pasidarė skaisčiai raudonas, paskui ji sudėjo delnus ir ėmė tyliai melstis. Harkeris šypsojosi – šypsojosi karčiai, kaip paskutinės vilties netekęs žmogus, o jo ranka tuo pat metu gniaužė durklo rankeną.

– Kada išvažiuoja traukinys į Galacą? – paklausė Van Helsingas.

– Rytoj rytą, šešios trisdešimt!

Krūptelėjome, nes tai pasakė Mina.

– Dėl Dievo meilės, iš kur jūs žinote? – nustebo Artas.

– Jūs pamiršote, o gal ir nežinojote, tačiau tai žino Džonatanas ir daktaras Van Helsingas, – kad aš tikra traukinių tvarkaraščių maniakė. Sudarinėjau juos Ekseteryje, norėdama padėti vyrui. Pamačiusi, kad iš to yra naudos, nemečiau to užsiėmimo. Žinojau, kad kelias į Drakulos pilį eina per Galacą arba Bukareštą, todėl įsiminiau visus ta kryptimi važiuojančius traukinius. Deja, tų traukinių nėra daug, nes kitas, kaip sakiau, išvyksta tik rytoj rytą.

– Nuostabi moteris, – sumurmėjo Van Helsingas.

– Ar negalima užsisakyti specialaus reiso? – paklausė Godalmingas.

– Bijau, kad ne, – papurtė galvą Van Helsingas. – Čia kitokia tvarka, ir net jei pavyktų išpešti specialų traukinį, bijau, kad jis atvyktų vėliau už paprastą. Be to, mums reikia laiko pasiruošti. Reikia pagalvoti, nuspręsti. Jūs, bičiuli Artūrai, keliaukite į stotį bilietų ir pasirūpinkite, kad mums būtų paliktos vietos. O jūs, Džonatanai, eikite pas laivo savininką ir prašykite įgaliojimų agentui Galace apžiūrėti laivą. Kvinsiui Morisui teks aplankyti vicekonsulą; tegul jis

susisiekia su savo kolega Galace: šiam reikia pasirūpinti, kad mums nebūtų kliūčių ir nesugaištume laiko. Džonas ir aš liksime su Mina ir pasitarsime, ką toliau daryti. Nesijaudinkite, jeigu užtruksite: saulei leidžiantis aš būsiu su Mina.

– O aš, – tarė Mina pralinksmėjusi, – irgi pasistengsiu būti naudinga, rašysiu už jus dienoraštį, kaip dariau ir anksčiau. Jaučiuosi dabar laisvesnė, tarsi būtų atsileidę kažkokie gniaužtai.

Trys jaunuoliai nušvito, supratę, kokie svarbūs jos žodžiai, tačiau mudu su Van Helsingu sunerimę žvilgtelėjome vienas į kitą. Bet nieko nesakėme.

Kai vyrai išskubėjo tvarkyti reikalų, Van Helsingas paprašė Minos atnešti Džonatano dienoraštį, rašytą Drakulos pilyje. Durims užsidarius, jis tarė:

– Abu galvojame apie tą patį. Kalbėkite!

– Kažkas pasikeitė. Ta naujai atsiradusi viltis kelia man nerimą, nes galime smarkiai apsigauti.

– Taigi. Žinot, kodėl paprašiau jos atnešti dienoraštį?

– Turbūt tam, kad liktume vieni.

– Galbūt, bet tai ne viskas. Noriu jums šį bei tą pasakyti. Ak, bičiuli Džonai, aš baisiai rizikuoju, bet manau, kad elgiuosi teisingai. Tą akimirką, kai Mina ištarė žodžius, privertusius mudu suklusti, man galvoje tarsi nušvito. Prieš kelias dienas, kai ji buvo giliame transe, grafas aplankė ją netiesiogiai ir perskaitė jos mintis, o gal ji buvo pas jį svečiuose, dėžėje su žemėmis, tuo metu, kai jis per saulėtekį ar saulėlydį tampa laisvas. Iš jos jis sužino, kad mes esame čia, nes Mina girdi ir mato daugiau už jį, įkalintą savo karste. Dabar jam

rūpi ištrūkti sveikam. Mina šiuo metu jam nereikalinga. Įsitikinęs, kad panorėjęs galės ją prisišaukti, jis nutraukė juos siejusį ryšį, kad ji nesužinotų jo ketinimų. Dieve mano, tikiuosi, kad mūsų protai pasirodys išradingesni už jo smegenis, vaikiškas, šimtmečius išgulėjusias kape, savanaudiškas ir, vadinasi, ne tokias galingas. Ateina Mina, nė žodžio jai! Ji nieko neįtaria, ir tik be reikalo jaudintųsi tuo metu, kai mums labiausiai reikalinga jos drąsa, viltis, vyriška išmintis ir moteriškumas, grafo jai duoti sugebėjimai, kurių jis jau negali iš jos atimti, nors dar pats to nežino. Tyliau! Kalbėsiu aš, jūs klausykitės. Ak, bičiuli Džonai, mus užgriuvo baisi bėda, ir aš pradedu bijoti kaip niekada. Visa mūsų viltis – Dievo gailestingumas. Tyliau! Ji jau čia pat!

Akimirką man pasirodė, kad profesoriaus nervai neišlaikys, kaip jau sykį yra buvę prieš Liusės mirtį, tačiau nežmoniškomis pastangomis jis susivaldė, ir kai Mina įėjo, maloniai jai nusišypsojo. Lengvai pasišokinėdama Mina įbėgo į kambarį, švelni ir laiminga, tartum visai pamiršusi savo nelaimes. Ji padavė Van Helsingui kelis mašinėle rašytus lapus. Metęs į juos niūrų žvilgsnį, jis ėmė skaityti, ir jo veidas ėmė palengva giedrytis. Paskui, tebelaikydamas popieriaus lapus dviem pirštais, profesorius tarė:

– Bičiuli Džonai, kreipiuosi į jus, turintį didelę patirtį, ir į jus, mieloji Mina, nes esate jauna. Štai jums pamoka: niekada nebijokite galvoti. Man galvoje dažnai šmėkšteli kokios nors minties užuomina, ir tuomet aš bijau, kad ji neteks savo sparnų. Dabar, kai žinau nepalyginamai daugiau, grįžtu prie tos minties šešėlio ir matau, kad tai ne šešėlis, o visa mintis, tik dar jauna ir nesubrendusi, nemokanti

išskleisti sparnų. Ne, ji veikiau panaši į mano draugo Hanso Anderseno bjaurųjį ančiuką, kuris iš tikrųjų yra didinga gulbė, plaukianti ir laukianti, kada galės išskleisti savo galingus sparnus. Štai perskaitysiu jums, ką andai rašė Džonatanas:

„...Mūsų giminės atstovas po šimto metų ne sykį vedė kariuomenę per Dunojų į turkų žemę. Nublokštas atgal jis vėl grįždavo, nors grįždavo vienas, palikęs krauju plūstančius savo karius mūšio lauke, nes žinojo, kad tik jam lemta sulaukti triumfo valandos..."

– Ką tai galėtų reikšti? Beveik nieko? Ne! Vaikiškas grafo protas tebėra aklas, todėl vampyras kalba atvirai. Jūsų subrendę protai nemato nieko, mano protas irgi nieko nemato, bent jau nematė iki šiol. Bet štai moters lūpomis pasakomas žodis, kurio reikšmės ji nežino, nežino, ką jis galėtų reikšti, nes kalba apie tai negalvodama, lygiai kaip gamtos gaivalai, kurie snaudžia, bet, atėjus laikui, susirenka į vieną daiktą ir pratrūksta baisia jėga, apakindami, nutvieksdami žemę ryškia šviesa per daugelį mylių aplinkui. Argi ne taip? Gerai, paaiškinsiu. Pirmiausia, ar teko judviem girdėti apie nusikaltimo filosofiją? Turėčiau išgirsti du atsakymus: „taip" ir „ne". Jūs, Džonai, sakytumėt „taip", nes tai kartu ir pamišimo tyrinėjimas, o jūs, Mina, sakytumėt „ne", nes jūs nesat susidūrusi su nusikaltimais, išskyrus vieną. Tačiau protaujate teisingai, neidama keliu „nuo faktų prie bendrybių". Nusikaltėliai – ypatinga padermė. Ir tas jų ypatingumas nesikeičia, jis vienodas visuose kraštuose, visais laikais. Net policininkai, šiaip jau menki filosofai, žino tai iš patirties. Tai empiriškas pažinimo būdas. Nusikaltėlis visuomet daro vieną nusikaltimą, noriu pasakyti, – tikras nusikaltėlis, kuriam likimas lėmė juo gimti ir

kuris nenori nieko daugiau daryti. Nusikaltėlis protauja kaip vaikas. Jis protingas, klastingas, sumanus, tačiau jo smegenys rutuliojasi tik iki tam tikros pakopos. Paukštukai, žuvytės, gyvūnų jaunikliai mokosi gyvenimo ieškodami ne principo, o bandymo kelių. Išmokus daryti vieną dalyką, juo remiantis einama toliau. „*Dos pou sto*“, – sakė Archimedas. „Duokite man atramos tašką ir aš išjudinsiu pasaulį!“ Sykį pasisekus vienam sumanymui, ta patirtis tampa atramos tašku: štai taip pamažu bręsta vaikiškas protas. Matau, mano mieloji, kad žiūrite išplėtusi akis ir kad jūsų galvoje žaibo tvyksnis jau nušvietė žemę per daugelį mylių aplinkui.

Mina džiugiai suplojo rankomis, akys sužibo. Profesorius kalbėjo toliau:

– Dabar noriu išklausyti jus. Papasakokite mums, abiem vyrams, apie tai, ką regite savo šviesiomis akimis.

Jis paėmė jos ranką ir pirštais užčiuopė pulsą. Ji prabilo:

– Grafas – nusikaltėlis, tipiškas nusikaltėlis, jeigu tikėsime Nordau ir Lombrozu*; ir šia prasme jo protas subrendęs. Taigi, pakliuvęs į bėdą, išeities jis pradeda ieškoti įpročiuose. Paslaptis slypi jo praeityje, ir tas dienoraščio puslapis – padiktuotas jo paties lūpomis – pasakoja mums, jog kadaise, anot Moriso, „kebliais laikais“ jis grįžo į savo šalį po nepasisekusio bandymo užgrobti svetimas žemes, bet neatsisakė užsibrėžto tikslo, ėmė ruoštis naujam žygiui ir – nugalėjo. Į Londoną jis atsibastė užgrobti naujų žemių. Buvo sumuštas,

* Nordau, Maksas Simonas (1849–1923) – vengrų rašytojas, gydytojas, sionistų judėjimo lyderis, Lombrozas, Čezarė (1836–1909) – italų gydytojas ir kriminologas.

neteko vilties, nes iškilo pavojus jo egzistavimui. Jis jūra bėga namo, lygiai kaip kadaise bėgo nuo turkų.

– Gerai! Gerai! Kokia protinga moteris! – šūktelėjo Van Helsingas ir pasilenkęs pabučiavo jai ranką. Palinkęs mano pusėn, šnipštelėjo:

– Septyniasdešimt dveji. Taip jaudinantis! Turime vilties!

Ir vėl kreipėsi į Miną:

– Kalbėkite toliau! Dar ne viskas. Nebijokite, mudu su Džonu žinome. Bent jau aš. Ir aš pasakysiu jums, ar esate teisi. Kalbėkite drąsiai.

– Pamėginsiu, tačiau turėsite man atleisti, jeigu pernelyg daug kalbėsiu apie save.

– Nesibaiminkite! Taip ir turi būti, nes apie jus juk galvojame.

– Kaip ir visi nusikaltėliai – jis egoistas, menko intelekto, nes visi jo siekiai grindžiami savanaudiškumu. Jis apsiriboja vienu tikslu. Ir to tikslo siekia beatodairiškai. Kaip kadaise jis kėlėsi per Dunojų, palikęs savo armiją skerdynėms, taip ir dabar bando išsigelbėti nepaisydamas nieko. Bekraštis savanaudiškumas ir paleidžia mane nuo saito, kuriuo jis mane prisirišo tą siaubo naktį. Aš tai jaučiu! Aš tai jaučiu! Ačiū Gailestingajam Dievui! Mano siela dabar yra laisvesnė negu per visą laiką nuo tos klaikios valandos, ir aš vieno tebijau: kad grafas, užmigdęs mane keistu miegu, pavergs mano sąmonę savo tikslams.

Profesorius atsistojo:

– Tai jau įvyko. Kol mes laukėme Varnoje, laivas, apsigaubęs migla, nuplaukė į Galacą, iš kur grafas, be abejonės, ketina nuo mūsų

pasprukti. Tačiau gudriau jis nieko nesugalvos, ir gali atsitikti taip, kad su Apvaizdos pagalba labiausiai jo trokštami dalykai atsisuks prieš jį patį. Medžioklis pakliūva į savo paspęstus žabangus, anot didžiojo psalmių autoriaus. Jis tariasi sumėtęs pėdas, aplenkęs mus daugeliu valandų, ir jo vaikiškas protas šnibžda jam: išsimiegok. Be to, jis mano, kad ryšys su jumis nutrauktas ir jūs nesužinosite jo minčių. Jis klysta! Tas baisus kraujo krikštas, kurį iš jo gavote, leidžia jūsų sąmonei nuskristi pas jį, kaip jūs tai darote savo laisvės akimirkomis, tekant ir leidžiantis saulei. Hipnozės metu jūs paklūstate mano valiai, o ne jo. Šį sugebėjimą išsikovojote per kančias, būdama jo rankose. Dar svarbiau tai, kad jis, nutraukęs tą ryšį, nežino, kur mes dabar esame. Tačiau mes ne savanaudžiai ir tikime, jog Dievas neapleido mūsų sunkiausiu metu. Seksime jam iš paskos ir nesitrauksime, net jeigu grėstų pavojus žūti ir tapti į jį panašiais. Bičiuli Džonai, ši valanda – nepaprasta, mes daug supratome. Užrašykite, ką girdėjote, kad visi galėtų perskaityti.

Surašiau, kaip buvau lieptas. Laukiau, kol grįš draugai, o Mina perspausdino užrašus nuo tos vietos, kai profesorius paprašė jos atnešti Džonatano dienoraštį.

XXVI
DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Spalio 29-oji

Rašau traukinyje, pakeliui iš Varnos į Galacą. Vakar vakare grįžome į viešbutį šiek tiek prieš saulėlydį. Visiems pavyko atlikti savo užduotis, todėl dabar mūsų mintys ir pasiryžimas susiję tik su kelione į Galacą, kur tikimės pagaliau pasiekti savo tikslą. Atėjus vakarui, Mina pasirengė hipnozei. Nors profesoriui sunkiai sekėsi, pagaliau ji nugrimzdo į transą. Paprastai profesorius ją prašnekindavo vos vienu kitu žodeliu, bet vakar jam teko įsakmiai klausinėti Miną, kol ji galop prabilo. Mina tarė:

– Nieko nematau. Stovime vietoje. Negirdžiu bangų šniokštimo, tik prie inkaro grandinės tyliai čiurlena vanduo. Girdžiu balsus arti ir kiek atokiau, girdžiu teškenant irklus, jų cypimą pakabose. Kažkur driokšteli šūvis, aidas nusirita toli. Virš galvos – kojų trepsėjimas, traukiamos virvės ir grandinės. Kas tai? Šviesos spindulys! Jaučiu, kaip į veidą plūsteli gaivaus oro srovė!

Ji nutilo. Paskui kilstelėjo nuo kanapos ir ėmė lėtai kelti rankas delnais aukštyn, tarsi stumdama nuo savęs kažkokią sunkenybę. Mes su Van Helsingu reikšmingai susižvalgėme. Kvinsio, įsistebeilijusio į Miną, antakiai kilstelėjo, Harkerio ranka instinktyviai stvėrė durklo rankeną. Stojo ilga tyla. Žinojome, kad jos laikas netrukus baigsis, bet jutome, kad padėti niekuo negalime. Staiga ji atsisėdo, atmerkė akis ir maloniu balsu tarė:

– Ar neišgertumėt arbatos? Jūs tikriausiai baisiai pavargote.

Nenorėdami jos skaudinti, sutikome, ir Mina guviai išėjo virti arbatos. Van Helsingas tarė:

– Taigi, bičiuliai, jis jau beveik pasiekė krantą. Pakilo iš savo pilno žemių karsto. Bet jis dar ne sausumoje. Naktį jis gali praleisti kur nors įlindęs, tačiau jei niekas jo nepergabens arba jei laivas nepriplauks prie kranto, pats jis išlipti negalės. Tačiau sulaukęs vakaro, pakeitęs pavidalą, jis galės nušokti nuo kranto, kaip tai padarė Vitbyje, arba perskristi vandenį. Bet jeigu rytas išauš jam tebesant laive, jis praras dar vieną dieną. Tąsyk mes suspėsime. Jeigu jis nepaspruks vakare, užklupsime jį dieną, gulintį dėžėje, bejėgį. Jis neišdrįs pabusti, bijodamas būti demaskuotas.

Paskui nekantriai laukėme aušros, vildamiesi daugiau sužinoti iš Minos.

Šiandien rytą, iš susijaudinimo sulaikę kvėpavimą, klausėmės Minos žodžių. Užhipnotizuoti ją šį kartą sekėsi dar sunkiau, ir kai profesoriui galop pavyko ją užmigdyti, laiko iki saulės patekėjimo buvo likę tiek nedaug, kad buvome beveik praradę viltį. Atrodė, kad Van Helsingui kainavo nežmoniškų valios pastangų, kad ji pagaliau prabiltų:

– Aplinkui tamsu. Prie savęs girdžiu čiurlenant vandenį, girgžtelėjo kažkoks medinis daiktas.

Tą akimirką iš už horizonto tviskėdamas išlindo raudonas saulės diskas. Teks laukti vakaro.

Tad į Galacą važiuojame neramiomis širdimis. Pagal tvarkaraštį turime ten nuvykti tarp antros ir trečios ryto, bet jau Bukareštą pasiekėme vėluodami tris valandas, todėl mūsų kelionė nesibaigs anksčiau, negu išauš rytas. Vadinasi, Minos laukia dar du hipnozės seansai – kuris nors, o gal abu, padės mums pagaliau sužinoti, kas vyksta.

Vėliau

Saulė pakilo ir nukeliavo dangumi. Laimė, saulėtekio sulaukėme toli nuo miesto, ir dėmesio neblaškė stoties šurmulys, kai taip reikėjo rimties ir tylos. Mina pakluso profesoriaus valiai dar sunkiau negu ryte. Bijau, kad sugebėjimą skaityti grafo mintis ji gali prarasti tada, kai mums jo labiausiai reikės. Man atrodo, kad pradeda audringai veikti Minos vaizduotė. Iki šiol užhipnotizuota ji lakoniškai minėdavo faktus. Dabar kas kita. Jeigu taip truks ir toliau, mes galime būti suklaidinti. Jeigu sykiu su jos sugebėjimu silpnėtų ir grafo įtaka jai, tai būtų laimė, tačiau įtariu, jog taip nėra. Šį kartą jos žodžiai skambėjo labai paslaptingai:

– Kažkas išeina, jaučiu, praslenka pro šalį tarsi šalto vėjo gūsis. Tolumoje padriki garsai – kažką svetima kalba kalba žmonės, šniokščia krintantis vanduo, staugia šunys.

Ji nutilo, ir jos kūnu perbėgo virpulys, kuris purtė ją vis smarkiau, kol ji galop ėmė drebėti lyg stabo ištikta. Pabudusi iš transo ji atrodė viskam abejinga, apatiška ir išvargusi, nors sąmonė neprarado budrumo. Nieko neprisimindama, ji paklausė, ką šnekėjo, o paskui nutilo ir giliai susimąstė.

Spalio 30-oji, 7 val. ryto

Galacas jau netoli, ir vėliau gal nebus kada rašyti. Šįryt su nerimu laukėme saulės patekėjimo. Žinodamas, kad jo laukia itin sunkus darbas, daktaras Van Helsingas pradėjo anksčiau. Tačiau veltui stengėsi: Mina pakluso jo valiai vos vieną minutę prieš saulės patekėjimą. Nieko nelaukdamas profesorius apibėrė ją klausimais, ir ji taip greitai atsakinėjo:

– Aplink tamsa. Girdžiu tekantį vandenį – prie pat manęs, ir medinių lentų girgždesį. Tolumoje baubia galvijai. Girdžiu dar vieną garsą, tarytum...

Ji nutilo ir ėmė blykšti, kol išbalo kaip drobė.

– Kalbėkite! Liepiu jums kalbėti! – šūktelėjo Van Helsingas, netverdamas nekantrumu. Paskui jo veidą užliejo neviltis, nes patekėjo saulė, ir jos spinduliai raudoniu nudažė baltą kaip sniegas Minos veidą. Ji atsimerkė, ir mes krūptelėjome iš netikėtumo, nes ji prabilo taip kasdieniškai, tarsi prieš sekundę nieko nebūtų įvykę:

– Ak, profesoriau, kam gi manęs prašote, juk pats žinote, kad negaliu. Aš nieko neprisimenu.

Paskui, išvydusi mūsų veiduose nuostabą, ji sunerimusi tarė:

– Ką aš pasakiau? Ką padariau? Žinau tik tiek, kad gulėjau čia pusiau miegodama ir išgirdau, kaip man sako: „Kalbėkite! Aš liepiu jums kalbėti!“ Taip juokinga, tarsi būčiau neklaužada mergaitė.

– Ak, ponia Mina, – liūdnai tarė profesorius, – tai tik mano meilės ir pagarbos jums įrodymas, nors jis ir keistai skamba, nes turiu įsakinėti tai, kurios įsakymų būčiau laimingas klausyti.

Aidi garvežio švilpukas, privažiuojame Galacą. Nerimas ir nekantrumas mus deginte degina.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Spalio 30-oji

Į viešbutį, kur mūsų laukė telegrafu užsakyti kambariai, mane palydėjo Morisas, nes jis, nemokėdamas užsienio kalbų, netiko kitiems darbams. Likusieji pasiskirstė maždaug taip kaip ir Varnoje, tik lordas Godalmingas šį kartą nuėjo pas vicekonsulą, kad savo aukšta padėtimi paspartintų formalumų sutvarkymą. Džonatanas su abiem daktarais nuskubėjo pas krovinių pervežimo agentus sužinoti naujienų apie „Carienę Jekateriną“.

Vėliau

Grįžo lordas Godalmingas. Konsulas išvykęs, vicekonsulas serga. Formalumus sutvarkė klerkas, pažadėjęs padėti mums kuo tik galės.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 30-oji

Devintą valandą Van Helsingas, Sjuardas ir aš apsilankėme pas ponus Makenzį ir Steinkofą, londoniškės „Hapgood" firmos atstovus. Jie buvo gavę telegramą, atsakymą į Godalmingo telegrafu perduotą pranešimą, kuriuo buvo įpareigoti padėti mums pagal išgales. Tie paslaugūs ir mandagūs vyrai nieko nelaukdami nuvedė mus prie „Carienės Jekaterinos", kuri buvo išmetusi inkarą upės užutekyje. Taip mes susipažinome su kapitonu Donelsonu ir išgirdome pasakojimą apie kelionę. Pasak jo, pirmą kartą gyvenime jam pasitaikęs toks palankus vėjas.

– Žmogau! – ėmė pasakoti jis. – Mes išsigandome, pamanę, kad taip sektis ilgai negali ir mūsų laukia kokia baisi nelaimė! Juk turi būti pusiausvyra. Ne taip paprasta nukakti iš Londono į Juodąją jūrą visą kelią pučiant į bures smagiam vėjui, tarsi pats šėtonas būtų pūtęs, turėdamas savo tikslą. Vos tik susitikdavome kitą laivą ar prisiartindavome prie uosto, laivą kaipmat apsiausdavo migla, kuri tol mus laikydavo, kol vėl atsidurdavome atviroje jūroje ir, miglai išsisklaidžius, tematydavome tuščią jūrą iki pat horizonto ir daugiau nė velnio. Pro Gibraltarą pramovėme nespėję nė duoti signalo, ir iki pat Dardanelų, kur stabtelėjome, kad gautume leidimą praplaukti sąsiaurį, neregėjome nė gyvos dvasios. Iš pradžių man kilo mintis nuleisti bures ir palaukti, kol rūkas išsisklaidys, bet paskui nusprendžiau: jeigu šėtonas nori kuo greičiau mus atvaryti į Juodąją jūrą, jis

tą padarys nepaisydamas mūsų norų. Be to, greitas plaukimas tik į naudą laivo savininkams, ir prekybai nuo to ne blogiau, o senas kipšas, jeigu ir rūpinosi savo reikalais, tikriausiai nesupyko, kad jam nekliudėme.

Tas naivumo, sumanumo, prietarų ir komercinio mąstymo kratinys išjudino profesorių. Jis tarė:

– Mano drauge, šėtonas protingesnis, negu tūlas apie jį galvoja, ir gerai žino, kur rasti savęs vertus partnerius.

Patenkintas komplimentu, škiperis pasakojo toliau:

– Kai praplaukėme Bosforą, vyrai ėmė niurnėti. Kai kurie, ypač rumunai, atėję pas mane prašė, kad išmesčiau už borto didelę dėžę, kurią prieš pat laivui išplaukiant iš Londono atgabeno į laivą toks keistas senis. Jau tada mačiau, kaip jie spokso į jį ir kelia du pirštus, gindamiesi nuo piktos akies. Žmogau! Tas užsieniečių prietaringumas tiesiog juoką kelia! Nusiunčiau juos dirbti darbo, bet kai laivą vėl apgaubė rūkas, man ir pačiam pasidarė mažumėlę nejauku, nors ta dėžė čia tikriausiai buvo niekuo dėta. Tai štai, plaukėme toliau. Rūkas tvyrojo aplink mus penkias dienas, tad leidau vėjui nešti laivą, nes jeigu velnias sumanė kur nors nukakti, jis tą padarys. Tik dėl viso pikto reikėjo neprarasti budrumo. Ką čia šnekėti, atplaukėme net neišvydę pavojingų seklumų, o prieš dvi dienas, kai pro rūką įspindo saulė, pamatėme, kad jau atsidūrėme upėje priešais Galacą. Rumunai išties pasiuto, trūks plyš norėdami išmesti tą dėžę į upę. Teko jiems savo tiesą įrodinėti su handšpugu, ir kai paskutinis jūreivis pakilo nuo denio laikydamasis už galvos, visus buvau įtikinęs, kad nesvarbu – pikta akis ar gera akis – man patikėtas turtas geriau

jausis čia negu Dunojaus bangose. Žinokite, kad jie jau buvo išvilkę dėžę ant denio, ketindami versti ją už borto. Ant jos buvo užrašas „Varna per Galacą“, tad pamaniau, tedrybso čia, kol pasieksime uostą ir ja nusikratysime. Visą naktį teko laukti išmetus inkarą, bet valandą prieš saulės patekėjimą, kuo anksčiausiai, pasirodė žmogėnas su iš Anglijos gautu laišku. Jis atėjo pasiimti dėžės, siunčiamos kažkokiam grafui Drakulai. Suprantamas dalykas, nelaukdami reikalą pasistengėme sutvarkyti. Jo popieriai buvo tvarkingi, o man rūpėjo kuo greičiau nusikratyti ta prakeikta dėže, nes ir man nuo jos ėmė darytis nejauku. Jeigu tas krovinys ir buvo šėtono, manau, jam vis tiek.

– Kokia pavardė žmogaus, paėmusio dėžę? – paklausė Van Helsingas, vargais negalais tramdydamas nekantrumą.

– Tuojau pasakysiu, – tarė kapitonas ir atnešė iš kajutės kvitą, ant kurio buvo Imanuelio Hildesheimo pavardė ir adresas: Burgenštrasė 16. Supratę, kad daugiau iš jo nieko neišpešime, padėkojome ir išėjome.

Hildesheimą radome jo įstaigoje. Greičiausiai jis buvo žydas, su avies nosimi ir fesu ant galvos. Mūsų argumentas buvo pinigai – mūsų pinigai, ir po trumpų derybų jis papasakojo, ką žinojo. Žinojo nedaug, bet svarbių dalykų. Jis gavo iš Londono laišką nuo pono de Vilio, kuriame buvo prašomas paimti – jeigu galima, prieš saulės patekėjimą, idant būtų išvengta muitininkų, – medinę dėžę, atplaukiančią su „Cariene Jekaterina“. Tą krovinį paskui jis turėjęs perduoti tokiam Petrofui Skinskiui, bendravusiam su slovakais, kurie prekiavo Dunojaus pakrantėse. Už rūpestį jam buvo užmokėta angliškais

vertybiniais popieriais, kuriuos auksu pavertė Dunojaus tarptautinis bankas. Dėžę iš laivo jis perdavęs tiesiai Skinskiui į rankas, kad nereikėtų pačiam mokėti nešikams. Štai ir viskas, ką jis žinojo.

Mums besišnekučiuojant, įbėgo užduseęs žmogus ir pranešė, kad Šv. Petro bažnyčios šventoriuje rastas Skinskio lavonas su perkąsta gerkle. Turbūt žvėries darbas. Visi tekini pasileido į kapines paspoksoti į tą siaubą. Kažkokia moteris dar šūktelėjo: „Tai slovako darbas!" Mes tyliai pasišalinome, nenorėdami būti įtraukti į šią istoriją.

Pakeliui į namus niekaip nesisekė ką nors sugalvoti. Buvo aišku, kad dėžė kažkur keliauja vandens keliu, bet kur – to nežinojome. Nepaprastai nusiminę grįžome į viešbutį pas Miną.

Nutarėme, kad nuo šiol reikia Minai viską pasakoti, nes padėtis darosi beviltiška, ir gal Mina mums padės, nors ta užmačia ir rizikinga. Pirmiausia aš buvau atleistas nuo duoto žodžio.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Spalio 30-oji, vakaras

Grįžo jie pavargę, nukabinę nosis, ir kol nepailsės, neverta nieko imtis; tad liepiau jiems kokią valandą prigulti, kol aš surašysiu į dienoraštį paskutinius įvykius. Esu nepaprastai dėkinga žmogui, išradusiam kelioninę rašomąją mašinėlę, ir Morisui už tai, kad ją man parūpino. Nežinau, ką būčiau dariusi, jeigu viską tektų rašyti ranka...

Baigiau. Vargšas Džonatanas, kiek jam teko iškentėti, ką jis kenčia dabar. Guli ant kanapos sunkiai alsuodamas, sustingęs. Antakiai suraukti, veidas sukritęs nuo nesibaigiančių rūpesčių. Kaktoje susimetusios gilios raukšlės. Kad bent galėčiau jam padėti, padaryčiau viską.

Paprašiau Van Helsingo duoti man dar neskaitytus dokumentus... Kol jis ilsisi, viską atidžiai perskaitysiu, gal kas nors šaus į galvą. Paseksiu profesoriaus pavyzdžiu: reikia mąstyti remiantis vien faktais, atmetus išankstines nuostatas...

Atrodo, kad su Apvaizdos pagalba padariau atradimą. Reikia gauti žemėlapius ir įdėmiai peržiūrėti...

Esu šventai įsitikinusi, jog mano tiesa. Padariau išvadą, kurią noriu paskelbti visiems. Jie nuspręs galutinai: reikia viską tiksliai apskaičiuoti, nes brangi kiekviena minutė.

MINOS HARKER RAŠTELIS

(pridėtas prie dienoraščio)

Mums rūpi: kaip grafas Drakula sugrįš į savo pilį.

1. Kažkas būtinai turi jį nugabenti. Tai tiesa, nes jeigu galėtų keliauti pats, būtų tai padaręs žmogaus, vilko, šikšnosparnio ar kokiu kitu pavidalu. Bijosi, kad jam gali sukliudyti, kai jis bejėgiškai guli dėžėje tarp saulėtekio ir saulėlydžio.
2. Kaip jį galima nugabenti? Sausuma, vandeniu, geležinkeliu? Ieškosime, atmesdami netinkamus variantus:
   a) Sausuma. Kils begalė sunkumų, ypač išvažiuojant iš miesto.

(x) Daug žmonių, jie smalsūs ir linkę visur kišti nosis. Menkiausia abejonė, užuomina dėl dėžės turinio gali jį pražudyti.

(y) Be to, gresia muitinės apžiūra.

(z) Jį gali vytis persekiotojai. To jis labiausiai bijo ir, bijodamas išdavystės, paleido iš savo gniaužtų, kiek jam tai pavyko, net savo auką – mane!

b) Traukiniu. Nėra kam saugoti dėžės. Traukinys gali stoviniuoti, o toks delsimas priešams lipant ant kulnų būtų pražūtingas. Tiesa, naktį galima pabėgti. Tačiau kur pasidėsi nepažįstamoje vietovėje, likęs be prieglobsčio? Ne, jis nerizikuos.

c) Vandens kelias. Viena vertus, tai saugiausias keliavimo būdas, bet ir pavojingiausias. Ant vandens jis visiškai bejėgis, išskyrus nakties metą, kai gali pasikviesti pagalbon ūkanas, darganą, sniego pūgas, savo vilkus. Bet jeigu laivas sudužtų, tai jam reikštų žūtį. Galėtų pasirūpinti valtimi, kuri jį nuplukdytų į krantą, tačiau tai nesvetingas kraštas ir, neturėdamas judėjimo laisvės, grafas atsidurtų beviltiškoje padėtyje.

Dabar neabejojame, kad jis keliauja vandeniu, beliko sužinoti, k o k i a tai upė ir ką grafas ketina daryti toliau.

Pirma. Reikia turėti galvoje jo veiksmus Londone, kur jis bandė išnaudoti visas savo galimybes.

Antra. Reikia pabandyti įspėti, remiantis surinktais faktais, ką jis spėjo nuveikti čia.

Greičiausiai jis iš pat pradžių galvojo apie Galacą, ir tik norėdamas sumėtyti pėdas palaikė ryšius su Varna. Jo vienintelis troškimas

buvo pabėgti. Tą įrodo jo laiškas ir instrukcija Hildesheimui pasiimti dėžę iki saulėtekio. Jis davė nurodymus ir Skinskiui, tačiau apie jų turinį tegalime spėlioti. Bet laiškas turėjo būti, antraip Skinskis būtų atėjęs pas Hildesheimą.

Žinome, kad iki šiol jam viskas puikiai sekėsi, nes „Carienė Jekaterina" atplaukė per itin trumpą laiką – taip sparčiai, kad net kapitonui Donelsonui kilo įtarimas, tačiau škiperio prietaringumas, sumišęs su nuovoka, tik pasitarnavo grafui, ir laivas, apsisiautęs migla vienu vėju perkirto Juodąją jūrą ir atsidūrė Galaco uoste. Tai, kad grafas viską iš anksto apgalvojo, abejonių nekelia, Hildesheimas pasitiko laivą ir perdavė dėžę Skinskiui. Čia pėdsakai nutrūksta... Žinome tik tiek, kad dėžė plaukia upe. Muitinės, jeigu ji ir yra, buvo išvengta.

Dabar priėjome tą vietą, kai grafas, atvykęs į Galacą, atsidūrė sausumoje.

Skinskiui dėžė buvo perduota paryčiais. Saulėtekio metu grafas galėjo prisiimti žmogaus pavidalą. Kyla klausimas: kodėl jam prireikė Skinskio pagalbos. Mano vyro dienoraštyje Skinskis minimas kaip žmogus, bendraujantis su slovakų prekijais, o moters pastaba, kad jo nužudymas – slovako darbas, akivaizdžiai rodo, kokius jausmus slovakai puoselėja panašiems į jį žmonėms. Grafas norėjo kuo mažiau viešumo.

Spėju štai ką: dar Londone grafas nutarė nukakti į savo pilį saugiausiu ir slapčiausiu keliu. Iš pilies iki upės jį atgabeno čigonai, greičiausiai perdavę dėžę slovakams, o šie, savo ruožtu, atvežė ją į Varną, iš kur ji laivu išplaukė į Londoną. Vadinasi, turėjo būti žmonės, tvar-

kę visus reikalus. Kai dėžė pasiekė sausumą, prieš saulėlydį ar po jo, jis išlindo, susirado Skinskį ir davė nurodymus dėl dėžės gabenimo aukštyn kažkuria upe. Kai šis viskuo pasirūpino, grafas sunaikino pėdsakus, nužudydamas savo agentą.

Pažvelgus į žemėlapį matyti, kad slovakams patogiausia keliauti Pruto arba Sereto upėmis. Iš dienoraščio žinau, kad užhipnotizuota girdėjau mūkiant karves, čiurlenant vandenį, girgždant irklus. Vadinasi, grafas gulėjo savo dėžėje atviroje valtyje, varomoje irklais arba stumiamoje kartimis, nes krantas buvo visai netoli ir plaukiama prieš srovę. Plaukiant pasroviui tokių garsų neišgirstum.

Žinoma, gali būti ir kita upė, ne tik Seretas su Prutu, tačiau tą dar reikia ištyrinėti. Iš šių dviejų upių navigacijai tinkamesnis Prutas, tačiau į Seretą aukštupyje įteka Bistrica, kuri lankstu juosia Borgo perėją. Ta kilpa patogiausias vandens kelias, atvedantis arčiausiai Drakulos pilies.

MINOS HARKER
UŽRAŠAI – tęsinys

Kai baigiau skaityti, Džonatanas čiupo mane į glėbį ir pabučiavo. Visi ėmė spausti man ranką, o Van Helsingas tarė:

– Mina dar sykį parodė mums kelią. Ji regi ten, kur mes akli. Esame vėl užtikę pėdsakus savo priešo, kurio būsena dabar pati bejėgiškiausia, kokia begali būti, ir jeigu pavyktų užklupti jį ant vandens dienos metu, jam galas. Jis keliauja, tačiau paspartinti kelionės negali, negali ir nerizikuodamas palikti dėžę, nes prietaringi jo ga-

bentojai tikriausiai išmestų dėžę į vandenį. Grafas tą žino ir nerizikuos. Taigi, mielieji, šaukiam Karo tarybą ir sprendžiam, ką toliau darysime.

– Rasiu garlaivį ir vysiuosi jį upe, – pasiūlė Godalmingas.

– O aš josiu žirgais pakrante, jeigu jis kartais sumanytų išlipti, – tarė Morisas.

– Puiku! – nudžiugo profesorius. – Abu pasiūlymai vykę! Tačiau nevalia keliauti po vieną. Gali kilti peštynės, nes slovakai nepratę terliotis, be to, jie ginkluoti.

Vyrai nusišypsojo, nes ir jie buvo apsiginklavę. Morisas tarė:

– Turime kelis „vinčesterius". Jie baisiai patogūs naudoti minioje, be to, gali pasirodyti ir vilkų. Grafas apsidraudė ir yra kažką sumanęs, ko Mina nei girdėjo, nei matė. Turime būti pasirengę visokiausiems netikėtumams.

– Manau, bus geriau, jeigu aš keliausiu su Kvinsiu, – įsiterpė Sjuardas. – Mudu pripratę medžioti kartu ir gerai ginkluoti gebėsime įveikti bet kokį pasipriešinimą. Be to, kilus susidūrimui – nemanau, kad slovakai turėtų šaunamųjų ginklų – atsitiktinis peilio smūgis gali sugriauti visus mūsų planus. Rizikuoti daugiau negalime. Ir nurimti iki tol, kol grafo galva bus atskirta nuo kūno ir įsitikinsime, jog jis daugiau nepersikūnys.

Kalbėdamas jis žvilgtelėjo į Džonataną, Džonatanas – į mane. Žinoma, jis nenorėjo išsiskirti su manimi, tačiau besivejantiems laivu daugiausia galimybių sučiupti... vampyrą. (Kodėl sudvejojau prieš rašydama šį žodį?) Tačiau Džonatanas nieko nepasakė. Prabilo Van Helsingas:

– Bičiuli Džonatanai, yra dvi priežastys, dėl kurių turite sutikti. Pirma, esate jaunas, stiprus ir galite grumtis, o visų jėgų gali prireikti baigiantis žygiui. Antra, turite didžiausią teisę sunaikinti tą, kuris... kuris užtraukė jums ir kitiems tiek nelaimių. Dėl Minos nesibaiminkite, jums leidus, aš ja pasirūpinsiu. Aš jau senas. Kojos ne tokios greitos kaip kadaise. Nesu tinkamas ilgai joti, būti persekiojamas ar kautis mirtinais ginklais. Tačiau galiu kautis kitaip. Ir mirti, jeigu reikės, kaip jaunuolis. Dabar pasakysiu, ką darysiu: kol jūs, lorde Godalmingai, su bičiuliu Džonatanu plauksite nedideliu garo laivu aukštyn upe, ir kol jūs, Džonai su Kvinsiu, skubėsite ten upės pakrantėmis, aš nugabensiu Miną į mūsų priešo šalies pačią širdį. Kol tas senas lapinas tebekiurkso savo dėžėje ir plaukia upe, bijodamas išlipti krantan, kol jis negali pakelti dėžės dangčio, kad išsigandę slovakai jo nepražudytų – mes nueisime keliu, kurį praėjo Džonatanas. Iš Bistricos per Borgo perėją pasieksime Drakulos pilį. Rasime ją padedami Minos hipnotinių sugebėjimų – antraip niekaip nerastume – po pirmojo saulėtekio, kurio sulauksime atsidūrę netoli pilies. Dar daug ką reikia atlikti, daug vietų pašventinti, kad nutrintume nuo žemės paviršiaus tą kraugerių lizdą.

Džonatanas ėmė karštai prieštarauti.

– Nejaugi norite pasakyti, kad vešitės Miną, apsirgusią ta pragariška liga, tiesiai į mirties žabangas? Nė už ką pasaulyje! Nei dėl dangaus, nei dėl pragaro! – Iš susijaudinimo jis akimirką neteko žado. – Ar žinote, kokia ten vieta? Ar matėte tą pragarišką niekšybės irštvą – kur mėnesiena atgyja, įgaudama šiurpius pavidalus, kur kiekviena vėjyje besisukanti dulkelė yra ryjančios pabaisos

gemalas? Ar jautėte prigludusias prie gerklės vampyro lūpas? – Jis pasisuko į mane ir įsmeigė akis į randą ant mano kaktos. – O Viešpatie! Ką mes padarėme, kad užsitraukėme ant savo galvų tokį siaubą?!

Netekęs jėgų jis susmuko ant kanapos. Prabilo profesorius, ir jo raminantis balsas garsiai nuaidėjo tyloje:

– O, mano bičiuli, į tokią kelionę rengiuosi vien norėdamas išvaduoti Miną nuo tų baisių kerų. Dieve apsaugok, kad vesčiau ją į tą pilį. Ten turiu padaryti vieną darbą, klaikų darbą, kurio jos akys neturi regėti. Visi čia esantys vyrai, išskyrus Džonataną, jau matė, ką reikia daryti. Atminkite, dabar mums brangi kiekviena minutė, o jeigu grafui ir šį kartą pavyktų ištrūkti mums iš rankų – o jis stiprus, gudrus ir klastingas – jis gali pasirinkti šimtmetį trunkantį miegą, o paskui, mieloji, – jis paėmė mano ranką, – jūs ateisite palaikyti jam kompaniją ir tapsite tokia moterimi, kurias matė Džonatanas. Priminėte mums jų gašlias ir godžias lūpas, jų grubų juoką, kai jos stvėrė grafo atneštą spurdantį maišą. Jūs drebate, ir taip turi būti. Atleiskite, kad sukeliu jums skausmą, bet kitos išeities neturiu. Mano bičiuli, argi ne būtino reikalo spiriamas aš rizikuoju galbūt net savo gyvybe? Jeigu kam tektų eiti tenai ir pasilikti, aš pasisiūlyčiau pirmasis.

– Darykit, kaip išmanot, – sudejavo Džonatanas, ir jo kūnu perbėgo virpulys. – Visi mes Dievo rankose!

Vėliau

Nudžiugau pamačiusi, kokie drąsūs mano vyrai. Kaip galima nemylėti tokių dorų, sąžiningų narsuolių! Dar pagalvojau, kad pinigai turi didžiulę galią. Kiek gero jie gali padaryti, tinkamai naudojami, ir kokių nelaimių prisišaukia, naudojami piktam. Laimė, lordas Godalmingas – turtingas žmogus, Morisas irgi turi pakankamai pinigų ir gali juos laisvai leisti. Antraip mūsų nedidelė ekspedicija vargu ar būtų išsirengusi taip greitai per tokį trumpą laiką. Nė valanda nebuvo praėjusi nuo tos minutės, kai pasiskirstėme vaidmenimis, o Godalmingas su Džonatanu jau įsigijo garu varomą laiviūkštį, kuris pūškuoja prieplaukoje ir yra pasirengęs išplaukti kiekvieną akimirką. Sjuardas su Morisu nusipirko pustuzinį gerų žirgų, parengtų kelionei. Visi turime žemėlapius ir kitus būtinus daiktus. Mudu su profesoriumi šįvakar 11.40 išvažiuojame traukiniu į Vereštį. Iš ten važiuoti trauksime link Borgo tarpeklio. Vežamės nemažai grynų pinigų, nes teks pirktis žirgus ir karietą. Keliausime vieni patys, nes daugiau neturime patikimų padėjėjų. Profesorius po truputį moka daug kalbų, dėl susišnekėjimo bėdos neturėsim. Visi apsiginklavome, net ir aš gavau storavamzdį pistoletą. Džonatanas nesutiko palikti mane be ginklo. Deja! Negaliu apsiginkluoti dar vienu ginklu, kitų jau turimu, neleidžia nelemtas randas ant kaktos. Van Helsingas ramina mane, sakydamas, kad aš kuo puikiausiai apsiginklavusi prieš vilkus. Oras vėsta sulig kiekviena valanda, kartkartėm ima sūkuriuoti snaigės, tarsi perspėdamos apie mūsų laukiančias negandas.

Vėliau

Atsisveikinti su Džonatanu prireikė visos dvasios stiprybės. Juk daugiau galime nebepasimatyti. Drąsos, Mina! Profesorius nenuleidžia nuo manęs akių. Jo žvilgsnis perspėja. Dabar negalima verkti, nebent Dievas siųstų džiaugsmo ašaras.

DŽONATANO HARKERIO UŽRAŠAI

Spalio 30-oji, naktis

Rašau garlaivio pakuros šviesoje. Godalmingas negaili kuro. Jis patyręs kapitonas, nes jau plaukiojo savo kateriu Temzėje ir dar vieną laivą turi Norfolko žemumų vandenyse. Apie mūsų planą: galiausiai nutarėme, kad Mina, matyt, spėja teisingai, ir jeigu grafas bėga į savo pilį vandens keliais, Seretas su įtekančia į jį Bistrica tinka geriausiai. Nusprendėme, kad ties 7-uoju laipsniu šiaurės platumos lipsime į krantą ir sausuma keliausime iki Karpatų. Drąsiai plaukėme visu greičiu net naktį. Upė gili ir plati, tad nėra ko bijoti tamsos. Godalmingas liepė man valandėlę nusnūsti, nes budėti kol kas gali vienas žmogus. Tačiau kaip galima miegoti, kai Minai gresia baisus pavojus? Juk ji keliauja į tą siaubo buveinę... Vienintelė paguoda – tikėtis Dievo gailestingumo. Lengviausia būtų mirti ir nusikratyti visais rūpesčiais. Morisas su Sjuardu iškeliavo anksčiau už mus: jie trauks dešiniuoju krantu, atokiau nuo vandens, kalvomis, kad, iš toli matydami upės vingius, galėtų trumpinti kelią. Pirmajai kelio-

nės pusei jiedu nusisamdę du pagalbininkus, kurie ves atsarginius žirgus, iš viso keturis. Paskui paleis palydovus ir žirgais rūpinsis patys. Žirgų turės tiek, kad užtektų mums visiems, jeigu vėl visi sueitume į krūvą. Vienas balnas moteriškas.

Mūsų laukia beprotiškas nuotykis. Skrodžiame tamsą, mus apgaubia nuo upės kylanti vėsa, sumišusi su paslaptingais nakties garsais. Plaukiame nepažįstamomis vietomis, nežinomais keliais – į tamsos ir siaubo pasaulį. Godalmingas užtrenkia pakuros dureles...

Spalio 31-oji

Tebelekiame pirmyn. Išaušo diena. Godalmingas ilsisi, aš budžiu. Ryto vėsa kiaurai smelkia kaulus, todėl nuo pakuros tvoskiantis karštis malonus, nors turime pasiėmę ir kailinius. Iki šiol kelyje sutikome tik kelis atvirus laiviūkščius, tačiau nė viename nebuvo nei dėžės, nei kokio panašaus dydžio daikto. Žmonės valtyse kaskart išsigąsdavo, kai nukreipdavome į juos žibintą, puldavo ant kelių ir imdavo melstis.

Lapkričio 1-oji, vakaras

Per visą dieną nieko nauja. Nieko neužtikome. Įplaukėme į Bistricą. Jeigu spėdami suklydome, viskas pražuvę. Kruopščiai tikriname visus sutiktus laivus, didelius ir mažus. Anksti rytą vieno laivo komanda, palaikiusi mus vyriausybės inspektoriais, elgėsi labai

pagarbiai. Mums kilo viena mintis: pasiekę Fundu, kur Bistricą įteka į Seretą, išsikėlėme rumunų vėliavą, kuri dabar visiems matoma plaikstosi ant stiebo viršūnės. Dabar galime be kliūčių apžiūrinėti visus laivus, upeiviai mus pasitinka nusižeminę ir niekas neprieštarauja. Kažkokie slovakai papasakojo matę praplaukiantį pro šalį didelį botą, kuris varėsi dideliu greičiu, nes turėjo dukart didesnę nei įprasta komandą. Botą jie matė dar iki Fundu, todėl nežinojo, ar jis tebeplaukė Seretu, ar pasuko į Bistricą. Fundu apie tą laivą irgi nieko nepavyko sužinoti: greičiausiai jis praplaukė naktį. Mane vėl marina miegas, turbūt atsiliepia šaltis, o prigimtis reikalauja poilsio. Godalmingas spiriasi budėti pirmas, telaimina jį Dievas už gerumą, rodomą vargšei Minai ir man.

Lapkričio 2-oji, rytas

Išaušo diena. Bičiulis nežadino manęs visą naktį. Teisinosi, jog būtų buvusi nuodėmė mane žadinti, nes miegojau ramiai kaip kūdikis, pamiršęs visus rūpesčius. Esu bjaurus savanaudis, taip ilgai miegojau, bet jis teisus. Dabar esu tarsi iš naujo gimęs, galiu prižiūrėti garo mašiną ir stebėti upę. Atgavau jėgas, atrodo, galiu kalnus nuversti. Kažin kur dabar Mina su Van Helsingu? Vereštį jie turėjo pasiekti trečiadienį apie vidurdienį. Dar kiek laiko užtruks, kol nusipirks žirgus ir karietą. Jeigu jau išvažiavę ir neužgaišo kelyje, dabar turi būti kur nors netoli Borgo perėjos. Dieve, padėk jiems, rodyk kelią! Baisu ir pagalvoti, koks jiems gresia pavojus. Kad tik greičiau nuplauktume. Bet tai neįmanoma. Garo mašinos net virpa nuo

įstangos. Įdomu, kaip sekasi Sjuardui su Morisu? Į upę nuo kalnų srūva begalė upeliūkščių, bet šiuo metų laiku jie siauri. Suprantama, žiemą ir pavasario polaidžio metu jie ypač pavojingi. O dabar raiteliams neturėtų būti didelių kliūčių. Tikimės prisijungti prie jų dar nepasiekę Stasbos, nes jeigu iki to laiko nesučiupsime grafo, teks vėl visiems tartis.

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Lapkričio 2-oji

Trečia diena kelionėje. Jokių reikšmingų įvykių, be to, jeigu jų ir būtų buvę, neturėčiau laiko aprašyti, nes brangi kiekviena sekundė. Poilsio turime tiek, kiek jo reikia žirgams, mudu abu kelionę pakeliame kuo puikiausiai. Tos kupinos nuotykių dienos mums išeina į naudą. Reikia kilti. Nebus mums laimės, kol nepavysim grafo.

Lapkričio 3-ioji

Pasiekę Fundu, sužinojome, kad laivas įplaukė į Bistricą. Gaila, kad ima spausti šaltukas. Atrodo, netrukus pradės snigti ir užpustys, tada teks nutraukti žygį. Arba kur nors prasimanyti roges ir keliauti rusams įprastu būdu.

Lapkričio 4-oji

Šiandien sužinojome, kad garlaivis, mėgindamas įveikti upės sraunumą, užplaukė ant slenksčių. Slovakų botai puikiai susidoroja su tomis kliūtimis virvių ir sumanaus vairavimo pagalba. Kelios jų valtys praplaukė pro šalį vos prieš kelias valandas. Godalmingas laisvalaikiu mėgsta pameistrauti, tad tikriausiai jis ir sutaisė apdaužytą laivą. Sužinojome, kad galiausiai jie įveikė slenksčius ir vėl slinko pirmyn. Bijau, kad laivas po avarijos praras greitumą; valstiečiai pasakojo, kad dar ilgai matė jį jau giliame vandenyje kartkartėmis vis kažko sustojantį. Reikia skubintis, netrukus gali prireikti mūsų pagalbos.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Spalio 31-oji

Vidurdienį pasiekėme Vereštį. Profesorius skundžiasi šįryt manęs beveik negalėjęs užhipnotizuoti; aš kartojau tik du žodžius: „tamsa“ ir „tyla“. Dabar jis ieško, kur nusipirkti žirgus ir kebą. Sako, vėliau teks pirktis dar žirgų, kad kelionėje galėtume juos keisti. Važiuoti liko kiek daugiau nei 70 mylių. Kraštas labai įdomus, aplink nuostabi gamta. Kaip būtų smagu regėti visa tai kitokiomis aplinkybėmis. Koks malonumas būtų važiuoti per šį kraštą kartu su Džonatanu, stabtelėti, kalbėtis su žmonėmis, susipažinti su jų gyve-

nimu. Kiek įspūdžių prisirinktume šioje spalvingoje šalyje, tarp jos puikių žmonių! Deja!..

Vėliau

Van Helsingas grįžo. Jis gavo žirgus ir briką. Užkandę leisimės į kelionę. Šeimininkė neša į briką didžiulę pintinę maisto, jo užtektų kuopai kareivių. Profesorius ją ragina, o man šnibžda, kad kitą sykį maisto galėsime gauti tik po savaitės. Jis ir pats laksto po krautuves, jo siųstas berniukas parnešė į viešbutį puikius kailinius mums abiem, pledus, kitokius šiltus rūbus. Dabar ir norėdami nesušalsime.

Netrukus iškeliaujame. Baisu net pagalvoti apie tai, kas gali kelionėje atsitikti. Esame Dievo valioje. Jam vienam težinoma ateitis, ir aš iš visų nusižeminusios sielos gelmių meldžiu Dievą, kad neapleistų nelaimėje mano mylimo vyro. Kas beatsitiktų, težino Džonatanas, kad myliu jį ir gerbiu labiau nei moku išsakyti žodžiais ir kad iki paskutinio atodūsio galvosiu tik apie jį.

XXVII
MINOS HARKER UŽRAŠAI

Lapkričio 1-oji

Visą dieną greitai važiavome. Žirgai, jausdami, kad jais rūpinamasi, traukia briką smagia ristele. Žirgus keitėme jau daug kartų, viskas nuolat kartojasi, ir pradedame galvoti, kad kelionė bus sėkminga. Van Helsingas daugiausia tyli. Valstiečiams paaiškina, jog skubame į Bistricą, gerai užmoka už pailsėjusius žirgus. Suvalgome po lėkštę karštos sriubos, išgeriam kavos arba arbatos – ir vėl pirmyn. Tai – kupinas visokiausių grožybių kraštas, čia gyvena drąsūs, tvirti ir paprasti žmonės, pilni geriausių bruožų. Visi jie l a b a i l a b a i prietaringi. Pirmajame name, kur apsistojome nakvynei, šeimininkė, atnešusi valgį, vos išvydusi mano randą, ėmė žegnotis, atkišo du pirštus: tas gestas reiškia apsaugą nuo piktos akies. Man pasirodė, kad mums į valgius tyčia dedama daugiau česnako, o aš jo negaliu pakęsti. Nenorėdama kelti jiems nereikalingų įtarimų, nuolat dėvėjau skrybėlę su vualiu. Keliaujame greitai be samdyto važnyčiotojo, kuris užeigos namuose pasakotų sodiečiams apie mus, tad važiuo-

jame greičiau už gandus. Profesorius žvalus ir kupinas jėgų, atrodo, jis niekada nepavargsta, bet man jis liepia kuo ilgiau miegoti. Per saulėlydį jis vėl mane hipnotizavo ir neišgirdo nieko nauja: tamsa, vandens teškenimas, lentų girgždėjimas. Vadinasi, mūsų priešas tebeplaukia upe. Nors ir neramu dėl Džonatano, dabar nejaučiu tokios didelės baimės. Rašau sėdėdama valstiečio troboje; laukiame, kol pakeis žirgus. Van Helsingas miega. Veidas pavargęs, profesorius atrodo susenęs ir smarkiai pražilęs, bet lūpos kietai sučiauptos – tikėjimas pergale net per miegus neapleidžia jo. Kai pavažiuosime galiuką, paimsiu iš jo vadeles ir leisiu pailsėti. Pasakysiu, kad mums prieš akis dar ne viena diena ir kad jo jėgų labiausiai prireiks kelionei baigiantis... Viskas paruošta. Netrukus išvažiuojame.

Lapkričio 2-oji, rytas

Kelionė vyksta sklandžiai. Pasikeisdami prie vadelių, važiavome visą naktį. Dabar jau diena – giedra ir šalta. Ore tvyro kažin koks sunkumas – sakau, sunkumas, nerasdama geresnio žodžio. Jis slegia mudu abu tarsi akmuo. Nuo šalčio gelbstimės tik pasiimtais šiltais kailiniais. Auštant Van Helsingas, vėl pabandęs mane užhipnotizuoti, išgirdo: „tamsa, girgžda medis, šniokščia vanduo“. Tai reiškia, kad upė sraunėja artėjant prie aukštupio. Tikiuosi, mano vyras nepuls be atodairos į pavojus, be reikalo nerizikuos, tačiau visi mes esame Dievo valioje.

Lapkričio 2-oji, naktis

Dardėjome visą dieną. Apylinkės darosi vis gūdesnės, o Karpatų viršukalnės, Vereštyje atrodžiusios neįtikėtinai toli, prie pat horizonto, dabar pakibo mums viršum galvų tarsi norėdamos užtverti kelią. Mūsų nuotaika gera, stengiamės pakelti vienas kitam ūpą. Van Helsingas sako, kad ryte pasieksime Borgo perėją. Sodybų dabar pasitaiko tik viena kita, profesorius sako, kad paskutinę žirgų pamainą pasiliksime sau, nes nebus kur jų pakeisti. Jis nupirko dar du žirgus, be tų dviejų, kuriuos pakeitėme, tad dabar turime keturis. Važiuojame visai vieni, be bendrakeleivių. Perėją pasieksime jau saulei patekėjus, tiesą sakant, anksčiau ten atsidurti nenorime. Todėl važiuojame palengva, dažnai keisdamiesi ir ilsėdamiesi. Kas mūsų laukia rytoj? Vykstame ten, kur tiek daug kančių patyrė mano vyras. Terodo Dievas mums teisingą kelią, tesergsti jis Džonataną ir kitus man brangius žmones, pakliuvusius į mirtiną pavojų. O aš nesu verta net Viešpaties žvilgsnio. Deja! Jo akyse aš – suteptoji, ir tokia liksiu tol, kol man nebus leista stoti prieš Dievo akis tarp tų, kurie nenusipelnė jo rūstybės.

DAKTARO VAN HELSINGO LAIŠKAS

Lapkričio 4-oji

Rašau gerajam savo draugui Džonui Sjuardui, medicinos daktarui, gyvenančiam Londone, Perflyte, tam atvejui, jeigu daugiau ne-

tektų su juo pasimatyti. Dabar rytas, rašau prie laužo šviesos; kartu su Mina kūrename laužą visą naktį, oras labai atšalo, iš niūriai pilko dangaus leidžiasi snaigės. Pasiekusios žemę, jos neištirpsta ir pasiliks čia visą žiemą, nes žemė jau irgi įšalusi. Atrodo, kad oro kaita paveikė Miną, nes ji skundžiasi apsunkusia galva, pasidarė visai nepanaši į save. Ji valandų valandas miega nepabusdama. Keista, kad ji, anksčiau tokia guvi ir žvitri, visą dieną negali nusipurtyti snaudulio ir beveik nieko nevalgo. Be to, daugiau nerašo dienoraščio, kurį anksčiau taip stropiai pildydavo, vos tik minutėlei stabtelėdavome. Nuojauta kužda man, kad su ja darosi kažin kas negerai. Bet šiandien ji staiga atkuto. Leidžiantis saulei vėl pabandžiau ją užhipnotizuoti, bet, deja... veltui stengiausi. Sulig kiekviena diena mažėjantis jos gebėjimas nugrimzti į hipnotinį miegą dabar visai išnyko. Tebūnie Dievo valia – kokia ji bebūtų ir ką mums bereikštų!

Dabar pereisiu prie faktų, nes Mina užmetė savo greitraštį ir tenka man pačiam senovišku būdu nerangiai rašyti, kad nė vienos dienos įvykiai nebūtų praleisti.

Borgo perėją privažiavome vakar ryte vos tik patekėjo saulė. Išvydęs, kad rytuose brėkšta dangus, pasirengiau hipnozei. Sustabdžiau žirgus, mes išlipome, kad niekas netrukdytų. Pataisęs iš kailių guolį, kaip paprastai, paprašiau atsigulti, ir ji šį kartą užmigo hipnotiniu miegu, nors labai trumpam ir po didelių mano pastangų. Išgirdau jau daugsyk girdėtus žodžius: „tamsa ir vandens šniokštimas“. Paskui ji pakirdo – žvali ir gerai nusiteikusi, ir mes, vėl sėdę į briką, netrukus buvome ties Borgo perėja. Atrodė, kad Miną pradėjo veikti kažkokia jėga; ji sėdėjo kaip ant adatų, paskui parodė kažką ranka ir tarė:

– Štai tuo keliu reikia važiuoti.

– Iš kur žinote? – paklausiau.

– Be abejo, žinau, – pridūrė ji patylėjusi, – argi Džonatanas visko neaprašė?

Jos žodžiai man pasirodė keisti, bet netrukus pamačiau, kad keliukas, kurį ji parodė ranka, buvo vienintelis, atsišakojęs nuo vieškelio. Mažai išvažinėtas, visai nepanašus į gerai ratų sutremptą kelią iš Bukovinos į Bistricą. Palikau briką žirgų valiai, ir jie lėtai ir kantriai žengė vos matomomis, užsnigtomis vėžėmis. Dairydamiesi atpažinome Džonatano dienoraštyje aprašytas vietas. Važiavome ilgai, slinko valanda po valandos. Paprašiau Minos pamiegoti, ir ji klusniai atsilošė. Įmigo taip kietai, kad vėliau niekaip neįstengiau jos pažadinti. Todėl nusprendžiau palikti ją ramybėje, nes žinojau, kad miegas jai, tiek prisikentėjusiai, tik išeis į naudą. Matyt, ir pats trumpam užsnūdau, nes staiga pabudau, pažadintas kilusio krūtinėje keisto kaltės jausmo, tarsi būčiau padaręs kokį blogą darbą. Kai atsitokėjau, vadelės tebebuvo mano rankose, o protingi gyvuliai ramiai kinkavo keliuku. Pasukęs galvą, pamačiau, kad Mina tebemiega. Iki saulėlydžio buvo likę visai nedaug laiko, sniego marška lyg potvynio banga buvo užlieję saulės spinduliai, o mūsų šešėlis krito ant stačios pakriaušės. Mes kylame vis aukštyn, aplink uolos ir žmogaus rankų neliesta gamta, atrodė, kad atsidūrėme pasaulio krašte.

Pagaliau Mina pabudo, sveika ir žvali, todėl nutariau dar kartą išbandyti hipnozę. Bet ji į mano įtaigą nereagavo, tarsi manęs čia visai nebuvo. Aš užsispyręs vėl ir vėl mėginau, kol pagaliau mus ap-

gaubė sutemos; atsisukęs pamačiau, kad saulė nusileido. Staiga išgirdau Minos juoką ir sutrikęs žvilgtelėjau į ją. Ji buvo nusipurčiusi snaudulį, pirmą kartą po Karfakse praleistos nakties, kai brovėmės į grafo namus, mačiau tokius žydinčius jos skruostus. Sunerimęs dėl tokio staigaus jos nuotaikos pasikeitimo, nežinojau, ko turėčiau imtis, bet ji buvo tokia lipšni ir miela, kad mano nuogąstavimai išsisklaidė kaip dūmas. Sukūriau laužą iš brikoje vežamų žabų, paskui, nuvedęs atskirai iškinkytus žirgus, pančiojau juos ir šėriau. Mina taisė vakarienę. Kai sugrįžau prie laužo, valgis jau laukė. Norėjau patarnauti Minai, tačiau ji atsakė, kad užkando nelaukdama manęs, nes buvo baisiai išalkusi. Nustebau, bet nutylėjau, bijodamas išgąsdinti. Pavakarieniavau vienas, paskui susisupome į kailius ir sugulėme prie laužo. Paprašiau jos pamiegoti, pasakęs, kad pabudėsiu. Bet po tokios varginančios dienos akys merkte merkėsi: aš užmigau. Kelis kartus buvau pabudęs ir kiekvieną sykį matydavau, kad Mina tyliai guli nemiegodama, įsmeigusi į mane savo protingų akių žvilgsnį. Tai kartojosi dar vieną ar du kartus per naktį, kol pabudau. Rytą vėl pabandžiau ją užhipnotizuoti, bet nepavyko, nors Mina ir stengėsi man padėti – gulėjo užsimerkusi. Saulei kylant vis aukštyn, Miną vėl apėmė snaudulys, ir ji užmigo – taip giliai, kad niekaip negalėjau jos prižadinti. Turėjau nešte nešti į briką, kai pakinkiau žirgus ir pasiruošiau kelionei. Ji miega ir dabar. Iš veido ji atrodo sveikai, skruostai gražiai nurausvėję. Kažko bijau, bijau net galvoti, bet reikia tęsti kelionę. Ant kortos pastatyta mūsų gyvybė, o gal dar daugiau, tad negalima sustoti pusiaukelėje.

Lapkričio 5-oji, rytas

Leiskite man viską smulkiai aprašyti, idant nepamanytumėt – nors mudu savo akimis regėjome daug protu nepaaiškinamų dalykų – kad aš, Van Helsingas, išprotėjau, neišlaikęs paskutiniųjų dienų nervinės įtampos.

Visą vakarykščią dieną važiavome, dar labiau priartėdami prie kalnų; dabar mus supa gūdus ir žmonių negyvenamas kraštas. Abipus kelio, kuriuo važiuojame, žiojėja juodi bedugnių akivarai, aplink šniokščia kriokliai. Atrodo, gamta kadaise pasidarė sau pramogą, kurdama tokį kraštovaizdį. Mina vis miega ir miega, ir negaliu jos prisižadinti net valgiui, nors pats kartkartėm pasistiprinu. Neduoda ramybės mintis, kad ją pradeda veikti šios gūdžios vietos prakeiksmas, kuriam ji, patyrusi vampyro krikštą, negali atsispirti. „Na, – tariau sau, – jeigu ji miega visą naktį, tai aš pasistengsiu nemiegoti dieną." Brika siūbavo ant nelygaus ir duobėto kelio, ir aš, nuleidęs galvą, nejučia užsnūdau. Ir vėl mane pažadino tas pats nepaaiškinamas kaltės jausmas. Atrodo, ilgokai miegojau. Saulė palengva ritosi vis arčiau horizonto, o Mina ramiai snaudė. Aplink viskas pasikeitė: niaurios viršukalnės vėl nutolo, o mes atsidūrėme papėdėje stataus kalno, kurio viršūnėje dunksojo pilis, tokia, kokią savo dienoraštyje aprašė Džonatanas. Krūtinę užplūdo džiaugsmas ir baimė, nes pabaiga – kokia ji bebūtų – jau arti.

Pažadinęs Miną, dar sykį bandžiau ją hipnotizuoti, bet veltui eikvojau jėgas, o saulė netrukus niurktelėjo už kalnų. Nusileidus dangaus šviesuliui, kurį laiką aplink dar tvyrojo gelsva prieblanda, atsispindint nuo debesų paskutiniams saulės spinduliams. Iškinkęs

žirgus, radau jiems šiokią tokią užuovėją ir pašėriau. Paskui užkūriau laužą, išvyniojau ant žemės kailius ir patogiai ant jų pasodinau Miną, kuri šiandien buvo dar gražesnė, negu vakar, dar skaistesniu veidu. Pataisiau vakarienę, tačiau ji valgio atsisakė, pareiškusi, jog nealkana. Žinodamas jos tvirtą būdą, daugiau neraginau. Paskui, jausdamas vis didėjantį nerimą, nubrėžiau lazda ratą aplink Miną ir, sulaužęs ostiją smulkiais gabalėliais, pabarsčiau jį tais trupiniais. Mina tyliai sėdėjo nė nekrustelėdama, tik jos veidas ėmė blykšti, kol pabalo kaip sniegas. Kai priėjau prie jos, ji prisiglaudė prie manęs visu kūnu, virpėdama nuo galvos iki kojų, ir mano širdį nusmelkė skausmas. Kai ji šiek tiek nurimo, aš pasakiau:

– Gal prieitumėt arčiau laužo?

Norėjau patikrinti, kiek jai dar liko savo valios, ji klusniai pakilo ant kojų, žengė žingsnelį link ugnies ir sustojo kaip įbesta.

– Kas atsitiko? – paklausiau.

Ji papurtė galvą, grįžo į savo vietą ant kailių ir atsisėdo. Paskui, žiūrėdama į mane atviru žvilgsniu, tarsi pabudusi iš miego, tarė:

– Negaliu.

Ir nutilo. Nudžiugau, nes tai, ko negali ji, negalės ir tie, kurių turime bijoti. Nors jos kūnui ir gresia pavojus, siela kol kas gali būti saugi.

Po kurio laiko žirgai sunerimo, ėmė prunkšti ir žvingauti, blaškytis savo pančiuose; turėjau priėjęs juos raminti. Pajutę ant savo nugarų mano rankas, gyvuliai apsiramino ir tik tyliai žvengė tarsi apsidžiaugę, kaišiojo snukius į mano delnus. Paskui dar ne kartą ėjau prie jų tą naktį, kol pagaliau sulaukiau valandos, kai gamta giliausiai

įmigusi. Kaskart, man priėjus prie žirgų, jie nurimdavo. Paryčiais laužas ėmė gesti, ir aš jau buvau beeinąs parinkti žabų, nes snaigės ėmė suktis sūkuriais kartu su iš kažkur atsiradusiais gumulais vėsios miglos. Net vidurnaktį buvo šviesu, kaip paprastai esti žiemos metu, kai žemę dengia sniegas, ir man pasirodė, kad besisukančios snaigės ir rūkas pradeda įgauti žmogiškus pavidalus, panašius į ilgomis sukniomis pasidabinusias moteris. Mus gaubė mirtina tyla, kartkartėmis pertraukiama duslaus ir nerimastingo žirgų žvengimo, tarsi gyvulius būtų kamavusi baimės nuojauta. Mane apėmė klaikus siaubas, bet staiga prisiminiau, kad rato viduryje man niekas negresia. Ko gero, pamaniau, vaizduotę kaitina gūdi naktis, tamsa ir pastarąsias dienas kamuojantis nerimas. Turbūt perskaityti Džonatano užrašai dabar pradeda atgyti mano sąmonėje, nes snaigės ir rūkas sukosi verpetais, ir aš išvydau vaiduokliškus moterų pavidalus, jos jį bučiavo pilyje. Žirgai inkštė vis tyliau ir tyliau, lyg išsigandę arba kaip žmonės, kenčiantys baisų skausmą. Bet jie galėjo nutrūkti nuo pančių, nes ir beprotiška baimė galėjo nenulaikyti jų vietoje. Išsigandau dėl Minos, kai tos vaiduokliškos figūros prisiartino ir sustojo prie pat mano nubrėžto rato. Žvilgtelėjau į ją, tačiau ji sėdėjo rami ir šypsodamasi stebėjo mane. Kai norėjau žengti žingsnį prie laužo ir įmesti dar žabų, ji stvėrė mane už rankos ir sukuždėjo taip tyliai tarsi balsą girdėčiau sapne:

– Ne! Ne! Neišeikite iš rato! Čia jums bus saugiau!

Pasisukau į ją ir, žiūrėdamas tiesiai į akis, paklausiau:

– O jums? Juk tai dėl jūsų aš baiminuosi.

Ji tyliai nusijuokė kažkokiu nežemišku juoku ir tarė:

– Dėl manęs? Kam baimintis dėl manęs? Jų man reikia bijoti mažiausiai.

Kol aš stebėjausi tokiais jos žodžiais, laužo liepsna šoktelėjo aukštyn ir atšvaituose išvydau ryškų randą ant jos kaktos. Vargas man. Aš supratau. Būčiau ir šiaip suprateęs visai netrukus, nes besūkuriuojančios sniego ir rūko figūros žengė dar žingsnį artyn, tačiau rato peržengti nedrįso. Paskui rūko stulpai ėmė virsti apčiuopiamais kūnais – jeigu Dievas neatėmė man proto, nes viską mačiau savo akimis – ir išvydau priešais stovinčias tris moteris, kurias Džonatanas matė pilyje, kai jos norėjo priglausti lūpas prie jo gerklės. Pažinau jų linguojančius klubus, ryškiai raudonas žiaurias akis, baltus dantis, rausvus skruostus ir godžias lūpas. Jos nesiliaudamos šypsojosi Minai, ir paskui nakties tyloje suskambo jų balsai, skardūs ir skambūs. Tą garsą Džonatanas lygino su stiklinių skimbčiojimu.

– Ateik, sesute! Ateik čionai! Ateik pas mus! Ateik!

Išsigandęs atsisukau į Miną, ir širdis šoktelėjo krūtinėje iš džiaugsmo. Nes jos mielose akyse išvydau siaubą, pasibaisėjimą, baimę – ir tai buvo didžiausia viltis. Ačiū Dievui, ji dar netapo viena iš jų. Kaire ranka pastvėręs nuodėgulį, kita atkišęs ostijos gabalėlį, žengiau artyn prie tų moterų. Klaikiai juokdamosi, jos ėmė trauktis atatupstos. Aš įmečiau į laužą šaką, ir baimę kaip ranka nuėmė, nes supratau, kad esame saugūs. Jos negalėjo prisiartinti nei prie manęs, nei prie Minos, kol ji sėdėjo rato vidury. Ir ji negalėjo peržengti lemtingos ribos. Žirgai nutilo ir tyliai sugulė ant žemės; netrukus juos apklojo balta sniego marška. Supratau, kad vargšai gyvuliai irgi galop apsiramino.

Taip laukėme, kol rausvi aušros spinduliai ėmė skverbtis pro rūką. Visą naktį jaučiau baimę, negalėjau užmigti, buvau vienišas, bet kai patekėjo skaisčioji saulė, aš vėl pajutau gyslomis sruvenant gyvenimą. Pasirodžius pirmiesiems aušros ženklams, klaikiosios figūros tirpte ištirpo sniege ir migloje, skysto rūko gumulai nusidriekė pažeme link pilies ir dingo iš akių.

Brėkštant rytui, aš instinktyviai pasisukau į Miną, ketindamas pradėti hipnozės seansą, bet ji jau kietai miegojo ir man nepavyko jos prisižadinti. Pabandžiau hipnotizuoti ją miegančią, bet ir vėl nepavyko. Išaušo diena. Dar bijojau pajudėti. Vėl užkūręs laužą nuėjau pasižiūrėti žirgų. Jie buvo negyvi. Šiandien bus sunki diena, bet laukiu, kol saulė pakils aukščiau. Teks eiti ten, kur mane galės apsaugoti tik saulės spinduliai, prasiskverbę pro rūko ir sniego debesis.

Pasisėmęs jėgų, po pusryčių imsiuos savo baisaus darbo. Mina tebemiega. Ačiū Dievui! Ji miega ramiai...

DŽONATANO HARKERIO DIENORAŠTIS

Lapkričio 4-oji, vakaras

Laivas užplaukė ant seklumos, ir mums tai buvo baisus smūgis. Jeigu ne ši nelaimė, seniai būtume pasiviję grafą ir išlaisvinę Miną. Bijau ir pagalvoti apie jos kančias atsidūrus toje baisioje vietoje. Dabar vysimės raiti. Godalmingas balnoja žirgus, o aš tuo tarpu rašau. Ginklai su mumis. Tepasisaugo čigonai, jeigu sumanys stoti į

grumtynes. Gaila, kad nėra čia Sjuardo ir Moriso. Belieka pasikliauti savo jėgomis. Sudie, Mina, jeigu daugiau netektų sėsti prie dienoraščio! Tesaugo tave Dievas!

DAKTARO SJUARDO DIENORAŠTIS

Lapkričio 5-oji

Kai išaušo rytas, pastebėjome būrį čigonų, skubančių tolyn nuo upės dengtame vežime. Apsupę vežimą glaudžiu žiedu, raiti ant žirgų, jie lėkė kaip akis išdegę. Tyliai sninga, ore pakibęs juntamas kažkoks nerimas. Galbūt tai tik mūsų savijauta, tačiau ji nepaprastai slegia. Tolumoje staugia vilkai. Sniegas veja juos nuo kalnų žemyn, ir mus iš visų pusių supa pavojai. Žirgai pabalnoti, netrukus iškeliaujame. Jojame pasitikti kažkieno pražūties. Vienas Dievas težino, kur, kada ir kaip tai atsitiks...

DAKTARO VAN HELSINGO LAIŠKAS

Lapkričio 5-oji, popietė

Berods, dar neišėjau iš proto. Ačiū Dievui ir už tai, nors ir nelengva buvo. Palikęs Miną miegoti viduryje užbrėžto rato, patraukiau į pilį. Pravertė šaltkalvio kūjis, kurį įsigijau Vereštyje. Nors durys

buvo užšautos, nuplėšiau jas nuo surūdijusių vyrių, kad dėl kieno nors pikto kėslo ar atsitiktinumo jos neužsitrenktų ir neįkalintų manęs pilyje. Padėjo kartus Džonatano patyrimas. Naudodamasis jo aprašymu, radau kelią į koplyčią, nes ten ir skubėjau. Oras koplyčioje buvo neapsakomai troškus, tartum kupinas sieros tvaiko, nuo kurio kartais imdavo svaigti galva. Nežinau, ar man ėmė ūžti ausyse, ar tolumoje pasigirdo vilkų staugimas. Staiga prisiminiau nelaimingąją Miną, ir baimė kaip replėmis sugniaužė širdį. Man teko baisus pasirinkimas.

Nedrįsęs jos vestis į pilį palikau saugioje vietoje – rato viduryje, bet visai pamiršau vilkus! Tačiau nutariau likti čia ir užbaigti tai, dėl ko buvau atėjęs, o kitką palikau Dievo malonei. Šiaip ar taip – dabar artėja lemiama valanda, mirtis arba laisvė. Todėl pasirinkau už Miną. Jeigu rinktis reikėtų man, nesudvejočiau, nes verčiau ilsėtis vilko skrandyje, negu vampyro kape! Todėl pasiryžau baigti, ką buvau sumanęs.

Žinojau, kad ieškau mažų mažiausia trijų kapų, kurie turėtų būti apgyvendinti. Po ilgų ieškojimų pagaliau vieną pavyko rasti. Ji gulėjo karste, miegodama vampyrišku miegu, žydinti visu grožiu, ir aš sudrebėjau, tarsi žmogžudys, atėjęs prie miegančios aukos. Dieve mano, esu tikras, kad senovėje, vos tik koks nors drąsuolis atsidurdavo mano kailyje, jam pritrūkdavo dvasios ir neišlaikydavo nervai. Jis delsdavo, apakintas ir užhipnotizuotas nepaprasto vampyrių žavesio, jis pasilikdavo iki saulės laidos, ir gražuolė pabusdavo. Nuostabios akys atsimerkdavo, meiliai pažvelgdavo, gašlios lūpos prasiverdavo bučiniui. Vyrai – silpni sutvėrimai! Taip krisdavo dar

viena auka, dar vienu vampyru pasipildydavo klaikiosios Nemirusiųjų gretos!..

Nenuostabu, kad ir mane paveikė vaizdas gulinčios čia moters, dengiamos šimtmečių dulkių, nors čia tvyrojo toks pat kvapas, kaip ir grafo irštvoje. Aš sudrebėjau – aš, Van Helsingas, su aiškiu tikslu ir priežastimi neapykantai – aš sudvejojau, ir ta dvejonė lyg pančiais surakino mano valią ir sąnarius. Pajutau, kad apima snaudulys, greit užmigsiu. Manęs laukė miegas, atvertomis akimis ryjant tą nepaprastą moterišką grožį, kai staiga mirtiną tylą perskrodė iš toli atsklidęs garsus riksmas, veikiau aimana, kupina tokio sielvarto, kad man ji nuskambėjo tarsi dangaus trimitas. Tai buvo Minos balsas.

Tada, sukaupęs visas jėgas, pasiryžau užbaigti pradėtą darbą. Nubloškiau likusių karstų dangčius ir atradau kitą seserį, juodaplaukę. Nedrįsau ilgėliau sulaikyti prie jos savo žvilgsnio, kad vėl nebūčiau pakerėtas. Vėl ėmiau ieškoti, ir pagaliau dideliame karste, gražesniame už kitus, tarsi pagamintame mylimiausiam žmogui, radau ir trečiąją gražuolę, kurią aš, kaip ir Džonatanas, regėjau pavirstant kūnu iš miglos. Ji buvo tokia nuostabiai graži, tokia kerinti ir skaisti, kad manyje sukilo vyriškas instinktas, pašauktas ginti gražiąją lytį. Dėkui Dievui, ausyse dar nebuvo nutilęs širdį draskančios Minos aimanos aidas, ir kol vampyrės žavesys nespėjo manęs paveikti savo kerais, aš prisiverčiau nusisukti. Paskui apžiūrėjau likusius karstus. Tik tie trys vaiduokliai pasirodydavo naktį, todėl nusprendžiau, kad daugiau čia nėra gyvų vampyrų. Vienas karstas buvo dar dailiau išpuoštas už kitus – milžiniško dydžio ir prakilnių formų. Ant jo išvydau išraižytą vieną žodį:

DRAKULA.

Vadinasi, štai kapas Nemirusiojo, vampyrų karaliaus, turėjusio daugybę pavaldinių. Karstas buvo tuščias, tai tik patvirtino, ką jau žinojau. Prieš siųsdamas gražuoles į dausas, įdėjau į Drakulos karstą gabalėlį ostijos, tuo amžiams užgindamas jam šią poilsio vietą.

Paskui virpančia iš siaubo širdimi ėmiausi savo darbo. Jeigu ji būtų buvusi tik viena, būtų lengviau. Tačiau trys! Sykį jau ragavau to siaubo, ir jeigu plaukai piestu stojosi žudant vampyre pavirtusią mylimiausią Liusę, ką reiškia nusiųsti į aną pasaulį tris nepažįstamąsias, ištisus šimtmečius mitusias žmonių krauju, kurios, jei tik galėtų, žūtbūtinai grumtųsi už savo šlykščias gyvybes.

O, bičiuli Džonai, tai buvo skerdiko darbas, ir tik mintis apie kitų žmonių gyvenimus, virš kurių pakibo siaubo skraistė, tik dangiška palaima, kuri nutvieksdavo žudomųjų veidus paskutinę akimirką prieš pavirstant trūnėsiais, tik supratimas, kad dar viena siela gavo amžiną ramybę, suteikė man jėgų užbaigti tą mėsininko darbą, nors tebevirpu ir dabar. Nebūčiau ištvėręs to siaubingo klyksmo, pasigirsdavusio, smaigui duriant kiaurai širdį, besirangančio konvulsijose kūno ir krauju apsiputojusių lūpų. Būčiau bėgęs kur akys mato! Bet dabar viskas baigta! Ir dabar gailiuosi tų nelaimingųjų sielų. Nes, bičiuli Džonai, vos tik peiliu nupjoviau joms galvas, kol jų kūnai nespėjo pavirsti į dulkes, jutau tarsi Mirtis, turėjusi ateiti prieš kelis šimtmečius, pagaliau gavo teisę garsiai pasakyti: „Aš čia!“

Prieš palikdamas pilį, visus įėjimus į ją taip užtvėriau, kad grafas daugiau niekada negalėtų įkelti į ją kojos.

Kai vėl peržengiau ratą, kurio vidury miegojo Mina, ji pabudo ir sušuko, o jos balse skambėjo tokia gili kančia, kad aš iš sielvarto netekau žado.

– Eime! – šūktelėjo ji. – Eime iš šios baisios vietos! Eikim pasitikti mano vyro. Žinau, jis skuba pas mus!

Ji atrodė išblyškusi ir išsekusi, tačiau žvilgsnis buvo tyras ir akyse švietė nekantrumas. Nudžiugau, kad ji tokia pavargusi. Vis dar regėjau tris miegančias randonskruostes gražuoles – vampyres.

Puoselėdami širdyse pasitikėjimą savo jėgomis ir viltį, nuėjome pasitikti savo draugų ir j o, kuris, kaip sakė Mina, irgi skubėjo link mūsų.

MINOS HARKER UŽRAŠAI

Lapkričio 6-oji

Saulė jau buvo persiritusi per zenitą, kai mes su profesoriumi patraukėme į rytus, nes iš tos pusės – tą tikrai žinojau – turėjo pasirodyti Džonatanas. Nors kelias vedė statoku šlaitu žemyn, ėjome palengva, nes teko neštis su savim šiltus pledus ir kailinius iš baimės, kad dar vieną naktį reikės praleisti šaltyje ir sniege. Nešėmės ir maisto, nes aplinkui, kiek akys užmatė pro sniego šydą, neregėjome jokio ženklo, kad čia gyventų žmonės. Nuėjome gal mylią, ir aš pavargusi prisėdau pailsėti. Atsisukę išvydome aukštai į dangų šaunantį Drakulos pilies siluetą, nes buvome pačiame slėnio dugne, ir tolimos

Karpatų viršukalnės atrodė tarsi nykštukai. Pilis didingai ir išdidžiai stūksojo ant pat krašto baisios prarajos, supančios pilį beveik iš visų pusių ir atskyrusios ją nuo kitų kalnų. Šiurpus ir kone antgamtiškas vaizdas. Tolumoje sustūgo vilkai. Jie buvo dar toli, bet tas garsas, nors ir prislopintas tankios sniego skraistės, stingdė kraują gyslose. Van Helsingas ėmė vaikštinėti dairydamasis ir aš supratau, kad jis ieško mums kokio gamtos sukurto prieglobsčio, jeigu tektų slėptis nuo užpuolimo. Duobėtas kelias netoliese vis dar leidosi nuo kalno, gerai matėme iš užpustytų provėžų.

Po valandėlės Van Helsingas davė man ženklą. Atsistojusi priėjau artyn. Jam pasisekė rasti nuostabų prieglobstį, didelį plyšį uoloje su dviem rieduliais iš kraštų tarsi vartų stulpais. Paėmęs už rankos, jis įsivedė mane į tą slėptuvę.

– Žiūrėkite, – tarė jis, – čia būsite saugi, ir jeigu pasirodys vilkai, prieiti jie tegalės po vieną.

Įnešęs vidun kailius, jis pataisė man jaukų lizdelį. Paskui atnešė maisto ir primygtinai ėmė prašyti, kad pavalgyčiau. Bet aš negalėjau praryti nė kąsnio, mane pykino vien mintis apie maistą, nors ir labai norėjau jį nudžiuginti. Jis nusiminė, bet nepriekaištavo. Išsiėmęs iš lagamino žiūronus, užkopė ant uolos viršūnės ir ėmė žvalgytis. Staiga šūktelėjo:

– Žiūrėkite, Mina! Žiūrėkite!

Pašokusi ant kojų, pribėgau artyn. Jis padavė man žiūronus ir parodė ranka. Dabar snigo dar tirščiau, snaigės sukosi smagiam sūkury, nes pūtė vis smarkesnis vėjas. Tačiau retsykiais tarp vėjo gūsių sniego marška prasiskleisdavo ir buvo galima matyti slėnį apačioje.

Toli toli, už neaprėpiamos akimis sniego dykumos, išvydau upę, kuri tarsi juodas kaspinas vinguriavo ir rangėsi slėniu. Tiesiai prieš mus, tiesą sakant, tarp arti, kad net stebėjausi, kaip mes nepamatėme anksčiau, jojo būrys raitelių. Jie buvo apsupę ilgą vežimą, kuris siūbavo nuo kelio nelygumų tarsi vizginama šuns uodega. Iš aprangos, gerai matomos sniego fone, supratau, kad tai valstiečiai ar čigonai.

Vežime gulėjo didelė, kampuota medinė dėžė. Širdis šoktelėjo krūtinėje, nes suvokiau, kad greitai viskas bus baigta. Sparčiai artėjo vakaras, ir aš žinojau, kad Tas, kuris gulėjo įkalintas savo karste, saulėlydžio metu atgaus laisvę ir, prisiėmęs jam patinkamą pavidalą, galės pasprukti nuo persekiotojų. Persigandusi atsisukau į profesorių, bet dar labiau išsigandau, kai jo nepamačiau šalia savęs. Po akimirkos išvydau jį uolos papėdėje. Jis brėžė aplink uolą ratą, tokį pat, kaip ir praeitą naktį. Baigęs darbą, jis vėl užlipo ant uolos prie manęs, sakydamas:

– Štai dabar galime nebijoti!

Paskui paėmė iš manęs žiūronus, bet po akimirkos tankus snaigių šydas uždengė visą vaizdą.

– Žiūrėkite, – pasakė profesorius, – jie skuba, plaka botagais žirgus, lekia šuoliais!

Kiek patylėjęs pridūrė:

– Jie skuba pasitikti saulėlydžio. Galime pavėluoti. Tebūnie Dievo valia!

Pūgos šuorai uždengė nuo mūsų visą būrį. Bet netrukus kiek pašviesėjo, ir profesorius vėl nukreipė žiūronus į slėnį. Staiga jis aiktelėjo:

– Žiūrėkite! Žiūrėkite! Juos vejasi du raiteliai, iš pietų pusės! Tai Kvinsis su Džonu. Imkite žiūronus! Žiūrėkite, kol leidžia pūga.

Pažvelgus įsitikinau, kad tai galėjo būti tik Sjuardas ir Morisas. Bent jau tikrai žinojau, kad ten Džonatano nėra. Tačiau jutau, kad jis kažkur netoliese. Pasukau žiūroną į šiaurę ir ten išvydau dar du raitelius, kurie lėkė šuoliais pasiutusiai ragindami žirgus. Vieną pažinau bematant: tai buvo Džonatanas, o antrasis, suprantama, lordas Godalmingas. Jie irgi vijosi vežimą ir jo palydovus. Sužinojęs tą naujieną, profesorius spygtelėjo iš džiaugsmo kaip vaikas, paėmė iš manęs žiūronus, pažiūrėjo, paskui pasidėjo savo „vinčesterį" ant akmens šalia savęs.

– Jų keliai netrukus susikirs, – tarė jis. – Greitai visi atsidursime viduryje čigonų būrio.

Pasidėjau savo pistoletą po ranka ir aš, nes mums bekalbant vilkų staugimas ėjo vis garsyn ir garsyn. Kiek aprimus pūgai, vėl paėmiau į rankas žiūronus. Atsivėrė keistas vaizdas: prie pat mūsų akių dideliais dribsniais krito snaigės, o tolumoje skaisčiai švietė saulė, kurios diskas leidosi vis žemiau, nenumaldomai artėdamas prie tolimų viršukalnių. Pasukiojusi žiūronus į visas puses, pamačiau juodus taškelius – nujausdami grobį, po du, po tris ir nedideliais būreliais rinkosi vilkai.

Kiekviena laukimo akimirka mums buvo tarsi amžinybė. Sniegas vėl ėmė plakti smagiais šuorais, įsisukdamas galingais verpetais, ir kartais nieko nematėme toliau ištiestos rankos, bet protarpiais, kai smarkus vėjo gūsis nuvydavo sniego skraistę, vėl atsiverdavo vaizdas į pakalnę. Pripratę kasdien neramiai laukti saulės patekėjimo ir nu-

sileidimo, dabar jutome tą laiką nežiūrėdami į laikrodžius. Sunku buvo patikėti, kad tik valanda tepraėjo nuo to laiko, kai susiradome priedangą tarp uolų. Vėjas pūtė dar atšiauriau, dar ūmesniais gūsiais ir dabar pasisuko tiesiai iš šiaurės. Nuo tos akimirkos galėjome plika akimi atskirti visus žmones trijose grupelėse: persekiotojus ir persekiojamuosius. Pastarieji, atrodė, nė nenujautė, kad juos vejasi, o gal tiesiog nekreipė dėmesio, bet mums pasidingojo, kad jie dar paspartino žingsnį, o saulė tuo tarpu neišvengiamai leidosi prie smailių viršukalnių.

Jie artėjo. Mudu su profesoriumi išlindome iš slėptuvės, laikydami paruoštus ginklus; iš jo veido supratau, kad profesorius pasiryžęs jų pro čia nepraleisti. Nė vienas iš besiartinančių nematė, kad mes čia slepiamės.

– Stot! Stot! – staiga išgirdom du trumpus šūktelėjimus.

Tai riktelėjo susijaudinęs Džonatanas, antrasis balsas buvo Moriso.

Čigonams nereikėjo mokėti svetimos kalbos, kad suprastų, ko iš jų norima. Jie instinktyviai truktelėjo vadeles, ir po akimirkos prie jų iš abiejų šonų viesulo greičiu prisiartino Godalmingas su Džonatanu ir Morisas su Sjuardu. Čigonų vadeiva, šaunios išvaizdos vyras, atrodąs ant savo žirgo tarsi kentauras, mostelėjo būriui ranka ir kažką riktelėjo. Jie spustelėjo pentinus, ir visas būrys vėl šuoliais pasileido pirmyn. Tačiau ketvertas vyrų kilstelėjo šautuvus, rodydami, jog nekrečia juokų. Tą pat akimirką mudu su Van Helsingu išlindome iš savo priedangos ir atkišome į juos savo ginklus. Regėdami, jog yra apsupti iš visų pusių, čigonai sustojo. Vadeiva kažką įsakė savo paval-

diniams: šie, paklusę vadui, tą pat akimirką išsitraukė iš po skvernų pistoletus ir peilius, kas ką turėjo.

Čigonų vadeiva truktelėjo vadeles, jo žirgas šoko pirmyn. Paskui ranka parodė pirma į saulę, jau beveik liečiančią viršukalnes, ir į pilį, kažką burbtelėjo nesuprantama kalba. Visi keturi mūsiškiai nušoko nuo žirgų ir ėmė artintis prie vežimo. Turėjau baisiai išsigąsti dėl Džonatano, tačiau baimės nejutau, nes mane, kaip ir kitus, buvo apėmęs kovos įkarštis. Išvydęs persekiotojų ryžtą, čigonų vadeiva vėl kažką riktelėjo saviškiams, ir jo žmonės akimoju atsidūrė ant žemės, apsupo vežimą glaudžiu ratu – skubėdami, stumdydamiesi, norėdami kuo greičiau įvykdyti vyresniojo paliepimą.

To būrio viduryje išvydau Džonataną, kuris stovėjo tam gyvam žiedui iš vienos pusės, o kitoje buvo Kvinsis. Jie ėmė artintis prie vežimo, kupini ryžto užbaigti savo darbą iki saulėlydžio. Atrodė, kad niekas neįstengs jų sulaikyti. Jie nekreipė dėmesio nei į žybčiojančius peilių ašmenis, nei į pasiutusį vilkų staugimą. Beatodairiška Džonatano drąsa ir ryžtas, atrodė, paveikė užtvėrusius jam kelią žmones. Jie prasiskyrė, praleisdami jį. Vienu šuoliu jis užšoko ant vežimo ir, tiesiog antgamtiškomis pastangomis kilstelėjęs dėžės galą, išvertė ją per ratą ant žemės. Tuo tarpu Morisas jėga veržėsi pro vežimą apsupusių čigonų grandinę. Nors aš sulaikiusi kvėpavimą žiūrėjau į Džonataną, akies kampučiu mačiau, kaip Kvinsis įnirtęs braunasi tarp švysčiojančių ore peilių, kuriais buvo bandoma jį sulaikyti. Jis kovėsi savo didžiuliu vienašmeniu durklu. Iš pradžių man pasirodė, kad jam pavyko laimingai pasiekti vežimą, bet kai jis atsidūrė prie Džonatano, kuris tuo metu jau buvo nušokęs ant žemės, pama-

čiau, kad jis ranką spaudžia prie šono, o pro pirštus sunkiasi kraujas. Nekreipdamas dėmesio į sužeidimą, jis puolė prie vieno dėžės galo, nes Džonatanas plušo prie kito, bandydamas peiliu atplėšti dangtį. Neatlaikęs dviejų vyrų įnirtingų pastangų, dangtis galop pasidavė, vinys girgždėdamos išlindo, ir dangtis nulėkė šalin.

Tuo metu čigonai, matydami į save nukreiptus Godalmingo ir Sjuardo „vinčesterius", atlyžo. Saulė jau lietė viršukalnes, ir ilgi žmonių šešėliai nutįso ant sniego. Išvydau karste gulintį grafą, nuo kritimo jį buvo apdrabstę žemių grumstai. Jo veidas buvo mirtinai išblyškęs, tarsi vaškinės lėlės, o raudonos akys žėrėjo kerštingu, gerai pažįstamu žvilgsniu.

Tą pat akimirką tas žvilgsnis pakrypo į besileidžiančią saulę, ir kraugerišką neapykantą akyse pakeitė triumfas.

Tačiau jau kitą akimirksnį ore švystelėjo Džonatano didžiulis malajietiškas peilis. Suklikau, išvydusi, kaip jis sminga grafui į gerklę, o Moriso durklas pervėrė jo širdį.

Tai buvo kaip stebuklas. Nespėjus mums atgauti žado, grafo kūnas pavirto dulkėmis ir išnyko amžinai.

Kol būsiu gyva, jausiu dėkingumą už tai, kad akimirką prieš grafui pavirstant trūnėsiais, jo akyse išvydau dangišką palaimą, kurios visai nesitikėjau.

Drakulos pilis dabar stūksojo raudono saulėlydžio fone, besileidžiančios saulės spinduliuose buvo ryškiai matyti kiekvienas apgriuvęs tvirtovės kuoras.

Čigonai, pagrįstai laikydami mus nepaaiškinamo grafo dingimo priežastimi, apsisuko ir be žodžių puolė prie savo žirgų. Tie, kurie

neturėjo žirgų, užšoko ant vežimo ir riktelėjo vežikams, kad jų nepaliktų. Vilkai, iki tol pagarbiai nutolę, laukė atomazgos, o po akimirkos pasileido paskui skubančius čigonus ir paliko mus ramybėje. Morisas susmuko ant žemės, atsirėmė į ją alkūne, laikydamas prie šono prispaustą ranką; pro pirštus tebesiveržė kraujas. Aš puoliau jam į pagalbą, nes šventasis ratas daugiau manęs nevaržė, taip pat padarė ir abu daktarai. Džonatanas atsiklaupė prie sužeistojo, ir šis padėjo jam ant peties savo galvą. Atsiduseęs jis nusilpusia ranka, ta, kuri buvo nekruvina, paėmė manąją. Išvydęs mano akyse baisų susirūpinimą, jis nusišypsojo ir tarė:

– Aš toks laimingas, kad buvau jums naudingas. O Dieve! – staiga sušuko jis, bandydamas atsisėsti ir ranka rodydamas į mane. – Dėl to verta mirti. Žiūrėkite!

Saulė dabar jau buvo nutūpusi ant kalnų, ir kruvini saulėlydžio gaisai nutvieskė mano veidą oranžine šviesa. Kiti vyrai tarsi susitarę atsiklaupė ir iš jų krūtinių išsiveržė kilnus ir nuoširdus „Amen!“, kai jie pažiūrėjo ten, kur rodė Kvinsio ranka. Mirštantysis prabilo:

– Siunčiu savo padėką Dievui už tai, kad mūsų žygis nenuėjo veltui. Žiūrėkite! Saulė dabar tokia pat be dėmių, kaip ir jos kakta! Prakeikimas išnyko!

Ir, mums baisiausiai sielvartaujant, tas kilniadvasis džentelmenas mirė tyliai šypsodamasis.

PASTABA

Prieš septynerius metus mums teko per eiti per ugnį, ir dabartinė laimė, kurios sulaukėme, tikrai verta anuomet iškęsto vargo. Dar labiau mudu su Mina džiaugėmės, kad mūsų sūnaus gimimo diena – ta pati diena, kai žuvo Kvinsis. Jis turi daug vardų, kurie sieja visus mus kartu, tačiau dažniausiai mes jį vadiname Kvinsiu.

Šią vasarą keliavome po Transilvaniją, lankydami vietas, atgaivinusias atmintyje dar neišdilusius klaikius prisiminimus. Sunku buvo patikėti, kad viskas, ką matėme savo akimis ir girdėjome savo ausimis, neprasimanyta. Nes neradome jokių mūsų nuotykių pėdsakų. Pilis stovėjo kaip stovėjusi, aukštai iškilusi viršum atšiauraus peizažo.

Grįžę namo vėl po trupinį prisiminėme praeitį, prisiminėme nejausdami nevilties, nes ir Sjuardas, ir Godalmingas laimingai susirado sau žmonas. Išsitraukiau iš seifo mūsų užrašus, kurie ilgai ten išgulėjo neliesti. Mes buvome pritrenkti, suvokę, kad toje šūsnyje mašinėle perrašytų lapų nebuvo nė vieno autentiško dokumento, išskyrus dienoraščius ir ranka rašytus vėlesnius Sjuardo, Moriso ir mano užrašus, taip pat Van Helsingo laiškus. Vargu ar net norėdami būtume galėję tokią medžiagą rodyti kam nors, kaip tos neįtikėtinos

istorijos įrodymą. Viską apibendrino Van Helsingas. Pasisodinęs ant kelių mūsų berniuką, jis tarė:

– Mums nereikia jokių įrodymų, mes neprašome, kad mumis patikėtų. Šis vaikas kada nors sužinos, kokios narsios ir kilnios širdies jo motina. Jis jau žino, kokia ji švelni ir mylinti, o kiek vėliau patirs, kaip keli vyrai guldė dėl jos savo galvas ir kiek jie padarė jos labui.

Džonatanas Harkeris

knygos.lt rekomenduoja

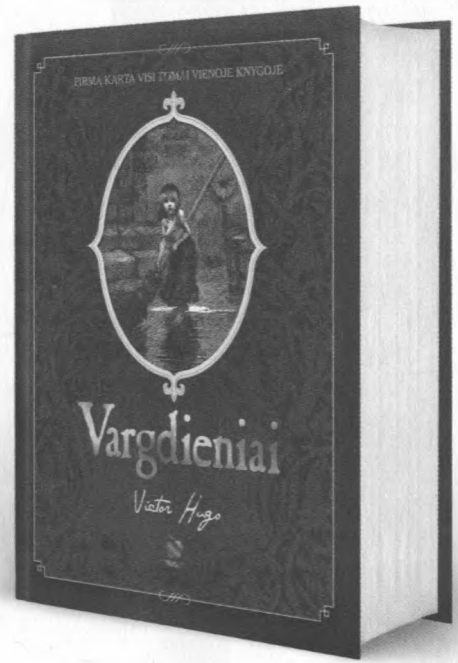

Victor Hugo

Vargdieniai

1112 p., kieti viršeliai

Vargdieniai – prieš 153 metus išleistas didžiausios apimties – netgi 1900 puslapių prancūziško teksto – romanas. Jo siužetas, prasidedantis 1815 m. ir pasibaigiantis 1832 m. birželio maištu Paryžiuje, aprėpia septynių pagrindinių ir dar per keturiasdešimt antraplanių veikėjų gyvenimo vingius, kuriuos sieja buvusio katorgininko Žano Valžano paveikslas. Apdovanotas nepaprasta jėga ir protu šis visuomenės atstumtasis siekia pabėgti nuo praeities, grįžti į visavertį gyvenimą, ištaisyti jaunystės klaidas, susirasti šeimą, meilę.

Dėstydamas savo personažų gyvenimo patirtis, garsiausias XIX a. prancūzų rašytojas Victoras Hugo (1802–1885) analizuoja įstatymo ir malonės prigimtį, Prancūzijos istoriją, Paryžiaus architektūrą ir dizainą, politiką, moralę, dėsto antimonarchines pažiūras, svarsto religijos, meilės prigimtį bei jos apraiškas. Kiek amžininkai literatai šį darbą menkino, nes kliuvo autoriaus pažiūros ir žemakilmiai veikėjai, tiek jo laukė ir iki šiol juo tebesidžiaugia skaitytojai. V. Hugo rašė apie tuos, kurie kitiems to meto rašytojams ir poetams atrodė neįdomūs: likimo nuskriaustuosius, beturčius, nekilmingus. Pats už demokratines pažiūras devyniolikai metų ištremtas, aktyviai rėmęs demokratines reformas V. Hugo panoro po mirties išdalyti turtą savo knygų herojams, vargšams, ir būti palaidotas tarp jų.

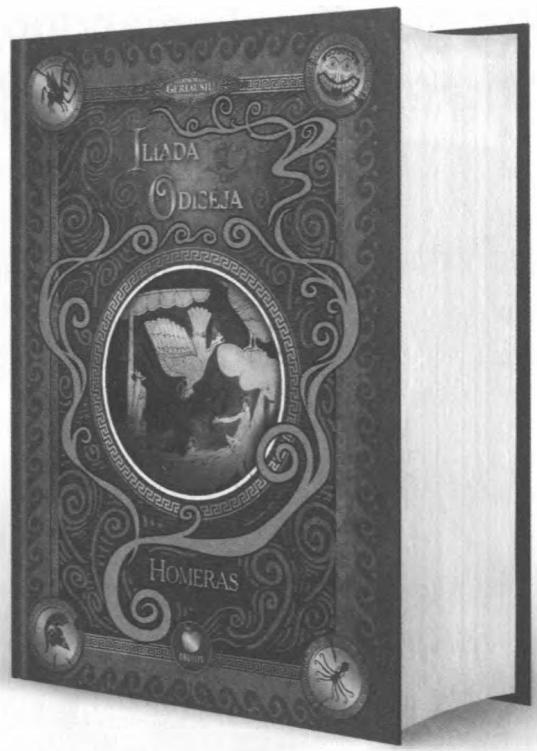

Homeras

Iliada ir Odisėja

Kieti viršeliai

Dvi iš pačių seniausių žmonijos metaforų liudija, kad visas gyvenimas – tai kova ir kelionė. Bet kuriame pasaulio kampelyje šiuos šedevrus skaitančiam žmogui Troja gali reikšti jam artimą miestą, o Odisėjas – artimą žmogų.

Apie Homerą, po senovės Graikiją klajojusį aklą poetą, mes nežinome nieko tikro, bet jau atsiversdami pirmuosius jo garsiausių kūrinių puslapius būname vienaip ar kitaip susipažinę su *Iliada ir Odisėja*. Daugiau kaip du su puse tūkstantmečio šios knygos maitina Vakarų civilizacijos vaizduotę. Dar nepradėję sekti permainingų Achilo nuotaikų ar gėrėtis Odisėjo išradingumu ir narsa, mes jau tikimės, kad šios dvi istorijos apie konkrečiu laiku įvykusį karą ir konkrečioje erdvėje vykusią kelionę perteiks mums bet kurio žmogaus kovos ar tremties patirtį. 760–710 m. pr. Kr. hegzametru užrašytose eilutėse atrandame universalias tiesas, bendražmogiškas temas, jaudinančias šiandien taip pat, kaip Homero amžininką: dievų ir žmonių santykį, požiūrį yra dorybę, narsą, ištikimybę, kovos etiką.
Iliada, pasakojančia apie Trojos apsiaustį ir žlugimą, ir *Odisėja*, apdainuojančia Itakės valdovo dešimties metų kelionę namo pas dorąją žmoną Penelopę, rėmėsi istorikai ir filosofai, be šių knygų buvo neįsivaizduojamas formalusis ugdymas.

Stoker, Bram

St219 Drakula : romanas / Bram Stoker. – Iš anglų kalbos vertė Kęstutis Šidiškis – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2015]. – 508, [4] P.. – (Geriausia iš geriausių literatūros klasika, ISSN 2335-7886)

ISBN 978-609-406-824-2

Amžino gyvenimo ir jo kainos tema jaudino žmones nuo seniausių laikų. Daugelio šalių tautosakoje išlikę pasakojimų apie nemirtinguosius, kurie bijo saulės šviesos ir geria žmonių kraują. Devynioliktojo amžiaus rašytojo Bramo Stokerio personažas grafas Drakula, įgavęs Transilvanijos grafo Vlado III ir kilmingojo, kuriam pats autorius ilgai tarnavo, bruožų, netgi pervertas mediniu pagaliu liko nemirtingas literatūroje, mene, kine, populiariojoje kultūroje.

UDK 821.111(417)-312.4

Bram Stoker
DRAKULA

Iš anglų kalbos vertė *Kęstutis Šidiškis*
Tekstą tvarkė *Raimonda Kavaliauskienė*
Viršelį kūrė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

32 sp. l. Tiražas 1500 egz. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas,
kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt

• Akcijos ir nuolaidos
• Nemokamas katalogas
• Knygų ištraukos
knygos.lt

Spausdino UAB „BALTOprint“,
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius, tel. (8 5) 210 1115

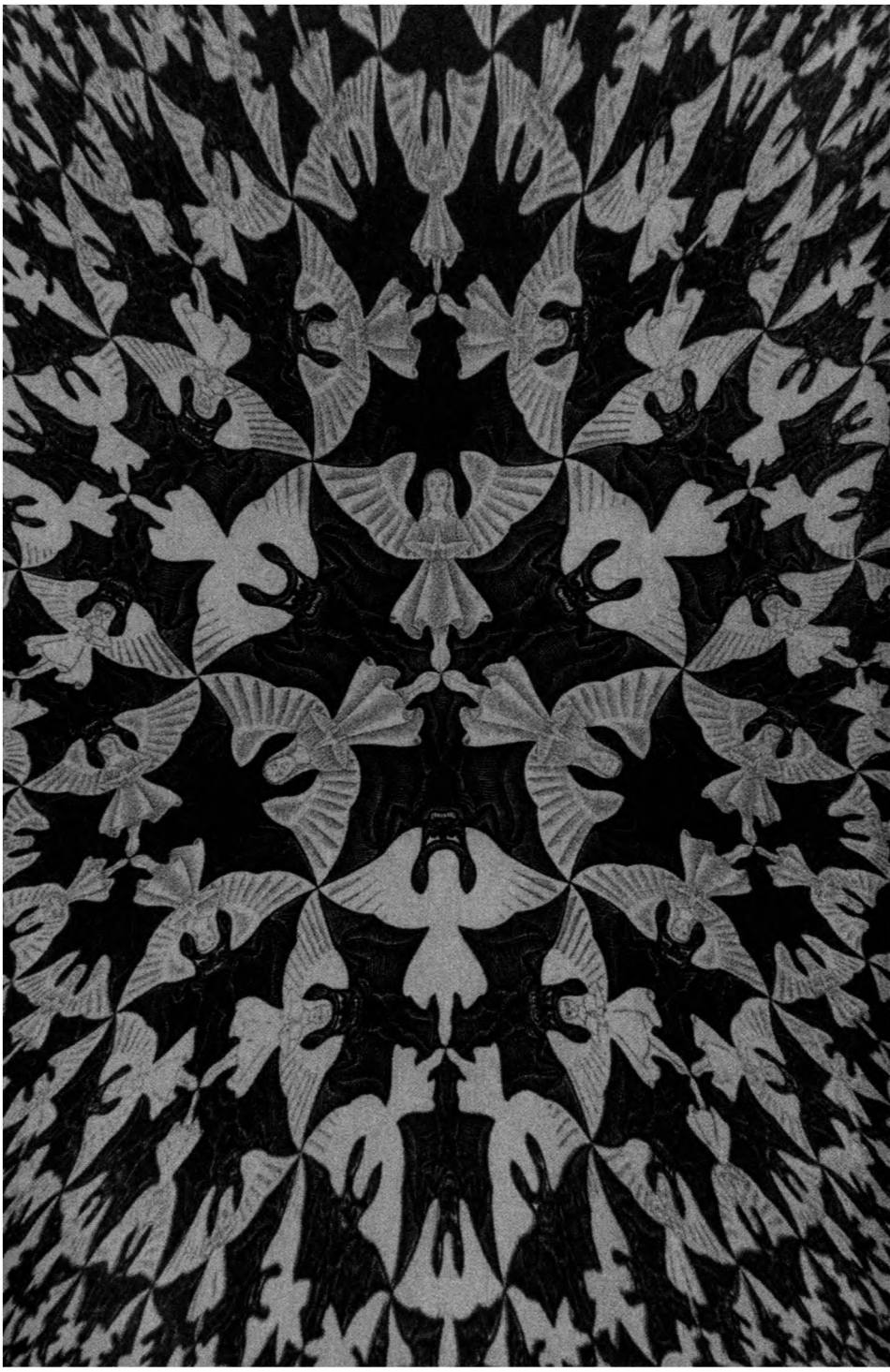

Jaunas advokatas Džonatanas Harkeris atvyksta į Transilvaniją pagelbėti grafui Drakulai įsigyti naujus namus Londone. Iš pradžių menkai paisęs kaimiečių perspėjimų, jaunuolis kiekvieną viešnagės dieną pilyje vis labiau nerimauja ir savo įtarimus užrašinėja dienoraštyje. Paslaptingosios pilies šeimininkas neturi tarnų, neatsispindi veidrodyje, niekada nevalgo kartu ir gali ropoti siena kaip driežas. Jo akys keistai sužvėrėja išvydus kraują, kryžiaus jis bijo kaip ugnies, o visos pilies durys užrakintos. Džonatanas ima nerimauti, ar kada beišvys savo mylimąją...

1897 m. pirmą kartą išleistas Bramo Stokerio kūrinys iškart išsiskyrė iš to meto pasakojimų apie vampyrus. Arthuras Conanas Doyle'is rašė „jau daug metų neskaitęs nieko „demoniškesnio", rašytoją gyrė net mama, sakydama, kad „po „Frankenšteino" nė viena kita knyga neprilygsta originalumu ir baisumu..." Nemirtingojo, mintančio žmonių krauju ir siekiančio paversti vampyrus Žemės viešpačiais, tipažas įsišaknijo kultūrinėje sąmonėje. Drakula jau bemaž 120 metų taip pat traukia, kaip ir atstumia skaitytojus, B. Stokerio kūrinys tebejkvepia knygas, filmus, televizijos šou, dailininkus ir vaizdo žaidimų kūrėjus. Nemirtingo grafo idėja pati tapo nemari galbūt todėl, kad tiek devynioliktajame, tiek dvidešimt pirmajame amžiuje įkūnija visuomenės baimes. Šiandien jos kitokios nei karalienės Viktorijos laikais, todėl ir vampyrų tema interpretuojama kitaip, dengiasi naujais prasminiais sluoksniais, bet vis vien įkūnija gaivališką jėgą, pavojingą seksualumą, gamtos dėsnių priešpriešą, kuri žmogų traukia ir kartu stumia bet kokia kaina nugalėti.

Skaityk komentarus, patikrink kainą!

Kas yra QR kodas? Sužinok: www.knygos.lt/qr

OBUOLYS
KLASIKA
ISBN 978-609-403-824-2
9 786094 038242
facebook.com/obuolys.lt

Akcijos ir nuolaidos
Nemokamas katalogas
Knygų ištraukos
knygos.lt